Bundel - Raad openbaar Wijchen van 29 januari 2026

1 Opening
Vragenhalfuurtje: 3 minuten
Voor de fracties: 12 minuten
Voor het de college: 24 minuten

2 Vaststellen agenda

3 Vragenhalfuur

4 Vaststellen lijst besluiten en toezeggingen en concept verslag
- 2025-12-16 Conceptnotulen Gem. Wijchen ORV
- 2025-12-16_Raad openbaar Wijchen_Besluitenlijst

5 Afdoening terkennisnamelijst
Onderstaande stukken worden niet inhoudelijk behandeld
- Ingekomen_brieven__(Wijchen) 29 januari 2026

5.a 328135 Informatienota Antwoord op schriftelijke vragen VVD: Veiligheid tijdelijke parkeerplaats kasteeltuin
- Dossier 7442 voorblad
- 328135 Informatienota Antwoord op schriftelijke vragen VVD: Veiligheid tijdelijke parkeerplaats kasteeltuin
- Schriftelijke vraag VVD - Veiligheid tijdelijke parkeerplaats kasteeltuin - vraag

5.b 324129 Informatienota verduurzaming gemeentelijk vastgoed
- Dossier 7386 voorblad
- Informatienota gemeenteraad verduurzaming gemeentelijk vastgoed
- inf nota - bijlage 1 - Verduurzaming van gemeentelijk vastgoed op natuurlijke momenten
- inf nota - bijlage 2 - Verbruiksdatabase - Totaal energie en CO2 per pand per mijlpaal

5.c 331023 Informatienota Onderzoeksplan 2026 Rekenkamer Wijchen
- Dossier 7457 voorblad
- 331023 Informatienota Onderzoeksplan 2026 Rekenkamer Wijchen
- Bijlage 1 Onderzoeksplan 2026 Rekenkamer gemeente Wijchen

5.d 326969 Informatienota Antwoord op schriftelijke vragen Kernachtig Wijchen: Antwoord schriftelijke vraag Zuinig zijn op ons rijksbeschermd stadsgezicht Batenburg
- Dossier 7401 voorblad
- 326969 Informatienota Antwoord op schriftelijke vragen Kernachtig Wijchen: Antwoord schriftelijke vraag Zuinig zijn op ons rijksbeschermd stadsgezicht Batenburg
- Schriftelijke vraag K8W - Batenburg

5.e 326330 Informatienota Gelders Akkoord tegen Ondermijning
- Dossier 7466 voorblad
- 326330 Informatienota Gelders Akkoord tegen Ondermijning
- 1. Het Gelders Akkoord tegen Ondermijning
- 2. Intentieverklaring GA Wijchen

5.f 331068 Informatienota Tweede informatie nota sociaal domein tot augustus 2025
- Dossier 7440 voorblad
- Bijlage 1 Monitorrapportage Jeugd en Wmo januari-augustus 2025
- Bijlage 2 MeerVoormekaar Rapportage tm augustus 2025
- 331068 Informatienota Tweede informatie nota sociaal domein tot augustus 2025

5.g 328467 informatienota Vervolg planfilter woningbouw
- Dossier 7449 voorblad
- 328467 informatienota Vervolg planfilter woningbouw

5.h 328329 Informatienota Jaarlijkse Stand van Zaken Strategisch Kompas 2025
- Dossier 7354 voorblad
- 328329 Informatienota Jaarlijkse Stand van Zaken Strategisch Kompas 2025
- Bijlage 1: Specialpagina Wegwijs Jaarlijkse Stand van Zaken Strategisch Kompas 2025
- Bijlage 2: Teksten nieuwsbrief Jaarlijkse Stand van Zaken Strategisch Kompas 2025

5.i 326700 Informatienota Vaststelling subsidie MeerVoormekaar 2024
- Dossier 7430 voorblad
- 326700 Informatienota Vaststelling subsidie MeerVoormekaar 2024

Bijlage 2: Jaarverslag_2024_MeerVoormekaar

5.j 329865 Informatienota regionale cloudvisie en cloudstrategie
Dossier 7424 voorblad
329865 Informatienota regionale cloudvisie en cloudstrategie
Bijlage 1. Regionale cloudvisie en -strategie

5.k 311916 Informatienota Woningbouwmonitor November 2025 Wijchen
Dossier 7441 voorblad
311916 Informatienota Woningbouwmonitor November 2025 Wijchen

5.l 322416 Informatienota Bestrijden van ratten in de gemeente Wijchen
Dossier 7490 voorblad
20260106 Beslisnota info ratten
322416 Informatienota Bestrijden van ratten in de gemeente Wijchen

5.m 324181 Informatienota evaluatie Zorg-voor-elkaar-woning
Dossier 7450 voorblad
324181 Informatienota evaluatie Zorg-voor-elkaar-woning

5.n 327133 Informatienota Raad Motie Stimuleren biodiversiteit op akkerranden
Dossier 7361 voorblad
327133 Informatienota Raad Motie Stimuleren biodiversiteit op akkerranden
Bijlage 1 - Motie K8W PvdA CDA Stimuleren biodiversiteit op akkerranden

5.o 329801 Informatienota Antwoord op schriftelijke vragen CDA Wijchen: Amsterdamse aanpak biedt kansen voor aanpak overlast fatbikes Wijchen Centrum
Dossier 7507 voorblad
329801 Informatienota Antwoord op schriftelijke vragen CDA Wijchen: Amsterdamse aanpak biedt kansen voor aanpak overlast fatbikes Wijchen Centrum
Schriftelijke vraag CDA - Amsterdamse aanpak biedt kansen voor aanpak overlast fatbikes Wijchen Centrum - vraag

5.p 330116 Informatienota toezichtinformatie Archief en Informatiebeheer IBT 2025
Dossier 7524 voorblad
330116 Informatienota toezichtinformatie Archief en Informatiebeheer IBT 2025
Reactie IBT toezichtsinformatie 2024 Wijchen
Toezichtinformatie Archief- en Informatiebeheer IBT 2025
Zelfscan team IB 2025
Checklist toezichtinformatie 2025 IBT Wijchen
Checklist toezichtinformatie 2025 IBT Wijchen (leesbaar)

5.q 330150 Informatienota Antwoord op schriftelijke vragen CDA: knelpunten parkeren centrum
Dossier 7497 voorblad
330150 Informatienota Antwoord op schriftelijke vragen CDA: knelpunten parkeren centrum
Schriftelijke vraag CDA - Knelpunten parkeren centrum

5.r 331001 Informatienota Contouren Masterplan Das Wijchen
Dossier 7506 voorblad
331001 Informatienota Contouren Masterplan Das Wijchen

6 Hamerstukken
De stukken onder dit agendapunt zijn hamerstukken. Op hamerstukken kunt u niet inspreken.

6.a 130081 Beslisnota Bestemmingsplan Kerkenweide te Bergharen; herstelbesluit
Dossier 7376 voorblad
130081 Beslisnota Bestemmingsplan Kerkenweide te Bergharen; herstelbesluit
notitie; Aanpassingen bestemmingsplan Kerkenweide te Bergharen vs4
Bergharen Kerkenweide_Toelichting
Bergharen Kerkenweide_Regels
Bergharen Kerkenweide_Bijlagen bij regels_Bijlage 1 Verkeersadvies
Bergharen Kerkenweide_Bijlagen bij regels_Bijlage 2 Cultuurhistorische effectanalyse
Bergharen Kerkenweide_Bijlagen bij regels_Bijlage 3 Beeldkwaliteitsplan
Bergharen Kerkenweide_Bijlagen bij regels_Bijlage 4 Cultuurhistorische waarderingskaart
Bergharen Kerkenweide_Bijlagen bij regels_Bijlage 5 Beleidsnota cultuurhistorie
Bergharen Kerkenweide_Bijlagen bij regels_Bijlage 6 Parkeerbeleidsplan gemeente Wijchen
Bergharen Kerkenweide_Bijlagen bij toelichting_Bijlage 1 Beeldkwaliteitsplan

Bergharen Kerkenweide_Bijlagen bij toelichting_Bijlage 10 Watertoetsresultaat
Bergharen Kerkenweide_Bijlagen bij toelichting_Bijlage 11 Waterhuishoudings- en infiltratieplan
Bergharen Kerkenweide_Bijlagen bij toelichting_Bijlage 2 Verkennend bodemonderzoek
Bergharen Kerkenweide_Bijlagen bij toelichting_Bijlage 3 Stikstofberekening
Bergharen Kerkenweide_Bijlagen bij toelichting_Bijlage 4 Quickscan ecologie
Bergharen Kerkenweide_Bijlagen bij toelichting_Bijlage 5 Boomeffectanalyse
Bergharen Kerkenweide_Bijlagen bij toelichting_Bijlage 6 Archeologisch bureauonderzoek
Bergharen Kerkenweide_Bijlagen bij toelichting_Bijlage 7 Archeologisch inventariserend veldonde
Bergharen Kerkenweide_Bijlagen bij toelichting_Bijlage 8 Cultuurhistorische analyse
Bergharen Kerkenweide_Bijlagen bij toelichting_Bijlage 9 Verkeersadvies
Bijlage 12 Aanpassingen bp Kerkenweide te Bergharen nav tussenuitspraak raad van State
Plankaart Kerkenweide (18-9-2023)

6.b 328739 Beslisnota Regionaal actieplan Dak- en Thuisloosheid Gelderland Zuid
Dossier 7420 voorblad
328739 Beslisnota Regionaal actieplan Dak- en Thuisloosheid Gelderland Zuid
Bijlage 1: Regionaal Actieplan Dak- en Thuisloosheid Gelderland - Zuid 2026 - 2032
Bijlage 2: Reactie consultatieronde Adviesorgaan Sociaal Domein Wijchen

6.c 328650 Beslisnota Zienswijze kaderbrief 2027 MGR
Dossier 7410 voorblad
328650 Beslisnota Zienswijze kaderbrief 2027 MGR
Bijlage 1A - Zienswijze kaderbrief 2027 MGR - Kaderbrief MGR RvN 2027
Bijlage 1B - Zienswijze kaderbrief 2027 MGR - Bijlage 1 van kaderbrief Plan impuls op werkontwikkeling
Bijlage 1C - Zienswijze kaderbrief 2027 MGR - Bijlage 2 van kaderbrief iRvN Kaderbrief 2027
Bijlage 2 - Zienswijze kaderbrief 2027 MGR - Brief zienswijze aan MGR

6.d 325041 Beslisnota Budgetsubsidie noorderlicht 2026
Dossier 7408 voorblad
325041 Beslisnota Budgetsubsidie noorderlicht 2026
Noorderlicht begroting 2026 2027
Brief begroting SBSN 2026-2027

6.e 330401 Beslisnota Subsidieaanvraag Pro Persona Preventie 2026
Dossier 7465 voorblad
330401 Beslisnota Subsidieaanvraag Pro Persona Preventie 2026
Bijlage 1: Subsidieaanvraag GGZ-preventie regio Nijmegen 2026
Bijlage 2: Beschikking subsidie Pro Persona Preventie 2026

6.f 120052 Beslisnota openen grondexploitatie voor project Kraanvogel fase 1b
Dossier 7397 voorblad
120052 Beslisnota openen grondexploitatie voor project Kraanvogel fase 1b

6.g 311613 Beslisnota kinderraad
Dossier 7474 voorblad
311613 Beslisnota kinderraad
Bijlage 1 bestuurlijke reactie initiatiefvoorstel kinderraad_2dec2025
Bijlage 2 initiatiefvoorstel kinderraad versie voor bestuurlijke reactie college

6.h 286670 Beslisnota Toepassen Woonfonds Bestaande Wijken
Dossier 7317 voorblad
286670 Beslisnota Toepassen Woonfonds Bestaande Wijken
Bijlage 1 Quick scan inzet Woonfonds
Bijlage 2 Plan van Aanpak Investeren in Diepvoorde en omgeving

6.i 327493 Beslisnota Zienswijze Kaderbrief 2027 Veiligheidsregio Gelderland-Zuid
Dossier 7467 voorblad
327493 Beslisnota Zienswijze Kaderbrief 2027 Veiligheidsregio Gelderland-Zuid
Kaderbrief VRGZ 2027

6.j 328733 beslisnota Vaststellen verordening op de Auditcommissie

Dossier 7477 voorblad
328733 beslisnota Vaststellen verordening op de Auditcommissie
Bijlage 1 Concept verordening Auditcommissie gemeente Wijchen
Bijlage 2 Was-wordt lijst vaststelling Verordening Auditcommissie Gemeente Wijchen

6.k 331123 Beslisnota Budgetoverhevelingen 2025-2026
Dossier 7455 voorblad
331123 Beslisnota Budgetoverhevelingen 2025-2026
Bijlage 1: Budgetoverhevelingen 2025-2026 Wijchen

6.l 251211 beslisnota Afvalinzameling Hart van Zuid
De beraadslaging over het afvalbeleid (328571 Meningsvormende nota uitgangspunten afvalbeleid komende periode) volgt in de nieuwe raadsperiode.
Dossier 7300 voorblad
251211 beslisnota Afvalinzameling Hart van Zuid

6.m 330366 Beslisnota Grondexploitatie Woningbouw Batenburg fase 1
Dossier 7447 voorblad
330366 Beslisnota Grondexploitatie Woningbouw Batenburg fase 1

6.n 320700 beslisnota woonwagenbeleid Wijchen
Dossier 7251 voorblad
320700 beslisnota woonwagenbeleid Wijchen
Woonwagenbeleid gemeente Wijchen 2025_1

6.o 299857 Beslisnota raad budgetsubsidie vrijwilligersdag 2026- 2029
Dossier 7493 voorblad
299857 Beslisnota raad budgetsubsidie vrijwilligersdag 2026- 2029
2. Omschrijving invulling Vrijwilligersdag 2026-2029
3. Begroting Vrijwilligersdag 2026-2029

7 Mededelingen

8 336655 Beslisnota Benoemen tot commissielid mevrouw R.B. Roekalea
336655 Beslisnota Benoemen tot commissielid mevrouw R.B. Roekalea

9 Bespreekstukken
De stukken onder dit agendapunt zijn bespreekstukken. Op bespreekstukken kunt u inspreken. Wilt u inspreken? Neem dan contact op met de griffie van de gemeente Wijchen. De griffie is bereikbaar via het e-mail adres griffie@wijchen.nl en via telefoonnummer 088 432 72 03.

9.1.a 1349948 beslisnota Onderzoek nieuwbouw zwembad
De besluitvorming over deze nota is doorgeschoven naar januari 2026
Dossier 7253 voorblad
1349948 beslisnota Onderzoek nieuwbouw zwembad
Bijlage 1: Investering zwembad Overzicht voor- & nadelen
Bijlage 2: Locatie-onderzoek gezamenlijk zwembad
Bijlage 3: Locatie-gebied lokaal Wijchens zwembad
Bijlage 4: Eindrapportage vervolgonderzoek, okt. 2025
Bijlage 5: Ruimtelijk Programma van Eisen, okt. 2025
Bijlage 6: Programma van Eisen zwembad De Meerval, mei 2023
Bijlage 7: Onderzoek Warmtenet ARN Tussenbalans
2025-12-16 Reactie college ingekomen brieven Zwembad Wijchen
Bijlage 1- Memo PvE lokaal zwembad Wijchen

9.1.b 335317 Beslisnota Intrekking nota intergemeentelijk zwembad
Dossier 7567 voorblad
335317 Beslisnota Intrekking nota intergemeentelijk zwembad

9.2 317756 Informatienota Uitvoerings- Handhavingsstrategie VTH 2026-2030 gemeente Wijchen
Dossier 7273 voorblad
317756 Informatienota Uitvoerings- Handhavingsstrategie VTH 2026-2030 gemeente Wijchen
UHS 2026-2030 Wijchen

9.3 328574 Beslisnota raad Havenweg-Leemweg
Dossier 7471 voorblad
328574 Beslisnota raad Havenweg-Leemweg
Bijlage 1 Gebiedsvisie De Wychertse Kamers

Inspraakreactie bewoner Leemweg

9.4 324905 Beslisnota Huisvesting Internationale Werknemers Wijchen
Dossier 7295 voorblad
324905 Beslisnota Huisvesting Internationale Werknemers Wijchen
Bijlage 1: Beleidskader Huisvesting Internationale Werknemers Wijchen

9.5.a 307726 Beslisnota Inwonerspas
Deze nota's worden gezamenlijk behandeld.
Dossier 7311 voorblad
307726 Beslisnota Inwonerspas
Bijage Advies ASDW Inwonerspas Wijchen

9.5.b 307726 Informatienota Opvolging aan aanbevelingen rekenkamerrapport armoede
"Deze nota's worden gezamenlijk behandeld.
Let op: "Erratum Integraal plan voor een effectief armoedebeleid gemeente Wijchen" is later toegevoegd aan "307726 Informatienota Opvolging aan aanbevelingen rekenkamerrapport armoede".
Dossier 7279 voorblad
307726 Informatienota Opvolging aan aanbevelingen rekenkamerrapport armoede
Integraal plan Opvolging aan aanbevelingen Rekenkamerrapport Effectiviteit armoedebeleid gemeente Wijchen 2025
Erratum Integraal plan voor een effectief armoedebeleid gemeente Wijchen
Eindrapport rekenkameronderzoek effectiviteit armoedebeleid gemeente Wijchen (5)

9.6 329743 Informatienota Antwoord op schriftelijke vragen fractie Kernachtig Wijchen 'Rem op de fatbike?'
Dossier 7509 voorblad
329743 Informatianota Antwoord op schriftelijke vragen fractie Kernachtig Wijchen 'Rem op de fatbike?'
Schriftelijke vraag K8W - Rem op fatbikes - vraag

10 Stemmingen

11 Sluiting

CONCEPT

Verslag van de openbare raadsvergadering van de gemeente Wijchen gehouden op 16 december 2025 om 20.00 uur in het Kasteel te Wijchen

Voorzitter	Burgemeester, mevr. R. Helmer-Englebert
CDA	Dhr. B.G.B. Derksen (fractievoorzitter) Mevr. C.E. Hoogteijling Mevr. M.P. Joosse-de Visser Dhr. J.G.F.M. Peters Sengers Dhr. M.C.G. van Wanroij
D66 Wijchen	Mevr. M.C.E. Muller
GroenLinks	Dhr. P.R. Oomen
Kernachtig Wijchen	Dhr. R.L.A. Albersnagel Mevr. J.M. Driessen-Slingerland Mevr. S.M. Eijkemans Dhr. J.M.T. Evers Mevr. H.J. Janssen Dhr. J.T.G. Kersten Dhr. T.R.D. Klinkhamer Mevr. R. Loermans (fractievoorzitter) Dhr. M.A.J. Verharen
PvdA Wijchen	Dhr. T.T.M. Burgers (fractievoorzitter) Dhr. Y.J.T.M. Merkus
VVD	Dhr. E.H.M. ten Buren Dhr. T.A.A.J. Haerkens Mevr. A.C.M. Peters-Vroom (fractievoorzitter)
Wijchen Lokaal	Dhr. D.L.W. Herms (fractievoorzitter) Dhr. L.J.P.G. Herms Dhr. P.M. van ’t Schip
Raadsgriffier	Mevr. R. Waumans
Wethouders	Dhr. A.A.A.M. van Bronkhorst Mevr. A.M. van Dam Dhr. G.W.R. Gerrits Mevr. B.E.M. Schouten
Verslaglegging	Emma Handson B.V.
Afwezig met kennisgeving	Dhr. H.J. Grobbe Dhr. M.J.H. Lukkezen (fractievoorzitter) Dhr. H. Tiemessen (fractievoorzitter)
Publiek	20

---

1. Opening en bezinning

De voorzitter, burgemeester mevrouw Helmer-Englebert, opent de openbare raadsvergadering van 16 december 2025 en heet alle aanwezigen van harte welkom. Ze verwelkomt speciaal de nieuwe griffier, mevrouw Waumans, die voor het eerst in de raadzaal aanwezig is en ondersteuning biedt tijdens de vergadering.

De voorzitter leest een persoonlijke brief voor die zij heeft ontvangen na het versturen van een handbeschilderde kerstbal van het kasteel van Wijchen naar een familielid van de bouwer van het kasteel. De brief is afkomstig van de heer J.C. Snoek, persoonlijke adviseur van de koning en koningin van Nederland. In de brief wordt dankbaarheid geuit voor de vriendelijke geste en het symbolische gebaar van verbondenheid dat met de kerstbal is gemaakt. De waardering voor de historische verbinding met het huis Oranje-Nassau wordt erin benadrukt.

Na de bezinning maakt de voorzitter bekend dat afmeldingen zijn binnengekomen van de heer Grobbe (Kernachtig Wijchen), de heer Lukkezen (D66) en de heer Tiemessen (GroenLinks).

De voorzitter licht de spreektijden toe: 3 minuten per fractie voor het vragenhalfuur, 3 minuten per fractie voor bespreekstukken en 6 minuten voor het college, exclusief het vragenhalfuur.

De voorzitter feliciteert de heer Derksen met zijn verjaardag en wenst de heer L. Herms alvast een fijne verjaardag op 19 december 2025.

2. Vaststellen van de agenda
De voorzitter stelt voor de besluitvorming over het intergemeentelijke zwembad te verschuiven naar de raadsvergadering van 29 januari 2026, omdat tijdens de commissievergadering op 4 december 2025 behoefte bleek aan meer informatie. Het college biedt aan deze informatie te verschaffen. De reactie op de ingekomen brieven van het college over dit onderwerp is vandaag ontvangen. De voorzitter vraagt of de aanwezigen akkoord gaan met het verplaatsen van dit agendapunt. De raad stemt hiermee in.

De voorzitter geeft aan dat moties zijn aangekondigd voor agendapunt 5.c, informatienota ontwerp regionale energiestrategie 2.0. Dit agendapunt wordt als bespreekstuk behandeld na agendapunt 9.2, de beleidsnota sport en bewegen. De voorzitter legt uit dat de agendacommissie heeft bepaald dat vanwege de toevoeging van dit agendapunt de spreektijd wordt verhoogd met 1 minuut per fractie en 2 minuten voor het college. Zij vraagt of de aanwezigen kunnen instemmen met de gewijzigde agenda. De raad stemt hiermee in.

3. Vragenhalfuur
De voorzitter geeft aan dat een vraag met betrekking tot de bomaanslag op de zonnestudio in de Touwslagersbaan in Wijchen is aangekondigd. Deze heeft betrekking op haar portefeuille, zodat zij het voorzitterschap overdraagt aan de heer Albersnagel. De heer Albersnagel geeft het woord aan de heer Haerkens (VVD). De heer Haerkens spreekt zijn schok uit over de tweede aanslag op de zonnestudio in korte tijd. Hij benadrukt dat dergelijke gebeurtenissen niet thuishoren in Wijchen en dat iedereen zich veilig moet kunnen voelen. Hij vraagt het college of de camerabewaking van na de eerste aanslag er tijdens de tweede aanslag nog was. Hij informeert wat verder wordt gedaan om het pand en de omwonenden te beschermen. Hij pleit voor meer camerabewaking in het centrum en vraagt of het mogelijk is deze uit te breiden om handlangers, vluchtroutes en voertuigen van de daders te detecteren. Hij vraagt wat het college of justitie preventief kan doen, gezien het langlopende conflict in de privésfeer van de eigenaresse van de zonnestudio. Hij wijst op de impact van de aanslagen op de onderneming van het slachtoffer en vraagt welke middelen de gemeente heeft om de ondernemer te ondersteunen. Hij prijst de gemeente voor het treffen van maatregelen om de veiligheid te waarborgen. Hij vraagt hoe het vervolg eruitziet en hoelang dit proces duurt.
Burgemeester mevrouw Helmer-Englebert reageert op de vragen van de heer Haerkens. Ze bevestigt dat het centrum van Wijchen recentelijk is opgeschrikt door een explosief en dat de zonnestudio wederom het doelwit was. Ze legt uit dat elke situatie uniek is en dat er geen handboek is voor dergelijke situaties. Ze heeft besloten het pand voor de veiligheid opnieuw 4 weken te sluiten, een besluit dat niet gemakkelijk genomen is. Ze begrijpt de oproep van de omwonenden en de politiek om de zaak permanent te sluiten, maar benadrukt dat ze ook rekening moet houden met de belangen van de onderneemster, voor wie sluiting grote financiële gevolgen heeft. Ze legt uit dat ze alle standpunten afweegt, evenals politie-informatie en informatie van andere partijen, om tot een besluit te komen. Ze bevestigt dat aan de

voor- en achterzijde van het pand constant cameratoezicht aanwezig is geweest sinds de eerste beschieting van het pand en geeft aan dat dit wordt verlengd zolang het nodig is. Ze legt uit dat uitbreiding van het cameratoezicht niet mogelijk is vanwege wettelijke beperkingen. Ze geeft aan dat extra surveillancerondes worden ingezet en roept inwoners en ondernemers op signalen direct te melden. Ze legt uit dat de eigenaresse niet woonachtig is in Wijchen en dat in samenwerking met veiligheidspartners en de burgemeester van de woonplaats van de eigenaresse bestuurlijke en ambtelijke maatregelen zijn en worden genomen. Ze erkent dat er geen financiële oplossing is voor het sluiten van de onderneming van de eigenaresse. Ze merkt op dat de eigenaresse via haar eigen gemeente een bijstandsuitkering voor zelfstandigen kan aanvragen, om in aanmerking te komen voor financiën voor eigen levensonderhoud. Ook kan de eigenaresse via de eigen gemeente een lening krijgen voor investering in haar bedrijf. Ze houdt contact met de eigenaresse en de omwonenden en informeert hen over de maatregelen.

De heer Albersnagel geeft het voorzitterschap terug aan de burgemeester.

De voorzitter geeft het woord aan de heer Klinkhamer (Kernachtig Wijchen), die vragen heeft over het splitsen van particuliere woningen. De heer Klinkhamer verwijst naar een artikel in de Gelderlander, een regionale krant, waarin wordt vermeld dat het splitsen van particuliere woningen in Beuningen tot wel € 51.000 kan kosten. Hij wijst erop dat het onderzoeksrapport van bureau Companen stelt dat woningsplitsing vaak wordt tegengehouden door gemeentelijk beleid. Hij merkt op dat in Wijchen het splitsen van woningen is vrijgesteld van compensatie en valt onder kleinschalige particuliere initiatieven, omdat woningsplitsing wordt gezien als een goede manier om snel meer woningen te realiseren . Hij vraagt wat woningsplitsing in Wijchen kost, hoe vaak gebruik wordt gemaakt van de mogelijkheid woningen te splitsen in Wijchen en wat in Wijchen wordt ondernomen om woningsplitsing te stimuleren. Wethouder Gerrits antwoordt dat de gemeente een exploitatiebijdrage van € 4.450 vraagt voor het toevoegen van een woning, inclusief het splitsen van een woning. Daarnaast moeten leges worden betaald als een omgevingsplan of BOPA[1] moet worden doorlopen. Hij legt uit dat de gemeente Wijchen geen bijdrage vraagt voor een vereveningsfonds, zoals de gemeente Beuningen. In de periode van 2020-2024 zijn er 15 woningen bijgekomen door woningsplitsing. De cijfers van 2025 zijn nog niet bekend. Hij geeft aan dat de gemeente mogelijkheden voor woningsplitsing wil verruimen en dat dit in de woonvisie en woonzorgvisie is benoemd. De gemeente onderzoekt momenteel hoe woningsplitsing verder kan worden gestimuleerd, al is woningsplitsing al mogelijk via het KPI-toetsingskader[2]. Hij geeft aan dat de gemeente Wijchen heeft deelgenomen aan een onderzoek met de provincie om woningdelen en woningsplitsing verder te stimuleren. Hij belooft dat de gemeente in 2026 met een lokale uitwerking hiervan terugkomt.

De heer Oomen (GroenLinks) heeft vragen over gezondheidsrisico's door geitenhouderijen. Hij verwijst naar een recente uitzending van Even tot hier, waarin de problematiek rondom geitenhouderijen werd uitgelegd. Hij merkt op dat de gezondheidsraad heeft aangegeven dat er gezondheidsrisico’s zijn voor mensen die in een straal van 1 kilometer van een geitenhouderij wonen, met significant hogere risico’s als dit binnen een straal van 500 meter is. Hij vraagt hoeveel geitenhouderijen er zijn in Wijchen en hoeveel inwoners er binnen een straal van 500 meter en 1.000 meter wonen. Hij informeert wat de impact van het gezondheidsrapport op de leefomgeving van omwonenden is, of de gemeente contact heeft met de eigenaren van de geitenhouderijen en welke maatregelen de gemeente treft in het kader van de Wpg[3] en VTH[4] bij geitenhouderijen. Hij vraagt ook naar de gevolgen voor het verlenen van bouwvergunningen in de directe omgeving van geitenhouderijen. Wethouder van Bronkhorst antwoordt dat er 1 geitenhouderij in Wijchen is. Hij stelt voor de overige vragen begin februari 2026 te beantwoorden, omdat voor de beantwoording afstemming met verschillende teams nodig is. De heer Oomen (GroenLinks) vraagt of de beantwoording integraal geschiedt met de wethouder van zorg. De voorzitter antwoordt hierop bevestigend en geeft aan dat wordt gekeken vanuit de

[1] buitenplanse omgevingsplanactiviteit
[2] toetsingskader voor kleinschalige particuliere initiatieven
[3] Wet publieke gezondheid
[4] vergunningverlening, toezicht en handhaving

aspecten gezondheid en milieu.

4. Vaststellen lijst besluiten en toezeggingen en conceptverslag
De voorzitter stelt vast dat geen verzoeken tot wijziging zijn ingediend met betrekking tot de lijst met besluiten en toezeggingen of het verslag van de openbare raadsvergadering van 27 november 2025. Zij concludeert dat beide documenten ongewijzigd worden vastgesteld.

5. Afdoening terkennisnamelijst
De voorzitter geeft aan dat de stukken onder dit agendapunt als hamerstukken worden behandeld. Dit betekent dat de volgende nota's ter kennisname door de raad worden aangenomen zonder verdere discussie:
5.a Informatienota 317464: antwoord op schriftelijke vragen CDA Wijchen: aansluiten bij project schoon en emissieloos bouwen?
5.b Informatienota 324926: intentieovereenkomst Blauwe Motor - Groene Mantel
~~5.c Informatienota 326788: ontwerp regionale energiestrategie (RES) 2.0~~
5.d Informatienota 324443: tweede bestuursrapportage WDW 2025
5.e Informatienota 327144: antwoord op schriftelijke vragen PvdA: laadpalen in Wijchen-Zuid

6. Hamerstukken
De voorzitter stelt vast dat de raad heeft besloten de volgende beslisnota's unaniem vast te stellen:
6.a Beslisnota 324249: raad financiële- en controleverordening Wijchen 2025
6.b Beslisnota 299941: vaststellen plafond subsidieregeling lokale aanpak isolatie
6.c Beslisnota 319398: verlenen budgetsubsidie 2026 Stichting Centrum Management Wijchen
6.d Beslisnota 324001: subsidieverlening 2026 Stichting ondernemersfonds bedrijventerrein Bijsterhuizen
6.e Beslisnota 324007: subsidieverlening 2026 Stichting Ondernemersfonds Bedrijventerrein Wijchen Oost
6.f Beslisnota 326424: vaststellen leges- en belastingverordeningen 2026
6.g Beslisnota 327154: programmarapportage Wijchen november 2025
6.h Beslisnota 322083: initiatiefvoorstel Zienswijze Reglement van orde Raadsadviescommissie Modulaire Gemeenschappelijke regeling
6.i Beslisnota 322546: gebiedsraamwerk in het kader van het 380/150 kV-station
6.j Beslisnota 89565: gewijzigd vaststellen bestemmingsplan Balgoij-West

7. Mededelingen
De voorzitter vraagt of er mededelingen zijn vanuit het college, namens commissies of werkgroepen van de raad. Er zijn geen mededelingen of vragen vanuit de raad.
Wethouder Gerrits informeert de aanwezigen dat op 22 mei 2025 het bestemmingsplan Wijchen-West door de raad is vastgesteld. 2 partijen hebben daarna beroep aangetekend tegen dit bestemmingsplan. Na gesprekken met de indieners van het beroep hebben zij recentelijk aangegeven dat zij hun beroep intrekken. Hierdoor wordt het bestemmingsplan Wijchen-West binnenkort onherroepelijk, zodat verdere voorbereiding en realisatie van de woningbouw aldaar kan geschieden.

8. 331078 Beslisnota benoemen tot commissielid mevrouw A.A.A. Gubbels-Hoefnagels en mevrouw J.E.M. Janssen
De voorzitter nodigt mevrouw A.A.A. Gubbels-Hoefnagels (Wijchen Lokaal) en mevrouw J.E.M. Janssen (D66) uit om naar voren te komen voor de benoeming tot commissielid. Mevrouw Gubbels-Hoefnagels en mevrouw Janssen spreken de belofte uit. De voorzitter verwelkomt hen hartelijk als commissielid en overhandigt hen namens de raad een cadeau.

9. Bespreekstukken
9.1 1349948 beslisnota Onderzoek nieuwbouw zwembad
Dit voorstel wordt behandeld in de raadsvergadering van 29 januari 2026.

9.2 322904 Beslisnota beleidsnotitie sport en bewegen 2026-2030

De voorzitter introduceert de beslisnota Beleidsnotitie Sport en Bewegen 2026-2030. Zij legt uit dat deze notitie richting geeft aan het gemeentelijke sport- en beweegbeleid voor de komende jaren. Sport en bewegen dragen bij aan een gezonde en actieve leefstijl en vergroten de leefbaarheid. Ze worden steeds vaker ingezet als middel om maatschappelijke doelen te bereiken. De voorzitter benadrukt dat veranderingen in de samenleving, zoals individualisering en nieuwe vormen van sport en bewegen, een herijking van het beleid noodzakelijk maken. De beleidsnotitie bevat 4 hoofdthema's: gezonde en actieve inwoners, iedereen doet mee, vitale en sterke sportverenigingen en goede en voldoende sport- en beweegvoorzieningen. Er zijn 2 moties aangekondigd. Ze merkt op dat de indieners van de moties als eerste het woord krijgen. Ze geeft aan dat raadsleden in de eerste termijn nog niet hoeven te reageren op de moties of hun standpunt hoeven mede te delen, aangezien het college ook een reactie geeft op de moties. Dit biedt de raadsleden de mogelijkheid de reactie van het college mee te nemen bij hun uiteindelijke besluit en stem.

Eerste termijn

Mevrouw Hoogteijling (CDA) benadrukt het belang van sport en bewegen voor de gezondheid en sociale samenhang in Wijchen. Ze merkt op dat inwoners enthousiast zijn om in beweging te komen, maar dat dit steeds moeilijker wordt omdat de sportcapaciteit in de loop der tijd is afgenomen. Ze noemt de sport padel als voorbeeld en illustreert dat de tennisverenigingen in Wijchen alle 3 kampen met lange wachtlijsten. Ze is verheugd dat in de beleidsnotitie een capaciteitsonderzoek is opgenomen, maar vraagt zich af waarom wordt gewacht tot de perspectiefnota. Ze benadrukt dat de knelpunten nu al bestaan en toenemen, omdat Wijchen groeit naar 50.000 inwoners. Ze vraagt middels een motie om het capaciteitsonderzoek naar voren te verplaatsen, niet alleen voor padel, maar ook voor andere sportaccommodaties zoals gymzalen en voetbalvelden, zodat knelpunten kunnen worden opgelost en kunnen worden voorkomen in de toekomst.

De heer Klinkhamer (Kernachtig Wijchen) schetst een toekomstbeeld waarin het nieuwe 3x3-basketbalveld in Wijchen een plek wordt voor structurele openbare activiteiten, georganiseerd door basketbalvereniging Wyba samen met jongeren. Hij ziet mogelijkheden voor samenwerking met jongerenwerk, straatcoaches, de wijkagent en de buurtsportcoach om laagdrempelig contact met jongeren te bevorderen. Hij is zeer tevreden met de beleidsnotitie sport en bewegen en de ambitie die hieruit spreekt. Hij benadrukt dat goede voorzieningen alleen niet automatisch leiden tot meer beweging, vooral onder jongeren, en pleit daarom voor een aanpak die beweging in de openbare ruimte zowel faciliteert als stimuleert. Hij stelt voor fysieke sportvoorzieningen te combineren met activiteiten die beweging stimuleren en sociale verbinding versterken. Middels een motie roept hij op te onderzoeken hoe dit principe bij openbare sportplekken in Wijchen kan worden toegepast. Hij vraagt de wethouder wanneer het capaciteitsonderzoek naar binnen- en buitensportaccommodaties wordt uitgevoerd, en op welke accommodaties het onderzoek zich richt.

De heer Oomen (GroenLinks) benadrukt het belang van rookvrije sportparken en betere naleving van het alcoholverbod voor jongeren op sportverenigingen. Hij reageert op de motie van de fractie van Kernachtig Wijchen, die hij sympathiek vindt, maar hij is kritisch over de bekostiging ervan. Hij vraagt het college uit welke middelen het haalbaarheidsonderzoek moet worden bekostigd en wat de kosten van een Cruyff Court of Krajicek Playground zijn. Zijn fractie stemt in met de beslisnota.

Mevrouw Muller (D66) benoemt het belang van sport en bewegen, zowel vanuit een gezondheidsperspectief als vanuit sociaal oogpunt. Ze geeft aan dat sport niet alleen binnen verenigingen moet plaatsvinden, maar ook in het dagelijks leven. Zij is positief over de beleidsnotitie en de hoge ambitie voor de komende jaren. Ze wijst erop dat een deel van de financiering onzeker is en spreekt haar steun uit om lokaal extra middelen ter beschikking te stellen als de financiering vanuit het Rijk wegvalt. Ze vraagt of het capaciteitsonderzoek bepaalde criteria hanteert, zoals acceptabele wachtlijsten voor sporten. Ze merkt op dat ze in de tweede termijn op de ingediende moties reageert.

De heer Merkus (PvdA) benadrukt de positieve effecten van sport en beweging op zowel de fysieke als mentale gezondheid. Hij spreekt zijn steun uit voor de beleidsnotitie en geeft aan dat de suggesties die tijdens de commissievergadering zijn gedaan, worden meegenomen. Hij dient samen met de fractie van Kernachtig Wijchen een motie in om te onderzoeken of en hoe initiatieven zoals een Cruyff Court in de gemeente mogelijk zijn, om bij te dragen aan meer beweging en sociale verbinding.

De heer D. Herms (Wijchen Lokaal) benoemt het belang van investeren in sport en bewegen, gezien de groeiende eenzaamheid en stijgende zorgkosten. Hij maakt zich zorgen over de dekking van het beleid na 2027 en wenst deze dekking gezamenlijk te realiseren. Hij vraagt de wethouder of het naar voren schuiven van het capaciteitsonderzoek financiële gevolgen heeft. Hij geeft aan dat zijn partij de beslisnota steunt en dat hij in de tweede termijn verder ingaat op de moties.

De heer Ten Buren (VVD) onderstreept het belang van sport en bewegen voor gezondheid, plezier en sociale verbinding. Hij benadrukt dat inclusie een belangrijk aspect is van de beleidsnotitie en dat iedereen moet kunnen deelnemen, ongeacht leeftijd, beperking of achtergrond. Hij steunt initiatieven zoals Uniek Sporten en laagdrempelige sportplekken in de openbare ruimte. Hij is mede-indiener van de motie Aantrekkelijke sportplek voor jongeren, die aansluit bij de koers van het beleid. Hij benadrukt het belang van realistische keuzes en goede monitoring, om zorgvuldig om te gaan met gemeenschapsgeld. Hij pleit daarom voor een gedegen capaciteitsonderzoek. Hij kijkt uit naar de verdere uitwerking van het uitvoeringsprogramma.

De voorzitter kondigt een schorsing aan. De heer D. Herms (Wijchen Lokaal) vraagt of deze iets langer mag duren, omdat de fractie van Wijchen Lokaal het indienen van de motie van mevrouw Hoogteijling volledig heeft gemist.

De vergadering wordt kort geschorst, zodat het college de antwoorden op de gestelde vragen kan voorbereiden en de fractie van Wijchen Lokaal de motie van de CDA-fractie intern kan bespreken.

De voorzitter heropent de vergadering en geeft het woord aan wethouder Schouten.

Wethouder Schouten bedankt de raad voor de complimenten en het brede draagvlak voor de nota. Zij benadrukt het belang van een gezonde omgeving waarin inwoners vrij kunnen bewegen en sporten. Ze gaat in op de motie van de CDA-fractie, die vraagt het capaciteitsonderzoek eerder te laten plaatsvinden vanwege de grote wachtlijsten bij onder andere padel. Het college erkent dat dit verstandig is, maar wijst erop dat er geen middelen zijn gereserveerd in de begroting. Het onderzoek, dat naar schatting € 50.000 kost, richt zich op alle binnen- en buitensportaccommodaties. Het college heeft de intentie om de benodigde middelen bij de kadernota en perspectiefnota te regelen. Indien het capaciteitsonderzoek naar voren wordt gehaald, dienen middelen hiervoor ook eerder beschikbaar te komen. Ze reageert op de motie van de fractie van Kernachtig Wijchen over jeugdvoorzieningen dat deze aansluit bij het sport- en speelbeleid en de behoefte aan grotere voorzieningen voor jongeren in de wijken Kerkeveld en Huurlingsedam. Ze merkt op dat de voorgestelde vorm erg strak is. Ze illustreert dat een Cruyff Court minimaal € 150.000 kost. Het kunstgras van € 35.000 zit hierbij inbegrepen, maar er zitten ook jaarlijkse onderhoudskosten bij. Een zomerprogramma van minimaal 6 uur in de week is hierbij verplicht. Ook aan een Krajicek Playground worden eisen gesteld. Het college stelt voor om in overleg met leefbaarheidsgroepen en jongeren te onderzoeken waaraan behoefte is in Wijchen. Ze geeft aan dat bij het capaciteitsonderzoek naar binnen- en buitenaccommodaties wordt gekeken.

Tweede termijn
De heer Oomen (GroenLinks) vraagt de indiener van de motie van de fractie van Kernachtig Wijchen of de uitleg van de wethouder, die pleit voor overleg met leefbaarheidsgroepen en

jongeren, wordt gesteund. Hij vraagt de indiener van de motie van de CDA-fractie of een motie wel het juiste instrument is, omdat middelen moeten worden vrijgemaakt voor het capaciteitsonderzoek.

Mevrouw Muller (D66) is enthousiast over de ingebrachte ideeën van een basketbalveld en Cruyff Court, maar twijfelt of deze niet te duur in onderhoud zijn. Ze vraagt of onderzoek hiernaar nodig is, of dat de plannen ook op een andere manier kunnen worden geformuleerd. Ze vraagt over de motie van de CDA-fractie of het capaciteitsonderzoek niet te vroeg komt, gezien de lopende ontwikkelingen. Mevrouw Hoogteijling (CDA) vraagt of mevrouw Muller welwillend tegenover de motie staat indien de dekking wordt geregeld via een amendement.
Mevrouw Muller bevestigt dit. Ze herhaalt haar vraag of de timing van het capaciteitsonderzoek juist is als het onderzoek wordt vervroegd. Ze geeft aan in ieder geval voorstander te zijn van actie ondernemen om de capaciteit te verhogen.

De heer Merkus (PvdA) geeft aan dat zijn fractie de motie van de CDA-fractie steunt en wil kijken hoe de wachtlijsten snel kunnen worden opgelost.

De heer D. Herms (Wijchen Lokaal) steunt namens zijn fractie beide moties, ondanks twijfels over de financiële haalbaarheid van de motie van de fractie van Kernachtig Wijchen. Hij benadrukt dat een sportplek voor jongeren een mooie toevoeging is voor Wijchen.

De heer Ten Buren (VVD) steunt de motie over een aantrekkelijke sportplek, maar geeft aan dat er onvoldoende uitwerking is voor de motie van de CDA-fractie. Hij vraagt verduidelijking over wat precies moet worden aangepast. Mevrouw Hoogteijling (CDA) vraagt wat de heer Ten Buren bedoelt met de uitwerking van de motie. Hij reageert dat beleid moet worden aangepast en dat financiële en capaciteitskwesties moeten worden opgelost. Mevrouw Hoogteijling vraagt of de heer Ten Buren de motie wel kan steunen indien deze de vorm van een amendement heeft.
De heer Ten Buren reageert dat zijn fractie de motie wel kan steunen met een onderlegger.
Mevrouw Hoogteijling vraagt wat de heer Ten Buren bedoelt met een onderlegger.
De heer Ten Buren legt uit dat deze onderlegger antwoord moet geven op de vragen wat het plan is, wat verandert en welk beleid wordt aangepast.

De heer Klinkhamer (Kernachtig Wijchen) reageert op de vragen over de kosten en de precieze invulling van de motie. Hij merkt op dat een gedetailleerde invulling bewust nog ontbreekt, zodat er ruimte is voor overleg. Hij legt uit dat zijn motie gericht is op het onderzoeken van de haalbaarheid van een hoogwaardige sportvoorziening voor jongeren, inclusief stimulerende en verbindende activiteiten. Het kernidee van de motie is om niet alleen sportvoorzieningen te creëren, maar ook te zorgen voor begeleiding en stimulering van jongeren om deze voorzieningen daadwerkelijk te gebruiken. De Cruyff Court en Krajicek Playground zijn hier volgens hem uitstekende voorbeelden van. Hij geeft aan dat het belangrijk is te kijken naar de lokale behoefte van jongeren en waar deze voorzieningen het beste passen in de wijk. Hij stelt voor dat als de plannen meer kosten dan het huidige budget voorschrijft, de raad hierover kan beslissen. Hij merkt op dat het onderzoek niet duur hoeft te zijn, maar dat de haalbaarheid ambtelijk kan worden bekeken. Mevrouw Muller (D66) vraagt wat volgens de heer Klinkhamer ontbreekt in het huidige beleid, waardoor hij aanleiding zag tot het opstellen van zijn motie.
De heer Klinkhamer antwoordt dat hij de combinatie tussen het fysieke en sociale domein in het huidige beleid mist. Hij wil dat deze combinatie structureel wordt gestimuleerd op sportplekken. Hij reageert op de motie over het capaciteitsonderzoek en geeft aan dat zijn fractie niet goed uit de voeten kan met de huidige formulering, omdat onduidelijk is hoe de financiering van het capaciteitsonderzoek moet plaatsvinden. Als de motie de vorm van een amendement krijgt, is het standpunt van zijn fractie afhankelijk van het dictum van het amendement. Hij begrijpt niet goed waarom padel specifiek wordt genoemd in de motie. Hij wacht op het amendement om te zien hoe het dictum eruitziet en hoe de plannen worden betaald.

Mevrouw Hoogteijling (CDA) constateert een brede consensus over het belang van sport en bewegen. Ze geeft aan dat de investering in sport en bewegen op een later moment wordt terugverdiend door schadelastbeperking. Ze legt uit dat het capaciteitsonderzoek al in de

beleidsnota zit, maar dat de financiering nog niet geregeld is. Ze vindt het lastig uit te leggen aan de inwoners van Wijchen waarom moet worden gewacht tot de perspectiefnota. Ze vindt het prima om de motie om te zetten in een amendement. De heer Klinkhamer (Kernachtig Wijchen) geeft aan dat het hem niet uitmaakt of het een motie of amendement is, maar dat hij het wel belangrijk vindt om te weten met welk geld het onderzoek wordt gefinancierd. Bij een amendement zit deze informatie inbegrepen. Mevrouw Hoogteijling reageert dat zijn argumentatie is gebaseerd op een drogreden. De voorzitter verduidelijkt het verschil tussen een motie en een amendement. Ze legt uit dat een amendement moet worden uitgevoerd en daarom dekking nodig heeft. Een motie is een oproep. Deze hoeft niet te worden uitgevoerd en hoeft daarom ook nog geen dekking te behelzen. De heer Klinkhamer vraagt nogmaals hoe het capaciteitsonderzoek moet worden gefinancierd. Mevrouw Hoogteijling merkt op dat er een overschot is van € 1,8 miljoen, waarvan € 1,7 miljoen naar de middelen wordt gestort. Zij gaat ervan uit dat er via een amendement ruimte is om het onderzoek te financieren. Ze reageert op de vraag over padel dat dit een aansprekend voorbeeld is, maar het onderzoek vindt plaats naar alle accommodaties. Ze merkt op dat het capaciteitsonderzoek al is aangekondigd en dat de benodigde € 50.000 hoe dan ook wordt uitgegeven. Ze stelt slechts voor het bedrag wat eerder uit te geven, zodat het capaciteitsonderzoek sneller kan starten. Ze geeft aan dat in eerste instantie is gekozen voor een motie, omdat een amendement een zwaar middel is. Mevrouw Muller (D66) vraagt naar de timing van het capaciteitsonderzoek in relatie tot lopende ontwikkelingen. Mevrouw Hoogteijling geeft aan dat ze niet begrijpt welke ontwikkelingen mevrouw Muller bedoelt. Mevrouw Muller noemt als voorbeeld de bouw van extra voorzieningen bij de Wychert 2.0. Mevrouw Hoogteijling van het CDA benadrukt het belang van het capaciteitsonderzoek om de knelpunten en behoeften in de sportvoorzieningen breed in kaart te brengen. Ze wijst erop dat Wijchen doorgroeit naar 50.000 inwoners en dat de huidige capaciteit niet voldoende is. Ze vraagt om het onderzoek naar voren te halen, zodat een goed verhaal richting de inwoners kan worden verteld. De voorzitter merkt op dat de discussie zich herhaalt en vraagt of er behoefte is aan een schorsing om te overwegen de motie om te bouwen naar een amendement. Mevrouw Hoogteijling stelt voor om een schorsing van 10 minuten in te lassen.

De voorzitter vraagt het college of men incorrecte informatie heeft gehoord. Dit is niet het geval. Ze merkt op dat de dekking voor het capaciteitsonderzoek door de raad dient te worden gezocht, niet door het college. Ze geeft aan dat het college vervolgens reageert op de voorgestelde dekking.

De voorzitter schorst kort de vergadering enkele minuten.

De voorzitter heropent de vergadering en geeft het woord aan mevrouw Hoogteijling.

Mevrouw Hoogteijling (CDA) legt uit dat na overleg een zin aan de motie is toegevoegd, namelijk dat binnen de bestaande budgetten voor sport en bewegen wordt bekeken of het onderzoek versneld kan worden uitgevoerd. Ze hoopt hiermee andere partijen comfort te bieden met betrekking tot de financiering van het capaciteitsonderzoek.

De voorzitter vraagt of er behoefte is aan een schorsing om onderling te overleggen. Dit is niet het geval. De voorzitter vraagt het college te reageren op de wijziging van de motie.

Wethouder Schouten constateert dat er een breed draagvlak is om het onderzoek eerder te laten plaatsvinden. Ze concludeert hieruit dat de raad voornemens is in juli 2026 in te stemmen met de besteding van € 50.000 voor het capaciteitsonderzoek. Ze geeft aan dat het college reeds kan starten met de voorbereidingen op het onderzoek, mits de raad in juli 2026 instemt met de kosten zoals aangenomen in de nota. De voorzitter vraagt de raadsleden of zij nog vragen hebben. Deze zijn er niet.

Stemming
De voorzitter brengt beslisnota ‘Beleidsnotitie sport en bewegen 2026-2030’ (zaaknummer 1349948) ter stemming. Niemand legt hierover een stemverklaring af.

Met 24 stemmen voor en 0 stemmen tegen is deze beslisnota aangenomen.

Besluit: De raad stemt unaniem in met beslisnota 1349948 en besluit:
de beleidsnotitie Sport en bewegen 2026-2030 vast te stellen, waarmee de raad besluit 4 hoofdthema's aan te wijzen:
1. gezonde en actieve inwoners;
2. iedereen doet mee;
3. vitale en sterke sportverenigingen;
4. goede en voldoende sport- en beweegvoorzieningen.

De voorzitter brengt de gewijzigde motie Versneld capaciteitsonderzoek sportvoorzieningen ter stemming. Ze geeft het woord aan de heer Oomen voor een stemverklaring. De heer Oomen (GroenLinks) geeft aan dat zijn fractie de moties steunt, omdat deze oproepen tot onderzoek.
Met 24 stemmen voor en 0 stemmen tegen is deze motie aangenomen.

Besluit: De raad stemt unaniem in met motie 1 'Versneld capaciteitsonderzoek sportvoorzieningen'.

De voorzitter brengt de motie Aantrekkelijke sportplek voor jongeren ter stemming. Niemand legt hierover een stemverklaring af.
Met 24 stemmen voor en 0 stemmen tegen is deze motie aangenomen.

Besluit: De raad stemt unaniem in met motie 2 'Aantrekkelijke sportplek voor jongeren'.

9.3 Informatienota Ontwerp Regionale Energiestrategie 2.0
De voorzitter introduceert de informatienota over het ontwerp RES[5] 2.0. Ze legt uit dat de RES 2.0 een aanvulling is op de RES 1.0, die van kracht blijft. Het regionale doel blijft ongewijzigd: in 2030 1,62 terawattuur duurzame elektriciteit opwekken. De RES 2.0 laat zien hoe de resterende opgave kan worden ingevuld en kijkt daarbij naar het hele energiesysteem. Het college informeert met deze nota de raad over het ontwerp RES 2.0 en het besluit dit vrij te geven voor zienswijzen. Het college wil namens de gemeente Wijchen een zienswijze indienen en vraagt de raad eventuele wensen en bedenkingen bij de opgestelde conceptzienswijze van het college kenbaar te maken. Dit onderwerp staat als bespreekstuk op de agenda, omdat er moties zijn aangekondigd.

Eerste termijn
De heer Verharen (Kernachtig Wijchen) dient samen met de fracties van het CDA, Wijchen Lokaal en de VVD een motie in. Hij roept op het gebiedsraamwerk en de nog te maken gebiedsvisie voor het buitengebied van Niftrik, Batenburg, Hernen, Bergharen en Leur mee te nemen in de RES 2.0. Hij ziet dit als een noodzaak, omdat het over de leefbaarheid van het buitengebied gaat. Hij legt uit dat de besluitvorming over RES 2.0 eerder plaatsvindt dan de gebiedsvisie klaar is, maar dat in de RES 2.0 wel degelijk een verwijzing kan worden gemaakt naar de gebiedsvisie over het buitengebied van Wijchen. Hij merkt op dat dit een signaal naar de RES is dat Wijchen rekening houdt met de gebiedsvisie. Hij merkt op dat de RES een lokale bevoegdheid is en geen regionale.

De heer Oomen (GroenLinks) spreekt over de noodzaak van een hoogspanningsstation, dat geen duurzame energie oplevert, maar wel de leefomgeving aantast. Hij wijst op de lasten, die niet eerlijk worden verdeeld, en benadrukt de noodzaak van een gebiedsraamwerk en gebiedsvisie om de pijn te verzachten en meerwaarde te creëren. Hij pleit voor het schrappen van het zoekgebied voor een windpark nabij het toekomstige station van TenneT. Hij dient een motie in om de duurzame-energiedoelstellingen niet te veronachtzamen. Hij vraagt het college in de wensen en bedenkingen voor de RES 2.0 een zinsnede aan te passen, om aandacht te blijven vragen voor het effect van het hoogspanningsstation en te benadrukken dat de gemeente Wijchen zich houdt aan de regionaal gemaakte afspraken.

[5] regionale energiestrategie

De heer Van ’t Schip (Wijchen Lokaal) benadrukt de noodzaak van aanvullende voorwaarden en oplossingen voor de energietransitie. Hij geeft aan dat stroomopwekking via windmolens en een hoogspanningsstation onafhankelijk van elkaar worden beoordeeld, maar dat beide bijdragen aan de energietransitie. Hij vindt het een oneerlijke verdeling van de lasten dat het gebied rondom het hoogspanningsstation ook in aanmerking komt voor het plaatsen van windmolens. Hij pleit ervoor het hoogspanningsstation mee te wegen in de lastendruk voor het doelgebied als ondersteuning aan de gehele opgave in de energietransitie. Hij merkt op dat het college in de reactie op het RES 2.0-voorstel een goede poging doet om hieraan te voldoen. Naast zijn oproep om de lastendruk voor het gebied integraal te beoordelen, dient hij een motie in om te onderzoeken of aan de energieopwekopgave kan worden voldaan, terwijl tegelijkertijd geen extra ruimte naast het hoogspanningsstation wordt ingeleverd.

De heer Peters Sengers (CDA) steunt de voorgelegde zienswijze in de informatienota. Hij wijst op de komst van het hoogspanningsstation en vraagt zich af hoe de ruimteclaims zich verhouden tot de opgave van de RES. Hij merkt op dat de gemeente Wijchen niet kan overzien wat de uitvoering van RES 2.0 betekent voor het landelijke gebied tussen Hernen, Bergharen, Leur, Batenburg en Niftrik. Hij benoemt hierbij de regionale samenwerking om de Groene Mantel te realiseren. Hij vraagt hoe de ruimteclaims in die opgave zich verhouden tot die in de RES. Hij stelt voor dat het gebiedsraamwerk wordt opgenomen in de RES 2.0 en dient daarom mede de motie hierover in. Hij verzoekt het college deze wens via de procedure bij de GMR[6] in te brengen.

Mevrouw Peters-Vroom (VVD) spreekt over de zorgen van inwoners en ondernemers over de grote plannen die op de gemeente en regio afkomen. Ze is tevreden met de zienswijze van het college en onderschrijft de zienswijze in hoofdlijnen. Haar fractie is ook mede-indiener van 2 moties, die al zijn ingediend.

Mevrouw Muller (D66) benadrukt dat het belangrijk is om te kijken naar het hele energiesysteem. Ze vraagt om erkenning van de bijdrage van Wijchen met het hoogspanningsstation aan het landelijke energiesysteem. Ze wijst op de noodzaak van het bouwen van windturbines om te voldoen aan de duurzaamheidsdoelen. Ze geeft aan dat deze combinatie haalbaar is, omdat er zonder de locatie van het hoogspanningsstation nog meerdere kansrijke locaties voor de windturbines overblijven. Ze pleit voor een eerlijke energietransitie met ruimte voor duurzame opwek, lokaal eigendom en zeggenschap voor inwoners. Ze dient samen met GroenLinks de motie in om te kiezen voor een goede balans tussen voldoen aan ambities en bijdragen aan het landelijke energiesysteem.

De heer Burgers (PvdA) wijst op de grote impact van het hoogspanningsstation op het gebied. Hij pleit ervoor om ondanks de bouw van het hoogspanningsstation toch te blijven werken aan de duurzaamheidsdoelstelling. Hij vraagt de wethouder en de heer Verharen of het gebiedsraamwerk niet in de LES[7] of het planMER[8] had moeten zitten.

De voorzitter vraagt of er behoefte is aan een schorsing. Hier is geen behoefte aan.

Wethouder Schouten reageert namens het college op de vragen en ingediende moties. Ze merkt op dat de motie van de fractie van Kernachtig Wijchen en andere partijen een verbinding maakt tussen de huidige activiteiten en het gebiedsproces, om een visie te vormen over het gebied en dit in te brengen in de RES. Hoewel het uitvoerbaar lijkt, is het onzeker of de GMR er daadwerkelijk iets mee kan doen. De GMR reageert daarop zelf. Ze bespreekt de motie van de fractie van GroenLinks, die zich richt op de detaillering in de zienswijze die samen met andere partijen is opgesteld. Ze legt uit dat het college heeft geprobeerd de zienswijze van de raad, de posities in het hoogspanningsstation en het pauzeren van de tender zo goed mogelijk op te

[6] Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen
[7] lokale energiestrategie
[8] plan-milieueffectrapport

nemen in de nieuwe RES 2.0. Hoewel er begrip is voor de suggestie dat de formulering wellicht anders moet zijn vanwege de ambities, is de huidige formulering volgens het college een passende constatering van de realiteit. Ze bespreekt de motie van Wijchen Lokaal, die verschillende zaken die verband houden met de huidige processen bij de RES betrekt. Ze herinnert eraan dat nog weinig bekend is over de diepe aansluitingen, die mogelijk op termijn in het gebied van Wijchen worden gelegd. Het gebiedsraamwerk, dat de basis vormt voor de gebiedsvisie, moet helpen bij het beantwoorden van deze vragen. Ze merkt op dat de fractie van Kernachtig Wijchen er ook voor pleit om informatie aan de RES toe te voegen. Ze merkt op dat veel van de geconstateerde zaken niet relevant zijn voor de RES, terwijl het traject juist is opgestart om duidelijkheid te bereiken. Ze reageert op de vraag van de PvdA-fractie over het toevoegen van het gebiedsraamwerk in de LES en het planMER, dat de planMER uit de tijd van haar voorganger stamt en dat het gebiedsraamwerk helpt om grip te krijgen op van het hoogspanningsstation. Het hoogspanningsstation richt zich op het energiesysteem en niet op energieopwekking of warmte, wat het lastig maakt om het in de RES te vatten. Het college heeft geprobeerd dit zo goed mogelijk te verwerken in de zienswijze. De voorzitter vraagt of er nog verduidelijkende vragen zijn. De heer Burgers (PvdA) vraagt of het gebiedsraamwerk een rol kan spelen bij de LES. Wethouder Schouten reageert ontkennend. Ze geeft aan dat de LES gaat over energiebeheer, terwijl het gebiedsraamwerk ruimtelijk is en de ambities met het gebied in beeld brengt. Hetzelfde geldt voor de eerdergenoemde Groene Mantel. De heer Van ’t Schip (Wijchen Lokaal) vraagt of de wethouder iets kan met zijn handreikingen die compensatie bieden voor het hoogspanningsstation. Wethouder Schouten legt uit dat zij bewust op hoofdlijnen antwoorden heeft gegeven, omdat het om de zienswijze van de raad gaat. Ze biedt aan meer in detail te gaan indien gewenst. Ze erkent dat het idee van compensatie door windmolens al vaak is besproken. Dit is niet eenvoudig, omdat andere gemeenten ook moeite hebben met windparken. Ze legt uit dat het idee over de diepe aansluiting onverstandig is. Op dit moment is er geen koppeling met een diepe aansluiting en wordt via de gebiedsvisie en het gebiedsraamwerk een eigen visie ontwikkeld. Ze benadrukt dat een energielandschap in het betreffende gebied als onwenselijk wordt gezien.

De voorzitter schorst de vergadering enkele minuten.

Tweede termijn
De voorzitter heropent de vergadering en geeft het woord aan de heer Peters Sengers.

De heer Peters Sengers (CDA) wil reageren op de moties van PvdA, GroenLinks en D66, maar geeft aan dat hij zich niet goed voelt.

De voorzitter schorst de vergadering enkele minuten.

De voorzitter heropent de vergadering en kondigt aan dat de heer Peters Sengers wordt vervangen door de heer Derksen.

Mevrouw Peters-Vroom (VVD) benadrukt dat de gebiedsvisie rondom het hoogspanningsstation in het buitengebied moet worden genoemd in de RES 2.0, met leefbaarheid als prioriteit. Ze bespreekt de motie over windmolens en merkt op dat er al substantiële bijdragen zijn geleverd, zoals de bouw van 3 windmolens en het aangekondigde hoogspanningsstation. Ze vindt dat geen nieuwe windinitiatieven nodig zijn en prijst de formulering van het college. Mevrouw Muller (D66) vraagt of mevrouw Peters-Vroom heeft begrepen dat het voorstel is om het gebied te ontzien en dat het niet gaat om extra windmolens naast het hoogspanningsstation.
Mevrouw Peters-Vroom reageert dat het gebied rondom het hoogspanningsstation wordt ontzien, maar dat volgens de motie elders in Wijchen wel windmolens kunnen komen. Ze vindt dat eerst het huidige plan moet worden ontwikkeld, voordat wordt verdergegaan met de tender voor windenergie. De heer Oomen (GroenLinks) vraagt of mevrouw Peters-Vroom route 2 uit de LES niet langer steunt, die unaniem is omarmd in december 2023. Mevrouw Peters-Vroom bevestigt dat ze proactief kansen wil benutten, maar dat het inzicht is veranderd door de komst van het hoogspanningsstation. De heer Burgers (PvdA) vraagt of hij goed heeft begrepen dat de VVD-fractie eerst de volledige realisatie van het hoogspanningsstation wil afwachten, om daarna

pas te kijken of elders in de regio windmolens kunnen worden gerealiseerd.
Mevrouw Peters-Vroom reageert bevestigend. Ze pleit ervoor eerst duidelijkheid te krijgen over de locatie van het station, voordat verdere stappen worden gezet met betrekking tot windenergie. Ze benadrukt dat het college verstandig acteert door voorlopig geen verdere stappen te ondernemen rondom de tender voor windenergie.

Mevrouw Muller (D66) uit haar twijfels over de motie die de gebiedsvisie in de RES 2.0 wil opnemen. Omdat het een uitspraak betreft over het eigen gebied, vreest zij dat dit een extra obstakel kan vormen voor de GMR. De heer Verharen (Kernachtig Wijchen) vraagt waarom mevrouw Muller obstakels ziet bij het meenemen van het gebiedsraamwerk naar de RES. Mevrouw Muller antwoordt dat ze het gebiedsraamwerk ondersteunt, maar twijfelt over welke gevolgen het opnemen in de RES 2.0 heeft. De heer Verharen merkt op dat het gebiedsraamwerk en de gebiedsvisie een goed beeld geven van het buitengebied van Wijchen. Het buitengebied van Wijchen is ook een onderdeel van de RES. Hij merkt op dat het belangrijk is deze 2 samen te brengen en vraagt of mevrouw Muller het met hem eens. De voorzitter merkt op dat dit een betoog was en verzoekt om alleen vragen te stellen. Mevrouw Muller herhaalt dat ze het eens is met het gebiedsraamwerk, maar dat ze dit niet wil meenemen in de RES. Ze vreest dat dit tot obstakels kan leiden voor de duurzaamheidsvisie, terwijl zij deze heel belangrijk vindt. Ze reageert op de motie over de verdeling van ruimteclaims binnen de energietransitie dat haar fractie niet hetzelfde standpunt heeft. Ze wil de komst van een energielandschap voorkomen. De heer Van ’t Schip (Wijchen Lokaal) vraagt mevrouw Muller of windmolens niet bij het energievraagstuk horen. Mevrouw Muller antwoordt dat windmolens wel binnen de strategie passen, maar dat ze niet allemaal op 1 plek moeten komen. Ze benadrukt dat de doelstellingen voor de gemeente nog steeds moeten worden gehaald en dat meerdere gebieden zijn vastgesteld. De heer Van ’t Schip vraagt waar mevrouw Muller de windmolens dan wil plaatsen. De voorzitter merkt op dat het debat dient te gaan over de zienswijze op de RES, niet over windmolens. Mevrouw Muller reageert dat ze hierop nu geen antwoord heeft.

De heer Burgers (PvdA) reageert op de motie van Wijchen Lokaal. Hij beschuldigt de fractie ervan geen verantwoordelijkheid te nemen en problemen af te schuiven. Hij benadrukt het belang van verantwoordelijkheid nemen als duurzame gemeente. Hij reageert op de motie over de gebiedsvisie als onderdeel van RES 2.0 en stelt dat het vreemd is als de regio alleen Wijchen toestaat hun gebiedsvisie op te nemen, omdat dit leidt tot ongelijkheid tussen gemeenten.
De heer Derksen (CDA) merkt op dat het speelveld sowieso niet gelijk is, aangezien sommige buurgemeenten geen windmolens willen. Hij vraagt hoe de heer Burgers hiernaar kijkt.
De heer Burgers reageert dat als het gebiedsraamwerk niet in de LES past, het ook niet in de RES past. Hij betreurt dat er een gat zit tussen de komst van de gebiedsvisie in 2027 en het gebiedsraamwerk nu. De heer Derksen vraagt of de heer Burgers van mening is dat de aanleiding voor het gebiedsraamwerk het hoogspanningsstation is. De heer Burgers bevestigt dit. De heer Derksen vraagt hoe het gebiedsraamwerk dan eerder had moeten worden meegenomen, terwijl de komst van het hoogspanningsstation pas sinds kort bekend is.
De heer Burgers reageert dat zijn betoog geen verwijt was. Hij merkt op dat de gebiedsvisie in dit stadium niet meer overgenomen kan worden in de RES, omdat dan een verkeerd speelveld met andere gemeenten ontstaat. De heer Verharen vraagt de heer Burgers of hij het niet triest vindt dat via de RES allerlei zaken in het buitengebied komen, zonder dat de gemeente Wijchen hierop invloed heeft. De heer Burgers vindt dit te kort door de bocht. Hij benadrukt de lange historie en de samenwerking binnen de regio. De voorzitter herinnert eraan dat de discussie gaat over de zienswijze en de moties en wensen die daarbij horen. De heer Burgers blijft bij zijn standpunt dat het eventueel inbrengen van het gebiedsraamwerk in de LES hoort, niet in de RES. De heer Derksen vraagt wat de inwoners van Niftrik moeten met het betoog van de heer Burgers. Hij vraagt waarom de heer Burgers het college niet wil sturen om het gebiedsraamwerk in de RES op te nemen. De heer Burgers antwoordt dat het een moeilijk verhaal is en dat afspraken zijn gemaakt die nog steeds staan. Hij merkt op dat de provincie bevoegdheden heeft om met een PIP-plan[9] te komen. Mevrouw Peters-Vroom (VVD) vraagt de heer Burgers of hij vindt dat alle maatschappelijke problemen ruimtelijk in hetzelfde gebied

[9] provinciaal inpassingsplan

moeten worden opgelost. De heer Burgers antwoordt dat 3 gebieden zijn aangewezen voor mogelijke ontwikkelingen. Hij merkt op dat mevrouw Peters-Vroom zelf zojuist ook heeft betoogd om na het plaatsen van het hoogspanningsstation in de regio windmolens te plaatsen. Mevrouw Peters-Vroom geeft aan dat ze dit besluit pas wil nemen na het bouwen van het hoogspanningsstation. Ze benadrukt dat de PvdA-fractie in meerdere gebieden wil bouwen: windmolens in het ene gebied en een hoogspanningsstation in het andere. De voorzitter benadrukt dat het debat zich moet concentreren op de zienswijze en niet op de locatie van windmolens. Ze merkt op dat er een verschil van mening is over de gebiedsvisie en dat dit niet het moment is om een debat te voeren over de locaties van windmolens. De heer Burgers merkt op dat de tender terecht is stilgelegd voor de bouw van het hoogspanningsstation, zodat de windmolens en het hoogspanningsstation niet in hetzelfde gebied komen. De heer Verharen (Kernachtig Wijchen) interrumpeert. De voorzitter merkt op dat ze streng wordt over het onderwerp van de interruptie. De heer Verharen annuleert zijn interruptie. De heer Burgers reageert op de motie over windmolens dat het belangrijk is duidelijkheid te krijgen over de locatie van het hoogspanningsstation en de beschikbare gebieden voor windenergie.
De heer Derksen vraagt verduidelijking over de motie van de PvdA-fractie, omdat hij het gevoel heeft dat juist een koppeling wordt gemaakt tussen het hoogspanningsstation en windenergie. Hij vraagt zich af wat de bedoeling van de motie is. De heer Burgers antwoordt dat het hoogspanningsstation de gemeente Wijchen heeft overvallen, maar dat dit de gemeente niet ontslaat van de verplichting om duurzaamheidsdoelstellingen te halen. Hij benadrukt dat er nog ruimte is om deze doelen te realiseren. De heer Derksen vraagt of er nog wel ruimte is voor windenergie als het hoogspanningsstation een groot aantal hectare beslaat. De heer Burgers bevestigt dat er minder ruimte is, maar dat nog genoeg ruimte overblijft en dat dit de gemeente Wijchen er niet van mag weerhouden om de duurzaamheidsambities te halen. Hij roept de CDA-fractie op om de groene ambities overeind te houden.

De heer Derksen (CDA) geeft aan dat zijn fractie de motie over de RES 2.0 ondersteunt en ook mee indient, omdat het verstandig is het raamwerk in de RES 2.0 op te nemen. Zijn fractie is tegen de motie over windmolens. Hij is van mening dat de reden dat de zin eruit moet niet logisch is. De heer Oomen (GroenLinks) verduidelijkt dat de motie is aangepast en dat geen zin wordt verwijderd, maar dat de zinsnede is gewijzigd. De voorzitter stelt voor dat de heer Oomen de zin voorleest. Hij geeft aan dat de zinsnede "en dat dit ten koste gaat van andere ruimtelijke mogelijkheden, waaronder windenergie" wordt gewijzigd naar "en dat dit, waar het hoogspanningsstation gevestigd wordt, ten koste gaat van andere ruimtelijke mogelijkheden, waaronder windturbines". De heer Burgers (PvdA) vraagt de heer Derksen of hij zich kan voorstellen dat er windmolens in een van de overgebleven gebieden komen. De heer Derksen antwoordt dat dit niet het onderwerp van de avond is. Hij reageert op de motie over de verdeling van ruimteclaims binnen de energietransitie, die zijn fractie een rare mengeling vindt. Hij begrijpt niet wat ermee bedoeld wordt. Hij ziet geen noodzaak om opnieuw op te roepen tot gesprekken hierover met de provincie Noord-Brabant. Hij geeft aan dat de gemeente met het oproepen tot een diepe aansluiting naar Wijchen in feite vraagt om een converterstation, wat volgens hem niet wenselijk is. Hij geeft aan dat zijn fractie daarom tegen de motie is.
Mevrouw Muller (D66) vraagt wat de GMR uiteindelijk met de motie over de RES doet, gezien de wens om gezamenlijk tot een visie te komen. Ze vraagt hoe de volgende stap eruitziet, vooral als alle 16 verschillende gemeenten hun eigen gebiedsvisie indienen. De heer Derksen reageert dat een hoogspanningsstation een zeldzaamheid is in Gelderland. Hij is ervan overtuigd dat de andere gemeenten begrijpen dat dit een unieke situatie is en dat hierbij een raamwerk hoort.
De heer Burgers (PvdA) vraagt of de heer Derksen van mening is dat het antwoord van de heer Derksen op de vraag over windmolens in het gebied duidelijkheid geeft aan de inwoners van het gebied. De heer Derksen antwoordt dat het vanavond niet over die vraag gaat.

De heer Van 't Schip (Wijchen Lokaal) geeft aan dat zijn fractie de motie van Kernachtig Wijchen ondersteunt en dat deze motie ook een ondersteuning biedt voor de eigen motie. Hij merkt op dat er kritiek is over de haalbaarheid en dat de wethouder dit goed heeft uitgelegd. Hij overweegt de motie over de verdeling van ruimteclaims in te trekken, omdat er al een discussie met Noord-Brabant plaatsvindt en dit niet het juiste moment is om het onderwerp te bespreken. De heer Verharen (Kernachtig Wijchen) vraagt of de heer Van 't Schip de motie

niet beter kan intrekken. De heer Van ’t Schip bevestigt dat hij de motie intrekt. Hij informeert of de VVD-fractie hiermee akkoord is, aangezien deze mede-indiener is. Mevrouw Peters-Vroom (VVD) is hiermee akkoord. De heer Van ’t Schip reageert op de motie van GroenLinks dat deze als gevolg heeft dat de energieclaim toch wordt uitgevoerd, wat volgens hem niet wenselijk is gezien de impact van het hoogspanningsstation. Zijn fractie is daarom tegen de motie. Hij uit zijn teleurstelling over GroenLinks, die volgens hem natuur en leefbaarheid zomaar inlevert.

De heer Oomen (GroenLinks) reageert op de bijdrage van de heer Van ‘t Schip dat in het gebied waar het hoogspanningsstation wordt gevestigd, vrijwel geen natuur te vinden is. Hij verduidelijkt over de tweede motie dat zijn fractie geen windmolens wil ontwikkelen op de locatie van het hoogspanningsstation, maar dat de fractie ook niet het hele gebied wil afsluiten voor andere ontwikkelingen. De heer Derksen (CDA) vraagt of het nodig is om een motie in te dienen om geen windturbines te plaatsen op een plek waar een hoogspanningsstation komt. Dit lijkt hem overbodig. De heer Oomen sluit de mogelijkheid van windmolens in het gebied van het hoogspanningsstation niet uit en is daarom van mening dat de motie wel nodig is. Hij geeft aan dat de gemeente verantwoordelijkheid moet nemen in de duurzame-ontwikkelingsdoelstellingen en dat deze niet moeten worden afgewenteld op andere gemeenten. Mevrouw Peters-Vroom (VVD) vraagt de heer Oomen of hij leefbaarheid belangrijk vindt, vooral in de gebieden waarover hij spreekt. Ze suggereert dat hij duurzaamheid belangrijker vindt dan de leefbaarheid van de mensen die er wonen. De heer Oomen antwoordt dat leefbaarheid zeer belangrijk is en dat een gebied niet onleefbaar wordt door de komst van een hoogspanningsstation. Hij legt uit dat ontwikkelingsgebied 1 ver verwijderd is van ontwikkelingsgebied 4 en dat zijn motie dit duidelijk maakt. Mevrouw Peters-Vroom vraagt of de heer Oomen ooit van gebied 1 naar gebied 4 is gefietst. Zij is van mening dat de gebieden vlak bij elkaar liggen. Ze geeft aan dat het niet wenselijk is een gebied op te zadelen met 2 grote ontwikkelingen, zonder precies te weten waarover het gaat. De heer Oomen antwoordt dat hij het niet met haar eens is dat de gebieden vlak bij elkaar liggen. Hij bevestigt dat hij deze afstand heeft gefietst. Hij vraagt de heer Verharen om in zijn termijn te reageren op een vraag over de motie over de RES 2.0. De heer Oomen wil graag uitleg over het tweede beslispunt, dat volgens hem niet goed rijmt met de RES 2.0.

De heer Verharen (Kernachtig Wijchen) reageert op de vraag van de heer Oomen dat het opnemen van de gebiedsvisie in de RES 2.0 mogelijk is en dat sowieso een verwijzing naar de gebiedsvisie in de maak is. Hij geeft aan dat belangrijke punten voor Wijchen in de RES moeten worden meegenomen, omdat dit in het belang is van de inwoners van Wijchen. De heer Oomen (GroenLinks) vraagt of de motie het college op pad stuurt om dit bij de GMR voor elkaar te krijgen, ondanks dat de wethouder heeft aangegeven dat dit weinig kans heeft.
De heer Verharen bevestigt dat dit de bedoeling van de motie is. Hij gaat ervan uit dat de RES hiermee wel iets doet en geeft aan dat dit anders in elk geval het signaal afgeeft dat de gemeente Wijchen een gebiedsvisie heeft en volgt. Hij benadrukt dat, hoewel de RES een regionale aanpak vereist, de lokale bevoegdheden van groot belang blijven. Hij reageert op de motie over de windmolens dat de komst van het hoogspanningsstation aanzienlijke gevolgen heeft voor andere grote ontwikkelingen in het gebied, waaronder het tweede windpark. Hij wijst erop dat bij eerdere discussies over een tweede windpark nog geen informatie beschikbaar was over het hoogspanningsstation. Kernachtig Wijchen wil eigen afwegingen maken, rekening houdend met de impact van het hoogspanningsstation en de mogelijkheid om windenergie van buiten de gemeentegrenzen in te brengen. De heer Oomen vraagt of Kernachtig Wijchen niet meer de duurzaamheidsdoelstellingen wil halen. De heer Verharen antwoordt dat de leefomgeving voor zijn fractie centraal staat. Hij merkt op dat de fractie haar best wil doen om de doelstellingen te halen, maar dat de ontwikkelingen snel gaan en dat niet alles kan worden voorspeld. Hij benadrukt dat de fractie haar eigen visie wil behouden en niet alles voor 10 jaar wil vastleggen. De heer Burgers (PvdA) vraagt wat de consequenties zijn als de gemeente Wijchen in de RES zit, maar er niet aan meedoet. De heer Verharen legt uit dat de gemeente Wijchen niet alles in de hand heeft, aangezien er ook bevoegdheden liggen bij het Ministerie van Klimaat en Groene Groei en de provincie. Hij benadrukt dat het belangrijk is samen tot afspraken te komen binnen de RES en dat de gemeente beleid moet maken dat goed is voor de inwoners van Wijchen. De heer Burgers beaamt dat eigen afwegingen moeten worden

gemaakt. Hij merkt op dat de consequentie kan zijn dat de provincie een inpassingsplan maakt en de gemeente Wijchen buitenspel zet. Hij vraagt of de heer Verharen het ermee eens is dat het om die reden van belang is om mee te blijven participeren in de RES. De heer Verharen bevestigt dat de gemeente Wijchen een rol moet blijven spelen in de RES. Hij herhaalt dat zijn fractie beleid maakt en zaken volgt in het belang van de inwoners van Wijchen. Hij beaamt dat de gemeente afhankelijk is van de provincie, maar wenst met deze motie aan de provincie duidelijk te maken dat de gemeente Wijchen met het hoogspanningsstation al een grote opdracht heeft gekregen.

Wethouder Schouten reageert namens het college. Zij corrigeert een feitelijke onjuistheid door te verduidelijken dat de RES geen verplichtingen oplegt, maar dat de provincie de RES heeft gevraagd 1,6 terawattuur op te wekken. Ze benadrukt dat de input voor de RES door de gemeente zelf wordt geleverd. Ze merkt op dat de provincie het bevoegd gezag is.

De voorzitter schorst kort de vergadering, zodat indieners van de motie eventueel teksten kunnen aanpassen.

De voorzitter heropent de vergadering.

Stemming
De voorzitter brengt motie De gebiedsvisie Wijchen als onderdeel van RES 2.0 ter stemming. Niemand legt hierover een stemverklaring af.
Met 19 stemmen voor en 4 stemmen tegen is deze motie aangenomen.

Besluit: De raad stemt in met motie 1 "De gebiedsvisie Wijchen als onderdeel van RES 2.0" (zaaknummer 326788).

De voorzitter brengt motie Ruimte voor Wijchense windkracht ter stemming. Niemand legt hierover een stemverklaring af.
Met 4 stemmen voor en 19 stemmen tegen is deze motie verworpen.

10. Stemmingen
Er zijn geen verzoeken gedaan door raadsleden voor het agenderen van stemstukken.

11. Sluiting
De voorzitter dankt alle aanwezigen voor hun deelname aan de laatste vergadering van 2025. Ze beschrijft haar eerste, hartverwarmende ervaringen met de diverse groep inwoners van Wijchen. Ze merkt op dat 2025 een bewogen jaar was, waarin groepen soms tegenover elkaar stonden. Ze pleit ervoor om voor elkaar open te blijven staan. Ze deelt presentjes uit aan de aanwezigen en wenst iedereen een fijne borrel. De voorzitter sluit de vergadering rond 23.00 uur.

Lijst besluiten en toezeggingen raadsvergadering 16 december 2025 (concept)

Datum 16-12-2025

Tijd 20:00 - 23:00

Locatie Wijchen, Kasteel

Voorzitter R. Helmer

Aanwezigen CDA:

- Dhr. B.G.B. Derksen (fractievoorzitter)
- Mevr. C.E. Hoogteijling
- Mevr. M.P. Joosse-de Visser
- Dhr. J.G.F.M. Peters Sengers (de heer Peters-Sengers is afwezig vanaf agendapunt 9.3)
- Dhr. M.C.G. Van Wanroij

D66:

- Mevr. M. Muller

GroenLinks:

- Dhr. P. Oomen

Kernachtig Wijchen:

- Mevr. R. Loermans (fractievoorzitter)
- Dhr. R.L.A. Albersnagel
- Mevr. A. Driessen-Slingerland
- Mevr. S. Eijkemans
- Dhr. J.M.T. Evers
- Mevr. H.J. Janssen
- Dhr. J. Kersten
- Dhr. T. Klinkhamer
- Dhr. M.A.J. Verharen

PvdA:

- Dhr. T. Burgers (fractievoorzitter)
- Dhr. Y.J.T.M. Merkus

VVD:

- Mevr. A.C.M. Peters-Vroom (fractievoorzitter)
- Dhr. E.H.M. ten Buren
- Dhr. T.A.A.J. Haerkens

Wijchen Lokaal:

- Dhr. D. Herms (fractievoorzitter)
- Dhr. L.J.P.G. Herms
- Dhr. P.M. van ’t Schip

College van burgemeester en wethouders:

- Dhr. A.A.A.M. van Bronkhorst
- Mevr. A.M. van Dam
- Dhr. G.W.R. Gerrits
- Mevr. B.E.M. Schouten
- Mevr. J.M. Hendrix (gemeentesecretaris)

Griffier: R.B. Waumans

Afwezigen

- Dhr. M. Lukkezen (D66)
- Dhr. H. Tiemessen (GroenLinks)
- Dhr. H.J. Grobbe (Kernachtig Wijchen)

1 Opening

De voorzitter opent de vergadering.

2 Vaststellen agenda

Gezien de behoefte aan meer informatie zoals bleek tijdens de commissievergadering op 4 december jl. en het aanbod van het college om deze informatie aan de raad te verschaffen stelt de voorzitter voor om de

besluitvorming over agendapunt 9.1 het Intergemeentelijke zwembad door te schuiven naar de raadsvergadering van januari 2026.

Er zijn moties aangekondigd voor agendapunt 5.c Ontwerp Regionale Energie Strategie 2.0, dit agendapunt wordt als bespreekstuk behandeld na agendapunt 9.2 Beleidsnota sport en bewegen.

De raad stelt de agenda gewijzigd vast.

3 Vragenhalfuur

De heer Haerkens van de VVD stelt vragen over de bomaanslag op de zonnestudio in de Touwslagersbaan.

De heer Klinkhamer stelt vragen over het splitsen van particuliere woningen.

Toezegging wethouder Gerrits: De gemeente Wijchen heeft deelgenomen aan een onderzoek naar het stimuleren van woningsplitsing en woningdeling. Dit onderzoek is uitgevoerd in samenwerking met de provincie Gelderland. Het college werkt de uitkomsten lokaal verder uit en informeert de raad hierover in 2026.

De heer Oomen van GroenLinks Wijchen stelt vragen over gezondheidsrisico's geitenhouderijen.

Toezegging wethouder van Bronkhorst: Wethouder Van Bronkhorst komt begin februari terug op de vragen van de heer Oomen over gezondheidsrisico's van geitenhouderijen.

4 Vaststellen lijst besluiten en toezeggingen en concept verslag

Geen van de raadsleden heeft een verzoek tot wijziging ingediend. Daarmee stelt de raad de documenten ongewijzigd vast.

5 Afdoening terkennisnamelijst

De nota's die bij dit agendapunt genoemd staan worden ter kennisname door de raad aangenomen.

5.a 317464 Informatieanota Antwoord op schriftelijke vragen CDA Wijchen: Aansluiten bij project schoon en emissieloos bouwen?

5.b 324926 Informatienota Intentieovereenkomst Blauwe Motor-Groene Mantel

5.d 324443 Informatienota 2e Bestuursrapportage WDW 2025

5.e 327144 Informatienota Antwoord op schriftelijke vragen PvdA: Laadpalen in Wijchen-Zuid

6 Hamerstukken

De stukken onder dit agendapunt zijn hamerstukken. Op hamerstukken kunt u niet inspreken.

6.a 324249 Beslisnota raad financiële- en controleverordening Wijchen 2025

6.b 299941 Beslisnota Vastellen plafond subsidieregeling lokale aanpak isolatie

6.c 319398 Beslisnota Verlenen budgetsubsidie 2026 Stichting Centrum Management Wijchen

6.d 324001 Beslisnota Subsidieverlening 2026 Stichting ondernemersfonds bedrijventerrein Bijsterhuizen

6.e 324007 Beslisnota Subsidieverlening 2026 Stichting Ondernemersfonds Bedrijventerrein Wijchen Oost

6.f 326424 Beslisnota Vaststellen leges- en belastingverordeningen 2026

6.g 327154 Beslisnota Programmarapportage Wijchen november 2025

6.h 322083 beslisnota Initiatiefvoorstel Zienswijze Reglement van orde Raadsadviescommissie Modulaire Gemeenschappelijke regeling

6.i 322546 Beslisnota Gebiedsraamwerk in het kader van het 380/150 kV station

6.j 89565 Beslisnota Gewijzigd vaststellen bestemmingsplan Balgoij-West

7 Mededelingen

8 331078 Beslisnota Benoemen tot commissielid mevrouw A.A.A. Gubbels-Hoefnagels en mevrouw J.E.M. Janssen

De raad benoemd mevrouw A.A.A. Gubbels-Hoefnagels tot commissielid zijnde niet-raadslid van de gemeenteraad van Wijchen, voor de fractie van Wijchen Lokaal.

De gemeenteraad benoemd mevrouw J.E.M. Janssen tot commissielid zijnde niet-raadslid van de gemeenteraad van Wijchen, voor de fractie van D66 Wijchen.

9 Bespreekstukken

9.1 1349948 beslisnota Onderzoek nieuwbouw zwembad

Dit agendapunt is doorgeschoven naar de raadsvergadering van 29 januari 2026.

9.2 322904 Beslisnota beleidsnotitie sport en bewegen 2026-2030

Besluit:

1. De beleidsnotitie Sport en bewegen 2026-2030 vast te stellen, waarmee de raad besluit vier hoofdthema's aan te wijzen:
   - Gezonde en actieve inwoners;
   - Iedereen doet mee;
   - Vitale en sterke sportverenigingen;
   - Goede en voldoende sport- en beweegvoorzieningen.

Stemuitslag beslisnota:

24 stemmen voor

Voor: CDA, D66, GroenLinks, PvdA, Kernachtig Wijchen, VVD, Wijchen Lokaal

Tegen: -

- De beslisnota is unaniem aangenomen

Motie 1 CDA - Versneld capaciteitsonderzoek sportvoorzieningen [aangepast]

Dictum:

Verzoekt het college om:

1. Het capaciteitsonderzoek naar voren te halen en zo snel mogelijk uit te voeren, zodat niet alleen het tekort aan padelbanen maar ook andere sportvoorzieningen direct in kaart worden gebracht;
2. Het onderzoek breed op te zetten, waarbij alle relevante sportvoorzieningen worden meegenomen: sporthallen, sportzalen, gymzalen, buitenaccommodaties zoals voetbal, korfbal, fietscross, hockey, atletiek, tennis- en padelbanen.
3. Binnen de bestaande budgetten voor sport en bewegen te bekijken of dit naar voren gehaald kan worden en daarmee versneld uit te voeren.

Stemverklaring de heer Oomen: De heer Oomen constateert dat beide moties oproepen tot onderzoek. Dat is het college wel gegeven en daarmee kan GroenLinks beide moties steunen.

Stemuitslag motie 1:

24 stemmen voor

Voor: CDA, D66, GroenLinks, PvdA, Kernachtig Wijchen, VVD, Wijchen Lokaal

Tegen: -

- De motie is unaniem aangenomen

Motie 2 Kernachtig Wijchen CDA VVD PvdA - Aantrekkelijke sportplek voor jongeren

Dictum:

Daarom vraagt de gemeenteraad aan het college om:

1. Te onderzoeken hoe activiteiten die jongeren stimuleren en voor verbinding zorgen kunnen worden gekoppeld aan openbare sportplekken
2. De haalbaarheid te onderzoeken van de aanleg van een hoogwaardige sportvoorziening voor jongeren, inclusief stimulerende en verbindende activiteiten, zoals bijvoorbeeld Cruyff Courts en Krajicek Playgrounds.
3. Bij de eventuele planvorming belanghebbenden te betrekken, zoals jongeren, sportverenigingen, zorgpartners, beweegaanbieders, jongerenwerkers, onderwijs en de buurtsportcoach

Stemuitslag motie 2:

24 stemmen voor

Voor: CDA, D66, GroenLinks, PvdA, Kernachtig Wijchen, VVD, Wijchen Lokaal

Tegen: -

- De motie is unaniem aangenomen

9.3 5c. 326788 Informatienota Ontwerp Regionale Energie Strategie (RES) 2.0

De informatienota is ter kennisneming aangenomen.

Motie 1 Kernachtig Wijchen CDA VVD WL - De Gebiedsvisie Wijchen als onderdeel van RES 2.0

Dictum:

Daarom spreekt de gemeenteraad de volgende wensen en bedenkingen uit:

1. Neem de informatie en detaillering uit het gebiedsraamwerk Buitengebied Batenburg, Niftrik, Hernen, Bergharen en Leur over in de Ontwerp RES 2.0.
2. Neem de nog te maken Gebiedsvisie Wijchen mee in RES 2.0

Stemuitslag motie 1:

19 stemmen voor, 4 stemmen tegen

Voor: CDA, Kernachtig Wijchen, VVD, Wijchen Lokaal

Tegen: D66, GroenLinks, PvdA

- De motie is aangenomen

Motie 2 GroenLinks PvdA D66 - Ruimte voor Wijchense windkracht

Dictum:

Daarom spreekt de gemeenteraad de volgende wens uit:

1. De zinsnede "en dat dit ten koste gaat van andere ruimtelijke mogelijkheden, waaronder windenergie" te wijzigen naar "en dat dit, waar het hoogspanningsstation gevestigd wordt, ten koste gaat van andere ruimtelijke mogelijkheden, waaronder windturbines".

Stemuitslag motie 2:

4 stemmen voor, 19 stemmen tegen

Voor: D66, GroenLinks, PvdA

Tegen: CDA, Kernachtig Wijchen, VVD, Wijchen Lokaal

- De motie is verworpen

Motie 3 Wijchen Lokaal VVD - Eerlijke verdeling van ruimteclaims binnen de energietransitie (RES 2.0) [ingetrokken]

Dictum:

Daarom vraagt de gemeenteraad aan het college om:

1. Te onderzoeken in hoeverre een diepe VAWOZ-aansluiting op het hoogspanningsstation betrokken kan worden bij afspraken over de verdeling van de regionale energieopgave en de vraag of en op welk schaalniveau dit aanleiding kan zijn tot heroverweging van het regionale opwekbod;
2. Met het Rijk en de provincies Gelderland en Noord-Brabant in overleg te treden over de mogelijkheid van interregionale compensatie, waarbij een windmolenproject in Noord-Brabant wordt gerealiseerd ter compensatie van een windmolenproject in Wijchen.

De motie is ingetrokken

10 Stemmingen

Geen enkel raadslid heeft een verzoek voor een stemming ingediend.

11 Sluiting

De voorzitter sluit de vergadering om 22:30 uur.

Nummer	Datum	Afzender	Titel	Afdoening
26.337076	22-01-2026	Groene Metropoolregio Arnhem Nijmegen	Kwartaalbericht GMR - 4e kwartaal 2025	College
26.337072	22-01-2026	Groene Metropool Regio Arnhem Nijmegen	Advies RAC GMR aan DB/AB GMR van 21 januari 2026 en brief aan de gemeenteraden	College
26.337074	22-01-2026	Provincie Gelderland	Zienswijze behandelen/337074/1391341 Zienswijze tegen uitbreiding bedrijventerrein Bijsterhuizen	College
26.336717	20-01-2026	inspreker commissievergadering 15-01-2026	Bericht nav inspreken op vergadering afgelopen donderdag	College
26.334750	13-01-2026	Inwoner Wijchen	Zienswijze ontwerp-omgevingsplan uitbreiding bedrijventerrein Bijsterhuizen	College
26.334222	06-01-2026	Dutch Child Center	Stop de werkwijze van de Jeugdbescherming – een bundeling van politieke instrumenten.	College
26.334106	06-01-2026	Per Saldo	Voorgenomen wetswijziging Wet aanpassing Regeling dienstverlening aan huis (Rdah) voor het pgb.	College
26.334113	06-01-2026	Inwoners Wijchen	Gebiedsvisie "De Wychertse Kamers".	College
26.333877	05-01-2026	Inwoner Wijchen	Uitbreiding Bijsterhuizen	College
25.332484	19-12-2025	No (Plastic) Filter	No (Plastic) Filter'-campagne	College
25.332067	18-12-2025	Vrienden van de Vennen	Zienswijze tegen ontwerpbesluit TAM-omgevingsplan Geitweg 4	College
25.331452	16-12-2025	Inwoner Wijchen	Brief aan de raad over de voorgestelde bouwhoogtes op het terrein van TPV Grootven en de zone Havenweg-Leemweg	College
25.331604	15-12-2025	Inwoner Wijchen	plangebied Leemweg-Havenweg.	College

Raad openbaar Wijchen

Dossiernummer	7442
Extern Zaak ID	Z/25/328135
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	29 januari 2026
Agendapunt	5.a
Titel	328135 Informatienota Antwoord op schriftelijke vragen VVD: Veiligheid tijdelijke parkeerplaats kasteeltuin
Organisatieonderdeel	domein Fysieke leefomgeving - team Voorbereiding en uitvoering
Soort nota	Informatienota
Programma/Paragraaf	P2 Verkeer en vervoer
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Bronkhorst, T. (Twan) van

Bijlagen
328135 Informatienota Antwoord op schriftelijke vragen VVD: Veiligheid tijdelijke parkeerplaats kasteeltuin
Schriftelijke vraag VVD - Veiligheid tijdelijke parkeerplaats kasteeltuin - vraag

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
College BenW openbaar Wijchen	16 december 2025
Stukken Agendacommissie Wijchen	17 december 2025
Raad openbaar Wijchen	**29 januari 2026**

Toelichting

Kernboodschap

Het college is op de hoogte van de situatie en werkt aan herstel van de verlichting langs het Emilialaantje. Voor de tijdelijke parkeerplaats, die enkele jaren in gebruik zal zijn, wordt een passende oplossing voor verlichting onderzocht en indien nodig een noodvoorziening getroffen. Het bruggetje wordt zolang de parkeerplaats daar ligt structureel meegenomen in de gladheidsbestrijding. Daarnaast bekijkt het college of tijdelijke voorzieningen standaard op basisveiligheid kunnen worden getoetst om toekomstige situaties te voorkomen. Het college hecht daarbij veel waarde aan het veiligheidsgevoel van inwoners en neemt dit mee in de afwegingen.

Voorgesteld besluit

Besluit (Ter kennisneming aangenomen)

De informatienota is ter kennisneming aangenomen.

Openbaar Zaaknummer Z/25/328135

Informatienota voor de gemeenteraad

Antwoord op schriftelijke vragen VVD: Veiligheid tijdelijke parkeerplaats kasteeltuin

Collegedatum: 16 december 2025

Kernboodschap

Het college werkt aan herstel van de verlichting langs het Emilialaantje. Voor de tijdelijke parkeerplaats, die enkele jaren in gebruik zal zijn, wordt een passende oplossing voor verlichting onderzocht en indien nodig een noodvoorziening getroffen. Het bruggetje wordt zolang de parkeerplaats daar ligt structureel meegenomen in de gladheidsbestrijding. Daarnaast bekijkt het college of tijdelijke voorzieningen standaard op basisveiligheid kunnen worden getoetst om toekomstige situaties te voorkomen. Het college hecht daarbij veel waarde aan het veiligheidsgevoel van inwoners en neemt dit mee in de afwegingen.

Eerdere besluiten

Datum	**Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)**

Antwoord van het college

In navolgende tekst beantwoorden wij de gestelde vragen.

1. **Is het college op de hoogte van het feit dat de parkeerplaats zelf geen verlichting heeft en dat de bestaande verlichting langs het Emilialaantje defect is?**

   Ja, het college is op de hoogte van het feit dat de tijdelijke parkeerplaats bij het kasteel geen verlichting heeft. Er wordt op dit moment gewerkt aan het herstel van de verlichting langs het Emilialaantje. Het armatuur is reeds besteld. Momenteel is er een tijdelijke armatuur geplaatst, waardoor de verlichting vooralsnog toereikend is.

2. **Is het college bereid te zorgen voor adequate verlichting op de parkeerplaats, zodat bezoekers zich ook in de avonduren veilig kunnen verplaatsen?**

   We zijn aan het onderzoeken in welke mate het mogelijk is om verlichting aan te brengen op de tijdelijke parkeerplaatsen achter het Kasteel. I.v.m. vleermuizen is het niet zomaar toegestaan om openbare verlichting aan te brengen, we bekijken nu welke voorwaarden hiervoor gelden.

3. **Als reparatie of plaatsing van verlichting tijd vergt, is het college dan bereid een tijdelijke oplossing toe te passen (bijvoorbeeld mobiele verlichting of een eenvoudige noodvoorziening)?**
   Wanneer het plaatsen van de lichtmasten geen belemmering is voor o.a. de vleermuizen zal de verlichting aangesloten worden op de gemeentelijke evenementen kasten, hiervoor hebben we geen vergunning nodig van Liander.

4. **Welke Hoe wordt de gladheid op het bruggetje in de winter aangepakt, en kan dit structureel worden meegenomen in de reguliere gladheidsbestrijding?**

   Ja de bruggetjes worden meegenomen in de strooiroutes.

5. **Wil het college bekijken hoe tijdelijke voorzieningen standaard worden getoetst op basisveiligheid (zoals verlichting, looproutes en toegankelijkheid), zodat situaties zoals deze in de toekomst worden voorkomen?**

   Het college beoordeelt tijdelijke voorzieningen afhankelijk van de situatie en de duur van het gebruik. Daarbij wordt gekeken naar proportionaliteit en kosten, daarmee willen we het gevoel van veiligheid vergroten.

De Gemeenteraad van Wijchen

Veiligheid tijdelijke parkeerplaats kasteeltuin

Schriftelijke vraag van de VVD
Ingediend: 25 november 2025

Aanleiding:
De tijdelijke parkeerplaats in de Kasteeltuin is recent aangelegd om de parkeerdruk in het centrum op te vangen. Een prima voorziening, overdag. Zodra de zon ondergaat verandert de parkeerplaats echter in een volledig onverlichte zone. Ook het bijbehorende voetpad richting beide kanten van het centrum is donker, doordat de verlichting niet werkt. Tot slot blijkt het kleine bruggetje in de winter spekglad te worden, met alle risico's van dien.

De Wijchense VVD vindt dat het college proactief moet ingrijpen om risico's te beperken en onveilige situaties snel te verhelpen.

Vragen:
Is het college op de hoogte van het feit dat de parkeerplaats zelf geen verlichting heeft en dat de bestaande verlichting langs het Emilia-laantje defect is?

Is het college bereid te zorgen voor adequate verlichting op de parkeerplaats, zodat bezoekers zich ook in de avonduren veilig kunnen verplaatsen?

Als reparatie of plaatsing van verlichting tijd vergt, is het college dan bereid een tijdelijke oplossing toe te passen (bijvoorbeeld mobiele verlichting of een eenvoudige noodvoorziening)?

Hoe wordt de gladheid op het bruggetje in de winter aangepakt, en kan dit structureel worden meegenomen in de reguliere gladheidsbestrijding?

Wil het college bekijken hoe tijdelijke voorzieningen standaard worden getoetst op basisveiligheid (zoals verlichting, looproutes en toegankelijkheid), zodat situaties zoals deze in de toekomst worden voorkomen?

Namens de fractie van de Wijchense VVD

Ted ten Buren

Raad openbaar Wijchen

Dossiernummer	7386
Extern Zaak ID	Z/25/324129
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	29 januari 2026
Agendapunt	5.b
Titel	324129 Informatienota verduurzaming gemeentelijk vastgoed
Organisatieonderdeel	domein Fysieke leefomgeving - team Beheer gemeentelijk vastgoed
Soort nota	Informatienota
Programma/Paragraaf	§2 Duurzaamheid
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Bronkhorst, T. (Twan) van

Bijlagen
Informatienota gemeenteraad verduurzaming gemeentelijk vastgoed
inf nota - bijlage 1 - Verduurzaming van gemeentelijk vastgoed op natuurlijke momenten
inf nota - bijlage 2 - Verbruiksdatabase - Totaal energie en CO2 per pand per mijlpaal

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
College BenW openbaar Wijchen	9 december 2025
Stukken Agendacommissie Wijchen	17 december 2025
Raad openbaar Wijchen	**29 januari 2026**

Voorgesteld besluit

Besluit (Ter kennisneming aangenomen)

De informatienota is ter kennisneming aangenomen.

Openbaar Zaaknummer: Z/25/324129

Informatienota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Verduurzaming gemeentelijk vastgoed

Collegedatum: 9 december 2025

Kernboodschap

Het vastgoed van gemeenten valt onder de ambities uit het klimaatakkoord voor de verduurzaming van de gebouwde omgeving. De ambitie uit het klimaatakkoord is om een streef- en einddoel voor CO_2-reductie in 2030 (49%) en 2050 (95%) te behalen ten opzichte van 1990.

Sinds het Klimaatakkoord hebben de Europese Unie en het kabinet-Rutte 4 de doelstelling voor 2030 verhoogd naar 55% minder CO_2-uitstoot ten opzichte van 1990.

In deze informatienota geven wij inzicht in hoeveel CO_2-reductie we bij het verduurzamen van ons gemeentelijk vastgoed al behaald hebben en hoe we de CO_2-doelstelling gaan behalen.

Uitgaande van de oudst bekende verbruikscijfers van de voornaamste panden hebben we eind 2024 al 46% CO2 bespaard. De verwachting is dat we met het doorvoeren van de huidige onderhouds- en renovatieplannen afstevenen op ongeveer 74% CO2 besparing in 2030.

Eerdere besluiten

Datum	Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)
28 maart 2019	Vastgoedbeleid (261989)
28 mei 2020	Kadernota gemeentelijk vastgoed Gemeente Wijchen 2020 – 2025 (26588)
30 november 2023	Informatienota Duurzaam portefeuilleplan gemeentelijk vastgoed

Toelichting

Jaarlijks komen er wettelijke taken bij die ons gemeentelijk vastgoed raken. Team beheer gemeentelijk vastgoed voert deze taken uit en implementeert deze in het Meerjaren Onderhoudsplan (MJOP). Het verduurzamen van gemeentelijk vastgoed is zo'n wettelijke taak die al een tijdje bestaat en regelmatig wordt bijgesteld. Het mag als vanzelfsprekend worden beschouwd dat we die wettelijke taak ook uitvoeren. Om die reden zijn we al jaren bezig met het verduurzamen van ons gemeentelijk vastgoed met als resultaat dat bijna al ons gemeentelijk vastgoed inmiddels energielabel A heeft.

We hebben de eerste vijf panden inmiddels gedetailleerd in kaart gebracht, met positieve resultaten. Dat biedt een representatief beeld voor alle 24 panden die verduurzaamd worden.

Hoe verduurzamen we ons gemeentelijk vastgoed

Bij het verduurzamen van ons gemeentelijk vastgoed hanteren we een aantal principes. Hieronder leggen we uit welke principes dat zijn en waarom we deze hanteren.

1. We verduurzamen ons gemeentelijk vastgoed op natuurlijke momenten
Het verduurzamen van vastgoed op natuurlijke momenten is een strategische aanpak om verduurzaming zo financieel efficiënt mogelijk te realiseren en gebouwen daadwerkelijk in hun functie te verbeteren. Bijlage 1 geeft een uitgebreide toelichting op de verduurzaming van ons vastgoed op natuurlijke momenten.

2. We maken onderscheid in prioriteit
Niet alle gebouwen hebben een even hoge prioriteit om verduurzaamd te worden. Een gebouw met hoge prioriteit kan bijvoorbeeld groot zijn en veel energie verbruiken. Een gebouw met een lage prioriteit staat bijvoorbeeld op de nominatie om gesloopt of afgestoten te worden.

3. We hanteren een logische volgorde in verduurzamingsmaatregelen
Verduurzamingsmaatregelen zijn in een paar hoofdcategorieën te verdelen met een volgorde waarin ze toegepast dienen te worden. Zo is het bijvoorbeeld niet handig om duurzame energieopwekking toe te passen in een gebouw dat slecht is geïsoleerd.

De categorieën verduurzamingsmaatregelen in volgorde van toepassing zijn als volgt:
1. Gedrag (verminderen onnodig gebruik energie)
2. Bouwkundig (energieverlies verlagen)
3. Technische installaties (verlagen energiegebruik)
4. Opwekken hernieuwbare energie

4. We houden rekening met de planning van het verzwaren van het elektriciteitsnet
Voor een aantal verduurzamingmaatregelen is meer elektriciteit nodig. Bijvoorbeeld als een gebouw gasloos wordt gemaakt. Op dit moment is het niet overal mogelijk genoeg elektriciteit te krijgen. Een gebouw gasloos maken kan dan wellicht wel maar vergt dan mogelijk extra financiële investeringen, bijvoorbeeld voor batterijsystemen om de elektrificatie mogelijk te maken. We maken hierin een weloverwogen beslissing en zorgen voor een slimme timing van activiteiten.

Hoe financieren we de verduurzaming van ons gemeentelijk vastgoed?

Het bijzondere aan de aanpak van de gemeente Wijchen is dat de kosten voor verduurzaming van het vastgoed grotendeels worden gedekt door het onderhoudsbudget. Dat budget vloeit voort uit het meerjarenonderhoudsplan. Dit MJOP stellen we jaarlijks bij om aan te sluiten bij de actuele stand van de gebouwen en het gebruik daarvan. Hierbij sluiten we uitdrukkelijk ook aan bij de (aanscherping van de) wettelijke verplichtingen.

Het verduurzamen van ons gemeentelijk vastgoed is zo'n wettelijke verplichting. Door het toepassen van bovenstaand beschreven principes houden we benodigde jaarlijkse financiële bijstelling zo laag mogelijk. Indien er grootschalige renovaties nodig zijn,

bijvoorbeeld in het kader van verduurzaming, dan zullen we daar een apart projectkrediet voor aanvragen.

Waar staan we als het gaat om de doelstellingen?

Door verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed slim te integreren in het MJOP zijn al mooie resultaten behaald.

In de becijfering van deze resultaten zit echter wel een uitdaging. De CO_2-reductiedoelstellingen gaan namelijk uit van referentiejaar 1990. Voor veel organisaties is het lastig, zo niet ondoenlijk, om die gegevens nog boven water te krijgen. Zo ook voor de gemeente Wijchen.

Voor vrijwel alle panden kunnen we de laatste jaren de verbruiken keurig volgen in het webportaal van ons meetbedrijf. Vaak is er historie vanaf 2017. Voor de jaren daarvoor zijn we aangewezen op onderzoek in onze eigen archieven. Soms kunnen externe partijen ons nog helpen, zoals (voormalige) pandhuurders. Zodoende zijn we erin geslaagd om een zo oud mogelijke referentieperiode te bepalen. Afhankelijk van de beschikbare gegevens per pand kan deze referentieperiode variëren per pand.

De focus is gelegd op de panden die ook bij de CO_2-prestatieladder centraal staan, uitgebreid met het Kasteel.

We presenteren eerst de besparing die we bereikt hebben tot en met het laatst bekende volledige boek- en meetjaar (2024); daarna geven we een doorkijk naar eind volgend jaar (2026) en eindigen we met de verwachting voor 2030.

Tabel 1: CO2-besparing per mijlpaaldatum

Pand	CO2-besparing t/m 2024	CO2-besparing t/m 2026	CO2-besparing t/m 2030
Gemeentekantoor	55%	55%	67%
Werf	122%	122%	134%
Kasteel	19%	19%	19%
Zwembad	35%	35%	71%
't Mozaiek	46%	81%	81%
Totaal	46%	54%	74%

Uit de cijfers blijkt dat we goed op koers liggen om de (aangescherpte) doelstelling van 55% CO_2-besparing in 2030 te halen.

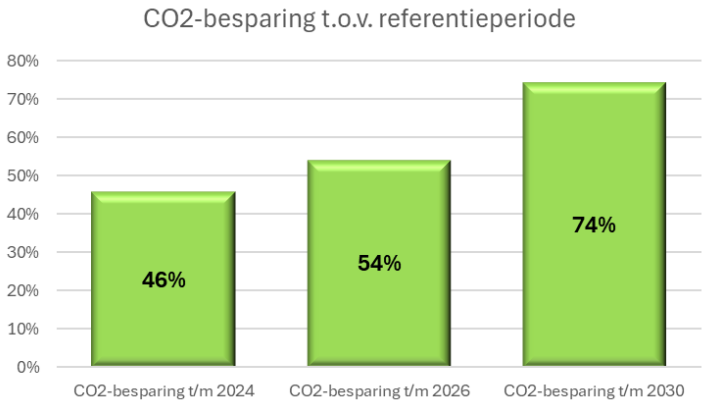

Figuur 1: De reeds bereikte en nog te verwachten CO_2-besparing

Goed om te weten
De CO_2-besparing vloeit voort uit het historische en nog te verwachten elektriciteits- en aardgasverbruik. Sommige panden hebben een eigen elektriciteitsopwekking dankzij zonnepanelen: een zogenaamd PV-systeem. Bij deze panden is de grondslag voor de CO_2-berekening de elektriciteit die van het elektriciteitsnet wordt betrokken minus de teruglevering van zonnestroom. We spreken dan van het gesaldeerde netverbruik.

Bij de omrekening van energie(drager)verbruik naar CO_2-emissie is geen rekening gehouden met eventuele groene inkoop van elektriciteit en aardgas[1].

In bijlage 2 staan de onderliggende tabellen die geleid hebben tot de getoonde CO_2-besparingstabel en -grafiek. Ook de gebruikte parameters zijn daarin zichtbaar.

Hoe nu verder?

Allereerst gaan we door op de ingeslagen weg. De gecombineerde aanpak van enerzijds het MJOP met zijn bouwkundige en installatietechnische plannen en anderzijds verduurzamingsmaatregelen blijkt een goede zet.

Daarnaast gaan we de kwantitatieve logging van verbruiken per jaar uitbreiden van de vijf gepresenteerde panden naar alle panden. Doel is om per pand een verbruiksdatabase op te bouwen die zover mogelijk teruggaat naar 1990. Vervolgens wordt per pand de referentieperiode bepaald. We maken de balans op per einde 2024 en kijken vooruit naar 2026 en 2030. Minimaal jaarlijks werken we de database per pand bij met de werkelijke verbruiken. De effecten rekenen we door in totaalenergiegebruik van de panden en CO_2-emissie.

Tot nu toe hebben we de voorliggende rapportage gericht op de panden die ook in de CO2-prestatieladder de focus hebben gekregen. Het Kasteel hebben we al als extra pand toegevoegd. Impliciet doen we hiermee de aanname dat verduurzaming van deze panden een representatieve afspiegeling is van de verduurzaming alle panden (24 stuks). Ook bij deze andere panden zijn en worden verduurzamingsslagen gemaakt.

[1] In 2025 heeft de gemeente de inkoop vergroend door groene stroom met "Hollandsche wind met milieukeur" in te kopen en voor aardgas de "Toeslag Ecogas" te betalen.

Verder zijn we bezig om een tweede database aan te leggen met het overzicht over alle panden. Per pand staan daarin niet alleen zo compleet mogelijk de energierelevante gegevens, zoals energielabel, aardgasloos ja/nee en isolatiewaarden, maar vooral of bepaalde verduurzamingsmaatregelen zijn doorgevoerd of wanneer dit gaat gebeuren.

Door gebruik te maken van al dan niet natuurkundige rekenregels wordt voor iedere maatregel het besparingseffect berekend dan wel ingeschat. Het gaat dan zowel om de energiebesparings- en CO_2-besparingseffecten.

Het hangt van het pand af welke besparingsmaatregelen relevant zijn. We kunnen binnen afzienbare tijd dus verfijnen naar pand en maatregel.

Samenvattend gaan de volgende bestanden bijdragen aan structurele verbetering van inzicht en overzicht aangaande verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed:
- Verbruiksdatabase
- Verduurzamingsdatabase

Gevolgen

Door bovenstaand beschreven route te volgen in de verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed realiseren we op een natuurlijke manier de ambitie uit het klimaatakkoord; 55 % reductie op de CO_2-uitstoot van het gemeentelijk vastgoed in 2030.

Financiële gevolgen

Verduurzamingsmaatregelen passen we toe tijdens de reguliere vervangingsmomenten uit het meerjarenonderhoudsplan. Wanneer maatregelen duidelijk duurder uitvallen dan hetgeen waarvoor gespaard is in het onderhoudsfonds, of wanneer de werkzaamheden ingrijpender zijn bij bijvoorbeeld een renovatie of verbouw, dan wordt daarvoor aanvullend geld gevraagd aan de raad.
Er is ook een revolverend fonds duurzaamheid beschikbaar van € 100k waarmee investeringen kunnen worden gedaan, die zichzelf terugverdienen in de exploitatie.

Communicatie

Ieder jaar informeren we de gemeenteraad over de stand van zaken.

Geheimhouding

Niet van toepassing.

Bijlagen

1. Verduurzaming gemeentelijk vastgoed op natuurlijke momenten
2. Verbruiksdatabase - Totaal energie en CO2 per pand per mijlpaal

Verduurzaming van Gemeentelijk Vastgoed op Natuurlijke Momenten

Inleiding

We staan voor de uitdaging om ons vastgoed toekomstbestendig te houden. Verduurzaming is daarbij een cruciale pijler. Niet alleen vanuit klimaatdoelstellingen, maar ook vanuit financieel en functioneel perspectief. Dit pleit voor een strategische aanpak: verduurzaming op natuurlijke momenten, gecombineerde technische en bouwkundige ingrepen, om kapitaalvernietiging te voorkomen en gebouwen daadwerkelijk in hun functie te verbeteren.

Wat zijn natuurlijke momenten?

Natuurlijke momenten zijn geplande of onvermijdelijke ingrepen in het vastgoed, zoals:

- Groot onderhoud
- Renovatie of herinrichting
- Vervanging van installaties
- Functionele herbestemming
- Verhuizing van gebruikers

Door verduurzaming te koppelen aan deze momenten, benutten we bestaande investeringen optimaal en voorkomen we dat recent uitgevoerde werkzaamheden vroegtijdig worden afgeschreven.

Combinatieprojecten: meer dan alleen verduurzaming

Een integrale aanpak betekent dat verduurzaming niet op zichzelf staat, maar wordt gecombineerd met:

- Technische upgrades (zoals slimme gebouwbeheersystemen, duurzame warmte-opwekking, warmteterugwinning op ventilatie, hernieuwbare energie en, energiezuinige verlichting)
- Bouwkundige verbeteringen (zoals isolatie, beglazing, indeling, toegankelijkheid, esthetiek)
- Functionele herinrichting (zoals nieuwe gebruiksconcepten of maatschappelijke functies)

Deze combinatie zorgt ervoor dat het gebouw niet alleen energiezuiniger wordt, maar ook beter aansluit op veranderende behoeften van gebruikers en de samenleving.

Voorbeeld: scholieren douchen niet meer na gymles. Waarom dan nog warm douchewater op voorraad houden? Dit lijkt inmiddels nodeloos energiegebruik.

Voordelen van deze aanpak

- **Voorkomen van kapitaalvernietiging**: geen dubbel werk of vroegtijdige vervanging van recente investeringen.
- **Efficiëntie in uitvoering**: één project, één planning, minder overlast.
- **Toekomstbestendigheid**: elementen worden niet 1-op-1 vervangen, maar de kracht zit hem in gezamenlijke versterking van doorontwikkelde verduurzamingsmaatregelen (“1+1=3”).
- **Kostenbesparing op lange termijn**: lagere exploitatiekosten door energie-efficiëntie en betere functionaliteit.
- **Verhoogde maatschappelijke waarde**: gebouwen dragen beter bij aan gemeentelijke doelen zoals inclusie, gezondheid en participatie.

Conclusie

Verduurzaming van gemeentelijk vastgoed is geen losstaande technische ingreep, maar een kans om gebouwen slimmer, gezonder en toekomstbestendiger te maken. Door te kiezen voor natuurlijke momenten en integrale combinaties, maken we van verduurzaming een strategisch instrument in het gemeentelijk beleid.

Doe duurzaamheid investeringen in een logische volgorde.

- Plaats niet eerst zonnepanelen om er daarna achter te komen dat het hele dak nog moet worden geïsoleerd.
- Plaats geen warmtepomp als het afgifte-systeem in het gebouw nog niet is voorbereid op (zeer)lage temperatuur.
- Maak het gebouw niet luchtdicht voordat een functioneel ventilatiesysteem is aangebracht.
- Vervang niet 1 op 1 het oude warmwater-voorraadsysteem indien niet helder is wat het werkelijk warmwaterverbruik is
- Blijf zelf altijd logisch nadenken over te nemen vervolgstappen. Ga niet alleen uit van externe adviezen.
- Investeer in kennis en procesbegeleiding. Zorg voor expertise, kennisdeling en durf te experimenteren.

Bijlage: **Verbruiksdatabase**

Tabblad: **Totaal energie en CO_2 per pand per mijlpaal**

Referentieperiode									
Pand	Elektriciteit [kWh]	Elektriciteit [GJ]	CO_2 door elektriciteit [ton]	Aardgas (m^3)	Aardgas [GJ]	CO_2 door aardgas [ton]	Energie totaal [GJ]	CO_2-emissie totaal [ton]	Referentie-periode
Gemeentekantoor	523.000	1.883	152	63.100	1.997	113	3.880	265	2001 - 2011
Werf	81.000	292	23	29.650	938	53	1.230	77	2001 - 2011
Kasteel	27.000	97	8	22.000	696	39	794	47	2001 - 2011
Zwembad	555.000	1.998	161	266.050	8.420	478	10.418	639	2001 - 2011
t Mozaiek	314.225	1.131	91	129.478	4.098	232	5.229	324	2004 - 2010 + oude bibl. o.g.v. energielabel 2015
Mozaiek zonder bibliotheek	290.359	1.045	84	116.823	3.697	210	4.743	294	2004 - 2010
Bibliotheek in 't Mozaiek (vanaf 2016)		0	0		-	-	-	-	
Bibliotheek Oude Klapstraat 74 (tot 201	23.867	86	7	12.656	401	23	486	30	2015 energielabel
Totaal	**1.500.225**	**5.401**	**435**	**510.278**	**16.150**	**916**	**21.551**	**1.351**	

NB: de nieuwe bibliotheek (ruim 1400 m^2) is meer dan twee keer de oppervlakte van de oude bibliotheek.
De verbruikscijfers van de oude bibliotheek betreffen alleen gebouw- en installatiegebonden energie. Zo zijn er geen cijfers van het verbruik van ICT-werkplekken en andere apparatuur.

2024									Verschil t.o.v. referentieperiode							
Pand	Elektriciteit [kWh]	Elektriciteit [GJ]	CO_2 door elektriciteit [ton]	Aardgas (m^3)	Aardgas [GJ]	CO_2 door aardgas [ton]	Energie totaal [GJ]	CO_2-emissie totaal [ton]	Besparing elektriciteit [kWh]	Besparing elektriciteit [%]	Besparing aardgas [m^3]	Besparing aardgas (%)	Besparing energievraag [GJ]	Besparing energievraag [%]	Besparing CO2 totaal [ton]	Besparing CO2 totaal [%]
Gemeentekantoor	222.195	800	64	30.790	975	55	1.774	120	300.805	58%	32.310	51%	2.106	54%	145	55%
Werf	-112.091	-404	-33	8.580	272	15	-132	-17	193.091	238%	21.070	29%	1.362	111%	94	122%
Kasteel	83.840	302	24	7.715	244	14	546	38	-56.840	-211%	14.285	35%	247	31%	9	19%
Zwembad	99.767	359	29	215.020	6.805	386	7.165	415	455.233	82%	51.030	81%	3.254	31%	224	35%
t Mozaiek	281.810	1.015	82	52.172	1.651	94	2.666	175	32.415	10%	77.306	40%	2.563	49%	148	46%
Mozaiek zonder bibliotheek	106.810	385	31	52.172	1.651	94	2.036	125	183.549	63%	64.651	45%	2.707	57%	169	58%
Bibliotheek in 't Mozaiek (vanaf 2016)	175.000	630	51		-	-	630	51	-175.000		0		-630		-51	
Bibliotheek Oude Klapstraat 74 (tot 201	0	0	0	-	-	-	-	-	23.867	100%	12.656	0%	486	100%	30	100%
Totaal	**857.331**	**3.086**	**249**	**366.449**	**11.598**	**658**	**14.685**	**906**	**924.704**	62%	**196.001**	38%	**9.532**	44%	**620**	46%

2026									Verschil t.o.v. referentieperiode							
Pand	Elektriciteit [kWh]	Elektriciteit [GJ]	CO_2 door elektriciteit [ton]	Aardgas (m^3)	Aardgas [GJ]	CO_2 door aardgas [ton]	Energie totaal [GJ]	CO_2-emissie totaal [ton]	Besparing elektriciteit [kWh]	Besparing elektriciteit [%]	Besparing aardgas [m^3]	Besparing aardgas (%)	Besparing energievraag [GJ]	Besparing energievraag [%]	Besparing CO2 totaal [ton]	Besparing CO2 totaal [%]
Gemeentekantoor	222.195	800	64	30.790	975	55	1.774	120	300.805	58%	32.310	51%	2.106	54%	145	55%
Werf	-112.091	-404	-33	8.580	272	15	-132	-17	193.091	238%	21.070	71%	1.362	111%	94	122%
Kasteel	83.840	302	24	7.715	244	14	546	38	-56.840	-211%	14.285	65%	247	31%	9	19%
Zwembad	99.767	359	29	215.020	6.805	386	7.165	415	455.233	82%	51.030	19%	3.254	31%	224	35%
t Mozaiek	**162.383**	585	47	**8.178**	259	15	843	62	151.842	48%	121.300	94%	4.386	84%	262	81%
Totaal	**456.094**	**1.642**	**132**	**270.283**	**8.554**	**485**	**10.196**	**617**	**1.044.131**	70%	**239.995**	47%	**11.355**	53%	**734**	54%

2030									Verschil t.o.v. referentieperiode							
Pand	Elektriciteit [kWh]	Elektriciteit [GJ]	CO_2 door elektriciteit [ton]	Aardgas (m^3)	Aardgas [GJ]	CO_2 door aardgas [ton]	Energie totaal [GJ]	CO_2-emissie totaal [ton]	Besparing elektriciteit [kWh]	Besparing elektriciteit [%]	Besparing aardgas [m^3]	Besparing aardgas (%)	Besparing energievraag [GJ]	Besparing energievraag [%]	Besparing CO2 totaal [ton]	Besparing CO2 totaal [%]
Gemeentekantoor	299.537	1.078	87	-	-	-	1.078	87	223.463	43%	63.100	100%	2.802	9%	178	67%
Werf	-90.539	-326	-26	-	-	-	-326	-26	171.539	212%	29.650	100%	1.556	7%	103	134%
Kasteel	83.840	302	24	7.715	244	14	546	38	-56.840	-211%	14.285	65%	247	2%	9	19%
Zwembad	639.877	2.304	186	-	-	-	2.304	186	-84.877	-15%	266.050	100%	8.115	16%	453	71%
t Mozaiek	**162.383**	585	47	**8.178**	259	15	843	62	151.842	48%	121.300	94%	4.386	6%	262	81%
Totaal	**1.095.097**	**3.942**	**318**	**15.893**	**503**	**29**	**4.445**	**346**	**405.128**	**27%**	**494.385**	**97%**	**17.106**	**79%**	**1.005**	**74%**

Gehanteerde parameters

Energie per kWh	0,0036	GJ/kWh (gigajoule per kilowattuur)
Energie per kuub aardgas	0,03165	GJ/m^3
CO_2 per kWh elektriciteit	0,29	kg/kWh
CO_2 per kuub aardgas	1,795	kg/m^3
Efficiency-factor warmtepomp	3,50	(SCOP: *seasonal coefficient of performance*)

Toelichting op de doorkijk 2026

In 2025 worden diverse verduurzamingsacties doorgevoerd. Dit moet tot aanzienlijke besparingen gaan leiden met ingang van 2026.

Toelichting op de doorkijk 2030

Het plan is om het gemeentekantoor gasloos te hebben in 2030. Dat kan door elektrificatie: de aardgasgestookte ruimteverwarming wordt dan vervangen door een (elektrisch) warmtepompsysteem. Dit betekent geen aardgasverbruik meer, maar ook meer elektriciteitsverbruik.
Door de toepassing van warmtepomptechnologie is kan de warmte in de nieuwe situatie efficiënter worden gemaakt. De overgang van aardgas naar elektriciteit is daardoor per saldo energiezuiniger.
Ook voor de gemeentewerf is een dergelijke overgang van aardgas naar elektriciteit voorzien.
Dit geldt ook voor het zwembad, maar dan in een geheel andere context: het uitgangspunt is dat er in 2030 een nieuw, aardgasloos zwembad staat ter vervanging van het huidige.
Energetisch is er vanuit gegaan de omvang gelijk blijft, maar dan zonder aardgasverwarming.

Raad openbaar Wijchen

Dossiernummer	7457
Extern Zaak ID	Z/25/331023
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	29 januari 2026
Agendapunt	5.c
Titel	331023 Informatienota Onderzoeksplan 2026 Rekenkamer Wijchen
Organisatieonderdeel	Griffie Wijchen
Soort nota	Informatienota
Programma/Paragraaf	
Portefeuillehouder(s) Wijchen	

Bijlagen
331023 Informatienota Onderzoeksplan 2026 Rekenkamer Wijchen
Bijlage 1 Onderzoeksplan 2026 Rekenkamer gemeente Wijchen

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Stukken Agendacommissie Wijchen	17 december 2025
Raad openbaar Wijchen	**29 januari 2026**

Voorgesteld besluit

Besluit (Ter kennisneming aangenomen)

De informatienota is ter kennisneming aangenomen.

Openbaar Zaaknummer: Z/25/331023

Informatienota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Onderzoeksplan 2026 Rekenkamer Wijchen

Datum: 10 december 2026

Kernboodschap
Via deze informatienota informeert de Rekenkamer de gemeenteraad over haar voorgenomen onderzoeken in 2026. In het Onderzoeksplan 2026 (bijlage 1) leest u welke onderwerpen dit zijn, hoe de Rekenkamer tot deze selectie is gekomen en welke planning en begroting hiermee samenhangen.
Voor 2026 heeft de Rekenkamer de volgende drie onderzoeksonderwerpen geselecteerd:

1. Zicht en grip op en weerbaarheid tegen ondermijning
2. Regionaal onderzoek naar Werkbedrijf Rijk van Nijmegen
3. Landelijk DoeMee-onderzoek: Zorgfraude

Eerdere besluiten

Datum	**Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)**
22-06-2023	107321 Beslisnota benoeming voorzitter en leden Rekenkamer
02-03-2023	92869 Vaststelling Verordening Rekenkamer Wijchen
19-12-2023	147133 Informatienota Jaarplan 2024 Rekenkamer Wijchen
22-05-2025	290624 Informatienota Onderzoeksplan 2025 Rekenkamer Wijchen

Toelichting
De Rekenkamer ondersteunt de gemeenteraad bij zijn kaderstellende en controlerende taak. Zij voert onafhankelijk onderzoek uit naar:

- **Doeltreffendheid**: worden de gewenste resultaten bereikt?
- **Doelmatigheid**: worden die resultaten met zo min mogelijk middelen bereikt?
- **Rechtmatigheid**: gebeurt dit volgens wet- en regelgeving?

De werkwijze, onderzoekscriteria en juridische grondslagen staan nader beschreven in het Onderzoeksplan 2026 (hoofdstuk 1 t/m 3).

Het Onderzoeksplan 2026 is opgesteld op basis van:

- de geactualiseerde groslijst van mogelijke onderzoeksonderwerpen (bijlage 1 van het onderzoeksplan);

- een prioritering aan de hand van vaste criteria, zoals maatschappelijk belang, financieel risico en effectiviteit van beleid;
- bespreking van gros- en shortlist in de klankbordgroep Rekenkamer (november 2025).

Na deze stappen zijn drie onderwerpen geselecteerd voor onderzoek in 2026. Hieronder volgt een toelichting op de geselecteerde onderwerpen. De uitgebreide toelichting is te vinden in hoofdstuk 5 van het onderzoeksplan 2026.

1. Zicht en grip op en weerbaarheid tegen ondermijning

Het onderzoek richt zich op de mate waarin de gemeente Wijchen zicht heeft op ondermijning in het buitengebied en op bedrijventerreinen, en in hoeverre beleid en uitvoering effectief en doelmatig zijn ingericht.
Voorlopige onderzoeksvraag: *In hoeverre heeft de gemeente zicht en controle op het voorkomen en bestrijden van ondermijning en hoe weerbaar is zij hierin?*

2. Regionaal onderzoek Werkbedrijf Rijk van Nijmegen

Het onderzoek wordt regionaal uitgevoerd met de rekenkamers van de andere deelnemende gemeenten.
Voorlopige onderzoeksvragen richten zich op:

- de doeltreffendheid en doelmatigheid van het Werkbedrijf in de periode 2020–2023
- de wijze waarop resultaten uit die periode zijn verwerkt in het nieuwe beleidskader Klaar voor nieuwe kansen! 2024–2027

3. Landelijk DoeMee-onderzoek: Zorgfraude

De Rekenkamer neemt deel aan het landelijk onderzoek van de Vereniging van Rekenkamers.
Het onderzoek richt zich op de weerbaarheid van gemeenten tegen fraude binnen de Wmo en Jeugdwet, alsook op de effectiviteit van de preventieve en repressieve aanpak van zorgfraude.

Gevolgen
De rekenkamer voert haar onderzoeken in de loop van 2026 uit. De voorgenomen planning per onderzoek is te vinden in het Onderzoeksplan 2026. De gemeenteraad wordt te zijner tijd over de uitkomsten van de onderzoeken geïnformeerd.

Communicatie
Het Onderzoeksplan 2026 wordt gepubliceerd op de website van de rekenkamer Wijchen.

Uitvoering of Vervolgstappen
Bij de uitvoering van haar onderzoeken kijkt de Rekenkamer naar wat er is besloten en wat er is gedaan, met als nadrukkelijk doel daarvan te leren voor de toekomst. De wijze waarop de Rekenkamer haar onderzoeken (en overige werkzaamheden) uitvoert, is vastgelegd in de Notitie Werkwijze.

Geheimhouding:
Niet van toepassing.

Onderzoeksplan 2026 Rekenkamer gemeente Wijchen

Voorwoord

Hierbij bied ik u het onderzoeksplan 2026 van de rekenkamer Wijchen aan.

In dit onderzoeksplan 2026 geeft de rekenkamer aan welke onderzoeken ze gaat starten, welke kosten ze hiervoor begroot en wanneer de onderzoeken gereed zijn.

Voor het onderzoeksjaar 2026 heeft de rekenkamer wederom geput uit de bestaande groslijst van mogelijke onderzoeksonderwerpen. De groslijst is tot stand gekomen op basis van een uitvraag bij de raadsfracties, input vanuit de bewoners van de gemeente en eigen inbreng van de rekenkamerleden. Deze is eind 2023 tot stand gekomen en wordt jaarlijks geactualiseerd. Waarvan de laatste keer in het najaar van 2025. Na prioritering van deze onderwerpen aan de hand van een set aan criteria, is deze longlist teruggebracht tot een shortlist met een beperkt aantal mogelijke onderzoeksonderwerpen. Beide lijsten zijn vervolgens in november 2025 voorgelegd aan en besproken met de klankbordgroep rekenkamer. Na de feedback van de klankbordgroep, heeft de rekenkamer onderstaande drie onderzoeksonderwerpen voor het onderzoeksjaar 2026 vastgesteld:

1. zicht en grip op en weerbaarheid tegen ondermijning
2. onderzoek naar Werkbedrijf Rijk van Nijmegen
3. voorkomen en bestrijden zorgfraude

De rekenkamer zal de raad via de klankbordgroep tijdig informeren wanneer een onderzoek wordt gestart en tussentijds informeren over het verloop van de onderzoeken. Na de eindrapportage zal de rekenkamer in een informatiebijeenkomst de raad technisch en inhoudelijk bijpraten. Waarna het eindrapport, inclusief bestuurlijke reactie van het college hierop, wordt aangeboden aan de raad.

Namens de rekenkamer,

drs. Ron Soehawan MBA

voorzitter

Leden Rekenkamer: Ron Soehawan, Paula den Hartogh, Karin Homan
Ambtelijk secretaris: Thomas Tielen

Inhoudsopgave

1. Inleiding: taak, missie en werkwijze 6
2. Hoe heeft de rekenkamer de onderzoeksonderwerpen 2026 geselecteerd? 7
3. Wat zijn de criteria die de rekenkamer hanteert? 7
4. Wat mag het kosten? 8
5. Nadere uitwerking rekenkameronderzoeken 2026 9
5.1 Onderzoek 1: zicht en grip op en weerbaarheid tegen ondermijning 9
5.2. Onderzoek 2: Regionaal onderzoek naar Werkbedrijf Rijk van Nijmegen 11
5.3. Onderzoek 3: Landelijk Doe Mee Onderzoek (Vereniging van Rekenkamers): Zorgfraude 13
Bijlagen 14
Bijlage 1 Groslijst van onderzoeken Rekenkamer Wijchen 14
Bijlage 2: Dit doet de rekenkamer 17

Onderzoeksjaar 2026 in één oogopslag

In 2026 voeren wij de volgende onderzoeken uit:

- Ondermijning
- Werkbedrijf Rijk van Nijmegen
- Zorgfraude

Overige activiteiten in 2026:

- Wij overleggen met de klankbordgroep om te bepalen in welke vorm wij de onderzoeksrapporten presenteren.
- Wij zijn aanwezig bij de bespreking van de onderzoeksrapporten in de commissie- of raadsvergadering.
- De voorzitter spreekt de gemeentesecretaris en griffier individueel.
- Wij voeren regionaal overleg over relevante ontwikkelingen en gezamenlijke onderzoeken.
- De voorzitter is op verzoek aanwezig bij de auditcommissie als adviseur.

Planning	Q1	Q2	Q3	Q4/Q1 2026
Onderzoek 1 **Ondermijning**		**Uitvraag + selectie bureau**		
			Uitvoering Onderzoek	
				Eindrapport
Onderzoek 2 **Werkbedrijf Rijk van Nijmegen**	**Uitvraag + selectie bureau**			
		Uitvoering Onderzoek		
			Eindrapport	
Onderzoek 3 **Zorgfraude**		**Uitvraag + selectie bureau**		
			Uitvoering Onderzoek	
				Eindrapport

Financiën	
Onderzoek 1	**€26.000**
Onderzoek 2	**€10.000**
Onderzoek 3	**€500**
Presentiegeld	**€16.000**
Lidmaatschap NVRR	**€450**
Overig	**€250**
Totaal (maximumbedrag)	**€53.200**

1. Inleiding: taak, missie en werkwijze

Taak: de rekenkamer geeft invulling aan de taken die vallen onder de gemeentewet (artikel 81a t/m 81k en artikel 182 t/m 185), te weten de verankerde taak om onderzoek te doen naar de doeltreffendheid, doelmatigheid en rechtmatigheid van het door het gemeentebestuur gevoerde beleid.

Missie: de rekenkamer ondersteunt de gemeenteraad bij zijn kaderstellende en controlerende taak. En helpt de raad bij het verder uitdiepen, het vergroten van inzichten, versterken van de controle en het stellen van kaders. De rekenkamer wil bijdragen aan meer inzicht in de prestaties en waar nodig aanbevelingen doen voor de toekomst.

Werkwijze: de rekenkamer voert daartoe onderzoeken uit en bepaalt vanuit haar onafhankelijkheid zelf welke onderwerpen worden onderzocht en hoe het onderzoek wordt ingericht. Hierover rapporteert zij aan de gemeenteraad. Het werk van de rekenkamer is relevant, noodzakelijk en kwalitatief hoogwaardig. De rekenkamer laat zich hierbij leiden door een aantal principes:

1. Zij staat in verbinding met de gemeente
2. Zij werkt zorgvuldig en is opbouwend in haar adviezen
3. Zij verbreedt het beeld van de bestuurders en voedt het debat
4. Zij is van toegevoegde waarde

De rekenkamer is een onafhankelijk orgaan die per 1 juli 2023 formeel van start is gegaan. Dit markeert tevens de formele overgang van de situatie van een rekenkamercommissie bestaande uit leden van de raad naar een onafhankelijke rekenkamer. De rekenkamer bestaat uit drie externe leden:

1. Paula den Hartogh (lid)

2. Karin Homan (lid)

3. Ron Soehawan (voorzitter)

De rekenkamer wordt ambtelijk ondersteund door secretaris Thomas Tielen.

De samenstelling, taken en werkwijze van de rekenkamer zijn vastgelegd in de gemeentelijke Verordening Rekenkamer Wijchen. De rekenkamer richt zich niet op ‘berekenen’ of ‘afrekenen’, maar op gemeentelijk beleid en uitvoering. Om zo een bijdrage te leveren aan het versterken van de controlerende rol en het lerend vermogen van de raad. De werkwijze van de rekenkamer is vastgelegd in een Reglement van Orde. Voor de aanpak van onderzoeken heeft de rekenkamer een Onderzoeksprotocol ontwikkeld.

2. Hoe heeft de rekenkamer de onderzoeksonderwerpen 2026 geselecteerd?

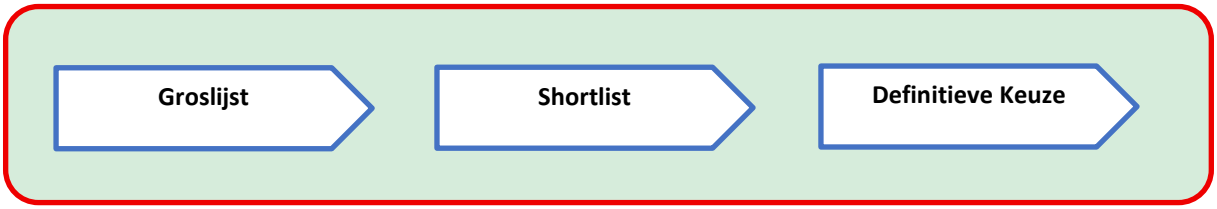

Voor het onderzoeksjaar 2026 heeft de rekenkamer wederom geput uit de bestaande groslijst van mogelijke onderzoeksonderwerpen. De groslijst (zie bijlage 1) is tot stand gekomen op basis van een uitvraag bij de raadsfracties, input vanuit de bewoners van de gemeente en eigen inzichten van de rekenkamerleden. Deze groslijst is eind 2023 tot stand gekomen en wordt jaarlijks geactualiseerd. Waarvan de laatste keer in het najaar van 2025.

Na prioritering van deze onderwerpen aan de hand van een set aan criteria, is deze longlist teruggebracht tot een shortlist met een beperkt aantal mogelijke onderzoeksonderwerpen. Beide lijsten zijn vervolgens in november 2025 voorgelegd aan en besproken met de klankbordgroep rekenkamer. Na de feedback van de klankbordgroep heeft de rekenkamer drie onderzoeksonderwerpen vastgesteld.

3. Wat zijn de criteria die de rekenkamer hanteert?

De rekenkamer laat zich leiden door de volgende criteria bij het maken van onderwerpkeuzes:

1. Het onderwerp raakt de burger
2. Er is sprake van grote financiële en/of maatschappelijke belangen en dus grotere risico's
3. Er is behoefte aan meer effectiviteit, doelmatigheid en rechtmatigheid
4. Het te verrichten onderzoek is nieuw; er is recentelijk geen vergelijkbaar onderzoek verricht over het betreffend onderzoeksonderwerp. Noch maakt het onderzoeksonderwerp deel uit van staand onderzoek of is onderdeel van bestaand beleid
5. Bij de keuze dient er sprake te zijn van een evenwichtige spreiding tussen het fysieke en sociaal domein
6. Het onderzoek moet passen binnen de taakopdracht van de rekenkamer

4. Wat mag het kosten?

De rekenkamer krijgt een jaarlijks budget toegekend door de raad. Voor het onderzoeksjaar 2026 heeft de raad een bedrag van €53.200 vastgesteld.

Dit budget is met name bedoeld voor de bijdrage aan onderzoeksbureaus en voor de vergoeding voor de leden van de rekenkamer. In onderstaande tabel is een inschatting gemaakt van de kosten. Voor ieder onderzoek wordt een onderzoeksplan opgesteld met daarbij een definitieve raming van de kosten.

Omschrijving	Schatting kosten (excl. BTW)
Rekenkameronderzoek 1:	**€26.000**
Rekenkameronderzoek 2:	**€ 10.000**
Rekenkameronderzoek 3:	**€ 500**
Presentiegeld + reiskosten leden rekenkamer	**€16.000**
Lidmaatschap van de NVRR	**€ 450**
Overig	**€ 250**
Totaal	**€53.200**

5. Nadere uitwerking rekenkameronderzoeken 2026

5.1 Onderzoek 1: zicht en grip op en weerbaarheid tegen ondermijning

Ondermijning is een sluipend gevaar dat onze samenleving onder druk zet. Criminele netwerken vervagen de grens tussen boven- en onderwereld, en hun invloed reikt verder dan we kunnen zien. Als het gaat om ondermijning, dan ligt de basis in het 'voor verschillende illegale activiteiten gebruikmaken van legale bedrijven en diensten'.[1] Hierdoor vervagen normen en neemt het gevoel van veiligheid en leefbaarheid af. Dit effect heet ondermijning.

Het buitengebied van Gelderland-Zuid is groot. Gemeenten hebben lang niet altijd zicht op wat er zich afspeelt op het gebied van ondermijning. Landelijk is te zien dat criminele activiteiten zich steeds meer verplaatsen naar de buitengebieden. Dit geldt met name voor de productie van soft- en harddrugs en/of illegaal gebruik of bewoning van leegstaande bedrijfsgebouwen, etc.. Op de ranglijst van meest ondermijningsgevoelige gemeenten staat Wijchen op plek 252 van de 352 gemeenten. Dat blijkt uit de Onderwereldkaart, een onderzoek van RTL Nieuws naar zogeheten ondermijnende criminaliteit in Nederland. (22 december 2022 RTL nieuws).

Wijchen scoort dus laag op de lijst van meest ondermijningsgevoelige gemeenten. Dat lijkt goed nieuws. Criminaliteit in welke vorm dan ook kent echter geen grenzen, criminelen worden slimmer, brutaler, internationaler en de daarmee gepaard gaande problematiek wordt ingewikkelder.
Vooral ook bij gemeenten met een meer landelijk karakter en bij gemeenten in de nabijheid van een landsgrens zoals Wijchen, is de kwetsbaarheid groter.

ZLTO (Zuidelijk Land en Tuinbouw Organisatie) en LTO Noord (Land en Tuinbouw Organisatie Noord) bevestigen het beeld dat het buitengebied vaker het doelwit is van ondermijning. Waardoor de veiligheid en leefbaarheid op het platteland achteruitgaan. In de eerste helft van 2025 heeft LTO Noord meer meldingen ontvangen dan in heel 2024.[2] In 2024 heeft 16 procent van de ondernemers in het buitengebied te maken gehad met diefstal of inbraak. Daarnaast heeft 36 procent vermoedens van verdachte situaties rondom drugscriminaliteit en is 8 procent benaderd met een dubieus voorstel voor het huren van een stal, schuur of loods. Cijfers over leegstaande bedrijfsgebouwen, die geen boerenbedrijven zijn, zijn niet voorhanden.

Meldingen van boeren die door criminelen worden benaderd met het verzoek om bijvoorbeeld een schuur te verhuren voor de productie van drugs worden niet als aparte categorie geregistreerd door de politie. Over hoe de signalen vervolgens worden opgepakt doet de politie geen mededelingen.[3]

Op schriftelijke vragen van de landelijke SP-fractie in 2024 kon de Minister van Justitie geen direct antwoord geven op de vraag hoeveel capaciteit beschikbaar is en daadwerkelijk wordt ingezet. 'Het is aan het lokale gezag om afspraken te maken met de politie over de inzet van capaciteit. Zij maakt de afweging in hoeverre capaciteit hiervoor wordt ingezet.'

In het coalitieakkoord is opgenomen:

"Ondermijning roepen we een halt toe. Daarbij gaat extra aandacht uit naar het buitengebied. Bijvoorbeeld door leegstand in het buitengebied tegen te gaan, en het behalen en vervolgens behouden van het Keurmerk Veilig Buitengebied. Bij de aanpak van ondermijning trekken we samen op met gemeenten in de regio. Daarmee voorkomen we een waterbedeffect". (coalitieakkoord 2022-2026).

---

[1] Ondermijning Rijksoverheid.nl en Ondermijnende criminaliteit Rijksoverheid.nl
[2] Criminaliteit pak je samen aan | LTO Noord
[3] Binnenlands Bestuur, Aantal meldingen boeren over ondermijning onduidelijk

De gemeente kent een Integraal Veiligheidsplan met ondermijning als geprioriteerd thema. Daarnaast is er ook een (ambtelijk) Uitvoeringsplan. De beleidsnota aanpak van mensenhandel stamt uit 2022. Daarnaast zijn er de Bibob Beleidsregels Tweestromenland 2025 (een actualisatie van het oude beleid uit 2020). En tot slot is er een model werkproces ondermijning opgesteld. Ieder half jaar wordt de gezagsdriehoek geïnformeerd over de voortgang op de geprioriteerde thema's uit het Integraal Veiligheidsplan en het Uitvoeringsplan. De raad wordt jaarlijks(ambtelijk) bijgepraat op o.m. het thema ondermijning. Ten aanzien van leegstand bedrijfsterreinen/-gebouwen heeft de gemeente geen informatie en/of documenten. Maar via Munitax is wel inzage of er sprake is van 'geen OZB-gebruiker'. De vraag is in hoeverre bovengenoemde ondermijning tegengaat.

Redenen om onderzoek hiernaar te doen

De rekenkamer ziet dat de aandacht en de urgentie rondom ondermijning in gemeenten toenemen. En de vraag doet zich voor in hoeverre Wijchen hierop is voorbereid. Wat is het beleid hieromtrent, doet het beleid wat het moet doen, in hoeverre sluit bestaand beleid aan op of werkt het door in aanpalende beleidsterreinen (Bibob, VTH, leefbaarheid, huisvesting (internationale werknemers, arbeidsmigranten), leegstand bedrijfsgebouwen, meldingen klachten inwoners, etc.)? Zijn er nieuwe ontwikkelingen die ertoe nopen dat bestaand beleid dient te worden aangepast? Welke bijdrage levert regionale samenwerking? Om deze redenen wenst de rekenkamer inzicht te krijgen in de mate waarin in het gebied sprake is van ondermijning en de weerbaarheid daartegen.

Alle raadsfracties hebben in hun verkiezingsprogramma 2022-2026 ondermijning als belangrijk thema opgenomen. En de verwachting is dat dit ook voor de komende raadsperiode zal gelden. De rekenkamer vindt het belangrijk om de raad inzicht te geven in de effecten van het gemeentelijk beleid bij het doelmatig en doeltreffend bestrijden van ondermijning.

Voorlopige onderzoeksvraag: In hoeverre heeft de gemeente Wijchen zicht en controle op het voorkomen en bestrijden van ondermijning in het buitengebied en op bedrijventerreinen en in hoeverre is de gemeente voldoende weerbaar?

Voor de verdere uitwerking van het onderzoek worden de volgende deelvragen meegenomen:

- In welke mate is er sprake van oneigenlijk of illegaal gebruik van bedrijfsruimten en openbare ruimte?
- In welke mate is er sprake van illegale bebouwing?
- In welke mate is er sprake van leegstand op bedrijventerreinen en in het buitengebied, en welke risico's brengt dit mee?
- In welke mate is er sprake van aantasting van de openbare ruimte (bijv. illegale dumping)?

Arbeidsmigratie wordt binnen deze opzet betrokken vanuit het perspectief van mogelijke risico's op ondermijning, zoals illegale of onwenselijke huisvesting.

- In hoeverre leidt ondermijning tot illegale of onwenselijke huisvesting van arbeidsmigranten?

Beleid en uitvoering worden door de volgende deelvragen meegenomen:

- Hoe ziet het gemeentelijk beleid op het gebied van het voorkomen en bestrijden van ondermijning (inclusief toezicht, handhaving en samenwerking) eruit?
- Hoe doeltreffend en doelmatig is dit beleid? In hoeverre draagt het huidige beleid bij aan het tegengaan van ondermijning in de gemeente Wijchen?
- Welke instrumenten gebruikt de gemeente en hoe effectief worden deze toegepast?
- Wat is de bijdrage van regionale samenwerking?
- In hoeverre is de gemeente Wijchen voldoende weerbaar?

NB: de definitieve onderzoeksvragen worden vastgesteld na de gunning van de opdracht aan een onderzoeksbureau.

5.2. Onderzoek 2: Regionaal onderzoek naar Werkbedrijf Rijk van Nijmegen

WerkBedrijf Rijk van Nijmegen (Werkbedrijf) is ontstaan uit een samenwerking tussen voormalig Breed (sociale werkvoorziening) en de gemeenten Berg en Dal, Beuningen, Druten, Heumen, Mook en Middelaar, Nijmegen en Wijchen. De afstemming en samenwerking binnen deze zeven gemeenten is geregeld in de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling (MGR). Werkbedrijf geeft -namens deze gemeenten- uitvoering aan de Participatiewet. Daartoe bemiddelt zij tussen werkgevers en werknemers. Voor een vaste of tijdelijke baan, zo nodig met begeleiding op de werkplek.

WerkBedrijf adviseert organisaties en werkgevers en plaatst en begeleidt werkzoekenden. Deze werkzoekenden bestaan in hoofdlijnen uit twee doelgroepen, te weten banenindicatie kandidaten en overige Participatiewet kandidaten. In 2023 liep het (regionale) Beleidskader 'Werk voorop!' af. In de eerste helft van 2024 stelden de deelnemende gemeenteraden het Beleidskader arbeidsmarkt en re-integratie 2024-2027 regio Rijk van Nijmegen 'Klaar voor nieuwe kansen!' vast. En daarmee de kaders voor de uitvoering van de arbeidsmarkt- en re-integratietaken van het regionaal WerkBedrijf voor de periode 2024-2027. Opvallend hierbij is dat, hoewel het gebruikelijk is bij de actualisatie van beleid, er geen evaluatie lijkt te zijn uitgevoerd.

In het nieuwe beleidskader wordt enkel vooruitgekeken. Opvallend kenmerk van het aflopende en ook (weer) het nieuwe beleidskader is het werken met zogenaamde 'focusgroepen'. Interessante vraag is daarbij uiteraard welke resultaten uit de vorige periode maken dat dezelfde aanpak wordt gecontinueerd. Vanuit de klankbordgroep van de Rekenkamer en de raad is de vraag gesteld hoe het zit met deze regionale samenwerkingsvorm en met name de effectiviteit ervan. Deze kwestie leeft ook onder de collega-gemeenten.

Dit onderzoeksonderwerp is overgeheveld van onderzoeksjaar 2025 naar onderzoeksjaar 2026. Reden hiervoor is dat gemeente Beuningen in 2025 reeds gestart was met een eigen onderzoek naar Werkbedrijf. Dat onderzoek richtte zich op het onderdeel Werk[4] op de effectiviteit, doelmatigheid en rechtmatigheid van de inzet van WerkBedrijf specifiek toegespitst op de Beuninger situatie. In afwachting van de resultaten van dit onderzoek, hebben de overige collega-rekenkamers besloten om een gezamenlijk en breder onderzoek door te schuiven naar het onderzoeksjaar 2026.

Redenen om onderzoek hiernaar te doen

Hoewel het onderzoek van rekenkamer Beuningen een beperkte scope en onderzoeksmethodiek kent, vormt het wel een goede basis voor het beoordelen van de doeltreffendheid en doelmatigheid van WerkBedrijf. Er blijft nog een aantal vragen onbeantwoord die via een verdiepend onderzoek nader kunnen worden beantwoord. In dat verdiepend onderzoek kan de informatie worden geactualiseerd en verrijkt door middel van aanvullende deskstudie en interviews met een grotere scope, bredere methodiek en grotere pallet aan te interviewen stakeholders. Hierin kan nader worden ingezoomd op:

- Beleidsontwikkeling en -uitvoering;
- Evaluatie voorgaande periode en de wijze invulling aanbevelingen in nieuw beleid;
- Focus van Werkbedrijf op focusgroepen;
- Inzet WerkBedrijf en effectiviteit van de ondernemersdienstverlening en focus op kansberoepen;
- De ambities en/of inzet van de benchmarkgemeenten t.o.v. die van WerkBedrijf (doelmatigheid).

[4] Betreft de toeleiding en begeleiding naar (betaald) werk, d.w.z. exclusief de sociale werkvoorziening

Doordat er sprake is van een regionaal onderzoek, kunnen de kosten gespreid worden over de deelnemers, waardoor enerzijds het totale onderzoeksbudget groter is en de individuele bijdrage per deelnemende gemeente kleiner.

Voorlopige onderzoeksvragen:

a. **Hoe doeltreffend en doelmatig was de inzet van WerkBedrijf Rijk van Nijmegen ten aanzien van het bereiken van de ambities zoals deze waren opgenomen in het 'Beleidskader Werk Voorop!'?**

b. **Hoe zijn de ervaringen en resultaten uit de periode 2020-2023 meegenomen in het beleidskader 'Klaar voor nieuwe Kansen!' 2024-2027?**

NB: de definitieve onderzoeksvragen worden vastgesteld na de gunning van de opdracht aan een onderzoeksbureau.

5.3. Onderzoek 3: Landelijk Doe Mee Onderzoek (Vereniging van Rekenkamers): Zorgfraude

Zorgfraude is een omvangrijk en ingrijpend vraagstuk. Vanaf 2015, het moment waarop het sociaal domein bestuurlijk grondig is hervormd, komt in de media een gestage stroom van alarmerende berichten op gang. De berichten brengen niet alleen de negatieve financiële gevolgen van zorgfraude aan het licht, er is vaak ook sprake van ingrijpend menselijk leed bij vooral kwetsbare mensen.

Zorgfraude is het opzettelijk misleidend handelen binnen de zorgsector om geld te verkrijgen of misbruik te maken van zorggelden, die bedoeld zijn voor daadwerkelijke zorg. Dit kan gebeuren door zorgverleners of door patiënten, bijvoorbeeld door zorg te declareren die niet geleverd is, ongeschoold personeel in te zetten, of een persoonsgebonden budget (pgb) voor andere doeleinden te gebruiken. De gevolgen van zorgfraude zijn onder meer slechtere zorg, langere wachttijden en ondermijning van het zorgstelsel.

In veel casussen blijken zorgfraude en georganiseerde criminaliteit verweven te zijn: gevallen waarin mensen met een zorgvraag niet de vereiste zorg krijgen en ook slachtoffer zijn van uitbuiting, gedwongen arbeid, bedreiging en doelbewuste sociale isolatie.

Landelijk zijn er diverse signalen dat ook binnen gemeenten sprake is van (grootschalige) zorgfraude. Het Openbaar Ministerie en de Nederlandse Arbeidsinspectie hebben zorgfraude als één van hun prioriteiten aangemerkt. De exacte omvang van zorgfraude is onbekend: fraude onttrekt zich immers per definitie zoveel mogelijk aan de openbaarheid. Schattingen lopen uiteen van 3 tot 10% van het bedrag dat aan de gehele zorgsector wordt uitgegeven.

Fraude met zorggelden is divers. Er zijn bijvoorbeeld malafide zaakwaarnemers die het persoonsgebonden budget van chronisch zieken of gehandicapten in eigen zak steken, of zorgaanbieders die niet uitgevoerde behandelingen wel declareren of zorgaanbieders die behandelingen hoger declareren. In alle gevallen komt zorggeld niet terecht waar het hoort en komt de bekostiging van de zorg in het gedrang.[5]

Niet alleen de omvang en de aard van het probleem zijn reden tot zorg: eerder rekenkameronderzoek laat zien dat ook de aanpak ervan door overheden problematisch blijkt.[6]

Redenen om onderzoek hiernaar te doen

Binnen de gemeente Wijchen gaat een aanzienlijk deel van de begroting naar het sociale domein en zorg in brede zin. De wmo, jeugd, welzijn en gezondheid, armoede en minimabeleid. In 2024 en 2025 betrof dit ongeveer 60% van het besteedbaar deel van de gemeentelijke begroting.

De vraag doet zich voor in hoeverre deze gelden juist en in hun volledigheid terecht komen op de plekken waar ze horen. Ook doet zich de vraag voor hoe het toezicht en de controle hierop is geregeld. Geen enkele organisatie is immuun voor fraude. De vraag is echter hoe goed de organisatie zichzelf daartegen heeft bewapend.

De (voorlopige) onderzoeksvragen: Hoe weerbaar zijn gemeenten en samenwerkingsverbanden tegen zorgfraude binnen de Wet maatschappelijke ondersteuning en Jeugdwet? Welke aanpak en maatregelen nemen gemeenten om zorgfraude tegen te gaan, zowel preventief als repressief, en wat zijn de effecten hiervan?

NB: de definitieve onderzoeksvragen worden vastgesteld na de gunning van de opdracht aan een onderzoeksbureau.

---

[5] Bron: website Openbaar Ministerie, www.om.nl

[6] Onlangs werd weer eens duidelijk hoe eenvoudig het is om te frauderen met diploma's en certificaten. Recente berichtgeving gaat met name over een onderzoek naar het (Ervaringscertificaat) EVC-bureau F&P Educatie, dat mogelijk tientallen zorgcertificaten onterecht omzette in officiële mbo-diploma's. Ook het SKJ-register (Kwaliteitsregister Jeugd) ziet grootschalige fraude met vastgelegde ervaring bij jeugdzorgwerkers: 'Er wordt bewust gesjoemeld' (www.register.skjeugd.nl)

Bijlagen

Bijlage 1 Groslijst van onderzoeken Rekenkamer Wijchen

In 'groen' de onderzoeken die zijn afgerond. In 'roze' de onderwerpen die nog lopen'. In 'blauw' de onderzoeken die worden opgestart

	Portefeuille College	**Onderwerp**	**Start onderzoek**	**Afronding en bestuurlijke behandeling**
23	Armoede- en minimabeleid	Effectiviteit bestrijding kinderarmoede/ minimabeleid	2024	Commissie 3/4/25 Raad 17/4/25
4	Versterken inwonerbetrokkenheid	Inwonersparticipatie bij bouwprojecten. In hoeverre voldoen de participatietrajecten in 2021-2023 aan de eigen maatstaven van de gemeente? Hoe kan participatie bij (grote) bouwprojecten in de toekomst verbeterd worden?	2025	Commissie12/6/25 Raad 26/6/25
12	Ruimtelijke ordening	Zie ook programma 4	2025	Commissie 12/6/25 Raad 26/6/25
15	Klimaat en energie	Energiebesparingsplicht bedrijven	2024	Commissie12/6/25 Raad 26/6/25
15	Klimaat en energie	a. Hoe geeft gemeente sturing aan de realisatie van haar klimaatdoelstellingen? b. Voortgang op het gebied van duurzaamheid?	2025	2026

9	Financiën	c. Onderbesteding	2025	2026
		d. De kosten van afvalverwerking voor inwoners (zie ook programma 29a) e. Inhuur van adviesbureaus en externe inhuur bij gemeenten (zie ook programma 34) f. Vast personeel versus inhuur en controleerbaarheid voor de raad (zie ook programma 34) g. Grip op risicovolle projecten		
2	Openbare orde en veiligheid	Grip en toezicht op en weerbaarheid tegen ondermijning	2026	2026
3	Regionale samenwerking	Zicht en controle van de raad op Gemeenschappelijke Regelingen: casus Werkbedrijf Rijk van Nijmegen	2025	2026
16	Wmo en Jeugdzorg	a. Zorgfraude	2026	2026
28	Mobiliteit en Openbare Ruimte	Toekomstbestendiger onderhoud van de Openbare Ruimte		
34	Bedrijfsvoering	a. Kwetsbaarheid interne organisatie; inhuur van adviesbureaus en externe inhuur bij gemeenten (zie ook programma 9) b. Rol van de raad in de druk op de ambtelijke organisatie; wat kosten moties eigenlijk aan geld en inzet van ambtenaren? c. Oorzaak personeelsverloop Werkorganisatie Druten Wijchen d. Voordelen van de ambtelijke fusie?		
10	Wonen	a. Regelingen voor starters op de woningmarkt b. Effectiviteit beleid sociale huurwoningen		

16	Wmo en Jeugdzorg	a. Mantelzorgbeleid b. Inkomensondersteunende maatregelen voor de minima (zie ook programma 23) c. Toegankelijkheid wmo		
20	Economie en toerisme	De impact van toerismebeleid op de leefbaarheid op en rond Alverna. Wat is de rol van de gemeente binnen alle planvormingen en is deze rol gepast binnen de bevoegdheden van de gemeente?		
24	Arbeidsmarkt	Zicht en grip op arbeidsmigratie		
6	Vluchtelingenopvang	De effectiviteit en doelmatigheid van de opvang statushouders en Oekraïners (zie ook programma 25)		
25	Statushouders en inburgering	De effectiviteit en doelmatigheid van de opvang statushouders en Oekraïners (zie ook programma 6)		
29	Milieu en afval	De kosten van afvalverwerking voor inwoners (zie ook programma 9)		

Bijlage 2: Dit doet de rekenkamer

Dit doet de Rekenkamer

Het werk van de gemeente wordt steeds belangrijker. Het gaat over veel geld en het raakt steeds meer verbonden met het werk van andere overheden en organisaties. Dat kan allerlei vragen oproepen. De gemeenteraad kan veel informatie krijgen van het college van B&W en ambtenaren. Daarnaast is een onafhankelijke blik nodig. De Rekenkamer heeft die. Zij beslist zelf welk onderzoek zij doet en doet ook onderzoek op verzoek van de gemeenteraad of fractieleden.

Dit doen we

De Rekenkamer voert onafhankelijk onderzoek uit of de gemeente haar taken goed en rechtmatig uitvoert en het geld goed besteedt. Op die manier ondersteunt de Rekenkamer de gemeenteraad.

Hier letten we op

Doeltreffend: is het gewenste effect behaald?

Doelmatig: is het tegen zo laag mogelijke kosten?

Rechtmatig: is het volgens de wetten en regels?

Onafhankelijk

Het onderzoek van de Rekenkamer helpt de gemeenteraad in zijn kaderstellende en controlerende rol, juist doordat het neutraal en niet politiek gekleurd is.

Hoe we werken

De Rekenkamer doet objectief onderzoek en adviseert daarmee de gemeenteraad, het college van B&W en de gemeentelijke samenleving. De Rekenkamer kan ook onderzoek doen naar politiek gevoelige onderwerpen. In het algemeen gaan we hierbij als volgt te werk.

1. Periodiek overleg over onderzoeksagenda. Voorstellen zijn welkom.
2. Rekenkamer kiest zelf onderwerp en onderzoeksopzet.
3. We doen het onderzoek zelf, of begeleiden extern bureau bij uitvoering.
4. Na startgesprek met de ambtelijke organisatie wordt het onderzoek uitgevoerd.
5. Wij presenteren de resultaten en de aanbevelingen aan de gemeenteraad.
6. De gemeenteraad beslist over het overnemen van onze aanbevelingen.

Een productie van Vereniging van Rekenkamers

Raad openbaar Wijchen

Dossiernummer	7401
Extern Zaak ID	Z/25/326969
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	29 januari 2026
Agendapunt	5.d
Titel	326969 Informatienota Antwoord op schriftelijke vragen Kernachtig Wijchen: Antwoord schriftelijke vraag Zuinig zijn op ons rijksbeschermd stadsgezicht Batenburg
Organisatieonderdeel	domein Fysieke leefomgeving - team Gebiedsinrichting
Soort nota	Informatienota
Programma/Paragraaf	P2 Verkeer en vervoer
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Bronkhorst, T. (Twan) van

Bijlagen
326969 Informatienota Antwoord op schriftelijke vragen Kernachtig Wijchen: Antwoord schriftelijke vraag Zuinig zijn op ons rijksbeschermd stadsgezicht Batenburg
Schriftelijke vraag K8W - Batenburg

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
College BenW openbaar Wijchen	16 december 2025
Stukken Agendacommissie Wijchen	17 december 2025
Raad openbaar Wijchen	**29 januari 2026**

Voorgesteld besluit

Besluit (Ter kennisneming aangenomen)

De informatienota is ter kennisneming aangenomen.

Openbaar Zaaknummer: 326969

Informatienota voor de Gemeenteraad

Antwoord op schriftelijke vragen Kernachtig Wijchen: Antwoord schriftelijke vraag Zuinig zijn op ons rijksbeschermd stadsgezicht Batenburg

Collegedatum: 19 november 2025

Kernboodschap
Er zijn maatregelen mogelijk die de snelheid kunnen verlagen en het aantal verkeersbewegingen omlaag kan brengen. Snelheidsbeperkende maatregelen zijn moeilijk inpasbaar op de Grootestraat in verband met de beperkte ruimte en de mogelijkheid tot meer overlast van trillingen. Er zijn mogelijke oplossingen die het (zwaar) verkeer om het centrum van Batenburg leidt.

Eerdere besluiten

Datum	**Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)**

Antwoord van het college
In navolgende tekst beantwoorden wij de gestelde vragen

1. **Zijn er extra maatregelen mogelijk om het hard rijden te ontmoedigen?**
Er zijn in theorie maatregelen mogelijk om hard rijden te ontmoedigen, maar deze hebben ook nadelige gevolgen. Een mogelijke maatregel is het aanleggen van drempels. Wij zijn voorzichtig met het aanleggen van drempels omdat deze meer overlast van trillingen veroorzaken. In de Grootestraat staan de woningen zeer dicht op de weg waardoor de overlast van trillingen nog beter voelbaar is.
Een wegversmalling is een maatregel die ook toegepast kan worden om hard rijden te ontmoedigen. De aanleg hiervan gaat wel ten koste van parkeermogelijkheden in de Grootestraat. Met de beschikbare ruimte is een wegversmalling hier weinig effectief. Andere snelheidsremmende maatregelen zoals bebording of een smileybord hebben een zeer beperkt effect op de lange termijn.

2. **Is de gemeente bekend met de forse toename van het verkeer in de afgelopen jaren en is er al inzicht wat de toename van sluipverkeer zal worden door de geplande werkzaamheden aan de genoemde wegen?**
Nee, de gemeente is niet bekend met een forse toename van verkeer. Verder is nog onduidelijk hoe de wegwerkzaamheden eruit gaanzien. Ook is nog onduidelijk hoe omleidingsroutes zullen lopen ten tijde van de wegwerkzaamheden aan de omliggende snelwegen en de Maas en Waal weg. Wij gaan dit proactief melden bij de

provinicie of Rijkswaterstaat. Als wij daarna nog extra signalen ontvangen over toegenomen sluipverkeer door de geplande wegwerkzaamheden dan gaan wij in gesprek met de provincie en/of Rijkswaterstaat om dit op te lossen. "

3. Is de gemeente bekend met de toename van schade aan de monumentale panden?

Er zijn sinds 2018 geen meldingen bekend bij de gemeente over schade aan monumentale panden.

4. Zijn er recent trillingsmetingen uitgevoerd of worden deze metingen overwogen?

Er zijn recent geen trillingsmetingen gedaan. De gemeente doet hier zelf geen onderzoek naar. We onderzoeken wel andere mogelijkheden om ervaren overlast van trillingen te voorkomen.

5. In hoeverre is de gemeente medeverantwoordelijk voor de monumentale panden?

Eigenaren van monumentale panden kunnen altijd bij de gemeente terecht voor advies. De gemeente kan de eigenaar in contact brengen met de juiste instantie voor een ervaren probleem aan het monument.
De eigenaar is wel primair verantwoordelijk voor onderhoud en behoud van het monument (instandhoudingsplicht op grond van de Erfgoedverordening). Binnen het beschermd stadsgezicht heeft de gemeente toezichtplicht (vergunningen, toezicht op naleving, handhaving), maar geen onderhoudsplicht.

6. Zijn er maatregelen mogelijk om schade aan monumentale panden, veroorzaakt door (zwaar)verkeer te voorkomen?

Ja, door het treffen van beschermende maatregelen aan gebouwen. Denk hierbij aan bouwkundige maatregelen als versterking fundering, herstel scheuren, stabiliseren balklagen en vervangen kwetsbaar voegwerk. Hiervoor is de eigenaar verantwoordelijk maar de gemeente kan adviseren. Ook het langzamer rijden van verkeer kan zorgen voor minder schade. De sneheidsremmende maatregelen, zoals omschreven bij vraag 1, zijn moeilijk in te passen zonder verlies van parkeermogelijkheden of een toename van trillingen.

7. Welke mogelijkheden zijn er om (zwaar) verkeer om te leiden?

Er zijn mogelijkheden om zwaar verkeer om te leiden, bijvoorbeeld met belijning:

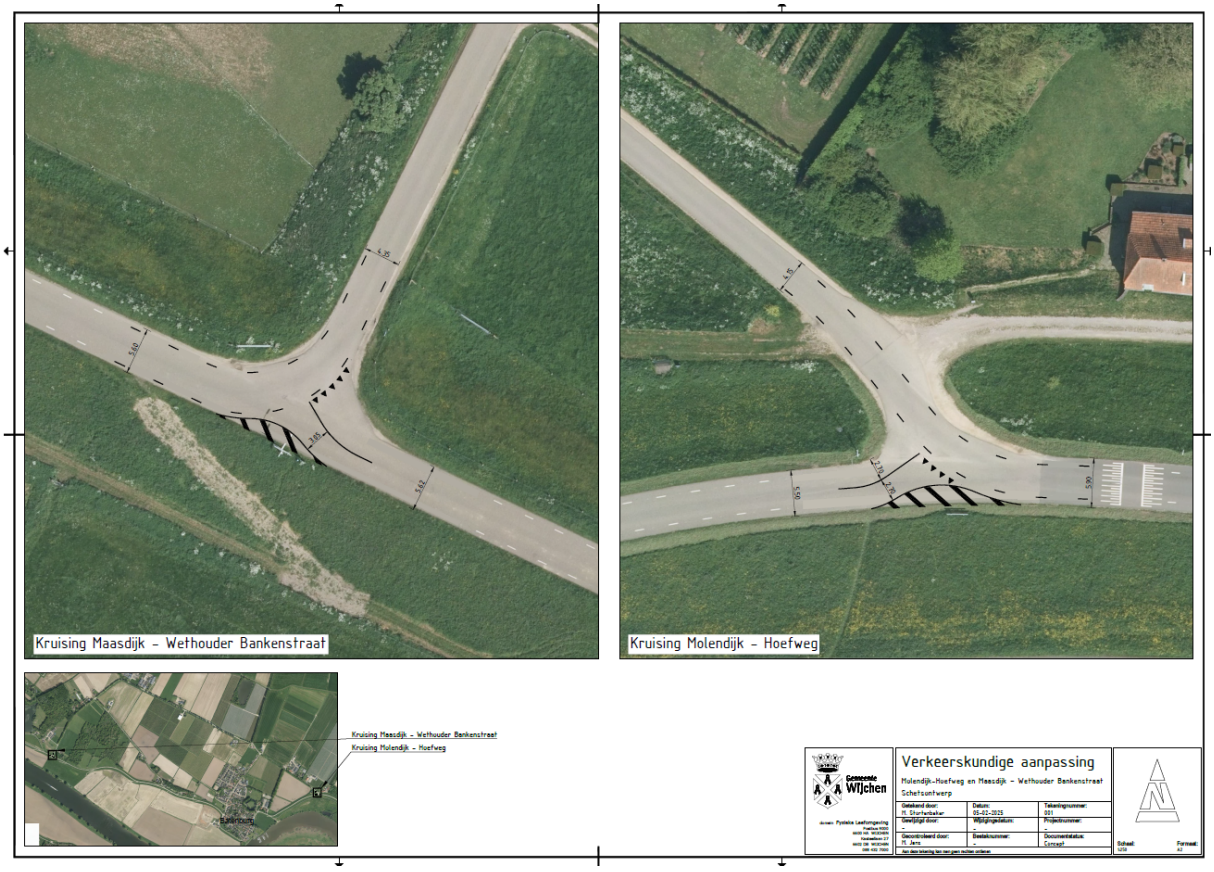

Door de belijning richting de Wethouder Bankenstraat te laten lopen en de voorrang aan te passen wordt deze weg herkenbaarder als de doorgaande route. Verkeer wordt zo gestimuleerd om via deze route te rijden waardoor het centrum van Batenburg mogelijk minder hinder ondervindt van doorgaand verkeer. Met als mogelijk gevolg minder last van trillingen door zwaar verkeer. We zijn hierover in gesprek met de leefbaarheidsgroep.

De gemeenteraad van Wijchen

Zuinig zijn op ons rijksbeschermd stadsgezicht Batenburg

Schriftelijke vraag van de fractie van Kernachtig Wijchen
Ingediend op 17 november 2025

Aanleiding:

Batenburg is een rijksbeschermd stadsgezicht met 32 monumenten. Het is een belangrijk fietsknooppunt en trekt jaarlijks vele toeristen en fietsrecreanten.

Al in 2013 is in het SOP (stadsontwikkelingsplan) aandacht gevraagd voor de overlast van doorgaand (vracht)verkeer, het veel te hard rijden in de bebouwde kom en de schade aan monumentale panden. Afgelopen jaren is het verkeer dat door het stadje rijdt fors toegenomen. Naast de groei van het aantal voertuigen is de toename waarschijnlijk ook te wijten aan het sluipverkeer veroorzaakt door files op de Maas en Waalweg. De komende jaren zullen de Maas en Waalweg en de omliggende snelwegen op de schop gaan waardoor het sluipverkeer waarschijnlijk nog meer zal toenemen. De toename in voertuigen betreft niet alleen personenauto's maar ook (middel)zwaar verkeer zoals vrachtauto's en auto's met aanhangers.

Deze toename van autoverkeer veroorzaakt veel trillingen, overlast en onveilige situaties doordat er vaak veel te hard wordt gereden. Het zware verkeer veroorzaakt door met name trillingen schade aan de monumentale panden. Mogelijk worden de trillingen versterkt door de soort bestrating. Veel sluipverkeer gaat via de Grootestraat met 14 monumentale panden en de Molendijk met 3 monumentale panden.

Kernachtig Wijchen heeft hierover de volgende vragen:

- Zijn er extra maatregelen mogelijk om het hard rijden te ontmoedigen?
- Is de gemeente bekend met de forse toename van het verkeer in de afgelopen jaren en is er al inzicht wat de toename van sluipverkeer zal worden door de geplande werkzaamheden aan de genoemde wegen?
- Is de gemeente bekend met de toename van schade aan de monumentale panden?
- Zijn er recent trillingsmetingen uitgevoerd of worden deze metingen overwogen?
- In hoeverre is de gemeente medeverantwoordelijk voor de monumentale panden?
- Zijn er maatregelen mogelijk om schade aan monumentale panden, veroorzaakt door (zwaar)verkeer te voorkomen?
- Welke mogelijkheden zijn er om (zwaar) verkeer om te leiden?

Namens de fractie van Kernachtig Wijchen.
Martijn Verharen

Raad openbaar Wijchen

Dossiernummer	7466
Extern Zaak ID	Z/25/326330
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	29 januari 2026
Agendapunt	5.e
Titel	326330 Informatienota Gelders Akkoord tegen Ondermijning
Organisatieonderdeel	domein Bestuur, Strategie en Projecten - team OOV
Soort nota	Beslisnota
Programma/Paragraaf	P1 Veiligheid
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Helmer-Englebert, R. (Renske)

Bijlagen
326330 Informatienota Gelders Akkoord tegen Ondermijning
1. Het Gelders Akkoord tegen Ondermijning
2. Intentieverklaring GA Wijchen

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
College BenW openbaar Wijchen	16 december 2025
Stukken Agendacommissie Wijchen	17 december 2025
Raad openbaar Wijchen	**29 januari 2026**

Toelichting

Met het Gelders Akkoord willen gemeenten en provincie een goede basis leggen voor de aanpak van ondermijning. Gezamenlijke basisnormen zijn essentieel voor het functioneren van de overheid als collectief.

Weerbaarheid van onze organisatie is, volgens ons Integraal Veiligheidsplan 2023-2026, één van de pijlers in de aanpak van ondermijning. Binnen deze pijler onderscheiden we vijf subthema's, te weten:
- Bewustwording & Organisatie;
- Informatiepositie;
- Beleid, toezicht en handhaving;
- Integere en veilige werkomgeving;
- Communicatie.

Voorgesteld besluit

De gemeenteraad informeren over:

1. Het Gelders Akkoord (bijlage 1)
2. De intentieverklaring Gelders Akkoord (bijlage 2)

Besluit (Ter kennisneming aangenomen)

De gemeenteraad informeren over:

1. Het Gelders Akkoord (bijlage 1)
2. De intentieverklaring Gelders Akkoord (bijlage 2)

Openbaar Zaaknummer: Z/25/326330

Informatienota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Gelders Akkoord

Collegedatum: 16 december 2025

Kernboodschap
De gemeenteraad informeren over:
1. Het Gelders Akkoord (bijlage 1)
2. De intentieverklaring Gelders Akkoord (bijlage 2)

Eerdere besluiten

Datum	**Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)**

Toelichting

De Gelderse gemeenten en de Provincie Gelderland werken al jaren samen met de politie, Belastingdienst, Openbaar Ministerie en Regionaal Informatie- en Expertisecentrum (RIEC) Oost-Nederland aan de aanpak van ondermijning en het vergroten van onze weerbaarheid tegen ondermijning.

Aanleiding opstellen van het Gelders Akkoord
In 2024 hebben de Commissaris van de Koning van de Provincie Gelderland en de burgemeesters van de districten Gelderland-Midden, Gelderland-Zuid en Noord- en Oost-Gelderland binnen de Districtelijke Veiligheidsoverleggen (DVO's) de wens uitgesproken om gezamenlijk een basisniveau te formuleren. Een basisniveau om als organisaties weerbaar tegen ondermijning te zijn. De opgaven hiertoe zijn uitgewerkt in het Gelders Akkoord.

Inhoud Gelders Akkoord en ondersteuningsaanbod
Het Gelders Akkoord vormt een gezamenlijk basisniveau om weerbaar te zijn tegen ondermijning. Voor een weerbare overheid is een brede en duurzame beweging nodig, waaraan de gehele gemeentelijke en provinciale organisatie werkt. Dit gebeurt in nauwe samenwerking met partners zoals de Belastingdienst, de politie, het Openbaar Ministerie en het RIEC Oost-Nederland.

Naast het Gelders Akkoord is een ondersteuningsaanbod ontwikkeld om gemeenten te helpen bij de implementatie daarvan. De bestaande ondersteuning vanuit de districtelijke programma's, het RIEC en de provincie Gelderland wordt hiervoor aangevuld en per district nader uitgewerkt.

Lokale context
Weerbaarheid van onze organisatie tegen ondermijning is, volgens ons Integraal Veiligheidsplan 2023-2026, één van de pijlers in de aanpak van ondermijning. Binnen deze pijler onderscheiden we vijf subthema's, te weten:

- Bewustwording & Organisatie;
- Informatiepositie;
- Beleid, toezicht en handhaving;
- Integere en veilige werkomgeving;
- Communicatie.

Een groot deel van de opgaven, beschreven in het Gelders Akkoord, zijn herkenbaar en hebben wij in de afgelopen jaren, mede op basis van het ondersteuningsaanbod van Weerbaar Gelderland-Zuid, het RIEC Oost-Nederland en de Provincie Gelderland al gerealiseerd. Ze zijn onderdeel van onze (reguliere)bedrijfsvoering en/of ons (veiligheids)beleid.

Betekenis Gelders Akkoord voor de gemeenteraad
U bent als raadslid een cruciaal onderdeel van het lokaal bestuur en heeft daarbij een belangrijke rol. Het Gelders Akkoord maakt duidelijk dat weerbaar zijn tegen ondermijning een gedeelde verantwoordelijkheid is. Volksvertegenwoordigers, bestuurders en ambtenaren moeten hierin samen optrekken. Het Gelders Akkoord is bedoeld om zowel volksvertegenwoordigers, bestuurders als ambtenaren te beschermen en te ondersteunen in hun taak. U ondersteunt maatregelen die bijdragen aan een veilige en integere werkomgeving.

Uw veiligheid en de bescherming van uw integriteit zijn essentieel voor de werking van de democratie. Het Gelders Akkoord biedt daarom ook duidelijke richtlijnen en instrumenten om u als raadslid te beschermen tegen bedreigingen, manipulatie, en ondermijnende invloeden van buitenaf. Door als raad het gesprek hierover aan te gaan, kunnen we met elkaar zorgen dat wij weerbaar zijn tegen ondermijning.

Planning en uitvoering

- Het Gelders Akkoord is op 9 december 2025 door het college vastgesteld.
- Gezien de impact op zowel de gemeentelijke organisatie, met inbegrip van de raadsgriffie, informeert het college de raad over het Gelders Akkoord in hun rol als volksvertegenwoordigers.

Gevolgen

Met het Gelders Akkoord willen gemeenten en provincie een goede basis leggen voor de aanpak van ondermijning. Gezamenlijke basisnormen zijn essentieel voor het functioneren van de overheid als collectief. We kunnen elkaar daarbij ondersteunen en elkaar aanspreken op wat in het akkoord staat, zodat we als geheel succesvol kunnen zijn.

Communicatie

Voor de uitvoering van het Gelders Akkoord wordt op regionaal niveau een communicatiestrategie opgesteld.

Vervolgstappen

Na het collegebesluit ondertekent de burgemeester de intentieverklaring en starten we met de implementatie. Veel opgaven in het GA zijn in gemeente Wijchen onderdeel van onze bedrijfsvoering en/of ons (veiligheids)beleid en vragen vooral om bestendiging. Op sommige punten zijn extra inspanningen nodig. Onder verantwoordelijkheid van de driehoek burgemeester, gemeentesecretaris en griffier werken we dit verder uit. Ondersteuning daarbij krijgen we nu ook al van het districtelijke programma Weerbaar Gelderland-Zuid, het RIEC en de Provincie Gelderland. Deze ondersteuning wordt nog specifiek voor het GA verder aangevuld en nader uitgewerkt.

Gemeente Wijchen heeft de basis op orde op het gebied van ondermijning binnen Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving. Na vaststelling van het Gelders Akkoord onderzoeken we hoe we deze basis verder kunnen uitbreiden binnen onze andere domeinen. Bijvoorbeeld ondermijning binnen de zorg of de sociale sector. Ook onderzoeken we hoe we de verschillende plannen beter op elkaar kunnen afstemmen en hoe we de controles sterker kunnen maken, zoals bij toezicht op ondermijnende activiteiten.

Geheimhouding:

Niet van toepassing.

Bijlagen
Bijlage 1 – Een Gelders Akkoord met Toelichting op de uitgangspunten
Bijlage 2 – Intentieverklaring Gelders Akkoord

Het Gelders Akkoord

Een gezamenlijke Gelderse basisaanpak tegen ondermijning

Inhoud

Voorwoord

Leeswijzer

Hoofdthema's

Begrippenlijst

Bijlage: Toelichting

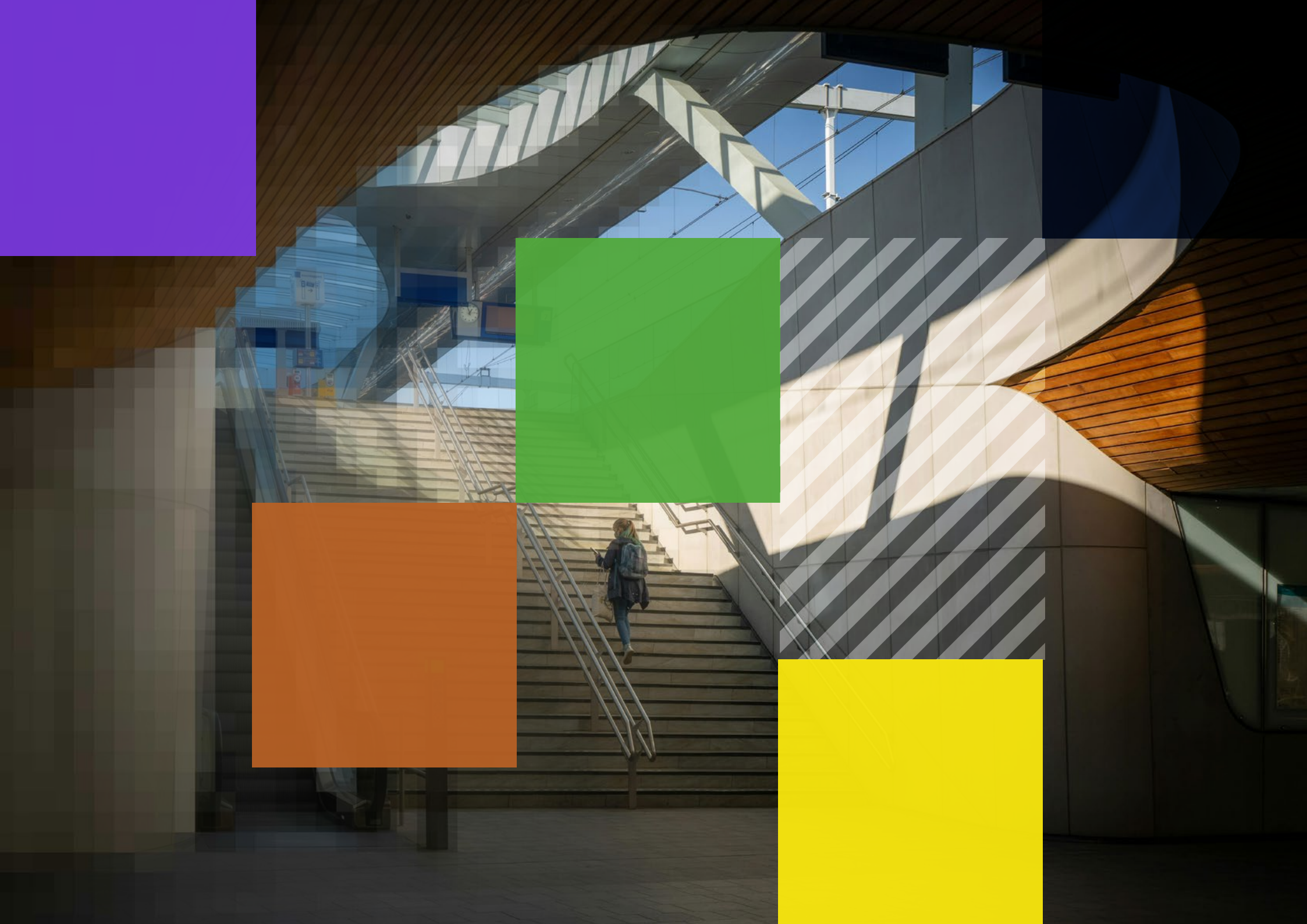

Voorwoord

Gedeputeerde Weerbare Overheid

Het hacken van overheidssystemen. Criminelen die invloed kopen in het lokale bestuur. Het intimideren van politieke ambtsdragers. Ondermijnende criminaliteit raakt steeds vaker de fundamenten van onze democratische rechtsstaat.

Daar kunnen en mogen we niet alleen voor staan. Juist nu is samenwerking tussen gemeenten, provincie en veiligheidspartners essentieel. Het Gelders Akkoord biedt daarvoor een gezamenlijk kompas: met heldere richtlijnen, gedeelde uitgangspunten en concrete afspraken.

In dit akkoord committeren Gelderse gemeenten en de provincie zich aan gedeelde afspraken: een weerbare overheid die criminaliteit geen ruimte geeft. De provincie ondersteunt dit proces actief — vooral daar waar schaalgrootte, samenwerking en kennisdeling het verschil kunnen maken. Het Gelders Akkoord wordt tot slot onderschreven door de Belastingdienst, politie, Openbaar Ministerie en het RIEC Oost-Nederland.

We zien ondermijning niet alleen als een veiligheidsvraagstuk, maar ook als een sociaal, economisch en maatschappelijk probleem. Dat geeft juist kansen voor een bredere aanpak, over domeinen heen. Dat doen we met gerichte projecten voor aanpak van duistere praktijken op vakantieparken en bedrijventerreinen; het vergroten van digitale veiligheid; of voorkomen dat vergunningen of subsidies terechtkomen bij malafide partijen.

Weerbaarheid vraagt meer dan incidentbestrijding. Het vereist een brede, organisatie overstijgende inzet. Daar ligt de kracht van het Gelders Akkoord: het helpt om ondermijning structureel op te nemen in beleid, processen en besluitvorming. Alleen zo beschermen we onze veiligheid en de waarden waarop onze samenleving is gebouwd.

Peter Drenth

Met het basisniveau zijn wij weerbaar tegen ondermijning en integer in onze besluitvorming.

Het Gelders Akkoord

Het basisniveau noemen we Het Gelders Akkoord omdat het werken aan een weerbare overheid iets is waar we samen aan werken (nu en in de toekomst), voor onszelf en voor elkaar. Het werken aan dit basisniveau is niet vrijblijvend, omdat we met elkaar een norm willen stellen waarop we onszelf toeleggen. Het is essentieel voor het functioneren van ons als collectief en heeft invloed op het gedrag van iedereen. Het is belangrijk dat we elkaar ondersteunen, gezamenlijk bijdragen en elkaar aanspreken op wat in het akkoord staat, zodat we als geheel succesvol kunnen zijn. Daarmee zijn we akkoord!

Een organisatiebreed basisniveau

Noodzakelijk voor een weerbare overheid tegen ondermijning, is een gedragen en duurzame beweging waaraan de hele gemeentelijke- en provinciale organisatie werkt. Dit doen zij in nauwe samenwerking met partners, zoals de Belastingdienst, de politie, het Openbaar Ministerie en het RIEC Oost-Nederland. De ervaring leert dat de stap van bewustwording naar organisatiebrede borging van maatregelen om verschillende redenen uitdagend is. De weerbaarheidsopgave belandt vaak op het bordje van de ambtenaar veiligheid, terwijl een ieder vanuit diens eigen plek in de organisatie hier een rol in te vervullen heeft. Daarbij is het van belang dat inzet op weerbaarheid tegen ondermijning niet wordt gezien als 'extra werk' of 'iets nieuws erbij', maar als randvoorwaarde voor goed bestuur die zoveel mogelijk in de gehele organisatie een plek moet krijgen binnen de bestaande werkzaamheden, taken en processen. De implementatie van het Gelders Akkoord is dan ook een organisatiebrede opgave.

Om recht te doen aan de autonomie van de gemeenten en de diversiteit aan organiserend vermogen van gemeentelijke organisaties en de opgaven, is in dit Gelders Akkoord alleen de opgave (het 'wat') geformuleerd. Dit is een combinatie van wat wettelijk al verplicht is en wat verder nog nodig is om als organisatie weerbaar tegen ondermijning te zijn. De nadere invulling (het 'hoe') wordt per district verder uitgewerkt. Daarmee is er ruimte voor maatwerk.

De basis is geen statisch begrip. Onze context en de gemeentelijke organisaties ontwikkelen zich continu. Daarom is ook Het Gelders Akkoord geen statisch document. Het kan met de tijd veranderd worden, wanneer de regio daar aan toe is, om zo aan te sluiten bij de status van Gelderse gemeenten, de maatschappelijke opgaven die zij tegenkomen en de ambities die daarbij horen.

Districtelijke programma's, Provincie Gelderland en RIEC Oost-Nederland

In de districten Gelderland-Midden (*via Samen Weerbaar*), Gelderland-Zuid (*via Weerbaar Gelderland-Zuid*) en Noord- en Oost-Gelderland (via *Samen voor een veilige regio Noord-en Oost-Gelderland*) worden de gemeenten ondersteund bij de aanpak van ondermijning. Deze ondersteuning vindt onder andere plaats via:

1. opleidingen, trainingen en bewustwordingssessies;

2. capaciteit en deskundigheid voor het uitvoeren van integrale controles en analyses, in het bijzonder via de Districtelijke Ondermijnings-/ ondersteuningsteams;

3. juridische ondersteuning bij het opstellen van onder andere beleid(sregels), verordeningen, handhavingsbesluiten, werkprocessen en voorbeeldbrieven;

4. ondersteuning bij communicatie-vraagstukken en rijker verantwoorden.

Het is belangrijk dat we elkaar ondersteunen, gezamenlijk bijdragen en elkaar aanspreken op wat in het akkoord staat, zodat we als geheel succesvol kunnen zijn.

Daarnaast ondersteunt de provincie Gelderland gemeenten bij de aanpak van ondermijning. Dit doet ze vanuit het programma Weerbaarheid via de programmalijnen Weerbare overheid en Weerbare samenleving. Concrete voorbeelden van ondersteuning via de lijn Weerbare overheid zijn de projecten Feniks (ondersteuning toepassing Wet Bibob), Ariadne (vakantieparkenaanpak) en de Districtelijke Ondermijningsteams. Vanuit de lijn Weerbare samenleving ondersteunt de provincie Gelderland gemeenten onder andere bij de aanpak van thema's als mensenhandel, cybercriminaliteit en jonge aanwas.

Tot slot ondersteunt het RIEC Oost-Nederland (naast de ondersteuning binnen de districtelijke programma's) bij de bestuurlijke aanpak van ondermijnende criminaliteit (waaronder de Wet Bibob, het faciliteren van de integrale samenwerking (onder andere via de casusaanpak), het uitvoeren van fenomeenonderzoeken en (on)gevraagde advisering en voorlichting op de aanpak van ondermijnende criminaliteit.

Leeswijzer

De dikgedrukte teksten zijn de uitgangspunten en vormen samen het basisniveau dat is vastgesteld, waaraan we werken en waar we op aanspreekbaar zijn. Door op de nummering te klikken kunt u de bijbehorende toelichtingen, denkrichtingen en suggesties lezen in de bijlage. Deze toelichtende teksten maken geen onderdeel uit van het Gelders Akkoord omdat we de districten de ruimte bieden om zelf invulling te geven aan de geformuleerde opgaven.

Hoofdthema's

Klik op een themablokje om de uitgangspunten te bekijken

1

Bewustwording & Organisatieontwikkeling

3

Beleid, Toezicht en Handhaving

5

Communicatie

2

Informatiepositie

4

Integere en Veilige Werkomgeving

Bewustwording & Organisatieontwikkeling

Klik op de nummers om de toelichting te lezen.

Terug naar overzicht

1.1

De verantwoordelijkheid voor de implementatie van de weerbaarheidsnorm en het zijn van een weerbare organisatie ligt bij de driehoek van burgemeester/ commissaris van de Koning – gemeentesecretaris/ provinciesecretaris – raads-/statengriffier.

1.2

Wij besteden binnen onze hele organisatie periodiek en structureel aandacht aan ondermijning en bieden handelingsperspectief aan onze medewerkers en politieke ambtsdragers.

1.3

Wij benaderen ondermijnings-vraagstukken integraal. Alle organisatieonderdelen werken samen aan de aanpak van ondermijning en hebben hier in hun werkprocessen aandacht voor.

1.4

Wij werken samen met relevante publieke- en private partners in het versterken van onze weerbaarheid tegen ondermijning en zoeken daarin actief samenwerking op.

Informatiepositie

Klik op de nummers om de toelichting te lezen.

Terug naar overzicht

2.1

Wij waarborgen een adequate informatiebeveiliging.

2.2

Wij zorgen ervoor dat onze informatiepositie op de aanpak van ondermijning inzichtelijk is en wordt ingezet in de aanpak. Dit doen wij door het gestructureerd en op juridisch verantwoorde wijze verzamelen, verwerken, veredelen en verstrekken van informatie.

2.3

Wij hebben een intern centraal meldpunt voor het ontvangen van interne signalen van ondermijning en dragen dit actief uit.

2.4

Wij hebben één of meerdere medewerkers met een coördinerende rol die het meldpunt en het Werkproces Informatiegestuurd Werken kunnen coördineren.

2.5

Wij zorgen voor een periodiek intern of lokaal overleg waarbij signalen van ondermijning worden besproken.

Klik op de nummers om de toelichting te lezen.

Terug naar overzicht

3.1

Wij nemen de aanpak van ondermijning op in de bestuurlijke plannen. Wij geven de aanpak verder vorm in daarbij behorende uitvoeringsplannen.

3.2

Onze APV is ondermijningsproof, we houden hier toezicht op en handhaven bij geconstateerde overtredingen.

3.3

Medewerkers en bestuurders zijn getraind en opgeleid in het herkennen van signalen van ondermijning.

3.4

Wij hanteren ons bestuurlijk instrumentarium voor de aanpak van ondermijning en evalueren dat periodiek en structureel. We delen kennis, ervaringen en eventuele knelpunten in de aanpak met relevante interne- en externe partners.

3.5

Wij hanteren een actueel Bibob-beleid en stemmen dit waar mogelijk regionaal af.

3.6

Wij beschikken over medewerkers die uitvoering kunnen geven aan de Wet Bibob en komen periodiek bijeen om kennis en ervaringen uit te wisselen.

3.7

Wij zorgen dat medewerkers uit de verschillende beleidsdomeinen en gemandateerde organisaties die verantwoordelijk zijn voor (het behandelen van) beschikkingen, overeenkomsten en aanbestedingen, bekend zijn met het Bibob-beleid en weten waar ze aanvragen/verzoeken waarop de Wet Bibob van toepassing kan zijn neer moeten leggen.

3.8

Wij hebben en hanteren actueel beleid voor de toepassing van artikel 13b van de Opiumwet en beschikken over medewerkers die voldoende zijn toegerust om daar uitvoering aan te geven.

Terug naar overzicht

3.9

Wij hanteren actuele verordeningen, beleidsregels en contractstandaarden om zorgfraude en zorgcriminaliteit binnen de Wmo en Jeugdwet tegen te gaan.

3.10

Wij hanteren één toezicht- en handhavingskader op de Jeugdwet en Wmo 2015 en beschikken over een of meerdere toezichthouder(s) die we inzetten bij signalen van rechtmatigheidsproblemen en zorgfraude.

3.11

Wij hanteren een sluitende (lokale) aanpak van mensenhandel door de gehele organisatie en leren daarin van elkaars best practices.

3.12

Wij benutten bewustwording, preventie en een persoons-gerichte aanpak om jonge aanwas in de criminaliteit te voorkomen en/of hierop vroegtijdig in te grijpen.

3.13

Wij zorgen voor bewustwording bij de afdelingen/teams die te maken hebben met financiële processen over de risico's in relatie tot de aanpak van ondermijning.

3.14

Wij pakken openstaande bestuurlijke vorderingen (boetes, dwangsommen, leges, uitkeringen, etc.) in relatie tot ondermijning actief op.

3.15

Wij voeren informatiegestuurde mono- en integrale controles uit en handhaven op geconstateerde overtredingen in relatie tot ondermijning. Wij zorgen voor voldoende uitvoeringskracht.

Klik op de nummers om de toelichting te lezen.

Terug naar overzicht

4.1

Wij hebben actueel integriteitsbeleid vastgesteld en geïmplementeerd, hanteren dit, communiceren erover en zijn erop aanspreekbaar.

4.2

Wij hanteren protocollen waarin beschreven staat hoe te handelen bij (vermeende) schending van integriteit.

4.3

Wij hebben een actuele geldige gedragscode, hanteren deze en zijn daarop aanspreekbaar. Deze geldt voor medewerkers, politieke ambtsdragers en externen die werk voor onze organisatie verrichten.

4.4

Wij voeren periodiek en structureel het gesprek over het thema integriteit – onder meer in relatie tot ondermijning.

4.5

Wij hebben een intern meldpunt voor het ontvangen van interne signalen van mogelijke integriteitsschendingen en dragen dit actief uit.

4.6

Wij zijn alert op mogelijke integriteitsvraagstukken, maken deze bespreekbaar en handelen daarnaar.

4.7

Wij laten voor kandidaat-bestuurders een risicoanalyse uitvoeren.

4.8

Wij adviseren politieke partijen/-groeperingen een risicoanalyse uit te voeren voor (kandidaat-)raadsleden.

4.9

Wij hebben in een besluit bepaald welke screeningsmaatregelen (zoals een VOG/VOG P of VGB) plaatsvinden per profiel of functieaspect.

4.10

Wij besteden rondom de eed- of belofteaflegging van nieuwe medewerkers specifiek aandacht aan integriteit en informatieveiligheid, onder meer in relatie tot weerbaarheid en ondermijning.

4.11

Wij nemen in de overeenkomst met ingehuurde medewerkers, waarbij geen eed- en belofteaflegging plaatsvindt, een clausule op met een integriteitsverklaring en geheimhoudingsplicht.

Terug naar overzicht

Veilige werkomgeving

4.12

Wij hanteren een actueel agressie-/veiligheidsprotocol.

4.13

Wij zorgen voor een veilige (fysieke) werkomgeving voor onze medewerkers die zowel in- als buiten ons gemeente- of provinciehuis aan het werk zijn.

4.14

Wij zijn ons bewust van de veiligheidsrisico's van het verspreiden van de persoonlijke gegevens van medewerkers uit de gehele organisatie en minimaliseren deze risico's.

4.15

Wij weten waar risico's in onze werkprocessen zich bevinden en beschermen onze medewerkers en organisatie actief tegen deze risico's.

4.16

Wij zorgen dat er bij bedreiging van medewerkers en politieke ambtsdragers passende (fysieke) (beveiligings)maatregelen getroffen worden.

Klik op de nummers om de toelichting te lezen.

Terug naar overzicht

5.1

Wij hanteren een communicatie-strategie gericht op weerbaarheid tegen ondermijning intern richting onze organisatie én extern naar onze samenleving.

Ondanks dat iedere gemeente en de provincie diens eigen autonome positie heeft en ieder district een eigen identiteit heeft, willen we collectief optreden. Daarbij treden wij op tegen criminelen die misbruik willen maken van legale structuren en daarmee de rechtsstaat aantasten en het vertrouwen van burgers in een integere de overheid uithollen.

Begrippenlijst

Cyberveiligheid:
Deelgebied van informatiebeveiliging. De bescherming van computersystemen, netwerken en digitale gegevens tegen cyberaanvallen, schade en ongeautoriseerde toegang.

Externe inhuur:
Inhuur- en uitzendkrachten. Daaronder verstaan we bijvoorbeeld werknemers die via een uitzend- of detacheringsbureau werken, zzp'ers, externe adviseurs, stagiairs, freelancers, tijdelijke inhuur via aanbestedingen en ingeleend personeel van andere overheidsorganisaties.

Informatiebeveiliging:
Het geheel van beleid, maatregelen en protocollen om de beschikbaarheid, integriteit en vertrouwelijkheid van informatie te waarborgen – ongeacht de vorm waarin die informatie zich bevindt.

Kandidaat-bestuurders:
Eenieder die mogelijk een bestuurdersfunctie gaat bekleden als burgemeester, wethouder, commissaris van de Koning of gedeputeerde.

Kwetsbare processen:
Dit zijn functies of processen die betrekking hebben op taken, verantwoordelijkheden en werkzaamheden die vanwege de aard en inhoud een risico kunnen vormen voor de integriteit van de organisatie en doelwit kunnen zijn van criminelen. Het kan daarbij gaan om gevoelige informatie, documenten, besluiten (waaronder beschikkingen), of financiële middelen. De weerbaarheid van de organisatie op met name die processen moet voldoende zijn geborgd.

Medewerkers:
Ambtenaren van gemeente en provincie en griffiers.

Netwerkbewustzijn:
Wanneer medewerkers en politieke ambtsdragers zich bewust zijn van het netwerk waarin zij zich begeven. Zij zien zowel de kansen die dit netwerk biedt als de risico's die het vormt. Ook zijn zij zich bewust van de rol die iemands netwerk heeft op het functioneren als ambtelijk medewerker of politiek ambtsdrager.

Ondermijning:
Ondermijnende criminaliteit is georganiseerde misdaad die gebruik maakt van en infiltratie zoekt in legale structuren en instituties. Daarmee vervagen de grenzen tussen de bovenwereld (legale samenleving) en de onderwereld (georganiseerde misdaad). Met de term ondermijning bedoelen wij ondermijnende criminaliteit en de schadelijke maatschappelijke effecten hiervan op de bovenwereld.

Oneigenlijke beïnvloeding van besluitvorming(sprocessen):
Besluiten van overheidsorganisaties komen niet op een legitieme, transparante en democratische wijze tot stand, maar worden onder druk van criminele, economische of persoonlijke belangen gestuurd. Dit kan door bedreiging, omkoping, chantage, misleiding of op andere wijze onder druk zetten van ambtenaren en/of bestuurders.

Periodiek:
Iets dat op vaste of terugkerende momenten plaatsvindt.

Politieke ambtsdragers:
Burgemeester, commissaris van de Koning, wethouders, gedeputeerden, (duo)raads- en commissieleden en leden van Provinciale Staten.

Samenwerkingspartners:
Andere overheidsinstanties om mee samen te werken, niet zijnde gemeenten en provincies.
Te denken valt aan:

- Politie
- Openbaar Ministerie
- Omgevingsdiensten
- Regionaal Informatie- en Expertisecentrum (RIEC)
- Uitvoeringsorganisaties
- (Horeca)ondernemers
- Bedrijfskringen en het Koninklijk Verbond van Ondernemers
- Woningcorporaties
- Agrarische sector
- Waterschappen
- Dorpsraden
- Inwoners/samenleving
- Zorg en onderwijs
- Sportverenigingen

Structureel:
Iets dat vast onderdeel is van de organisatie, het beleid of de werkwijze; verankerd in de structuur.

Veilige publieke taak (VPT):
Inzet en maatregelen met als doel dat personen met een publieke taak hun werk zo veilig mogelijk uit kunnen voeren. Veilige Publieke Taak wordt in dit Gelderse Akkoord in alle gevallen gerelateerd aan de aanpak van ondermijning.

Veilige werkomgeving:
Daar waar de fysieke, mentale en emotionele gezondheid van werknemers wordt beschermd. Dit betekent dat er maatregelen zijn om ongevallen, letsel en gezondheidsrisico's te voorkomen. Een veilige werkomgeving omvat ook dat medewerkers beschermd zijn tegen discriminatie of geweld (zowel van binnen- als buitenaf).

Weerbaarheid:
Het vermogen van publieke organisaties om signalen van ondermijning en ongewenste beïnvloeding van het openbaar bestuur te herkennen, daar preventief dan wel repressief op te reageren en daarnaast én daardoor te voldoen aan de taken en verantwoordelijkheden die zij hebben richting de samenleving, zoals het zijn van een toegankelijke, transparante overheid.

“Weerbaar zijn”:
Betekent dat een publieke organisatie in staat is om ondermijnende invloeden tijdig te signaleren, hierop gepast en effectief te reageren—zowel preventief als repressief—en daarbij haar taken en verantwoordelijkheden richting de samenleving kan blijven vervullen op een integere, transparante en toegankelijke manier.

Wij:
De gemeentelijke en provinciale organisaties in de provincie Gelderland. Dit betreft de verschillende teams/afdelingen in de organisaties, het college, de gemeenteraad/Provinciale Staten en griffie.

Gemeente
Aalten

Apeldoorn

GEMEENTE
Arnhem

gemeente
Barneveld

GEMEENTE
Berg en Dal

gemeente
Berkelland

GEMEENTE
BEUNINGEN

gemeente Bronckhorst

Gemeente Brummen

gemeente
Buren

Culemborg

GEMEENTE
DOESBURG

[gD] gemeente
Doetinchem

Gemeente Druten

Gemeente
Duiven

ede

Gemeente
Elburg

Gemeente Epe

gemeente
ermelo

gemeente harderwijk

gemeente
Hattem

Gemeente Heerde

gemeente
Heumen

gemeente
Lingewaard

Gemeente
Lochem

MAASDRIEL

gemeente
Montferland

gemeente
Neder-Betuwe

gemeente
Nijkerk

Nijmegen

gemeente
Nunspeet

Gemeente
Oldebroek

gemeente
Oost Gelre

gemeente
Oude IJsselstreek

gemeente Overbetuwe

gemeente
putten

Gemeente Renkum

gemeente Rheden

Gemeente
ROZENDAAL

Gemeente
Scherpenzeel

gemeente Tiel

gemeente
voorst

gemeente
Wageningen

GEMEENTE
WEST
BETUWE

gemeente
Westervoort

Gemeente
West
Maas en
Waal

Gemeente
Wijchen

gemeente
Winterswijk

gemeente
Zaltbommel

GEMEENTE
ZEVENAAR

Zutphen

Samen voor een veilige regio
Noord- en Oost-Gelderland

Samen Weerbaar
aanpak ondermijning Gelderland-Midden

WEERBAAR
GELDERLAND-ZUID
samen tegen ondermijnende criminaliteit

RIEC
Oost-Nederland

provincie
Gelderland

Belastingdienst

OM

POLITIE

Intentieverklaring bij Het Gelders Akkoord, een gezamenlijke Gelderse basisaanpak tegen ondermijning

De Gelderse gemeenten en Provincie Gelderland werken al jaren samen met de politie, Belastingdienst, Openbaar Ministerie en Regionaal Informatie- en Expertisecentrum (RIEC) Oost-Nederland aan de aanpak van ondermijning en het vergroten van de weerbaarheid tegen ondermijning. In 2024 hebben de Commissaris van de Koning en de burgemeesters van de districten Gelderland-Midden, Gelderland Zuid en Noord- en Oost-Gelderland binnen de Districtelijke Veiligheidsoverleggen (DVO's) de wens uitgesproken om gezamenlijk een basisniveau te formuleren om als organisaties weerbaar te zijn tegen ondermijning. De opgaven hiertoe zijn uitgewerkt in het bijgevoegde Gelders Akkoord (GA).
Om recht te doen aan de autonomie van de gemeenten en de diversiteit aan organiserend vermogen van gemeentelijke organisaties en de opgaven, is in het GA alleen de opgave (het 'wat') geformuleerd. De nadere invulling (het 'hoe') volgt binnen de districten en gemeenten.

Op 2 september 2025 heeft het College van Gedeputeerde Staten van Gelderland Het Gelders Akkoord vastgesteld. Het Gelders Akkoord komt voort uit een breed gevoelde verantwoordelijkheid en noodzaak om tegenwicht te bieden aan ondermijnende criminaliteit.

Bij dit Gelders Akkoord hoort een intentieverklaring van de deelnemende gemeenten en provincie Gelderland om samen op te treden in de aanpak van georganiseerde ondermijnende criminaliteit en het versterken van de bestuurlijke weerbaarheid.

Door deze intentieverklaring te ondertekenen wordt de intentie uitgesproken om de ambities zoals geformuleerd in het Gelders Akkoord binnen de provincie en gemeentelijke organisaties te implementeren en samen te gaan werken in de aanpak van ondermijning. De intentie is nader uitgewerkt in onderstaande punten:

- Wij erkennen dat ondermijnende criminaliteit een directe bedreiging vormt voor de integriteit van het openbaar bestuur, de veiligheid van onze samenleving en het vertrouwen van inwoners in de democratische rechtsstaat. Wij zien ondermijning niet enkel als een veiligheidsvraagstuk, maar als een breed maatschappelijk probleem dat vraagt om een domein overstijgende aanpak.
- Wij committeren ons aan de uitgangspunten en het basisniveau zoals vastgesteld in Het Gelders Akkoord. Dit akkoord vormt voor ons een gezamenlijk kompas voor het versterken van bestuurlijke en ambtelijke weerbaarheid. Wij nemen verantwoordelijkheid voor de implementatie binnen onze organisaties.

- Wij zetten ons in voor een duurzame, organisatie brede beweging tegen ondermijning, in nauwe samenwerking met veiligheidspartners zoals de politie, het Openbaar Ministerie, de Belastingdienst en het RIEC Oost-Nederland. Wij ondersteunen elkaar, delen kennis en ervaringen, en benutten de kracht van schaalgrootte en regionale samenwerking.
- Wij zorgen ervoor dat de uitgangspunten van het Gelders Akkoord structureel worden verankerd in beleid, werkprocessen en besluitvorming. We erkennen dat weerbaarheid geen extra taak is, maar een randvoorwaarde voor goed bestuur.
- Wij verklaren dat wij, ieder vanuit onze autonome positie en lokale context, gezamenlijk optreden tegen ondermijning. Wij treden op tegen criminelen die misbruik maken van legale structuren en daarmee de rechtsstaat aantasten. Wij bouwen aan een weerbare overheid die integer, transparant en toegankelijk is voor alle inwoners van Gelderland.

Aldus verklaard en ondertekend op 16 december, namens de deelnemende gemeenten en de provincie Gelderland:

R.D. Helmer - Englebert

Burgemeester gemeente Wijchen

Raad openbaar Wijchen

Dossiernummer	7440
Extern Zaak ID	Z/25/331068
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	29 januari 2026
Agendapunt	5.f
Titel	331068 Informatienota Tweede informatie nota sociaal domein tot augustus 2025
Organisatieonderdeel	domein Sociale leefomgeving - team WMO, jeugd en gezondheid
Soort nota	Beslisnota
Programma/Paragraaf	P6 Sociaal domein
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Schouten, B. (Bea)

Bijlagen
Bijlage 1 Monitorrapportage Jeugd en Wmo januari-augustus 2025
Bijlage 2 MeerVoormekaar Rapportage tm augustus 2025
331068 Informatienota Tweede informatie nota sociaal domein tot augustus 2025

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
College BenW openbaar Wijchen	16 december 2025
Stukken Agendacommissie Wijchen	17 december 2025
Raad openbaar Wijchen	**29 januari 2026**

Voorgesteld besluit

Besluit (Ter kennisneming aangenomen)

De informatienota is ter kennisneming aangenomen.

2025

[MONITOR SOCIAAL DOMEIN]

Januari – september 2025, Gemeente Wijchen

Inhoudsopgave

1. Inleiding 2
2. Toegang en preventie 3
2.1 Meldingen verdeeld naar zorgtype 4
2.2 Wachtlijst 4
2.3 Tevredenheid over de toegang 5
2.4 Klachten en bezwaren 6
2.5 Vrij toegankelijk aanbod 7
2.6 Schoolmaatschappelijk werk 8
3. Jeugd 10
3.1 Verwijzers 11
3.2 Zorggebruik totaal 12
3.3 Zorggebruik per bouwsteen 13
3.4 Tevredenheid over de jeugdzorg 21
3.5 Betaalbaarheid 22
4. Wmo 23
4.1 Zorggebruik totaal 23
4.2 Zorggebruik per bouwsteen 24
4.3 Tevredenheid over de Wmo 28
4.4 Betaalbaarheid 28
5. Veilig Thuis 30
6. Contractering Wmo en Jeugd 31
Bijlage 1 - KPI's in de rapportage 34
Bijlage 2 – Samenvatting adviesrapport Sociale Teams 35

1. Inleiding

Met deze monitor maken we inzichtelijk wat de stand van zaken is van de Wmo, jeugdhulp, toegang en preventie in de gemeente Wijchen. Zo kunnen we bijsturen waar nodig.
We proberen u met deze rapportage altijd zo goed mogelijk te informeren. Duidelijk en volledig, zonder in onnodig detail te treden. Als u opmerkingen ter verbetering van de rapportage heeft dan horen wij dat graag. De naam van de monitor is 'monitor sociaal domein' omdat we breder rapporteren dan alleen wmo en jeugdhulp. De monitor bevat echter niet de informatie van het hele sociaal domein.

Opbouw van de rapportage
Deze monitorrapportage is opgebouwd uit een hoofdstuk over de toegang via het Sociaal Team, en vervolgens het zorggebruik uitgesplitst in de hoofdstukken Jeugdzorg en Wmo. Telkens presenteren we de data die relevante ontwikkelingen laten zien, zoals grote verschuivingen of bouwstenen waarop we besparingen willen realiseren. We vergelijken bovendien met voorgaande kalenderjaren zodat de ontwikkeling zichtbaar is.

Opmerking bij de cijfers
Data over zorggebruik is per definitie aan vertraging onderhevig. Dat betekent dat de gepresenteerde cijfers over de afgelopen maanden waarschijnlijk niet volledig zijn. Zorgaanbieders kunnen hun declaraties bijvoorbeeld later indienen. Of het kan zijn dat de backoffice reeds afgegeven beschikkingen nog niet heeft verwerkt. Die vertraging is helaas niet te voorkomen.

Bijstelling 2025
In Q1 van 2025 is de jaarlijkse Nulmeting Jeugd en WMO uitgevoerd. Tijdens meerdere inhoudelijke duiding sessies is op basis van de actuele zorgpopulatie, te verwachten trends in zorggebruik, definitieve tarieven 2025 en ontwikkelingen het geactualiseerde beeld 2025 (en verder) bepaald. Dit hebben we in de Perspectiefnota verwerkt, waarmee de actuele begroting is bijgesteld.

In voorliggende rapportage brengen we de laatste ontwikkelingen in het zorggebruik en de daaraan gerelateerde kosten in beeld (zorggebruik stand t/m augustus 2025). Deze resultaten zijn verwerkt in de novemberrapportage 2025 (P&C- cyclus).

Wat is de verwachte afwijking t.o.v. de begroting?
Voor het lopende jaar 2025 verwachten we op het onderdeel Jeugd een **voordeel** ad **€ 412k** ten opzichte van de actuele begroting. In de septemberrapportage was dit een verwacht voordeel van € 18k.
Dit verwachte resultaat leidt tot een storting in de egalisatiereserve Jeugd. Deze reserve is bedoeld voor het egaliseren van (verwachte) jaarresultaten Jeugd.

Voor het lopende jaar 2025 verwachten we op het onderdeel WMO een **voordeel** ad **€ 393k** ten opzichte van de actuele begroting. In de septemberrapportage was dit een verwacht voordeel van € 34k.
Dit verwachte resultaat leidt normaliter tot een storting in de egalisatiereserve WMO. Deze reserve is bedoeld voor het egaliseren van (verwachte) jaarresultaten WMO. Omdat deze reserve al op het maximale plafond zit, vervalt de storting.

2. Toegang en preventie

Belangrijkste bevindingen

- Het onderzoek naar de sociale basis en sociale teams heeft op hoofdlijnen verbeter- en door ontwikkelpunten opgeleverd. Aan de hand van dit onderzoek en de wettelijke verplichtingen volgens de Hervormingsagenda Jeugd werken we toe naar een Stevig Sociaal Team en goede Sociale basis (vrij toegankelijk aanbod). Januari 2026 starten we met de inzet van Buurtgezinnen, en voegen we de POH-jeugd (Praktijk Ondersteuner Huisartsen) toe aan het sociaal team. Dit is een medewerker met specialistische jeugd GGZ-kennis. Deze persoon kan werk diagnoses, behandeladviezen en kortdurende ondersteuning bieden op verzoek van huisarts en sociaal team. In 2026 gaan we daarnaast starten met het geven van ambulante begeleiding binnen het Sociaal Team. We voegen gezinscoaches toe en starten met de inzet van Langdurige levensloop begeleiding. We zijn nu bezig met het uitwerken van de functies en aan het werven. We werken uit welke scholing het sociaal team nodig heeft om aan de nieuwe werkwijze te gaan voldoen (bieden van begeleiding). Daarnaast kijken we of we de juiste functies en competenties en formatie in huis hebben of dit moeten aanpassen.
- We hebben gemerkt dat de inzet op stabilisatie van het team zijn vruchten heeft afgeworpen. We zien dat het verloop minder is en mensen zich verbinden aan de organisatie. Dit willen we behouden door te zorgen voor een goede ondersteuningsstructuur voor de consulenten. Dit onder andere door het beschikbaar hebben van meer kennis op het gebied van psychische problemen bij jeugdigen door een POH-jeugd in dienst te nemen. Dit is een vervanging van de SOH. We hebben hiervoor gekozen om een grotere verbinding en beschikbaarheid voor het sociaal team te bewerkstellingen. Ook zorgen we ervoor dat deze functie (POH-jeugd) beschikbaar is en blijft voor de huisartsen. Tevens zijn we een gedragswetenschaper aan het werven die te consulteren is bij ingewikkelde en complexe vraagstukken van inwoners door de consulenten. Ook kan deze persoon samen met de consulenten sturen op de kwaliteit van de te leveren ondersteuning en de hulpvraaganalyses. Als laatste investeren we op een betere beschikbaarheid en samenwerking tussen beleid en het sociaal team. Dit zodat er een goede verbintenis is tussen uitvoering en beleid.
- Met behulp van de boven genoemde aanpassingen zorgen we dat het sociaal team klaar is voor de doorontwikkeling voor het zelf bieden van ondersteuning (begeleiding).
- Samenwerking met welzijnswerk is cruciaal voor de ontwikkeling van de sociale basis. MeerVoormekaar is verantwoordelijk voor het collectieve vrij toegankelijke aanbod en het versterken van cohesie en zorg voor elkaar in wijken en buurten.
- We blijven met de doorontwikkeling van het sociale team sturen op harmonisatie met de gemeente Druten op toegang en preventie. Dit zorgt voor efficiëntie en het optimaal gebruik maken van elkaars kennis en inzet van mensen.

2.1 Meldingen verdeeld naar zorgtype

Via de inlooplocaties, telefonisch en per e-mail kunnen mensen een vraag stellen aan het Sociaal Team. Soms is het een informatievraag die meteen beantwoord kan worden. Soms leidt de vraag tot een melding/hulpvraag. Bij een melding krijgt de inwoner een keukentafelgesprek en wordt meestal hulp ingezet. In onderstaande tabel staat het aantal nieuwe hulpvragen per maand.

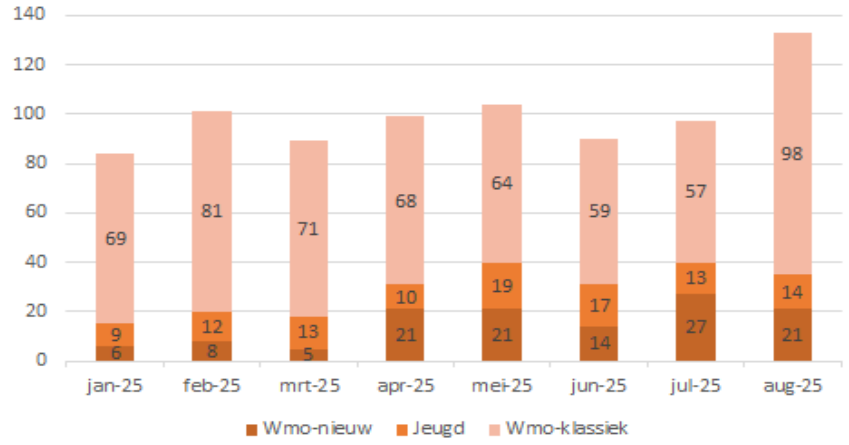

Figuur 1. Aantal nieuwe hulpvragen per maand januari tot augustus 2025

2.2 Wachtlijst

Onderstaande grafiek laat het aantal nog openstaande meldingen zien aan het begin van elke maand. Bij het doen van een melding bij het ST vindt altijd triage plaats om de urgentie te beoordelen. Meldingen met urgentie worden met voorrang opgepakt. Bij het aantal openstaande hulpvragen valt op dat dit aantal bij de onderdelen wmo-nieuw en jeugd de afgelopen tijd is opgelopen. Dit heeft te maken met ziekte bij personeel. We verwachten dat de wachtlijst de komende maanden weer gaat afnemen door o.a. het inzetten van extra personeel. Omdat er sprake is van wachttijden doen we altijd een screening op of een vraag spoed dan wel zeer grote urgentie betreft. Is dit het geval dan wordt deze toch opgepakt en komt niet op de wachtlijst.

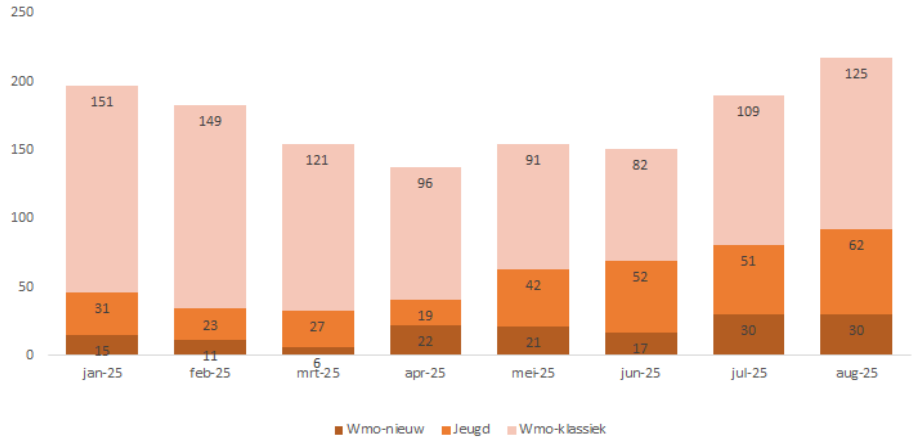

Figuur 2. Aantal openstaande hulpvragen Sociaal Team per maand

We hebben gemerkt dat de inzet op stabilisatie van het team zijn vruchten heeft afgeworpen. We zien dat het verloop minder is en mensen zich verbinden aan de organisatie. Dit willen we behouden door te zorgen voor een goede ondersteuningsstructuur. Dit door het beschikbaar hebben van kennis op het gebied van psychische problemen bij jeugdigen door een POH-jeugd in dienst te nemen. Dit is een vervanging van de SOH. We hebben hiervoor gekozen om een grotere verbinding en beschikbaarheid voor het sociaal team te bewerkstellingen. Ook hebben we geborgd dat de beschikbaarheid er ook blijft voor de huisartsen op dit thema. Ook zijn we een gedragswetenschaper aan het werven die te consulteren is bij ingewikkelde en complexe vraagstukken van inwoners. Daarnaast kan deze persoon samen met de consulenten sturen op de kwaliteit van de te leveren ondersteuning en hulpvraag-analyses. Als laatste investeren we op een betere beschikbaarheid en samenwerking tussen beleid en het sociaal team. Dit zodat er een warme samenwerking ontstaat die voor beide onderdelen van onze organisatie zorgt voor goede inzichten en juiste conclusies en handelswijzen rondom jeugdzorg, wmo en preventie inzet.

We hebben het onderzoek naar het sociaal team afgerond. Dit heeft de nodige aanknopingspunten opgeleverd hoe we kunnen gaan voldoen aan de nieuwe wettelijke eisen waar we vanaf 2028 aan moeten voldoen volgens de Hervormingsagenda Jeugd. We zijn begonnen met de implementatie van verschillende onderdelen om te werken naar een stevig sociaal team en een solide sociale basis (het vrij toegankelijk aanbod). Januari 2026 starten we met de inzet van Buurtgezinnen, en voegen we de POH-jeugd (Praktijk Ondersteuner Huisartsen) toe aan het sociaal team. Verder werken we de functies Gezinscoach, Langdurige levensloop begeleiding en Ambulante begeleiding op dit moment uit zodat we hier Q1 2026 mee kunnen starten. Hierbij kijken we ook naar welke scholing het sociaal team nodig heeft om aan deze nieuwe werkwijze te gaan voldoen en of we de juiste functies en competenties in huis hebben, moeten uitbreiden of aanpassen.

2.3 Tevredenheid over de toegang

Tevredenheid meten we via het jaarlijkse cliëntervaringsonderzoek onder inwoners die voor het eerst een aanvraag doen. In de cijfers van het cliëntervaringsonderzoek 2024 zien we op veel punten een vergelijkbaar beeld met 2023. De tevredenheid over contact met het sociaal team is bij wmo-clienten iets gedaald, maar nog altijd 92%. De cijfers van 2025 zijn op dit moment nog niet bekend.

	Jeugdhulp volgens jeugdigen	Jeugdhulp volgens ouders/verzorgers	Wmo
Rapportcijfer voor de toegang tot hulp	**7,8** was 8,2 in 2023	**6,7** was 6,7 in 2023	**7,7** was 7,7 in 2023
Tevreden over het keukentafelgesprek	**7,8** was 7,6 in 2023	**84%** was 88% in 2023	**97%** was 96% in 2023
Tevreden over contact met het Sociaal Team	niet gevraagd	**74%** was 75% in 2023	**92%** was 98% in 2023

2.4 Klachten en bezwaren

Het aantal klachten over het Sociaal Team staan hieronder weergegeven. In 2025 zijn tot en met augustus zes klachten binnengekomen over gedragingen en bejegening door het Sociaal Team. Zoals gebruikelijk wordt geprobeerd de klachten in goed overleg op te lossen via informeel contact. Vijf van de klachten zijn daarvan informeel opgepakt.

Figuur 3. Aantal klachten mbt het Sociaal Team

Inwoners kunnen bezwaar maken als zij het niet eens zijn met een besluit van de gemeente over het inzetten van hulp. Tot en met maart 2025 zijn acht bezwaren ontvangen, waar van er elf over wmo gaan en zes over gehandicaptenparkeerplaatsen. Bezwaren worden zo veel mogelijk informeel (in een persoonlijk gesprek) behandeld. De drempel om bezwaar in te dienen is laag, waardoor dit middel goed gevonden wordt door inwoners.

Figuur 4. Aantal bezwaren tav besluiten

2.5 Vrij toegankelijk aanbod

In en rond de toegang organiseren we laagdrempelige hulp en ondersteuning: het vrij toegankelijk aanbod. Inwoners kunnen hier gebruik van maken zonder verwijzing. Hiervoor werken het Sociaal Team en welzijnsinstellingen MeerVoormekaar en Sterker nauw samen. We maken steeds meer gebruik van elkaars kennis en mogelijkheden. Het gezamenlijk aanbod wordt vraaggericht ontwikkeld en bijgestuurd. Hieronder leest u een niet-uitputtend overzicht van het vrij toegankelijk aanbod. Een overzicht van het gebruik van het collectief aanbod van MeerVoormekaar van het eerste deel van 2025 is te vinden in de bijlage van deze monitor. We verwachten dat er steeds meer een verschuiving gaat plaatsvinden van geïndiceerde zorg naar vrij toegankelijk aanbod.

Voor wie is het?	Wat is het aanbod?
Inwoners met enkelvoudige hulpvragen	**Spreekuur Sociaal Team** Inloop spreekuur is er om mensen wegwijs te maken in het vrij toegankelijk aanbod, terwijl ze op de wachtlijst staan. **Vraagpunt MeerVoormekaar** Verdeelpunt om mensen te begeleiden naar aanbod van MeerVoormekaar, Sociaal Team, of elders. Via huisartsen met de methode Welzijn op Recept.
Jeugd	**Collectief aanbod MeerVoormekaar** Bijvoorbeeld groepen voor jongeren, meidengroepen, jonge mantelzorgers, jongeren met autisme, huiswerk planningsondersteuning, jongerencentrum en sportgroepen. **Jongerenwerk MeerVoormekaar** Groepsgerichte ondersteuning voor jeugdigen (met onderwijs en schoolmaatschappelijk werk). **Ouderschapsbemiddeling** Ouderschapsbemiddeling aangeboden door Sterker richt zich op het samen weer verantwoordelijk kunnen zijn van de opvoeding van de kinderen. Hierbij is het uitgangspunt: 2 gezinnen 2 plannen maar wel een goede afstemming met elkaar. **Rots en watertraining** Training voor jeugd met betrekking tot weerbaarheid, zelfvertrouwen en zelfreflectie. **Sova trainingen** Sociale vaardigheidstrainingen voor jeugdigen om hen in een vroeg stadium sociaal vaardiger te maken en hun zelfvertrouwen te vergroten in de omgang met leeftijdsgenoten. **Kies Cursus** Een spel- en praatgroep voor kinderen en jeugdigen met gescheiden ouders, waarin zij leren omgaan met de lastige dingen die een scheiding met zich mee kan brengen.

	Tim en flapoor voor kinderen van 6 – 8 jaar om hun in een vroeg stadium sociaal vaardiger te maken en hun zelfvertrouwen te vergroten in de omgang met leeftijdsgenoten. **Meidenvenijn** Dit is een anti-pestmethode om (zorgwekkend) pestgedrag onder meisjes op een positieve en effectieve manier aan te pakken en te zorgen voor een prettig en veilig sociaal klimaat in de klas. **Mindfit** Training om het mentaal welbevinden en lekker in je vel zitten te bevorderen en het leren omgaan met somberheids- en/of spanningsklachten.
Gezinnen	**Relatie en Scheidingsloket ST en MeerVoormekaar** Informatie en advies bij relatieproblemen of (dreigende) scheiding. **Collectief aanbod MeerVoormekaar** Bijvoorbeeld groepen opvoedingsondersteuning (pubers, ouders van pubers, etc.)
Volwassenen	**Collectief aanbod MeerVoormekaar** Bijvoorbeeld groepen rouwverwerking, Niet aangeboren hersenletsel (met MEE), multiculturele vrouwengroep, cursus voor mantelzorgers.
Ouderen	**Collectief aanbod MeerVoormekaar** Bijvoorbeeld inloop in het Kompas, Koffie met Leonie, samen koken in de wijk, Meer Bewegen voor Ouderen, Bezoek en Opvang Service (BOS), OpStap vervoersdienst, Geheugenbieb en de inzet van duofietsbegeleiders.

2.6 Schoolmaatschappelijk werk

Schoolmaatschappelijk werk is aanwezig op alle VO en PO scholen in Wijchen. Zij zetten in op zowel individuele hulp als op collectief groepsaanbod. Individuele hulp kan gaan om consultatie, gesprekken met leerling en ouders, multidisciplinair overleg, doorverwijzen naar maatwerk, ZBO of dyslexie. In onderstaande grafieken is te zien welk beroep op hen is gedaan in tot schooljaar 2024-2025 voor individuele hulp en hoeveel leerlingen aan groepsaanbod meededen. Naast onderstaande aanbod, is er ook aanbod dat op klasniveau wordt ingezet. Dit gaat om de interventies Meidenvenijn in het PO en groepsopstellingen in het VO. Dit is niet meegenomen in onderstaande cijfers.

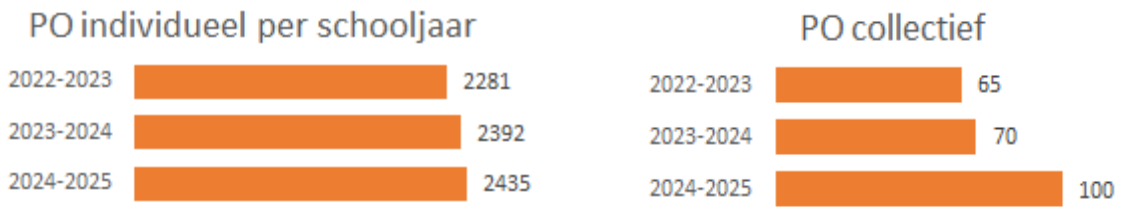

Figuur 5. Gebruik van individuele hulp en groepsaanbod per schooljaar in het PO

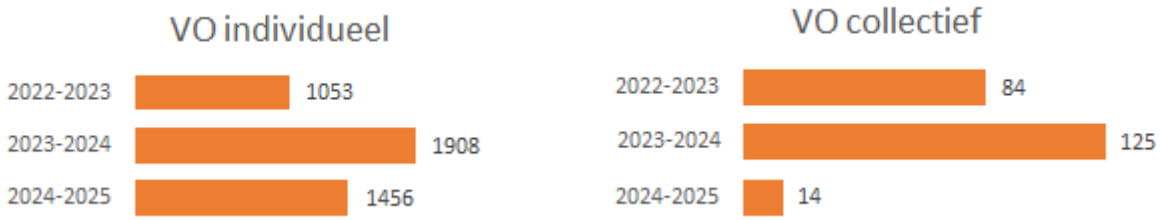

Figuur 6. Inzet SMW individueel en collectief op VO

3. Jeugd

Belangrijkste bevindingen

- In 2025 is er gestart met veel nieuwe zorgproducten regionaal en bovenregionaal (Essentiële functies). Hierdoor is het landschap in 2025 veel veranderd. Verschuivingen welke hebben plaats gevonden worden in de rapportage vernoemd.
- Met tijdige inzet proberen we problemen minder zwaar te laten worden en ook proberen we specialistische kennis erbij te halen zodat een kind niet een andere behandelaar of andere onderwijsvorm nodig heeft of verder vastloopt. Toch moeten we constateren dat bij een aantal jeugdigen de problematiek dermate ernstig is dat we dit met preventie of snellere inzet niet kunnen voorkomen of beïnvloeden. Voor deze groep is het maatwerk in het zoeken naar passend aanbod.
- We zien het aantal jeugdigen in verblijf dalen maar dat de zorgvragen van deze jeugdigen complexer en intensiever worden.
- We zien een stijging van de tarieven. Dit zorgt ervoor dat bij een aantal categorieën waar we een daling in het aantal jeugdigen en eenheden zien, we toch een stijging in kosten hebben.
- Bij ambulant zien we een daling van de ambulante begeleiding. Het Sociaal Team slaagt erin minder uren in te zetten. We gaan in 2026 van start met het geven van begeleiding binnen het Sociaal Team. Dit moet leiden tot een afname van begeleiding die ingezet wordt bij zorgaanbieders.
- Specialistische GGZ zien we in zorgzwaarte (duur en volume) toenemen. Basis GGZ neemt af. We zetten in op het versterken van de jeugdigen en hun ouders door het starten van een GEM atelier (Ecosysteem Mentale Gezondheid). Bij GEM wordt bij psychisch lijden meer gekeken vanuit de sociale context. We starten in 2026 met de POH-jeugd (Praktijk ondersteuner Huisartsen).
- Door het sluiten van de gesloten afdelingen van jeugdzorg en omvorming naar kleinschalig wonen ontstaan er verhogingen van tarieven. Helaas worden we hiervoor niet gecompenseerd in de beschikbare middelen vanuit het Rijk. Regionaal en bovenregionaal zijn we in gesprek hoe dit tot een onderwerp te maken op de landelijke tafels met het ministerie.

3.1 Verwijzers

Niet alleen het Sociaal Team mag een inwoner verwijzen naar jeugdhulp. Ook bijvoorbeeld huisartsen mogen verwijzen naar jeugdhulp. In onderstaand overzicht is te zien wie er verwijzen naar jeugdhulp.

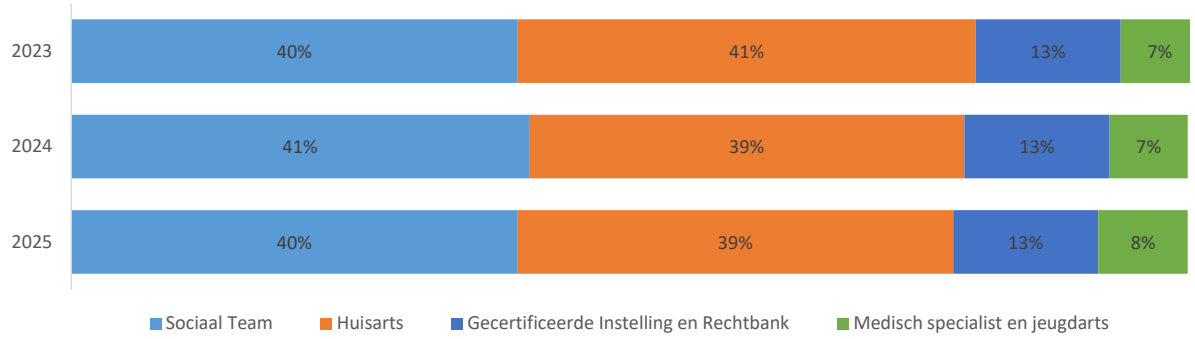

Figuur 7. Herkomst verwijzingen naar jeugdhulp t/m augustus 2025

Sturen op verwijzingen

Meer dan de helft van de verwijzingen wordt niet door het sociaal team gedaan. Op de verwijzingen vanuit de Gecertificeerde instelling, medisch specialist, jeugdarts en rechtbank heeft de gemeente beperkt tot geen invloed. Omdat er een specialist is betrokken zoals een huisarts of een gecertificeerde instelling hebben zij de gesprekken met de jeugdigen en de ouders en bepalen zij de zorginzet. We merken dat de wachtlijsten bij het sociaal team invloed hebben op de verwijzingen. Anders gezegd: indien het sociaal team niet tijdig beschikbaar is, zoeken inwoners andere mogelijkheden op zoals een specialist of een huisarts.

Regionaal en lokaal zoeken we de samenwerking op, door bijvoorbeeld de regionale jeugdbeschermingstafel. Maar de beslissingsbevoegdheid blijft bij deze instanties.

Bij de huisartsen investeren we goed in de samenwerking. We hebben jaren de SOJ (specialistische ondersteuning huisartsen jeugd) gehad. In 2026 starten gaan we in plaats van de SOJ de POH-jeugd (Praktijk ondersteuner huisartsen jeugd) inzetten in het sociaal team. We kunnen hierdoor meer uren inzetten en daardoor voldoen aan de toenemende vraag voor deze ondersteuning. We zorgen met deze inzet van expertise dat er een juiste beoordeling gemaakt kan worden welke zorg noodzakelijk is. Met de huisartsen spreken we in een afvaardiging eens per kwartaal en als geheel één keer per jaar. Dit is een constructief overleg waarbij we in gezamenlijkheid spreken over trends in vragen van zorggebruikers, ervaringen met aanbieders en vrij toegankelijk aanbod en het beheersbaar houden van gebruik en kosten van met name de jeugdhulp.

3.2 Zorggebruik totaal

Aantal jeugdigen dat hulp ontvangt
In Wijchen zien we een afname in het totaal aantal jeugdigen dat in de gemeente woont, maar wel meer jeugdigen in zorg (zie vergelijking in onderstaand kader).

Als we kijken naar 2024 zien we dat het totaal aantal jeugdigen in zorg hoger start dan de voorgaande jaren. 2025 start lager dan 2024. En laat het eerste half jaar een lager aantal jeugdigen in zorg zien dan in 2024.

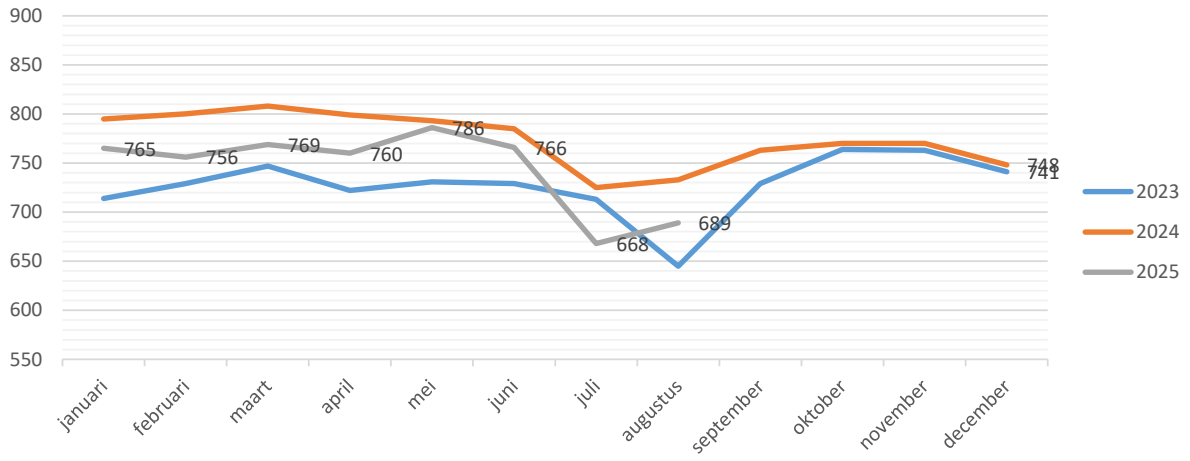

Figuur 8. Aantal unieke personen met gedeclareerde zorg per maand

Minder jeugdigen, relatief meer jeugdigen in zorg
In Wijchen, en in heel Nederland, zien we twee relevante trends. Het aantal jeugdigen neemt af (in absolute en relatieve zin), en het percentage jeugdigen in zorg neemt toe. Met andere woorden: terwijl er steeds minder jeugdigen zijn, krijgt een groter aandeel daarvan jeugdzorg. In 2024 ging het in Wijchen om 1.340 jongeren die jeugdzorg ontvingen, dit is 13,5%. Landelijk was het percentage 10,8%.

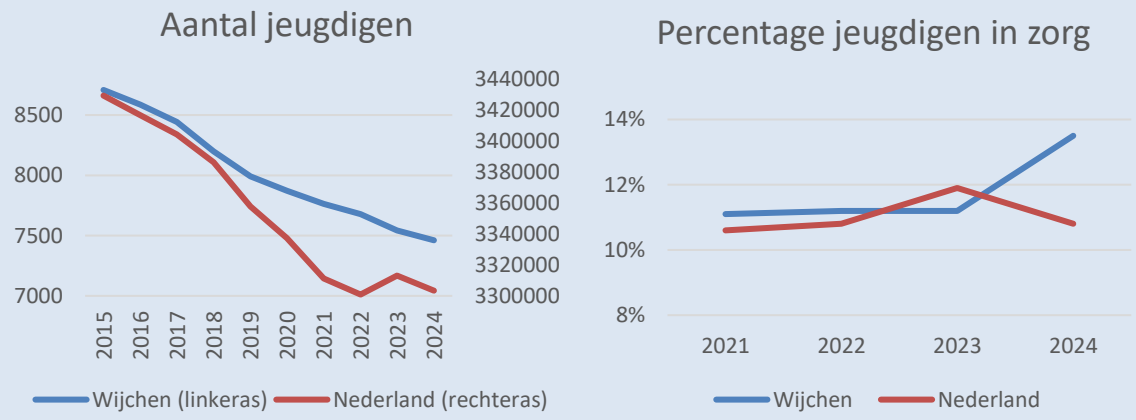

Bron: CBS, 2025

Verhouding zorg in natura – PGBs
De verhouding tussen zorg in natura en PGB geven we weer als percentages van de totale kosten. Daarmee zien we het volume van de zorg in PGB en zorg in natura.

We zien dat inwoners minder vaak kiezen voor PGB. Dat komt doordat er een breed aanbod zorg in natura beschikbaar is (dus veel keuzevrijheid). Daarnaast wordt er ook zorgvuldiger door het Sociaal Team gekeken naar wat onder gebruikelijke zorg valt. Op basis van de realisatie van 2024, verwachten we dat in 2025 2% onder PGB zal vallen. In 2024 was dit ook 2% en in 2023 was dit 3%.

3.3 Zorggebruik per bouwsteen

In deze paragraaf presenteren we u de meest belangrijke ontwikkelingen. Dit kan per categorie of per bouwsteen. In de grafieken in deze paragraaf wordt de onderstaande informatie weergegeven.

Realisatie bij de donkerblauwe balk betekent gedeclareerde zorg (geleverd en betaald). De prognose is de verwachte zorg tot het einde van het kalenderjaar. Dit zie je enkel bij het lopende jaar weergegeven. De zwarte streep geeft de nulmeting weer. Dit is de inschatting van de verwachte zorg zoals die aan het begin van het kalenderjaar is bepaald.

Ons uitgangspunt is dat jongeren zoveel mogelijk gezinsgericht opgroeien. We streven daarom naar meer verblijf in pleegzorg of een gezinshuis, en minder in een jeugdzorginstelling. Hieronder ziet u het aantal etmalen per categorie.

Jeugdhulp met verblijf

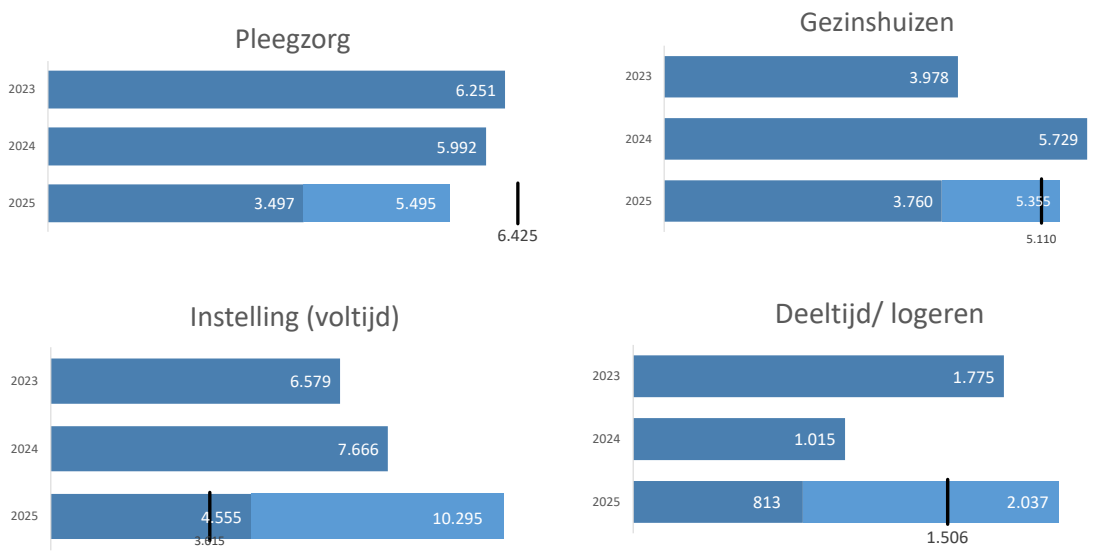

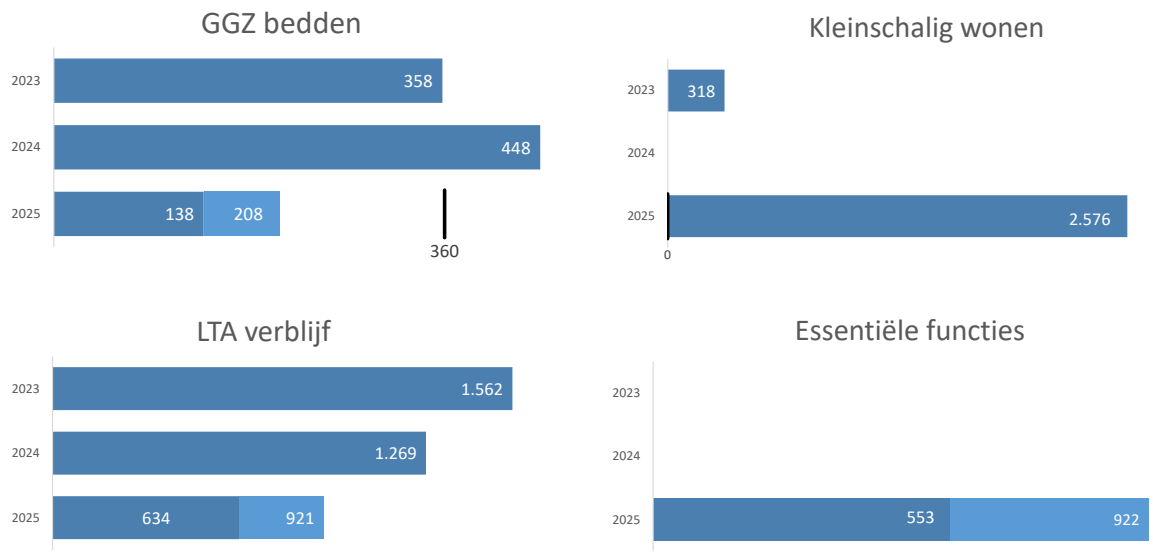

Figuur 9. Aantal etmalen jeugdhulp met verblijf

Pleegzorg laat een daling zien t.o.v. de vorige jaren. Dit komt door matchingsproblemen en verzwaring van de problematiek. De problematiek is dan te zwaar om kinderen binnen pleegzorg te plaatsen. Of zij passen niet in de samenstelling van het pleeggezin.

We zien een verzwaring van de problematiek binnen gezinshuizen. Deze jeugdigen verblijven daar meestal langdurig. Het aantal jeugdigen is daar stabiel. Bij kleinschalig wonen zijn er maar een beperkt aantal plaatsen regionaal beschikbaar. In 2025 hebben we 1 jeugdige met zware problematiek in kleinschalig wonen.

In 2025 zien we dat bij de GGZ-bedden de jeugdigen er maar kort zitten. Het lukt dus om jeugdigen snel een stabielere plek te geven. Het is de bedoeling dat jeugdigen maar kort op de GGZ-bedden verblijven.

We zien LTA (Landelijke transitie arrangementen) verschuiven naar Essentiële functies.

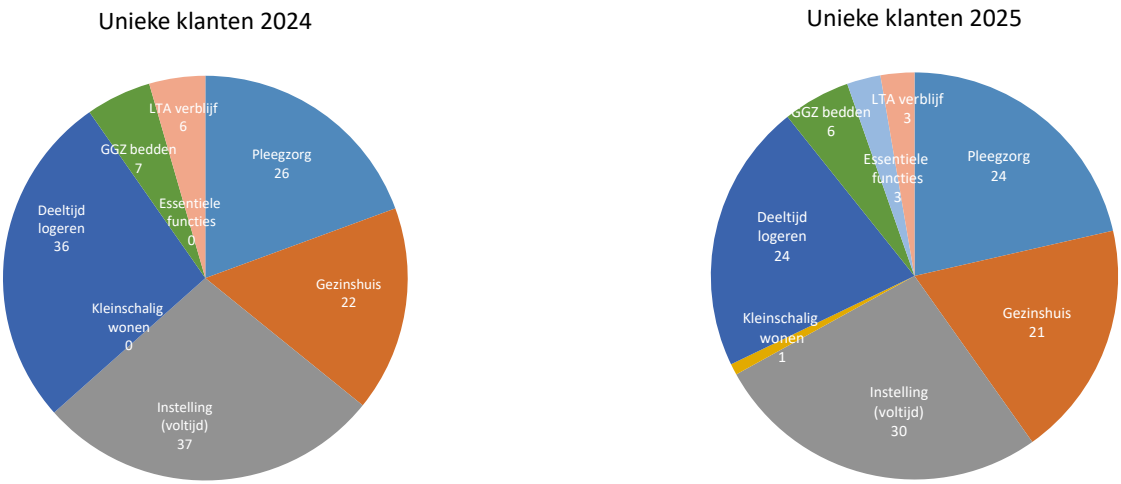

Figuur 10. Totaal aantal jeugdigen naar type verblijf

In totaal zijn er in 2025 tot nu toe 112 jeugdigen in verblijf. In 2024 waren dit er 134. Dit zijn alle verblijfsvormen inclusief de GGZ-bedden, LTA-verblijf en Essentiële functies verblijf.

Hierboven ziet u de verdeling per categorie voor zowel 2024 als 2025. We zien hierbij dat de verhouding van het aantal jeugdigen in voltijd instellingen is verminderd. Verblijf in gezinsvorm (pleegzorg en gezinshuizen) heeft een lichte afname.

Actuele ontwikkelingen jeugdzorg met verblijf
Toename complexe problematiek
We constateren dat bij een klein aantal jeugdigen de problematiek dermate complex is dat er sprake is van noodzaak tot hoog complexe zorg geboden via landelijke transitie arrangementen en Essentiële functies. Dit is hoog specialistische zorg waarbij vanuit verschillende specialismen voor deze jeugdigen behandelprogramma's met verblijf worden geboden. De gemeentelijke invloed op het voorkomen of verminderen is zo goed als nihil bij deze groep. We zien in Wijchen een top 25 jeugdigen waarvan de zorgkosten een ton of meer zijn. Deze jeugdigen hebben allemaal LTA zorg en/of Essentiële functies (gehad). In 2024 is er een onderzoek gestart naar deze top 25 duurste jeugdigen om te achterhalen of er een oorzaak te vinden is voor deze dure zorginzet. Doordat ouders/jeugdigen geen medewerking gaven aan het onderzoek hebben we geen conclusies kunnen verbinden aan de resultaten.

Dagbehandeling jeugd
Dagbehandeling en dagbesteding worden opgesplitst in voorschoolse dagbehandeling, naschoolse dagbehandeling, BSO+ en onderwijs-toeleidende dagbesteding. Vanaf 2025 mogen enkel deze nieuwe producten ingezet worden. Hierbij wordt er geïndiceerd in uren in plaats van dagdelen. Om het te kunnen vergelijken met voorgaande jaren worden de nieuwe producten samengevoegd onder de producten dagbehandeling en dagbesteding. Aan het begin van 2025 hebben we een inschatting gemaakt over de verdeling over de nieuwe dagbesteding en dagbehandeling producten. De verdeling over de duurdere producten pakt anders uit dan verwacht.

Het afschalen in aantal uren blijkt in de praktijk ook amper mogelijk. De dagbesteding en dagbehandeling groepen zijn namelijk nog steeds ingericht op de dagdelen (4 uur). Waardoor het niet mogelijk is de jeugdige er voor minder eenheden per dag te plaatsen. Bij dagbesteding zien we een stijging in eenheden, maar niet in aantal jeugdigen. We zien hierbij een verzwaring van de inzet (aantal uren per week, en lengte traject stijgt).

Bij het lokale product bij de Eerste Stap zien we een afname. De producten bij de Eerste Stap zetten we in om kinderen zoveel mogelijk te stimuleren in hun ontwikkeling en ook gezinnen met een beperkte draagkracht te ontlasten. Hiermee voorkomen we dat een kind uitvalt binnen school of een gezin door toenemende ontwikkelingsproblemen of overbelasting van kinderen. De instroom bij de producten van de Eerste Stap is afgenomen omdat we duidelijk gekaderd hebben dat dit product enkel ingezet kan worden als het nodig is voor de jeugdige, en niet enkel ter ontlasting van ouders.

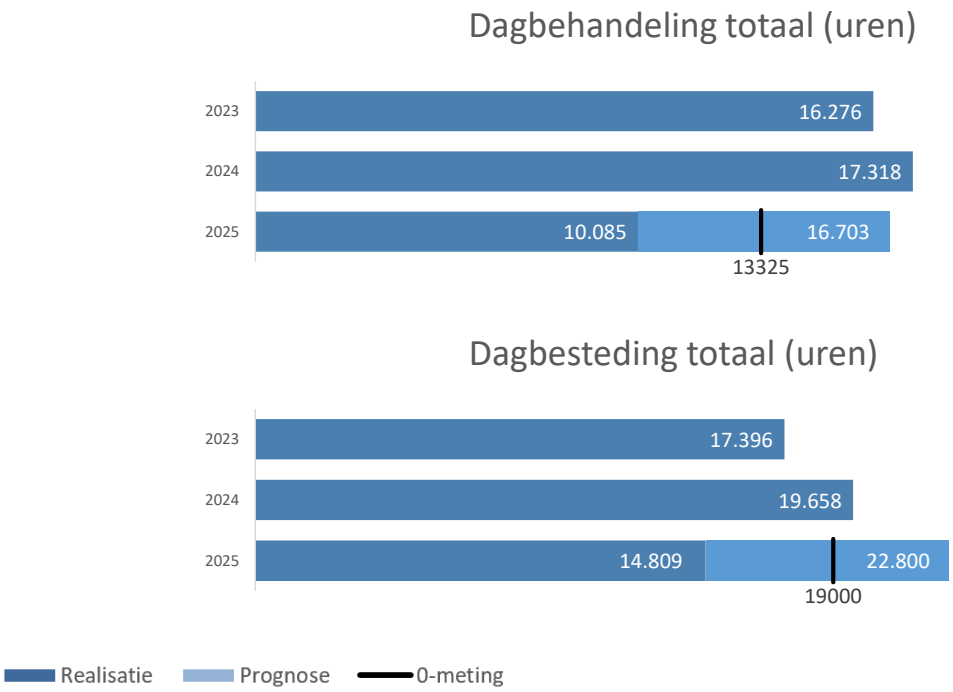

Figuur 11. Aantal uren jeugdigen in dagbehandeling en dagbesteding

Jeugdhulp ambulant

Bij ambulante begeleiding zien we in 2025 een daling bij reguliere begeleiding en specialistische begeleiding. Het Sociaal Team slaagt erin om bij nieuwe instroom minder uren per week in te zetten.

Ook zijn we gestart met de implementatie van de wettelijke verplichtingen van de Hervormingsagenda Jeugd waarmee we een Stevig Sociaal Team en Solide sociale basis gaan neerzetten. In 2026 starten we met het zelf begeleiding bieden binnen het Sociaal Team.

Dit gaat betekenen dat er minder indicaties afgegeven worden omdat we de ondersteuning deels zelf gaan bieden vanuit het Sociaal Team. We monitoren de inzet in het Sociaal Team en zullen hierover in 2026 rapporteren.

We zien de reguliere groepsvarianten langzaamaan toenemen. Specialistische begeleiding in een groep is in 2025 helemaal niet ingezet. We blijven de inzet van groepsbegeleiding stimuleren, waar nodig in combinatie met de individuele variant.

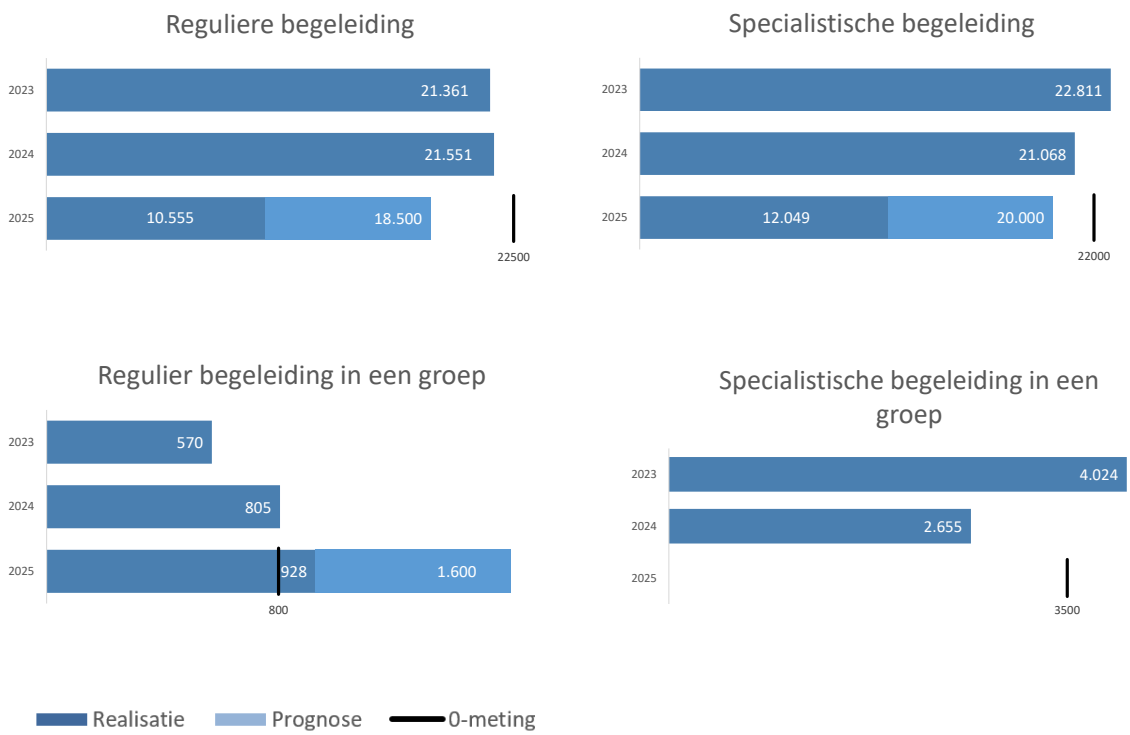

Figuur 12. Aantal uren reguliere en specialistische begeleiding

Vanaf 2025 wordt de meerzorg die ingezet wordt bij verblijfsproducten apart gemonitord. Voorheen viel dit onder reguliere begeleiding. In 2025 hebben we een 1 op 1 begeleiding bij verblijf en 1 op 1 begeleiding bij Essentiële functies.

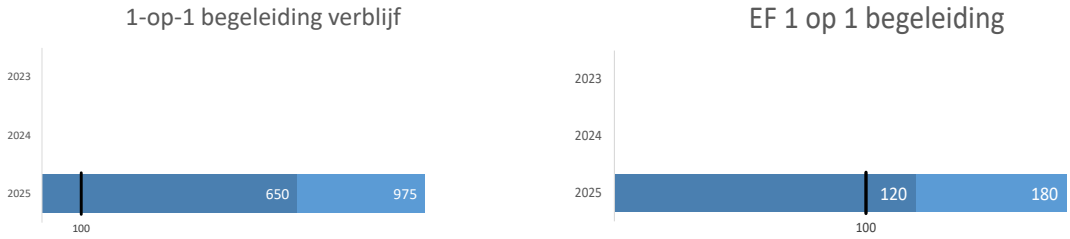

Figuur 13. Aantal uren reguliere en specialistische begeleiding

Vanaf 2025 is ambulante behandeling opgesplitst in Orthopedagogische behandeling basis en specialistisch. Vanaf 2025 is het mogelijk om indirecte tijd te declareren. Begin 2025 hebben we een inschatting gemaakt van de verdeling over basis en specialistisch. En we hebben een inschatting gemaakt voor de indirecte tijd die ingezet kan worden. Deze inschatting blijkt ruim te zijn geweest. Dit komt ook doordat de hoofd aanbieder van dit product in 2025 een lager tarief heeft gekregen door de nieuwe aanbesteding. Dit was aan de start van 2025 nog niet duidelijk, waardoor we met de berekeningen rekening hebben gehouden met het oude tarief.

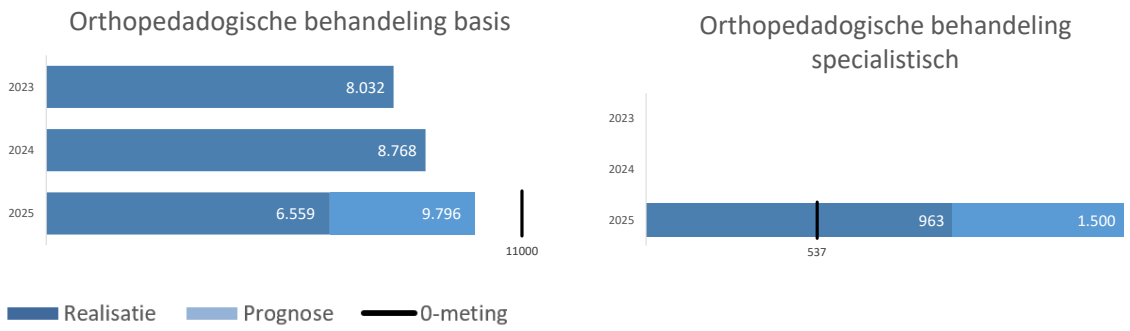

Figuur 14. Aantal uren ambulante behandeling

Jeugd GGZ

Bij specialistische GGZ zien we in 2025 de zorgzwaarte (duur en volume) toenemen. De verzwaring van de problematiek lijkt voor een groot deel veroorzaakt te worden door lange wachttijden voordat de zorg start. We zijn met huisartsen in gesprek (de hoofdverwijzer bij de jeugd GGZ) om te bespreken hoe we het gebruik van jeugd GGZ kunnen gaan verminderen. Bij Basis GGZ zien we in 2025 een daling. Deze wordt veroorzaakt door de inzet van minder uren per week.

We zetten al zaken in die het zorg gebruik binnen de jeugd GGZ kunnen verminderen zoals de GEM (Ecosysteem Mentale Gezondheid). Met het GEM atelier (zie kader hieronder) willen we nagaan hoe we jeugdigen en ouders kunnen versterken.

Daarnaast gaan we vanaf 2026 POH-jeugd (praktijk ondersteuner huisartsen) inzetten in plaats van de SOJ (specialistische ondersteuner jeugd. Meer hierover staat beschreven in het kader ‘actuele ontwikkelingen jeugd-GGZ’.

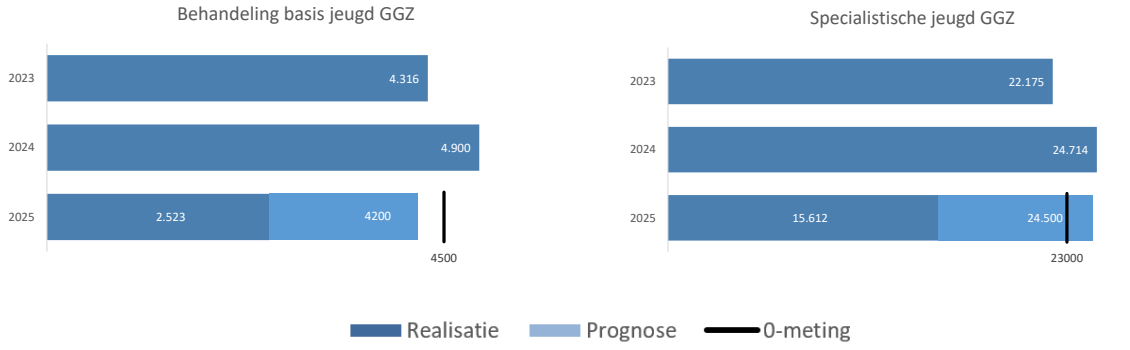

Figuur 15. Aantal uren jeugd GGZ

Actuele ontwikkelingen jeugd-GGZ

Ervaringen huisartsen met jeugd-GGZ
We blijven in gesprek met huisartsen over de jeugd GGZ. Juist omdat huisartsen ook mogen verwijzen naar jeugd GGZ. Huisartsen merken dat de wachttijden bij de GGZ toenemen. Vanwege oplopende wachttijden schakelen ze steeds vaker de SOJ (zie hieronder) in, om zo goed mogelijk te verwijzen.
Landelijk is er aandacht voor toename psychische problemen van jeugdigen en ouders. We volgen deze analyses en resultaten op de voet.

POH-jeugd (praktijk ondersteuner huisartsen)
Vanaf 2026 starten we met de inzet van de POH-jeugd (praktijk ondersteuner huisartsen) binnen het sociaal team. Dit is in plaats van de de SOJ (specialistische ondersteuner jeugd) via Karakter. Door de inzet van POH-jeugd kunnen we meer uren inzetten, waardoor we gehoor kunnen geven aan de toenemende vraag vanuit de huisartsen.
De POH-jeugd kan kortdurende ondersteuning bieden aan jeugdigen, en handvaten aanreiken hoe jeugdigen, ouders en ook onderwijs verder kunnen tijdens een hobbel in de ontwikkeling.

GEM atelier
Het Ecosysteem Mentale Gezondheid (GEM) is één van de opgaven in het regioprogramma jeugd. In Wijchen zijn we in september 2024 gestart met een lokaal ontwikkelatelier. Hierin wordt met partners zoals de GGD, onderwijs, huisartsen en welzijn gewerkt aan het systeem rondom jeugdigen om deze duurzaam te versterken. Naast deze partners in het preventief veld en eerstelijns zorg, zijn ook zorgpartners aangehaakt in de ateliers en de beweging. Deze zorgpartners leveren nu soms al collectief aanbod. We nodigen hen ook uit om in het preventief veld hun kennis te delen en onderdeel te worden van het systeem. Samen met het Maaswaal College zijn we een opdracht aan het uitwerken om in meerdere leerjaren jongeren hun "GEM-plek" te ontwerpen. Dit valt binnen hun curriculum in 2026 en hiermee borgen we een breed en inclusief perspectief. Vanuit deze input gaan we aanbod creëren dat past bij de behoeften van jongeren (voor jongeren door jongeren). Met partners blijven we ook continu in gesprek over de GEM beweging om hen te stimuleren hierin actief deel te nemen. Regionaal is er een atelier actief omtrent groepsaanbod. Jongeren ontvangen nu nog vaak individueel hulp, waar het ook in gezamenlijkheid kan. Dit draagt bij aan het verminderen van de druk op de zorg. En draagt mogelijk ook bij in het kader van ontmoeting.

Zorg Binnen Onderwijs
Er is extra geïnvesteerd in de samenwerking met het onderwijs. Er zijn afspraken gemaakt met het samenwerkingsverband rondom de inzet van passende onderwijsmiddelen en zorg binnen onderwijs (ZBO). Er is een commissie ZBO ingericht met medewerkers van het samenwerkingsverband (onderwijs) en het Sociaal Team. Deze commissie beoordeelt de nieuwe aanvragen en herindicaties van de zorg die binnen het onderwijs plaatsvinden. Er wordt inhoudelijk onderbouwd welke middelen vanuit onderwijs of vanuit jeugdzorg ingezet moeten worden. Dit is voornamelijk reguliere begeleiding.

Samen met de regio is op meerdere VSO-scholen gestart met een capaciteitsfinanciering. Waarbij er één zorgaanbieder is per school die alle ZBO verzorgd. Hierdoor kan de zorg efficiënter ingezet worden binnen de school. Bij de start van de zorg wordt het sociaal team en de ZBO-commissie op de hoogte gesteld. Deze ontwikkeling zal enkel een verschuiving in de cijfers kunnen laten zien van reguliere begeleiding naar de capaciteitsfinanciering.

Jeugdbescherming en jeugdreclassering
Binnen Jeugdbescherming wordt voornamelijk gewerkt met een ondertoezichtstelling (OTS). Dit betekent dat de kinderrechter heeft geoordeeld dat de jeugdige ernstig bedreigd wordt in zijn ontwikkeling waardoor via een OTS een voogd mee gaat kijken en beslissen over de opvoeding met ouders. Jeugdreclassering is een combinatie van begeleiding en controle voor jeugdigen tussen 12 en 18 jaar als zij met de politie in aanraking zijn geweest. Verwijzing loopt via de Gecertificeerde Instellingen (GI's). We hebben bij de GI's te maken met flinke tariefstijgingen. Deze tariefstijgingen worden veroorzaakt omdat we aan de landelijke caseloadnorm moeten voldoen. Dit is een norm die aangeeft hoeveel tijd een jeugdbeschermer moet hebben per case.
Na jaren van stijging zien we in 2025 een daling van het aantal trajecten OTS. Bij reguliere jeugdreclassering zien we een stijging. We zien dat de inzet fluctueert en afhankelijk is van de zorg die ingezet wordt door Gecertificeerde instelling (GI) en rechtbanken. Hierop hebben we als gemeente geen invloed.

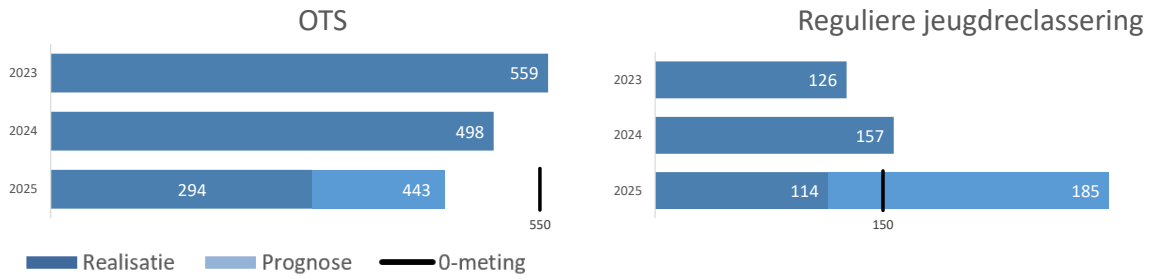

Figuur 16. Aantal trajecten jeugdbescherming en jeugdreclassering

Landelijke transitie arrangementen (LTA)
Landelijke transitie arrangementen worden voornamelijk ingezet via een Gecertificeerde instelling (GI) of een medisch specialist. Het gaat hierbij om zeer specialistische zorg voor zware en/of complexe problematiek. Deze jeugdigen kunnen niet bij reguliere aanbieders van zorg terecht met hun zorgvragen. Het gaat onder andere om genderproblematiek, eerwraak, zware GGZ-zorg en eetproblematiek. Producten die het meeste worden ingezet binnen de LTA zijn Jeugd-GGZ behandeling specialistisch, Verblijf GGZ (zeer intensief) en JSGLVG (verblijfszorg met intensieve begeleiding en gedragsregulering).
Omdat er bij de declaraties van LTA een wat langere vertraging zit dan de andere categorieën kan de prognose nog erg veranderen. Doordat de verwijzing niet via de gemeente loopt hebben we geen grip op de verwijzingen. Wel zijn we in gesprek met externe partijen om te onderzoeken wat maakt dat Wijchen zoveel hoog specialistische jeugdigen heeft. De top 25 duurste jeugdigen van Wijchen hebben allemaal LTA zorg. Daarnaast gaan we samen met de regio in gesprek met de LTA aanbieders om meer zicht te krijgen op de duur van de behandelingen en zo beter zicht te krijgen op de zorgkosten

en om te achterhalen of we iets kunnen doen om afschalen te bevorderen. Dit is een lopend proces.

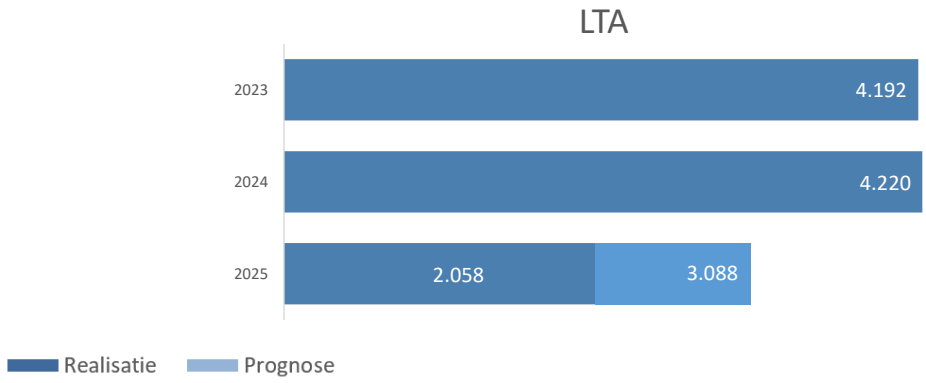

Figuur 17. Aantal eenheden Landelijk Transitie Arrangement (LTA)

3.4 Tevredenheid over de jeugdzorg

Tevredenheid meten we via het jaarlijkse cliëntervaringsonderzoek. In het cliëntervaringsonderzoek 2024 zien we over het algemeen dat jeugdigen en ouders/verzorgers tevreden zijn over de jeugdhulp in Wijchen. Er is sprake van een stijging van de tevredenheid over de kwaliteit bij ouders/verzorgers ten opzichte van 2023. Bij jeugdigen zelf zien we een daling. De cijfers van 2025 zijn op dit moment nog niet bekend.

	Volgens jeugdigen	Volgens ouders/verzorgers
Rapportcijfer voor kwaliteit jeugdhulp	**7,5** was 8,0 in 2023	**7,4** was 6,7 in 2023
Tevreden over zorgverlener	**7,7** Was 8,1 in 2023	**89%** was 84% in 2023

3.5 Betaalbaarheid

Ten opzichte van de huidige begroting 2025 verwachten we op de uitgaven van het onderdeel Jeugd een voordeel van afgerond **€ 412k**.

In onderstaande tabel (bedragen x € 1.000) de opbouw per onderdeel:

	2025
Dagbehandeling	-193
Verblijf	-353
Ambulant	890
GGZ zorg	-109
Bescherming/reclassering	147
PGB	-15
Overig	45
Totaal	**412**

In paragraaf 3.3 'Zorggebruik per bouwsteen' worden de mutaties vanuit de inhoud verder verklaard. Genoemd verwacht voordeel egaliseren we met de egalisatiereserve Jeugd.

Beïnvloedbaarheid van zorggebruik en effect op totale kosten Jeugd
Het is belangrijk om te melden dat het zorggebruik van een relatief kleine groep jeugdigen voor een groot deel van de totale kosten zorgt. Dit zijn jeugdigen met langdurige en zware zorgvragen waar de gemeente weinig tot geen invloed op heeft, vanwege de complexiteit en beperkt aanbod aan behandelplekken.

In totaal hebben in Wijchen in 2025 tot en met augustus 1.064 unieke jeugdigen jeugdzorg ontvangen. Als we naar de top 25 duurste jeugdigen kijken (prognose 2025), zien we dat zij zorgen voor afgerond 25,5% van de jeugdzorgkosten in Wijchen, zoals je in de onderstaande afbeelding kan zien. Deze top 25 is goed voor afgerond 4,9 miljoen. Totaal zijn de verwachte jeugdzorgkosten 2025 in Wijchen 19,4 miljoen.

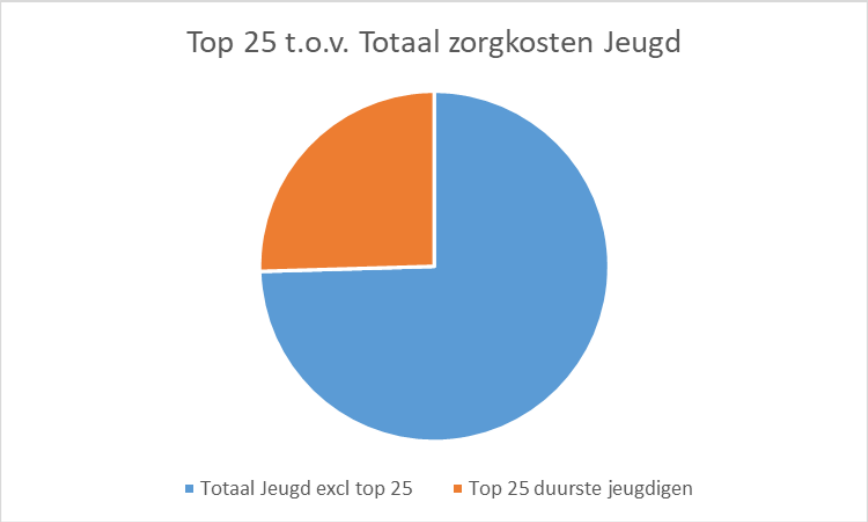

Figuur 16. Verhouding uitgaven top 25 en overige uitgaven jeugd 2025

4. Wmo

Belangrijkste bevindingen:

1. Bij dagbesteding volwassenen zien we dat het aantal klanten daalt maar dat het aantal dagdelen dat men gebruik maakt van de dagbesteding toeneemt. Bij dagbesteding ouderen zien wij een stijging bij de specialistische dagbesteding. Verder is het beeld stabiel.
2. Het beeld bij de reguliere begeleiding laat een lichte stijging zijn. Bij specialistische begeleiding zien we een forse toename van het aantal klanten en een meer dan verwachte toename van de ureninzet. De stijging van het product specialistische begeleiding doet zich bijna in de hele regio voor. Verwijzers en zorgaanbieders geven aan dat situaties complexer worden en er meer zorg wordt ingezet.
3. In plaats van reguliere of specialistische begeleiding wordt met succes vaker een lichtere vorm van begeleiding, de praktische begeleiding, ingezet.
4. Tegen de verwachting in, gelet op de vergrijzing, zien we het aantal klanten met hulp bij het huishouden niet stijgen. De verwachte stijging van uren zet niet door. Dit komt ook door het tekort aan personeel bij onze aanbieders.
5. Vanaf juni 2025 hebben we nieuwe contracten met acht organisaties voor het leveren van hulp bij het huishouden. Met deze organisaties maken we afspraken over de wijze waarop de beschikbare hulpen zo efficiënt mogelijk ingezet kunnen worden. Ook onderzoeken we het instellen van een centrale wachtlijst.

4.1 Zorggebruik totaal

Totaal aantal volwassenen dat hulp ontvangt

Hier ziet u het totale aantal volwassenen dat ondersteuning vanuit de Wmo ontvangt (zorg in natura). De daling in april 2023 van het aantal unieke klanten (afname 146 klanten) is het gevolg van een opschoonactie van Wmo-pasjes voor AVAN. Het eerste kwartaal 2025 zagen we een lichte daling van het aantal klanten. Vanaf het 2e kwartaal 2025 zien we een stabiel beeld. De stijging die we in 2024 zagen, zet niet door.

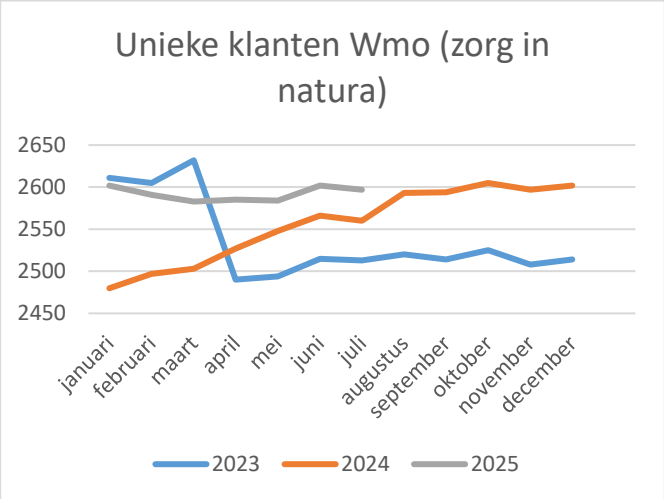

Figuur 17. Totaal aantal unieke cliënten met ondersteuning vanuit Wmo

Gevolgen van de toenemende vergrijzing

Het toenemende beroep op de Wmo is een gevolg van de vergrijzing. Hier ziet u de prognose van 65-plussers als aandeel van de bevolking. Voor zowel Wijchen als Nederland.

Bron: CBS, 2019.

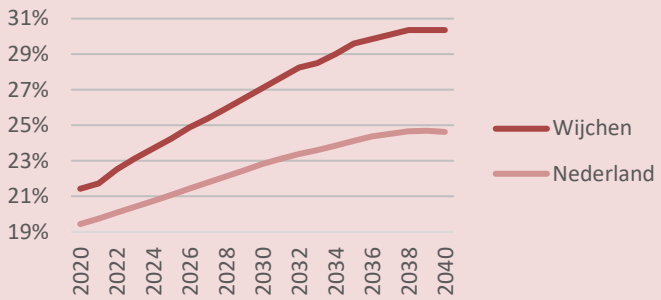

Verhouding zorg in natura – PGB

De verhouding tussen zorg in natura en PGB geven we weer als percentage van de totale kosten. We laten het percentage PGB zien, de overige uitgaven zijn dus zorg in natura. Er is een breed aanbod zorg in natura beschikbaar (dus veel keuzevrijheid). Daarnaast wordt er ook zorgvuldig door het Sociaal Team gekeken naar wat onder gebruikelijke zorg valt. In 2025 is het percentage PGB ten opzichte van de totale kosten Wmo 5%.

Figuur 18. Percentage PGB Wmo van totale kosten Wmo

4.2 Zorggebruik per bouwsteen

In deze paragraaf presenteren we u de meest belangrijke ontwikkelingen. Dit kan per categorie of per bouwsteen.

Dagbesteding volwassenen

Hieronder staat het geleverde aantal dagdelen dagbesteding voor volwassenen. Het aantal klanten ligt in 2025 iets lager dan in 2024. Maar het aantal dagdelen ligt op jaarbasis op hetzelfde niveau als in 2024. Minder klanten maken meer gebruik van de dagbesteding.

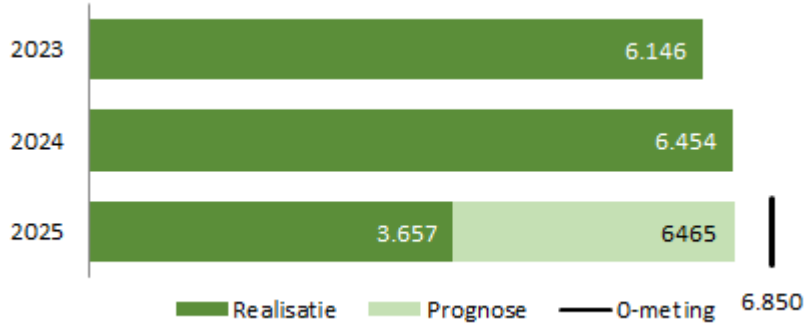

Figuur 19. Aantal geleverde dagdelen dagbesteding voor volwassenen

Individuele begeleiding volwassenen
Individuele begeleiding is uitgesplitst naar reguliere en specialistische begeleiding. Voor beiden is het aantal uren geboden begeleiding te zien. We zien een lichte toename van het gebruik van de reguliere begeleiding in 2025. Ook de inzet van specialistische begeleiding is de eerste helft van 2025 gestegen. Het aantal klanten is juist licht afgenomen, waardoor we weer op het niveau van medio 2024 zitten.

We zien een toename van jongvolwassenen met complexe problematiek die op de wachtlijst GGZ staan en in afwachting van hun GGZ-behandeling Wmo begeleiding ontvangen of waarbij Wmo begeleiding in de thuissituatie parallel loopt aan de behandeling. Daarnaast is er weinig afschaling of uitstroom uit deze voorziening. Dit komt deels door een beperkt aanbod in het voorliggend veld, bijvoorbeeld bij Pro Persona en door het ontbreken van aanbod voor jonge mensen die elkaar willen ontmoeten. Ondanks dat de gemeente geen overbruggingshulp hoeft in te zetten, zijn in complexe situaties toch indicaties nodig. Dit is ook deels de verklaring van de hogere inzet van uren.

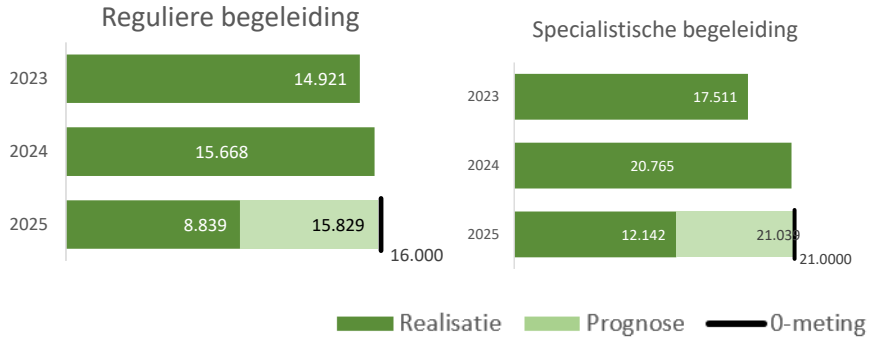

Figuur 20. Aantal uren geleverde reguliere en specialistische begeleiding voor volwassenen

Dagbesteding ouderen
Het gebruik van de dagbesteding voor ouderen ligt in 2025 nagenoeg op hetzelfde niveau als in 2024. Door het feit dat ouderen langer zelfstandig thuis wonen en minder snel in de Wlz komen, zien we wel een toename van de specialistische dagbesteding voor ouderen. Hier komen vooral mensen met een (vergevorderde) dementie. De prognose voor 2025 komt voorlopig uit op 5380 dagdelen, terwijl we in de nulmeting zijn uitgegaan van 5.750 dagdelen.

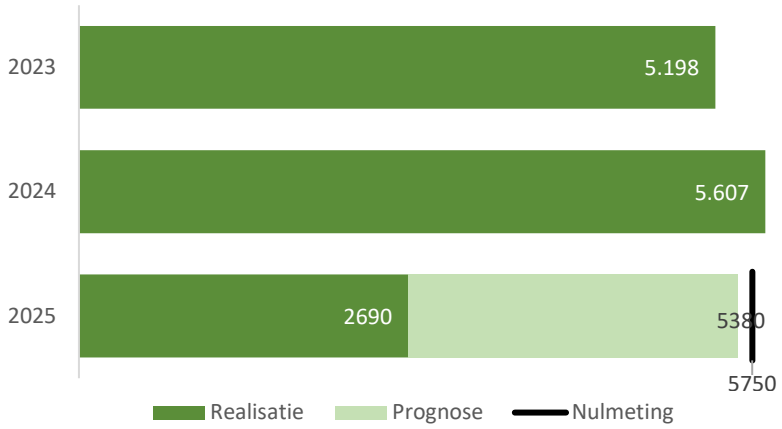

Figuur 21. Aantal dagdelen dagbesteding voor ouderen

Dagbesteding wordt enerzijds gefinancierd via een subsidie aan MeerVoormekaar voor dagbesteding in 't Achterom en de Oase. Anderzijds is het een financiering van daadwerkelijk geleverde dagdelen aan een zestal andere aanbieders. De geleverde dagdelen bij 't Achterom en de Oase zitten niet in bovenstaande cijfers.
De dagbegeleiding in 't Achterom en de Oase is indicatievrij. De medewerkers van MeerVoormekaar kijken samen met de deelnemer, mantelzorger of verwijzer of deelname aan de dagbegeleiding passend is. Beide locaties zijn nu 5 dagen per week geopend.
De deelname van mensen met een Wlz-indicatie aan de Wmo dagbesteding zien we de eerste helft van 2025 afnemen. De druk op intramurale woonvoorzieningen neemt ook af. Mensen hebben de wens om langer thuis te wonen (Wlz met modulair pakket).

Inloop en ontmoeten in de sociale basis
We stimuleren, in samenwerking met de ouderenbonden en andere maatschappelijke organisaties, de laagdrempelige inloop en ontmoeten. De ontmoetingsplekken zijn erop gericht om inwoners op een laagdrempelige manier elkaar te laten ontmoeten, informatie te delen, hobby's uit te oefenen, cursussen te organiseren en te volgen, vrijwilligerswerk te doen en deel te nemen aan de maaltijdvoorziening. Dit zijn onderdelen van een sterke sociale basis. Bij de "Koffie met Leonie" momenten die MeerVoormekaar organiseert in verschillende wijkcentra op verschillende dagen zien wij een grote opkomst. Bij 't Kompas en het seniorenontmoetingscentrum de Villa zien we ook een toename van het gebruik. Ook de inloop van Ixta Noa voor mensen met een psychische kwetsbaarheid continueren we.

Hulp bij het huishouden
Hier kijken we naar het aantal huishoudens dat gebruik maakt van huishoudelijke hulp. In de eerste helft van 2025 zien we, geheel tegen de verwachting in, het aantal klanten licht dalen. De verwachte groei in uren blijft hierdoor uit. Om die reden kunnen we de raming naar beneden bijstellen en ontstaat er een positief resultaat.
Er is nog altijd sprake van arbeidskrapte. Aanbieders geven aan dat er een verjonging van het personeelsbestand optreedt met name door het aanbod van studenten. De loonstijgingen in 2025 en 2026 als gevolg van cao-onderhandelingen zijn verwerkt. Vanaf juni 2025 hebben we nieuwe contracten met acht organisaties voor het leveren van hulp bij het huishouden. Met deze organisaties maken we afspraken over de wijze waarop de beschikbare hulpen zo efficiënt mogelijk ingezet kunnen worden. Ook onderzoeken we het instellen van een centrale wachtlijst.

Onze aanbieders doen hun uiterste best om nieuwe hulpen te werven en bestaande hulpen te behouden. Vanuit de gemeente doen we aan verwachtingsmanagement richting onze klanten. Het verzilveringspercentage ligt in 2025 op 84% (dit was 86% in 2024).

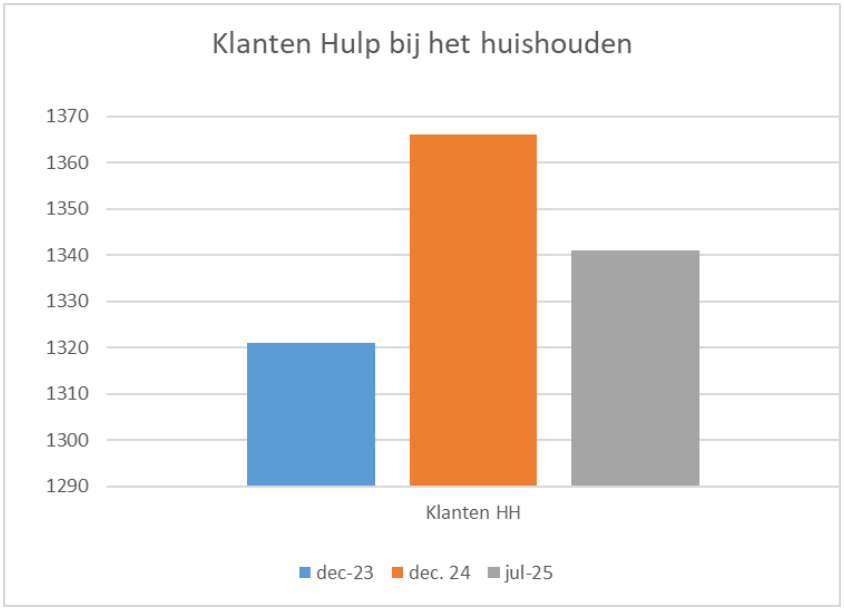

Figuur 22. Aantal cliënten met huishoudelijke hulp

Wmo-vervoer

Sommige cliënten hebben een vervoersvoorziening: een pas voor Avan-vervoer of een andere vervoersoplossing. In april 2023 is het aantal pashouders flink gedaald (-305) in verband met een opschoonactie. We zien het aantal houders van een Avan-pas nog steeds stijgen. Het aantal mensen dat feitelijk gebruik maakt van Avan neemt iets af. In 2025 maakten gemiddeld 218 pashouders per maand gebruik van AVAN. In 2024 lag dat op 237 pashouders per maand.

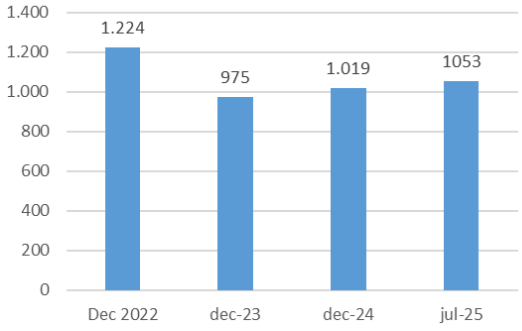

Figuur 23. Aantal cliënten met een vervoersvoorziening

Hulpmiddelen

Het aantal uitstaande hulpmiddelen (rolstoelen en scootmobielen) is stabiel (ruim 1000 hulpmiddelen medio 2025). We hebben inmiddels enkele duofietsen als poolvoorziening, die gratis geleend kunnen worden door inwoners. Een begeleidersgroep van vrijwilligers om met de duofiets te gaan fietsen is in ook opgestart.

Momenteel hebben wij alleen Welzorg als leverancier. Er loopt een Europese aanbesteding met de regio-gemeenten om te komen tot nieuwe raamovereenkomsten met twee leveranciers vanaf juni 2026.

Woningaanpassingen
Dit onderdeel is een openeindfinanciering en afhankelijk van het daadwerkelijk aantal aanvragen dat wordt ingediend en het aantal dure woningaanpassingen in een betreffend jaar. Het aantal woonvoorzieningen in 2025 ligt in lijn met 2024. We zien een toename in het aantal trapliften. In de eerste helft van 2025 zijn er al 43 verstrekt tegenover 46 in heel 2024.

4.3 Tevredenheid over de Wmo

Tevredenheid meten we via het jaarlijkse cliëntervaringsonderzoek. Uit het cliëntervaringsonderzoek 2024 blijkt nog steeds een goede tevredenheid over ondersteuning vanuit de Wmo. Er zijn enkele kleine verschillen tussen typen zorg. De resultaten van 2025 zijn op dit moment nog niet bekend.

Rapportcijfer voor kwaliteit van zorg	**7,7** was 8,0 in 2023
Tevreden over hulpmiddel of zorgverlener	**97%** was 98% in 2023

4.4 Betaalbaarheid

Ten opzichte van de huidige begroting 2025 verwachten we op de uitgaven van het onderdeel WMO een voordeel van € 393k.

In onderstaande tabel (bedragen x € 1.000) de opbouw per onderdeel:

	2025
Huishoudelijke hulp	220
Begeleiding	-45
Hulpmiddelen	0
Dagbesteding	23
Woonvoorzieningen	0
PGB	-15
Overig	0
Stelpost Eigen bijdragen	210
Totaal	**393**

In paragraaf 4.2 ‘Zorggebruik per bouwsteen’ worden de mutaties vanuit de inhoud verder verklaard. Omdat de egalisatiereserve WMO al op het maximale plafond zit, vindt er geen storting in de reserve plaats.

Stelpost eigen bijdragen
In de meicirculaire 2022 is vanuit het Rijk aan gemeenten een taakstellende besparing opgelegd als gevolg van de toen beoogde aanpassing van de eigen bijdrage huishoudelijke hulp per 2025 (macro € 95 miljoen). Destijds is deze taakstellende besparing, vanuit voorzichtigheidsprincipe, niet al concreet ingeboekt in de begroting Wijchen. De genoemde maatregel was geheel nog niet concreet, was in afwachting van een wetswijziging en er werd nog een aanzienlijke implementatietijd verwacht.

Dat blijkt nu ook, het beoogde ingangsjaar is al doorgeschoven naar 2027, ook is ondertussen de invoering van een eigen bijdrage breder getrokken dan alleen de huishoudelijke hulp (WMO breed). Als onderdeel hiervan heeft het Rijk bovengenoemde taakstelling teruggedraaid. Dit effect is destijds op een stelpost geparkeerd en kan nu incidenteel vrijvallen. Dit levert een voordeel op in 2025 van € 210k.

5. Veilig Thuis

Veilig Thuis is het regionaal advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling. In dit hoofdstuk leest u het aantal adviesvragen of meldingen uit Wijchen.
De cijfers komen van Veilig Thuis.

Adviesvragen
Inwoners of professionals die zich zorgen maken kunnen met Veilig Thuis overleggen. Als geen vervolgactie van Veilig Thuis nodig is dan is het een *adviesvraag*.

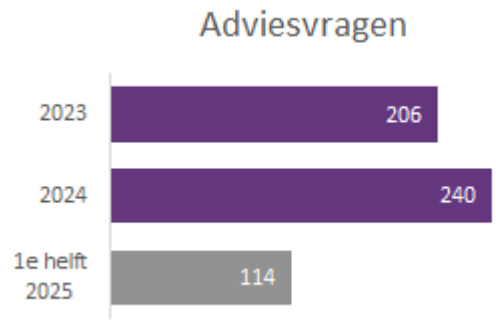

Meldingen
Als een inwoner of professional een formele *melding* doet voert Veilig Thuis een veiligheidsbeoordeling uit zodat kan worden besloten wat de vervolgstap is.

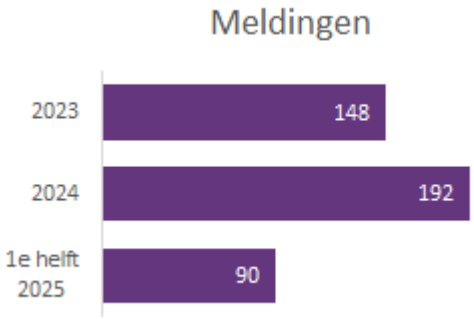

Voorwaarden en vervolg/ Onderzoek
Nadat Veilig Thuis de veiligheidsbeoordeling heeft uitgevoerd kan een casus vaak worden overgedragen. Bijvoorbeeld aan het Sociaal Team of al betrokken professionals. Maar soms zet Veilig Thuis de dienst *voorwaarden en vervolg* in of doet zij *onderzoek*. Bij Voorwaarden en vervolg zijn betrokkenen in staat en bereid mee te werken aan het herstel van veiligheid, en staat men open voor eventuele hulp. Met die informatie wordt later alsnog overgedragen. Bij onderzoek blijf Veilig Thuis langer betrokken. We zien in het eerste half jaar van 2025 een daling van het aantal 'voorwaarden en vervolg' en een stijging van het aantal 'onderzoek'.

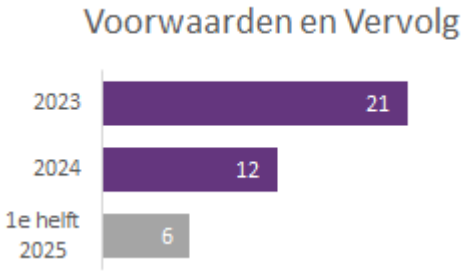

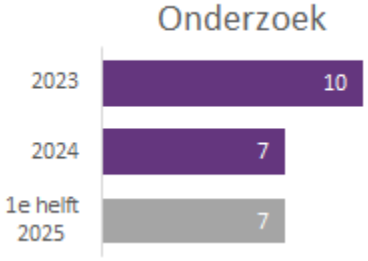

6. Contractering Wmo en Jeugd

Aanbestedingen
Vanaf 2023 vallen bijna alle contracten WMO en jeugd weer onder de regionale contracten. We hebben nu alleen nog lokale contracten voor dagbesteding ouderen. In 2024 zijn er aanbesteding gehouden die hebben geleid tot nieuwe contracten per 1 januari 2025. Voor Jeugd betreft dat verblijf en ambulant. Voor Wmo gaat het om contracten voor begeleiding. Door deze nieuwe meerjarige aanbestedingen kunnen we verdere afspraken maken over kwaliteitsverbetering zoals bijvoorbeeld meer groepsaanbod en inzet van ervaringsdeskundigen. Ook kunnen we beter afspreken dat specialisten bij elkaar meekijken in de keuken. Zo kan een psychiater meekijken bij het jeugd en opvoedingsaanbod en vice versa. Dit betekent meer kennis in een traject beschikbaar voor de jeugdige. Helaas betekenen de aanbestedingen wel in alle gevallen tariefverhogingen. Dit omdat we reële kostprijzen moeten afspreken en de cao's van alle aanbieders zijn verhoogd waardoor zij meer personele kosten moeten maken. Ook hebben we nieuwe productbeschrijvingen (bouwstenen). Dit moeten we goed opnemen in onze monitor zodat we de appels met appels vergelijken als we naar het zorggebruik kijken

Regionaal vinden er bijeenkomsten plaats met zorgaanbieders en ketenpartners gericht op samenwerking en de beschreven thema's. Ook voert het regionaal ondersteuningsbureau (ROB) contractmanagement gesprekken met individuele aanbieders. Hier zijn we als regiogemeenten op aangehaakt.
We kunnen indien noodzakelijk of gewenst met een aanbieder in gesprek gaan voor een lokale ontwikkeling of een lokaal knelpunt. Hiervoor hebben we een lokaal contracten team beschikbaar. Daarnaast hebben we lokale overleggen op thema's hierbij te denken aan passende dagbesteding en zorg voor mensen met dementie en mentale weerbaarheid bij jeugdigen.

Hervormingsagenda jeugd

De Hervormingsagenda jeugd 2023-2028 beschrijft de aanpak van een grote transitie die we de komende jaren met elkaar moeten maken. De agenda bestaat uit een groot pakket inhoudelijke maatregelen die moeten leiden tot betere en beter passende zorg voor kinderen en gezinnen binnen een stelsel dat houdbaar is voor de toekomst (zowel financieel als in menskracht). In de hervormingsagenda staan de onderstaande 8 opgaven beschreven.

1. Reikwijdte inperken. De jeugdhulp moet toegankelijk en beschikbaar zijn voor jeugdigen en gezinnen.
2. Jeugdhulp steviger verbinden aan aanpalende domeinen zoals het onderwijs, volwassenen-ggz en bestaanszekerheid.
3. Versterken lokale teams met stevige sociale teams die in verbinding staan met specialisten.
4. Terugdringen residentiële jeugdhulp. Zo thuis mogelijk opgroeien.
5. Meer inzetten op kwaliteits- en effectiviteitsverbetering en blijvend leren.
6. Verbeteren regionale samenwerking en landelijke contractering specialistische zorg.
7. Eenvoudiger uitvoering en inkoop, minder administratieve lasten en aanpak negatieve effecten marktwerking.

8. Inzicht in het jeugdstelsel door uniforme data en monitoring verbeteren.

De acht thema's van de Hervormingsagenda jeugd zijn verwerkt in het Regionaal programma jeugd. Het regioprogramma is eind 2023 door alle raden van de regio vastgesteld. In het regionaal werkprogramma jeugd spreken we over volgende zes regionale actielijnen:

1. Meer inclusie in kinderopvang en onderwijs, en betere samenwerking tussen onderwijs en jeugdzorg.
2. Versterken van mentale veerkracht.
3. Passende hulp bieden voor complexe problemen bij jongeren en gezinnen.
4. Minder jongeren in residentiële jeugdhulp: zo thuis mogelijk.
5. Scheiden zonder schade voor alle gezinsleden
6. Veiligheid voor gezinnen: samen voor veiligheid.

Inmiddels is duidelijk dat de deskundige commissie heeft geadviseerd dat het in groeipad voor de in te boeken bezuinigingen niet passend is. Hiervoor worden we gecompenseerd. De bezuinigen worden nu verschoven naar 2028 zodat we langer de tijd hebben als gemeente om de veranderingen door te voeren om dit te kunnen gaan realiseren.

In 2024 is met het onderzoek naar de Sociale Teams een lokale vertaling gemaakt naar de inrichten van het Sociaal Team. Uit dit onderzoek kwamen ontwikkelkansen om te komen tot een Stevig sociaal team zoals beschreven in de Hervormingsagenda jeugd. De ontwikkelkansen die hieruit kwamen:

- Het advies om coaching vanuit een gedragswetenschapper te organiseren. Zodat meedenken vanuit juristen en beleid minder nodig is. En hulpvragen evenwichtiger benaderd worden, vanuit zowel institutionele als professionele kaders (vakinhoudelijke kaders).
- Het uitbreiden en formaliseren van het zelf verlenen van basishulp. Ook meer integraler samenwerken tussen de verschillende domeinen en afdelingen.
- Over te gaan op een nieuwe werkwijze, waarbij de toetsing achteraf op omvang en duur van indicaties en kwaliteit van onderzoeksverslagen te vervangen door coaching aan de voorkant (door een gedragswetenschapper).

Om in 2028 lokaal te voldoen aan de wettelijke kaders van de Hervormingsagenda Jeugd gaan we lokaal projectmatig aan de slag met de actielijnen:

1. Stevig sociaal team
2. Solide sociale basis (voorliggend veld)
3. Domein overschrijdend werken
4. Samenwerking Onderwijs Zorg

Er is een groeipad nodig van 2026 tot 2028. Via een aparte informatienota bent u geïnformeerd over de onderdelen waar we in 2026 mee gaan starten:

- Buurtgezinnen: vraaggezinnen die tijdelijk behoefte hebben aan steun worden gekoppelt aan vrijwillige steungezinnen uit de buurt.
- POH-jeugd (praktijkondersteuner huisartsen): inzet binnen het sociaal team om huisartsen en inwoners beter te ondersteunen en dure zorg te voorkomen;
- GEM (Ecosysteem Mentale Gezondheid): reservering van middelen voor lokale interventies die jongeren helpen bij hun mentale gezondheid;

- Ouderschapsbemiddeling: voortzetting van ondersteuning bij (complexe) scheidingen;
- Ambulante hulp binnen het sociaal team: Sociaal team gaat zelf begeleiding bieden, waardoor er minder ambulante zorg ingezet hoeft te worden bij zorgaanbieders.
- Gezinscoach: richt zicht op gezinnen met meerdere en complexe problemen. De gezinscoach neemt de regie, werkt met het hele gezin en versterkt het netwerk.
- Langdurige levensloopbegeleiding: Sommige inwoners hebben levenslang en levensbreed ondersteuning nodig, maar niet altijd intensieve zorg. Met langdurige begeleiding vanuit het sociaal team kijken we steeds wat iemand nodig heeft

We monitoren de inzet en komen in 2026 met een bestedingsplan voor 2027 en verder.

Bijlage 1 - KPI's in de rapportage

De gemeenteraad van Wijchen heeft 25 KPI's vastgesteld. In onderstaande tabel ziet u waar deze KPI's in deze rapportage terugkomen.

Doel	KPI	Hoofdstuk
Inwoners zo snel mogelijk helpen	1: wachtlijst ST 2: wachttijd ST 3: doorlooptijd ST 4: wachttijd maatwerk	Toegang en preventie
Juiste hulp, zo dicht mogelijk bij huis	5: aantal vragen toegang 6: effectiviteit toegang 7: oplossing hulpvraag 8: individuele voorzieningen	Toegang en preventie
Zoveel mogelijk inwoners helpen in het sociaal Team	9: instroom ST 10: uitstroom ST 11: aantal vragen screeners 12: verwijsgedrag Jeugdhulp	Toegang en preventie
Inzicht hebben in de vraag van Wmo en jeugdhulp	13: aantal maatwerkvoorzieningen 14: aantal unieke klanten 15: doorlooptijd maatwerk	Jeugd, Wmo
Keuzevrijheid voor inwoners bij zorgaanbieders	16: verhouding ZiN en PGB 17: cliënttevredenheid	Jeugd, Wmo
Tevredenheid van inwoners over de zorg	18: cliënttevredenheid	Toegang en preventie, Jeugd, Wmo
Kwalitatief goede zorg bieden aan onze inwoners	19: recidieven 20: ervaren nut en kwaliteit 21: effectiviteit van maatwerkvoorziening	Jeugd, Wmo
Zo weinig mogelijk klachten	22: klachten, bezwaar en beroep	Toegang en preventie
Betaalbare zorg bieden	23: uitnutting begroting 24: gemiddelde kosten per cliënt 25: gemiddelde kosten per inwoner	Jeugd, Wmo

Bijlage 2 – Samenvatting adviesrapport Sociale Teams

Als gemeenten gaven we een adviseur de opdracht om in kaart te brengen welke doorontwikkelingen er voor de sociale teams van Druten en Wijchen nodig zijn, om aan landelijke kaders (zoals de Hervormingsagenda Jeugd) te voldoen. Zij bracht ontwikkelkansen in kaart, door de huidige werkwijze van de sociale teams naast de landelijke kaders te leggen. Dit deed zij, naar het voorbeeld van landelijke kaders, aan de hand van drie belangrijke pijlers van een stevig sociaal team: 1) een team dat dicht bij de inwoners is georganiseerd, 2) een team dat integraal werkt en 3) een team dat opereert met mandaat. Daarnaast bracht zij in kaart hoe werkprocessen verder vereenvoudigd kunnen worden. We werken aan een implementatieplan dat in de loop van 2025 uitgevoerd zal worden. In het volgende monitorverslag ontvangt u een update.

De adviseur concludeert op hoofdlijnen het volgende:

In hoeverre zijn de sociale teams dicht bij de inwoners georganiseerd?
Wat goed gaat: De sociale teams hebben al veel bereikt als het gaat over laagdrempeligheid en toegankelijkheid. Zo is sociaal team Wijchen gevestigd in 't Mozaïek, een centraal ontmoetingspunt voor inwoners. Ook heeft Wijchen een inloop voor inwoners. Het cliëntentevredenheidsonderzoek (2023) bevestigt dat de meeste inwoners weten waar ze hun hulpvraag neer kunnen leggen.
Ook hebben beide gemeenten al veel stappen gezet in de verbinding met en de ontwikkeling van de sociale basis. De gemeenten werken nauw samen met welzijnsorganisaties en ontwikkelen momenteel verschillende initiatieven voor de sociale basis.

Ontwikkelkansen: Voor gemeente Wijchen zijn er ontwikkelkansen als het gaat over de benadering van hulpvragen. Hier ligt momenteel te veel nadruk op institutionele kaders (zoals wet- en regelgeving en organisatorische kaders). Het advies is om coaching vanuit een gedragswetenschapper te organiseren. Zodat meedenken vanuit juristen en beleid minder nodig is. En hulpvragen evenwichtiger benaderd worden, vanuit zowel institutionele als professionele kaders (vakinhoudelijke kaders).

Verder is het advies om de sociale teams actiever in te laten zetten op de versteviging van het sociaal netwerk van cliënten. Ook wordt geadviseerd om de afstemming over de onderlinge verwachtingen van de dienstverlening van MeerVoormekaar te verbeteren.

In hoeverre werken de sociale teams integraal?
Wat goed gaat: sociale teams al veel stappen gezet hebben als het gaat over integraal werken. Zo doen de professionals onderzoek aan de hand van een uitgebreide vragenlijst over dertien leefgebieden en is er een relatief goede verbinding tussen de domeinen Wmo en Jeugd, doordat beide domeinen geïntegreerd zijn in één sociaal team. Ook valt op dat beide gemeenten in kleine of grotere mate al zelf laagdrempelige hulp bieden. Daarnaast is er ruimte voor maatwerk. Verder valt op dat de sociale teams in goede verbinding staan met het onderwijs en huisartsen.

Ontwikkelkansen: De grootste ontwikkelkans is het uitbreiden en formaliseren van het zelf verlenen van basishulp. Ook is er ontwikkeling mogelijk in het integraler samenwerken tussen de verschillende domeinen en afdelingen.

In hoeverre opereren de sociale teams met mandaat?

Wat goed gaat: De consulenten uit de sociale teams maken (on)veiligheid als onderdeel van hun onderzoek bespreekbaar met de inwoner. De teams werken met procesregisseurs die veel kennis hebben van hoe te handelen bij onveiligheid. Zij weten de weg te vinden naar expertises op dit vlak, zoals de Jeugdbeschermingstafel en het Jeugd en veiligheidsoverleg.

Ontwikkelkansen: De professionals zijn zich bewust van de schaarste van tijd, geld en middelen, maar in de praktijk blijkt het nog moeilijk hier concreet invulling aan te geven. De huidige (Wijchense) werkwijze om controle te krijgen op de kosten en de kwaliteit te waarborgen (het TA) heeft onvoldoende effect en beperkt de professionele autonomie. Daarom wordt geadviseerd om over te gaan op een nieuwe werkwijze, waarbij de toetsing achteraf op omvang en duur van indicaties en kwaliteit van onderzoeksverslagen te vervangen door coaching aan de voorkant (door een gedragswetenschapper).

Wat betreft het thema veiligheid, wordt geadviseerd om bewuster werkbeschrijvingen op te stellen en te implementeren. Specifiek over de werkwijze van de sociale teams bij complexe casussen en onveiligheid. Ook kunnen expertises zoals het Regionale Expert Team (RET) en Regionaal Expertise Project complex Scheidingen (REPS) vaker geconsulteerd worden.

RAPPORTAGE VRAAGPUNT EN VRIJ TOEGANKELIJK AANBOD

MEERVOORMEKAAR WIJCHEN | T/M AUGUSTUS 2025

Er zijn ca. **225 individuele vragen** binnengekomen via het Vraagpunt:

- → 17% jongeren
- → 12% tot 50 jaar
- → 21% 50-67 jaar
- → 50% vanaf 68 jaar

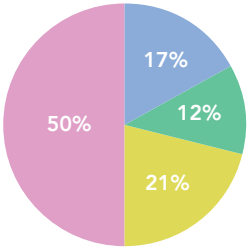

HERKOMST VAN DE VRAGEN:

- → 51% is afkomstig van inwoner of informeel netwerk inwoner*
- → 21% via het Sociaal Wijkteam
- → 15% via zorgorganisaties zoals huisarts of praktijkondersteuners
- → 8% via politie, onderwijs, woningcorporaties en werkbedrijf
- → 5% op initiatief sociaal werker of verwezen binnen MeerVoormekaar

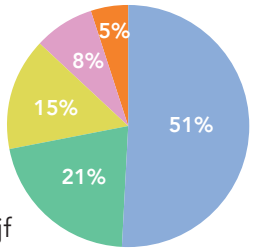

DOORVERWIJZING VAN VRAGEN:

- → 48% MeerVoormekaar, o.a. hulpdiensten, netwerkcoaches, formulieren-team en administratieve ondersteuning, individuele maatjes, etc.
- → 39% is doorverwezen naar collectief aanbod van MeerVoormekaar, zoals Koffie met Leonie, lotgenotencontact-groepen, dagbegeleiding, ontmoetingsgroepen als Wijchen Kookt, Let's Meet.
- → 5% terugverwezen naar Sociaal Wijkteam.
- → 8% is doorverwezen naar collectief aanbod van derden.

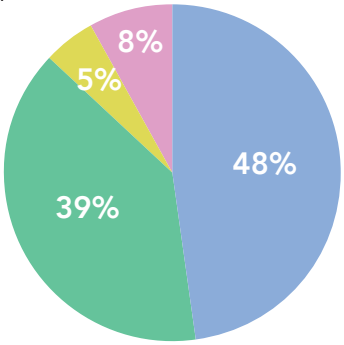

THEMA'S VRAGEN:

→ Sociale relaties	41%
→ Wonen en leefbaarheid	13%
→ Financiën	15%
→ Geestelijke en lichamelijke gezondheid	18%
→ Werk, opleiding en activiteiten	6%
→ Zingeving	4%
→ Respijtzorg/mantelzorg	3%

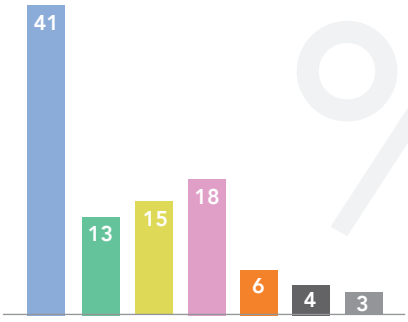

Welzijnsbezoeken

103

individuele huisbezoeken door getrainde vrijwilligers

COLLECTIEF AANBOD

LOTGENOTENCONTACT	Gem. aantal deelnemers per keer	Aantal keer
→ NAH Café, ontmoeting en informatie	15-20	7
→ NAH dag,	25	1
→ NAH wandelgroepen (2)	4-6	35
→ Ontmoetingsgroep partnerverlies	21	8
→ Ontmoetingsgroep Kindverlies	8	5
→ Leer/herstelgroep Samen Sterker	4-6	35
→ Vriendengroep jongvolwassenen met ASS	4-6	10
→ Jongeren met ASS, groep1 jonge jeugd	9	7
→ Jongeren met ASS, groep 2 oudere jeugd	13	7
→ Ouders ontmoeten ouders (kinderen met ASS)	8-10	7
→ Open ateliers, herstelgerichte (creatieve) dagbesteding	5 gr., 4 deeln.	35
→ Jonge mantelzorgers activiteiten (8-13 jaar)	8	7

"Het geeft me zoveel kracht om niet alleen te ontvangen, maar ook iets bij te dragen. We doen dit samen, en ik merk dat ik er zelf ook sterker van word."

- Een deelnemer

ONTMOETING	Gem. aantal deelnemers per keer	Aantal keer
→ Koffie met Leonie in 't Kompas	50-70	35
→ Koffie met Leonie in 't Achterom (start april 2024)	15-25	35
→ Koffie met Leonie in de Oase	20-25 (incl. deelnemers Oase)	35
→ Koffie met Leonie Villa Sterrebosch	15	17
→ Multiculturele Vrouwengroep, wekelijks	10	35
→ Ontmoetingsgroep laaggeletterden, wekelijks	5	35
→ Wijchen Kookt	25-30	6

INFORMATIE EN ADVIES	Gem. aantal deelnemers per keer	Aantal keer
→ Geheugenbieb, themabijeenkomst (i.s.m. bibliotheek, GGD, ZZG Zorggroep	20	2
→ Scheidingsloket (i.s.m. Sociaal Wijkteam),	1-2	8
→ Taalcafé Oekraïners, groep 1	8	28
→ Taalcafé Oekraïners, groep 2	12	28

CURSUSSEN	Gem. aantal deelnemers per keer	Aantal keer
→ Cursus Ouders van pubers (5 bijeenkomsten)	7	1
→ Cursus Voluit Leven ism Pro Persona Connect (6 bijeenkomsten) Zomereditie	8	1
→ Trots Op Mezelftraining (i.s.m. Sociaal Team)	6 bijeenkomsten	10 deeln.

MEER BEWEGEN VOOR OUDEREN (MBVO)	
→ Gymnastiek, wekelijks op 8 locaties, 8 groepen	gem. 80 deelnemers per week
→ Yoga, wekelijks op 7 locaties, 13 groepen	gem. 134 deelnemers per week
→ Werelddans, 2 locaties, 2 groepen	gem. 20 deelnemers per week

INCIDENTEEL (bijv. jaarlijks terugkerend) en naar behoefte, soms in samenwerking met andere organisaties of inwoners)	
→ Bloemetje bij de boer	50
→ Mantelzorg info dag Bergharen Hernen Leur	10
→ Nationale Pannenkoeken -dag Bergharen Hernen Leur	30
→ Streekmarkt Hernen	150
→ Nieuwjaarsbijeenkomst met bewoners en omwonenden Noodopvang Oekraïners	75
→ Deelname met jongeren Viking Run	5

JONGERENACTIVITEITEN in jongerencentrum en in de wijkcentra	Gem. aantal deelnemers per keer	Aantal keer
→ Meidenmiddag	10-15	6
→ Jongerencentrum in avond open, 2x per week	per avond 15-20	70
→ Jongerencentrum, open inloop in de middag	10-15	35 wk.
→ Zomeractiviteiten	10	

Openbaar Zaaknummer: Z/25/331068

Informatienota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Tweede informatie nota sociaal domein tot augustus 2025

Datum: 16 december 2025

Kernboodschap

- **De doorontwikkeling van de sociale teams en de sociale basis heeft prioriteit.** We hebben deze ontwikkeling in onderdelen opgeknipt. De eerste verbeteringen zijn ingevoerd.
- **De complexiteit en onrust van de huidige samenleving heeft een invloed op zorggebruik.** Het lange wachten op geschikte huisvesting en zorg is een aandachtspunt. Daarnaast zien we druk op mantelzorgers, eenzaamheid en prestatiedruk en onbekendheid en daardoor vaak onbegrip voor nieuwkomers opspelen.
  Samenhorigheid en zingeving zorgen voor positiviteit. Burgerinitiatieven zoals voorzorgcirkels en bijvoorbeeld het delen van ervaringen en kennis in praatgroepen maken het verschil en dragen positief bij aan het welbevinden in Wijchen
- **De jeugdzorgkosten laten een lichte daling zien ten opzichte van de prognose.** Dit komt door een aanzienlijke daling van de post ambulant.
- **Het aantal thuiswonende oudere inwoners neemt gestaag toe**. Dit heeft een invloed op de zorgconsumptie en de daaraan gerelateerde kosten.
- **We beïnvloeden de koers door de data te analyseren.** We houden grip en focus door gedegen analyses op inhoud en financiën. We vertalen dit door in beleid en uitvoeringsplannen en gerichte acties om uitzettingen te verminderen en stabilisatie te continueren. Uitzettingen worden daardoor vroegtijdig gesignaleerd, maar zijn daarmee niet te voorkomen. Het geeft ons wel materiaal om bij te sturen.

Eerdere besluiten

Datum	Korte omschrijving eerder genomen besluit
24-05-2022	*Beslisnota 'Structurele extra inzet preventie jeugd en regieteam', Zaaknummer* 22/68940
30-06-2022	*Eerste informatienota 2022 stand van zaken Wmo, jeugdhulp, sociaal wijkteam en welzijn-0 meting en Q1 2022 Zaaknummer 22/77690*
20-12-2022	*Informatienota Stand van zaken Wmo, jeugdhulp, Sociaal Wijkteam en welzijn - jan. tot en met aug. 2022 Zaaknummer* 22/096217
15-06-2023	*Eerste informatienota Wmo, Jeugdhulp, Sociaal team en Welzijn januari tot maart 2023 Zaaknummer Z/23/124046*

Datum	Korte omschrijving eerder genomen besluit
19-12-2023	*Tweede informatienota Wmo, Jeugdhulp, Sociaal team en Welzijn januari tot augustus 2023 Zaaknummer Z/23/147711*
20-06-2024	*Eerste informatienota sociaal domein januari tot maart 2024 Zaaknummer Z/24/244510*
30-01-2025	*Tweede informatienota sociaal domein tot augustus 2024 Zaaknummer Z/24/271610*
19-05-2025	*Beslisnota 'Robuust sociaal team en sterke sociale basis Zaaknummer Z/25/299103*
25-09-2025	*Eerste informatienota Sociaal Domein tot april 2025 Zaaknummer Z/25/301360*
25-09-2025	*Informatienota Stevige sociale teams en solide sociale basis Zaaknummer Z/25/313087*

Toelichting
We informeren uw raad volgens de bestaande P&C-cyclus over de stand van zaken rondom de toegang, welzijn en het zorggebruik Wmo en Jeugdhulp. Hiermee creëren we inzicht in de ontwikkelingen van zorg, welzijn en toegang en de financiële gevolgen daarvan.

In deze informatienota schetsen we tweemaal per jaar een uitgebreider beeld van de ontwikkelingen, zowel inhoudelijk als financieel. De nota is op hoofdlijnen opgesteld en in *bijlage 1: het monitorverslag* gaan we dieper op de inhoud in.

Dit is de tweede informatienota van 2025. We noemen deze nota "De stand van zaken sociaal domein". Hoewel we niet het volledige sociaal domein beschrijven in deze nota bundelen we steeds meer onderwerpen uit dit domein en daarom is deze titel passend. In overleg met de gemeenteraad is ervoor gekozen om vanaf 2026 tweemaal per jaar een informatienota aan u voor te leggen, waarvan één keer met monitorrapportage en informatiebijeenkomst. De eerstvolgende zal medio juni zijn.

1. Duiding zorggebruik en bijstelling 2025

In Q1 van 2025 is de jaarlijkse Nulmeting Jeugd en WMO uitgevoerd. Tijdens meerdere inhoudelijke duidingssessies is op basis van de actuele zorgpopulatie, te verwachten trends in zorggebruik, definitieve tarieven 2025 en ontwikkelingen het geactualiseerde beeld 2025 (en verder) bepaald. Dit hebben we in de Perspectiefnota verwerkt, waarmee de actuele begroting is bijgesteld.

In voorliggende rapportage brengen we de laatste ontwikkelingen in het zorggebruik en de daaraan gerelateerde kosten in beeld (zorggebruik stand t/m augustus 2025). Deze resultaten zijn verwerkt in de novemberrapportage 2025 (P&C- cyclus).
Volgens deze methodiek monitoren en duiden we door het jaar heen, vergelijken we periodiek de actuele begroting en de realisatie, en stellen bij waar nodig.

De belangrijkste ontwikkelingen en bevindingen op basis van de duiding, zoals benoemd in het monitorverslag, zijn:

Belangrijkste bevindingen preventie en toegang

- Het onderzoek naar de sociale basis en sociale teams heeft op hoofdlijnen verbeter- en door ontwikkelpunten opgeleverd. Aan de hand van dit onderzoek en de wettelijke verplichtingen volgens de Hervormingsagenda Jeugd werken we toe naar een Stevig Sociaal Team en goede Sociale basis (vrij toegankelijk aanbod). Januari 2026 starten we met de inzet van Buurtgezinnen, en voegen we de POH-jeugd (Praktijk Ondersteuner Huisartsen) toe aan het sociaal team. Dit is een medewerker met specialistische jeugd GGZ-kennis. Deze persoon kan werk diagnoses, behandeladviezen en kortdurende ondersteuning bieden op verzoek van huisarts en sociaal team. In 2026 gaan we daarnaast starten met het geven van ambulante begeleiding binnen het Sociaal Team. We voegen gezinscoaches toe en starten met de inzet van Langdurige levensloop begeleiding. We zijn nu bezig met het uitwerken van de functies en aan het werven. We werken uit welke scholing het sociaal team nodig heeft om aan de nieuwe werkwijze te gaan voldoen (bieden van begeleiding). Daarnaast kijken we of we de juiste functies en competenties en formatie in huis hebben of dit moeten aanpassen.
- We hebben gemerkt dat de inzet op stabilisatie van het team zijn vruchten heeft afgeworpen. We zien dat het verloop minder is en mensen zich verbinden aan de organisatie. Dit willen we behouden door te zorgen voor een goede ondersteuningsstructuur voor de consulenten. Dit onder andere door het beschikbaar hebben van meer kennis op het gebied van psychische problemen bij jeugdigen door een POH-jeugd in dienst te nemen. Dit is een vervanging van de SOH. We hebben hiervoor gekozen om een grotere verbinding en beschikbaarheid voor het sociaal team te bewerkstellingen. Ook zorgen we ervoor dat deze functie (POH-jeugd) beschikbaar is en blijft voor de huisartsen. Tevens zijn we een gedragswetenschaper aan het werven die te consulteren is bij ingewikkelde en complexe vraagstukken van inwoners door de consulenten. Ook kan deze persoon samen met de consulenten sturen op de kwaliteit van de te leveren ondersteuning en de hulpvraaganalyses. Als laatste investeren we op een betere beschikbaarheid en samenwerking tussen beleid en het sociaal team. Dit zodat er een goede verbintenis is tussen uitvoering en beleid.
- Met behulp van de boven genoemde aanpassingen zorgen we dat het sociaal team klaar is voor de doorontwikkeling voor het zelf bieden van ondersteuning (begeleiding).
- Samenwerking met welzijnswerk is cruciaal voor de ontwikkeling van de sociale basis. MeerVoormekaar is verantwoordelijk voor het collectieve vrij toegankelijke aanbod en het versterken van cohesie en zorg voor elkaar in wijken en buurten.
- We blijven met de doorontwikkeling van het sociale team sturen op harmonisatie met de gemeente Druten op toegang en preventie. Dit zorgt voor efficiëntie en het optimaal gebruik maken van elkaars kennis en inzet van mensen.

Belangrijkste bevindingen Jeugd

- In 2025 is er gestart met veel nieuwe zorgproducten regionaal en bovenregionaal (Essentiële functies). Hierdoor is het landschap in 2025 veel veranderd. Verschuivingen welke hebben plaats gevonden worden in de rapportage vernoemd.
- Met tijdige inzet proberen we problemen minder zwaar te laten worden en ook proberen we specialistische kennis erbij te halen zodat een kind niet een andere

behandelaar of andere onderwijsvorm nodig heeft of verder vastloopt. Toch moeten we constateren dat bij een aantal jeugdigen de problematiek dermate ernstig is dat we dit met preventie of snellere inzet niet kunnen voorkomen of beïnvloeden. Voor deze groep is het maatwerk in het zoeken naar passend aanbod.
- We zien het aantal jeugdigen in verblijf dalen maar dat de zorgvragen van deze jeugdigen complexer en intensiever worden.
- We zien een stijging van de tarieven. Dit zorgt ervoor dat bij een aantal categorieën waar we een daling in het aantal jeugdigen en eenheden zien, we toch een stijging in kosten hebben.
- Bij ambulant zien we een daling van de ambulante begeleiding. Het Sociaal Team slaagt erin minder uren in te zetten. We gaan in 2026 van start met het geven van begeleiding binnen het Sociaal Team. Dit moet leiden tot een afname van begeleiding die ingezet wordt bij zorgaanbieders.
- Specialistische GGZ zien we in zorgzwaarte (duur en volume) toenemen. Basis GGZ neemt af. We zetten in op het versterken van de jeugdigen en hun ouders door het starten van een GEM atelier (Ecosysteem Mentale Gezondheid). Bij GEM wordt bij psychisch lijden meer gekeken vanuit de sociale context. We starten in 2026 met de POH-jeugd (Praktijk ondersteuner Huisartsen).
- Door het sluiten van de gesloten afdelingen van jeugdzorg en omvorming naar kleinschalig wonen ontstaan er verhogingen van tarieven. Helaas worden we hiervoor niet gecompenseerd in de beschikbare middelen vanuit het Rijk. Regionaal en bovenregionaal zijn we in gesprek hoe dit tot een onderwerp te maken op de landelijke tafels met het ministerie.
- Voor een verdere inhoudelijke duiding verwijzen we naar *bijlage 1 het monitor verslag.*

Belangrijkste bevindingen WMO
- Bij dagbesteding volwassenen zien we dat het aantal klanten daalt maar dat het aantal dagdelen dat men gebruik maakt van de dagbesteding toeneemt. Bij dagbesteding ouderen zien wij een stijging bij de specialistische dagbesteding. Verder is het beeld stabiel.
- Het beeld bij de reguliere begeleiding laat een lichte stijging zijn. Bij specialistische begeleiding zien we een forse toename van het aantal klanten en een meer dan verwachte toename van de ureninzet. De stijging van het product specialistische begeleiding doet zich bijna in de hele regio voor. Verwijzers en zorgaanbieders geven aan dat situaties complexer worden en er meer zorg wordt ingezet.
- In plaats van reguliere of specialistische begeleiding wordt met succes vaker een lichtere vorm van begeleiding, de praktische begeleiding, ingezet.
- Tegen de verwachting in, gelet op de vergrijzing, zien we het aantal klanten met hulp bij het huishouden niet stijgen. De verwachte stijging van uren zet niet door. Dit komt ook door het tekort aan personeel bij onze aanbieders.
- Vanaf juni 2025 hebben we nieuwe contracten met acht organisaties voor het leveren van hulp bij het huishouden. Met deze organisaties maken we afspraken over de wijze waarop de beschikbare hulpen zo efficiënt mogelijk ingezet kunnen worden. Ook onderzoeken we het instellen van een centrale wachtlijst.
  Voor verdere duiding verwijzen we naar *bijlage 1 het monitor verslag.*

2. Hervormingsagenda Jeugd 2023-2028
De Hervormingsagenda jeugd 2023-2028 beschrijft de aanpak van een grote transitie die we de komende jaren met elkaar moeten maken. De agenda bestaat uit een groot pakket inhoudelijke maatregelen die moeten leiden tot betere en beter passende zorg voor kinderen en gezinnen binnen een stelsel dat houdbaar is voor de toekomst (zowel financieel als in menskracht).

De acht thema's van de Hervormingsagenda jeugd zijn verwerkt in het Regionaal programma jeugd. Het regioprogramma is eind 2023 door alle raden van de regio vastgesteld. In 2024 is met het onderzoek naar de Sociale Teams een lokale vertaling gemaakt naar de inrichten van het sociaal team. In september 2025 bent u geïnformeerd over de eerste stappen die we nemen om te komen tot een Stevig Sociaal team en Sociale Basis. Voor de verdere ontwikkeling hiervan in 2027 en verder wordt u in 2026 geïnformeerd over het implementatieplan en worden de eerste evaluatie gegevens beschikbaar.

Inmiddels is gesteld dat de door het Rijk ingeboekte bezuinigingen per 2026 niet haalbaar zijn. We worden daarom in 2026 en 2027 gecompenseerd in ons gemeentefonds voor de jeugdzorgkosten. Dit betekent niet dat we achterover kunnen leunen door een beter passend budget. We zullen hard moeten werken om de aangekondigde (verschoven) bezuinigingen in 2028 te kunnen opvangen. Dit doen we onder andere door een investering en gerichte doorontwikkeling van de sociale basis (het vrij toegankelijk aanbod) en de robuuste sociale teams. Zonder deze doorontwikkeling gaan we de taakstellingen in 2028 niet behalen.

3. Financieel beeld Bijstelling 2025
In Q1 van 2025 is de jaarlijkse Nulmeting Jeugd en WMO uitgevoerd. Tijdens meerdere inhoudelijke duiding sessies is op basis van de actuele zorgpopulatie, te verwachten trends in zorggebruik, definitieve tarieven 2025 en ontwikkelingen het geactualiseerde beeld 2025 (en verder) bepaald. Dit hebben we in de Perspectiefnota verwerkt, waarmee de actuele begroting is bijgesteld.

In voorliggende rapportage brengen we de laatste ontwikkelingen in het zorggebruik en de daaraan gerelateerde kosten in beeld (zorggebruik stand t/m augustus 2025). Deze resultaten zijn verwerkt in de novemberrapportage 2025 (P&C- cyclus).

Wat is de verwachte afwijking t.o.v. de begroting?
Voor het lopende jaar 2025 verwachten we op het onderdeel Jeugd een **voordeel** ad **€ 412k** ten opzichte van de actuele begroting. In de septemberrapportage was dit een verwacht voordeel van € 18k.
Dit verwachte resultaat leidt tot een storting in de egalisatiereserve Jeugd. Deze reserve is bedoeld voor het egaliseren van (verwachte) jaarresultaten Jeugd.

Voor het lopende jaar 2025 verwachten we op het onderdeel WMO een **voordeel** ad **€ 393k** ten opzichte van de actuele begroting. In de septemberrapportage was dit een verwacht voordeel van € 34k.

Dit verwachte resultaat leidt normaliter tot een storting in de egalisatiereserve WMO. Deze reserve is bedoeld voor het egaliseren van (verwachte) jaarresultaten WMO. Omdat deze reserve al op het maximale plafond zit, vervalt de storting en valt het vrij in de algemene middelen.

	Begroting 2025	Bijstelling 2025		
	Nulmeting 2025	Nov rap 2025	Verschil 2025	Vorige prognose 2025
Jeugdwet	19,8	19,4	0,4	19,8
wmo	11,1	10,7	0,4	11,0
totaal Jeugd + WMO	**30,9**	**30,1**	**0,8**	30,9

Voorliggende informatienota heeft geen begrotingswijziging tot gevolg. Bijstellingen lopen via de reguliere P&C- cyclus. Genoemde cijfers sluiten een op een aan bij de 4e rapportage 2025 Wijchen, ook wel de Programmarapportage November 2025 genoemd.

4. Relevante ontwikkelingen

Beleidsplan sociaal domein (Samen voor een gezonde toekomst 2025-2028)
We zijn nu bijna een jaar onderweg met het beleidsplan Samen voor een gezonde toekomst 2025-2028. Het uitvoeringsplan wordt op dit moment geëvalueerd. U ontvangt begin 2026 separaat een informatienota met deze evaluatie.

Vergelijking regionaal
Samen met het Regionaal Ondersteuningsbureau hebben we afgesproken het regionaal zorggebruik van WMO en jeugdhulp toe te voegen aan het monitorverslag. Hierdoor kunnen we regionaal vergelijken en leren van elkaar als regiogemeenten. Ook hebben we nu cijfers over Beschermd Wonen die we regionaal kunnen vergelijken.

- **Jeugd**
  Regionaal valt de afname van begeleiding op. Dit komt met name door de begeleiding die door de Buurtteams (sociale teams) van Nijmegen wordt gegeven. In Wijchen zien we ook een daling van de begeleiding doordat het lukt om minder uren per week in te zetten.
  Op het gebied van residentieel verblijf, ambulante behandeling en GGZ is het zorggebruik in Wijchen hoger dan regionaal gemiddeld. Oorzaak is hierbij niet het aantal jeugdigen dat in zorg zit, want dit daalt of is stabiel. De oorzaak is verzwaring van de zorg.

- **Wmo**
  In totaal over de regio zijn er minder cliënten die reguliere begeleiding ontvangen. In Wijchen is het aantal cliënten in de 1e helft 2025 stabiel.
  De inzet van het product specialistische begeleiding zien wij nog steeds stijgen. Het aantal klanten is na de forse stijging eind 2024 weer op het niveau van medio 2024. De begin 2025 bij de nulmeting extra geraamde uren lijken onvoldoende. Een structurele verhoging van de hoeveelheid uren is nodig. De stijging van het product specialistische begeleiding doet zich bijna in de hele regio voor. Verwijzers en zorgaanbieders geven aan dat situaties complexer worden en er meer zorg wordt ingezet.
- **Beschermd wonen (BW) en Beschermd Thuis (BT)**
  In de Halfjaar managementrapportage Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang regio Rijk van Nijmegen en Rivierenland 2025 zijn de belangrijkste ontwikkelingen in de regio beschreven voor het eerste halfjaar 2025. Deze cijfers dienen met de nodige voorzichtigheid geïnterpreteerd te worden.
  Regionaal is een stijging (14%) van nieuwe aanmeldingen voor BW. Voor Wijchen lijkt er een lichte stijging te zijn van het aantal nieuwe aanmeldingen van de eerste helft van 2025 t.a.v. 2024.
  Regionaal is er een stijging van het aantal unieke BW-inwoners met 3%. Van de 869 cliënten met een BW/BT indicatie regionaal verblijven er 42 in Wijchen. In 2024 waren dat er in Wijchen 32 van 824 regionaal.
  Het aantal inwoners met indicatie op de wachtlijst is gedaald vanwege nieuwe inkoop beschermd wonen en ook het gemiddeld aantal dagen op de wachtlijst is door de nieuwe inkoop gedaald. Als gevolg van de werkdruk bij Toegang Beschermd Wonen is de wachttijd boven de 7 gewenste weken naar mogelijk 10-12 weken opgelopen. Van de inwoners met een BW-indicatie heeft ongeveer een derde dagbesteding.
- **Maatschappelijke opvang**
  Er is regionaal een stijging van het aantal meldingen (+5%). Wat betreft de herkomst van de meldingen geldt dat voor herkomst Wijchen in de eerste helft van 2025 8 meldingen zijn gedaan (gemiddelde instroom 2023 –2025 20 meldingen). Er is regionaal een daling van het aantal meldingen waarvan geen herkomst is vastgesteld (-17%). De kosten zijn in de eerste helft 2025 gestegen met 8%, als gevolg van de stijgende vraag en indexeringen.

Welzijn/vrij toegankelijk aanbod:
Welzijn is van groot belang in de doorontwikkeling van de sociale basis in samenhang met het sociaal team. Dit aanbod is ontwikkeld en wordt uitgevoerd door MeerVoormekaar. Dit aanbod staat verder beschreven in de monitor sociaal domein (zie bijlage).
MeerVoormekaar heeft een roerig jaar gehad. Dit door onenigheid met een paar medewerkers. Verder is er gewerkt aan de verdere professionalisering van de organisatie en het opvangen van het hoge ziekteverzuim met een verzekering. We hebben dit gevolgd en ons laten informeren maar gaan feitelijk niet over de interne organisatie van MeerVoormekaar. In de bestuurlijke overleggen sturen we op gedegen en volledige informatie over het verloop van het uitvoeren van de subsidieopdracht. Ook sturen we op het verkrijgen van adequate subsidieaanvragen en verantwoordingen die voldoen aan de

gestelde eisen door de gemeente. Dit is een lerend proces voor MeerVoormekaar. Het komend jaar heeft de gemeente de wens om het accent te kunnen verleggen naar het inhoudelijke gesprek over het uitvoeren van de opdracht door MeerVoormekaar. Hier zou ruimte voor moeten komen nu MeerVoormekaar de kwaliteit van verantwoording lijkt te hebben verbeterd.

Gezond en Actief Leven Akkoord, Sportakkoord en Integraal Zorgakkoord
Wijchen heeft een lokaal Gezond en Actief Leven akkoord vastgesteld in oktober 2023. Dit wordt uitgevoerd in de jaren 2023-2026. Het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) biedt het fundament voor samenhangend gezondheidsbeleid en een lokale aanpak op het gebied van gezondheid, sport en bewegen, cultuur en sociale basis. Er wordt voortgebouwd op de doelen van o.a. het lokaal Preventieakkoord en lokaal Sportakkoord. Voor de financiering is er één brede Specifieke uitkering vanuit de Rijksoverheid. Lokale initiatieven kunnen een financiële bijdrage aanvragen voor activiteiten die passen bij de ambities van het GALA, hiervoor is in 2024 en 2025 een aparte subsidieregeling vanuit de gemeente Wijchen opgesteld. Ook bij het Sportakkoord kan subsidie aangevraagd worden. In september 2025 is een Gezond en Actief tour georganiseerd om de Gemeenteraad diverse initiatieven te laten zien.

Op regionaal niveau werken we samen aan de doelen van het Integraal Zorgakkoord (IZA). Dit akkoord heeft als doel om de zorg ook in de toekomst bereikbaar en betaalbaar te houden. We werken hierin samen met o.a. zorgverzekeraars, zorgpartijen, regiogemeenten en welzijn. Taak voor de gemeenten is om te zorgen voor een goede preventieve basis en aansluiting op het medisch domein. We werken aan het verstevigen van de ‘ketenaanpakken’ voor valpreventie, overgewicht bij jeugd en volwassenen, een kansrijke start voor jonge kinderen en welzijn op recept en ontwikkelen regionaal initiatieven om de mentale gezondheid van onze inwoners te versterken. Het GALA en IZA worden opgevolgd door het AZWA (aanvullend zorg- en welzijnsakkoord). Begin 2026 wordt er meer bekend over inhoudelijke voorwaarden en financiering hiervan. Positief aan het nieuwe akkoord is dat voor meer onderdelen structurele financiering is zodat langdurige inzet op preventie beter mogelijk wordt. Ook zijn er aanvullende middelen voor 2026 op een aantal onderdelen. Wanneer de uitwerking van het AZWA bekend is, zullen we u hierover informeren.

Inloop en ontmoeten
We willen, in samenwerking met de KBO's en seniorenverenigingen en andere maatschappelijke organisaties, de laagdrempelige inloop en ontmoeten stimuleren. De ontmoetingsplekken zijn erop gericht om inwoners op een laagdrempelige manier elkaar te laten ontmoeten, informatie te delen, hobby's uit te oefenen, cursussen te organiseren en te volgen, vrijwilligerswerk te doen en deel te nemen aan de maaltijdvoorziening. Bij de ‘Koffie met Leonie’ momenten die MeerVoormekaar organiseert in verschillende wijkcentra op verschillende dagen zien wij een grote opkomst. Sinds het najaar vindt er ook een ‘Koffie met Leonie’ plaats in Wijchen Zuid.

We zetten de eerder ingezette ondersteuning van ’t Kompas en het seniorenontmoetingscentrum de Villa voort. Ook de inloop van Ixta Noa voor mensen met een psychische kwetsbaarheid continueren we.

Verbeteren van Mantelzorgondersteuning
Sinds 2023 is de Consulent Mantelzorg bij het Sociaal team gestart. Uit onderzoek bleek dat mantelzorgers meer behoefte hebben aan ondersteuning, de Consulent Mantelzorg draagt hieraan bij. Ook in 2025 zijn er weer mooie resultaten behaald. In de eerste helft van 2025 vonden 106 gesprekken plaats waarvan 15 éénmalig. Er vonden 12 inloopspreekuren plaats. De Consulent heeft meerdere presentaties gegeven aan het Sociaal Team, een samenwerkingspartner en mantelzorg Bergharen, Hernen en Leur. De Consulent is aangesloten bij het regionaal Welzijnsoverleg over Mantelzorg. Er hebben verder 32 netwerkgesprekken plaatsgevonden onder andere met nieuwe aanbieders respijtzorg.
Het mantelzorgpanel (bestaat uit ervaringsdeskundigen) is twee keer bij elkaar geweest. Tijdens deze bijeenkomst is geïnventariseerd wat de wensen zijn: op basis hiervan is er een vraaggericht cursusaanbod gemaakt. De webpagina over mantelzorg is verder doorontwikkeld. Het Netwerk mantelzorg (bestaand uit professionals en ervaringsdeskundigen) is drie keer bij elkaar geweest in 2025. Op basis van signalen zijn er verbeteringen doorgevoerd. Er is een logo ontwikkeld voor mantelzorg. Dit draagt bij aan de herkenbaarheid van activiteiten voor mantelzorgers. Het netwerk Mantelzorg heeft in 2025 geen Dag maar liefst een Week van de mantelzorg georganiseerd om de mantelzorgers te bedanken voor hun inzet. Nieuw is de samenwerking met cultuur: via subsidie van cultuurparticipatie werd de theatervoorstelling van Music Care en het appeltaartconcert mogelijk. Ook dagbestedingen hebben aandacht besteed aan mantelzorgers.

ZonMw subsidie 'Zinvolle dagactiviteiten thuiswonende mensen met dementie'
De gemeenten Druten en Wijchen hebben onderzoek gedaan naar de behoefte aan zinvolle dagactiviteiten voor thuiswonende mensen met dementie. Eind 2023 is een vervolgsubsidie toegekend vanuit ZonMw. De afgelopen 1,5 jaar zijn er veel stappen gezet: het aanbod is verbeterd (o.a. een prikkelarme bioscoop, Brein-fit, er wordt meer muziek ingezet en bewogen bij de dagbegeleiding) en de ondersteuning voor mantelzorgers is verbeterd. Er zijn een signaleringskaart en filmpjes ontwikkeld, en er zijn twee 'vergeet me niet'- routes ontwikkeld. Ook is er nu veel informatie te vinden over dementie op de gemeentelijke website. Nu de ZonMW-subsidie is gestopt, evalueren we de pilots en borgen we de initiatieven die succesvol zijn.

Voorkomen of verminderen van Eenzaamheid
In Wijchen is 1 op de 4 inwoners eenzaam, iedereen kan er vroeg of laat mee te maken krijgen. Vanuit de Gala subsidieregeling 'Een tegen eenzaamheid' kunnen organisaties en instellingen subsidie aanvragen om eenzaamheid te verminderen, te voorkomen of bespreekbaar te maken. Hier is volop gebruik van gemaakt. De 'Week van de ontmoeting' was wederom een succes. De SPUK GALA subsidie 'Een tegen eenzaamheid' stopt in 2026.

Iedereen doet mee (inclusie)
De werkgroep inclusie bestaat momenteel uit 7 inwoners met diverse ervaringskennis en overlegt maandelijks. De werkgroep krijgt ondersteuning van een beleidsmedewerker.

Naast het overleg heeft de werkgroep regelmatig gesprekken met inwoners, medewerkers van de gemeente, andere werkgroepen (o.a. werkgroep dementie en WauW) en verenigingen (waaronder Stichting Openbaar Carnaval Wijchen).

De werkgroep heeft dit jaar veel aandacht gegeven aan activiteiten voor inwoners met een niet-zichtbare beperking. Bijvoorbeeld door uitbreiding van prikkelarme momenten tijdens evenementen in Wijchen en extra aandacht voor prikkelarme activiteiten in de media en op de gemeentelijke website.
Leden van de werkgroep hebben samen met leden van de werkgroep Bereikbaarheid Toegankelijkheid en Bruikbaarheid (BTB) dit jaar de kermis weer gecontroleerd op toegankelijkheid en hierover advies gegeven.
De werkgroep blijven inwoners, ondernemers en medewerkers van de gemeenten informeren over het belang van extra aandacht voor inclusie. Daarnaast willen zij beter zichtbaar worden voor de inwoners van gemeente Wijchen. De wens is om het aantal leden uit te breiden, zodat er meer stappen gezet kunnen worden.

Aanbod en ontwikkelingen voor inwoners met een psychische kwetsbaarheid
De pilot Herstelgerichte Inloop in het Mozaïek die in september 2024 is overgenomen door Ixta Noa is in oktober 2025 positief geëvalueerd. Het aanbod voldoet aan de verwachtingen en nu de pilot is afgerond wordt de Herstelgerichte Inloop Mozaïek structureel aanbod van Ixta Noa naast het aanbod in het Noorderlicht. Er zal in 2026 wel meer aandacht aan werving van deelnemers worden besteed.

De dagbesteding en inloop van het RIBW in het gebouw St. Jozef heeft een beschut karakter en zorgt voor een completer aanbod aan dagbestedingsactiviteiten voor mensen met psychiatrische problematiek in Wijchen. Tot nu toe is de aanloop nog niet groot. Dit vraagt vaak tijd gezien de problematiek van de doelgroep.
De Broedplaats/Open Ateliers biedt al meerdere jaren creatieve activiteiten aan voor mensen die een psychische kwetsbaarheid hebben. De opzet is herstelgericht om mensen te helpen een stap verder te komen. Uit de praktijk bleek dat voor veel mensen dit aanbod een eindstation is in plaats van een tussenstap. Begin 2025 is er een nieuwe groep gestart waarbij met behulp van MeerVoormekaar deelnemers worden geselecteerd die de potentie hebben om door te stromen en die daarvoor worden begeleid. Het gaat om een kleine groep mensen, maar de opzet lijkt succesvol en zal in 2026 een vervolg krijgen.

De WijkGGZ zal in 2026 een transitie ondergaan naar “GGZ in het Netwerk”. Dit als onderdeel van de ontwikkeling van Mentale Gezondheidsnetwerken in Rivierenland en Rijk van Nijmegen. De doelstelling van “GGZ in het Netwerk” is in lijn met doelstellingen van WijkGGZ. De opzet is dat diensten van de huidige WijkGGZ uitgevoerd gaan worden uit naam van sociale teams. Sociale teams krijgen hierin ondersteuning van GGZ-experts. Per gemeente/regio worden afspraken gemaakt over de transitie van WijkGGZ-diensten, timing, organisatie en inzet van GGZ-experts. WijkGGZ als organisatie eindigt, maar de ontwikkelde 'WijkGGZ-aanpak’ en kennis blijft behouden.
Naar verwachting zullen begin 2026 de eerste ’transities' plaatsvinden. Tot anders is afgesproken, verandert er niets. En blijven WijkGGZ-teams gewoon functioneren zoals nu. Pas eind 2026 zal WijkGGZ als organisatie niet meer bestaan.

In mei 2025 is er in Gelderland Zuid een communicatiecampagne gelanceerd met het doel de openheid te vergroten over het thema mentale gezondheid en de betrokkenheid van mensen op elkaar hierbij. Hier doen 11 gemeenten uit regio aan mee waaronder Wijchen. Er is een communicatiecyclus van 2 keer per jaar die is gekoppeld aan een thema zoals de week van de mentale gezondheid. De campagne heeft een duurzaam karakter en zal de komende jaren aandacht blijven vestigen op mentale gezondheid. Er is een website als platform onder de campagne die wordt doorontwikkeld en waarop nieuwe content wordt geplaatst. Eind 2025 wordt een podcast opgenomen van vijf afleveringen die in het teken staan van mentale gezondheid.

Naar aanleiding van de Ethos light telling in 2024 in de regio Gelderland Zuid is er een Regionaal Actieplan Dak- en thuisloosheid opgesteld. Het actieplan is afgerond en begin 2026 komt dit in de gemeenteraad. Voortvloeiend uit dit actieplan wordt er eind 2025 de laatste hand gelegd aan een Regionaal Uitvoeringsplan. Vervolgens zal begin 2026 per gemeente een Lokaal Uitvoeringsplan worden opgesteld.

Tijdens de netwerkbijeenkomst Samen Dichtbij is begin 2025 aangegeven dat er een toename van hoarding (ernstige verzameldrang) is in de gemeente Wijchen. De GGD Gelderland Zuid heeft voor de gemeente Tiel een richtlijn ontwikkeld. Het afgelopen jaar heeft een werkgroep samen met de GGD deze richtlijn uitgewerkt in een werkwijze voor Druten en Wijchen. In december wordt de werkwijze gepresenteerd aan betrokken partijen waarna de werkwijze in werking zal treden.

Inzet ervaringsdeskundigen
Samen met MEE onderzoeken we welke meerwaarde de inzet van ervaringsdeskundigen kan hebben binnen het sociaal team en binnen de onafhankelijke cliëntondersteuning. Het uiteindelijke doel is om nog beter in contact te komen met en in gesprek te gaan met inwoners. We hebben een subsidie ontvangen om hier de komende 1,5 jaar mee aan de slag te gaan. De eerste fase van het onderzoek is inmiddels afgerond. We willen concreet een start maken met de inzet van ervaringsdeskundigen. We denken aan pilots bij GGZ in de wijk en via de onafhankelijke cliëntondersteuning van MEE Plus. De pilots worden de komende tijd verder uitgewerkt.

Nationaal Programma Onderwijs
Het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) is in het leven geroepen door het Rijk om de onderwijsachterstanden als gevolg van de coronapandemie te verkleinen en het herstel en de ontwikkeling van leerlingen te bevorderen. De bestedingstermijn van het programma is op 31 juli jl. verstreken. Daarmee zijn de ingezette beleidslijnen binnen dit programma afgerond. Op dit moment vinden op sommige beleidslijnen nog evaluaties plaats. Deze worden op een later moment met de Gemeenteraad gedeeld. Vanaf heden zullen via deze informatienota geen verdere updates meer worden verstrekt over het NPO en de besteding van de ontvangen Rijksmiddelen.

Programma Groene Metropool ‘Een thuis voor iedereen’
Het tekort aan passende sociale huurwoningen voor aandachtsgroepen en de veranderingen in de zorg, vragen naast een lokale aanpak om een regionale gezamenlijke aanpak. De Groene Metropoolregio Arnhem- Nijmegen is sinds 2023

koplopersregio van het programma ‘Een thuis voor iedereen’. In 2024 is een gezamenlijk regionaal afsprakenkader ontwikkeld en vastgesteld om tot een evenwichtige verdeling van aandachtsgroepen in de regio te komen met de juiste zorg, ondersteuning en begeleiding. In 2025 is gewerkt aan de uitwerking van het afsprakenkader Een thuis voor iedereen. De nadruk lag op het concretiseren van de afspraken en het vastleggen van een gezamenlijke werkwijze. Belangrijke resultaten zijn:

- Eenduidige definities binnen de hele regio, zodat we overal dezelfde begrippen hanteren.
- Inzicht in de opgave voor aandachtsgroepen, waardoor gemeenten weten welke verantwoordelijkheid zij hebben.
- Afstemming over woningtoewijzing voor uitstroom uit zorg- en overige instellingen; zodat deze doelgroep passend kan worden gehuisvest, rekening houdend met de zorg of begeleiding die nodig is en met de draagkracht in een buurt.

Deze afspraken worden uitgevoerd binnen een samenwerkingsverband van gemeenten, woningcorporaties en zorg- en maatschappelijke instellingen. Het doel is om gezamenlijk te zorgen voor een woningmarkt waarin iedereen een passende plek kan vinden.

Woonzorgvisie gemeente Wijchen
De gemeente Wijchen wil dat al haar inwoners nu en in de toekomst over goede zorg en huisvesting kunnen beschikken. Als gevolg van de vergrijzing, het scheiden van wonen en zorg en de decentralisaties, is dit niet vanzelfsprekend. In 2021 is er een Woonzorgvisie Wijchen ontwikkeld, deze is in 2025 geactualiseerd en ligt in december bij de raad ter instemming. Zo is er extra aandacht voor aandachtsgroepen vanwege de opgave van ‘Een thuis voor iedereen'. Ook is het afwegingskader voor nieuwe initiatieven geactualiseerd.

Gezondheidsmonitor volwassenen
De GGD heeft in de zomer van 2025 de nieuwe resultaten van de gezondheidsmonitor volwassenen gepubliceerd. Dit onderzoek wordt eens in de vier jaar gehouden. Ontwikkelingen die opvallen zijn o.a. dat meer mantelzorgers zich overbelast voelen en minder inwoners voldoende bewegen. Positief is dat meer mensen zich houden aan de alcoholrichtlijn van geen alcohol of maximaal 1 glas per dag. Ook zien we grote verschillen tussen verschillende wijken en kernen in gemeente Wijchen als het gaat om gezondheid en welzijn. De resultaten zijn besproken met o.a. MeerVoormekaar en het Sociaal Team. De cijfers zijn voor iedereen in te zien in het dashboard van de GGD via gezondheidincijfers.ggdgelderlandzuid.nl

Raad openbaar Wijchen

Dossiernummer	7449
Extern Zaak ID	Z/25/328467
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	29 januari 2026
Agendapunt	5.g
Titel	328467 informatienota Vervolg planfilter woningbouw
Organisatieonderdeel	domein Fysieke leefomgeving - team Gebiedsontwikkeling
Soort nota	Beslisnota
Programma/Paragraaf	P8 Wonen en bouwen
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Gerrits, G.W.R. (Geert)

Bijlagen
328467 informatienota Vervolg planfilter woningbouw

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
College BenW openbaar Wijchen	16 december 2025
Stukken Agendacommissie Wijchen	17 december 2025
Raad openbaar Wijchen	**29 januari 2026**

Voorgesteld besluit

De gemeenteraad besluit:
kennis te nemen van de informatienota Vervolg planfilter woningbouw.

Besluit (Ter kennisneming aangenomen)

De gemeenteraad besluit:
kennis te nemen van de informatienota Vervolg planfilter woningbouw.

Openbaar Zaaknummer: Z/25/328467

Informatienota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Vervolg planfilter woningbouw

Collegedatum: 16 december 2025

Kernboodschap
Het college komt in 2026 met een strategie voor de woningbouw in Wijchen voor de langere termijn; Hoe wil Wijchen groeien, hoe past woningbouw daarin en welk instrumentarium hoort daar dan bij?
Onderdeel hiervan is één helder toetsingskader voor woningbouwplannen. Zowel KPI's als het planfilter worden daarbij betrokken. Hierbij neemt het college de zorgen en opmerkingen vanuit de gemeenteraad mee, onder andere als het gaat om het bouwen in de kleine kernen van onze gemeente.

Het college van B&W heeft besloten het gebruik van het planfilter voor woningbouwinitiatieven van 2 woningen of meer te verlengen tot eind 2026. We noemen dit een planfilter, omdat plannen die aan specifieke criteria voldoen doorgang kunnen vinden. Denk dan bijvoorbeeld aan een woningbouwbouwprogramma dat uit 100% betaalbare woningen bestaat, waarvan minstens 50% goedkope koop- of sociale huurwoningen. Maar bijvoorbeeld ook zorg-voor-elkaar-woningen en huisvesting van bijzondere doelgroepen.

Het college vindt dat het nog steeds noodzakelijk is het planfilter te hanteren, want we hebben nog steeds ruim voldoende plannen in de planvoorraad om invulling te geven aan de Woondeal opgave. Daarnaast blijft het belangrijk om te sturen op betaalbaarheid van woningen, om de woningvoorraad beter te laten aansluiten op de huidige en toekomstige behoefte. Het planfilter stuurt daar op.

Eerdere besluiten

Datum	**Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)**
25-9-2025	Informatienota Actualisatie Woondeal 2.0 Arnhem-Nijmegen (Z/25/299738)
27-2-2025	Informatienota Evaluatie planstop 2024 (Z/25/278937)
30-9-2021	Informatienota Bereiken maximale plancapaciteit woningbouw (Z/21/063215)

Toelichting
Het college komt in 2026 met een strategie voor de woningbouw in Wijchen voor de langere termijn; Hoe wil Wijchen groeien, hoe past woningbouw daarin en welk instrumentarium hoort daar dan bij?
Onderdeel hiervan is één helder toetsingskader voor woningbouwplannen. Zowel KPI's als het planfilter worden daarbij betrokken. Hierbij neemt het college de zorgen en opmerkingen vanuit de gemeenteraad mee, onder andere als het gaat om het bouwen in

de kleine kernen van onze gemeente. Hiervoor gaan we onder andere het planfilter evalueren in 2026.

Wijchen heeft een forse woningbouwopgave voor de komende periode. Regionaal heeft de gemeente Wijchen afgesproken om tussen 2022 en 2034 3.140 nieuwe woningen te realiseren. Het lukt de gemeente tot op heden om voldoende goede plannen voor deze nieuwe woningen in voorbereiding te hebben. Met een planvoorraad van ruim 130% van de opgave.

In 2021 heeft het college daarom besloten scherper te sturen op nieuwe initiatieven voor grotere woningbouwplannen (van 2 woningen of meer). De nadruk kwam te liggen op het tot uitvoer brengen van de grote planvoorraad. Een plan van 2 woningen of meer kan in overweging worden genomen als het gaat om een van de volgende situaties:

- een woningbouwprogramma dat bestaat uit 100% betaalbare woningen en minstens 50% goedkope koop- of sociale huurwoningen;
- initiatieven van woningcorporaties;
- zorg-voor-elkaarwoningen;
- woningsplitsing (duurzaam ruimtegebruik);
- plannen voor vrijkomende agrarische bedrijfsbebouwing (VAB);
- huisvesting van bijzondere doelgroepen.

We noemen dit het planfilter, omdat plannen die aan specifieke criteria voldoen doorgang kunnen vinden.

Begin 2025 heeft het college besloten het gebruik van het planfilter te verlengen tot einde 2025. We zien nu dat het nog steeds noodzakelijk is het planfilter te hanteren, want we hebben ruim voldoende plannen in de planvoorraad om invulling te geven aan de Woondeal opgave. Daarnaast blijft het belangrijk om te sturen op betaalbaarheid van woningen, om de woningvoorraad beter te laten aansluiten op de huidige en toekomstige behoefte. De vraag naar betaalbare woningen is de afgelopen jaren onverminderd hoog gebleven. In de Woondeal is afgesproken dat we toegroeien naar 2/3 betaalbaar in de planvoorraad. We zitten nu rond de 60%. Om aan de Woondeal te kunnen voldoen, zullen we dus juist betaalbare woningen moeten toevoegen en geen dure koopwoningen. Het planfilter stuurt daar op. Ook heeft het planfilter bewezen te werken. Afgelopen jaar hebben we ermee gewerkt. Dit instrument stuurt aan de voorkant op initiatieven die bijdragen aan het woon- en/of ruimtelijk beleid.
Daarom heeft het college besloten het gebruik van het planfilter voor woningbouwinitiatieven van 2 woningen of meer te verlengen tot eind 2026.

Gevolgen
Duidelijkheid geven over hoe we omgaan met woningbouwinitiatieven, Met het planfilter sturen we op de juiste invulling van de woningbouwopgave; zowel kwantitatief (in aantallen) als kwalitatief (voldoende betaalbare woningen).

Communicatie
Via de gemeentelijke website wordt de informatie over het planfilter gedeeld.

Uitvoering of Vervolgstappen
Het college gaat verder met het uitwerken van de strategie voor woningbouw na 2030. Hierbij neemt het college de zorgen en opmerkingen vanuit de gemeenteraad mee, onder andere als het gaat om het bouwen in de kleine kernen van onze gemeente.
In 2026 wordt de raad betrokken bij en geïnformeerd over deze strategie en het daarbij passende toetsingskader voor de uitvoering daarvan. We willen toewerken naar één helder toetsingskader voor woningbouwplannen. Daarbij betrekken we zowel KPI’s als het planfilter.

Geheimhouding:
Niet van toepassing.

Raad openbaar Wijchen

Dossiernummer	7354
Extern Zaak ID	Z/25/328329
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	29 januari 2026
Agendapunt	5.h
Titel	328329 Informatienota Jaarlijkse Stand van Zaken Strategisch Kompas 2025
Organisatieonderdeel	domein Bestuur, Strategie en Projecten - team Strategische projecten en advies
Soort nota	Informatienota
Programma/Paragraaf	
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Helmer-Englebert, R. (Renske)

Bijlagen
328329 Informatienota Jaarlijkse Stand van Zaken Strategisch Kompas 2025
Bijlage 1: Specialpagina Wegwijs Jaarlijkse Stand van Zaken Strategisch Kompas 2025
Bijlage 2: Teksten nieuwsbrief Jaarlijkse Stand van Zaken Strategisch Kompas 2025

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Stukken Agendacommissie Wijchen	17 december 2025
Raad openbaar Wijchen	**29 januari 2026**

Toelichting

Nu op de niet-openbare agenda omdat het voorstel is 17 december te publiceren.
De raad wordt op 16 december geinformeerd.

Voorgesteld besluit

De gemeenteraad besluit:

1. De informatienota Jaarlijkse Stand van Zaken Strategisch Kompas 2025 (inclusief bijlagen) voor kennisneming aan te nemen.

Besluit (Ter kennisneming aangenomen)

De gemeenteraad besluit:

1. De informatienota Jaarlijkse Stand van Zaken Strategisch Kompas 2025 (inclusief bijlagen) voor kennisneming aan te nemen.

Openbaar Zaaknummer: Z/25/328329

Informatienota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Jaarlijkse Stand van Zaken Strategisch Kompas 2025

Collegedatum: 2 december 2025

Kernboodschap
In oktober 2022 stelde de gemeenteraad het Strategisch Kompas: Wijchen2035 'De kracht van Wijchen' vast. Het kompas geeft de komende jaren sturing en focus aan het beleid en de inzet op de diverse thema's. Een keer per jaar communiceren we een stand van zaken in de uitvoering van het strategisch kompas. Via deze informatienota wordt de gemeenteraad hierover geïnformeerd.

Eerdere besluiten

Datum	**Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)**
20-10-2022	Vaststellen raadsversie Strategisch kompas Wijchen2035 'De kracht van Wijchen'

Toelichting
Het kompas geeft de komende jaren sturing en focus aan het beleid en de inzet op de diverse thema's. Zowel binnen de gemeentelijke organisatie als in de samenleving. Veelal gebeurd dit in het gemeentehuis en is de inzet niet direct zichtbaar.

Bij de vaststelling van het strategisch kompas is opgenomen dat we 1x per jaar een stand van zaken in de uitvoering van het strategisch kompas communiceren via een nieuwsbrief en een pagina in de Wegwijs.

Op de pagina in de Wegwijs verwijzen we naar het magazine "De kracht van Wijchen" voor meer informatie. Daarnaast linken we met een QR-code naar de online nieuwsbrief. Op verzoek is het mogelijk om een geprint exemplaar te ontvangen van deze nieuwsbrief.

De online nieuwsbrief is een verlengstuk van de pagina's in de Wegwijs. Hier kunnen lezers terecht voor meer achtergrondinformatie over de lopende projecten en uitgevoerde acties die op de pagina worden genoemd. Ook kunnen ze via de nieuwsbrief naar de bijbehorende pagina's op de website van gemeente om bijvoorbeeld een afspraak te maken met een energiecoach of meer te lezen over een nieuwbouwproject.

Gevolgen
De jaarlijkse Stand van Zaken is een communicatiemoment in de uitvoering van het Strategisch Kompas. Het heeft geen gevolgen voor de koers, zoals omgeschreven in het kompas.

Communicatie
De communicatie van de Jaarlijkse Stand van Zaken bestaat uit:
- Versturen informatienota naar de gemeenteraad (16 december 2025)
- Themapagina in de Wegwijs (17 december 2025)

- Publicatie en versturen online nieuwsbrief (17 december 2025)
- Communicatie via gemeentelijke kanalen, waar onder social media kanalen (17 december 2025)

Uitvoering of Vervolgstappen
De jaarlijkse Stand van Zaken is een communicatiemoment in de uitvoering van het Strategisch Kompas. Zie onder communicatie via welke kanalen we deze zullen verspreiden.

Geheimhouding:
Niet van toepassing.

Bijlage 1: Specialpagina Wegwijs Jaarlijkse Stand van Zaken Strategisch Kompas 2025
Bijlage 2: Teksten nieuwsbrief Jaarlijkse Stand van Zaken Strategisch Kompas 2025

Wijchen2035
De kracht van Wijchen

Drie jaar geleden werd ik burgemeester van gemeente Wijchen. Op dat moment werden de laatste puntjes op de i gezet van de toekomstvisie Wijchen2035. Inwoners, ondernemers en organisaties konden meedenken over de toekomst van onze gemeente. En dat leverde een mooie koers op. Elk jaar laten we zien op welke manieren we dat jaar aan die koers hebben gewerkt.

Vorig jaar leek het er nog op dat we misschien ambities moesten bijstellen omdat er minder geld vanuit de Rijksoverheid komt. Gelukkig ziet het er inmiddels voor de komende jaren een stuk gunstiger uit. Dat betekent dat we mooi koers kunnen houden volgens de speerpunten uit onze toekomstvisie.

Burgemeester Renske Helmer-Englebert

Wilt u meer informatie over de gezette stappen?
Scan dan de QR-code op deze pagina, of ga naar bit.ly/standvanzaken2025 om in de uitgebreide online nieuwsbrief meer te lezen over deze stand van zaken.

VOOR INWONERS IN ELKE LEVENSFASE

1 Voldoende woningen

We werken aan voldoende en betaalbare woningen voor alle inwoners, van jong tot oud. De nood is hoog en gemeente Wijchen wil groeien. Daarom bouwen we op verschillende plaatsen nieuwe woningen en kijken we ook naar andere woonvormen. Zodat iedereen hier fijn woont.

- In **Huurlingsedam** zijn dit jaar zo'n 75 woningen opgeleverd. In de voormalige Rabobank aan de Oude Klapstraat zijn 8 betaalbare woningen bijgekomen. Daarnaast is dit jaar de bouw van 64 woningen aan de Kraanvogelstraat begonnen. En Tussen Kasteel en Wijchens Meer is de verkoop van 105 nieuwe appartementen gestart.
- Het bestemmingsplan Wijchen-West is vastgesteld door de gemeenteraad. Dit brengt ons weer een stap dichter bij het bouwen van de nieuwe wijk met 1300 woningen voor Wijchen. We verwachten in de eerste helft van 2026 met de voorbereidende werkzaamheden te starten.
- We werken samen met gemeenten in de regio aan een **snellere manier om woningen te bouwen**. Denk aan woningen met een vast ontwerp die vaker worden gebouwd (conceptuele woningbouw), met een snellere afhandeling van regels en controles.
- We werken samen met Stichting Das en Boom, buurgemeenten, de provincie Gelderland en het rijk aan een overkoepelend plan voor de das. Het gezamenlijke doel is: we maken ruimte voor de das én ruimte voor maatschappelijke ontwikkeling.
- De gemeenteraad stelde in september het masterplan voor Hart van Zuid vast. Een belangrijke stap in de vernieuwing van het centrum van Wijchen-Zuid. Hier komen ook ongeveer 125 nieuwe appartementen. Daarvan zijn 54 appartementen speciaal voor mensen die zorg nodig hebben.

Project Tussen Kasteel en Wijchens Meer

Groenmarkt 2025

GOEDE VOORZIENINGEN EN GOEDE BEREIKBAARHEID

2 Aantrekkelijke groene wijken en kernen

We willen dat voorzieningen voor iedereen goed bereikbaar zijn. En dat wijken groen zijn. Daarom behouden we groen dat er al is en kijken we waar nieuw groen geplant kan worden. Dat doen we samen met inwoners.

- We werken aan een gezonde leefomgeving. Bijvoorbeeld door de opening van Buurttuin Buizerdstraat. Scholen kunnen subsidie aanvragen voor het vergroenen en beweegvriendelijker maken van het schoolplein.
- In het kader van de campagne Een groener Wijchen organiseerden we op 14 en 21 mei in totaal 4 wijkacties. Daarnaast kwamen in september veel inwoners naar de Groenmarkt op de Markt in Wijchen. We zijn nu met Een groener Wijchen in alle wijken en kernen van Wijchen geweest, de groenmarkt organiseerden we voor de laatste keer.
- De komende jaren zorgen we voor meer ontmoetingsplekken en sport/speelgelegenheden in de openbare ruimte voor de oudere jeugd.
- We hebben onze parkeernormen aangepast, zodat we beter aansluiten bij de huidige tijd. Dit betekent dat er bij nieuwe projecten minder parkeerplaatsen nodig zijn.
- Door de toenemende vraag zijn er nu 4 deelauto's in Wijchen.
- We willen van de straten Lindenstraat, Acaciastraat en Leemweg een fietsstraat maken. In een fietsstraat is de auto te gast.

Een geveltuintje geeft de straat direct meer leven

3 Iedereen aan het werk

We zorgen voor werkgelegenheid en een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor bedrijven die passen in onze toekomstvisie. Innovatie, duurzaamheid en circulariteit zijn daarbij belangrijk. We willen ook dat bedrijven betrokken zijn bij de maatschappij, dat ze aansluiten bij het onderwijs en kansen bieden aan onze inwoners.

- De vergroening van Bedrijventerrein-Oost gaat binnenkort van start. We zetten daarbij in op een aantrekkelijk, biodivers én klimaatadaptieve buitenruimte.
- Er is regionaal een grote vraag naar ruimte voor bedrijven. We willen daar ruimte voor bieden aangrenzend aan Bijsterhuizen. De plannen hiervoor zijn bijna klaar.
- Ondernemers, pandeigenaren, raadsleden en ambtenaren van de gemeente kwamen op 8 april tijdens het Congres Wijchen Centrum 2030 tot een aantal actiepunten om het centrum bruisend en levendig te houden:
  - Veiligheid verbeteren in drukke gebieden
  - Meer events en bewegwijzering naar het centrum
  - Combinatiebezoeken en gezamenlijke arrangementen
  - Meer spontane acties, zoals workshops of pop-up events
- Het centrum van Wijchen is groener geworden. De geveltuintjes en plantenbakken maken ons centrum nóg aangenamer en duurzamer.

BIJ HET VESTIGEN VAN BEDRIJVEN GELDT KWALITEIT BOVEN KWANTITEIT

OOG VOOR MENTALE EN FYSIEKE GEZONDHEID, PREVENTIE, MAATWERK EN ZORG DICHTBIJ HUIS

4 Een sterke, gezonde en sociale samenleving

We werken aan een sociaal sterk Wijchen. Dat betekent dat we letten op onze buren, elkaar helpen en ook goed voor onszelf zorgen. We zetten bijvoorbeeld in op positieve gezondheid, preventie, veiligheid en hulp bij geldzorgen.

- We werken aan een breed en vrij toegankelijk aanbod van activiteiten en voorzieningen in de buurt. Zodat inwoners sneller en laagdrempeliger hulp kunnen krijgen.
- Gezond en Actief Wijchen! Onder deze vlag zijn er veel activiteiten. Denk aan een beweegproeverij, gezondheidscarrousel, breinboksen (voor mensen met geheugenproblemen) of een zadenbibliotheek.
- Met de samenwerking Kansrijke Start ondersteunen we (jonge) ouders die extra hulp kunnen gebruiken. In 2025 maakten we de folder 'Opgroeien in Wijchen'. Verloskundigen geven deze folder aan alle aanstaande ouders.
- De nieuwe cultuurverbinders slaan bruggen tussen cultuurorganisaties, de samenleving en het sociaal domein bij de gemeente. Denk aan culturele activiteiten voor ouderen of vluchtelingen. Of laagdrempelige activiteiten voor jeugd in samenwerking met scholen en ondernemers. Iedereen moet mee kunnen doen. Cultuur helpt daarbij.
- Er zijn dit jaar twee Vergeet-me-niet-routes in de gemeente aangelegd: bij woonzorgcentrum Meerstaete en in de Buizerdstraat. Bij het beginpunt van de route staat een bord met daarop de route. Door de blauwe Vergeet-me-niet-bloemen op de route te volgen, komen mensen weer terug bij het beginpunt.
- Het thema weerbaarheid is een actueel onderwerp waar we als gemeente samen met politie en het Openbaar Ministerie op samenwerken. Hoe bereiden we ons voor op een weerbare samenleving met alles wat er speelt? Denk aan de geopolitieke dreiging, polarisatie in de maatschappij en de zelfredzaamheid in tijden van crisis. Samen ontwikkelden we aanpakken op Mensenhandel, Ondermijning en Jeugdcriminaliteit.

5 Energieneutrale en fossielvrije toekomst

In 2035 willen we een duurzame en fossielvrije omgeving voor onze inwoners. Daarbij vinden we het belangrijk dat iedereen meewerkt en iedereen hier ook van profiteert: jong, oud, arm of rijk. Duurzaamheid is van ons allemaal.

- We informeren inwoners in verschillende wijken actief over de mogelijkheden voor isolatie. Dit is goed voor het milieu en zo kan de energierekening omlaag. Voor woningeigenaren met een smalle beurs is er een extra hoge isolatiesubsidie beschikbaar.
- Met de campagne Pak Jouw Moment zetten we in op maatregelen die inwoners aan hun eigen huis kunnen nemen om energie te besparen. Insteek is om dat te doen op jouw moment, dus wanneer het jou uitkomt.
- Het hoogspanningsnet moet verzwaard worden, want we gebruiken steeds meer stroom. Daarom hebben het ministerie van Klimaat en Groene Groei (KGG) en TenneT besloten dat er een hoogspanningsstation in de gemeente Wijchen moet komen. Wij zien het als onze rol om de belangen van onze inwoners te behartigen, door te adviseren over wat passend is voor Wijchen.
- We onderzoeken samen met woningcorporatie Talis, het Gelders Warmte Bedrijf (GWB) en ARN b.v. of een warmtenet in Wijchen-Noord mogelijk is. Tegelijkertijd maken we een Warmteprogramma. Hierin staan opties hoe we woningen duurzaam kunnen verwarmen en geen gas meer gebruiken om te koken.

Wijchen4GlobalGoals
Samen op weg naar EEN DUURZAME WERELD

Gemeente Wijchen is Global Goals Gemeente. Met onze concrete acties dragen we onder andere bij aan bovenstaande doelen.

GEMEENTE(N), INWONERS, ONDERNEMERS EN PARTNERS WERKEN SAMEN

6 Krachtige samenwerking

Als gemeente werken we hard aan duidelijke en zichtbare dienstverlening. We werken steeds meer samen met andere gemeenten, inwoners, ondernemers en partners.

- Op 1 januari 2026 starten drie gebiedscoördinatoren. Deze coördinatoren gaan aan de slag met het versterken van de samenwerking in wijken en kernen. Ze zetten in op sterke lokale netwerken en stimuleren initiatieven uit de samenleving. Vorig jaar stelde de gemeenteraad deze werkwijze vast in het participatie- en cocreatiekader.
- De regionale samenwerking krijgt steeds meer vorm en wordt steeds concreter. Wijchen is daarbinnen een serieuze samenwerkingspartner, denk hierbij aan de invulling van Groene Mantel tussen Beuningen, Druten, Nijmegen en Wijchen.
- Sinds dit jaar heeft de gemeente een digitaal participatieplatform. Over verschillende onderwerpen konden inwoners dit jaar al digitaal hun mening geven. Denk aan het nieuwe ontwerp voor het Hart van Zuid, de nieuwe straatnaam (Fermesse) Tussen Kasteel en Wijchens Meer of de ontwerpwedstrijd voor het Wijchens bonbonschaaltje.
- We stellen een participatieverordening op. Een verordening bepaalt wat de spelregels zijn voor participatie van inwoners en andere belanghebbenden bij bijvoorbeeld projecten, of het opstellen van beleid.
- We versturen sinds september maandelijks een e-mailnieuwsbrief aan inwoners. Zo kunt u nog beter op de hoogte blijven van wat er speelt in onze gemeente. U kunt zich aanmelden via www.wijchen.nl/nieuwsbrief.
- De chatbot van de gemeente is sinds januari 2025 voorzien van AI-technologie.

ZEGGEN WAT WE DOEN DOEN WAT WE ZEGGEN

LEES DE UITGEBREIDE STAND VAN ZAKEN

Wilt u meer lezen over de onderwerpen op deze pagina? Lees dan onze uitgebreide online nieuwsbrief! Scan de QR-code hiernaast of ga naar bit.ly/standvanzaken2025 voor de laatste versie.

Wilt u op de hoogte blijven van nieuws over de toekomst van de gemeente Wijchen? Meld u dan aan voor onze nieuwsbrief.

WIJCHEN 2035

Stand van zaken 2025

Deze online nieuwsbrief is een uitbreiding van de Wijchen2035 Stand van zaken 2024 die op **woensdag 17 december 2025** in weekblad **de Wegwijs** verscheen. In deze online versie leest u meer achtergrondinformatie over de stappen die het afgelopen jaar gezet zijn en over de plannen voor de toekomst van Wijchen. Deze extra informatie staat in het blauw.

Drie jaar geleden werd ik burgemeester van gemeente Wijchen. Op dat moment werden de laatste puntjes op de i gezet van de toekomstvisie Wijchen2035. Inwoners, ondernemers en organisaties konden meedenken over de toekomst van onze gemeente. En dat leverde een mooie koers op. Elk jaar laten we zien op welke manieren we dat jaar aan die koers hebben gewerkt. Vorig jaar leek het er nog op dat we misschien ambities moesten bijstellen omdat er minder geld vanuit de Rijksoverheid komt. Gelukkig ziet het er inmiddels voor de komende jaren een stuk gunstiger uit. Dat betekent dat we mooi koers kunnen houden volgens de speerpunten uit onze toekomstvisie.

Renske Helmer-Englebert,
Burgemeester

Speerpunt 1: Voldoende woningen voor inwoners in elke levensfase

We werken aan voldoende en betaalbare woningen voor alle inwoners, van jong tot oud. De nood is hoog en gemeente Wijchen wil groeien. Daarom bouwen we op verschillende plaatsen nieuwe woningen en kijken we ook naar andere woonvormen. Zodat iedereen hier fijn woont.

- In **Huurlingsedam** zijn dit jaar zo'n 75 woningen opgeleverd. In de voormalige Rabobank aan de **Oude Klapstraat** zijn 8 betaalbare woningen bijgekomen.

Daarnaast is dit jaar de bouw van 64 woningen aan de **Kraanvogelstraat** begonnen. En **Tussen Kasteel en Wijchens Meer** is de verkoop van 105 nieuwe appartementen gestart. De werkzaamheden in het gebied zijn al in volle gang.

- In de regio maken we **afspraken** over het aantal woningen en het type woningen dat we per gemeente bouwen. In het voorjaar hebben we deze afspraken voor de langere termijn vernieuwd. In de periode tussen 2031 en 2034 moeten we in de gemeente Wijchen **ruim 1000 woningen** bouwen.

- De **omgevingsvisie** is vastgesteld. Dit is de visie over ons hele grondgebied. Elke gemeente moet uiterlijk 1 januari 2027 een omgevingsvisie hebben vastgesteld.

- Het bestemmingsplan Wijchen-West is vastgesteld door de gemeenteraad. Dit brengt ons weer een stap dichter bij het bouwen van de nieuwe wijk met 1300 woningen voor Wijchen. We verwachten in de eerste helft van 2026 met de voorbereidende werkzaamheden te starten.

- We werken samen met gemeenten in de regio aan een **snellere manier** om woningen te bouwen. Denk aan woningen met een vast ontwerp die vaker worden gebouwd (conceptuele woningbouw), met een snellere afhandeling van regels en controles.

- We zijn gestart met de ontwikkeling van het gebied **Havenweg/Leemweg** in Wijchen. Samen met verenigingen werken we aan een nieuw sportpark, waardoor ruimte ontstaat voor ongeveer 300 nieuwe woningen.

- We werken samen met Stichting Das en Boom, buurgemeenten, de provincie Gelderland en het rijk aan een **overkoepelend plan voor de das**. Het gezamenlijke doel is: we maken ruimte voor de das én ruimte voor maatschappelijke ontwikkeling.

- De gemeenteraad stelde in september het **masterplan voor Hart van Zuid** vast. Een belangrijke stap in de vernieuwing van het centrum van **Wijchen-Zuid**. Hier komen ook ongeveer 125 nieuwe appartementen. Daarvan zijn 54 appartementen speciaal voor mensen die zorg nodig hebben.

Speerpunt 2: Aantrekkelijke groene wijken en kernen, met goede voorzieningen en bereikbaarheid

We willen dat voorzieningen voor iedereen goed bereikbaar zijn. En dat wijken groen zijn. Daarom behouden we groen dat er al is en kijken we waar nieuw groen geplant kan worden. Dat doen we samen met inwoners.

- We werken aan een gezonde leefomgeving. Bijvoorbeeld door de opening van **Buurttuin Buizerdstraat**. Scholen kunnen subsidie aanvragen voor het vergroenen en beweegvriendelijker maken van het schoolplein.

- In het kader van de campagne **Een groener Wijchen** organiseerden we op 14 en 21 mei in totaal **4 wijkacties**. Bij de wijkactie op 14

mei deed de Leefbaarheidsgroep uit Wijchen-West mee. Zij reden rond in een bakfiets om zaadjes uit te delen en inwoners op te roepen om naar de wijkactie te komen. Daarnaast kwamen in september veel inwoners naar de **Groenmarkt** op de Markt in Wijchen. We zijn nu met Een groener Wijchen in alle wijken en kernen van Wijchen geweest, de groenmarkt organiseerden we voor de laatste keer.

- De gemeente Wijchen herdenkt samen met de gemeenten Beuningen, Druten, Heumen en West Maas en Waal de watersnoodramp van 1926. Ook de provincie draagt bij om verschillende activiteiten voor het komende jaar te kunnen organiseren onder het thema **'Maas en Waal stroomt**'.

- De komende jaren zorgen we voor meer **ontmoetingsplekken en sport/speelgelegenheden** in de openbare ruimte voor de oudere jeugd.

- We hebben onze **parkeernormen** aangepast, zodat we beter aansluiten bij de huidige tijd. Dit betekent dat er bij nieuwe projecten minder parkeerplaatsen nodig zijn.

- Door de toenemende vraag zijn er nu **4 deelauto's** in Wijchen.

- We willen van de straten Lindenstraat, Acaciastraat en Leemweg een **fietsstraat** maken. In een fietsstraat is de auto te gast. Het ontwerp voor de fietsstraat is klaar. Eind van dit jaar gaan we op zoek naar een aannemer die de fietsstraat gaat aanleggen.

- Provincie Gelderland heeft **Transdev** opdracht gegeven om het **openbaar vervoer in onze regio** te gaan regelen. Zij maakten de nieuwe concept dienstregeling bekend, die per 28 juni 2026 ingaat. Voor bijna alle inwoners wordt het aantrekkelijker om gebruik te gaan maken van het openbaar vervoer. Buslijn 15 krijgt 3 nieuwe haltes in Wijchen-Zuid. De nieuwe dienst **ReserveerRRReis** rijdt wanneer de buurtbus niet meer rijdt. ReserveerRRReis rijdt volgens een vaste dienstregeling en stopt bij alle haltes van de buslijn. De bus rijdt als minimaal 1 reiziger de bus reserveert. Ook komt de **nachtbus** terug. Deze rijdt zaterdagnacht rond 2.00 uur en 3.15 uur en sluit aan op de nachttreinen.

- Het **fietspad** Ravensteinseweg naar Niftrik is afgerond.

Speerpunt 3: Iedereen aan het werk

We zorgen voor werkgelegenheid en een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor bedrijven die passen in onze toekomstvisie. Innovatie, duurzaamheid en circulariteit zijn daarbij belangrijk. We willen ook dat bedrijven betrokken zijn bij de maatschappij, dat ze aansluiten bij het onderwijs en kansen bieden aan onze inwoners.

- De **vergroening van Bedrijventerrein-Oost** gaat binnenkort van start. We zetten daarbij in op een aantrekkelijk, biodivers én klimaatadaptieve buitenruimte.

- Er is regionaal **een grote vraag naar ruimte voor bedrijven**. We willen daar ruimte voor bieden aangrenzend aan **Bijsterhuizen**. De plannen hiervoor zijn bijna klaar. Grote uitdaging hierbij is ervoor te zorgen dat het nieuwe bedrijventerrein ook op tijd aangesloten kan worden op het elektriciteitsnet.

- Ondernemers, pandeigenaren, raadsleden en ambtenaren van de gemeente kwamen op 8 april tijdens het **Congres Wijchen Centrum 2030** tot een aantal actiepunten om het centrum bruisend en levendig te houden:

1. Veiligheid verbeteren in drukke gebieden
2. Meer events en bewegwijzering naar het centrum
3. Combinatiebezoeken en gezamenlijke arrangementen
4. Meer spontane acties, zoals workshops of pop-up events

- Het centrum van Wijchen is groener geworden. De **geveltuintjes en plantenbakken** maken ons centrum nóg aangenamer en duurzamer.

- Dit jaar vond op 7 mei alweer de 7e editie van de Banenmarkt plaats. Tijdens de **Banenmarkt** maken werkgevers uit verschillende branches graag kennis met iedereen uit de regio die geïnteresseerd is in een (andere) baan.

Speerpunt 4: Sterke en sociale samenleving

We werken aan een sociaal sterk Wijchen. Dat betekent dat we letten op onze buren, elkaar helpen en ook goed voor onszelf zorgen. We zetten bijvoorbeeld in op positieve gezondheid, preventie, veiligheid en hulp bij geldzorgen.

- We werken aan een breed en vrij toegankelijk aanbod van **activiteiten en voorzieningen in de buurt**. Zodat inwoners sneller en laagdrempeliger hulp kunnen krijgen. Dit noemen we het **versterken van de sociale basis**. Preventie, zelfredzaamheid en het ontplooien van talent zijn hierbij het uitgangspunt.

- Ook werken we aan de doorontwikkeling van ons **Sociaal Team**. Met als doel om meer hulp aan de voorkant en directe begeleiding te bieden. Zo worden mensen **sneller en beter geholpen** en kan de inzet van dure zorg voorkomen worden.

- **Gezond en Actief Wijchen!** Onder deze vlag zijn er veel activiteiten. Denk aan een beweegproeverij, gezondheidscarrousel, breinboksen (voor mensen met geheugenproblemen) of een zadenbibliotheek.

- De voorbereidingen voor de **Week van de Gezondheid** (26 januari tot 1 februari) zijn in volle gang. Deze keer in januari, omdat veel mensen dan bezig zijn met goede voornemens. Werken aan een gezonde leefstijl is er daar vaak één van.

- Met de samenwerking **Kansrijke Start** ondersteunen we (jonge) ouders die extra hulp kunnen gebruiken. In 2025 maakten we de folder 'Opgroeien in Wijchen'. Verloskundigen geven deze folder aan alle aanstaande ouders.

- De nieuwe **cultuurverbinders** slaan bruggen tussen cultuurorganisaties, de samenleving en het sociaal domein bij de gemeente. Denk aan **culturele activiteiten** voor ouderen of vluchtelingen. Of laagdrempelige activiteiten voor jeugd in samenwerking met scholen en ondernemers. Iedereen moet mee kunnen doen. Cultuur helpt daarbij.

- Mensen met dementie kunnen soms de weg naar huis niet vinden. Toch is wandelen in de frisse lucht heel gezond voor hen. Ze blijven in beweging en ontmoeten andere mensen. Gemeente Wijchen moedigt mensen, met of zonder dementie, aan om regelmatig te wandelen, eventueel samen met iemand anders. Er zijn dit jaar **twee Vergeet-me-niet-routes** in de gemeente aangelegd: bij **woonzorgcentrum Meerstaete en in de Buizerdstraat**. Bij het beginpunt van de route staat een bord met daarop de route. Door de **blauwe Vergeet-me-nietbloemen** op de route te volgen, komen mensen weer terug bij het beginpunt.

- Het thema **weerbaarheid** is een actueel onderwerp waar we als gemeente **samen met politie en het Openbaar Ministerie** op samenwerken. Hoe bereiden we ons voor op een weerbare samenleving met alles wat er speelt? Denk aan de geopolitieke dreiging, polarisatie in de maatschappij en de zelfredzaamheid in tijden van crisis. Samen ontwikkelden we aanpakken op Mensenhandel, Ondermijning en Jeugdcriminaliteit.

- **Duofietsen** is gezond en gezellig. Daarom kunnen inwoners van gemeente Wijchen op verschillende plekken een duofiets lenen. Koos, al langere tijd **fietsvrijwilliger** bij 't Achterom, kreeg het idee om een begeleiderspool voor de duofiets op te richten. In januari en in juni zijn er samen met
Koos **informatiebijeenkomsten** georgan Verschillende vrijwilligers meldden zich aan om als begeleider mee te fietsen en zij gaan wekelijks op pad met onder andere bezoekers van dagbestedingen. Een mooi succes!

- We zijn dit jaar begonnen met de bouw van de nieuwe **Multifunctionele Accommodatie Westwijzer**. Eind van dit jaar verwachten we dat het

hoogste punt van de bouw wordt bereikt.

- Een groot deel van **'t Mozaïek** is al verduurzaamd. Volgend jaar moet alles klaar zijn.

Speerpunt 5: Energieneutrale en fossielvrije toekomst

In 2035 willen we een duurzame en fossielvrije omgeving voor onze inwoners. Daarbij vinden we het belangrijk dat iedereen meewerkt en iedereen hier ook van profiteert: jong, oud, arm of rijk. Duurzaamheid is van ons allemaal.

- We informeren inwoners in verschillende wijken actief over de **mogelijkheden voor isolatie**. Dit is goed voor het milieu en zo kan de **energierekening omlaag**. Voor woningeigenaren met een smalle beurs is er een **extra hoge isolatiesubsidie** beschikbaar. Maar ook **gratis advies én begeleiding bij het isoleren**. We vinden het belangrijk dat die inwoners ook hun woning kunnen isoleren, zonder daarvoor een lening te moeten afsluiten.

- Met de campagne **Pak Jouw Moment** zetten we in op maatregelen die inwoners aan hun eigen huis kunnen nemen om energie te besparen. Insteek is om dat te doen op jouw moment, dus wanneer het jou uitkomt.

- Het **hoogspanningsnet** moet verzwaard worden, want we gebruiken steeds meer stroom. Daarom hebben het **ministerie van Klimaat en Groene Groei (KGG) en TenneT** besloten dat er een **hoogspanningsstation in de gemeente Wijchen** moet komen. Het hoogspanningsstation wordt ongeveer 31 hectare groot (totale ruimte met bomen eromheen). Waar het hoogspanningsstation precies komt, weten we nu nog niet. Het zoekgebied ligt ten westen van de A50. Wij zien het als onze rol om de belangen van onze inwoners te behartigen, door te adviseren over wat passend is voor Wijchen. Daarom gaan we samen met de **Groene Metropool Regio (GMR)** en de **Provincie Gelderland** een **gebiedsvisie** schrijven. Een hoogspanningsstation heeft invloed op de omgeving. Daarom willen we samen met inwoners, ondernemers en organisaties kijken wat dit betekent voor het gebied. Dit raakt ook het proces van zoeken naar ruimte voor een windmolenpark. In overleg met de provincie is dit gepauzeerd vanwege de onduidelijkheid van de locatie van het hoogspanningsstation.

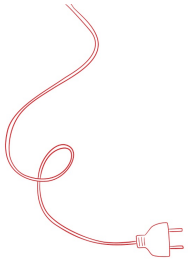

- De **grote vraag naar stroom** zorgt voor veel onzekerheid over toekomstige ontwikkelingen. Hierover zijn we samen met de gemeenten in de regio **in gesprek** met onder andere Liander. Daarbij kijken we naar **mogelijke oplossingen,** zoals het oprichten van een energiecoöperatie.

- We onderzoeken samen met woningcorporatie Talis, het Gelders Warmte Bedrijf (GWB) en ARN b.v. of een **warmtenet in Wijchen-Noord** mogelijk is. Tegelijkertijd maken we een **Warmteprogramma**. Hierin staan opties hoe we woningen duurzaam kunnen verwarmen en geen gas meer gebruiken om te koken. Deze 2 trajecten zijn met elkaar verbonden. Daarom hebben we een **routekaart** gemaakt. Dit is een document waarin staat hoe we dit allemaal stap voor stap aanpakken. In de routekaart staan bijvoorbeeld basisregels en uitgangspunten voor het Warmteprogramma. En ook de voorwaarden waaronder we een warmtenet zouden kunnen aanleggen.

- Tijdens de **Klimaatweek** organiseerden we samen met inwoners en bedrijven activiteiten die bijdragen aan een beter klimaat. Van inspirerende **energiecafés** tot het samenstellen van een **noodpakket**.

- Door **netcongestie** (er gaat te veel stroom tegelijk door het elektriciteitsnet) moeten bedrijven **anders met energie omgaan**. Daarom werken we aan een **Smart Energy Hub** op bedrijventerrein **Bijsterhuizen**. Dat is een knooppunt waar vraag en aanbod van energie bij elkaar komen, en waar bedrijven energie kunnen uitwisselen.

Speerpunt 6: Krachtige samenwerking

Als gemeente werken we hard aan duidelijke en zichtbare dienstverlening. We werken steeds meer samen met andere gemeenten, inwoners, ondernemers en partners.

- Op 1 januari 2026 starten **drie gebiedscoördinatoren**. Deze coördinatoren gaan aan de slag met het **versterken van de samenwerking in wijken en kernen**. Ze zetten in op sterke lokale netwerken en stimuleren initiatieven uit de samenleving. Vorig jaar stelde de gemeenteraad deze werkwijze vast in het **participatie- en cocreatiekader**.

- De **regionale samenwerking** krijgt steeds meer vorm en wordt steeds concreter. Wijchen is daarbinnen een serieuze samenwerkingspartner, denk hierbij aan de invulling van **Groene Mantel** tussen Beuningen, Druten, Nijmegen en Wijchen.

- Sinds dit jaar heeft de gemeente een **digitaal participatieplatform**. Over verschillende onderwerpen konden inwoners dit jaar al d**igitaal hun mening geven**. Denk aan het nieuwe ontwerp voor het Hart van Zuid, de nieuwe straatnaam (Fermesse) Tussen Kasteel en Wijchens Meer of de ontwerpwedstrijd voor het Wijchens bonbonschaaltje.

- We stellen een **participatieverordening** op. Een verordening bepaalt wat de spelregels zijn voor participatie van inwoners en andere belanghebbenden bij bijvoorbeeld projecten, of het opstellen van beleid.

- We versturen sinds september maandelijks een **e-mailnieuwsbrief** aan inwoners. Zo kunt u nog beter op de hoogte blijven van wat er speelt in onze gemeente. U kunt zich aanmelden via **www.wijchen.nl/nieuwsbrief**.

- De **chatbot** van de gemeente is sinds januari 2025 voorzien van **AI-technologie**.

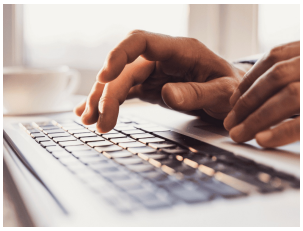

Gemeente Wijchen is Global Goals Gemeente. Met onze concrete acties dragen we onder andere bij aan de volgende doelen:

Wilt u zich aanmelden voor de Wijchen2035 nieuwsbrief?
Klik dan hier

Meer weten over Wijchen2035?
Kijk op onze pagina

Ontvangt u onze maandelijkse inwonersnieuwsbrief al?
Aanmelden kan door hier te klikken.

DOE MEE MET WIJCHEN2035 Kijk op Wijchen.nl/2035

Gemeente Wijchen
Kasteellaan 27, 6602 DB Wijchen
088 432 70 00 | 06 256 899 28 (Whatsapp)
gemeente@wijchen.nl

Deze e-mail is verstuurd aan {{email}}.
Als u geen nieuwsbrief meer wilt ontvangen, kunt u zich hier afmelden.
U kunt ook uw gegevens inzien en wijzigen.
Voor een goede ontvangst voegt u wijchen2035@wijchen.nl toe aan uw adresboek.

Raad openbaar Wijchen

Dossiernummer	7430
Extern Zaak ID	Z/25/326700
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	29 januari 2026
Agendapunt	5.i
Titel	326700 Informatienota Vaststelling subsidie MeerVoormekaar 2024
Organisatieonderdeel	domein Sociale leefomgeving - team WMO, jeugd en gezondheid
Soort nota	Beslisnota
Programma/Paragraaf	P6 Sociaal domein
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Schouten, B. (Bea)

Bijlagen
326700 Informatienota Vaststelling subsidie MeerVoormekaar 2024
Bijlage 2: Jaarverslag_2024_MeerVoormekaar

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
College BenW openbaar Wijchen	16 december 2025
Stukken Agendacommissie Wijchen	17 december 2025
Raad openbaar Wijchen	**29 januari 2026**

Voorgesteld besluit

De gemeenteraad besluit:

1. Kennis te nemen van de informatienota voor de gemeenteraad over de vaststelling van de budgetsubsidie voor Stichting MeerVoormekaar voor 2024.

Besluit (Ter kennisneming aangenomen)

De gemeenteraad besluit:

1. Kennis te nemen van de informatienota voor de gemeenteraad over de vaststelling van de budgetsubsidie voor Stichting MeerVoormekaar voor 2024.

Openbaar Zaaknummer: Z/25/326700

Informatienota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Vaststelling subsidie MeerVoormekaar 2024

Collegedatum: 16 december 2025

Kernboodschap
Stichting MeerVoormekaar voert activiteiten uit voor onze gemeente op het gebied van samenlevingsopbouw, jongerenwerk, ondersteuning aan ouderen, leefbaarheid, mantelzorg, sociale cohesie, dagbesteding en vervoer en vroeg daarvoor voor 2024 subsidie aan. De subsidietoekenning 2024 aan stichting MeerVoormekaar bedroeg €1.532.536. In de bijlagen vindt u het jaarverslag 2024 van MeerVoormekaar en de verantwoording van de subsidie. Wij hebben de financiële en inhoudelijke verantwoording 2024 van MeerVoormekaar beoordeeld en de subsidie, conform verleend, vastgesteld.

Het jaar 2024 was voor MeerVoormekaar financieel een zeer uitdagend jaar. MeerVoormekaar startte het boekjaar met een fors tekort uit 2023 en een loonstijging vanuit de CAO die doorliep in 2024. Daarnaast kampte MeerVoormekaar met enkele langdurig zieken. Deze aspecten hadden invloed op de continuïteit van de organisatie. Dit noodzaakte tot stevige besluiten om een faillissement af te wenden, wat ook gelukt is. Er is een klein positief financieel resultaat in 2024. Er is geïnvesteerd in versterking van de sociale basis in de gemeente Wijchen. Het hoge ziekteverzuim heeft echter wel invloed gehad op de inzet in de sociale basis. Hierdoor is een aantal subsidie onderdelen beperkter uitgevoerd.

Eerdere besluiten

Datum	**Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)**
30-11-2023	Besluit toekenning subsidie MeerVoormekaar 2024 en 2025 (Z/23/119703)

Toelichting
Stichting MeerVoormekaar heeft op 13 juni 2025 haar jaarverslag en jaarrekening over 2024 aangeboden. Hiermee doet MeerVoormekaar een verzoek tot vaststelling van de subsidie over 2024. Wij willen u informeren over de vaststelling van de subsidie over 2024.

Gevolgen
In het Jaarverslag 2024 gaat MeerVoormekaar inhoudelijk in op de activiteiten die in 2024 hebben plaatsgevonden.
MeerVoormekaar heeft in 2024 te maken gehad met een hoog ziekteverzuim. Hierdoor zijn er bij het werkveld Samenlevingsopbouw, waar het ziekteverzuim zich met name heeft gemanifesteerd, minder uren gerealiseerd dan vooraf aangegeven. Er zijn 7214 uren toegekend, maar uiteindelijk zijn er 4539 uren geleverd; een verschil van 2675 uren. De ontvangen inkomsten uit ziekteverzuim zijn – met instemming van de gemeente - niet ingezet voor vervanging, maar zijn gebruikt voor de exploitatie van de

stichting. Er zijn enkele scherpe en moeilijke keuzes gemaakt om een faillissement af te wenden. Dit betrof enerzijds de inkomsten te optimaliseren, anderzijds de uitgaven de minimaliseren. Zo is het huurcontract bij ’t Mozaïek opgezegd, is het (vrijwillig) vertrekkend personeel niet meer vervangen waardoor de kleine, aanwezige ‘overformatie’ helemaal is verdwenen.
Ook is de organisatie ‘platter’ gemaakt, door één managementlaag weg te bezuinigen. Bepaalde inhoudelijke onderdelen zijn gereorganiseerd, waardoor medewerkers minder uren kregen voor specifieke opdrachten en het communicatiebudget is teruggebracht naar nog maar 25% van het volume.
Hierdoor is het boekjaar 2024 afgesloten met een positief resultaat dat is toegevoegd aan de algemene reserves. In het jaarverslag worden de activiteiten en behaalde resultaten beschreven.

MeerVoormekaar heeft het boekjaar 2024 positief afgesloten
De financiële verantwoording budgetsubsidie Wijchen heeft betrekking op de verantwoording van de structurele en incidentele subsidies van de gemeente Wijchen voor een totaalniveau van € 1.532.536. In de financiële verantwoording van de budgetsubsidie Wijchen lijkt het resultaat op de subsidie 59k negatief. Dat is echter niet het geval. De inkomsten ziekteverzuim en opbrengsten dagbesteding WLZ zorgen ervoor dat er ook voor de subsidie 2024 voor Wijchen een positief resultaat is.

Communicatie
Stichting MeerVoormekaar ontvangt de vaststellingsbrief.

Geheimhouding: niet van toepassing

Bijlagen
Jaarverslag MeerVoormekaar 2024

JAARVERSLAG

MEER VOOR MEKAAR

2024

de kracht van samen

Inhoudsopgave

Voorwoord 3

Over MeerVoormekaar 4

Meedoen & ontmoeten 5

Sterke buurten 12

Jongerenwerk & opvoedondersteuning 18

Ouder worden 21

COLOFON
Jaarverslag 2024 MeerVoormekaar

© 2025 MeerVoormekaar

Tekst:
MeerVoormekaar

Foto's:
Beeldbank MeerVoormekaar

Vormgeving:
Mondtotmond reclame

Voorwoord

SAMEN STERKER

EEN WOORD VOORAF

Voor je ligt het jaarverslag van 2024. Ook dit jaar hebben de medewerkers van MeerVoormekaar, samen met talloze vrijwilligers en betrokken inwoners, zich vol overgave ingezet voor sterke buurten, meer verbondenheid en passende ondersteuning voor wie dat nodig heeft.

Ik ben trots op de vele initiatieven en activiteiten die dit jaar zijn ontstaan of gecontinueerd zijn. Ze laten keer op keer zien wat de kracht van samen is. Of je nu samen iets opbouwt, of er simpelweg bent voor een ander – het maakt verschil. Want samen ben je altijd sterker.

Dat kunnen we niet alleen. De samenwerking met onze vele partners in de gemeenten Druten en Wijchen is daarbij onmisbaar. Alleen in gezamenlijkheid kunnen we écht bouwen aan een samenleving waarin iedereen mee kan doen, zich gezien en gewaardeerd voelt.

Met dank aan iedereen die daaraan heeft bijgedragen.

Herman Janssen
Directeur-bestuurder MeerVoormekaar

"Als iedereen meetelt kun je op elkaar rekenen"

BBQ nood-opvang Oekraine en buurtgenoten

OVER STICHTING MEERVOORMEKAAR

MeerVoormekaar werkt aan krachtige, weerbare buurten waar inwoners zich thuis voelen. In 2024 waren er 35 medewerkers en ruim 400 vrijwilligers actief in de gemeenten Druten en Wijchen.

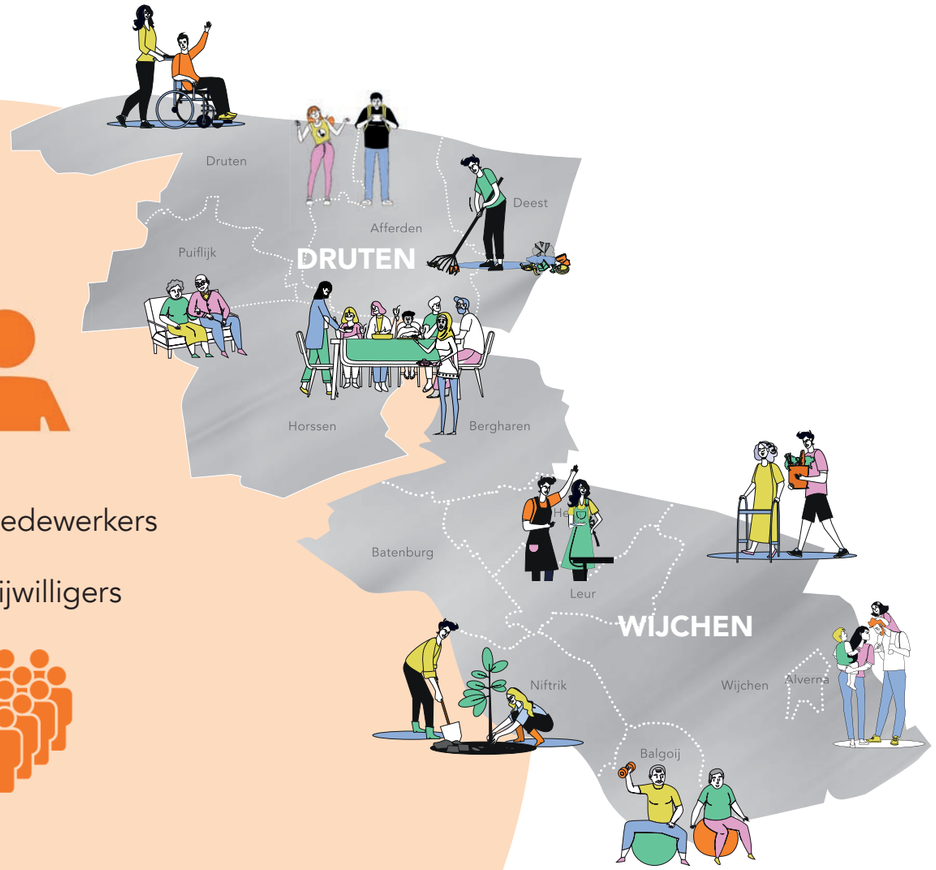

35 medewerkers

>400 vrijwilligers

Een greep uit de vele activiteiten en ontmoetingen die we organiseerden in Druten en Wijchen in 2024:

WIJCHEN

- Wijchen Kookt
- Meidenmiddagen
- Koffie met Leonie (inmiddels uitgebreid naar 4 locaties: Wijkcentrum t Achterom, Villa Sterrebosch, 't Kompas en Dorpshuis de Oase)
- Koffie met Leonie op 1e Kerstdag
- Multiculturele vrouwengroepen
- Taalcafe's Oekraïners
- Wereldvrouwendag in 't Mozaïek
- Meer Bewegen voor Ouderen: Gymnastiek, Yoga en Werelddans op vele locaties
- Cursus voor ouders van pubers
- Vakantieactiviteiten voor jongeren
- Vrijwilligers bedankt -dag
- Bloemetje bij de Boer
- Lunchen bij de HEMA tijdens Week van de Ontmoeting
- Cursus Liever Assertiever
- Zomereditie Voluit Leven
- Bijeenkomsten digitale weerbaarheid
- Barbecue Noodopvang Oekraïners
- Bijeenkomsten Geheugenbieb

DRUTEN

- Koffie met Odette
- Pap Mam Café
- Taalcafé
- Multiculturele vrouwengroepen
- Cursus ouders van pubers
- Cursus Voluit leven
- Koffieochtenden mantelzorgers
- Wandelcafés
- Bijeenkomsten praten over rouw
- Breincafé
- Wereldvrouwendag
- Wandelen met bewoners van de Kasteelhof
- Uurtje Klassiek in de bieb
- Maand van de ontmoeting
- Vrijwilligersdag
- Burendag bij Asielopvang
- Dag van de Mantelzorg
- EetSaam
- Thuismarkt in de Bogerd
- Tjilhonk Deest
- Beweegaanbod voor migranten/ nieuwkomers: samen zwemmen

MEEDOEN & ONTMOETEN

In 2024 ontmoeten vele inwoners elkaar en hebben wij ook weer nieuwe inwoners leren kennen. Sommige inwoners trekken er op uit, sluiten aan bij activiteiten of zetten zich in om anderen te helpen die een steuntje in de rug kunnen gebruiken. Bijv. met vervoer, ondersteuning administratie of met het opdoen van sociale contacten.
Want het is niet voor iedereen vanzelfsprekend om zelf in actie te komen, om een buurtgenoot te vragen je te helpen, of om iets aan je eenzaamheid te doen.

Iedereen moet kunnen meedoen. Daarom organiseert MeerVoormekaar samen met inwoners, samenwerkingspartners en de vele vrijwilligers (ook inwoners) diverse activiteiten. Soms staat ontmoeting centraal, maar ook lotgenotencontact en het geven van informatie & advies hoort bij ons aanbod in de gemeenten Druten en Wijchen. Dit doen we voor iedereen, jong en oud.

Dagelijks komen er individuele vragen bij ons binnen. Via de inwoners zelf, via een naaste (familielid, buurtgenoot of mantelzorger), maar ook via het Sociaal Team, een huisarts, of een andere betrokkene of organisatie. Soms vraagt iemand om informatie of advies. Een enkele keer gaan we op huisbezoek of bezoekt de inwoner een van de medewerkers op kantoor of in het dorpshuis. Op deze manier bieden we individuele ondersteuning, verwijzen we door naar collectief aanbod binnen MeerVoormekaar of koppelen we een vrijwilliger aan de inwoner.
In Wijchen bijvoorbeeld kwamen in 2024 ongeveer 400 individuele vragen binnen. Bijna de helft van deze vragen komt rechtstreeks van een inwoner of vanuit het netwerk van de inwoner (mantelzorger, familielid, buurtgenoot etc.).
Het vraagpunt van Wijchen is ook een middel om te ontdekken aan welke activiteiten behoefte is en hoe we daar een mooi aanbod voor kunnen ontwikkelen, zodat we vraaggericht werken.

Een volledig overzicht van het Vraagpunt en vrij toegankelijk aanbod van MeerVoormekaar in de gemeente Wijchen wordt opgenomen in de monitorrapportage WMO, Jeugd en Vrij toegankelijk aanbod, deze rapportage is op te vragen bij de gemeente.

Hema lunch bij week van de ontmoeting Wijchen

Week van de Ontmoeting met koffie met Odette 2024 in de Lier

Internationale vrouwengroep Wijchen

Ontmoeting naar heemtuin Druten

Geheugenbieb zomer 2024

BBQ noodopvang Oekraine en buurtgenoten

Week van de ontmoeting Druten

HEMA lunch tijdens de Week van de ontmoeting Wijchen

VOORBEELD VAN ONTMOETING IN WIJCHEN - INTERVIEW MET LEONIE

“SOMS IS EEN KOP KOFFIE HET BEGIN VAN EEN VRIENDSCHAP”

VERTEL EENS, LEONIE. WAT IS *KOFFIE MET LEONIE* PRECIES?
Koffie met Leonie is een ontmoetingsplek voor iedereen die behoefte heeft aan contact. Elke week – ook tijdens vakanties en op feestdagen – staan we met een team vrijwilligers klaar op vier verschillende locaties in Wijchen. Er zijn inwoners die we regelmatig terugzien, maar we zien ook telkens nieuwe mensen onze koffiemomenten bezoeken. Iedereen kan binnenlopen voor een kop koffie, een praatje, een luisterend oor. Dat lijkt misschien simpel, maar het is zó waardevol. Want voor veel mensen is dit hét moment in de week waarop ze echt contact ervaren.

WAT MERK JE AAN DE MENSEN DIE LANGSKOMEN?
Je ziet mensen echt opbloeien. Ze voelen zich gezien, gewaardeerd. Sommige bezoekers zijn eenzaam, anderen hebben een psychische kwetsbaarheid of beginnende dementie.
De drempel om ergens naartoe te gaan is voor hen vaak heel hoog. Maar bij *Koffie met Leonie* voelen ze zich veilig en welkom. Ze weten: hier mag ik gewoon zijn zoals ik ben.

WAT MAAKT HET VERSCHIL, DENK JE?
Ik denk dat het zit in de combinatie van warmte, structuur en persoonlijke aandacht. We zijn er altijd. Ook in de zomer, tijdens vakanties en zelfs op Eerste Kerstdag. Dat zorgt voor vertrouwen. En doordat ik veel mensen ken – van huisbezoeken, uit de buurt of via het sociaal team – kan ik bijna vanzelf verbindingen leggen tussen bezoekers. Dan zie je dat mensen elkaar beter leren kennen, buiten de koffie om samen iets gaan doen of zelfs vriendschappen opbouwen. Daar doe ik het voor.

KUN JE EEN VOORBEELD GEVEN VAN ZO’N VERBINDING?
Zeker. Laatst nog koppelde ik een oudere dame die vaak alleen is aan een buurman met wie ze toevallig veel interesses deelt. Inmiddels drinken ze wekelijks samen koffie, en gaan soms samen naar de markt. Of die meneer met beginnende dementie, die elke keer met een grote glimlach binnenkomt omdat hij zich hier op z’n gemak voelt. Zulke momenten zijn goud waard.

ER KOMEN OOK KINDEREN BIJ DE KOFFIE?
Ja, dat is echt prachtig. Gedurende een bepaalde periode komen elke twee weken kinderen van basisschool De Bolster langs. Dan spelen ze samen spelletjes met de ouderen, kletsen of knutselen wat. Dat levert zulke mooie ontmoetingen op – generaties die elkaar leren kennen, begrijpen en waarderen. Je ziet hoe kinderen opbloeien van de aandacht, en ouderen zichtbaar genieten van het contact.

WAT ZEGGEN PROFESSIONALS OVER JULLIE INITIATIEF?
Ik hoor steeds vaker van huisartsen, zorgorganisaties en collega’s uit het sociaal domein dat ze mensen naar ons verwijzen. Omdat ze zien wat het doet: mensen krijgen weer ritme, voelen zich minder eenzaam, bouwen een netwerk op. En dat helpt hen ook op andere vlakken in hun leven.

TOT SLOT: WAT GEEFT JOU DE MEESTE VOLDOENING IN DIT WERK?
De glimlach als iemand binnenkomt. Het verhaal dat iemand durft te delen. Het moment waarop je weet: deze persoon is vandaag minder alleen. Soms begint dat met een simpele kop koffie – maar het effect is allesbehalve simpel.

Delen is helen – lotgenoten vinden steun bij elkaar

Soms gebeurt er iets in je leven dat alles op z’n kop zet. Een verlies, een diagnose, de zorg voor een ander. Momenten waarop je je kwetsbaar en alleen kunt voelen. Maar juist dan kan het enorm helpen om met anderen te praten die hetzelfde meemaken. Mensen die je begrijpen, zonder veel uitleg. Die aan een half woord genoeg hebben.

> “Het is zó fijn dat je niet steeds hoeft uit te leggen hoe het voelt. We snappen elkaar gewoon. En we houden contact, ook nu de bijeenkomsten over rouw & verlies voorbij zijn.”
>
> - Een deelnemer

Bij ons vinden mensen die ervaring. In groepen rondom thema’s zoals rouw en verlies, Niet Aangeboren Hersenletsel (NAH), autisme (ASS), dementie, psychische kwetsbaarheid of mantelzorg ontmoeten deelnemers elkaar in een veilige en warme setting. Bij sommige van deze bijeenkomsten gaan de lotgenoten onder begeleiding van een professional met elkaar in gesprek. Ze delen wat ze meemaken, wat hen raakt, wat hen helpt. Ze delen in de ervaring.

De bijeenkomsten zijn geen behandeltrajecten. Ze draaien juist om gelijkwaardigheid en onderlinge steun. Deelnemers helpen elkaar, vanuit hun eigen ervaring en betrokkenheid. Ze luisteren, herkennen, en bieden perspectief – zonder oordeel, zonder professionele afstand. Veel deelnemers blijven ook ná afloop van de

> “Het geeft me zoveel kracht om niet alleen te ontvangen, maar ook iets bij te dragen. We doen dit samen, en ik merk dat ik er zelf ook sterker van word.”
>
> - Een deelnemer

georganiseerde bijeenkomsten contact houden. Soms ondersteund door een vrijwilliger, maar vaak ook zelfstandig: in het wijkcentrum, tijdens een wandeling of gewoon aan de keukentafel. Ze bouwen aan hun eigen netwerk, waarin vertrouwen en solidariteit centraal staan.
In zowel Wijchen als Druten worden vooral de rouw- en verliesgroepen veel bezocht. De opzet is bewust laagdrempelig en toegankelijk, zodat iedereen zich welkom voelt. Wanneer mensen elkaar daarna ook op eigen kracht blijven ontmoeten, weten we: onze missie is geslaagd.

WERKGROEPEN VAN ERVARINGS-DESKUNDIGEN
Een groeiend aantal deelnemers van de verschillende groepen organiseert zélf bijeenkomsten voor andere lotgenoten. In de vorm van werkgroepen bedenken ze welke onderwerpen belangrijk zijn, welke sprekers of thema’s ze willen uitnodigen, of welke informatie gedeeld moet worden. De professional van MeerVoormekaar is hierbij ondersteunend en faciliterend – bijvoorbeeld bij het structureren, organiseren, promoten of het vinden van een geschikte locatie. Maar de regie ligt bij de inwoners.

Dat maakt deze groepen zo krachtig. Want mensen ervaren dat ze er niet alleen voor staan. Ze krijgen de ruimte om betekenis te geven aan hun ervaringen én om weer in verbinding te komen met anderen. Dit is wat het oplevert: mensen voelen zich gezien, ervaren verbondenheid, en versterken elkaar in hun veerkracht.

Want het gaat niet om zorgen vóór mensen, maar om zorgen mét mensen. En soms begint dat met iets eenvoudigs als een gedeeld verhaal.

Op maandag 26 februari 2024 gaf rouwdeskundige Manu Keirse een indrukwekkende lezing in een uitverkocht Theater 't Mozaïek in Wijchen. Tijdens deze avond sprak hij over het omgaan met verlies en verdriet, waarbij hij benadrukte dat rouw niet iets is wat je verwerkt, maar iets wat je leert overleven.

Keirse besprak verschillende vormen van verlies, zoals het verlies van een partner, kind of door onrecht, en legde uit hoe belangrijk het is om verlies bespreekbaar te maken en aandacht te geven aan ieders unieke rouwproces. Een belangrijk thema in zijn lezing was het belang van luisteren. Keirse benadrukte dat mensen in verdriet vooral behoefte hebben aan iemand die naar hen luistert, in plaats van iemand die hen probeert te troosten met woorden.

Hij stelde dat luisteren moeilijk is en dat het vraagt om jezelf in te houden en ruimte te geven aan de ander. De lezing werd georganiseerd door MeerVoormekaar in samenwerking met Hospice Wijchen en BijVerlies.

Informatie en advies

Het geven van informatie en advies is ook onderdeel van ons werk. Soms is dit individueel, wanneer iemand een enkelvoudige vraag heeft. Of tijdens een huis- of welzijnsbezoek. Soms is het geven van informatie en advies ook voor een groep of heel duidelijk gericht op een doelgroep of thema. Een voorbeeld uit elke gemeente:

Wijchen
→ Informatie- en adviespunt Relatie en Scheiding (i.s.m. Sociaal Team Wijchen) , 1-2 bezoekers per keer (1x per maand)

Druten
→ Migrantenspreekuur, wekelijks gem. 8 tot 10 bezoekers

"Bij het spreekuur kreeg ik eindelijk duidelijke informatie over wat er komt kijken bij een scheiding. Het was een moeilijke en verwarrende tijd, maar dankzij de hulp weet ik nu beter hoe ik de zorg voor mijn kinderen goed kan regelen en wat mijn rechten en plichten zijn. Dat gaf me rust en richting."

- Een bezoeker

Medewerker Amer Purisic ondersteunt inwoners bij het migrantenspreekuur in Druten

Amer vertelt: 'Bij aanvang van het spreekuur staat er vaak al een rij voor de deur.' Het laat zien hoe groot de behoefte is aan ondersteuning onder migranten in Druten. De meeste bezoekers wonen hier al enkele jaren, maar lopen nog regelmatig tegen vragen of obstakels aan. De bezoekers komen voornamelijk uit Syrië, Eritrea, Turkije en Afghanistan. Ze kloppen aan met uiteenlopende vragen: over brieven van de overheid, toeslagen, gemeentelijke regelingen, inburgering, of over hoe ze kunnen meedoen in Druten. Ook persoonlijke kwesties komen regelmatig aan bod.

Amer legt uit: 'Wat wij doen is mensen op weg helpen, zodat ze het uiteindelijk zo veel mogelijk zelf kunnen doen. Voor nieuwkomers is het vaak een wirwar van regels, systemen en verwachtingen. Ze hebben te maken met taalachterstand of moeite met digitale zaken. Wij bieden ondersteuning waar nodig.'

Als de hulpvraag buiten expertise van MeerVoormekaar valt, verwijst Amer door naar de juiste organisatie. Er is een nauwe samenwerking met onder andere de gemeente, de consulent inburgering, de participatiecoach, de bibliotheek, de Voedselbank en andere maatschappelijke instanties.

BEZOEKER/INWONER MOHAMMED VERTELT:
'Er wordt hier echt de tijd voor je genomen. Ik spreek al best goed Nederlands, maar sommige brieven zijn nog steeds lastig. Amer leest ze samen met mij door en legt alles rustig uit. Daardoor snap ik het beter en kan ik het de volgende keer misschien zelf. Het geeft me vertrouwen en het gevoel dat ik er niet alleen voor sta.'

EEN STERKE GEMEENSCHAP

Onze professionals komen veel in de wijken van Druten en Wijchen. MeerVoormekaar signaleert wat er leeft in de wijk en gaat met inwoners in gesprek. Maar ook met andere (zorg)organisaties die actief zijn in de gemeenten. Dit alles met maar één doel: de gemeenschap sterker maken. Hierin werken we graag samen met de inwoners, want zij zijn onmisbaar. We ondersteunen initiatieven van buurtbewoners en loopt iets even niet lekker, dan staan we klaar met Buurtbemiddeling. Dát is de kracht van samen.

MEE(R)DOENERTJES EN BUURTFONDS

Buurten worden sterk wanneer initiatieven in de buurt de leefbaarheid vergroten. Hiervoor bieden wij praktische ondersteuning. Inwoners kunnen voor financiële steun Mee(r)doenertjes aanvragen of beroep doen op het Buurtfonds. Er zijn wel spelregels voor deze subsidie. Wij verzamelen de aanvragen en vervolgens bepaalt een burgerjury of het verzoek wordt goedgekeurd. Zo verbinden we inwoners met hun woonomgeving.

In cijfers

Druten:
→ 28 goedgekeurde Mee(r)doenertjes
(4x Horssen, 8x Deest, 4x Afferden, 4x Puiflijk en 8x Druten)
4x subsidie uit Buurtfonds

Wijchen:
→ 19 goedgekeurde Mee(r)Doenertjes
1x subsidie uit Buurtfonds (3 aanvragen, 2 afgewezen)

BUURTBEMIDDELING IN CIJFERS

2024		2023
→ Aantal aanmeldingen		
49 (waarvan 55% sociale huurwoningen)		45 (waarvan 57% sociale huurwoningen)
→ Opgelost door inzet Buurtbemiddeling, coaching of onderling opgelost		
57%		44%
→ Percentage niet geslaagd. Dit komt o.a. door niet mee willen werken van een van de partijen, maar ook omdat vaak andere inzet gewenst is, zoals politie, rechtsbijstand of een advocaat.		
31%		10%
→ Geschikt of nog lopend		
12%		25%

Meest ervaren overlast is geluid van apparatuur, kinderen en dieren. Daarna afval/stank, bejegening/pesten/intimidatie/dreigen.
De problematiek tussen buren onderling wordt complexer, dit is een landelijke trend.

BUURTNETWERKEN EN BUURTPARTICIPATIE

Naast het ondersteunen van bewonersinitiatieven, ondersteunen we wijk- en buurtcentra, gaan bij mensen langs aan de deur of organiseren 'Buurten met de buren' in een straat.

VOORBEELD UIT WIJCHEN

EERSTE DEELKASTJE GEPLAATST: LOKAAL INITIATIEF KRIJGT VORM DANKZIJ SAMENWERKING

Op vrijdag 4 oktober is in Wijchen het allereerste deelkastje geplaatst, feestelijk geopend door wethouder Martijn Derks. Het idee kwam van drie betrokken inwoners – Sharon Jansen, Yolanda Taal en Susanne Wernet – die merkten dat er behoefte is aan laagdrempelige hulp en delen in de wijk.

Zij klopten aan bij MeerVoormekaar met hun plan. Samen met sociaal werkers is gekeken naar wat er nodig is om het initiatief haalbaar en duurzaam te maken. De sociaal werker dacht mee, bracht partijen met elkaar in contact en ondersteunde bij de praktische uitvoering. Zo is het initiatief uitgegroeid tot een concreet en zichtbaar voorbeeld van bewonerskracht en samenredzaamheid in de wijk.

De deelkastjes draaien volledig op donaties en zijn bedoeld om elkaar op een eenvoudige manier te helpen. Je kunt er houdbare producten en verzorgingsspullen inleggen, meenemen of ruilen – voor en door bewoners. De kastjes zijn gemaakt door Sjon Melchers, en het eerste exemplaar is te vinden op Abersland in Wijchen.

Het deelkastje is meer dan een kastje met producten. Het is een plek waar bewoners elkaar ondersteunen en laten zien dat ze om elkaar geven. Een mooi voorbeeld van hoe inwonerinitiatief en sociaal werk samen kunnen bijdragen aan sterke, betrokken buurten.

EEN VAN DE INITIATIEFNEMERS:
'We zagen in onze wijk dat er behoefte is aan iets kleins en laagdrempeligs, waarmee mensen elkaar kunnen helpen. Het idee van de deelkast ontstond snel, maar dankzij de ondersteuning van MeerVoormekaar werd het ook echt haalbaar. We zijn trots dat het eerste kastje er nu staat. Hopelijk volgen er nog veel meer!'

VOORBEELD UIT DRUTEN

SAMEN PRATEN OVER OUDER WORDEN – EEN INITIATIEF VAN EN VOOR INWONERS

In de gespreksgroep *Samen praten over ouder worden* gaan buurtgenoten met elkaar in gesprek over wat ouder worden voor hen betekent. Dit inwonersinitiatief is ontstaan vanuit de behoefte om ervaringen te delen, herkenning te vinden en elkaar te steunen. Het gaat om bewoners van de appartementen boven de Hof en omwonenden. Aan de hand van het spinnenweb van Positieve Gezondheid verkennen we samen verschillende thema's zoals zingeving, sociale contacten, dagelijks functioneren en omgaan met veranderingen. Het samen delen van ervaringen helpt om stil te staan bij wat nog wél mogelijk is en wat iemand nodig heeft om zich goed te blijven voelen. Het zorgt voor onderlinge verbondenheid, meer begrip en versterkt het contact tussen mensen die dichtbij elkaar wonen.

Ouder worden hoeft niet iets te zijn dat je alleen doet – samen sta je sterker.

DEELNEMER AAN DE GESPREKSGROEP:
'Ik vond het moeilijk om ouder te worden. Mijn wereld werd kleiner en ik voelde me vaak alleen. In de groep kon ik mijn verhaal kwijt en merkte ik dat anderen met dezelfde dingen worstelen. Dat gaf me rust én nieuwe moed. Het voelt fijn om gehoord te worden en samen na te denken over hoe je verder kunt. Met hulp van Meer-Voormekaar zijn er spelletjesmiddagen, wandelgroepjes en koffiemomenten met de buren'.

"In de groep kon ik mijn verhaal kwijt"

Hart van Zuid in Wijchen

De opdracht voor MeerVoormekaar in Hart van Zuid is duurzame betrokkenheid creëren van inwoners, organisaties en professionals.
Dit alles met het doel dat 'de kracht van samen' ook in de toekomst blijft bestaan. Hierbij is er veel contact met inwoners uit de wijk; zij voelen zich verantwoordelijk voor hun eigen leefomgeving en de leefbaarheid in hun wijk.

Enkele voorbeelden:
- Verbindingstafel Zuid (2x)
- Huisbezoeken Diepvoorde
- Opschoondag Diepvoorde
- Wijkvereniging Wijchen Zuid
- Meerdere activiteiten jongerenwerk in Hart van Zuid

WijWijchen:

MET ELKAAR IN VERBINDING

WijWijchen.nl

Op de website WijWijchen.nl verbinden we mensen met mensen, organisaties en initiatieven. Door het online aanbieden van een agenda, sociale kaart, workshops, informatie en gemeentenieuws, kan deze verbinding ook online tot stand komen. Steeds meer inwoners weten WijWijchen te vinden.

In cijfers

31.000

In 2024 had wijwijchen.nl:
- bijna 31.000 bezoekers
- 3.090 berichten (12% stijging t.o.v. 2023)
- 9% stijging inwoners met een profiel op de website
- 7% stijging Activiteiten

De dorpsondersteuners in Bergharen, Hernen en Leur en op Alverna

Onze dorpsondersteuners maken verbinding met en tussen dorpsbewoners. Door meer onderling contact en omzien naar elkaar, gaat de leefbaarheid omhoog en zijn dorpsbewoners minder eenzaam.

WAT DEDEN DE DORPSONDERSTEUNERS OM VERBINDING TE MAKEN?
Enkele voorbeelden:

Bergharen, Hernen en Leur
- smalltalks aan de voordeur
- Bijeenkomst Posietieve Gezondheid en gezonde voeding bij ouder worden: 49 deelnemers (i.s.m. huisarts, buurtzorg, dietist, Zonnebloem, Sociaal Team)
- Bijeenkomst positieve gezondheid en bewegen: 25 deelnemers (i.s.m. actieve buurtgenoten, leefstijlcoach Jelmer de Groot van Radboud-UMC, Sportpark Schaarweide)
- Aansluiten bij brede school overleg en werkgroep de Verbinding
- Seizoensmarkt Hernen-Bergharen
- Positieve gezondheid en mentaal welbevinden. Pilot gespreksgroep over ouder worden (5 deelnemers)
- Meerdere individuele casussen opgepakt, dorpsbewoners helpen elkaar.

Alverna
- Contacten opgebouwd binnen Alverna zoals met basisschool, Kringloop/koffiehuis, Oase, Dorpsraad, Seniorenverenigingen, dagbegeleiding
- Buurten met de buren bij de Rozenhof (20 personen ontmoet)

Week van de gezondheid Schaarweide

Buurten met de buren Rozenhof

VRIJWILLIGERSWERK
De vrijwilligerspunten van MeerVoormekaar zijn in zowel Druten als Wijchen plekken voor bemiddeling, ondersteuning en versterking van het lokale vrijwilligerswerk. Mensen kunnen hier terecht als ze graag vrijwilligerswerk willen doen, maar nog niet precies weten wat. Ook kunnen ze gebruik maken van deskundigheidsbevordering via de Vrijwilligersacademie. Vrijwilligerswerk is naast voldoening, ontwikkeling en sociale contacten een manier om zinvol bezig te zijn voor de samenleving.

In 2024 lanceerden we onze vernieuwde websites waarin de vacaturebank centraal staat. Hierop kunnen organisaties vacatures plaatsen en betrokken inwoners een vrijwilligersfunctie vinden die bij hen past. In 2024 werden in Wijchen 428 en in Druten 285 vacatures geplaatst.

Natuurlijk verzorgde MeerVoormekaar net zoals voorgaande jaren de bedankmiddag voor alle vrijwilligers van de gemeenten. Dit zijn altijd feestelijke bijeenkomsten waarin de vrijwilligers in het zonnetje worden gezet.

Buurtcoördinator versterkt de sociale basis in het Noorderlicht

In 2024 is sociaal werker Janine Lenting actief als buurtcoördinator in het Noorderlicht in Wijchen. In deze rol brengt zij mensen en organisaties samen die verbonden zijn aan het gebouw en de wijk. Ze legt contact tussen de school, buurtbewoners en andere gebruikers van het pand en zoekt voortdurend naar kansen voor samenwerking en ontmoeting. Altijd met oog voor wat er leeft in de wijk.

VERBINDEN IN DE PRAKTIJK

Samenwerken betekent elkaars kwaliteiten leren kennen en bundelen. Zo bakten leerlingen van de Paulusschool koekjes met vrouwen van de internationale vrouwengroep, en deelden ze hun zelfgemaakte knutselwerken uit bij de Weegbree, een woonlocatie voor mensen met dementie. Kleine gebaren met grote impact.
Ook werd er een grootse bijeenkomst georganiseerd, waar kinderen, ouders en buurtbewoners konden ontdekken wat het Noorderlicht allemaal te bieden heeft. Bij dit evenement, dat zo'n 600 bezoekers trok, werkten diverse partijen mee, zoals de Paulusschool, De Eerste Stap, wijkvereniging, Kids2Move, UNIK, Parousia, de bibliotheek, ouderraad en zelfs een lokaal koor.

TALENTONTWIKKELING EN OUDERBETROKKENHEID

De buurtcoördinator zet zich ook in voor de ontwikkeling van kinderen buiten schooltijd. In samenwerking met opvang, school, wijkorganisaties en ouders is er een programma opgezet waarin kinderen een bon kregen om zelf activiteiten te kiezen, zoals sport, muziek, koken of handvaardigheid. Zo ontstaat ruimte voor talentontwikkeling én wordt gewerkt aan het vergroten van kansengelijkheid.
Ook de jongste kinderen en hun ouders worden niet vergeten. Voor peutergroepen uit Wijchen-Noord werd een speciale activiteit georganiseerd, waarbij ouderbetrokkenheid centraal stond. Ouders werden persoonlijk benaderd, wat leidde tot een mooie opkomst van 30 peuters en 20 ouders.

ZICHTBAAR EN BEREIKBAAR

Wat Janine als buurtcoördinator vooral sterk maakt, is haar zichtbaarheid. Ze is er gewoon. Doordat bewoners en samenwerkingspartners haar weten te vinden, ontstaan verbindingen vanzelf. De drempel is laag, en vragen en ideeën komen als vanzelf naar boven. De buurtcoördinator draagt bij aan een sterke, verbonden wijk. Een plek waar kinderen kunnen groeien, inwoners meedoen en organisaties elkaar weten te vinden.

Vroegsignalering en armoedebestrijding

Het blijft moeilijk om inwoners te spreken over schulden- en/of armoedeproblematiek. Inwoners schamen zich voor de situatie en daardoor is het moeilijk om met ze in contact te komen. De Kerngroep Armoedebestrijding Wijchen heeft een sociale kaart voor professionals gemaakt en er is een direct telefoonnummer beschikbaar voor inwoners om laagdrempelig te bellen met vragen.

Er zijn 17 meldingen geweest vanuit de vroegsignalering (waarvan 2 uit de gemeente Druten). Met 12 mensen is er direct contact geweest. De meeste mensen geven aan zelf al stappen te ondernemen, 1 persoon is doorverwezen naar Schuldhulpmaatje en 3 naar Schuldhulppreventie van de gemeente. Het blijft moeilijk met deze doelgroep in contact te treden, gemiddeld zijn hiervoor 4 à 5 pogingen nodig om mensen te spreken.

Ook de jongerenwerkers ontvangen via de gemeente meldingen waarmee ze aan de slag gingen. Een klein aantal van de benaderde jongeren is daadwerkelijk door de jongerenwerkers zelf verder geholpen. In de individuele ondersteuning van jongeren is er altijd aandacht voor de financiële situatie, kennis of problemen.

In beide gemeenten zijn werkgroepen actief rondom armoedepreventie, waarin de professionals van MeerVoormekaar actief zijn betrokken. In Wijchen is een aftrap geweest met een algemeen telefoonnummer dat inwoners kunnen bellen met vragen over geldzorgen.

Buurtverbinder aan de slag in nieuwe ontmoetingsruimte van Alba complex – samen bouwen aan sociale kwaliteit

Woningcorporatie Talis heeft MeerVoormekaar in 2024 gevraagd om een buurtverbinder in te zetten voor de ontmoetingsruimte in een nieuw opgeleverd woningcomplex in Wijchen. Het doel: samen met huurders en omwonenden deze ruimte tot leven brengen en zorgen dat het een plek wordt waar mensen elkaar echt kunnen ontmoeten.

De buurtverbinder gaat in gesprek met bewoners om hun behoeftes, talenten en kwaliteiten in beeld te brengen. Wat vinden zij belangrijk? Waar liggen kansen voor verbinding? Zo ontstaat een programma van activiteiten dat aansluit bij de wensen van de buurt en recht doet aan de diversiteit van de bewoners.
Deze aanpak draagt bij aan sociale kwaliteit in de wijk. De ontmoetingsruimte wordt een plek van inclusie, waar iedereen welkom is en mee kan doen. Een plek die cohesie versterkt door bewoners met elkaar in contact te brengen en waarin mensen hun eigen kracht kunnen inzetten – als deelnemer én als initiatiefnemer.

Door samen te bouwen aan een levendige, toegankelijke ontmoetingsplek ontstaat niet alleen meer verbondenheid het wooncomplex en de omringende buurt, maar ook ruimte voor groei, betrokkenheid en eigenaarschap. Precies waar een sterke buurt of wijk op rust.

> "'Wat ik mooi vind, is dat ondanks alle verschillende karakters, achtergronden en wensen, mensen toch samenkomen. Iedereen brengt iets unieks mee. Het is bijzonder om te zien hoe we samen werken aan een ruimte waar iedereen zich welkom voelt en zijn of haar ideeën mag inbrengen.'"
>
> - Buurtverbinder

JONGEREN

Het werk dat onze jongerenwerkers doen is enorm belangrijk. Zij maken verbinding met deze groep en helpen hen bij problemen en vraagstukken. Ze signaleren, overleggen met scholen en de professionals van de sociale teams weten als geen ander wat er bij de jongeren leeft. Jongerenwerkers ondersteunen ook ouders bij het opvoeden.

Dit doen ze door aanwezig te zijn in de buurten en wijken van Druten en Wijchen, door openstelling van het jongerencentrum. Ze hebben individuele gesprekken (dit zijn altijd kortdurende contacten), verwijzen door waar nodig of helpen jongeren om zelf aan de slag te gaan. De laatste jaren richten de jongerenwerkers zich ook steeds meer op de jonge jeugd.

INDIVIDUELE ONDERSTEUNING AAN JONGEREN

Zowel in Druten als in Wijchen besteden onze jongerenwerkers aandacht en tijd aan individuele contacten. Dit kan ontstaan via de jongeren zelf, maar ook via ouders, POH, zorgcoördinatoren of het Sociaal team. Soms ontstaat dit ook op initiatief van de jongerenwerkers zelf, als zij iets signaleren op school, op straat of in het jongerencentrum. Deze contacten zijn in eerste instantie individueel om het vertrouwen te winnen en vervolgens met de jongere te bekijken wat voor hem of haar werkt. Bijvoorbeeld iedere week naar het jongerencentrum komen of aansluiten bij een groep. Soms is eenmalig contact voldoende, een andere keer gaat het om een intensief of langer traject. Waar nodig zoeken onze jongerenwerkers ondersteuning bij andere instanties. Hoe dan ook: zij helpen de jongeren hun weg weer zelfstandig te bewandelen.

HET JONGERENCENTRUM

Het jongerencentrum Hiernaast in Wijchen is veel open. Twee vaste avonden, maar ook gedurende de dag. De jongerenwerkers zijn op locatie aanwezig of in de buurt te vinden. Vijf middagen komen jongeren naar het jongerencentrum: om te ontspannen, maar ze kunnen ook terecht bij een ervaren en betrokken team van jongerenwerkers. Deze hebben een luisterend oor en soms ook een advies over de zorgen, vragen en verhalen die worden gedeeld. In de vakanties zijn er extra activiteiten. En voor speciale doelgroepen, zoals de jongen mantelzorgers of de meidengroepen (12 keer in 2024).

In Druten is het jongerencentrum Place2Be een avond in de week open. Helaas kampte het jongerencentrum met lekkages en ander ongemak, waardoor het jongerencentrum lang dicht was. Jongerenwerkers probeerden ondanks het huisvestingsprobleem toch aanwezig en zoveel mogelijk plek te bieden zodat jongeren even aan kunnen waaien. De komst van de Skatebaan in september is gunstig voor de plek deze werkt magnetisch en hier komt een jonge jeugdgroep tussen de 12 en 14 jaar oud waar wij verschillende gesprekken mee hebben.

ONDERWIJS

Jongerenwerkers werken veel samen met het onderwijs, de basisscholen, middelbare scholen, naschoolse opvang. Ze zijn er tijdens de pauzemomenten, ontmoeten daar jongeren, signaleren tijdig wanneer er iets speelt en kunnen hier tijdig op acteren of ingrijpen. Ze zijn vaak vertrouwenspersonen voor jongeren en in staat goed te luisteren wat er speelt. Ze werken hierin samen met o.a. schoolmaatschappelijk werk, sociale teams, intern begeleiders.

Op verzoek geven ze lessen over social media, weerbaarheid, meidenvenijn, sociale vaardigheden etc. In beide gemeenten sluiten ze aan bij de Pubercarrousel, waarbij ze grote groepen ouders voorlichten over verschillende onderwerpen.

Voorlichting aan ouders over social media

SPORT, SPEL EN BEWEGING

In 2024 is er op verzoek van vele jongeren en een enthousiaste stagiair een wekelijks aanbod rondom sport- en spelactiviteiten georganiseerd, onder bezielende leiding van de jongerenwerker. In verschillende sportzalen, maar als het kon ook buiten, was kwamen sportievelingen uit groep 7 en 8 bij elkaar voor sport en spel. Tijdens de middag is er ook ruimte voor een gesprekje met de jongerenwerker. Of ruimte om aandacht te geven aan gezonde voeding, gezond gewicht of pesten, grenzen stellen, sociale vaardigheden etc.

In Druten hebben we ‘fit, fysiek en mentale kracht’ gelanceerd om groepen jongeren de kans te bieden om door een fysieke prikkel mentaal weerbaarder te worden. Het effect is dat we hier mee door gaan en duurzame groepen gaan opzetten. Fris, voeding en gezondheid.

"Er was veel
ruimte om vragen te
stellen en met elkaar ervaringen
te delen binnen de groep.

Tijdens de evaluatie bleek dat ouders
meer interesse hebben in informatie
krijgen dan in het delen van
ervaringen. Hier gaan we aanbod
op door ontwikkelen."

- Een ouder

Voor ouders

Ook ouders kunnen soms weleens wat extra steun gebruiken bij het opvoeden van kinderen. Deze ondersteuning kan op verschillende manieren plaatsvinden.

- → Individuele ondersteuning: ouders worden individueel gecoacht gedurende een korte periode: maximaal 5 gesprekken waarin zij hun verhaal kwijt kunnen en advies krijgen.
- → Er is intensief contact met het de sociale teams waardoor wij fungeren als EHBO-post voor als het ineens uit de hand loopt en ouders nog niet bij het sociale teams terechtkunnen.
- → We bundelen de krachten door intensief samen te werken met scholen en hulpverlening.
- → We onderhouden waakvlamcontacten met zowel ouders als jongeren: even checken hoe het gaat wordt door de meesten als zeer prettig en waardevol ervaren.
- → Twee keer in 2024 werd de cursus 'Ouders van pubers' aangeboden (6 bijeenkomsten, 6-10 deelnemers), voor ouders uit Druten en Wijchen. Thema's die hierin aan bod komen zijn: Puberbrein, conflicten en grenzen, leefwereld van de puber, sociale media en alcohol- en drugsgebruik (i.s.m. Iriszorg).

HET MAM/PAPCAFE

Het Mam/Pap Café is een succesvolle formule. Ouders van jonge kinderen ontmoeten elkaar door samen leuke activiteiten te ondernemen. In totaal waren er in 2024 11 activiteiten, met gemiddeld tussen de 5-15 deelnemende ouders.

Mam/Pap Café

Tijdens deze activiteiten werken we samen met Buurtgezinnen.
Het is een mooie opbrengst dat zowel ouders als kinderen onderling contact krijgen.

GEZINNEN VOOR ELKAAR IN WIJCHEN

Gezinnen voor Elkaar is er voor gezinnen die wat extra hulp of steun kunnen gebruiken bij de opvoeding, of voor ouders die soms even wat rust en tijd voor zichzelf nodig hebben. Gezinnen met een stabiele gezinssituatie (of inwoners met een stabiele thuissituatie) kunnen dan uitkomst bieden en deze steun geven. Vraag- en steungezinnen spreken samen af hoe ze de samenwerking invullen. MeerVoormekaar ondersteunt de matches gedurende 6 maanden. In 2024 waren er 10 lopende matches, waarvan 9 nieuwe.

"Ik heb veel warme en betrokken mensen ontmoet en ik werd keer op keer geraakt door de kracht van dit initiatief. Dit project laat zien hoeveel goeds er kan ontstaan wanneer mensen zich openstellen voor elkaar en ondersteuning bieden op een manier die echt verschil maakt"

- Sociaal werker

Voor meer leesvoer over gezinnen voor elkaar verwijzen we naar **https://www.meervoormekaar.nl/jeugd-en-opvoeding/**

LANGER ZELFSTANDIG THUIS

Iedereen wil ouder worden maar niemand wil het zijn. We worden steeds ouder en vaak in goede gezondheid. Dat betekent dat meer ouderen langer zelfstandig thuis wonen. Naast dat dit voor mensen vaak een wens is, wordt het ook steeds meer een vanzelfsprekendheid. Soms is er wat hulp nodig, of vraagt het om wat aanpassingen. MeerVoormekaar biedt allerlei soort mogelijkheden om langer zelfstandig te blijven.

DE PLUSBUS EN OPSTAP

De PlusBus en OpStap zijn erg belangrijk voor mensen die minder mobiel zijn. Onze vervoersdienst maakt hun wereld een stukje groter en zo versterken we de samenleving. De planners en chauffeurs zijn vrijwilligers. Voor chauffeurs is het vrijwilligerswerk een dankbare taak die betekenisvol is. In totaal zijn er zo'n 75 vrijwilligers actief voor deze dienst. In 2024 werd het hele wagenpark vervangen door elektrische bussen en auto's.

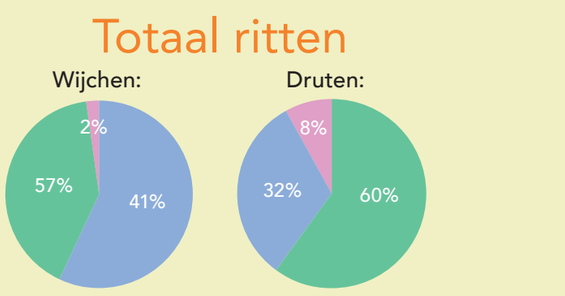

26.752

10.387

WELZIJNSBEZOEKEN 75+

Onze speciaal opgeleide vrijwilligers (in Wijchen) of professionals (in Druten) brengen graag een bezoekje aan ouderen thuis. Zij gaan dan in gesprek over het welzijn, de gezondheid en kwaliteit van leven. In dit gesprek kunnen inwoners aangeven waar zij tegenaan lopen en wat hun wensen of behoeften zijn. Dit kan bijvoorbeeld gaan over gezondheid, wonen, sociale contacten en financiën.
De bezoekers nemen altijd een heel pakket aan informatiemateriaal mee. De Seniorengids in Wijchen is zeer geliefd en gewild.

In cijfers

- **Wijchen**: 110 welzijnsbezoeken (door een vast team van 6 vrijwillige welzijnsbezoekers)
- **Druten**: 139 welzijnsbezoeken

WAT VALT OP BIJ DE WELZIJNSBEZOEKEN?

Welzijnsbezoeken worden door bewoners als prettig en waardevol ervaren. Ze bieden een laagdrempelige en vrijblijvende manier om in gesprek te gaan. Tijdens het huisbezoek is er ruimte voor een luisterend oor, maar ook om mensen wegwijs te maken in de mogelijkheden die er zijn: van activiteiten in de buurt tot vormen van ondersteuning.
Bij veel bezoeken blijft het bij een goed gesprek en praktische tips. Dat is vaak al voldoende. Maar soms blijkt dat er meer nodig is. In die gevallen wordt de verbinding gelegd met bijvoorbeeld het sociaal team of wordt iemand gestimuleerd om deel te nemen aan het collectieve aanbod van MeerVoormekaar. De kracht van het welzijnsbezoek zit in de persoonlijke benadering: oprechte aandacht, herkenning van behoeften en het activeren van mensen om – waar mogelijk – zelf stappen te zetten.

DE HULPDIENST

Wanneer ouderen of andere inwoners praktische ondersteuning nodig hebben en geen mogelijkheden hebben om dit zelf te regelen, kunnen zij gebruik maken van de Hulpdienst. Vaak is er ook tijd voor een praatje en een kop koffie. Het maakt het leven een beetje leuker en makkelijker.
In 2024 werd er veel gebruikgemaakt van de Hulpdiensten in Wijchen en Druten.
Om een goede of om de ondersteuningsbehoefte wat duidelijker in beeld te krijgen, worden huisbezoeken afgelegd.

Nieuwe matches in cijfers

	Wijchen	Druten
Belastinginvalhulp	619	154
Maatjes	54	19
Formulierenteam	41	10
Hulp bij administratie	44	48
Hulp bij tuinonderhoud	32	50
Klussenhulp	20	30
Hulp vervoer	6	11
Hulp met boodschappen	6	-
Knaak voor een taak	-	105
Personenalarmering	-	652

We ondersteunen ook verschillende vrijwilligersgroepen, zoals bijvoorbeeld vrijwillige energiecoaches, inloopmedewerkers van het Sociaal team in Wijchen en vrijwilligers van de duofietsen.

MANTELZORG, EENZAAMHEID EN DEMENTIE

Zorgen voor een ander, bijvoorbeeld als mantelzorger, kan erg intensief zijn. De laatste jaren zien we dat er steeds meer mantelzorgers actief zijn. Soms kun mensen in deze rol zelf wat extra ondersteuning gebruiken of willen ze praten met anderen die in dezelfde situatie zitten.

MeerVoormekaar weet hoe belangrijk mantelzorgers zijn. Daarom ondersteunen we hen op een praktische manier met cursussen en bieden we ontspannende activiteiten. Denk aan koffieochtenden, yoga en creatieve workshops. Aan de jonge mantelzorgers wordt ook gedacht.
Om het gevoel van eenzaamheid te verlichten organiseert Meervoormekaar activiteiten, welzijnbezoeken, koffiemomenten, verbindingstafels en het matchen van maatjes.

Uitleg over Duofiets bij Mantelzorg koffieochtend Druten

Enkele voorbeelden:

DRUTEN

- 10 mantelzorg koffieochtenden met 6-8 deelnemers
- 526 Mantelzorgcomplimenten uitgereikt
- 30 bezoekers tijdens de Dag van de Mantelzorg
- Week van de Eenzaamheid/Ontmoeting
- Bezoek en Opvangservice
- Bordje vol: gespreksgroep voor mantelzorgers, i.s.m. Zorggroep Maas & Waal

WIJCHEN

- 25 jonge mantelzorgers in beeld, meerdere activiteiten
- Activiteiten in zomer en Maand van de Ontmoeting
- Training Voluit leven in de zomer
- Netwerkcoaches
- Seniorengids
- Bezoek en Opvangservice, 22 bemiddelingen in 2024
- Week van de ontmoeting

Thuismarkt Druten

Vitaal en gezond oud worden

In november organiseerde MeerVoormekaar samen met andere organisaties een informatiemarkt voor inwoners en professionals. Het thema van de markt is: langer zelfstandig thuis wonen. Zolang je gezond bent is dat vanzelfsprekend. Als je ongemakken krijgt (zowel fysiek als mentaal) wil je nog steeds veilig en prettig op je eigen plek en in je eigen vertrouwde omgeving wonen. Om te weten welke mogelijkheden her zijn om langer zelfstandig thuis te wonen biedt de thuismarkt een breed overzicht. Er waren ruim 30 deelnemende organisaties aanwezig met een heel scala aan onderwerpen zoals wonen, zorg, welzijn, bewegen en ontspanning. Zo'n 100 inwoners kwamen een kijkje nemen op de thuismarkt.

"MeerVoormekaar weet hoe belangrijk mantelzorgers zijn."

Meer Bewegen in Wijchen

Als organisatie sluiten we aan bij het preventie- en sportakkoord van beide gemeenten. Bewegen en gezondheid zijn dan ook thema's waarbij we vaak zijn betrokken. Voor mensen die ouder worden hebben we in Wijchen een mooi aanbod: via het 'Meer Bewegen Voor Ouderen' (MBvO) kunnen zij meedoen aan verschillende sportieve activiteiten: gymnastiek, yoga en werelddans. Voetjes van de vloer!

In cijfers

- **Gymnastiek** wekelijks op 8 locaties, 8 groepen, gem. 80 deelnemers per week
- **Yoga** wekelijks op 7 locaties, 13 groepen gem. 134 deelnemers per week
- **Werelddans** 2 locaties, 2 groepen gem. 20 deelnemers per week

DAGBEGELEIDING DRUTEN EN WIJCHEN

Vanaf 2024 zijn de locaties in Wijchen (in Dorpshuis De Oase en Wijkcentrum 't Achterom) vijf dagen per week open, net als Dagbegeleiding de Ontmoeting in Dorpshuis De Lier in Puiflijk. Hiermee is de openstelling verruimd ten opzichte van 2023.
Ook in 2024 is de pilot gecontinueerd om zonder indicatie te kunnen deelnemen aan de dagopvang van MeerVoormekaar. In 2024 hebben we deze werkwijze met meerdere stakeholders geëvalueerd en de conclusie getrokken om hiermee verder te gaan.

"Ik kom naar de wekelijkse gymnastiek, maar ik blijf voor de gezelligheid. Het is niet alleen goed voor mijn lijf maar ook voor mijn lach."

Dagbegeleiding Achterom

Dagbegeleiding Achterom: jongerenwerkers vallen in voor zieke collega

"Ik kijk er altijd naar uit om hier te komen. Bijkletsen, samen leuke dingen doen en ik ga met een goed gevoel weer naar huis."

Dagbegeleiding de Ontmoeting: peuters op bezoek

Dagbegeleiding de Oase: chauffeur kookt maaltijd voor deelnemers dagbegeleiding

Realisatie: Mondtotmond reclame | © MeerVoormekaar, mei 2025

MEER VOOR MEKAAR

de kracht van samen

Stationsplein 1
6602BN Wijchen

Tel. 024 - 641 84 59
info@meervoormekaar.nl

meervoormekaar.nl

Raad openbaar Wijchen

Dossiernummer	7424
Extern Zaak ID	Z/25/329865
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	29 januari 2026
Agendapunt	5.j
Titel	329865 Informatienota regionale cloudvisie en cloudstrategie
Organisatieonderdeel	domein Bedrijfsvoering - team Informatiemanagement
Soort nota	Informatienota
Programma/Paragraaf	§7 Bedrijfsvoering
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Helmer-Englebert, R. (Renske)

Bijlagen
329865 Informatienota regionale cloudvisie en cloudstrategie
Bijlage 1. Regionale cloudvisie en -strategie

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
College BenW openbaar Wijchen	16 december 2025
Stukken Agendacommissie Wijchen	17 december 2025
Raad openbaar Wijchen	**29 januari 2026**

Voorgesteld besluit

1. Kennis te nemen van de informatienota en de regionale cloudvisie en -strategie

Besluit (Ter kennisneming aangenomen)

1. Kennis te nemen van de informatienota en de regionale cloudvisie en -strategie

Openbaar Zaaknummer: Z/25/329865

Informatienota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Regionale cloudvisie en cloudstrategie

Collegedatum: 16 december 2025

Kernboodschap
De gemeenten in de Rijk van Nijmegen regio willen hun ICT-landschap verder moderniseren door een regionale cloudvisie en cloudstrategie te omarmen. IRvN krijgt een vervolgopdracht om de impact van de cloudvisie en -strategie te vertalen naar haar eigen organisatie. De regionale cloudvisie en -strategie sluiten aan bij de Wijchense cloudvisie en -strategie die wij al in ons eigen Informatiebeleidsplan hebben vastgesteld in 2022. Dit betekent in de kern dat we clouddiensten als uitgangspunt nemen, tenzij er zwaarwegende redenen zijn om data en applicaties lokaal bij iRvN te houden. Hiermee vergroten we de flexibiliteit, veiligheid en schaalbaarheid van onze applicaties.

Eerdere besluiten

Datum	**Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)**
20-11-2022	Vaststelling integraal plan WDW incl. IBP (Z/22/089861)
16-09-2025	Verlenging looptijd Informatiebeleidsplan (Z/25/306543

Toelichting
De digitale wereld verandert snel en cyberdreigingen nemen toe. Wet- en regelgeving zoals AVG, BIO en NIS2 stelt hogere eisen aan informatiebeveiliging en compliancy. Clouddiensten zijn inmiddels onmisbaar in onze dienstverlening (bijvoorbeeld Microsoft 365). Dit vraagt om een verschuiving van traditioneel ICT-beheer naar regie en advies.

De regionale cloudvisie is als volgt samen te vatten:

- Onze gemeenten willen sterke en flexibele organisaties zijn. We willen digitale mogelijkheden benutten en tegelijk de belangen en veiligheid van inwoners beschermen;
- We gebruiken clouddiensten (Software as a Service, SaaS) voor snelheid, schaalbaarheid, innovatie, beveiliging, kosten en flexibiliteit. Omdat gemeenten verschillen in ambities, willen we zoveel mogelijk betalen naar gebruik;
- We zetten schaarse capaciteit in op activiteiten die het meeste waarde toevoegen. Minder onderhoud, meer verbetering en vernieuwing.
- We voldoen aan wet- en regelgeving. Een deel borgen we via professionele cloudleveranciers die 24x7 aan eisen voldoen. Voor het andere deel ontwikkelen we onze organisatie verder.
- We zorgen voor continuïteit, privacy en informatiebeveiliging. We gebruiken een mix van ‘private’ clouddiensten (EU/NL) en ‘public’ clouddiensten (grote Amerikaanse providers). Daarbij houden we rekening met digitale en datasoevereiniteit. Waar mogelijk kiezen we voor Nederlandse en Europese leveranciers.
- We houden eigenaarschap over onze data.

- Met een exit-strategie zorgen we dat we kunnen overstappen naar een andere leverancier als dat nodig is.

Gevolgen
Voor gemeenten: actieve regionale sturing op modernisering van applicaties. Voor Wijchen heeft dit geen directe gevolgen, aangezien Wijchen al sinds de vaststelling van het Informatiebeleidsplan in 2022 deze cloudvisie en -strategie hanteert.

Voor iRvN: Minder operationeel beheer, meer regie- en adviesrollen. Dit vraagt om een doorontwikkelopdracht. Hieruit moet duidelijk worden wat de gevolgen zijn van de visie en strategie op de technische doelarchitectuur, dienstenportfolio, formatie, (regie)processen en exploitatie van iRvN.

Financieel: de financiële gevolgen van de doorontwikkeling van de regionale ICT-architectuur en de iRvN organisatie zullen worden meegenomen binnen de reguliere Planning & Control cyclus van de MGR. De verdere uitvoering van de regionale cloudstrategie vraagt om incidentele middelen voor implementatie. Het bedrag wordt bekend zodra de vervolgopdracht aan iRvN in een verder stadium is. En zal daarna nog ter goedkeuring aan het gemeentebestuur worden voorgelegd.

Communicatie
De regionale portefeuillehouders ICT en de leden van het Regionaal Strategisch i-Overleg (managers bedrijfsvoering) en Regionaal Tactisch i-Overleg (informatiemanagers) zijn geïnformeerd en worden via regulier overleg op de hoogte gehouden van de voortgang.

Uitvoering of Vervolgstappen
1. De cloudvisie en -strategie wordt vertaald naar het lokale informatiebeleid van gemeenten. In het geval van Wijchen leidt dit niet tot een ander beleid, aangezien het beleid in lijn is met ons bestaande informatiebeleidsplan.
2. Er wordt een doorontwikkelopdracht voor iRvN opgesteld om, op basis van deze cloudvisie en cloudstrategie en in nauwe samenwerking met de gemeenten, de technische architectuur, het dienstenportfolio, de interne organisatie en de financiële consequenties uit te werken.

Geheimhouding:
Niet van toepassing

REGIO
RIJK VAN
NIJMEGEN

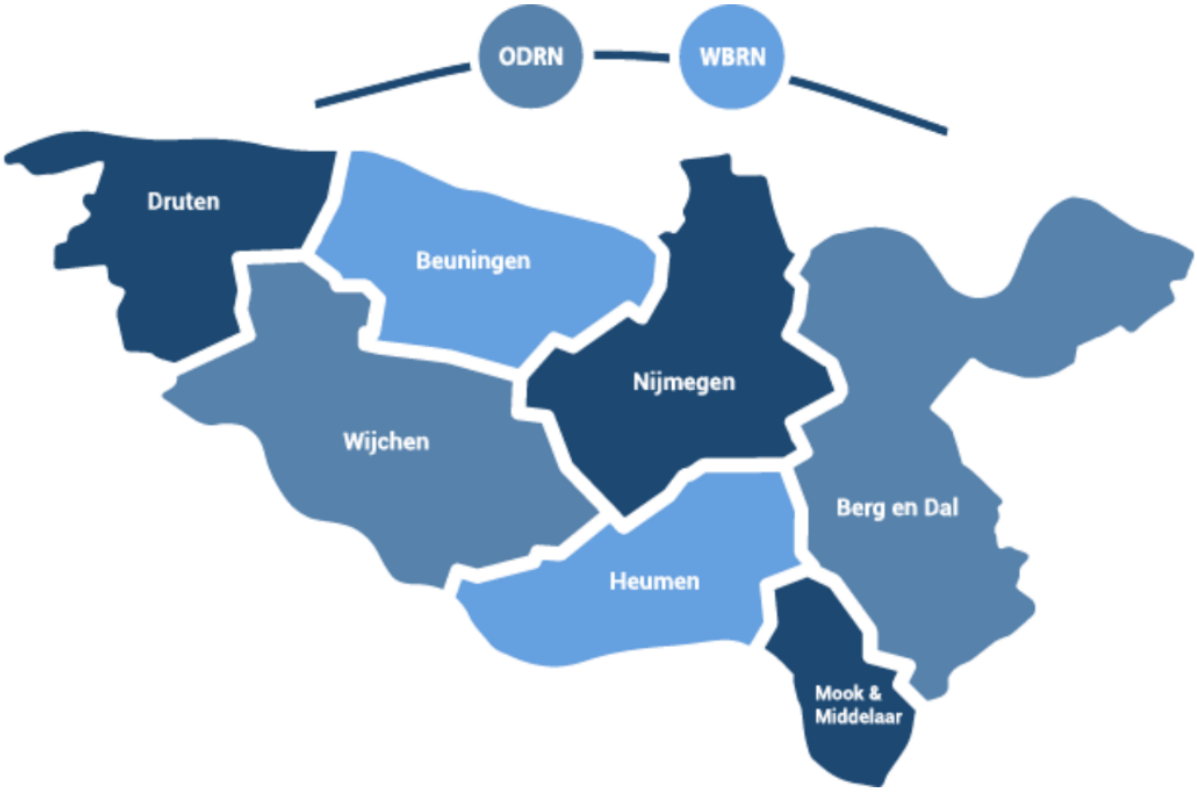

Regionale Cloudvisie en -strategie gemeenten Rijk van Nijmegen

13 augustus 2025
Werkgroep Cloudstrategie, versie 1.0

Colofon

Titel
Regionale Cloudvisie en -strategie gemeenten Rijk van Nijmegen

Datum
13 augustus 2025

Versie
1.0

Samengesteld door
Werkgroep Cloudstrategie

Inhoudsopgave

Samenvatting regionale Cloudvisie & strategie **5**

1. Inleiding **10**

1.1 Probleemstelling *10*

1.2 Benadering *10*

1.3 Doelstelling *11*

1.4 Op te leveren producten *11*

1.5 Aanpak *11*

2. Definities **13**

3. Externe verkenning **16**

3.1 Clouddiensten/marktontwikkelingen lokale overheid *16*

3.2 M&I Trendrapport ICT gemeenten 2024 ..... *17*

3.3 Common Ground *17*

3.4 Soevereiniteit *19*

3.5 Beweging in de markt *21*

3.6 Samenvatting *21*

4. Interne verkenning **23**

4.1 Huidige visie en beleid *23*

4.2 Stand van zaken RvN-applicatielandschap *23*

4.3 Stand van zaken infrastructuur en werkplek *24*

4.4 Samenvatting *24*

5. Cloudvisie **25**

5.1 Visie *25*

5.2 Beleid(sdoelen) *26*

6. Cloudstrategie **27**

6.1 Gemeentelijke ICT *27*

6.2 Vertaling naar Gemeenten *27*

6.3 Vertaling naar iRvN 28

7. Consequenties 29

7.1 Financieel 29

7.2 Organisatorisch 29

7.3 Planning 29

7.4 Transitie 30

Bijlage 1 – Definities 31

Bijlage 2 – Externe verkenning 34

Bijlage 3 – Wet- en regelgeving EU/VS 40

US Big Tech 40

Wetgeving VS versus wetgeving EU 41

Rijk 43

Samenvatting regionale Cloudvisie & strategie

Inleiding

De ICT-wereld is volop in beweging. Cloud als leveringsmodel is ondertussen steeds meer de standaard geworden als het gaat om (applicatie)functionaliteit, communicatie mogelijkheden en werkplekconcepten (mobiele devices).
Deze ontwikkeling biedt organisaties en medewerkers veel flexibiliteit, maar levert tevens nieuwe bedreigingen en complexiteit op.

In dit document hebben we de cloudvisie en -strategie voor de regio uitgewerkt. Dat helpt onze organisaties bij de doorontwikkeling van het ICT-landschap. Cloudstrategie hebben we daarbij beschouwd als onderdeel van een sourcingstrategie. Tenslotte gaat het bij de keuze van clouddiensten in beginsel om een keuze welke techniek en het bijbehorende beheer we in eigendom c.q. eigen beheer willen hebben en welke we als (cloud)dienst willen afnemen. Daarom vormt deze strategie tevens input voor iRvN om haar dienstverlening en organisatie daarop aan te passen.

In dit document hebben we de wereldwijde, nationale en lokale ontwikkelingen geschetst, definities opgenomen van cloudgerelateerde termen en uiteindelijk een visie en strategie op de cloud geformuleerd. De actualiteit rond onderwerpen als soevereiniteit en collectivering gemeentelijke digitalisering hebben tot verdere aanscherping geleid. Tot slot is de impact en het transitiepad globaal geschetst. De totstandkoming van dit rapport was een reis waarin veel informatie verzameld is. Als laatste slag hebben we veel van die informatie ondergebracht in bijlagen om de uiteindelijke visie en strategie helderder naar voren te laten komen.

Context

- Generieke technologische ontwikkelingen
    - Cloudtoepassingen nemen toe;
    - Het tempo van nieuwe ontwikkelingen versnelt;
    - SaaS is toenemend het voorkeurs leveringsmodel van applicatieleveranciers;
- Bedreigingen nemen toe:
    - Op het gebied van cybersecurity en privacy;
    - En als gevolg van lock-in situaties bij eenzelfde of een kleine groep aanbieders;
    - Omgaan met deze bedreigingen levert nieuwe complexiteit op en vereist andere skills van de organisaties, soms zelfs 24x7;
- Digitale en Datasoevereiniteit begint langzaam maar zeker belangrijker te worden als gevolg van een toename van geo-politieke spanningen.
- EU en NL wet- en regelgeving neemt daardoor ook toe op het gebied van:
    - Security
    - Privacy
    - Ethiek
    - Transparantie
    - Archivering
    - Digitale toegankelijkheid
- Hierdoor neemt het belang van compliancy, risicomanagement en werken onder architectuur (c.q. een proportioneel gebruik van non-functional controls) toe.

Deze ontwikkelingen schetsen een context waarin we als overheidsorganisaties weerbaarder moeten worden en gelijktijdig wendbaarder. We zullen moeten professionaliseren om compliant

te worden en te blijven. Dat stelt andere en hogere professionaliteitseisen aan zowel de gemeenten als de ICT-providers. Voor gemeenten betekent dit een sourcingsafweging (zelf doen, samen doen of marktpartijen laten doen).

Cloudvisie

We hebben onze regionale cloudvisie als volgt geformuleerd:

- Onze gemeenten willen weerbare en wendbare organisaties vormen die optimaal profiteren van de informatisering en tegelijkertijd de belangen en veiligheid van hun inwoners beschermen.
- Wij willen daarbij gebruikmaken van de kracht van clouddiensten ten aanzien van snelheid, schaalbaarheid, tijdelijkheid, innovatie, beveiliging, kosten en flexibiliteit.
- Omdat we als gemeenten verschillen in ambities willen we zoveel als mogelijk betalen naar gebruik (PxQ);
- We willen in een arbeidsmarkt die voor I&A-rollen niet altijd toegankelijk is voor al onze organisaties, onze schaarse formatie vooral inzetten op activiteiten die het meeste waarde toevoegen aan onze organisaties. Dat geven we invulling door het verschuiven van de balans van inzet op onderhoud van bestaande systemen ('Run'), naar inzet op het en verbeteren van huidige ICT-oplossingen ('Grow') en het inzetten op noodzakelijke vernieuwing ('Transform').
- Daarbij willen en moeten we voldoen aan de eisen van de Digital Decade en de Europese wetgeving. Deze toenemende compliancy eisen willen we deels borgen door inzet van professionele Cloud-leveranciers die in staat zijn (24x7) aan de gestelde eisen en voorwaarden te voldoen en dit kunnen aantonen. Voor het andere deel zullen we onze organisatie(s) daarop door ontwikkelen.
- Wij willen de continuïteit van dienstverlening, privacybescherming en informatiebeveiliging borgen conform wet- en regelgeving, met het inzetten van een mix van professionele 'private' en 'public' clouddiensten. Daarbij rekening houdend met voortschrijdende inzichten rond digitale- en datasoevereiniteit.
- We borgen daarbij dat we de verantwoordelijkheid, de beschikking en het eigenaarschap over de eigen data houden.
- We borgen met een exitstrategie dat we als opdrachtgevers in staat zijn om bij veranderende behoeften en wensen, van (in)richting of cloudleverancier te kunnen veranderen.

Met deze cloudvisie willen we de volgende doelen realiseren:

Hoogwaardig

- Een ICT-landschap dat schaalbaar en wendbaar is. Waarbij balans gezocht wordt tussen enerzijds eisen rond soevereiniteit, anderzijds steeds hogere standaarden rond snelheid, beschikbaarheid en veiligheid;
- De digitale ambities van de verschillende organisaties ondersteunen door de mogelijkheden van de Cloud;

Vitaal en Weerbaar

- Veilige opslag van geheime en vertrouwelijke gegevens op basis van de beschikbare technische mogelijkheden;
- Risico's inzichtelijk hebben en beheersen (waaronder mogelijk verlies aan soevereiniteit, kostenstijgingen, verlies van controle, kwetsbare kennis situaties).

Beheerbaar

- Minder of tenminste gelijkblijvende beheerlast voor de gemeenten en iRvN: door verbetering van, samenhang in, en sturing op het gemeentelijke applicatie- en datalandschap.

Cloudarchitectuur

Clouddiensten zijn in verschillende service modellen en implementatiemodellen af te nemen. Onderstaande afbeelding geeft een gesimplificeerde weergave van de verschillende vormen. Ze hebben gemeen dat eigenaarschap en beheer volledig bij een derde partij liggen. Klanten betalen in beginsel naar gebruik (Opex) en investeren zelf niet in infrastructuur (Capex).

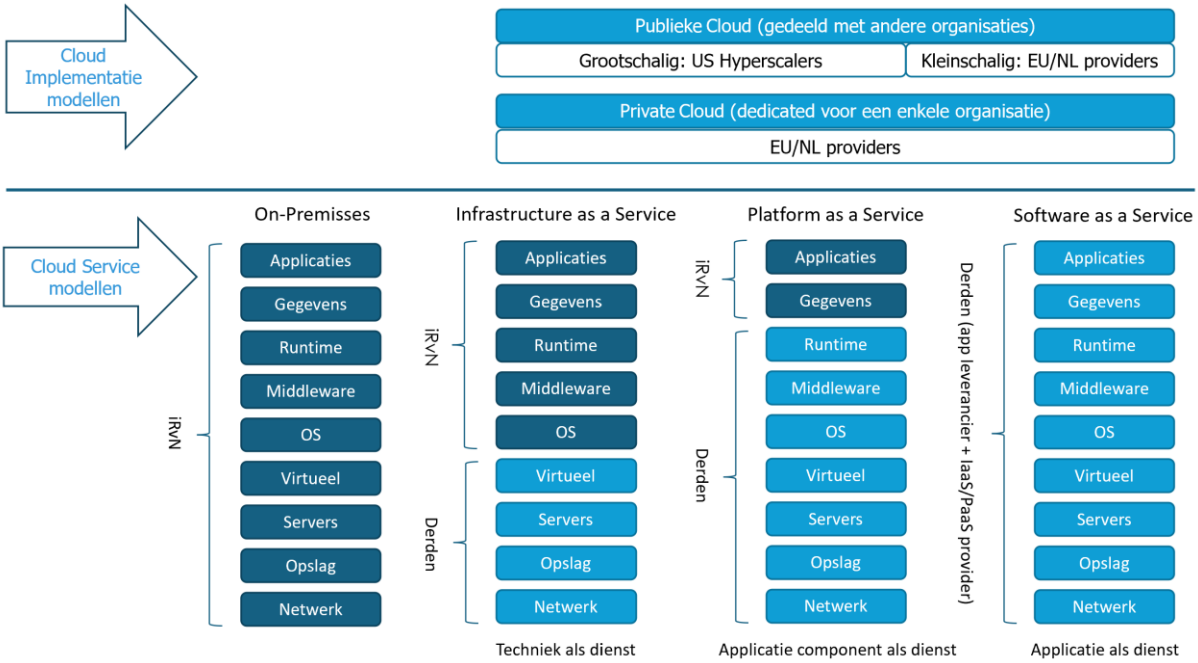

De Cloudarchitectuur die aansluit op de Cloudvisie baseren we op de volgende principes:

- Opex gaat voor Capex[1];
    - Langdurige afschrijvingsperioden die voortvloeien uit investeringen (Capex) kunnen ontwikkelingen remmen. Periodieke kosten (Opex/exploitatie) kunnen de wendbaarheid vergroten.
- ICT dienstverlening nemen we waar mogelijk af op basis van het PxQ beginsel (prijs x aantal: betalen naar gebruik):
    - Om de ontwikkeling richting doelarchitecturen te stimuleren;
    - Om afwijkingen op architectuur (waaronder handhaven legacy) te beprijzen;
    - Om door op- en afschaalmogelijkheden business cases beter oogstbaar te maken.
- SaaS gaat boven PaaS gaat boven IaaS
    - Om invulling te geven aan het streven de eigen formatie in te zetten op de taken die de meeste waarde toevoegen voor onze organisaties kiezen we ervoor zoveel als mogelijk ontzorgt te worden op applicatie techniek (SaaS en PaaS) en onderliggende infrastructuur (IaaS).
- Digitaal- en data-soeverein waar mogelijk
    - We selecteren waar mogelijk SaaS gehost door/bij EU-actoren/dienstverleners;

[1] Opex staat voor Operational expenditure: terugkerende kosten/exploitatie. Capex staat voor Capital expenditure: investeringen in vernieuwing met afschrijvingen tot gevolg.

    - We selecteren waar mogelijk SaaS ontwikkeld op basis van Common Ground principes: Data separaat van Business rules/logica en gebruikersinterface (waarbij de communicatie tussen de componenten plaatsvindt middels API's[2];
    - Backup van data brengen we onder bij EU-actoren/dienstverleners.
    - PaaS en IaaS diensten nemen we waar mogelijk af van Overheidsdatacenters (die deze dienst nog voor de lokale overheid moet ontwikkelen). Tot die tijd zoveel als mogelijk van EU-actoren/dienstverleners
- Koppelen op basis van API's:
    - Om de interoperabiliteit te verbeteren door de gestandaardiseerde manier waarop verschillende applicaties met elkaar te communiceren, gegevens delen en functionaliteiten gebruiken.
    - Voor koppelingen tussen applicaties moet monitoring/verantwoording ingeregeld kunnen worden;
    - We hanteren heldere criteria over wanneer directe 1-op-1 koppelingen tussen databases zijn toegestaan of wanneer dat berichtenverkeer via een centraal datadistributiemechanisme moet lopen.

Cloudstrategie

De strategie om deze visie en architectuur te realiseren voorziet in:

- Het geven van een opdracht aan iRvN tot het afstemmen van haar ICT-landschap op de cloudarchitectuur principes;
- Waar mogelijk de iRvN-dienstverlening verrekenbaar maken op basis van het PxQ beginsel;
- Vervangingstrajecten van on-premisse infrastructuur en on-premisse geïnstalleerde applicaties conform de cloudarchitectuur invulling geven (dus een geleidelijke transitie);
- Regieprocessen in de IV-keten (van gemeente via iRvN naar externe technologie partijen en vice versa) professionaliseren en voorspelbaarder maken. De informele druk die momenteel op 'interne' ICT-collega's uitgeoefend kan worden voor matig geplande activiteiten wordt lastiger en kostbaarder bij externe providers

Dit vraagt van iRvN het volgende:

- Een technische uitwerking van deze cloudstrategie gericht op het voorkomen van Capex-situaties (vervangingsinvesteringen);
- On-prem IT4IT[3] toepassingen afbouwen en indien nog nodig migreren naar cloud-alternatieven;
- Vertaling van haar dienstverlening waar mogelijk naar een PXQ verrekeningsgrondslag;
- Doorontwikkeling van haar ICT-beheerorganisatie naar een regieorganisatie;
- Doorontwikkeling van de innovatie en advies competenties binnen de organisatie.

Dit vraagt van de gemeenten het volgende:

- Actief sturen op de versaasing van het applicatielandschap;
- Doorontwikkeling van de lokale i-functie om een volwaardige (en voorspelbare) rol in de vraag/aanbod regieketen te kunnen spelen. De situatie per gemeente verschilt op dit moment fors. Enkele gemeenten zijn momenteel reeds bezig hun i-formatie uit te breiden.

---

[2] API: Application Programming Interface, fungeert als een soort vertaler tussen verschillende systemen/componenten)
[3] IT4IT: toepassingen in het ICT-landschap die uitsluitend door de ICT-beheerpartij gebruikt worden (tooling).

Financiële consequenties

Voor iRvN:

- iRvN zal op basis van de cloudvisie en strategie de impact op haar organisatie en exploitatie in kaart moeten brengen. De belangrijkste impact ligt op de volgende onderdelen:
    - Besparing op Informatie en Applicatiebeheer door versaasing;
    - Besparing op infrastructuur (afschrijvingen/licenties) en technisch beheer door krimp van de on-premisse omgeving;
    - Kosten van een strategisch personeelsontwikkelingstraject (ontwikkelkosten en frictiekosten);
    - Kosten van nieuwe rollen in de iRvN regieorganisatie;
    - Eventuele kosten van nieuwe vormen van dienstverlening aan de gemeenten.
- De kosten van gehele transitie meenemen in de planning & control cyclus van de GR.

Voor de gemeenten:

- Rekening houden met 20-40% hogere licentie/cloudopslagkosten van SaaS t.o.v. on-premisse applicaties (ook al zijn deze applicaties reeds voor een groot deel versaast en maken deze kostenposten daardoor al onderdeel uit van de exploitatie).
- Eventueel benodigde financiering hiervoor meenemen in de planning & control cyclus.
- Daarnaast lokaal financiering regelen voor de doorontwikkelkosten van iRvN.

Tijdpad

De totale transitie zal jaren duren. Maar een groot deel van de trajecten moet in de periode 2025 – 2028 te realiseren zijn (afgeschreven infrastructuur, veel applicatie vervangingstrajecten staan reeds gepland). Op jaarbasis zal de voortgang gemonitord en waar nodig bijgestuurd worden.

Activiteit	Wie	2025	2026	2027	2028
Directies/Colleges					
Besluitvorming	RSiO, KvG, PFO ICT				
Gemeenten					
Versaasing	Gemeenten				
Doorontwikkeling I-functie	Gemeenten				
iRvN					
Ontwikkelen High Level Design hybride cloud architectuur	iRvN				
Vervangingstrajecten realiseren cf. Cloudvisie/strategie en HLD	iRvN				
Doorontwikkeling A-functie	iRvN				
Samen					
Ontwikkeling PDC, verrekeningsgrondslag	Gemeenten, iRvN				
Vertaling naar begroting	Gemeenten, iRvN				

1. Inleiding

Noodzaak voor de regionale Cloudstrategie ligt in de afspraak dat we bij de vernieuwing van de backup en storage omgeving van iRvN in 2023 regionaal bepaald hebben dat dit de laatste vervanging zou moeten zijn van deze omvang. We willen als gemeenten ICT inrichten via de Cloud, tenzij er zwaarwegende redenen zijn om data en applicaties middels een legacyinrichting aan te bieden.

1.1 Probleemstelling

Bovenomschreven achtergrond is vertaald in de volgende probleemstelling:

1. Er is nu geen gezamenlijk gedragen beeld van wat 'de Cloud' is en er zijn verschillende interpretaties van begrippen (IaaS, PaaS, SaaS enz. worden door elkaar gebruikt).
2. Er is weinig inzicht (bij de gemeenten) in wat IRvN aan apparatuur/infrastructuur heeft en hoe dat gaat veranderen in de nabije toekomst. Dat maakt inzicht in het transitiepad lastig.
3. Er komt een omslagpunt waarna het economisch gezien niet meer rendabel is om te investeren in lokale oplossingen/infrastructuur.
4. Er is weinig bewustzijn van wat een beweging richting de Cloud omhelst voor de eigen organisatie en in samenhang regionaal, het gaat over hardware, maar ook over de 'handjes' die nodig zijn daarvoor, maar bijvoorbeeld ook voor afnemend technisch (applicatie)beheer (bv Oracle databases).
5. SaaS raakt ook het proces binnen de gemeenten. Een applicatie als SaaS afnemen betekent mogelijk wat minder specifieke functionele mogelijkheden. Maatwerk is in principe niet mogelijk en sowieso onwenselijk. Dit leidt mogelijk tot aanpassingen van huidige maatwerkprocessen.
6. Als we hier niet goed op sturen, verliezen we regie/zeggenschap op integraties/software.
7. Recentelijk zijn onderwerpen als digitale soevereiniteit vanwege geo-politieke ontwikkelingen snel actueler geworden.

1.2 Benadering

We hebben de regionale cloudstrategie ontwikkeld vanuit het perspectief van de gemeenten en niet vanuit een technisch perspectief. Op basis van lokale politieke en organisatiekeuzes stellen gemeenten hun i-Visie en i-Strategie op. Onderdeel daarvan vormen uitspraken over informatie en applicatie keuzes en sourcing (waaronder Common Ground en data-soevereiniteit) en ICT-sourcing (infrastructuur en werkplek). Realisatie van de i-Strategie vergt een uitvoeringsplan voor zowel de gemeenten als hun ICT-dienstverleners (van applicaties, werkplek en infrastructuur).

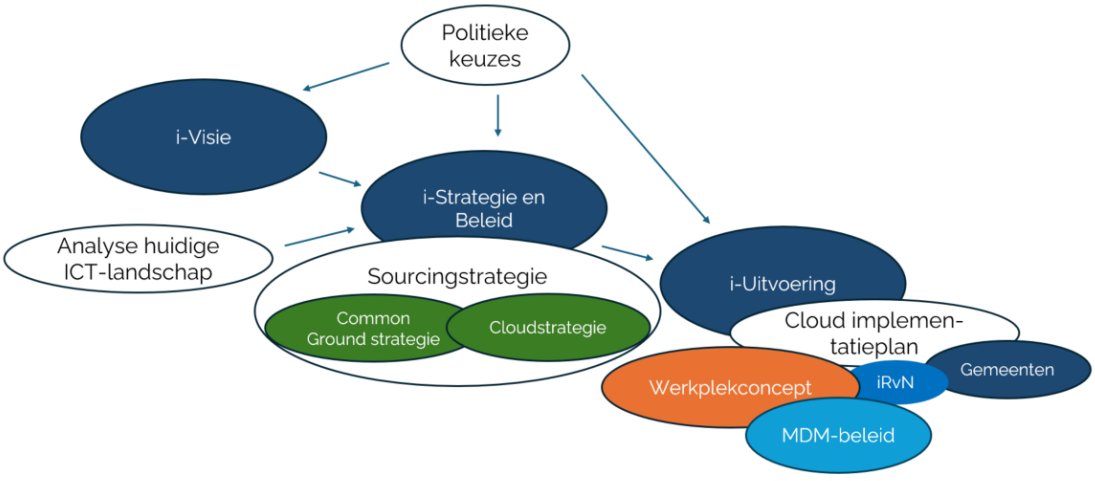

Cloudstrategie hebben we dus beschouwd als onderdeel van een Sourcingstrategie. Een keuze voor een cloudservice-model betekent daarbij per definitie een keuze voor 'wie heeft beheerverantwoordelijkheid voor welk onderdeel in ons ICT-landschap'.
Het is onontkoombaar dat we bij dit onderwerp veel jargon raken. Daarvoor hebben we in bijlage 1 een overzicht van trefwoorden opgenomen.

1.3 Doelstelling

Het gezamenlijk ontwikkelen van een regionale visie op en strategie voor de transitie naar de Cloud, voor zowel SaaS, PaaS als IaaS, voor zowel private als public leveringsmodellen. We willen daarbij aandacht hebben voor de invloed op materieel, personeel en integraties van deelnemers en iRvN.
In deze visie en strategie moet ook aandacht zijn voor externe ontwikkelingen: marktontwikkelingen en wat er in de gemeentelijke en landelijke omgeving gebeurt. Daarnaast willen we inzichtelijk krijgen welke keuzes we moeten maken om regie te kunnen voeren over ons applicatielandschap.

1.4 Op te leveren producten

- Gedeelde definitie van 'de Cloud';
- Inventarisatie van bestaand beleid met betrekking tot 'Cloud' bij deelnemende iRvN-gemeenten als ook vergelijkbare gemeenten in den lande;
- Huidige verhouding tussen SaaS-applicaties en applicaties geïnstalleerd op de infrastructuur van iRvN per gemeente;
- Schets toekomstige architectuur met positionering daarin van de verschillende cloud-implementatiemodellen (private en public) en servicemodellen (IaaS, PaaS, SaaS);
- Gedeelde strategie voor de transitie 'naar de Cloud' van zowel applicaties als infrastructuur en onderdelen van de werkplek;
- Schets van de consequenties van deze transitie:
  - Financieel (van Capex naar Opex, veranderende geldstromen gemeenten en iRvN alsmede een indicatie van de transitie/frictiekosten);
  - Organisatorisch (van beheer naar regie, impact op gemeenten en op iRvN)
  - Planningstechnisch (vanaf wanneer wordt er niet meer geïnvesteerd in on-premisse infrastructuur). Pad van de IST- naar de SOLL-situatie, rekening houdend met verschillende uitgangsposities van gemeenten en iRvN. Wat betekent het afbouwen van de on-premisse infrastructuur voor de laatste on-premisse applicaties.

1.5 Aanpak

De opdracht hebben we uitgewerkt in de volgende aanpak:

1. Externe verkenning: daarbij schetsen we algemene trends en vatten we landelijke onderzoeken naar cloudstrategieën samen.
2. Interne verkenning: we stellen vast wat interne visie en beleidsdocumenten melden over cloud. Daarnaast geven we inschatting van waar de afzonderlijke organisaties staan met de versaasing van het applicatielandschap. Voor iRvN schetsen we het huidige beeld rond *make or buy* situaties per ICT-kavel.
3. Definities: bij dit onderdeel laten we ons inspireren door voorwerk vanuit VNG.
4. Definitie cloudstrategie: dit beschrijft onze regionale cloudstrategie.

5. Oefening: Aan de hand van een generiek ICT-verkavelingsmodel schetsen we een mogelijk toekomstige situatie als een High Level Design. Dat helpt ons bij het uitwerken van de consequenties.
6. Uitwerken consequenties: Het HLD heeft impact op mens, organisatie en financiën. We werken deze consequenties globaal uit.
7. Opstellen concept-rapport: in deze stap brengen we alle content samen tot een concept eindrapportage.
8. Consultatie stakeholders: dit concept-rapport bespreken we vervolgens met RTiO en RSiO leden.
9. Opstellen eindrapport: de consultatie opbrengst verwerken we tot een 1.0 versie van het eindrapport.
10. Decharge: bespreking van dit eindrapport met opdrachtgever en de Kring moet leiden tot dechargeverlening.

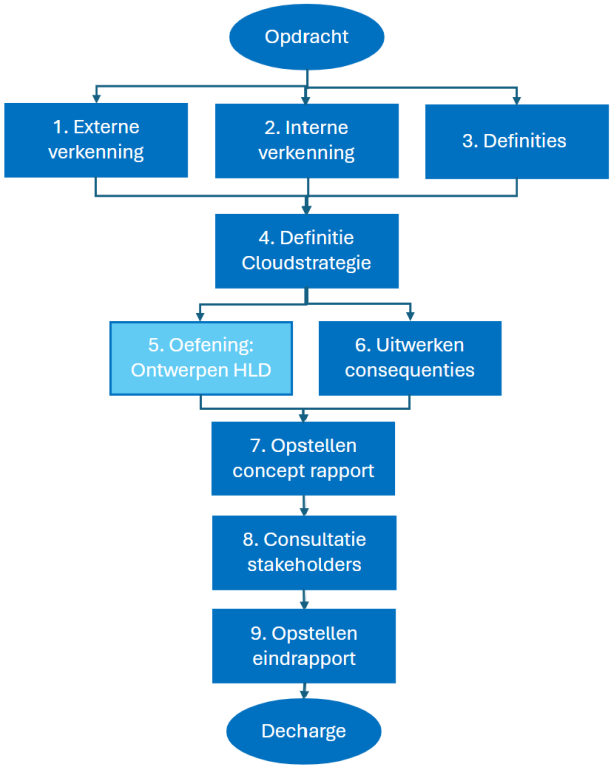

2. Definities

Het document 'Uniform Begrippenkader Cloudcomputing (UBC), versie 1.1' van VNG Realisatie geeft een uitgebreid overzicht van gangbare definities in dit vakgebied. Hieronder hebben we de voor dit advies relevante definities samengevat en waar nodig aangevuld.

De Cloudrevolutie

Twee gelijktijdige ontwikkelingen hebben geleid tot de cloudrevolutie:

1. Vanaf het moment dat virtualisatietechnieken het mogelijk maakten om fysieke hardware te scheiden van virtuele hardware en de techniek het mogelijk maakte om een logische scheiding aan te kunnen tussen verschillende gebruikers van een virtuele infrastructuur ontwikkelden zich op- en afschaalbare ICT-diensten;
2. Met het volwassen worden van het internet (qua bandbreedte, beveiliging, dekking) werd de fysieke locatie van servers en end user devices minder relevant, diensten konden eenvoudiger geleverd worden.

De combinatie van beide ontwikkelingen leidde tot het ontstaan van clouddiensten in vele soorten en smaken. Een groeiend aantal van deze clouddiensten hebben ondertussen het karakter gekregen van 'water uit de kraan' (SaaS, IaaS, PaaS).
Het National Institute of Standards Technology (NIST) noemt vijf essentiële kenmerken van cloud computing:

- on-demand selfservice;
- brede netwerktoegang;
- resourcepooling;
- snelle elasticiteit;
- gemeten service;
- betalen naar gebruik (PxQ), daarmee OPEX in plaats voor CAPEX.

Simpel onderscheid in clouddiensten

Onderstaande afbeelding geeft gesimplificeerd de meest gangbare cloudmodellen weer: IaaS, PaaS en SaaS. We onderscheiden bij IaaS en PaaS nog de twee implementatiemodellen Public (de wereldwijd acterende 'hyperscalers' zoals Microsoft, Google, Amazon en Oracle) en Private (de kleinschaliger NL/EU providers).

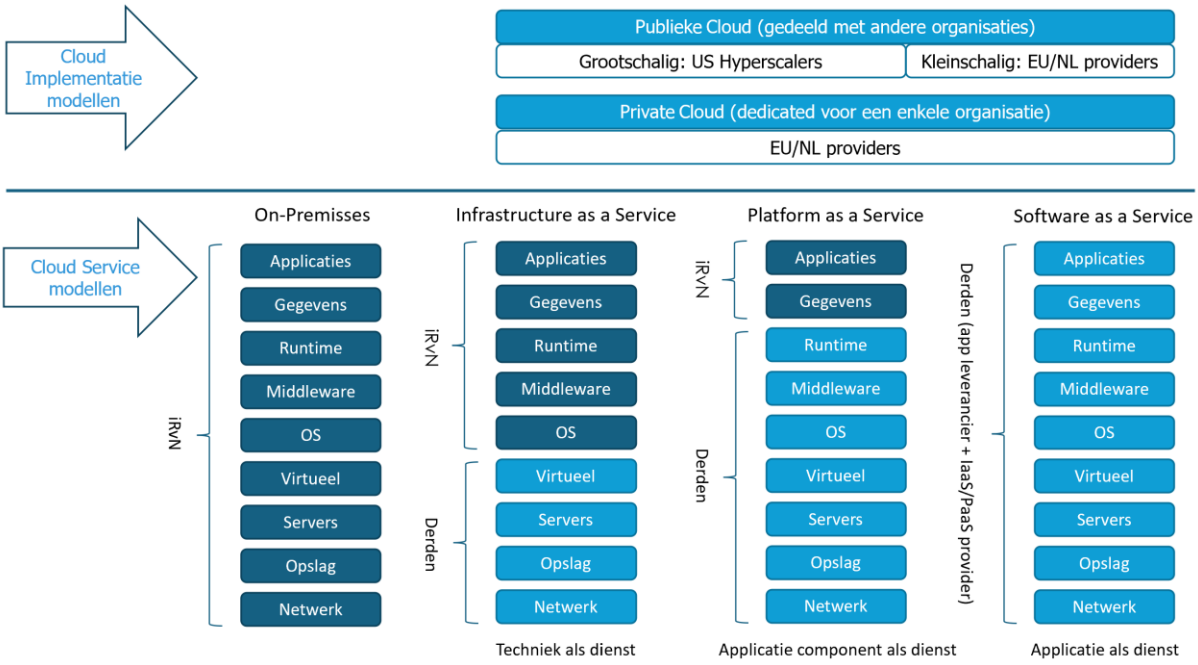

Soevereiniteit

Door geo-politieke spanningen is 'soevereiniteit' een actueel onderwerp geworden in ons land. Juni 2025 heeft de gemeenteraad van Nijmegen een motie aangenomen met de volgende strekking:

1. Het College moet aan de raad terugkoppelen hoe de gemeente bij de aanschaf van software of digitale dienstverlening zoveel mogelijk onafhankelijk kan worden van niet-Europese actoren, in het bijzonder bij kritische applicaties.
2. Waar mogelijk moet in aanbestedingen een zware gewichtsfactor toegekend worden aan het gebruik van open standaarden, open source software en het tegengaan van vendor lock-in's.
3. Zodra een geschikte mogelijkheid zich aandient bij het Rijk duidelijk maken dat Nijmegen interesse heeft in het afnemen van diensten van een 'Rijkscloud'.

In het kader van dit onderzoek betrekken we deze problematiek ook. We hanteren daarvoor de volgende definities:

Soevereiniteit: Soevereiniteit is het recht van een staat of een ander overheidsorgaan om het hoogste gezag uit te oefenen binnen zijn grondgebied zonder dat hij verantwoording verschuldigd is aan een ander orgaan. In de context van staten betekent dit dat een staat volledig onafhankelijk en zelfbesturend is, zonder bemoeienis van andere staten.

Data-soevereiniteit: De bevoegdheid van een land of rechtsgebied om de data die binnen zijn grenzen wordt gegenereerd, te beheren en te controleren. Dit houdt in dat de overheid de regels bepaalt voor het verzamelen, opslaan, verwerken en verspreiden van data, met name met betrekking tot wet- en regelgeving en privacy.

Digitale soevereiniteit: Digitale soevereiniteit is een breder concept dat ook betrekking heeft op de controle over de onderliggende IT-infrastructuur en de technologieën die worden gebruikt. Het gaat niet alleen over de data zelf, maar ook over de middelen die nodig zijn om de data te verwerken en te gebruiken.

Samenvatting

Het document 'Uniform Begrippenkader Cloudcomputing (UBC), versie 1.1' van VNG Realisatie geeft een uitgebreid overzicht van gangbare definities. In bijlage 1 hebben we de voor dit advies relevante definities samengevat en waar nodig aangevuld.

3. Externe verkenning

In dit hoofdstuk vatten we de ontwikkeling samen op gebied van markt en wetgeving. Daarnaast schetsen we de trends binnen de lokale overheid.

3.1 Clouddiensten/marktontwikkelingen lokale overheid

VNG heeft door adviesbureau M&I Partners in 2023 de ontwikkeling van clouddienstverlening (SaaS, PaaS, IaaS) aan gemeenten laten onderzoeken. Uitgebreide informatie hierover is in bijlage 2 opgenomen.

De verwachtingen rond applicaties zijn de volgende:

- In 2025 zal ten minste 70% van de primair procesapplicaties als SaaS-oplossing worden afgenomen.
- In 2025 zal ten minste 70% van de bedrijfsvoering applicaties als SaaS-oplossing worden afgenomen.
- Binnen niet al te lange tijd (1 à 2 jaar) zal het percentage SaaS van kantoorautomatisering software richting de 95% gaan. Daarna zal dit aandeel langzaam richting de 100% gaan.
    - Microsoft365 is hiervan de grote aanjager;
    - Recente discussies rond (data)soevereiniteit kunnen leiden tot ingrijpende keuzes over de inzet van US Big Tech oplossingen. Eventuele alternatieve KA-software oplossingen zoals NextCloud zijn echter ook SaaS-oplossingen.
- In 2025 wordt ten minste 75% van de midoffice-applicaties als SaaS-oplossing afgenomen.

De verwachtingen rond infrastructuur (servers en storage en datacenter/housing) zijn de volgende:

- De komende jaren zullen meer public of private cloud diensten afgenomen worden (afhankelijk van het tempo van versaasing). Daarbij onderkennen we globaal 2 groepen:
    - Gemeenten waarbij het datacenter (inclusief servers) is verouderd en financieel is afgeschreven;
    - Gemeenten die net geïnvesteerd hebben in hun datacenter, server en opslag.
- De eerste groep gemeenten zal mogelijk public cloud en/of private cloud diensten afnemen in afwachting van de versaasing van het gehele applicatielandschap. Door dit soort diensten af te nemen kunnen gemeenten makkelijk op en afschalen en met recentere technieken is het relatief eenvoudig om applicaties te migreren van de ene naar de andere omgeving.
- De tweede groep zal naar verwachting wachten met het afnemen van public of private clouddiensten tot dat hun omgeving is verouderd tot hun applicatielandschap grotendeels is versaast. De resterende kleinere on premisse applicaties zullen dan bij een private of public cloud dienstverlener worden neergezet.
- Daarnaast is het de vraag in welke mate gemeenten deze cloud oplossingen gaan gebruiken. Immers, als 80 tot 90% van het applicatie-landschap is versaast, dan heeft een gemeente relatief weinig behoefte aan servers en storage, on premisse of in de cloud.
- Daarnaast geldt dat dit soort cloud dienstverlening (bijv. Azure of AWS) zich goed leent voor datagedreven werken.

De verwachtingen rond databases zijn de volgende:

- De verwachting is dat databases niet direct meer afgenomen gaan worden als dienst. Wanneer gemeenten SaaS-oplossingen afnemen worden databases als onderdeel van de dienstverlening afgenomen. Dit leidt ertoe met een stijging van het aantal SaaS-oplossingen de behoefte aan databasebeheer afneemt.

De verwachting rond de werkplek is de volgende:

- De verwachting is dat de virtuele werkplek meer als dienst afgenomen gaat worden. Dit betreft een onderdeel waar redelijke specifieke technische kennis voor nodig is. Gemeenten zijn niet altijd meer in staat deze kennis zelf in huis te halen en daardoor dit onderdeel zelf te kunnen leveren. Het aantal on premise applicaties van gemeenten remt deze beweging wel. Maar door de versaasing wordt het steeds eenvoudiger om dit onderdeel ook als dienst af te nemen.

3.2 M&I Trendrapport ICT gemeenten 2024

In het recent verschenen trendrapport 2024 (gebaseerd op 2023 cijfers) heeft M&I in kaart gebracht welk deel van het I&A personeel zich bezighoudt met het werk van vandaag (RUN), het werk van morgen (GROW) en het werk van overmorgen (TRANSFORM).

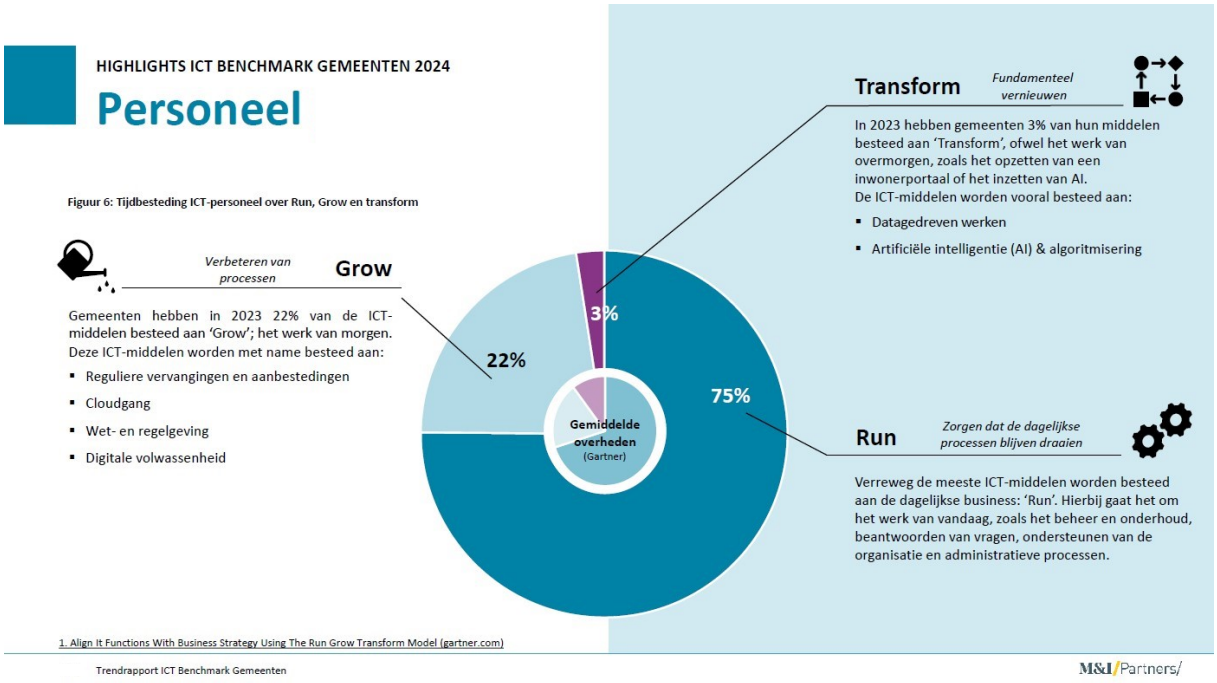

De cijfers tonen aan dat gemeenten meer inzet plegen op Run- en GROW-activiteiten en minder op Transform-activiteiten dan het onderzoeksbureau Gartner als gemiddelden voor overheden heeft geïnventariseerd. Wij herkennen het beeld dat het verandervermogen van de RvN-organisaties dalende is.

3.3 Common Ground

Voor steeds meer beleidsbeslissingen en ook voor grote maatschappelijke opgaven, zoals armoedebestrijding en de woningbouwopgave, doen gemeenten een beroep op beschikbare data(sets). Het is dus van belang dat de gegevens betrouwbaar en makkelijk uitwisselbaar zijn. Tegelijkertijd staat de kwaliteit van de digitale systemen waar deze data ondergebracht is in schril contrast tot de eisen die de samenleving tegenwoordig stelt aan digitale dienstverlening. Ieder

van de 342 gemeenten is zelf verantwoordelijk voor het eigen ICT-landschap, wat heeft geleid tot een lappendeken aan systemen en processen die vaak niet op elkaar aansluiten. Door diverse consolidatieslagen onder de applicatieleveranciers is ongezond veel marktmacht terecht gekomen bij enkele leveranciers.

Common Ground is vanuit deze frustratie gestart als een bottom-up initiatief van enkele gemeenten met als uiteindelijk doel het eenvoudiger, sneller en slimmer oplossen van grote maatschappelijke opgaven. Zoals de duurzaamheidstransitie, meer grip op de (uitgaven in de) zorg, participatie en de handhaving van openbare orde en veiligheid.

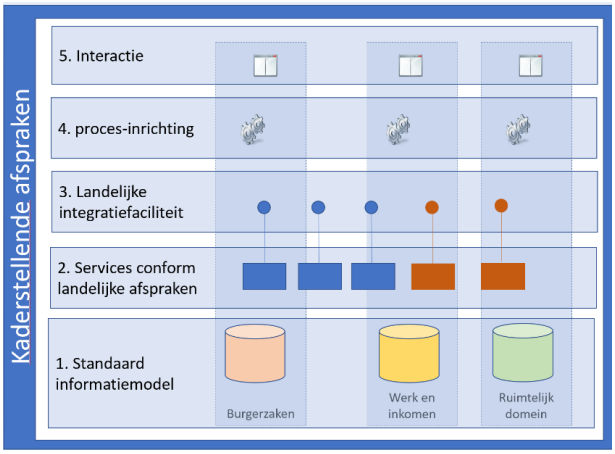

Common Ground is een visie op de vernieuwing van de informatievoorziening bij de overheid, die gebaseerd is op het principe van gescheiden data en applicaties. Door data op een gestandaardiseerde manier op te slaan, te ontsluiten en te delen, kunnen verschillende applicaties gebruik maken van dezelfde brondata, zonder dat deze gekopieerd of gedupliceerd hoeven te worden. Dit verhoogt de kwaliteit, betrouwbaarheid en actualiteit van de data, en maakt het mogelijk om sneller en flexibeler in te spelen op veranderende behoeften en wensen van de inwoners en de organisatie. Feitelijk staat Common Ground voor het modulair opzetten van applicatiecomponenten, waardoor in ieder geval de datalaag ontsloten wordt voor gebruik in andere processen, componenten, toepassingen. Naar verwachting zal dit op termijn voor de lokale overheid zowel financieel als kwalitatief een positieve business case opleveren.

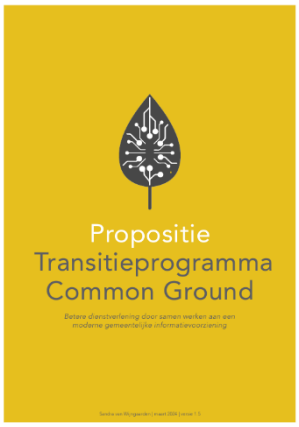

Tijdens de Algemene Ledenvergadering van de VNG van 26 juni 2024 hebben de bestuurders ingestemd met de propositie Transitieprogramma Common Ground. Het grootste effect van deze transitie is het op termijn afscheid nemen van de traditionele 'silo-applicaties' van leveranciers als PinkRoccade, Centric en Roxit. Daarmee is de Common Ground-transitie ook voor onze organisatie een veranderkundige opgave. Het grootste belang voor de inwoner moet een betere dienstverlening zijn.

De impact voor deelnemende gemeenten ligt vooral in het gezamenlijk (wellicht per component) maken van afspraken over wie de softwareontwikkeling verzorgt, wie het beheer van de softwarecode op zich neemt en welke partij de hosting verzorgt. Dit vergt regie en werken onder architectuur. Hosting kunnen gemeenten zelf verzorgen, maar gezien de cloudontwikkelingen ligt het niet voor de hand dat deze hosting op een on-premisse infrastructuur plaats gaat vinden.

Het door de ALV in 2025 aangenomen voorstel tot collectivering van de digitalisering gaat naar verwachting tot een versnelling leiden van Common Ground ontwikkelingen.

3.4 Soevereiniteit

Werken met producten en diensten van Hyperscalers betekent werken met producten van Big Tech bedrijven uit de VS. Met het aantreden van president Trump zijn versneld principiële discussies ontstaan over de afhankelijkheid van de EU van Chinese en Amerikaanse technologie en ICT-dienstverleners. Discussies die zich richten op datasoevereiniteit, ook bredere discussies over digitale soevereiniteit.

Conflicterende wettelijke frameworks

Amerikaanse bedrijven kunnen niet voor 100% compliant zijn aan EU wet- en regelgeving. De grote economische belangen van Amerikaanse Big Tech ondernemingen binnen de EU staat tegenover de grote afhankelijkheid van EU-overheden van Amerikaanse Big Tech. Die situatie dwingt de EU en de VS om te komen tot werkbare (aanvullende) wet- en regelgeving. De volgende paragraaf geeft een beeld van deze permanente worsteling met als afdronk dat er anno 2025 twijfels beginnen te ontstaan of er nog steeds een werkbare grondslag is voor het gebruik van US Big Tech producten en diensten door Nederlandse overheden. In bijlage 3 is over dit onderwerp meer informatie opgenomen.

Is een vendor lock-in te voorkomen?

Het was tot voor kort de trend om de infrastructuur (virtuele servers en databases) naar de public cloud van hyperscalers te brengen en de (online) werkplek van Microsoft te omarmen. Op beide terreinen zijn enkele grote Amerikaanse spelers dominant. Daarmee creëren we een vendor lock-in.

De Autoriteit Consument en Markt (ACM) onderkent de Amerikaanse dominantie op de cloudmarkt en heeft onderzoek gedaan. Zij waarschuwt 'verborgen kosten' die gepaard gaan met overstappen en het risico op volledige afhankelijkheid. Zo constateert de ACM in de markt financiële, technische en contractuele barrières, die belemmerend werken wanneer een gebruiker wil overstappen.

Vanuit de Digital Markets Act (DMA), in november 2022 in werking getreden, en de aankomende Dataverordening (DA) kan, zowel de ACM als de overheid, de concurrentie in de cloudmarkt stimuleren, zodat deze risico's verminderd worden. Met de DMA wordt de macht van de grote online platformen aangepakt. Zo staat in de DMA bijvoorbeeld de verplichting voor poortwachters dat zij de mogelijkheid voor gebruikers van clouddiensten om over te stappen naar een andere aanbieder niet mogen belemmeren.

In de DA zijn eveneens maatregelen voorgesteld om aanbieders van clouddiensten te verplichten barrières voor overstappen tussen clouddiensten weg te nemen (verbeteren van de portabiliteit). Ook zijn maatregelen voorgesteld om de interoperabiliteit van clouddiensten te bevorderen, zodat clouddiensten van verschillende leveranciers makkelijker gecombineerd kunnen worden. Initiatieven zoals GAIA-X en IPCEI CIS zullen, gezien hun doelstellingen, ooit bijdragen aan beter functioneren van de markt. Maar het is nog onduidelijk op welke termijn dit gaat gebeuren.
De mate waarin het mogelijk is om over te stappen tussen cloudaanbieders verschilt per situatie, en is afhankelijk van factoren zoals het datavolume, het type dienstverlening, de betrokken aanbieders en de wensen van de eindgebruiker. Op applicatieniveau is er zelfs verschil tussen een SaaS en een IaaS; bij die laatste ben je zelf veel meer in control en heb je daarmee dus ook veel meer zeggenschap over overstappen.

Vanuit het Rijksbreed cloudbeleid is een exit-strategie verplicht en moeten organisaties vooraf nadenken over een eventuele overstap naar aan andere aanbieder om deze afhankelijkheidsrisico's te mitigeren. Ook de GIBIT-voorwaarden dwingt medewerking van externe provider aan een exitstrategie af.

Soevereiniteit en lock-in

De term 'Lock-in' kan op vele situaties betrekking hebben. Geografische lock-in (bijvoorbeeld de US), leveranciers lock-in (bijvoorbeeld Centric of Microsoft), etc. Ieder keuze in de architectuur voorkomt wellicht de ene lock-in situatie, maar door de beperking die die keuze ons oplegt creëren we in zekere mate een nieuwe lock-in.
Een recente ontwikkeling is dat cloudproviders werken aan 'soevereine' omgevingen, waar bijvoorbeeld alleen EU-personeel werkt en waar technische links met omgevingen buiten Europa niet bestaan: https://aws.amazon.com/compliance/europe-digital-sovereignty/.

De sancties die de Amerikaanse overheid in 2024 heeft afgekondigd op de ATB bank in Amsterdam (met Russische oligarchen als aandeelhouders) heeft geleid tot het staken van dienstverlening van Amerikaanse ICT-bedrijven (waaronder Microsoft) aan deze partij. De EU en de Nederlandse overheid hadden deze sancties niet onderschreven/ondersteund. De sanctie op het ICC in Den Haag heeft geleid tot het door Microsoft blokkeren van het privé mailaccount van de aanklager van het ICC,

Impact op architectuur

Dit kan impact gaan krijgen op de wijze waarop we diensten van bedrijven Microsoft, Amazon Google gaan afnemen. Een hybride architectuur bestaande uit een private IaaS platform van een EU/Nederlands bedrijf voor de 'doorsnee' behoefte aan servers (en als vervanger van een on-premisse infrastructuur) in combinatie met de innovatiekracht van US-hyperscalers (public PaaS-diensten) creëert ruimte om keuzes te maken in onrustige tijden.

Collectivering digitalisering gemeenten

Tijdens de ALV van juni 2025 stemden gemeenten met ruim 99% in met de resolutie 'Als één sterke bestuurslaag regie op de Digitale Samenleving'. Met deze resolutie willen de gemeenten samen de regie pakken op digitalisering. Dat heeft drie grote voordelen:

- Dit levert collectiviseren schaalvoordelen op bij de inkoop, de ontwikkeling en het beheer van ICT-systemen. Mogelijk kunnen daardoor kosten gedrukt worden, verhogen we het basisniveau van werkende en veilige digitalisering bij gemeenten, en verminderen we de digitale afhankelijkheid van grote technologiebedrijven;
- Een gezamenlijke digitalisering geeft gemeenten meer slagkracht om grote maatschappelijke opgaven doeltreffend aan te pakken;
- Gemeenten versterken hiermee de bescherming tegen cyberaanvallen en vergroten hun weerbaarheid om eventuele incidenten snel en effectief aan te pakken.

VNG streeft naar een gezamenlijke aanpak voor meer dan 80% van de gemeentelijke digitalisering. Instemming met het eerste Collectiviseringsvoorstel 'Realisatiekoers Common Ground' moet leiden tot het gezamenlijk ontwikkelen van een platform voor gemeentelijke dienstverlening en 'Mijn Services', in nauwe samenwerking met marktpartijen. De VNG roept

gemeenten op om actief bij te dragen aan deze volgende stappen, de ontwikkeling van voorstellen en samen te werken aan een toekomstbestendige digitale samenleving.

3.5 Beweging in de markt

Het aantal aanbestedingen waarbij lokale infrastructuren/datacenters van gemeenten 1-op-1 worden vervangen neemt af. Toenemend vinden er aanbestedingen plaats die voortvloeien uit sourcingstrategieën waarbij een deel van het technisch beheer en de onderliggende infrastructuur als diensten worden aanbesteed. Daarbij concurreren sinds kort de prijzen van private IaaS diensten met die van public IaaS diensten;
Deze private IaaS diensten zijn – net als public IaaS diensten – steeds vaker volledig op- en afschaalbaar (PxQ). Waar tot voor kort Nederlandse private IaaS aanbieders dedicated investeerden in hardware voor een klant – en daarom grenzen stelden aan het kunnen afschalen van servers – beginnen zij dus nu meer te lijken op de Amerikaanse hyperscalers als Microsoft, Amazon en Google t.a.v. de IaaS-diensten.

Op het gebied van PaaS-diensten (data, AI, databases) hebben de hyperscalers een grote voorsprong op Nationale en Europese spelers. Door deze beweging beginnen gemeenten ook de inzet van de hyperscalers in hun architectuur te wijzigen. Zagen we tot voor kort nog regelmatig het volgende 'principe afweegschema' in volgorde van voorkeur:

1. SaaS
2. Public PaaS
3. Public IaaS
4. Private IaaS
5. On-premisse

Tegenwoordig begint dat te veranderen in:

1. SaaS
2. Private IaaS voor 'commodity' servers
3. Public PaaS voor innovatieve diensten (AI/data) en werkplek.

Deze ontwikkeling sluit goed aan op de roep om meer soevereiniteit binnen het ICT landschap.

3.6 Samenvatting

Versaasing zet door

Het VNG-onderzoek van 3.1 geeft de landelijke stand van zaken weer rond SaaS, werkplek en infrastructuur. De gang naar SaaS is een onontkoombare markttrend voor standaard applicaties en werkplek/collaboration toepassingen (waaronder M365).

Wellicht wat eerste stappen richting Common Ground

Het Collectiviseringsvoorstel 'Realisatiekoers Common Ground' is een steun in de rug voor gemeenten om ook als Rijk van Nijmegen regio stappen te gaan zetten richting Common Ground. Een keuze voor Common Ground componenten leidt tot vervolgkeuzes over wie de softwareontwikkeling verzorgt, wie het beheer van de softwarecode op zich neemt en welke partij de hosting verzorgt. Dit vergt regie en werken onder architectuur. Hosting kunnen gemeenten zelf verzorgen, maar gezien de cloudontwikkelingen ligt het niet voor de hand dat deze hosting op een on-premisse infrastructuur plaats gaat vinden.

Impact op housing/infrastructuur/databases

Het aandeel gemeenten die ICT-infrastructuur en housing als dienst van marktpartijen afneemt groeit momenteel richting 30%. Het aantal gemeenten dat bij de eerstvolgende afloop van de technische afschrijvingstermijnen gaat kiezen voor de sourcingskeuze 'ICT afnemen als dienst' gaat richting 50%.
De laatste 2-3 jaar is het aantal Europese aanbestedingen van datacenter hardware (servers, storage, hypervisor, backup en netwerkcomponenten) fors gedaald. Toenemend stellen gemeenten vast dat het technische beheer randvoorwaarde is voor het goed functioneren van het ICT-landschap (net zoals nutsvoorzieningen dat ook zijn), maar dat deze taak niet meer strategisch is. Zij laten zich toenemend ontzorgen op ICT-beheer.

Digitale en data soevereiniteit

De recente discussies over de afhankelijkheid van de EU van Chinese en Amerikaanse techgiganten en staatsactoren gaat impact krijgen op de wijze waarop gemeenten invulling geven aan hun ICT-landschap.

In de markt zien we als reactie daarop de volgende architectuur bewegingen:

1. Blijven kiezen voor SaaS (Common Ground), maar eisen stellen aan de locatie van de onderliggende datacenter/infrastructuur (EU-locatie, EU-bedrijven);
2. Het serverplatform voor de resterende serverrollen onderbrengen bij Private IaaS partijen (EU-bedrijven);
3. Voor PaaS omgevingen onder voorwaarden voorlopig de innovatieve diensten (AI/data) van de US hyperscalers blijven gebruiken;
4. Voor de online werkplek wellicht voorlopig nog het M365 platform gebruiken. Er zijn overheidsorganisaties die zich aan het oriënteren zijn op een variant die bestaat uit oplossingen van EU-leveranciers.

Organisatiebrede impact

De vele ontwikkelingen leiden in 'applicatie-intensieve' organisaties als gemeenten tot het naar links opschuiven op de innovatie curve van Rogers.

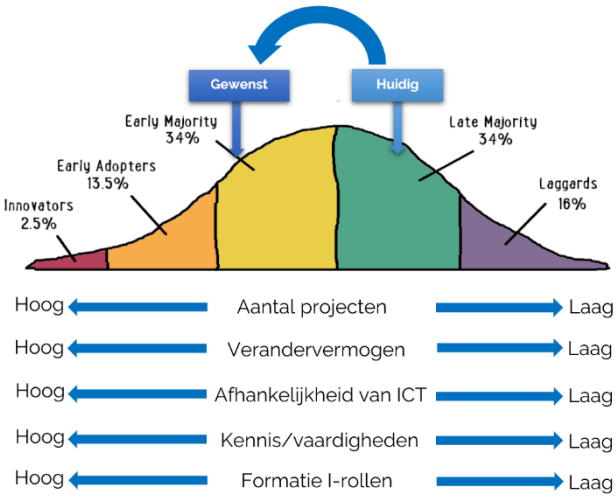

Onder de afbeelding staan de consequenties weergegeven van deze beweging naar links. Specifiek voor iRvN betekent dit een verschuiving van beheer naar regie, advisering en innovatie.

Deze ontwikkelingen hebben daarmee impact op de formatie (samenstelling) van zowel iRvN als die van de gemeenten.

4. Interne verkenning

Voor het formuleren van onze cloudvisie en strategie is de huidige situatie bij de deelnemende organisaties in kaart gebracht. Deze interne verkenning richtte zich op drie gebieden: het bestaande beleid en de visie ten aanzien van clouddiensten, de verhouding tussen on-premise en cloud binnen het huidige applicatielandschap, en de plannen en ambities voor de migratie van applicaties naar de cloud in de nabije toekomst. Het verzamelen van deze informatie bleek niet altijd eenvoudig, waardoor we een pragmatische aanpak hebben gehanteerd. Dit heeft geresulteerd in een globale inschatting van de huidige stand van zaken bij de verschillende deelnemers.

4.1 Huidige visie en beleid

In de regio is de afgelopen periode, deels bewust deels als voldongen feit als gevolg van marktontwikkelingen, het principe 'SaaS, tenzij' gehanteerd. Bij aanbesteding- en/of vernieuwingstrajecten zet men in op een SaaS-oplossing. Hier wordt alleen in de uitzondering vanaf geweken.

Binnen de regio is geen formele visie op een toekomstig werkplekconcept geformuleerd. Die behoefte aan een dergelijk visie lijkt te groeien. Maar met de komst van een eigen Microsoft-tenant in combinatie met groei van het aantal SaaS toepassingen groeit de behoefte naar actualisering van ons werkplekconcept. Een concept dat mogelijkheden biedt om per gemeente keuzes te maken in ambities en tempo van doorontwikkeling. Daarmee kiezen voor een afbouw van de huidige Citrix werkplek.
In de regio loopt momenteel een project rond het formuleren van een nieuw mobile-device-managementbeleid. Dit beleid zal naast de Cloud strategie input vormen voor het toekomstige werkplek concept voor de regio.

IRvN heeft in 2022 een aanbesteding gedaan voor het huidige serverpark. Deze is in 2023 gerealiseerd en de verwachting is uitgesproken dat er in de komende jaren als gevolg van de verSaaSing bij de deelnemers niet meer opnieuw een (grote) aanbesteding gedaan hoeft te worden. Er wordt binnen iRvN gewerkt aan een visie op het toekomstige datacenterconcept.

Gemeenten verschillen in hun i-ambities. Enkelen willen snel stappen zetten op het gebied van datagedreven werken en innovatie. Clouddiensten kunnen daar invulling aan geven. Er loopt een project om de datawarehouses van de gemeenten in de regio gezamenlijk aan te besteden.

4.2 Stand van zaken RvN-applicatielandschap

De gemeenten is gevraagd om een inschatting te maken van de verhouding tussen on-premisse applicaties en SaaS applicaties (voor de grotere applicaties). Tijdens de uitvoering van deze opdracht is gebleken dat het lastig is om een totaaloverzicht van de huidige stand van onze applicatielandschappen boven tafel te krijgen. Gemeenten hebben geen sluitende registratie. iRvN focust op serveroverzichten met benamingen die niet geheel duidelijk maken wat er op de servers draait. Deel van de SaaS mist in de iRvN registratie.

Daarop is besloten te volstaan met een globale/kwalitatieve inschatting per gemeente door de i-adviseurs en deze globaal te toetsen aan de hand van een actuele serverlijst. De combinatie van deze twee activiteiten levert het volgende beeld op:

Gemeente	Huidige verhouding On premise - Cloud	Sturing op verSaaSing	Vervangings-trajecten (2025-2026)
Beuningen	20% – 80%	Midden	6
Berg en Dal	15% – 85%	Midden	10
Heumen	20% – 80%	Midden	13
Nijmegen	15% – 85%	Midden	17
Mook en Middelaar	30% – 70%	Hoog	23
Wijchen Druten Werkorganisatie	15% – 85%	Hoog	15

Bij sturing op verSaaSing verstaan we onder laag: gemeenten die zich afwachtend en terughoudend op stellen ten aanzien van het verplaatsen van applicaties naar de cloud. Onder midden verstaan we gemeenten die ieder natuurlijk moment aangrijpen om hun applicatie naar de cloud te verplaatsen en onder hoog verstaan we gemeenten die pro-actief leveranciers benaderen om hun applicatie naar de cloud te verplaatsen.

Dit beeld toont aan dat de versaasing van de kernapplicaties al voor serieus deel een feit is. Als ook de laatste grote applicatieleveranciers (Centric, JCC, Roxit) hun plannen weten te realiseren dan zal het overgrote deel van de kernapplicaties als SaaS-dienst worden afgenomen.

Maar naast deze kernapplicaties gebruiken gemeenten nog vele 'secundaire/ondersteunende' applicaties waarvan naar verwachting een fors deel nog on-premisse geïnstalleerd staat. Er wordt geen actief beleid gevoerd op het versaasing van deze applicaties. Deze versaasing leidt tot hogere licentiekosten. Daarnaast staat de Citrix-farm en een groot deel van de iRvN beheersystemen lokaal geïnstalleerd.

Al met al een situatie waarbij de trend duidelijk is, maar waarbij de on-premisse omgeving nog steeds dominant is.

4.3 Stand van zaken infrastructuur en werkplek

De kern van het iRvN ICT-landschap bestaat uit een on-premisse infrastructuur die vanuit zelf beheerde MER- en SER-serverruimten wordt beheerd. De kantoorlocaties van de RvN-deelnemers en de MER's zijn met elkaar verbonden middels het Telemann glasvezelnetwerk.

4.4 Samenvatting

Gemeenten hebben al veel clouddiensten in gebruik. Dit aandeel zal blijven groeien. Het aantal on-premisse systemen krimpt. De route voor het versaasen van de kernapplicaties is vaak wel helder (periodieke aanbesteding van deze applicaties vormen het natuurlijke moment om over te stappen naar SaaS).
Verdere afbouw van de on-premisse infrastructuur vraagt het volgende:

- Sanering van on-premisse secundaire applicaties. Deze sanering krijgt vaak te weinig aandacht. Afscheid nemen van dat soort applicaties is in het algemeen minder ingrijpend dan die van de primaire applicaties. Kwestie van prioriteren.
- Sanering van het aantal IT4IT systemen. We zullen ervoor moeten waken dat het aandeel 'beheertaken en –systemen' (IT4IT) op de on-premisse infrastructuur niet meer in balans is met aantal productiesystemen voor de gemeenten. Indien noodzakelijk ook deze systemen naar de cloud verhuizen.

Het is ook duidelijk dat 'Niet-SaaS' systemen nooit helemaal zullen verdwijnen. De transitie is een gefaseerd proces dat nog jaren gaat duren.

5. Cloudvisie

5.1 Visie

Met de enorme groei van ICT-diensten groeide ook de afhankelijkheid van de gemeentelijke dienstverlening van ICT. In diezelfde periode namen de cyber bedreigingen enorm toe. Dit vereist verdere professionalisering van de zowel de Informatisering als de automatisering van gemeenten.

10-15 jaar geleden stonden gemeenten voor het vraagstuk hoe zij de hogere kwaliteitseisen die de toegenomen ICT-afhankelijkheid van de lokale ICT-beheerorganisatie vereiste, konden waarmaken. De conclusie was vaak dat schaalvergroting hiertoe mogelijkheden bood. SSC's ICT ontstonden in het hele land, waaronder ook iRvN. De gemeenten bleven verantwoordelijk voor de Informatisering, het SSC voor de automatisering. De gemeenten voeren regie op het SSC.

Als reactie op de toegenomen bedreigingen, neemt wet- en regelgeving ook toe. In combinatie met het feit dat de lokale datacenters geleidelijk aan leeglopen ontstaan weer principiële vraagstukken:

1. Wat is het effect van de (gedeeltelijke) verSaaSing van het applicatielandschap en welke middelen zijn hiervoor benodigd?
2. Is het zelf in eigendom en beheer hebben van een ICT-infrastructuur nog wel strategisch gewenst?
3. Hoe organiseren we vervolgens de regie op de cloud service providers in het geval van een SSC (gemeenten voeren regie op het SSC, het SSC voert regie op de cloudservice providers; regie op regie)?
4. Welke schaal is nodig om de vereiste professionalisering op het gebied van security, privacy en compliancy invulling te kunnen geven?

We hebben vastgesteld dat de transitie van ICT-infrastructuur en applicaties naar de "cloud" volop gaande is. Daarmee is het gebruik van clouddiensten onmisbaar en onontkoombaar. Tijd om de doorontwikkeling van ons ICT-landschap vanuit een gezamenlijke cloudvisie op te pakken. Deze visie hebben we als volgt geformuleerd.

Cloudvisie RvN

- Onze gemeenten willen weerbare en wendbare organisaties vormen die optimaal profiteren van de informatisering en tegelijkertijd de belangen en veiligheid van hun inwoners beschermen.
- Wij willen daarbij gebruikmaken van de kracht van clouddiensten ten aanzien van snelheid, schaalbaarheid, tijdelijkheid, innovatie, beveiliging, kosten en flexibiliteit.
- Omdat we als gemeenten verschillen in ambities willen we zoveel als mogelijk betalen naar gebruik (PxQ);
- We willen in een arbeidsmarkt die voor I&A-rollen niet altijd toegankelijk is voor alle organisaties, onze schaarse formatie vooral inzetten op activiteiten die het meeste waarde toevoegen aan onze organisaties. Dat geven we invulling door het verschuiven van de balans van inzet op onderhoud van bestaande systemen ('Run'), naar inzet op het en verbeteren van huidige ICT-oplossingen ('Grow') en het inzetten op noodzakelijke vernieuwing ('Transform').

- Daarbij willen en moeten we voldoen aan de eisen van de Digital Decade en de Europese wetgeving. Deze toenemende compliancy eisen willen we deels borgen door inzet van professionele Cloud-leveranciers die in staat zijn (24x7) aan de gestelde eisen en voorwaarden te voldoen en dit kunnen aantonen. Voor het andere deel zullen we onze organisatie(s) daarop door ontwikkelen.
- Wij willen de continuïteit van dienstverlening, privacybescherming en informatiebeveiliging borgen conform wet- en regelgeving, met het inzetten van een mix van professionele 'private' en 'public' clouddiensten. Daarbij rekening houdend met voortschrijdende inzichten rond digitale- en datasoevereiniteit.
- We borgen daarbij dat we de verantwoordelijkheid, de beschikking en het eigenaarschap over de eigen data houden.
- We borgen met een exitstrategie dat we als opdrachtgevers in staat zijn om bij veranderende behoeften en wensen, van (in)richting of cloudleverancier te kunnen veranderen.

5.2 Beleid(sdoelen)

Vanuit onze cloudvisie willen we de volgende doelen realiseren:

Hoogwaardig

- Een ICT-landschap dat schaalbaar en wendbaar is. Waarbij balans gezocht wordt tussen enerzijds eisen rond soevereiniteit, anderzijds steeds hogere standaarden rond snelheid, beschikbaarheid en veiligheid;
- De digitale ambities van de verschillende organisaties ondersteunen door de mogelijkheden van de Cloud;

Vitaal en Weerbaar

- Veilige opslag van geheime en vertrouwelijke gegevens op basis van de beschikbare technische mogelijkheden;
- Risico's inzichtelijk hebben en beheersen (waaronder mogelijk verlies aan soevereiniteit, kostenstijgingen, verlies van controle, kwetsbare kennis situaties).

Beheerbaar

- Minder of tenminste gelijkblijvende beheerlast voor de gemeenten en iRvN: door verbetering van, samenhang in, en sturing op het gemeentelijke applicatie- en datalandschap.

6. Cloudstrategie

Hoe komen we van visie en beleid naar resultaten? Dit vergt een gedeelde strategie voor de transitie 'naar de Cloud' van zowel applicaties, infrastructuur als onderdelen van de werkplek.

6.1 Gemeentelijke ICT

Een gemeente kenmerkt zich door een extreem breed landschap van processen en verantwoordelijkheden die onderling verband hebben omdat de gemeente als een enkele partij beschouwd wordt door onze inwoners en ondernemers.
Dit brede landschap van processen leidt tot een volume aan interacties en transacties. Afhankelijk van de omvang van de gemeente leidt dat weer tot een groot integratievraagstuk. De situatie voor Nijmegen verschilt op dat vlak dan ook van die van de andere gemeenten in onze regio.
De lokale overheid vormt een beperkte markt voor (IT) leveranciers. Een gemeente is voor de grote leveranciers vaak te klein voor het tafellaken en te groot voor het servet.
Gemeenteprocessen zijn te Nederland/gemeente-specifiek voor de grote spelers in de wereld. Daardoor zijn er veel kleine niche-spelers die zich op een klein deel van het gemeentelijke werkveld richten. Daarnaast enkele middelgrote spelers, waarvan we ondertussen vinden dat die een te grote invloed hebben op de gemeentelijke markt.

De gemeentelijke processen zijn (op stelselwijzigingen na) stabiel en volwassen. Gemeenten hebben echter zoveel systemen dat we continu wel ergens aan het vervangen of upgraden zijn SaaS maakt die dynamiek veranderkundig nog wat complexer.

Data vormen voor gemeenten de voornaamste bron voor innovatie. Maar die data zitten wel steeds meer bij SaaS leveranciers. Het ontsluiten van die data moet voor het tekenen van het contract geborgd zijn (bijvoorbeeld door Common Ground principes als eis op te nemen tijdens het inkooptraject).

6.2 Vertaling naar Gemeenten

Wat is nodig om doelen te verwezenlijken?

- Bepalen aanwezigheid van data categorieën en applicaties die niet als SaaS of bij een US-hyperscaler ondergebracht mogen worden;
- Vaststellen (en blijven beheren) huidige inventaris (infrastructuur, applicaties, etc.) met kengetallen van het gebruik;
- Vaststellen wat onze eigen concernbrede oplossingen wel/niet zijn (ZGW, CRM, etc.) en in hoeverre we daarvoor samen op kunnen trekken met de andere (grote gemeenten, G4 en/of VNG) partijen;
- Verder concretiseren van doelarchitecturen per domein;
- In SaaS aanbestedingen van systemen voor procesondersteuning meenemen dat aangesloten moet worden op onze organisatiebrede oplossingen en dat het systeem voldoet aan de principes van Common Ground;
- Aanbesteden van een Cloud (PaaS en IaaS) dienst voor die systemen die – afgestemd op beleid rond informatiebeveiliging, privacy en soevereiniteit – wél in de cloud mogen en waar géén SaaS leveranciers voor zijn;
- Roadmap opstellen: Gefaseerde migratie van bestaande systemen naar de Cloud leverancier of leveranciers.

6.3 Vertaling naar iRvN

Wat betekent de cloudstrategie voor iRvN? iRvN zal in een vervolgopdracht gevraagd moet worden om de cloudvisie en strategie te vertalen naar haar technische doelarchitectuur, dienstenportfolio, formatie, (regie)processen en exploitatie.

7. Consequenties

Schets van de consequenties van deze transitie.

7.1 Financieel

De financiële impact van een cloudstrategie verschilt per organisatie en kent verschillende invalshoeken.

Impact op gemeenten

Van on-premisse applicatie naar SaaS:
De factuur die de gemeente ontvangt van een applicatieleverancier bestaat in het geval van een on-prem te installeren applicatie uit periodieke licentiekosten en vaak ook additionele kosten voor ondersteuning bij updates/upgrades (technisch applicatiebeheer). In het geval van een SaaS-applicatie ontvangt de gemeente een factuur voor licentiekosten, maar nu verhoogd met de datacenter/infrastructuur/technisch beheer/technisch applicatiebeheer kosten. We schatten in dat SaaS applicaties circa 20-40% duurder zijn dan on-premise applicaties.

Impact op iRvN

iRvN maakt bij on-premisse applicaties kosten voor datacenter/infrastructuur/technisch beheer/technisch applicatiebeheer die zij als onderdeel van de huidige verrekeningsgrondslag doorbelast aan de gemeente. Dus niet gespecificeerd per applicatie per gemeente. In het geval van een SaaS-applicatie bespaart iRvN op infrastructuur/technisch beheer/technisch applicatiebeheer kosten. Dus een besparing op investering (en daarmee afschrijving) en formatie.

Functioneel beheer dat ondergebracht is bij iRvN (voornamelijk FB voor Nijmegen) besteedt een deel van haar tijd aan update/upgrade trajecten van on-premise applicaties. Deze inzet vermindert in het geval van SaaS applicaties.

Tegenover daling van beheer uren en infrastructuur exploitatiekosten is een stijging van kosten te verwachten op regievoeren op cloudproviders en auditwerkzaamheden. Bij ICT-beheerorganisaties die qua sourcing stappen zetten richting de cloud ontstaat ruimte voor nieuwe taken op het gebied van contract- en leveranciersmanagement, advisering en innovatie.

Inschatting?

In een vervolgopdracht voor iRvN zal naast het opstellen van een doelarchitectuur ook de impact

7.2 Organisatorisch

Organisatorisch zal een deel van de iRvN organisatie zich moeten ontwikkelen van beheer naar regie, advies en innovatie. Dit vergt afstemming met de gemeenten en een vertaling naar een ontwikkelplan.
De gemeentelijke organisatie zal moeten werken aan haar verandervermogen, de digitale vaardigheden van de medewerkers en aan het op peil brengen van de i-formatie.

7.3 Planning

De cloudgang moet in de periode 2025 – 2028 te realiseren zijn. Een periode waarin vele applicatie en infrastructuur vervangingstrajecten spelen.

Activiteit	Wie	2025	2026	2027	2028
Directies/Colleges					
Besluitvorming	RSiO, KvG, PFO ICT				
Gemeenten					
Versaasing	Gemeenten				
Doorontwikkeling I-functie	Gemeenten				
iRvN					
Ontwikkelen High Level Design hybride cloud architectuur	iRvN				
Vervangingstrajecten realiseren cf. cloudvisie/strategie en HLD	iRvN				
Doorontwikkeling A-functie	iRvN				
Samen					
Ontwikkeling PDC, verrekeningsgrondslag	Gemeenten, iRvN				
Vertaling naar begroting	Gemeenten, iRvN				

7.4 Transitie

De kwartiermakers 'Strategische projecten' hebben in hun onderzoek vastgesteld dat de regionale samenwerking toegevoegde waarde heeft voor de gemeenten. Maar ook dat deze samenwerking moeizaam blijft verlopen zolang zowel iRvN als de gemeenten niet in staat worden gesteld hun I&A organisaties door te ontwikkelen c.q. uit te breiden.
Gemeenten en iRvN zullen met elkaar in gesprek moeten gaan over mogelijke besparingen en de besteding daarvan.

Bijlage 1 – Definities

Begrip	Bron	Omschrijving
Cloud computing	NIST. (sept. 2011) publ. 800-145. The NIST Definition of Cloud Computing. Gepubliceerd op: https://csrc.nist.gov/publications/detail/sp/800-145/final	Cloudcomputing is een model dat voorziet in gemakkelijke, vraag gebaseerde netwerktoegang tot een gedeelde pool van configureerbare computer resources (bijvoorbeeld netwerken, servers, opslag, applicaties en services) die snel kunnen worden geïmplementeerd en uitgerold met minimale management inspanning.
Cloud Native	CNCF (juni 2018) CNCF Cloud Native Definition v1.0 gepubliceerd op: https://github.com/cncf/toc/blob/master/DEFINITION.md	Cloud-native technologieën stellen organisaties in staat schaalbare applicaties te bouwen en uit te voeren in moderne, dynamische omgevingen zoals publieke, private en hybride clouds. Containers, servicemeshes, microservices, onveranderlijke infrastructuur en declaratieve API's zijn voorbeelden van deze aanpak.
Cloud-agnostisch	Bron onbekend	Cloud-agnostisch houdt in dat een systeem of applicatie niet gebonden is aan één bepaalde type cloudomgeving of protocol. Toepassingen die cloud-agnostisch zijn kunnen in meerdere cloudomgevingen zoals AWS, Google of Microsoft Azure worden gebruikt.
Clouddienst	Bron onbekend	Het geheel van IT-diensten dat door een Leverancier wordt aangeboden via de cloud. Een clouddienst kan verschillende vormen of combinatie van vormen aannemen. De belangrijkste zijn Software as a Service (SaaS), Platform as a Service (PaaS), Infrastructure as a Service (IaaS).
Cloudservice provider	Bron onbekend	Leverancier van clouddiensten
Common Ground	www.commonground.nl	Common Ground is de visie van een flexibel, eenvoudig, en slim ingerichte informatievoorziening voor gemeenten. Gemeenten en andere betrokkenen werken samen aan het realiseren van de informatievoorziening zodat er data-gedreven en flexibel kan worden ingespeeld op maatschappelijke opgaven. En burgers en ondernemers passende dienstverlening, regie op eigen gegevens en transparantie over datagebruik kunnen krijgen.
Community Cloud	NIST. (sept. 2011) publ. 800-145. The NIST Definition of Cloud Computing. Gepubliceerd op: https://csrc.nist.gov/publications/detail/sp/800-145/final	De cloud infrastructuur wordt beschikbaar gesteld voor exclusief gebruik door een specifieke groep of community van gebruikers van organisaties die dezelfde belangen, overwegingen of doelstellingen hebben (zoals missie, beveiligingseisen, beleid en/of overwegingen m.b.t. standaardisatie en compliance). Een community cloud kan in eigendom zijn, gemanaged en beheerd door een of meer organisaties die deel uitmaken van de community, een derde partij of combinatie en zijn geïnstalleerd on of off premise. Bijvoorbeeld de rijksdatacentra (ODC).
Containers	https://kubernetes.io/docs/concepts/containers/	Containers ontkoppelen applicaties van de onderliggende hostinfrastructuur. Dit maakt implementatie eenvoudiger in verschillende cloud- of OS-omgevingen. Containers lijken op Virtual Machines (VM), maar ze hebben beperktere isolatie-eigenschappen om het besturingssysteem (OS) tussen de applicaties te kunnen delen. Daarom worden containers als lichtgewicht beschouwd. Net als bij een VM heeft een container zijn eigen bestandssysteem, CPU, geheugen, procesruimte en meer. Omdat ze zijn losgekoppeld van de onderliggende infrastructuur, zijn ze overdraagbaar tussen clouds en OS-distributies. Een containerimage bevat alles voor de code van de applicatie, maar het bevat niet alles voor de applicatie; bestandsopslag, database, firewall, locatie voor logging, toegang tot de omgeving etc. zijn allemaal geen onderdeel van een container en configuratie daarvan. Implicatie is dat een container verplaatsen niet een applicatie verplaatst en daar iets anders voor geregeld moet worden; dat is ingewikkeld en zorgt al snel voor afhankelijkheid van een specifieke cloud omgeving en tooling die daarbij hoort.

Gaia-X	https://www.data-infrastructure.eu/GAIAX/Navigation/EN/Home/home.html	Gaia-X is een Europees cloud initiatief dat erop is gericht om één uniform cloud ecosysteem te ontwikkelen waarbij de cloud omgeving en de gegevens die daarin worden uitgewisseld en verwerkt worden beschermd door Europese wetgeving. Dit initiatief heeft nog niet tot in de praktijk bruikbare oplossingen geleid en wordt niet gezien als weg naar een 'Europese cloud' die als tegenhanger kan dienen voor de (Amerikaanse) hyperscalers.
Hybrid Cloud	NIST. (sept. 2011) publ. 800-145. The NIST Definition of Cloud Computing. Gepubliceerd op: https://csrc.nist.gov/publications/detail/sp/800-145/final	De cloud infrastructuur bestaat uit een samenstelling van twee of meer onderscheiden cloud infrastructuren (private, community, or public) die ieder voor zich hun unieke entiteit behouden, en die met elkaar zijn verbonden door middel van standaard of maatwerk technologie die data en applicatie portabiliteit mogelijk maakt.
Hyperscaler	Bron onbekend	Hyperscalers zijn bedrijven die een enorme hoeveelheid rekenkracht en opslagcapaciteit aanbieden, vaak via een netwerk van datacenters over de hele wereld. Ze zijn in staat om snel op te schalen om aan de vraag te voldoen, waardoor ze ideaal zijn voor bedrijven die grote hoeveelheden data verwerken of complexe applicaties beheren.
Infrastructure as a Service (IaaS)	Open Group Cloud Book	De voorziening die aan de afnemer wordt geboden, is het verschaffen van rekenkracht, opslag, netwerken en andere fundamentele computer resources die de afnemer in staat stellen willekeurige software te implementeren en uit te voeren, waaronder besturingssystemen en applicaties. De afnemer beheert of controleert de onderliggende cloudinfrastructuur niet, maar heeft controle over operating-systemen, opslag, geïmplementeerde applicaties en mogelijk beperkte controle over geselecteerde netwerkcomponenten (bijvoorbeeld host firewalls).
Multicloud	https://en.wikipedia.org/wiki/Multicloud	Multicloud omvat meerdere clouddiensten, bestaande uit iedere mogelijke combinatie van public, private en/of hydride clouddienst in één heterogene architectuur. Een multicloud omgeving kan worden geleverd door één of meerdere leveranciers. Het doel van een multicloud omgeving is om de behoefte van een afnemer te dekken met een combinatie van de best mogelijke oplossingen bij een zo optimaal gebruik van resources. De toepassing van multi cloud omgevingen kan ook worden verantwoord vanuit het streven om vendor lock-in of al te grote afhankelijkheid van één specifieke leverancier te voorkomen.
Platform as a Service (PaaS)	NIST. (sept. 2011) publ. 800-145. The NIST Definition of Cloud Computing. Gepubliceerd op: https://csrc.nist.gov/publications/detail/sp/800-145/final	De voorziening, die aan de afnemer wordt geboden, is om in/op de cloudinfrastructuur, door de afnemer zelf gemaakte of verworven applicaties te implementeren (die zijn gemaakt met programmeertalen, bibliotheken, services en tools die door de aanbieder worden ondersteund). De afnemer beheert of controleert niet de onderliggende cloudinfrastructuur, inclusief netwerk, servers, besturingssystemen of opslag, maar heeft wel controle over de geïmplementeerde applicaties en mogelijke configuratie-instellingen voor de applicatie-hostingomgeving.
Private Cloud	NIST. (sept. 2011) publ. 800-145. The NIST Definition of Cloud Computing. Gepubliceerd op: https://csrc.nist.gov/publications/detail/sp/800-145/final	De cloud infrastructuur wordt exclusief beschikbaar gesteld voor gebruik door één enkele Gemeente of organisatie, die eventueel kan bestaan uit meerdere gebruikers (zoals business units). Een private cloud kan in eigendom zijn, gemanaged en beheerd door de Gemeente of organisatie, een derde partij of combinatie en zijn geïnstalleerd on of off premise.
Public Cloud	NIST. (sept. 2011) publ. 800-145. The NIST Definition of Cloud Computing. Gepubliceerd op: https://csrc.nist.gov/publications/detail/sp/800-145/final	De cloud infrastructuur wordt beschikbaar gesteld voor open gebruik door het publiek, door een specifieke groep of community van gebruikers van organisaties die dezelfde belangen, overwegingen of doelstellingen hebben (zoals missie, beveiligingseisen, beleid en/of overwegingen m.b.t. standaardisatie en compliance). Een public cloud kan in eigendom zijn, gemanaged en beheerd door een commerciële organisatie, een

		kennisinstelling, overheidsorganisatie of combinatie van twee of meer van deze organisaties. De public cloud is geïnstalleerd on premise bij de cloud provider.
Soevereiniteit	Bron onbekend	Soevereiniteit is het recht van een staat of een ander overheidsorgaan om het hoogste gezag uit te oefenen binnen zijn grondgebied zonder dat hij verantwoording verschuldigd is aan een ander orgaan. In de context van staten betekent dit dat een staat volledig onafhankelijk en zelfbesturend is, zonder bemoeienis van andere staten.
Data-soevereiniteit	Bron onbekend	De bevoegdheid van een land of rechtsgebied om de data die binnen zijn grenzen wordt gegenereerd, te beheren en te controleren. Dit houdt in dat de overheid de regels bepaalt voor het verzamelen, opslaan, verwerken en verspreiden van data, met name met betrekking tot wet- en regelgeving en privacy.
Digitale soevereiniteit	Bron onbekend	Digitale soevereiniteit is een breder concept dat ook betrekking heeft op de controle over de onderliggende IT-infrastructuur en de technologieën die worden gebruikt. Het gaat niet alleen over de data zelf, maar ook over de middelen die nodig zijn om de data te verwerken en te gebruiken.
Software as a Service (SaaS)	NIST. (sept. 2011) publ. 800-145. The NIST Definition of Cloud Computing. Gepubliceerd op: https://csrc.nist.gov/publications/detail/sp/800-145/final	De voorziening die aan de afnemer wordt geboden, is om de applicaties van de aanbieder te gebruiken die op een cloudinfrastructuur draaien. De applicaties zijn toegankelijk vanaf verschillende client apparaten via een thin client interface, zoals een webbrowser (bijvoorbeeld webgebaseerde e-mail) of een programma-interface (bijv. een api). De afnemer beheert of controleert niet zelf de onderliggende cloudinfrastructuur, inclusief netwerk, servers, besturingssystemen, opslag of zelfs individuele toepassingsmogelijkheden, met uitzondering van beperkte gebruiker specifieke applicatie configuratie instellingen.

Bijlage 2 – Externe verkenning

Clouddiensten/marktontwikkelingen lokale overheid

VNG heeft door adviesbureau M&I Partners in 2023 de ontwikkeling van clouddienstverlening (SaaS, PaaS, IaaS) aan gemeenten laten onderzoeken.

Analyse software Primair proces

Verwachting:

- In 2025 zal ten minste 70% van de primair procesapplicaties als SaaS-oplossing worden afgenomen.

Verklaring:

- De komende jaren gaan diverse applicatieleveranciers (Shift2, Topicus, JCC en Centric) de focus van hun dienstverlening verleggen naar SaaS-oplossingen. Wij verwachten daarom dat het percentage SaaS-oplossingen flink gaat stijgen de komende jaren. Daarnaast zijn er steeds meer nieuwe leveranciers die alleen maar SaaS-oplossingen aanbieden in hun dienstverlening.
- Hoe de trend zich precies voortzet is wel afhankelijk van wanneer gemeenten overstappen naar SaaS-oplossingen en wat leveranciers gemeenten aanbieden om mogelijk versneld over te stappen van on premise applicaties naar SaaS-oplossingen. Daarnaast zijn er ook steeds meer gemeenten die een specifiek SaaS-tenzij beleid hanteren.

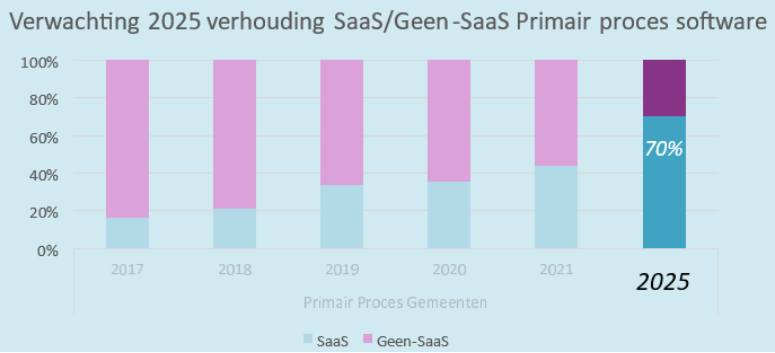

Analyse Bedrijfsvoering software

Verwachting:

- In 2025 zal ten minste 70% van de bedrijfsvoering applicaties als SaaS-oplossing worden afgenomen.

Verklaring:

- Vooral de verSaaSing van de financiële bedrijfsvoeringsoftware zorgt ervoor dat deze trend zich doorzet. Omdat een veel gebruikt financieel pakket vorig jaar end of life was, zagen veel gemeenten zich genoodzaakt over te stappen naar een SaaS-oplossing.
- De software voor de personeel en salarisadministratie (Bijvoorbeeld Afas) wordt al een aantal jaar grotendeels als SaaS-oplossing afgenomen. Dit zal daarom minder effect hebben op de mate van verSaaSing van de bedrijfsvoeringsoftware.

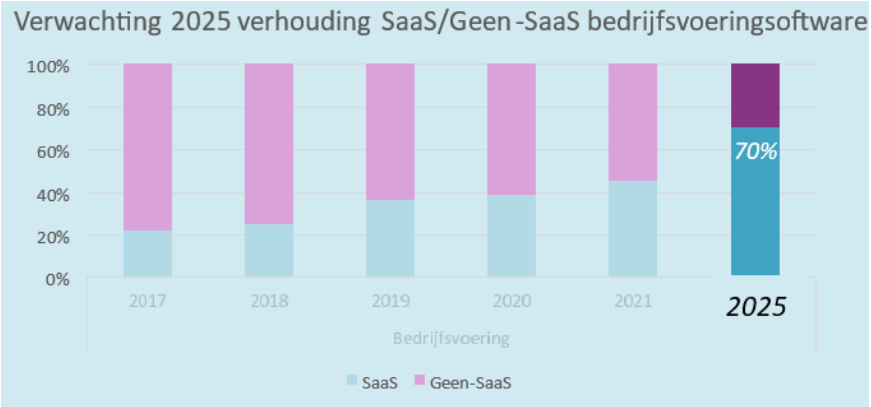

Analyse Kantoorautomatisering software

Verwachting:

- Binnen niet al te lange tijd (1 à 2 jaar) zal het percentage SaaS richting de 95% gaan. Daarna zal dit aandeel langzaam richting de 100% gaan.

Verklaring:

- In 2021 had een enkele gemeente nog (verouderdere) kooplicenties van Microsoft voor de kantoorautomatisering software. Deze kooplicenties zullen snel plaatsmaken voor een abonnementslicenties van de SaaS-oplossingen van Microsoft. De corona-maatregelen (hybride werken) hebben waarschijnlijk voor een versnelling op dit onderdeel gezorgd.
- We verwachten daarnaast dat steeds meer gemeenten meer diensten van Microsoft gaan afnemen. Denk aan alle applicaties die binnen de Microsoft 365 suite vallen. Daarnaast kan bijvoorbeeld ook de telefonie van gemeenten van Microsoft worden afgenomen.

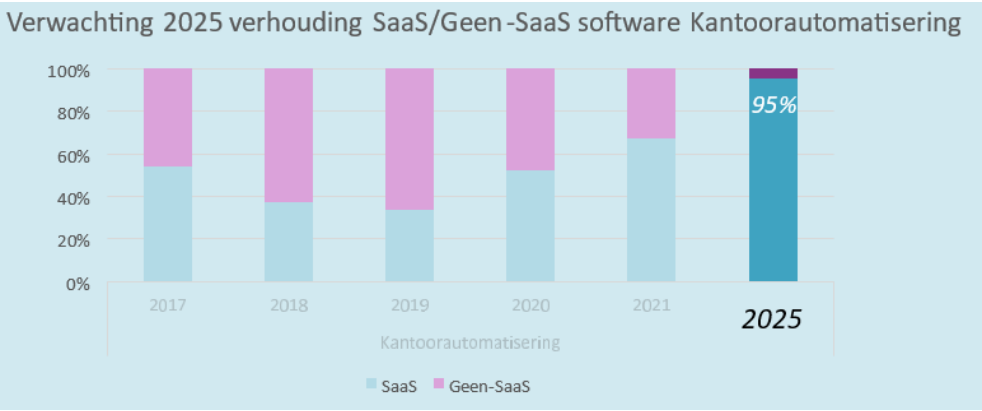

Opmerking werkgroep cloudstrategie: Mogelik zullen de recente discussies rond (data)soevereiniteit dit beeld beïnvloeden.

Analyse MidOffice software

Verwachting:

- In 2025 wordt ten minste 75% van de midofficeapplicaties als SaaS-oplossing afgenomen.

Verklaring:

- We zien dat in toenemende mate het zaaksysteem als SaaS-oplossing wordt afgenomen. Dit is de grootste applicaties (op kosten) binnen de bedrijfsvoeringsoftware. Vandaar dat we verwachten dat ook de verSaaSing op de bedrijfsvoering software doorzet.
- Het koppelen van oplossingen aan elkaar blijft complex en vereist specifieke expertise. Overzicht en beheer van koppelingen (bijv. API-management) wordt daarom steeds relevanter in een verSaaSt applicatielandschap.

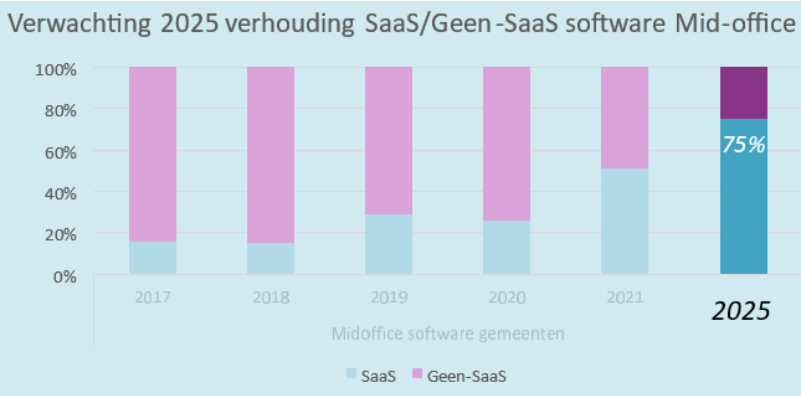

Analyse Infrastructuur

Verwachting servers en storage en datacenter (housing):

- De komende jaren zullenl meer public of private cloud diensten afgenomen worden. Dit is echter sterk afhankelijk van de verSaaSing van applicaties. Daarbij onderkennen we globaal 2 groepen:
    - gemeenten waarbij het datacenter (inclusief servers) is verouderd en financieel is afgeschreven;
    - gemeenten die net geïnvesteerd hebben in hun datacenter, server en opslag.
- De eerste groep gemeenten zal mogelijk public cloud en/of private cloud diensten afnemen in afwachting van de verSaaSing van het gehele applicatielandschap. Door dit soort diensten af te nemen kunnen gemeenten makkelijk op en afschalen en met recentere technieken is het relatief eenvoudig om applicaties te migreren van de ene naar de andere omgeving.
- De tweede groep zal naar verwachting wachten met het afnemen van public of private clouddiensten tot dat hun omgeving is verouderd tot hun applicatielandschap grotendeels is verSaaSt. De resterende kleinere on premise applicaties zullen dan bij een private of public cloud dienstverlener worden neergezet.
- Daarnaast is het de vraag in welke mate gemeenten deze cloud oplossingen gaan gebruiken. Immers, als 80 tot 90% van het applicatie-landschap is verSaaSt, dan heeft een gemeente relatief weinig behoefte aan servers en storage, on premise of in de cloud.
- Daarnaast geldt dat dit soort cloud dienstverlening (bijv. Azure of AWS) zich goed leent voor datagedreven werken.

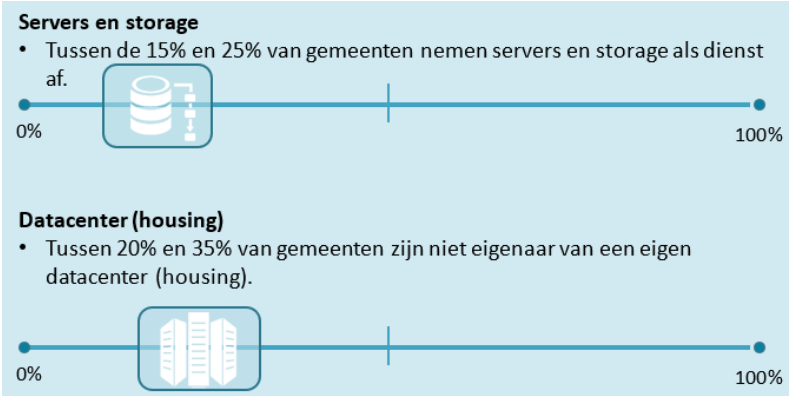

Verwachting Databases:

- De verwachting is dat databases niet direct meer afgenomen gaan worden als dienst. Wanneer gemeenten SaaS-oplossingen afnemen worden databases als onderdeel van de dienstverlening afgenomen. Dit leidt ertoe met een stijging van het aantal SaaS-oplossingen de behoefte aan databasebeheer afneemt.

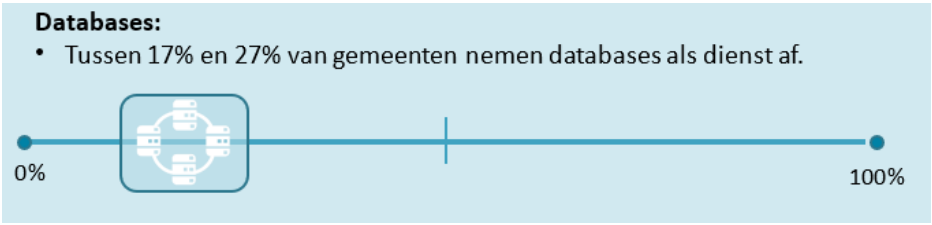

Verwachtingen werkplek

- De verwachting is dat de virtuele werkplek meer als dienst afgenomen gaat worden. Dit betreft een onderdeel waar redelijke specifieke technische kennis voor nodig is. Gemeenten zijn niet altijd meer in staat deze kennis zelf in huis te halen en daardoor dit onderdeel zelf te kunnen leveren. Het aantal on premise applicaties van gemeenten remt deze beweging wel. Maar door de verSaaSing wordt het daardoor steeds eenvoudiger om dit onderdeel ook als dienst af te nemen.

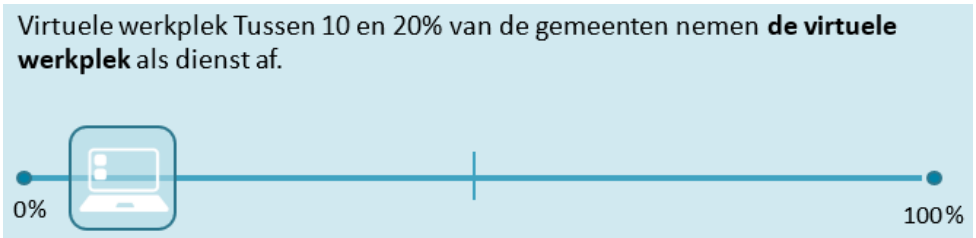

Marktbewegingen

De opkomst van nieuwe technologieën en digitale (cloud) diensten, verdere standaardisatie van traditionele ICT dienstverlening en de digitale transformatie betekent voor veel gemeenten een herijking van de vormen van samenwerking met technologiepartners en applicatieleveranciers. Deze ontwikkelingen zorgen ook voor herijking van 'make or buy' beslissingen binnen het I&A-domein.

Ging de hang naar schaalvergroting in de periode 2010-2015 nog vooral om het verlagen van de kwetsbaarheid door het centraliseren van de resources (beheer van meer van het zelfde). De vele

en snelle ontwikkelingen op het gebied van ICT onder gelijktijdige toename van zowel de bedreigingen als de wet- en regelgeving levert een nieuwe hang naar schaalvergroting op. Nu zijn de drijfveren voor schaalvergroting vooral de toegenomen complexiteit en vraag naar flexibiliteit/innovatie in samenhang met een arbeidsmarktsituatie waarin specialismen moeilijk zijn te binden aan kleinere ICT-organisaties.

Steeds meer overheidsorganisaties stappen over op een gecombineerde cloud/sourcingstrategie. Bij de grotere overheidsorganisaties zien we de volgende trend:

- Er wordt niet gekozen voor een 'One-Size-Fits-All' Sole-leveringsmodel waarbij één partner wordt aangewezen voor de levering van de volledige scope van ICT dienstverlening. Het selecteren van meerdere leveranciers, elk gericht op een specifieke ICT dienst, biedt klantorganisaties de mogelijkheid om een betere juiste balans te kiezen bij het vinden van nieuwe, opkomende en bewezen ICT-oplossingen, services en leveringsmodellen. Kortom een Multi-leveranciersmodel of een Best-of-Breed leveranciersmodel.
- ICT dienstverleners in de markt blijken moeite te hebben om gemeentelijke service (applicatie) management en integratie dienstverlening (SIAM) te leveren die verder gaat dan het eigen producten en diensten portfolio van de leverancier. De verschuiving naar een strategie gebaseerd op meerdere (cloud)leveranciers heeft de strategische waarde van service-integratie aanzienlijk vergroot. Interne ICT teams focussen op deze integratie taak, de SPOC-rol en op de meer clientfacing taken als servicedesk en advisering.

M&I Trendrapport ICT gemeenten 2024

In het recent verschenen trendrapport 2024 (gebaseerd op 2023 cijfers) heeft M&I in kaart gebracht welk deel van het I&A personeel zich bezighoudt met het werk van vandaag (RUN), het werk van morgen (GROW) en het werk van overmorgen (TRANSFORM).

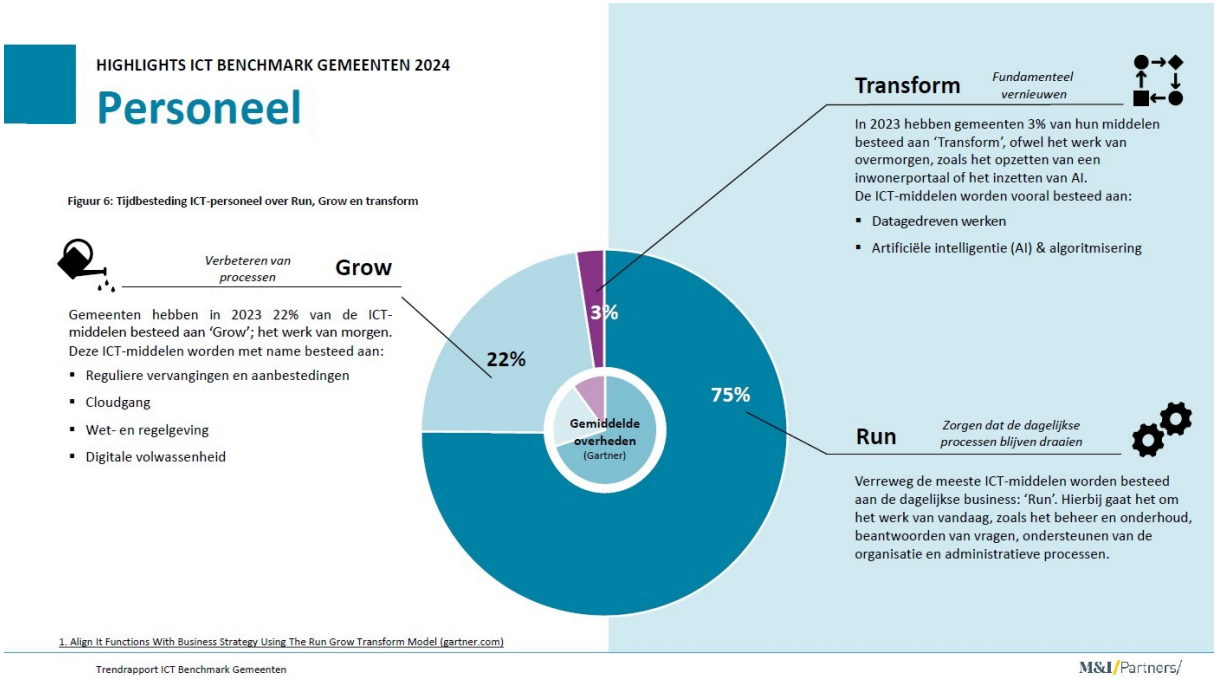

De cijfers tonen aan dat gemeenten meer inzet plegen op Run-activiteiten en minder op Transform-activiteiten dan het onderzoeksbureau Gartner als gemiddelden voor overheden heeft

geïnventariseerd. Wij herkennen het beeld dat het verandervermogen van de RvN-organisaties dalende is.

Bijlage 3 – Wet- en regelgeving EU/VS

US Big Tech

Werken met producten en diensten van Hyperscalers betekent werken met producten van Big Tech bedrijven uit de VS. Dat feit leidt tot principiële discussies.

Too big to fail?

Amerikaanse bedrijven kunnen niet voor 100% compliant zijn aan EU wet- en regelgeving. De grote economische belangen van Amerikaanse Big Tech ondernemingen binnen de EU staat tegenover de grote afhankelijkheid van EU overheden van Amerikaanse Big Tech. Die situatie dwingt de EU en de VS om te komen tot werkbare (aanvullende) wet- en regelgeving. De volgende paragraaf geeft een beeld van deze permanente worsteling met als afdronk dat er anno 2023 nog steeds een werkbare grondslag is voor het gebruik van Microsoft producten en diensten door Nederlandse overheden. Zelfs het Rijk heeft in haar 'Rijksbrede cloudbeleid 2022' onder voorwaarden het gebruik van publieke clouddiensten door de Rijksoverheid goedgekeurd.

'SLM Microsoft, Google Cloud en Amazon Web Services' (hierna SLM Rijk) geeft rijksbreed contractafspraken en inkoopvoorwaarden voor software en clouddienstverlening. SLM Rijk bundelt haar krachten ook internationaal. SLM Rijk laat regelmatig Data Protection Impact Assessments (DPIA's) uitvoeren op producten en online diensten van de drie genoemde 'hyperscalers'. Met hun invloed zijn zij in staat gebleken deze leveranciers te dwingen hun producten en overeenkomsten aan te passen om zodoende de risico's die uit de DPIA's naar voren komen weg te nemen. Gemeenten liften mee op de resultaten die SLM Rijk boekt.

Is een vendor lock-in te voorkomen?

Met de trend om de infrastructuur naar de cloud te brengen en het feit dat slechts enkele grote Amerikaanse spelers hierin voorzien, is een zekere mate van afhankelijkheid niet te voorkomen.

De Autoriteit Consument en Markt (ACM) onderkent de Amerikaanse dominantie op de cloudmarkt en heeft onderzoek gedaan. Zij waarschuwt 'verborgen kosten' die gepaard gaan met overstappen en het risico op volledige afhankelijkheid. Zo constateert de ACM in de markt financiële, technische en contractuele barrières, die belemmerend werken wanneer een gebruiker wil overstappen.

Vanuit de Digital Markets Act (DMA), in november 2022 in werking getreden, en de aankomende Dataverordening (DA) kan, zowel de ACM als de overheid, de concurrentie in de cloudmarkt stimuleren, zodat deze risico's verminderd worden. Met de DMA wordt de macht van de grote online platformen aangepakt. Zo staat in de DMA bijvoorbeeld de verplichting voor poortwachters dat zij de mogelijkheid voor gebruikers van clouddiensten om over te stappen naar een andere aanbieder niet mogen belemmeren.

In de DA zijn eveneens maatregelen voorgesteld om aanbieders van clouddiensten te verplichten barrières voor overstappen tussen clouddiensten weg te nemen (verbeteren van de portabiliteit). Ook zijn maatregelen voorgesteld om de interoperabiliteit van clouddiensten te bevorderen, zodat clouddiensten van verschillende leveranciers makkelijker gecombineerd kunnen worden. Initiatieven zoals GAIA-X en IPCEI CIS zullen, gezien hun doelstellingen, ooit bijdragen aan beter functioneren van de markt. Maar het is nog onduidelijk op welke termijn dit gaat gebeuren.

De mate waarin het mogelijk is om over te stappen tussen cloudaanbieders verschilt per situatie, en is afhankelijk van factoren zoals het datavolume, het type dienstverlening, de betrokken aanbieders en de wensen van de eindgebruiker. Op applicatieniveau is er zelfs verschil tussen een SaaS en een IaaS; bij die laatste ben je zelf veel meer in control en heb je daarmee dus ook veel meer zeggenschap over overstappen.
Vanuit het Rijksbreed cloudbeleid is een exit-strategie verplicht en moet de gemeente vooraf nadenken over een eventuele overstap naar aan andere aanbieder om deze afhankelijkheidsrisico's te mitigeren.

Wetgeving VS versus wetgeving EU

Amerikaanse technologiepartijen die persoonsgegevens van EU-burgers verwerken (waaronder dus ook Microsoft met de producten Microsoft365 en Azure) vallen onder zowel EU als Amerikaanse wetgeving. Op verschillende onderdelen blijft de EU scherp op wat wel goed en wat minder goed in de VS is geregeld en ook werkt de EU aan standaarden om de risico's voortvloeiend uit de verschillen tussen EU en VS wetgeving te beperken.
Hieronder een toelichting op relevante wetgeving, onderwerpen en ontwikkelingen.

CLOUD ACT

CLOUD Act (van toepassing sinds 23-3-2018): Bij strafrechtelijk onderzoek kunnen persoonsgegevens in de cloud belangrijke informatie opleveren. Voor de opsporing van een strafbaar feit is het onder de CLOUD Act mogelijk voor Amerikaanse autoriteiten om persoonsgegevens op te vragen bij Amerikaanse cloudproviders, ook als die organisatie de gegevens opslaat buiten Amerika, zoals documenten, foto's en e-mails. Er zijn wel de nodige waarborgen ingebouwd, zoals dat de informatievordering kan worden aangevochten door een beroep te doen op zogenaamde 'comity rights'. Het is dan een rechter in de VS die de rechtmatigheid van de verwerking in voorkomende gevallen zal toetsen. Ook in een Kamerbrief van 5 oktober 2018 van toenmalig minister Grapperhaus staan waarborgen genoemd waardoor niet zomaar aan een informatievordering hoeft te worden voldaan.

PRISM

Toepassen van PRISM (lopend sinds 2007): PRISM (Planning tool for Resource Integration, Synchronization and Management) is een digitaal programma waarmee informatie (e-mail, chats, foto's, VoIP-gesprekken) kan worden verzameld bij grote Amerikaanse internetbedrijven. Het is een tool die data analyseert om onregelmatigheden te vinden van een bepaalde persoon. Het wordt ook gebruikt om gegevens over personen buiten Amerika te verzamelen.

USA FREEDOM ACT

USA Freedom Act (van toepassing sinds 2-6-2015): Amerikaanse autoriteiten hebben onder bepaalde voorwaarden toegang tot persoonsgegevens die zijn opgeslagen buiten de VS. Het moet wel gaan om een Amerikaanse organisatie en er moet sprake zijn van één van de volgende drie criteria: possession, custody of control.

SAFE HARBOUR EN PRIVACY SHIELD

Tot enkele jaren terug was een verdrag tussen de EU en de VS en bijbehorende certificering een grond voor doorgifte van persoonsgegevens aan bedrijven in de VS (ondanks de verschillen in wetgeving). Maar na Safe Harbour is ook het Privacy Shield, dat deze doorgifte mogelijk maakte, vernietigd door het Europese Hof van Justitie. Het Hof vond dat de bescherming van gegevens in

de VS nog steeds onvoldoende was. Het Privacy Shield is op 16 juli 2020 door het Europese Hof van Justitie ongeldig verklaard. Dat betekent dat doorgiften aan de VS niet meer gelegitimeerd kunnen worden op basis van een certificering onder Privacy Shield en dat een alternatieve maatregel vereist is. In dezelfde uitspraak heeft het Hof bepaald dat modelcontracten nog wel geldig zijn, onder voorwaarden (zie hieronder).

AVG ACHTERGROND
Onder de AVG gelden aanvullende regels voor doorgifte van persoonsgegevens vanuit Nederland naar landen buiten de EER. Doorgifte aan zogenaamde derde landen is o.a. mogelijk in de volgende gevallen:

- De Europese Commissie (EC) heeft besloten dat (een sector in) het derde land een passend beschermingsniveau biedt (adequaatheidsbesluiten, art. 45 AVG). Het gevolg van een adequaatheidsbesluit is dat geen aanvullende afspraken nodig zijn met de organisatie in het betreffende land.
- Een van de modelcontracten van de EC is afgesloten (Standard Contractual Clauses (SCC), art. 46 lid 2 onder c AVG). Dit zijn door de EC goedgekeurde standaard contractuele afspraken tussen een Europese data-exporteur en data-importeur in een derde land. Met het wegvallen van Privacy Shield als maatregel voor doorgifte aan de VS, zullen veel organisaties vertrouwen op de modelcontracten om de doorgifte te legitimeren. Het Hof oordeelt dat modelcontracten nog wel geldig zijn maar dat de verwerkingsverantwoordelijke exporteur van de persoonsgegevens samen met de importeur (verwerkingsverantwoordelijke of verwerker) moet nagaan of het land dat de persoonsgegevens importeert wel een adequate beveiliging biedt. Als dat niet het geval is moeten aanvullende maatregelen worden genomen. Welke maatregelen dat kunnen zijn zoekt de Europese groep van toezichthouders (EDPB) nu verder uit. Ook moet beter worden nagegaan of de exporteur en importeur zich aan de voorwaarden in het modelcontract houden.
- Bindende bedrijfsvoorschriften (Binding Corporate Rules, BCR, 46 lid 2 onder b jo. art. 47 AVG) zijn afgesloten. BCR's zijn interne privacyregels voor multinationals die alleen intra group doorgiftes legitimeren. In een kamerbrief van 16 september 2019 staat vermeld dat de wachttijd voor goedkeuring momenteel 3 tot 5 jaar is.
- Een overeenkomst is afgesloten die is goedgekeurd door de toezichthouder.

De genoemde risico's over het delen van informatie is niet volledig te mitigeren. Zowel vanuit de VNG als vanuit het Rijk als vanuit de EU worden de regels aangescherpt en controle uitgeoefend op de naleving van deze regels. Voor de gemeenten ligt de focus op het volgen van de ontwikkelingen en de verantwoordelijkheid hiervoor te beleggen bij ofwel CISO, FG, de juridische afdeling of iRvN.

SOEVEREINITEIT EN LOCK-IN
Een recente ontwikkeling is dat cloudproviders werken aan 'soevereine' omgevingen, waar bijvoorbeeld alleen EU-personeel werkt en waar technische links met omgevingen buiten Europa niet bestaan: https://aws.amazon.com/compliance/europe-digital-sovereignty/

Er is meer lock-in dan alleen vendor lock-in. Kiezen voor bijvoorbeeld multi-cloud is ook een lock-in, omdat je dan 'the lowest common denominator' moet gebruiken voor je oplossingen, wat je kan beperken in je keuzes. Of cloud agnostisch, waar dit nog sterker speelt en je misschien wel

alles via containers wil oplossen; dat is op zich ook een lock-in.
(https://martinfowler.com/articles/oss-lockin.html)

Rijk

Cloud is toenemend een onderwerp op Rijksniveau. Hieronder enkele linkjes naar relevante documenten.

1. Cloudstrategie (wordt vernieuwd) (Kamerbrief Rijksbreed cloudbeleid 2022 | Kamerstuk | Rijksoverheid.nl),
2. Brief - Evaluatie Rijksbreed Cloudbeleid
3. Rapport Financiën: implementatiekader / risico cloudgebruik pdf
4. Diverse kamerbrieven waaronder: https://www.tweedekamer.nl/downloads/document?id=2024D45671

Raad openbaar Wijchen

Dossiernummer	7441
Extern Zaak ID	Z/25/311916
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	29 januari 2026
Agendapunt	5.k
Titel	311916 Informatienota Woningbouwmonitor November 2025 Wijchen
Organisatieonderdeel	domein Fysieke leefomgeving - team Gebiedsontwikkeling
Soort nota	Informatienota
Programma/Paragraaf	P8 Wonen en bouwen
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Gerrits, G.W.R. (Geert)

Bijlagen
311916 Informatienota Woningbouwmonitor November 2025 Wijchen

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
College BenW openbaar Wijchen	16 december 2025
Stukken Agendacommissie Wijchen	16 januari 2026
Raad openbaar Wijchen	**29 januari 2026**

Voorgesteld besluit

Besluit (Ter kennisneming aangenomen)

De informatienota is ter kennisneming aangenomen.

Openbaar Zaaknummer: Z/25/311916

Informatienota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Woningbouwmonitor November 2025 Wijchen

Collegedatum: 16 december 2025

Kernboodschap
De gemeente Wijchen werkt aan de invulling van de woningbouwopgave. De gemeente heeft in de periode 2022 tot en met 2034 een totale opgave van 3.140 woningen. In 2025 hebben de GMR-gemeenten, provincie Gelderland, het Rijk, corporaties en marktpartijen geactualiseerde afspraken gemaakt over de woondeal 2.0 met als belangrijkste onderdelen de actualisatie en verlenging van de woningbouwopgave. Deze update heeft betrekking op woningbouwaantallen, betaalbaarheid en randvoorwaarden. De Woondeal 2.1 geldt als een addendum op de Woondeal 2.0 uit 2023. In de woondeal 2.0 (periode 2022 tot en met 2030) was er een opgave van 2.060 woningen. Met het addendum van de woondeal 2.1 komt hier een aantal van 1.080 woningen bij van 2031 tot en met 2034.

De huidige planvoorraad is voldoende om invulling te geven aan de opgave. Het grootste deel van de plannen komt in de kern Wijchen, maar ook in de kleinere kernen gaan we bouwen. Het totale woningbouwprogramma voorziet in de realisatie van in totaal 36% sociale huur (tot €900,00) en goedkope koopwoningen (tot € 250.000). Daarnaast is in totaal 22% van de planvoorraad een koopwoning tussen € 250.000 en € 405.000 en een middenhuurwoning (€ 900-€ 1.185).

Eerdere besluiten

Datum	**Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)**
25-09-2025	Informatienota Actualisatie Woondeal 2.0 Arnhem-Nijmegen (Z/25/299738)
26-09-2025	Informatienota Overzicht woningbouwplannen gemeente Wijchen (Z/24/233112)

Toelichting
De gemeente Wijchen maakt plannen om de woningbouwopgave in te vullen. We maken onderscheid in harde, zachte en potentiële plannen.

Planstatus

Een plan heeft een **harde** status wanneer een omgevingsplan (voorheen bestemmingsplan) is vastgesteld, of een omgevingsvergunning is verleend. Een plan heeft een **zachte** status wanneer het omgevingsplan in voorbereiding is. Het college heeft al wel een principebesluit genomen. Een **potentieel** plan is een plan waarover nog geen bestuurlijk besluit is genomen.
Binnen de zachte plancapaciteit worden diverse stappen gezet in de omgevingsplanprocedure. Daarom maken we onderscheid binnen de zachte

plancapaciteit tussen plannen waarvoor het omgevingsplan nog in voorbereiding is, en omgevingsplannen die door het college zijn vastgesteld. De volgende stap in het proces is vaststelling door de gemeenteraad.

Volgens de regionale woondeal 2.1 heeft de gemeente Wijchen van 2022 t/m 2034 een opgave van 3.140 woningen. Van 2031 tot en met 2034 spannen gemeenten, provincie en rijksoverheid zich in om in de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen ruim 17.800 woningen te realiseren, waarvan minimaal 67% betaalbaar, inclusief minimaal 30% sociale huurwoningen. Een betaalbare woning is een huurwoning tot €1.185[1] of een koopwoning tot €405.000 (prijspeil 2025).

De Omgevingsvisie Wijchen 2024 is een strategisch beleidsdocument dat richting geeft aan de fysieke leefomgeving tot 2035. Het is gebaseerd op het Strategisch Kompas: **Wijchen 2035 'De kracht van Wijchen'** en sluit aan bij de uitgangspunten van de Omgevingswet. De visie is integraal en behandelt thema's als wonen, werken, mobiliteit, duurzaamheid, gezondheid en sociale cohesie.

De Woonvisie gemeente Wijchen 2024-2028 is op 30 mei 2024 vastgesteld door de Gemeenteraad. De visie omschrijft wat we de komende jaren doen om prettig wonen in de gemeente voor iedereen mogelijk maken. De gemeente Wijchen streeft naar een gevarieerd woningaanbod dat aansluit bij de behoeften van inwoners in alle levensfasen, met specifieke aandacht voor één- en tweepersoonshuishoudens, jongeren, ouderen en mensen met een beperking. Om de woonopgave betaalbaar te houden, is het uitgangspunt dat minimaal 67% van de nieuwbouwwoningen binnen het betaalbare segment valt, waarvan ten minste 30% bestaat uit sociale huur.

Tegelijkertijd wordt ruimte geboden aan innovatieve woonvormen zoals hofjeswoningen, meergeneratiewoningen, woningsplitsing en woonzorgcombinaties. De voorkeur gaat uit naar woningbouw binnen bestaande kernen, waarbij het dorpse karakter behouden blijft. Uitbreiding buiten het bestaand stedelijk gebied is mogelijk, mits dit zorgvuldig gebeurt en voldoet aan ruimtelijke en ecologische randvoorwaarden. Nieuwe woningen moeten klimaatbestendig zijn. Hierbij zijn groene wijken en circulair bouwen belangrijk. Er is een minimum van 25% circulariteit in 2025 en 50% vanaf 2030. Woonzorgvoorzieningen worden geïntegreerd in de wijk. Er is aandacht voor spreiding van woonzorgvastgoed, levensloopbestendige woningen en beschut wonen, zodat een inclusieve en toegankelijke woonomgeving ontstaat voor iedereen.

Opgave Gemeente Wijchen
Figuur 1 laat zien wat de opgave tot en met 2034 is, hoeveel plannen we hebben en hoeveel woningen al zijn gebouwd. De opgave voor gemeente Wijchen is 3.140 woningen voor 2022 tot en met 2034. Er zijn tussen 2022 en 2024 676 woningen gerealiseerd. De exacte aantallen van de opgeleverde woningen in 2025 worden in januari 2026 geëvalueerd. Met een realisatie van 676 woningen is er nog een restopgave voor 2025-2034 van 2.464 woningen zijn. De benodigde plancapaciteit t/m 2034 van 130% komt uit op 3.203, met een actuele planvoorraad van 3.240. Dit betekent dat er voldoende plannen zijn op de opgave te halen.

[1] Een betaalbare huurwoning is een sociale huurwoning tot € 900,07 en een middenhuurwoning tussen € 900,07 en € 1.185 (prijspeil 2025). De betaalbaarheidsgrens van € 1.185 is gebaseerd op het Woningwaarderingsstelsel en is gelijk aan 187 punten.
** De gegevens zijn pas bekend t/m november 2025. De monitor wordt volledig geactualiseerd begin 2026.*

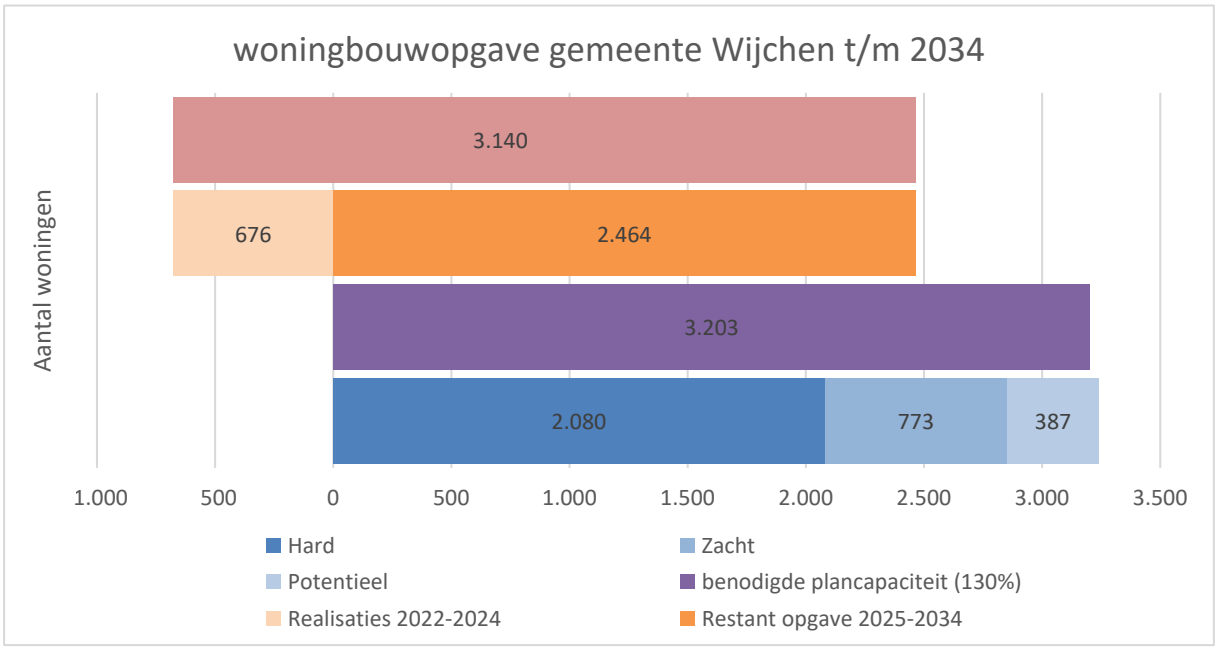

Figuur 1: aantal woningbouwplannen gemeente Wijchen

Kwalitatief woningbouwprogramma

Figuur 2 laat het kwalitatieve woningbouwprogramma van gemeente Wijchen zien. Van de 3.240 woningen in de planvoorraad is 26% tot de sociale huurgrens (tot €900), en 6% is middenhuur (€900,00 tot €1.185). 9% van de planvoorraad zijn koopwoningen tot €250.000. Nog eens 16% zijn koopwoningen tussen € 250.000 en € 405.000. Hiermee gaan we geleidelijk naar het percentage van 67%, inclusief 30% sociale huurwoningen waar de Woondeal 2.1 naartoe werkt. Dat we dit percentage nu nog niet halen komt onder meer door de afspraken die voor het project Wijchen-West zijn gemaakt, nog onder Woondeal 1.0 vallen (50% betaalbaar). In het plan van Wijchen-West is met ontwikkelaars en de provincie een percentage van 55% betaalbaar afgesproken.

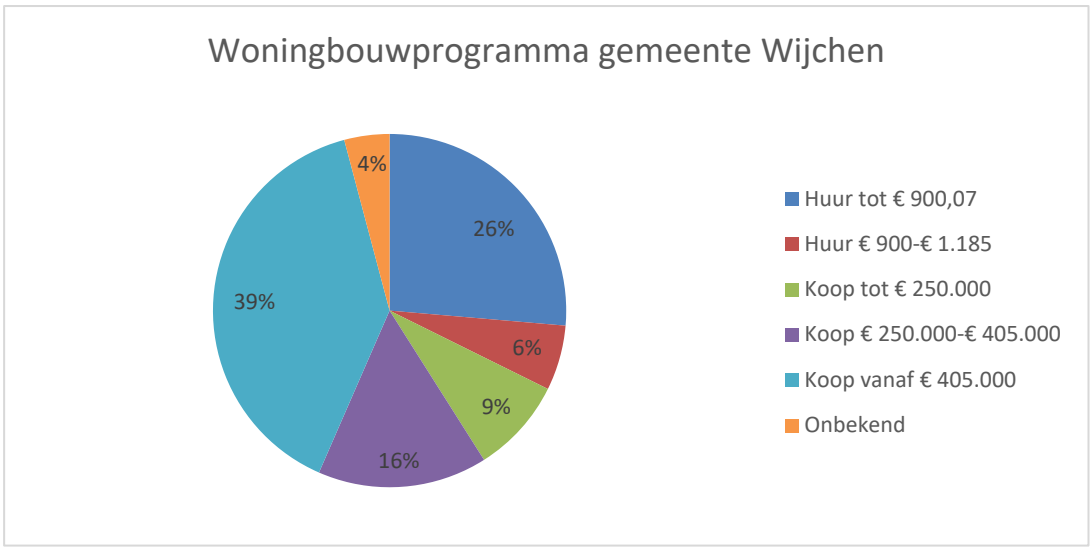

Figuur 2: Woningbouwprogramma gemeente Wijchen

Verdeling grondgebonden woningen en appartementen

Figuur 3 laat de verdeling zien tussen de grondgebonden woningen en de appartementen in de woningbouwmonitor. Uit het figuur blijkt dat er in de plannen ongeveer evenveel grondgebonden woningen als appartementen zijn opgenomen.

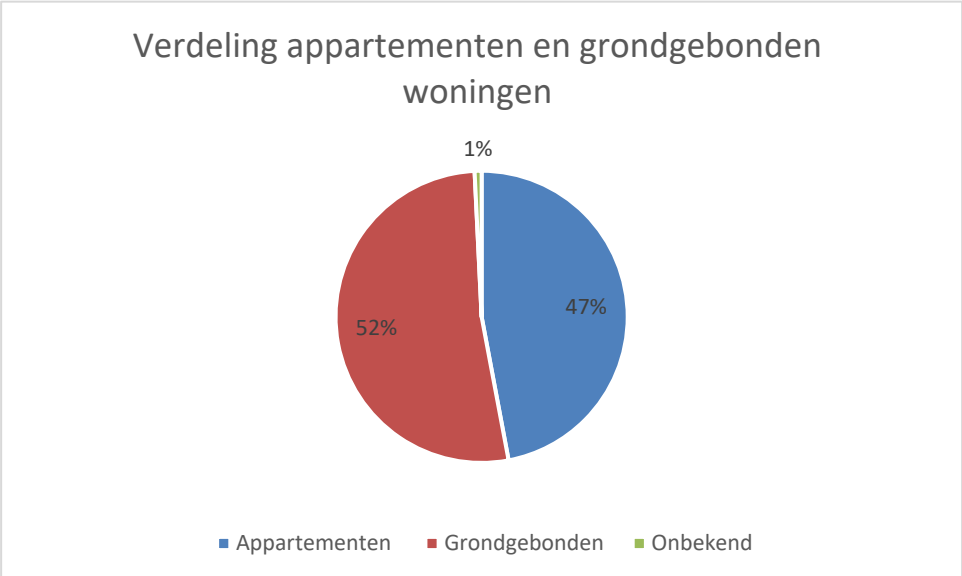

Figuur 3: Verdeling appartementen en grondgebonden woningen

Levensloopgeschikte woningen
Zoals opgenomen in zowel de Woonvisie als de Woonzorgvisie, is er in Wijchen een forse opgave om levensloopgeschikte woningen te realiseren. In de planvoorraad is 29% levensloopgeschikt, zie figuur 4. In de uitvoeringsagenda van de woonzorgvisie zullen de verschillende woonvormen binnen levensloopgeschikt verder worden uitgewerkt.

Definitie levensloopgeschikte woning
Een levensloopgeschikte woning is een woning die geschikt is voor bewoning in alle levensfasen. De woning is rollator toe- en doorgankelijk. Ook is de woning zoveel mogelijk drempelloos.

We maken onderscheid tussen grondgebonden woningen en appartementen. Een grondgebonden levensloopgeschikte woning heeft alle primaire leefruimten op de begane grond. Een levensloopgeschikt appartement heeft alle primaire leefruimten op dezelfde verdieping, zijn er automatische deuropeners en is er ruimte voor de stalling van fietsen en scootmobielen.

Figuur 4: levensloopgeschikte woningen

Verdeling woningbouwplannen per kern
We vinden het belangrijk dat de kwaliteit van het groene, dorpse karakter van gemeente Wijchen behouden blijft. Mede daarom realiseren we het grootste deel van de opgave in de kern Wijchen. Maar ook in de andere kernen zoeken we naar mogelijkheden om woningen toe te voegen, passend bij de schaal van de kern. Zo wordt 89 % van de plannen gerealiseerd in de kern Wijchen. De overige 11% is verdeeld over de kleinere kernen. Dat komt redelijk overeen met de verdeling van de huidige woningvoorraad.

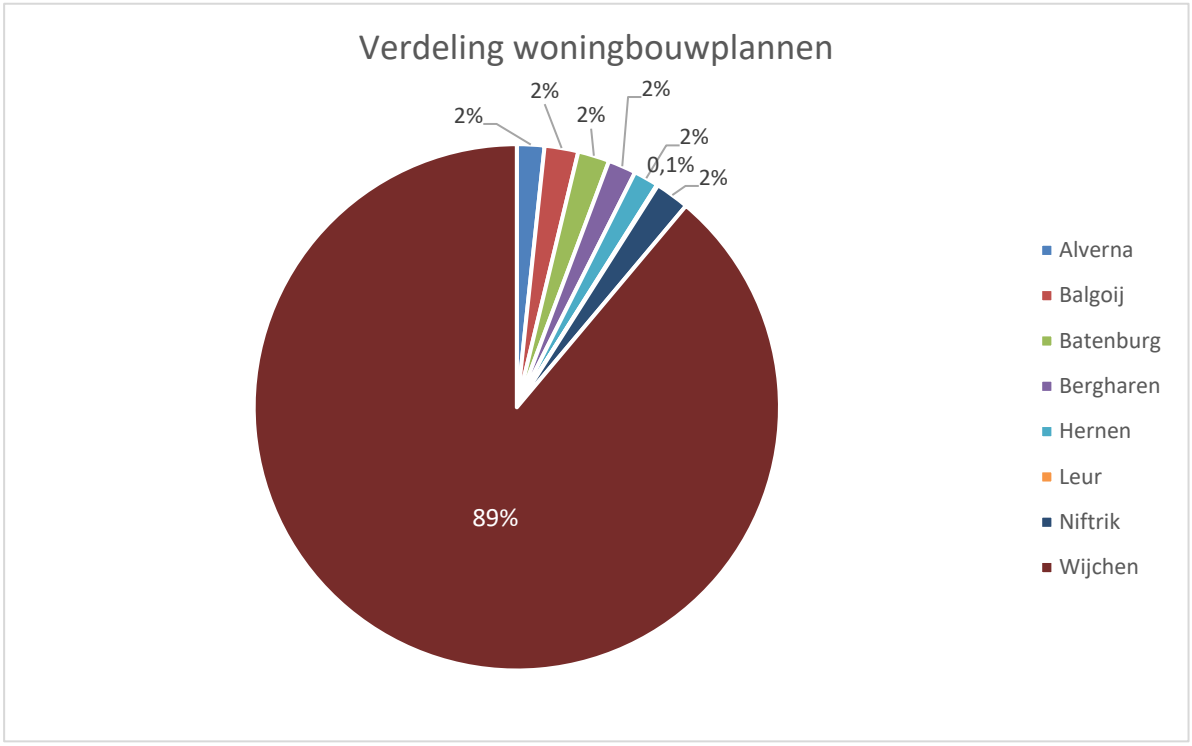

Figuur 5: verdeling woningbouwplannen per kern

Communicatie
Niet van toepassing.

Uitvoering of Vervolgstappen
Niet van toepassing.

Geheimhouding:
Niet van toepassing.

Raad openbaar Wijchen

Dossiernummer	7490
Extern Zaak ID	Z/25/322416
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	29 januari 2026
Agendapunt	5.I
Titel	322416 Informatienota Bestrijden van ratten in de gemeente Wijchen
Organisatieonderdeel	domein Fysieke leefomgeving - team Ruimtelijk beheer
Soort nota	Informatienota
Programma/Paragraaf	P7 Volksgezondheid en milieu
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Bronkhorst, T. (Twan) van

Bijlagen
20260106 Beslisnota info ratten
322416 Informatienota Bestrijden van ratten in de gemeente Wijchen

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
College BenW openbaar Wijchen	6 januari 2026
Stukken Agendacommissie Wijchen	16 januari 2026
Raad openbaar Wijchen	**29 januari 2026**

Voorgesteld besluit

het College van B&W besluit:

1. In te stemmen met de informatienota en deze ter kennisgeving aan te bieden bij de gemeenteraad.

Besluit (Ter kennisneming aangenomen)

het College van B&W besluit:

1. In te stemmen met de informatienota en deze ter kennisgeving aan te bieden bij de gemeenteraad.

Openbaar Zaaknummer: Z/25/322416

Beslisnota voor het College van B&W

Onderwerp: Informatie aan de raad over rattenbestrijding gemeente Wijchen

Collegedatum: 6 januari 2026

Voorgesteld besluit
het College van B&W besluit:

1. In te stemmen met de informatienota en deze ter kennisgeving aan te bieden bij de gemeenteraad.

Aanleiding
De wetgeving rond rattenbestrijding is aangescherpt, waarbij sinds 1 januari 2023 het gebruik van rattengif (rodenticiden) voor particulieren verboden is. Alleen gecertificeerde professionele ongediertebestrijders mogen onder strenge voorwaarden gif inzetten. Particulieren kunnen ratten bestrijden met vallen en klemmen op eigen terrein, mits dit op een veilige manier gebeurt. Bedrijven die met voedsel werken, moeten bovendien de Integrated Pest Management (IPM) aanpak volgen.

De aanscherping van de wetgeving heeft tot gevolg dat er meer meldingen van rattenoverlast binnen zijn gekomen. Naar aanleiding daarvan heeft uw college verzocht om een informatienota voor de raad waarin aangegeven wordt hoe de bestrijding in de gemeente wordt uitgevoerd.

Eerdere besluiten
Niet van toepassing

Gewenst resultaat
Het informeren van de gemeenteraad over de aanpak van het bestrijden van ratten in de gemeente.

Geheimhouding:
Niet van toepassing

Openbaar Zaaknummer: Z/25/322416

Informatienota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Bestrijden van ratten in de gemeente Wijchen

Collegedatum: 6 januari 2026

Kernboodschap
De wetgeving rond rattenbestrijding is aangescherpt, waarbij sinds 1 januari 2023 het gebruik van rattengif (rodenticiden) voor particulieren verboden is. Alleen gecertificeerde professionele ongediertebestrijders mogen, onder strenge voorwaarden, gif inzetten. Door deze aanscherping van de regels zien we een sterke stijging van het aantal meldingen van overlast door ratten. Hiermee komt het in de meerjarenbegroting opgenomen budget voor de bestrijding van ratten sterk onder druk te staan. Door middel van deze informatienota geven we graag inzicht in de wijze waarop de meldingen worden opgepakt en de overlast wordt bestreden.

Toelichting
Ratten kunnen schade veroorzaken aan infrastructuur, voedselvoorraden aantasten en ziektes overbrengen op mens en dier. Om de volksgezondheid en leefbaarheid te waarborgen, is een structurele aanpak van rattenbestrijding noodzakelijk. De gemeente coördineert de bestrijding van ratten in de openbare ruimte, de verantwoordelijkheid voor de bestrijding van ratten op particulier terrein ligt bij de perceeleigenaar.

<u>Huidige situatie</u>
- In 2024 zijn er 305 meldingen van rattenoverlast geregistreerd en 2.389 bezoeken afgelegd.
- In 2025 zijn er tot en met 12 november al 319 meldingen binnengekomen en 2.692 bezoeken afgelegd. Rekening houdend met een doorrekening voor de rest van het jaar komen we op een aantal van ca. 381 meldingen in 2025. Dit betekent een stijging van ca. 21%
- De overlast concentreert zich met name in de wijken centrum, Saltshof, Veenhof, randen Wijchens meer en Wijchen Noord. Hier is sprake van open water, veel voedselbronnen en dichte bebouwing.
- Door nieuwbouw op voormalige agrarische locaties, zijn er minder agrarische locaties waar ratten zich kunnen nestelen. Daarom nestelen de ratten zich in een woonwijk. Hier is vaak voldoende voedsel en schuilmogelijkheid aanwezig dus geen reden voor de ratten om te verplaatsen.
- Vervuiling rondom woningen op particuliere percelen en illegale dumpingen zijn een bron van voedsel en biedt de ratten mogelijkheden om te schuilen.
- Ecologisch onderhoud van bermen en plantsoenen geeft de rat veel schuil- en migratiemogelijkheden.
- De gemeente werkt momenteel samen met een externe plaagdierbestrijder voor het uitvoeren van inspecties en het bestrijden van de ratten door het plaatsen van vallen aangevuld met andere vangmethodes. Door de wetgeving is het gebruik van gif alleen in zeer uitzonderlijke omstandigheden toegestaan.
- De externe plaagdierenbestrijder beschikt over de juiste kennis en middelen om een rattenplaag op te sporen en de ratten effectief te bestrijden. Het bedrijf en medewerkers is hiervoor volledig gecertificeerd.

Aanpak
De gemeente volgt de wettelijke verplichting voor een integrale en preventieve aanpak, gebaseerd op de principes van Integrated Pest Management (IPM). De aanpak bestaat uit de volgende onderdelen:

a. Bestrijding

- Onderzoek rattenbestrijding: tijdens het onderzoek dient bekeken te worden of de ontvangen klacht daadwerkelijk ratten betreft. Blijkt het om ratten te gaan dan dient onderzocht te worden waardoor de overlast is opgetreden en dient de bewoner geadviseerd te worden betreffende mogelijke wering, conform de integraal IPM-methode.
- Rattenbestrijding:
  - mocht uit het onderzoek blijken, dat er een bestrijdingsactie uitgevoerd dient te worden, dan mogen daarvoor uitsluitend door CTGB (Het College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden) wettelijk toegelaten bestrijdingsmiddelen of -materialen worden toegepast;
  - de wijze van bestrijding en een eventueel gebruik van bestrijdingsmiddelen dient te worden uitgevoerd volgens de meest recente IPM-knaagdierbeheersing methode.
  - Voor een bestrijdingsactie wordt uitgegaan van gemiddeld 6 bezoeken;
  - te weten:
    - 1e bezoek — uitzetten bestrijdingsmiddelen
    - 2e en 5e bezoek — betreft controle van:
      - opname voer en eventueel bijvullen
      - opnieuw zetten klem
    - 6e bezoek — is een controle of er nog steeds bestrijding nodig is. Als er geen activiteiten van ratten meer worden waargenomen wordt de bestrijdingsactie beëindigd. Gestreefd wordt de bestrijding binnen 4 maanden effectief af te ronden.

b . Monitoring
Wekelijks vindt er afstemming plaats tussen de aannemer en de opdrachtgever waarin lopende zaken worden besproken. Iedere melding wordt in BuitenBeter (meldingen systeem) geregistreerd. De verloop van de bestrijding is in de pest-scan(programma voor registratie IPM Knaagdierenbestrijding) te volgen. Na beëindiging van de bestrijding ontvang de gemeente een schriftelijke rapportage. In dit rapport worden de onderstaande gegevens beschreven:

- datum en tijdstip van ontvangst van de melding;
- datum van het onderzoek;
- locatie van de melding, naam en adres;
- soort object, bijvoorbeeld woning of bedrijf;
- de oorzaak van de overlast;
- datum van de bestrijdingsactie;
- welke bestrijdingsmiddelen er zijn toegepast;
- hoeveel (dode) ratten er zijn aangetroffen en welke soort;
- datum beëindiging van de bestrijdingsactie.

Om een beeld te geven van de aantal door onze organisatie verwerkte meldingen is hieronder een overzicht opgenomen van het aantal adressen per jaar waar meldingen van zijn gedaan. In dit overzicht is duidelijk te zien dat na aanpassing van de methode van bestrijding, vanaf 2024, de aantallen explosief stijgen.

JAAR	**ADRESSEN**
2020	64
2021	100
2022	158
2023	56
2024	305
2025	319*

* tot en met 12-11-2025

Na aanpassing van de methode van bestrijding zien we ook een sterke toename van het aantal bezoeken dat er uitgevoerd moet worden per adres van de melding. Dit overzicht van het aantal bezoeken voor een effectieve bestrijding per jaar op de adressen waarvan de meldingen zijn gedaan staat hieronder. Ook hier is na het aanpassen van de methode van bestrijding een zeer sterke stijging van het aantal bezoeken te zien.

JAAR	**BEZOEKEN**
2020	133
2021	223
2022	292
2023	476
2024	2.389
2025	2.692

* tot en met 12-11-2025

Communicatie
Om meer grip te krijgen op de situatie wordt nu gewerkt aan een gerichte communicatiecampagne om inwoners bewust te maken van hun rol in het voorkomen van rattenoverlast. Hierbij wordt gebruikgemaakt van sociale media, wijkkranten e.d. Op dit moment kunnen inwoners al via de gemeente website tips krijgen om rattenoverlast te voorkomen. Ook kunnen ze via de website een melding doen van rattenoverlast.

Financiën
De kosten voor de uitvoering van de werkzaamheden waren voor 2025, op basis van ervaringen uit voorgaande jaren, geraamd op € 50.000,- Door de toename van het aantal meldingen is dit bedrag overschreden. Tijdens de reguliere verantwoording van het budget wordt dit meegenomen in de daarvoor bedoelde rapportage.

Vervolg
- Start communicatie: 1 maart 2026
- Eerste evaluatie: juni 2026
- Jaarlijkse rapportage aan college over voortgang en resultaten

Raad openbaar Wijchen

Dossiernummer	7450
Extern Zaak ID	Z/25/324181
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	29 januari 2026
Agendapunt	5.m
Titel	324181 Informatienota evaluatie Zorg-voor-elkaar-woning
Organisatieonderdeel	domein Fysieke leefomgeving - team Gebiedsontwikkeling
Soort nota	Beslisnota
Programma/Paragraaf	P8 Wonen en bouwen
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Gerrits, G.W.R. (Geert)

Bijlagen
324181 Informatienota evaluatie Zorg-voor-elkaar-woning

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
College BenW openbaar Wijchen	6 januari 2026
Stukken Agendacommissie Wijchen	16 januari 2026
Raad openbaar Wijchen	**29 januari 2026**

Voorgesteld besluit

de gemeenteraad besluit:
Kennis te nemen van de informatienota evaluatie Zorg-voor-elkaar-woning.

Besluit (Ter kennisneming aangenomen)

de gemeenteraad besluit:
Kennis te nemen van de informatienota evaluatie Zorg-voor-elkaar-woning.

Openbaar Zaaknummer: Z/25/324181

Informatienota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Evaluatie Zorg-voor-elkaar woning

Collegedatum: 6 januari 2026

Kernboodschap
De Zorg-voor-elkaar-woning is zo'n 2,5 jaar geleden geïntroduceerd op initiatief van de gemeenteraad. De Zorg-voor-elkaar-woning biedt onder andere ouders die op leeftijd raken en hun kinderen de mogelijkheid om makkelijker naar elkaar om te kijken en voor elkaar te zorgen. Ook als er (nog) geen sprake is van een echte behoefte aan mantelzorg.
Uit de evaluatie blijkt dat, na een aanloopperiode, het aantal aanvragen begint te stijgen. Van de 19 vergunde aanvragen is meer dan de helft uit 2025. Daarnaast zijn er nog twee aanvragen in behandeling. In veruit de meeste gevallen betreft het 60+ers die voor zichzelf een extra woning creëren op het erf van een van hun kinderen. Er is dus (nog) geen directe mantelzorgbehoefte.
Het college constateert dat de Zorg-voor-elkaar-woning goed bijdraagt aan de gestelde doelen en de vraag vanuit inwoners. We continueren de regeling. Wel werkt het college aan een aanpassing van de beleidsregels. Het gaat dan bijvoorbeeld om tekstuele aanpassing n.a.v. recente wetgeving (o.a. Omgevingswet), de wijze van toetsing woon- en leefklimaat, nieuwe inzichten over afstand tot de hoofdwoning en toepassing bij bedrijfswoningen.

Eerdere besluiten

Datum	**Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)**
25 mei 2023	Informatienota Zorg-voor-elkaar-woning (Z/23/111180)
7 juli 2022	Motie van de fractie van Kernachtig Wijchen, CDA, D66, PvdA, VVD Zorg-voor-elkaar-woningen

Toelichting
Naar aanleiding van de motie 'Zorg-voor-elkaar-woningen' heeft het college in april 2023 de beleidsregels zorg-voor-elkaar woning vastgesteld. Daarbij is afgesproken dat na 2 jaar de beleidsregels worden geëvalueerd en waar nodig bijgesteld.

<u>Wat is de Zorg-voor-elkaar-woning?</u>
De Zorg-voor-elkaar-woning biedt onder andere ouders die op leeftijd raken en hun kinderen de mogelijkheid om makkelijker naar elkaar om te kijken en voor elkaar te zorgen. Ook als er (nog) geen sprake is van een echte behoefte aan mantelzorg. Naast het versterken van sociale cohesie en het tegengaan van eenzaamheid, biedt de Zorg-voor-elkaar-woning ook meerwaarde doordat mantelzorg al is geregeld voordat er een acute behoefte ontstaat. Bovendien draagt het in beperkte mate bij aan het oplossen van het huidige woningtekort.

Er zijn drie situaties waarin een Zorg-voor-elkaar-woning mogelijk is:

a. er is sprake van een leeftijd van 60 jaar of ouder, er hoeft geen mantelzorg aangetoond te worden; of:
b. er is sprake van een progressieve aandoening waarbij aantoonbaar binnen 10 jaar een mantelzorgbehoefte ontstaat. Deze behoefte dient te worden aangetoond door middel van een verklaring van een onafhankelijke deskundige; of:
c. er bestaat aantoonbare behoefte aan mantelzorg (de al bestaande regeling mantelzorgwoning).

Daarnaast is het nog steeds mogelijk om onder bepaalde voorwaarden vergunningvrij een mantelzorgwoning te realiseren. Dat was het overigens al voor de beleidsregel werd ingesteld. Dit kan o.a. alleen als er daadwerkelijk sprake is van mantelzorg.
De Zorg-voor-elkaar-woning gaat verder en is dus niet vergunningvrij.

De beleidsregels die het college in april 2023 vastgesteld heeft, zijn ondertussen verankerd in het bestemmingsplan Stedelijk Gebied Wijchen.

<u>Cijfers</u>
Van april 2023 t/m november 2025 is er voor 19 zorg-voor-elkaar woningen een vergunning verstrekt. Er zijn nog 2 aanvragen in behandeling.
Daarbij zien we een toename over de jaren. In 2023 waren het er maar 2, in 2024 5 keer en in 2025 tot heden al 12 woningen.

De verdeling over de kernen en ligging is als volgt:

kern	**totaal**	**binnen bebouwde kom**	**buitengebied**
Wijchen	12	7	5
Batenburg	1		1
Bergharen	3	2	1
Leur	2		2
Niftrik	1		1
totalen	**19**	**9**	**10**

Bij de woningen in het buitengebied is in vier gevallen afgeweken van het bestemmingsplan door de tijdelijke woonunit buiten het agrarisch bouwvlak te plaatsen. Dit hebben we gedaan vanwege tijdelijkheid van de woning en de mantelzorgbehoefte (op termijn), maar enkel als het ruimtelijk aanvaardbaar is.

De Zorg-voor-elkaar woning is met name populair zonder directe behoefte aan mantelzorg. Bij 16 van de 19 woningen gaat het om 60+ als reden voor bewoning. In alle gevallen is ouder-kind de relatie tussen de bewoners van de hoofdwoning en die van de zorg-voor-elkaar-woning.

Een tijdelijke woonunit blijkt het meest populair. In slechts 4 gevallen is gebruik gemaakt van bestaande bouwwerken (garage, aanbouw, bijgebouw) om de Zorg-voor-elkaar woning in te realiseren.

<u>Reguliere mantelzorgwoning</u>
Omdat de reguliere mantelzorgwoning vergunningvrij is, melden initiatiefnemers zich vaak niet bij de gemeente. Van deze variant hebben we dus geen betrouwbare cijfers.

Werken met de regeling
De Zorg-voor-elkaar-woning is eigenlijk een variant tussen de mantelzorgwoning en de permanente woning in. Er zijn meer vereisten dan bij vergunningvrije reguliere mantelzorgwoning, maar minder (gelet op de tijdelijkheid) dan een permanente woning. Dat maakt het in de praktijk af en toe lastig beoordelen. Voorbeeld hiervan is de vereiste dat er geen milieuhygiënische en ruimtelijke belemmeringen tegen het gebruik van het bijbehorend bouwwerk of woonunit voor bewoning bestaan. Hoe ga je om met een zorg-voor-elkaar-woning bij een bedrijfswoning op een bedrijventerrein? In hoeverre schaadt je de omliggende bedrijven dan in hun belangen? Maar ook, is er sprake van risico's voor de bewoner van de Zorg-voor-elkaar-woning door de nabijheid van de bedrijven? De bewoner is misschien niet altijd geheel zelfstandig en kan zich bij gevaar niet zelf in veiligheid brengen. Daarom wil het college de beleidsregel zorg-voor-elkaar-woning licht aanpassen.
Dan kan het college de beleidsregels meteen bijwerken naar aanleiding van onder meer recente wetgeving, nieuwe inzichten over afstand tot de hoofdwoning en toepassing bij bedrijfswoningen.

Gevolgen
De Zorg-voor-elkaar-woning draagt bij aan de doelen die gesteld zijn bij het vaststellen van het beleid.
Het samen erfdelen van ouders en kinderen, draagt bij aan het tegengaan van eenzaamheid. Daarbij is in alle gevallen de eventuele mantelzorg al geregeld voordat er een acute behoefte ontstaat.
Daarnaast draagt het, zij het beperkt, bij aan het oplossen van het huidige woningtekort. We beschikken niet over genoeg gegevens om te stellen dat er 19 woningen beschikbaar zijn gekomen voor andere woningzoekenden. We kunnen wel zeggen dat er 19 huishoudens zijn gehuisvest buiten de reguliere woningvoorraad om.

Voldoende redenen om de mogelijkheid om een Zorg-voor-elkaar-woningen te realiseren voort te zetten.

Communicatie
Na aanpassing van de beleidsregels besteden we weer aandacht aan de Zorg-voor-elkaar woning in onze communicatie.

Uitvoering of Vervolgstappen
We continueren de regeling. Na aanpassing van de beleidsregels infomeren we de raad en inwoners hierover.

Geheimhouding:
Niet van toepassing.

Raad openbaar Wijchen

Dossiernummer	7361
Extern Zaak ID	Z/25/327133
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	29 januari 2026
Agendapunt	5.n
Titel	327133 Informatienota Raad Motie Stimuleren biodiversiteit op akkerranden
Organisatieonderdeel	domein Fysieke leefomgeving - team Gebiedsinrichting
Soort nota	Beslisnota
Programma/Paragraaf	P5 Sport, cultuur en recreatie
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Bronkhorst, T. (Twan) van

Bijlagen
327133 Informatienota Raad Motie Stimuleren biodiversiteit op akkerranden
Bijlage 1 - Motie K8W PvdA CDA Stimuleren biodiversiteit op akkerranden

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
College BenW openbaar Wijchen	9 december 2025
Stukken Agendacommissie Wijchen	17 december 2025
Stukken Agendacommissie Wijchen	16 januari 2026
Raad openbaar Wijchen	**29 januari 2026**

Voorgesteld besluit

De raad besluit:

1. De informatienota ter kennisgeving aan te nemen.

Besluit (Ter kennisneming aangenomen)

De raad besluit:

1. De informatienota ter kennisgeving aan te nemen.

Openbaar Zaaknummer: Z/25/327133

Informatienota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Informatienota Raad Motie Stimuleren biodiversiteit op akkerranden

Collegedatum: 9 december 2025

Kernboodschap
Gemeente Wijchen en de Agrarische Natuurvereniging (Vereniging Streekbeheer Maas en Waal) gaan samenwerken aan het verbeteren van de biodiversiteit op landbouwgrond. Het plan is om bloemrijke akkerranden in te gaan richten.

Eerdere besluiten

Datum	**Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)**
24-2-2022	Motie Stimuleren biodiversiteit op akkerranden van de fractie van Kernachtig Wijchen, CDA en PvdA

Toelichting
In 2022 vroeg de raad om een voorstel uit te werken om boeren en andere landeigenaren te stimuleren de biodiversiteit te versterken. En wel door akkerranden jaarlijks in te zaaien met een bloemrijk streekeigen mengsel.

Om dit te bereiken gaat de gemeente Wijchen samenwerken met de Agrarische Natuurvereniging (ANV). Het doel van deze samenwerking is om de biodiversiteit op landbouwgrond in de gemeente Wijchen te verbeteren. De ANV heeft contact met boeren die de randen van hun stuk grond met een kruidenrijk mengsel willen inzaaien en maakt hierover (schriftelijke) afspraken. De gemeente vergoedt de kosten van het zaadmengsel en het werk voor de ANV om dit te coördineren.

Hiermee geeft het college invulling aan de motie uit 2022: “Stimuleren biodiversiteit op akkerranden”.

Gevolgen
Meer bloemrijke akkerranden die zorgen voor een verbetering van de biodiversiteit in het landelijk gebied. Daarnaast ontstaat er een mooie samenwerking tussen de gemeente, de ANV en boeren. Wij hopen dat andere boeren dit goede voorbeeld volgen. In de jaren 2026 tot en met 2028 ondersteunt de gemeente Wijchen de ANV in deze samenwerking.

Financiële gevolgen

Per jaar zijn de kosten voor de vergoeding aan de ANV maximaal €3.300. Deze incidentele kosten kunnen worden betaald uit het bestaande budget groen, natuur en landschap. Vanuit de acties voor het beleidsplan Natuur & Biodiversiteit.

Communicatie
De communicatie en aanmelding voor boeren gaat via de ANV. De gemeente laat de resultaten zien aan inwoners en ondernemers via de gemeentelijke kanalen. Met als doel dat goed voorbeeld doet volgen.

Uitvoering of Vervolgstappen
Van 2026 tot en met 2028 voert de ANV de coördinatie en communicatie van het project uit.

Geheimhouding:
Niet van toepassing.

De Gemeenteraad van Wijchen

22 69907 Concretisering Beleidsplan natuur en biodiversiteit (informatienota)

Stimuleren biodiversiteit op akkerranden

Motie van de fractie van Kernachtig Wijchen, CDA en PvdA
Eerste indiener motie: Tim Klinkhamer

De gemeenteraad van de gemeente Wijchen in openbare vergadering bijeen op 24 februari 2022.

De gemeenteraad, gehoord de beraadslaging,

Constaterende, dat:

- Het Beleidsplan Natuur en Biodiversiteit is vastgesteld, met daarin de ambitie om samen met bewoners, bedrijven en partners te zorgen voor meer biodiversiteit en versterking van de natuur
- We als gemeenteraad zijn geïnformeerde over de concretisering van het Beleidsplan Natuur en Biodiversiteit.
- Er in deze concretisering een actieplan is opgenomen met daarin vooral acties gericht op doelstellingen die we kunnen behalen op gemeentelijke grond.
- Buurgemeente Heumen drie jaar lang een subsidie (of kruidenmengsel) verstrekt om agrariërs te stimuleren de biodiversiteit te versterken door akkerranden jaarlijks in te zaaien met een bloemrijk streekeigen mengsel.

Overwegende dat,

- Er veel winst op het gebied van biodiversiteit geboekt kan worden op agrarische grond.
- Er elders in het land voorbeelden zijn waarbij agrariërs akkerranden inzaaien ter stimulering van de biodiversiteit.
- Zowel natuurorganisaties als agrariërs kansen zien om akkerranden in de gemeente Wijchen in te zaaien.
- Dit bovenop de hectaren ecologisch bermbeheer die al zijn opgenomen in het uitvoeringsplan kan komen.
- Er provinciale subsidies met ongeveer dezelfde doelstelling zijn, maar deze subsidies niet altijd toegepast kunnen worden op kansrijke akkerranden.
- Een aanvullende gemeentelijke subsidie een substantiële bijdrage kan leveren aan de ambitie om te zorgen voor meer biodiversiteit en versterking van de natuur in Wijchen.

Roept het college van B&W op:

1. Een voorstel, met een doorlooptijd van drie jaar, uit te werken om agrariërs en andere landeigenaren te stimuleren de biodiversiteit te versterken door akkerranden jaarlijks in te zaaien met een bloemrijk streekeigen mengsel.
2. Bij deze uitwerking gebruik te maken van de expertise van agrarische- en natuurorganisaties zoals Vereniging Streekbeheer Rijk Maas en Waal, Collectief Rivierenland, ZLTO en Natuur Wijchen.
3. Te onderzoeken of deze organisaties een rol kunnen krijgen in de uitvoering. Hierbij gebruik te maken van kennis en ervaring bij buurgemeente Heumen.
4. De kosten van het voorstel mee te nemen in de perspectiefnota 2023, zodat de nieuwe gemeenteraad het voorstel integraal kan afwegen.

en gaat over tot de orde van de dag.

Namens de fracties van

Kernachtig Wijchen, Tim Klinkhamer
PvdA, Peter Gatzen
CDA, Marlien Joosse – de Visser

Raad openbaar Wijchen

Dossiernummer	7507
Extern Zaak ID	Z/25/329801
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	29 januari 2026
Agendapunt	5.o
Titel	329801 Informatienota Antwoord op schriftelijke vragen CDA Wijchen: Amsterdamse aanpak biedt kansen voor aanpak overlast fatbikes Wijchen Centrum
Organisatieonderdeel	domein Bestuur, Strategie en Projecten - team OOV
Soort nota	Informatienota
Programma/Paragraaf	
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Dam, A (Anouk) van

Bijlagen
329801 Informatienota Antwoord op schriftelijke vragen CDA Wijchen: Amsterdamse aanpak biedt kansen voor aanpak overlast fatbikes Wijchen Centrum
Schriftelijke vraag CDA - Amsterdamse aanpak biedt kansen voor aanpak overlast fatbikes Wijchen Centrum - vraag

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
College BenW openbaar Wijchen	13 januari 2026
Stukken Agendacommissie Wijchen	16 januari 2026
Raad openbaar Wijchen	**29 januari 2026**

Voorgesteld besluit

Kennis te nemen van de beantwoording op de schriftelijke vragen.

Besluit (Ter kennisneming aangenomen)

Kennis te nemen van de beantwoording op de schriftelijke vragen.

Openbaar Zaaknummer: Z/25/329801

Informatienota voor de Gemeenteraad

Antwoord op schriftelijke vragen CDA Wijchen: Amsterdamse aanpak biedt kansen voor aanpak overlast fatbikes Wijchen Centrum.

Collegedatum: 13 januari 2026

Kernboodschap
Het college is op de hoogte van de maatregelen die de gemeente Amsterdam wil nemen om de overlast van fatbikes terug te dringen. Het is nog niet duidelijk hoe de gemeente Amsterdam het verbod juridisch gaat regelen. We volgen de ontwikkelingen.
Het college is er niet van overtuigd dat het verbieden van fatbikes met banden breder dan 7 cm de ervaren overlast in het centrum van Wijchen zal voorkomen.
We volgen de ontwikkelingen bij andere gemeenten en zoeken een passende oplossing voor Wijchen.

Eerdere besluiten

Datum	**Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)**
17-10-2024	Z/24/260772 Gemeentes hebben momenteel geen aanvullende mogelijkheden om de overlast, veroorzaakt door het gedrag van een aantal fatbike-bestuurders, aan te pakken.

Antwoord van het college
In navolgende tekst beantwoorden wij de gestelde vragen

1. In welke mate is het college op de hoogte van de maatregelen die de gemeente Amsterdam neemt om de overlast van fatbikes terug te dringen?
Het college is op de hoogte van de maatregelen die de gemeente Amsterdam wil nemen en volgt de ontwikkelingen.

2. Wat vindt het college van de Amsterdamse aanpak van fatbikes en welke inzichten kan het daaruit halen?
Op dit moment is het nog niet duidelijk hoe de gemeente Amsterdam het verbod juridisch gaat regelen. Het college volgt de ontwikkelingen in Amsterdam. Zodra hier meer duidelijkheid over is, kijkt het college welke inzichten daaruit gehaald kunnen worden.

3. In hoeverre is het college bereid te onderzoeken of het via de Algemene plaatselijke verordening (APV) mogelijk is fatbikes met banden breder dan 7 cm in het centrum van Wijchen te verbieden?
Het college is er niet van overtuigd dat het verbieden van fatbikes met banden breder dan 7 cm de ervaren overlast in het centrum van Wijchen zal voorkomen. De definities op basis van banddikte of gewicht zijn kwetsbaar. Fabrikanten kunnen de banddikte of het ontwerp namelijk aanpassen om net buiten de norm te vallen. Daarnaast is het praktisch niet haalbaar om goed te kunnen controleren op de banddikte van een fatbike. We weten nog niet welke meetmethode en meetapparatuur hiervoor nodig is.
We volgen de ontwikkelingen bij andere gemeenten en zoeken een passende oplossing voor Wijchen.

De Gemeenteraad van Wijchen

Amsterdamse aanpak biedt kansen voor aanpak overlast fatbikes Wijchen Centrum

Schriftelijke vraag van CDA Wijchen

Ingediend: 3 december 2025

Aanleiding:

Veel bezoekers van het centrum van Wijchen storen zich aan de overlast van fatbikes. Ze scheuren rakelings langs voetgangers, wat het risico op ongelukken vergroot en het centrum onveilig maakt voor bezoekers.

Ook de winkeliers en de horeca ervaren overlast door de fatbikes. Tijdens het congres voor het centrum van Wijchen in april, waar meer dan 100 ondernemers aanwezig waren, werd aangegeven dat dit het grootste probleem in de openbare ruimte is.

De gemeente Amsterdam gaat via de APV fatbikes met banden breder dan 7 cm verbieden in drukke parken. Eerder was Amsterdam succesvol met het weren van bierfietsen in het centrum; in 2017 hield dit verbod stand bij de rechter.

Vragen:

- In welke mate is het college op de hoogte van de maatregelen die de gemeente Amsterdam neemt om de overlast van fatbikes terug te dringen?
- Wat vindt het college van de Amsterdamse aanpak van fatbikes en welke

inzichten kan het daaruit halen?

- In hoeverre is het college bereid te onderzoeken of het via de Algemene plaatselijke verordening (APV) mogelijk is fatbikes met banden breder dan 7 cm in het centrum van Wijchen te verbieden?

Namens de fractie van het CDA

Bjorn Derksen

Raad openbaar Wijchen

Dossiernummer	7524
Extern Zaak ID	Z/25/330116
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	29 januari 2026
Agendapunt	5.p
Titel	330116 Informatienota toezichtinformatie Archief en Informatiebeheer IBT 2025
Organisatieonderdeel	domein Bedrijfsvoering - team Informatiebeheer
Soort nota	Informatienota
Programma/Paragraaf	§7 Bedrijfsvoering
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Helmer-Englebert, R. (Renske)

Bijlagen
330116 Informatienota toezichtinformatie Archief en Informatiebeheer IBT 2025
Reactie IBT toezichtsinformatie 2024 Wijchen
Toezichtinformatie Archief- en Informatiebeheer IBT 2025
Zelfscan team IB 2025
Checklist toezichtinformatie 2025 IBT Wijchen
Checklist toezichtinformatie 2025 IBT Wijchen (leesbaar)

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Stukken Agendacommissie Wijchen	16 januari 2026
Raad openbaar Wijchen	**29 januari 2026**

Toelichting

De gemeente is verplicht om jaarlijks voor 1 maart over de staat van het Archief- en Informatiebeheer te rapporteren aan de afdeling Interbestuurlijk Toezicht (IBT) van de provincie Gelderland.

Eind november hebben wij een beoordeling mogen ontvangen van het IBT over de toezichtinformatie van het jaar 2024. Het IBT geeft aan dat de toezichtinformatie van de gemeente Wijchen in redelijke mate voldoet; de op één na hoogste beoordeling van de vier mogelijke beoordelingen die het IBT kan geven.

Aanvullend vraagt het IBT naar de voortgang op een aantal punten uit het vastgestelde jaarplan. Deze aanvullende punten zijn verwerkt in de toezichtinformatie over het jaar 2025.

Voorgesteld besluit

De raad neemt de informatienota ter kennisname aan.

Besluit (Ter kennisneming aangenomen)

De raad neemt de informatienota ter kennisname aan.

Openbaar Zaaknummer: Z/25/330116

Informatienota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Informatienota toezichtinformatie Archief- en Informatiebeheer IBT 2025

Kernboodschap
De gemeente is verplicht om jaarlijks voor 1 maart over de staat van het Archief- en Informatiebeheer te rapporteren aan de afdeling Interbestuurlijk Toezicht (IBT) van de provincie Gelderland.

Eind november hebben wij een beoordeling mogen ontvangen van het IBT over de toezichtinformatie van het jaar 2024. Het IBT geeft aan dat de toezichtinformatie van de gemeente Wijchen in redelijke mate voldoet; de op één na hoogste beoordeling van de vier mogelijke beoordelingen die het IBT kan geven. Aanvullend vraagt het IBT naar de voortgang op een aantal punten uit het vastgestelde jaarplan. Deze aanvullende punten zijn verwerkt in de toezichtinformatie over het jaar 2025.

In de toezichtinformatie van 2025 is geen nieuw jaarplan opgenomen, aangezien wij begin 2026 een nieuw rapport van de archiefinspecteur verwachten. Gezien de deadline van 1 maart van het IBT komt dit rapport te laat om het op te nemen in de toezichtinformatie van 2025. Team Informatiebeheer zal in een latere fase dit rapport en het jaarplan bij de gemeenteraad aanleveren.

Eerdere besluiten

Datum	**Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)**
02-04-2025	**Informatienota jaarplan Archief- en Informatiebeheer 2025 (Z/25/285993)**

Toelichting

De gemeente Wijchen is verplicht om jaarlijks voor 1 maart over de staat van het Archief- en Informatiebeheer te rapporteren aan de afdeling Interbestuurlijk Toezicht (IBT) van de provincie Gelderland. Dit rapport bestaat o.a. uit:

- Een ingevulde checklist volgens de vastgestelde criteria van het IBT Gelderland.
- De uitgevoerde zelfscan van het team Informatiebeheer volgens het KIDO Light-normenkader
- Een terugblik op het laatst vastgestelde jaarplan t.o.v. van het huidige archief- en informatiebeheer 2025.

Het toezichtrapport is opgesteld vanuit het oogpunt van de Werkorganisatie Druten Wijchen, aangezien de werkprocessen rondom het archief -en informatiebeheer bij beide gemeentes geharmoniseerd zijn. Waar mogelijk, wordt in het rapport onderscheid gemaakt tussen de gemeente Druten en de gemeente Wijchen.

Eind november hebben wij een beoordeling mogen ontvangen van het IBT over de toezichtinformatie van het jaar 2024. De gemeente heeft de beoordeling 'voldoet in

redelijke mate' gekregen; de op één na hoogste beoordeling van vier. Deze beoordeling wordt gegeven omdat het IBT op een aantal punten aanvullende informatie wilt ontvangen. Concreet vraagt het IBT het volgende:

- De voortgang van het jaarplan 2025; en
- De voortgang van het organiseren van informatiebeheerfunctionaliteiten binnen de (vak)applicaties, en;
- De voortgang van de aanpak van de achterstanden bij het vernietigen van archiefbescheiden;

De voortgang op deze drie punten is in de nieuwe toezichtinformatie opgenomen. Het IBT heeft voor nu geen gevolgen aan de beoordeling gebonden. Samen met de organisatie en de archivaris blijven wij actief bezig met het verbeteren van het archief- en informatiebeheer.

Normaal zou een nieuw jaarplan onderdeel uitmaken van de bijlagen. Een nieuw jaarplan is op dit moment nog niet geschreven aangezien wij begin 2026 de rapporten van de archiefinspecteur verwachten. Aangezien wij door de provincie Gelderland verplicht worden om voor 1 maart 2026 toezichtinformatie op het gebied van Archief- en Informatiebeheer naar het IBT te versturen, is er geen ruimte om deze rapporten en de daaropvolgende verbetermaatregelen in dit verslag op te nemen. Wij zorgen ervoor dat zowel het rapport van de archiefinspecteur en het nieuwe jaarplan van 2026 in een latere fase aan het college en de gemeenteraad wordt aangeleverd.

Gevolgen

Een verbetering van de kwaliteit van het informatie- en archiefbeheer.

Communicatie

De communicatie over dit rapport en de impact en ervan wordt door team Informatiebeheer bewaakt. Hierbij is oog voor alle niveaus in de organisatie.

Uitvoering of Vervolgstappen

Na kennisname van het rapport door de raad zal de toezichtinformatie richting het IBT worden gestuurd. Een eventuele reactie vanuit het IBT, zal worden afgestemd met zowel het college als de gemeenteraad.

Begin 2026 verwachten wij het rapport van de archiefinspecteur. Dit rapport zal de basis vormen voor het nieuwe verbeterplan over het Archief- en Informatiebeheer van het jaar 2026 dat opgesteld gaat worden. De bevindingen uit dit rapport en het daaropvolgend verbeterplan zullen bij de gemeenteraad aangeleverd worden.

Geheimhouding:

Niet van toepassing.

Bijlagen:

1. Beoordeling interbestuurlijk toezicht Archief & Informatiebeheer beoordelingsjaar 2025 Wijchen
2. Toezichtinformatie IBT Archief- en Informatiebeheer 2025
3. Zelfscan team Informatiebeheer 2025
4. Checklist toezichtinformatie 2025 IBT Wijchen

Datum
26 november 2025

Zaaknummer
2025-012341

Onderwerp
Beoordeling interbestuurlijk toezicht Archief & Informatiebeheer beoordelingsjaar 2025

Inlichtingen bij
Provincieloket
026 359 99 99
post@gelderland.nl

Blad
1 van 2

Het college van Burgemeester en
Wethouders van de gemeente Wijchen
Postbus 9000
6600 HA WIJCHEN

Geacht college,

De provincie beoordeelt op grond van de Wet revitalisering generiek toezicht of gemeenten hun medebewindstaken goed uitvoeren. Dit heet interbestuurlijk toezicht. Wij doen dit stap voor stap volgens de interventieladder: van signaleren tot en met het eventueel overnemen van de taak. Zo zorgen wij ervoor dat de overheid betrouwbaar werkt en inwoners kunnen rekenen op een zorgvuldige uitvoering.

Het afgelopen jaar hebben wij het interbestuurlijk toezicht verder ontwikkeld. Ook hebben wij het Uitvoeringsprogramma Interbestuurlijk Toezicht 2025 - 2028 geactualiseerd. In dit programma staat hoe wij de komende jaren werken aan het interbestuurlijk toezicht.

U ontvangt deze beoordelingsbrief in het kader van interbestuurlijk toezicht. Vorig jaar keken wij vooral naar het proces. Dit jaar hebben wij de toezichtinformatie ook inhoudelijk beoordeeld op grond van de Verordening systematische toezichtinformatie provincie Gelderland. Deze beoordeling gaat specifiek over uw zorgdragerschap op het gebied van archief en informatiebeheer. Als zorgdrager, zoals bedoeld in Artikel 1 Archiefwet 1995, bent u verantwoordelijk voor een goede uitvoering van deze taak.

Ons oordeel is dat u in redelijke mate voldoet
Wij hanteren 4 beoordelingscategorieën. Wij hebben de beoordelingscategorieën als bijlage toegevoegd. Hieronder leest u hoe wij tot deze beoordeling gekomen zijn.

De door u aangeleverde informatie geeft een voldoende beeld van uw archief en informatiebeheer. Het geeft ook voldoende inzicht in de beslissingen die u heeft genomen. Daarbij heeft u uw gemeenteraad geïnformeerd over uw archief en informatiebeheer.

Inhoudelijke beoordeling
Wij zien op basis van de aangeleverde informatie dat er op een aantal punten nog extra toelichting nodig is. Wij verzoeken u voor komend jaar informatie aan te leveren over:

- de voortgang van het jaarplan 2025, en;
- de voortgang van het organiseren van informatiebeheerfunctionaliteiten binnen (vak)applicaties, en;
- de voortgang van de aanpak van de achterstanden bij het vernietigen van archiefbescheiden.

Actuele informatie aanleveren vóór 1 maart 2026
U dient de actuele informatie op tijd, volledig en horizontaal verantwoord bij ons aan te leveren. Met actuele informatie bedoelen wij informatie die in ieder geval laat zien hoe de situatie in 2025 was, aangevuld met informatie zoals genoemd onder 'inhoudelijke beoordeling'. Wij adviseren u bijgevoegd vernieuwd *Format systematische toezichtinformatie Archief & Informatiebeheer* te gebruiken.

Wij vragen u om deze beoordelingsbrief te delen met uw gemeenteraad.

Neem bij vragen contact met ons op
Heeft u naar aanleiding van deze brief nog vragen, neem dan contact op met uw interbestuurlijk toezichthouder Archief & Informatiebeheer via post@gelderland.nl.

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Gelderland

Daniël Wigboldus
Commissaris van de Koning

Johan Osinga
Secretaris

Bijlagen

- Beoordelingscategorieën
- Format systematische toezichtinformatie Archief & Informatiebeheer

WERKORGANISATIE
Druten Wijchen

Toezichtinformatie IBT Archief- en Informatiebeheer 2025

Toelichting

Jaarlijks worden de gemeentes verplicht om over de staat van het Archief- en Informatiebeheer van de organisatie toezichtinformatie in te dienen richting de afdeling Interbestuurlijk Toezicht (IBT) van de provincie Gelderland. In dit document zal een overzicht gegeven worden van alle relevante toezichtinformatie, waaronder:

- Een ingevulde checklist voor de aanlevering toezichtinformatie van het IBT volgens vastgestelde criteria van de provincie waar wij aan moeten voldoen.
- De nieuwe zelfscan over de staat van het Archief- en Informatiebeheer uitgevoerd door team Informatiebeheer met ondersteuning van team Informatiemanagement.
- Een terugblik op het vastgestelde jaarplan over het jaar 2025, waarin gerapporteerd wordt over de voortgang op de doelen die het team Informatiebeheer voor zichzelf gesteld had t.o.v. van het verbeteren van het Archief- en Informatiebeheer.

Normaal zou een nieuw jaarplan onderdeel uitmaken van dit document. Een nieuw jaarplan is op dit moment nog niet opgesteld aangezien wij uiterlijk begin 2026 de rapporten van de archiefinspecteur verwachten. Aangezien wij door de provincie Gelderland verplicht worden om voor 1 maart 2026 toezichtinformatie op het gebied van Archief- en Informatiebeheer naar het IBT te versturen, is er geen ruimte om deze rapporten en de daaropvolgende verbetermaatregelen in dit verslag op te nemen. Wij zullen ervoor zorgen dat zowel het rapport van de archiefinspecteur en het nieuwe jaarplan van 2026 in een latere fase door zowel de colleges als de gemeenteraden worden behandeld.

Toezichtinformatie IBT

Eind november hebben wij per brief een reactie gekregen van het IBT op de aangeleverde toezichtinformatie over het jaar 2024 (zie bijlage). Voor zowel de gemeente Druten als de gemeente Wijchen wordt door het IBT vastgesteld dat wij aan de eisen voldoen, met als aanmerking dat voor het jaar 2025 op een aantal punten extra toelichting nodig is, waaronder:

- De voortgang van het jaarplan 2025
- De voortgang van het vaststellen van een voorziening/nadere afspraken voor de informatiebeheertaken onder mandaat bij gemeenschappelijke regelingen, dienstverleningsovereenkomsten en andere uitbestedings- of samenwerkingsvormen
- De voortgang van de aanpak van de achterstanden bij het overbrengen van archiefbescheiden
- De voortgang van het organiseren van informatiebeheerfunctionaliteiten binnen (vak)applicaties
- De voortgang van de aanpak van de achterstanden bij het vernietigen van archiefbescheiden.

In dit document is een evaluatie van het jaarplan 2025 opgenomen. In deze evaluatie wordt ingegaan op de extra toelichtingen waar het IBT naar vraagt. Hiermee is antwoord gegeven op de extra eisen vanuit het IBT voor de toezichtinformatie over het jaar 2025.
Vanaf dit jaar hanteert het IBT een excel-format die door de organisaties kan worden ingevuld. Deze excel-formats van zowel de gemeente Druten als Wijchen zijn als bijlage aan dit document toegevoegd. Ook in het format zijn de extra eisen van het IBT voor het jaar 2025 meegenomen.

Zelfscan Informatiebeheer

Jaarlijks voert team Informatiebeheer een zelfscan uit over de staat van het archief- en informatiebeheer van de organisatie als onderdeel van het kwaliteitssysteem. De zelfscan is gebaseerd op het KIDO Light-normenkader, aangevuld met eisen uit relevante wet- en regelgeving zoals de Archiefwet, het Archiefbesluit en lokale verordeningen. De inhoud van de zelfscan is tot stand gekomen via een vragenlijst die is ingevuld door de kwaliteitsmedewerkers van team Informatiebeheer, met ondersteuning van team Informatiemanagement. Hiermee wordt zowel naar beleidsmatige aspecten als naar de praktische uitvoering gekeken. Resultaten van de zelfscan geven inzicht in de staat van de digitale informatiehuishouding van de hele organisatie. De zelfscan gaat alleen uit van de actuele situatie van het informatiebeheer. Andere gegevens zoals achterstanden worden vastgesteld in het inspectierapport van de archivaris. Voorgestelde verbetermaatregelen kunnen dus verder gaan dan de directe verantwoordelijkheden van team informatiebeheer.
Dit jaar is het de tweede keer dat team Informatiebeheer de zelfscan heeft uitgevoerd. In vergelijking met de 0-meting van vorig jaar biedt de zelfscan inzicht in de stappen die zijn gezet op het gebied van vergroting van informatiebewustzijn, duurzaam informatiebeheer en het verder structureren van de processen van team Informatiebeheer. De resultaten van de zelfscan worden, waar mogelijk, gebruikt in de terugblik op het laatst vastgestelde jaarplan. De complete zelfscan wordt als bijlage toegevoegd aan dit document.

Terugblik Jaarplan 2025

Jaarlijks brengt het team Informatiebeheer aan de beide colleges en gemeenteraden verslag uit over de staat van het Archief- en Informatiebeheer van de organisatie in de vorm van een jaarplan. In dit jaarplan staat per KPI vastgesteld welke acties het team Informatiebeheer onderneemt om de kwaliteit van ons archief- en informatiebeheer te bevorderen. In dit document wordt aan zowel beide colleges als de gemeenteraden een terugblik gegeven op het jaarplan van 2025. In dit document worden echter geen verbetermaatregelen voor het jaar 2026 opgenomen vanwege de nog te verwachten rapporten van de archiefinspecteur uiterlijk begin 2026.

Toelichting per KPI

KPI-1 Lokale Regelingen	
Hoofdvraag	**Voldoen de regelingen aan de wettelijke eisen?**
Verbetermaatregelen jaarplan 2025	• Actualiseren beleidsdocumenten Informatiebeheer Wij verwachten dat in 2026 de nieuwe Archiefwet in werking zal treden. Door de komst van deze nieuwe wet zullen de huidige beleidsstukken opnieuw moeten worden beoordeeld en geactualiseerd waar nodig. Team Informatiebeheer is van plan om in 2025 deze beoordeling uit te voeren, zodat bij intreding van de nieuwe wet het beleid actueel en wetmatig kan blijven. • Instelling Strategisch Informatieoverleg (SIO) De organisatie is op basis van het Archiefbesluit voor beide gemeentes verplicht om een Strategisch

	Informatieoverleg in te stellen (SIO), waarin o.a. vraagstukken rondom waardering en selectie van digitale informatie, vervroegde overbrenging en openbaarheidsbeperking aan bod komen. Dit zal in 2025 uitgevoerd worden. Een SIO bestaat uit de gemeentearchivaris, domeinmanager Bedrijfsvoering, adviseur Informatiebeheer en de strategisch Informatiemanager. • Opstellen Richtlijn Informatiebeheer Gemeenschappelijke Regelingen Het opstellen van een richtlijn voor informatiebeheer en de samenwerkingsverbanden van de Werkorganisatie Druten Wijchen met een overzicht van alle samenwerkingsverbanden, de gemaakte afspraken en de verplichte verantwoordelijkheden.
Resultaat	• Actualiseren beleidsstukken Informatiebeheer Archiefwet 2026 is uitgesteld naar 1 januari 2027. Hierdoor zijn vanuit de VNG geen nieuwe modelconcepten opgesteld van de archiefverordening en de beheerregeling informatiebeheer. De archiefverordeningen en beheerregelingen Informatiebeheer worden in de loop van 2026 in concept geactualiseerd en na inwerkingtreding van de nieuwe archiefwet vastgesteld. • Instelling Strategisch Informatieoverleg (SIO) Afgelopen jaar is er gekeken naar mogelijkheden om het SIO vast te stellen. Deze eis die voortkomt uit de gemeentelijke selectielijst is geen harde eis vanuit de archiefwet. Belangrijk is dat structureel overleg plaatsvindt binnen het brede informatiedomein van de organisatie. Met goedkeuring van de archiefinspecteur volstaat het periodiek aanschuiven van de adviseurs IB bij het clusteroverleg Informatiemanagement. • Opstellen Richtlijn Informatiebeheer Gemeenschappelijke Regelingen

	Er is een concept-richtlijn opgesteld die helpt met het stellen van voorwaarden voor modern informatiebeheer en controle van afspraken met bestaande organisaties. Het concept ligt ter beoordeling bij team AJZ.
KPI-2 Mensen en middelen	
Hoofdvraag	**Kan de WDW beredeneerd aangeven, gelet op haar wettelijke taken voor de archiefzorg en het archiefbeheer, hoeveel middelen en mensen zij hiervoor ter beschikking stelt alsmede hun kwaliteitsniveau?**
Verbetermaatregelen jaarplan 2025	• Vaststellen functieprofielen Informatiebeheer In 2024 is team Informatiebeheer aan de slag gegaan met het opnieuw formuleren van verschillende functies binnen het team. Dit omdat de bestaande functieomschrijvingen niet meer aansloten bij de huidige digitale situatie waarin team Informatiebeheer dagelijks werkt. Op basis van de aangepaste functieprofielen is eind 2024 een functiewaarderingstraject gestart, waarvan hopelijk de uitkomst begin 2025 bekend zal worden gemaakt. • Evaluatie JOIN-trainingen voor collega's WDW Uit het medewerkers onderzoek is gebleken dat medewerkers binnen de organisatie vaak niet goed op de hoogte zijn van de richtlijnen/eisen aan het informatiebeheer. Bestaande JOIN-trainingen zullen door het team worden geëvalueerd om te kijken of de trainingen hier beter de nadruk op kunnen leggen
Resultaat	• Vaststellen functieprofielen Informatiebeheer Het functiewaarderingstraject is in de zomer van 2025 afgerond en heeft geleid tot het opnieuw vaststellen van de functies binnen het team IB. Hiermee is o.a. de functie van kwaliteitsmedewerker officieel binnen de organisatie geborgd.

	• Evaluatie JOIN-trainingen voor collega's WDW Het team heeft aan de hand van feedback van deelnemers de JOIN-trainingen geëvalueerd. Op deze trainingen is vanuit de organisatie geen grote feedback gekomen. Op basis hiervan is besloten om geen wijzigingen in de trainingen door te voeren. De trainingen worden periodiek binnen de WDW-academie aangeboden en zijn verplicht binnen het nieuwe onboardingstraject van de organisatie.
KPI-3 Archiefruimten, applicaties, archiefbewaarplaats en e-depot	
Hoofdvraag	**Zijn de fysieke en digitale bewaaromstandigheden op orde?**
Verbetermaatregelen jaarplan 2025	• Digitalisering archief Om de doelstelling van volledig digitaal werken het komend jaar verder te bewerkstellingen, zal het fysieke archief, waar mogelijk, verder worden gedigitaliseerd door middel van vervanging. • Verbeteren duurzaam informatiebeheer Bij applicaties waar geen duurzaam informatiebeheer mogelijk is, staat team Informatiebeheer in contact met de afdelingen om alsnog ervoor te zorgen dat duurzaam informatiebeheer binnen de applicaties uitgevoerd kan worden. Denk aan een koppeling met een applicatie met een archiefcomponent (het zaaksysteem). • Aansluiten aanbestedingsproces van applicaties Binnen de organisatie zijn afspraken gemaakt om ervoor te zorgen dat team Informatiebeheer in de toekomst nauwer betrokken wordt bij het aanbestedingsproces, zodat duurzaam informatiebeheer binnen de applicatie meegenomen kan worden bij het aanschaffen van toekomstige applicaties. In 2025 adviseert team Informatiebeheer o.a. bij de implementatie van

	iNavigator en de aanbesteding van een nieuw zaaksysteem.
Resultaat	• <u>Digitalisering archief</u> Het merendeel van de werkprocessen van de organisatie is volledig digitaal. Slechts enkele onderdelen van de organisatie werken nog (deels) op papier. Het management is hiervan bewust en stuurt op verdere digitalisering. Door het nog niet vaststellen van vervanging lopen de processen wel, maar vind er nog geen vernietiging plaats van de fysieke stukken. Voor een verdere toelichting, zie het punt 'vervanging' bij KPI 6. • <u>Verbeteren duurzaam informatiebeheer</u> Team IB heeft het afgelopen jaar geïnventariseerd welke applicaties door de organisatie gebruikt worden voor het opslaan van informatie. Waar archiefwaardige informatie wordt opgeslagen, is het van belang dat duurzaam informatiebeheer mogelijk is. Aan de hand van deze inventarisatie zijn er enkele applicaties gesignaleerd waarin gekeken moet worden of opslag van archiefwaardige informatie mogelijk is, of dat andere afspraken gemaakt dienen te worden. Hierin staat team Informatiebeheer in contact met het team Informatiemanagement. Ter voorbereiding op de nieuwe Archiefwet is informatiebeheer ook kennisgenomen van een nieuw normenkader voor duurzaam informatiebeheer (DUTO) en in de praktijk toegepast. • <u>Aansluiten aanbestedingsproces applicaties</u> Het afgelopen jaar is de afspraak met Informatiemanagement gemaakt dat de adviseurs Informatiebeheer in een vroeg stadium aanschuiven bij het aanbestedingsproces van applicaties. Dit zorgt ervoor dat in een vroeg stadium van de

	aanbesteding gekeken wordt naar welke informatie in het systeem wordt opgeslagen of gevormd, en of het dan om archiefwaardige informatie gaat. Aan de hand hiervan kan worden bepaald of in de aanbesteding aanvullende eisen worden opgenomen t.o.v. duurzaam informatiebeheer. • Incidenteel: luchtvochtigheid archiefruimte Druten Naar aanleiding van een lekkage in Druten is vastgesteld dat de fysieke archiefruimten structureel te vochtig zijn. Samen met gebouwenbeheer is er voor gekozen om mechanische luchtbehandeling te installeren voor de overgebleven fysieke archieven.
KPI-4 Interne kwaliteitszorg en toezicht	
Hoofdvraag	**Werkt de gemeente structureel aan de kwaliteit(sverbetering) van haar informatiehuishouding?**
Verbetermaatregelen jaarplan 2025	• Uitvoering Jaarplan Team Informatiebeheer gaat het komend jaar samen met de betrokken domeinen aan de slag met de verbetermaatregelen die worden benoemd in de zelfscan. Eind 2025 worden de resultaten van de 0-meting en de verbeteracties die daarop zijn geadviseerd opnieuw getoetst. Dit zal samen met de in 2025 uit te voeren inspectie van de gemeentearchivaris leiden tot een nieuw uitgebreid verbeterplan. • Verbeteren medewerkersonderzoek Het medewerkers onderzoek wordt na de eerste uitvoering aangepast en verbeterd, met al doel om volgend jaar van specifieke informatie categorieën een beter beeld te krijgen (zoals persoonsgegevens).
Resultaat	• Uitvoering jaarplan Het afgelopen jaar heeft team Informatiebeheer gewerkt aan het jaarplan, zoals in dit document te lezen valt. Aangezien het rapport van de

	archiefinspectie uiterlijk januari 2026 wordt verwacht, heeft dit nog niet geleid tot een nieuw jaarplan. Deze zal worden opgesteld na ontvangst van de archiefrapportage. • Verbeteren medewerkersonderzoek Dit jaar heeft in overleg met de manager bedrijfsvoering geen nieuw medewerkersonderzoek plaatsgevonden, dit vanwege de grote hoeveelheid vragenlijsten die de afgelopen tijd binnen de organisatie zijn uitgezet. Het plan is om in het jaar 2026 opnieuw naar de vragenlijst te kijken en deze uit te zetten binnen de organisatie.
KPI-5 Ordening, authenticiteit, context, toegankelijkheid en duurzaamheid archiefbescheiden	
Hoofdvraag	**Geschiedt de ordening planmatig, waarborgen het systeem en de materialen de authenticiteit, context en toegankelijkheid en de duurzaamheid van de archiefbescheiden?**
Verbetermaatregelen jaarplan 2025	• Uitrol MS365 werken Samen met team Informatiemanagement en het iRvN zal team Informatiebeheer de overstap van de organisatie naar MS365 werken in goede baan leiden. Concreet betekent deze overstap de overgang van het opslaan van informatie op de harde schijf naar de MS Sharepoint/Teams. Deze overstap staat voorlopig in 2025 gepland. • E-mailarchivering Het beleid voor email-archivering staat in concept klaar. Op dit moment ontbreekt nog binnen de organisatie de technische mogelijkheid om email-archivering uit te voeren. Met de uitrol van MS365 werken gaat email-archivering technisch mogelijk zijn. Dit betekent dat in het komende jaar het beleid van email-archivering vastgesteld en uitgevoerd gaat worden. • Voorbereiding overstap zaaksysteem De organisatie is voornemens (2026/2027) om een nieuwe aanbestedingsprocedure te starten van het

	zaaksysteem. In aanloop naar deze aanbestedingsprocedure is team Informatiebeheer samen met team Informatiebeheer en team Dienstverlening bezig met de voorbereiding van deze aanbesteding. Team Informatiebeheer richt zich het komend jaar in het kader van de aankomende aanbesteding met name op de verbetering van het procesgericht werken in de organisatie. Door de applicatie i-Navigator, die tot nu toe als een referentietool dient, te gebruiken om de processen van de organisatie in kaart te brengen wil team Informatiebeheer dit doel behalen. Dit overzicht kan vervolgens gebruikt worden om de juiste inrichting van de zaaktypen in een nieuw zaaksysteem te kunnen importeren.
Resultaat	• <u>Uitrol MS365 werken</u> Bij het opstellen van het jaarplan voor 2025 was vanuit het IRvN de wens gecommuniceerd om in het jaar 2025 met de uitrol van het MS365 werken te gaan starten. Echter, op dit moment is de exacte startdatum nog niet bekend. Team Informatiebeheer is samen met Informatiemanagement aangehaakt bij de nieuwste ontwikkelingen rondom dit project. Wekelijks krijgt de organisatie vanuit het IRvN updates over de voortgang van het traject. • <u>Email-archivering</u> Het beleid voor email-archivering staat klaar. Echter, doordat de uitrol van het MS365 werken voorlopig op zich laat wachten is email-archivering nog niet geïmplementeerd binnen de organisatie. Samen met Informatiemanagement is een traject gestart om te kijken of met behulp van andere informatieoplossing emailarchivering gerealiseerd kan worden. • <u>Voorbereiding overstap zaaksysteem</u> Eind 2025 is binnen de organisatie de werkgroep voor de aanbesteding van het nieuwe zaaksysteem gestart. Team Informatiebeheer is binnen deze

	werkgroep vertegenwoordigd. Daarnaast zijn ter voorbereiding op een nieuw zaaksysteem stappen gezet t.o.v. het procesgericht werken in de organisatie door middel van het breder inzetten van de procesapplicatie iNavigator. In de zomer van 2025 is de startnotitie door het MT vastgesteld en in oktober zijn binnen de organisatie trainingen gevolgd over het verder inrichten van de applicatie. De vervolgstappen worden nu afgestemd met team Dienstverlening en team Informatiemanagement. Samen met Informatiemanagement onderzoekt Informatiebeheer ook oplossingen voor lange termijn opslag van digitale dossiers/zaken.
KPI-6 Vervanging, conversie/migratie, selectie, vernietiging en vervreemding van archiefbescheiden	
Hoofdvraag	**Weegt de gemeente zorgvuldig af of vorm, inhoud en/of context van bescheiden van belang is voor bedrijfsvoering, democratische controle en cultuurhistorie?**
Verbetermaatregelen jaarplan 2025	• <u>Vervanging</u> Toewerken naar het afronden van de technische inrichting voor vervanging en het laten vaststellen van het vervangingsbesluit. De uiteindelijke implementatie staat gepland voor 2025. • <u>Digitale vernietiging</u> De verschillende vernietigingsprotocollen voor de vernietiging van informatie binnen de digitale informatiesystemen zijn eind 2024 door team Informatiebeheer getest en zo goed als afgerond. Team IB verwacht dat de laatste afrondingswerkzaamheden geen grote verdere vertraging zullen opleveren voor het starten van de digitale vernietiging. Dit betekent dat in 2025 digitale vernietiging van informatie conform het Richtlijn Vernietigen plaats zal gaan nemen.
Resultaat	• <u>Vervanging</u> Het afronden van de technische inrichting is verassend moeilijk gebleken door gebrek aan technische kennis binnen de organisatie. Daarom is

	er nu voor gekozen om dit op te vangen met externe inhuur. Helaas is de daadwerkelijk implementatie hierdoor naar achter verplaatst. • Digitale vernietiging In 2025 is het team Informatiebeheer in samenwerking met de verschillende applicatiebeheerders gelukt om binnen de digitale informatiesystemen vernietiging conform de vastgestelde richtlijn te realiseren. Enkel binnen ons zaaksysteem heeft dit nog niet plaatsgevonden, maar het eerste vernietigingsproces is op het moment van schrijven gestart. Wij verwachten dat voor het einde van het jaar ook binnen het zaaksysteem vernietiging plaats heeft gevonden. De digitale vernietiging binnen onze informatiesystemen is, nu het werkend is, binnen onze jaarlijkse planning opgenomen om te borgen dat vanaf 2026 informatie periodiek wordt vernietigd volgens onze vastgestelde richtlijn. • Fysieke vernietiging Het afgelopen jaar is bij de gemeente Druten geconstateerd dat in het verleden de lijsten voor vernietiging slecht zijn opgesteld. Hierdoor zijn wij genoodzaakt om de vernietigingslijsten per jaar uitgebreid te controleren. Dit betekent dat wij dit jaar in Druten slechts het jaar 2023 hebben weten te vernietigen. Wij verwachten dat wij in 2026 zowel het jaar 2024 als 2025 kunnen vernietigen en hiermee de tijdelijke achterstand opgelost te hebben.
KP-7 Overbrengen van archiefbescheiden	
Hoofdvraag	**Brengt de gemeente het principe van de Archiefwet ‘te bewaren archiefbescheiden na bij wet vastgestelde termijn overbrengen, tenzij met redenen omkleed’?**
Verbetermaatregelen jaarplan 2025	• Archiefbewerkingstraject In 2025 wordt het archiefbewerkingstraject bij beide gemeentes afgerond en worden de archieven overgebracht naar het RAN. Waar mogelijk, is het de ambitie om in de toekomst archieven vervroegd

	over te brengen zodat geen nieuwe achterstanden ontstaan. • Overdracht digitale bouwvergunningen Wijchen In 2025 start IB een project om de metadata van de bouwvergunningen aan te passen aan de eisen van de archiefinstelling. Dit project moet samen met het RAN en IM worden opgepakt. Met de afronding van dit project zijn de door de archivaris aangetoonde achterstanden in overbrenging opgelost.
Resultaat	• Archiefbewerkingstraject Voor zowel de gemeente Druten als gemeente Wijchen heeft het archiefbewerkingstraject vertraging opgelopen waardoor de archieven nog niet zijn overgebracht naar het Regionaal Archief te Nijmegen (RAN). Beide trajecten zitten inmiddels in de afrondende fase en wij verwachten beide trajecten in de loop van 2026 af te ronden en de archieven over te brengen naar de archiefbewaarplaats het RAN. • Overdracht digitale bouwvergunningen Wijchen Het exporteren van de bouwvergunningen uit het zaaksysteem levert veel technische problemen op. Door de volgorde van projectstappen om te draaien hebben we in oktober toch een eerste proefbatch aan bouwvergunningen overgedragen aan het RAN ter beoordeling. Dit was een belangrijke mijlpaal waar we afgelopen jaar naartoe gewerkt hebben. We hebben een aantal technische eisen gekregen van het RAN die nodig zijn voor overbrenging. Deze moeten door applicatiebeheer verder worden ingevuld. Daarnaast zijn we aan het afwegen welke metadata handmatig moet worden toegevoegd en wat automatisch kan worden gedaan bij overdracht aan het RAN. De hoop is om overdracht voor eind 2026 gereed te hebben.

WERKORGANISATIE
Druten Wijchen

Zelfscan Informatiebeheer 2025

Inleiding

Doel zelfscan

Deze zelfscan richt zich op de staat van het archief –en informatiebeheer van de gemeente Druten en de gemeente Wijchen. De Werkorganisatie Druten Wijchen (vanaf hier WDW) is verantwoordelijk voor het archief –en informatiebeheer van beide gemeentes. Team Informatiebeheer is onder andere belast met het interne toezicht, het bijhouden en agenderen van verbeteracties ten behoeve van het informatiebeheer en het actief beheren van informatie in de daarvoor bestemde systemen. Dit doet team Informatiebeheer ten behoeve van:

- Het voeren van een goede en geordende bedrijfsvoering door de WDW.
- Het naleven van wet- en regelgeving op Europees, nationaal en lokaal niveau.
- Het handelen van de gemeente open en bewijsbaar vastleggen.

Binnen deze zelfscan wordt onder informatiebeheer het volgende verstaan: de inrichting en uitvoering van het opslaan, het bewaren en beheren, het ontsluiten (openen, delen en openbaren), en waar nodig, het overdragen, verplaatsen, verwijderen of vernietigen van informatie.

Opbouw toezicht

Om bovenstaande doelen mogelijk te maken is structureel toezicht op het informatiebeheer onmisbaar. Daarom is het toezicht op de kwaliteit op het informatiebeheer van de gemeenten en de WDW is op drie niveaus belegd.

- De werkorganisatie toetst intern het informatiesysteem op basis van het kwaliteitssysteem (vanaf hier de 'zelfscan').
- De aangestelde archivaris van het Regionaal Archief Nijmegen (vanaf hier RAN) houdt elke drie jaar een audit van de gemeenten en de WDW en brengt jaarlijks een verslag uit over de voortgang.
- Jaarlijks verantwoord de gemeente zich aan het Interbestuurlijk Toezicht van de provincie Gelderland (vanaf hier IBT). Het IBT kan hierop de organisatie van advies voorzien of een escalatieprocedure starten.

Zelfscan

De zelfscan, het toezicht van de archivaris en de feedback van het IBT vormen samen met uitdagingen en ambities de basis voor het jaarlijks verbeterplan dat wordt opgesteld door team Informatiebeheer. Vorig jaar is de zelfscan voor het eerst uitgevoerd, wat heeft geleid tot een 0-meting. Dit jaar is de zelfscan volgens dezelfde methodiek uitgevoerd, wat het mogelijk maakt om te kijken naar de veranderingen die in het afgelopen jaar zijn doorgevoerd.
Omdat het toezicht op het informatiebeheer van de WDW gelaagd plaatsvindt is er voor de zelfscan gekozen voor een beperkte scope op basis van het KIDO Light normenkader[1] ten opzichte van het toezicht van de archivaris. Binnen deze beperkte scope is vervolgens wel meer ruimte voor diepgang in de zelfscan.

Scope zelfscan

De zelfscan beperkt zich tot:

- Actueel beleid.
- De huidige (technische) inrichting van het informatiebeheer, het gebruik hiervan binnen de WDW en beheermaatregelen die zijn genomen ten behoeve van de informatie binnen deze inrichting.
- De staat van recent gevormde zaakdossiers en lopende zaken.

Opbouw zelfscan

De zelfscan wordt opgeleverd in de vorm van een zelfrapportage die is ingedeeld in diverse onderwerpen. De zelfrapportage is gebaseerd op de resultaten van een vragenlijst die beantwoord is door de kwaliteitsmedewerkers van het team Informatiebeheer, met ondersteuning van team Informatiemanagement. T.o.v. vorig jaar is geen medewerkersonderzoek organisatiebreed uitgezet, dit gezien de grote hoeveelheid vragenlijsten de afgelopen tijd door de organisatie waren uitgezet. Het medewerkersonderzoek zal volgend jaar wel onderdeel vormen van deze zelfscan.

Kaders van de zelfscan

Voor de zelfscan stellen we eisen aan het informatiebeheer van de organisatie(s). Deze eisen worden bepaald door wet- en regelgeving en daaruit voortvloeiende richtlijnen, handreikingen en normenkaders. Daarnaast vormt ook het beleid van de organisatie een belangrijke basis met lokale ambities en daarop gevormd beleid met eigen kaders en richtlijnen.

Ambities van de organisatie

Voor de doorontwikkeling van informatiebeheer binnen de WDW probeert team Informatiebeheer zoveel mogelijk aan te sluiten bij het vastgesteld Informatiebeleidsplan, het Beleid Informatiebeheer en het Kwaliteitssysteem.
Specifiek voor de doorontwikkeling van informatiebeheer staat het volgende centraal:

- Versterken van de digitale dienstverlening. Denk hier aan het vindbaar en beschikbaar maken van digitale informatie binnen de organisatie.
- Digitaal samenwerken: het bevorderen van het eenvoudig en eenduidig uitwisselen van informatie binnen de organisatie.
- Datagedreven werken: het mogelijk maken van sturingsinformatie, het gestructureerd opslaan van informatie.
- Doorontwikkelen informatiehuishouding: het bevorderen van het informatiebewustzijn binnen de organisatie, het op orde houden van de (digitale) archieven.

Hiervoor berusten wij ons onder andere op onderstaand lokaal beleid.

Strategisch en tactisch beleid

- Informatiebeleidsplan (2022)
- WDW Beleid informatiebeheer (2023)
- Kwaliteitssysteem Informatiebeheer (2023)
- Agenda dienstverlening (2021)
- Feedback medewerkers onderzoek informatiebeheer (2024)

Resultaten zelfscan

Wet- en Regelgeving

Uitleg

De Archiefwet, de Archiefverordening en het Archiefbesluit stellen eisen waaraan de archieven van de WDW moeten voldoen. Volgens deze wet –en regelgeving moet de WDW beschikken over een archiefverordening per gemeente, een besluit informatiebeheer, mandaatbesluiten, een beheerregeling informatiebeheer en een kwaliteitssysteem. Het is van belang dat het beleid over het informatie- en archiefbeheer van de WDW, gemeente Druten en gemeente Wijchen geactualiseerd blijft om ervoor te zorgen dat de organisatie aan nodige wet –en regelgeving blijft voldoen.

Conclusie

Werkorganisatie Druten Wijchen, gemeente Druten en gemeente Wijchen beschikken over de benodigde regels en verordeningen en daaruit voortvloeiend strategisch/tactisch beleid.

Gemeente Wijchen:

- Archiefverordening (2018)
- Beheerregeling informatiebeheer (2018)

Gemeente Druten:

- Archiefverordening (2018)
- Beheerregeling informatiebeheer (2018)

Werkorganisatie Druten Wijchen:

- Archiefparagraaf (onderdeel van instellingsbesluit Werkorganisatie Druten Wijchen)
- Archiefreglement Werkorganisatie Druten-Wijchen (2018)
- Beheerregeling Werkorganisatie Druten-Wijchen (2018)
- Beleid informatie- en archiefbeheer (2023)
- Kwaliteitssysteem (2023)

Het kwaliteitssysteem is in 2023 vastgesteld. Deze zelfscan is een uitvloeisel hiervan.

Actualisaties van de verordeningen en beheerregelingen van de gemeenten en het archiefreglement van de WDW zijn gewenst, maar vallen logischerwijs samen met de invoering van de nieuwe Archiefwet. Deze zal naar verwachting begin 2027 ingaan.

Advies van informatiebeheer

- De archiefverordeningen, beheerregelingen en archiefreglement voldoen nog aan de minimale eisen van de wet, maar reflecteren de huidige situatie niet meer. Na inwerkingtreding van de nieuwe Archiefwet dienen de archiefverordeningen en beheerregelingen te worden aangepast.

WERKORGANISATIE
Druten Wijchen

Beleid en strategie

Uitleg

In Beleid en strategie wordt de strategische/tactische visie van de organisatie in op het informatiebeheer vastgesteld. Beleid en strategie wordt gekaderd door wet- en regelgeving, visie en middelen.

Conclusie

In 2025 is het informatiebeleidsplan geëvalueerd en geüpdatet met nieuwe lopende projecten. Het informatiebeleidsplan geeft brede kaders aan het geheel van de ICT van de WDW waaronder het digitale informatiebeheer van de WDW, maar nieuwe eisen vanuit wet- en regelgeving komen nog beperkt naar voren zoals de Wmebv en de nieuwe Archiefwet in 2027.
Het informatiebeleidsplan vormt samen met (internationale) wet- en regelgeving, landelijke richtlijnen, normenkaders en best practices de basis voor het actuele 'Beleid Informatiebeheer' dat eind 2023 is vastgesteld. Het 'beleid informatiebeheer' is specifiek toegespitst op het beheer van informatie van de WDW en dient als basis voor verder beleid en instrumenten die door team informatiebeheer worden ontwikkeld en/of toegepast.

Advies van informatiebeheer

- Het verder actualiseren van het informatiebeleidsplan om nieuwe ontwikkelingen en eisen voldoende terug te laten komen zoals vanuit de wet Wmebv en de nieuwe Archiefwet.

Organisatie en inrichting

Uitleg

In Organisatie en inrichting worden alle activiteiten rondom het informatiebeheer van de organisatie beschreven en vastgesteld. De informatiehuishouding van de organisatie wordt verbeterd doordat het vastleggen en beschrijven van alle processen en activiteiten zorgt voor een gestructureerde en uniforme aanpak. Dit bevordert de toegankelijkheid en het beheer van informatie, wat leidt tot een hogere efficiëntie en betrouwbaarheid. Daarnaast ondersteunt het de naleving van wet- en regelgeving en vermindert het de kans op fouten en risico's.

Conclusie

Team informatiebeheer streeft naar een gestructureerde en uniforme aanpak van IB-activiteiten met het gebruik van een handboek. Wanneer er een wijziging plaatsvindt in werkzaamheden wordt dit aangegeven in een aanpassingsdocument. De kwaliteitsmedewerkers verwerken dit vervolgens in het handboek. Daarnaast zijn de taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van informatiebeheer beschreven in het vastgestelde stuk Beleid Informatie- en archiefbeheer. Ook heeft de WDW een vastgesteld kwaliteitssysteem waarvoor o.a. deze zelfevaluatie ieder jaar wordt uitgevoerd. Hieruit komen verbeteracties die het aankomende jaar worden opgepakt. De WDW is bezig met het optuigen van een breed informatieoverleg waarin de vraagstukken rondom informatiehuishouding kunnen worden besproken.

Advies van informatiebeheer

- Rond het inrichten en operationeel maken van een breed informatieoverleg af, zodat vraagstukken rondom informatiehuishouding structureel worden besproken en aangepakt. Betrek bij dit overleg andere relevante personen, zoals de archiefinspecteur van het RAN of de domeinmanager BV om ze te betrekken bij complexe vraagstukken en nieuwe ontwikkelingen.

Beheersmaatregelen en capaciteit systemen

Uitleg

In Beheersmaatregelen en capaciteit systemen wordt beoordeeld of er voldoende toezicht is op de informatie van de organisatie. Daarnaast wordt gekeken of de systemen zijn ingericht om informatie gestructureerd op te slaan. Wanneer dit goed is ingericht, verbetert de kwaliteit van de digitale processen en bevordert dit de digitale samenwerking.

Conclusie

OpenWave, iBurgerzaken, ZorgNed en Binnenbeter hebben ingebouwde processtappen die doorlopen moeten worden door medewerkers. Het zaaksysteem Join Zaak en Document heeft de mogelijkheid, maar hier wordt nog geen gebruik van gemaakt. Team informatiebeheer en team Algemeen juridische zaken (AJZ) zijn een pilot gestart met een zaaktype. Team AJZ gaat tijdens deze pilot uitzoeken hoe ze het vinden om te werken met ingebouwde processtappen. De WDW en de gemeenten worden elke drie jaar geïnspecteerd door de archivaris van het Regionaal Archief Nijmegen.

Het jaarlijkse verbeterplan wordt op basis hiervan geactualiseerd. Jaarlijks wordt ook de zelfscan bijgewerkt. De rapporten worden samen met een verbeterplan aangeboden aan het college en de raad en jaarlijks gedeeld met het IBT. De audit van dit jaar zal niet op tijd zijn afgerond om de uitkomst te delen met de provincie en het IBT. Dit jaar worden enkel de resultaten van het jaarplan en deze zelfscan, met de colleges en gemeenteraden van beide gemeenten gedeeld.

Een deel van de dossiers is ondergebracht bij het Regionaal Archief Nijmegen (RAN). Het RAN produceert jaarlijks cijfers over hun beheerde archief. De dossiers 1984-1989 van Wijchen zijn op dit moment (herfst 2025) in bewerking om overgebracht te worden op een externe locatie in Zoetermeer. De bouwdossiers van Druten zijn ook in bewerking om overgebracht te worden. Deze werkzaamheden worden in Druten uitgevoerd. Wij verwachten dat in de eerste helft van 2026 beide archieven naar het RAN kunnen worden overgebracht.

Advies van informatiebeheer

- Rond de bestaande pilot ingebouwde processtappen af en neem de kennis mee bij de aanschaf van het nieuwe zaaksysteem. Zorg dat bij de start van het nieuwe zaaksysteem de ingebouwde processtappen zijn ingericht.

Kennis en opleidingsniveau

Team informatiebeheer heeft hard gewerkt om informatiebewustzijn binnen de organisatie te verhogen. We hebben de basistraining voor het zaaksysteem geëvalueerd en de i-Navigator training gevolg om onder andere meer inzicht te krijgen in werkprocessen.

Conclusie

Vanuit de organisatie is er sinds november 2024 een verplicht onboardingsprogramma voor nieuwe interne medewerkers. In het afgelopen jaar zijn alle nieuwe medewerkers die te maken krijgen met het zaaksysteem verplicht bij de training geweest. Het nieuwe inwerkprogramma is nu een jaar bezig en zal op korte termijn door P&O worden geëvalueerd. Onze feedback zal hierin meegenomen worden.

De training over het zaaksysteem is dit jaar ook intern geëvalueerd. Hieruit is gekomen dat in deze training beperkte ruimte is voor theorie over informatiebeheer. De huidige training heeft als grootste doel om (nieuwe) gebruikers wegwijs te maken binnen ons zaaksysteem. Te veel aandacht aan achterliggende theorieën zou tijd innemen die beter aan het werken binnen het zaaksysteem besteed kan worden.

Om meer inzicht te krijgen in de werkprocessen, en met het oog op een nieuw zaaksysteem, hebben we training gehad over het gebruik van de i-Navigator. Dit zullen we het komende jaar vooral gebruiken om meer inzicht te krijgen in de werkprocessen die nu gebruikt worden en hoe deze ingericht kunnen worden in het nieuwe zaaksysteem.

Advies vanuit informatiebeheer

- De kennis van eigen processen van de verschillende teams binnen de organisatie schiet tekort. Om dit te kunnen vergroten, stelt team IB het volgende voor:
    - De kwaliteitsmedewerkers IB gaan door met het in kaart brengen van processen in het zaaksysteem door middel van de i-Navigator.
    - Door vervolgens samen met de verschillende teams binnen de organisatie overzicht van de verschillende processen bij te houden om meer inzicht te creëren in hoe informatie beheerd kan worden. Meer kennis draagt bij aan een groter verantwoordelijkheidsgevoel voor het beheren van eigen informatie.
    - Bij de aanbesteding van een nieuw zaaksysteem meer aandacht geven aan het alleen zien van eigen werkprocessen.

Instrumenten

Uitleg

Voor duurzaam informatiebeheer moet het informatiebeheerbeleid (strategisch/tactisch) omgezet worden in instrumenten en afspraken (tactisch/operationeel) die door medewerkers van informatiebeheer en de rest van de organisatie ingezet en/of gehandhaafd kunnen worden

Conclusie

De organisatie heeft eind 2023 haar beleid vastgesteld dat de basis vormt voor de benodigde instrumenten. Standaard instrumenten die door het Rijk of de VNG worden ontwikkeld zoals de selectielijst, metagegevensschema, lijst met standaard documenten zijn reeds in gebruik genomen.

Daarnaast zijn er diverse instrumenten in ontwikkeling en worden al in meer of mindere mate gebruikt. Het is belangrijk om deze snel naar een definitieve versie door te ontwikkelen.

- Team informatiebeheer is bezig met het maken/bijhouden van een overzicht van alle werkprocessen en de daarbij behorende informatie in de organisatie. Dit is een blijvend en terugkerend proces wat continue bijgehouden moet worden.
- Het nationaal vastgestelde metagegevensschema MDTO wordt als richtlijn gebruikt voor de metadata in onze informatiesystemen.
- Er is een standaard migratieplan in gebruik genomen waar team informatiebeheer plannen op toetst.
- Team informatiemanagement neemt het protocol migratie en conversie (opgesteld door gemeente Nijmegen) onder de loep om te bepalen of het nog actueel is en voor onze organisatie goed bruikbaar.

Advies vanuit informatiebeheer:

- Het overzicht van werkprocessen moet technisch beter ingericht worden om het een product te maken van de organisatie. Alleen informatiebeheer is niet in staat om deze lijst actueel te houden.
- Het handboek vervanging is nog in concept maar de werkwijze wordt in de praktijk al wel uitgevoerd (met uitzondering van het vernietigen van de gescande documenten) door team informatiebeheer. De verwachting is dat het handboek begin 2026 vastgesteld zal worden.

Systemen

Uitleg

De gebruikte applicaties moeten zodanig ingericht zijn dat het voldoet aan duurzame toegankelijkheid. Onder duurzame toegankelijkheid vallen betrouwbaarheid, vindbaarheid, beschikbaarheid en toekomstbestendigheid. Vernietiging is van belang om de vindbaarheid van informatie te verhogen.

Bij nieuw aan te schaffen systemen moet ook rekening gehouden worden met de duurzame toegankelijkheid van deze systemen.

Conclusie

Het afgelopen jaar hebben wij een inventarisatie gehouden van alle applicaties die de WDW in bezit heeft. Hierdoor hebben wij inmiddels een goed beeld over de duurzaamheid van de systemen die de organisatie gebruikt. Uit deze inventarisatie bleek dat niet alle applicaties waar informatie in wordt opgeslagen aan de juiste standaarden voldoen. Samen met IM en de gebruikers wordt nu gekeken hoe wij dit per applicatie het beste kunnen oplossen.

In het verleden werd team Informatiebeheer niet altijd betrokken bij de aanschaf van nieuwe systemen, waardoor de duurzame toegankelijkheid in deze systemen niet gegarandeerd kan worden. Hierdoor heeft team informatiebeheer veel tijd moeten investeren in het verbeteren van het duurzaam informatiebeheer binnen deze applicaties. Inmiddels is team Informatiebeheer structureel in een vroeg stadium aangehaakt bij het aanbestedingsproces van de WDW, waarmee ervoor gezorgd kan worden dat bij de start van een applicatie deze aan de juiste eisen voldoet en er minder tijd in herstelwerkzaamheden achteraf nodig zal zijn.

Advies vanuit informatiebeheer

- Attent blijven op dat bij het aanbesteden van nieuwe informatiesystemen team informatiebeheer actief betrokken wordt in het aanbestedingsproces.

Vindbaarheid

Uitleg

In Vindbaarheid wordt gekeken naar het vermogen om informatie snel en efficiënt terug te vinden in de analoge en digitale archieven van de organisatie. De organisatie kan vindbaarheid vergroten door (meer) digitaal samen te werken en informatie gestructureerd op te slaan.

Conclusie

De vindbaarheid van gegevens wordt bevorderd door het gebruik van een format voor de naamgeving en verplichte metadata. Afgehandelde zaken komen op een controlelijst terecht en worden nog een keer nagekeken waarbij ook wordt gekeken naar de naamgeving en verplichte metadata. Waar nodig wordt feedback gegeven aan de behandelaar van de zaak. Er wordt gericht op één opslaglocatie waar mogelijk. Door het gebruik van netwerkschijven en gebrek aan informatiebewustzijn binnen de organisatie valt dit in de praktijk tegen.

Advies vanuit informatiebeheer

- Het vergroten van informatiebewustzijn binnen de organisatie zodat de vindbaarheid van stukken wordt verbeterd. De implementatie van het MS365 werken, wat wellicht volgend jaar uitgerold gaat worden, kan hieraan bijdragen.
- Het in kaart brengen van het gebruik van netwerkschijven binnen de organisatie, met als als doel om dit gebruik terug te dringen. Dit heeft als effect dat de vindbaarheid van stukken wordt vergroot omdat ze op een toegankelijke plek staan.

Betrouwbaarheid

Uitleg

Betrouwbaarheid van informatie betekent dat van de informatie die in de systemen staan duidelijk moet zijn dat het compleet is, het de juiste versie bevat en dat de beschikbare informatie op tijd is afgehandeld. Daarnaast moet men ook bij het zoeken naar informatie ervan uit kunnen gaan dat alle informatie kan worden opgevraagd. Het hanteren van uniforme termen voor documenten en bestanden kunnen hierbij de vindbaarheid bevorderen.

Conclusie

Binnen de organisatie is op dit moment geen totaaloverzicht van afgehandelde zaken en processen aanwezig. Daarnaast ondersteunt het zaaksysteem in de huidige inrichting niet het procesondersteunend werken, waar wij naar toe willen werken als organisatie. Dit heeft tot gevolg dat zaken ten onrechte worden afgehandeld. Ambtenaren worden niet gestimuleerd om de zaken op tijd af te handelen en ervoor te zorgen dat de zaken volledig zijn voordat ze worden afgesloten. Ook wordt niet altijd een uniforme schrijfwijze van bestanden en documenten gehanteerd, wat de vindbaarheid binnen het zaaksysteem verminderd.

Advies vanuit informatiebeheer

- Het is van belang om de bewustwording van het betrouwbaar houden van informatie binnen de organisatie te vergroten. Het beter inrichten van het zaaksysteem draagt hieraan bij. Dit zou op de volgende manieren uitgevoerd kunnen worden:
    - De verschillende teams binnen de organisatie maken, met ondersteuning van team IB, per proces een overzicht van welke informatie bij het proces hoort (en wanneer) in de vorm van documentsoorten en processtappen.
    - Bij processen die nog niet ingericht zijn, kan team IB samen met het betreffende team en de applicatiebeheerder deze stappen inrichten.
    - Bij processen die organisatiebreed gebruikt worden moet per proces een inhoudelijk deskundig medewerker of team beoordelen welke documenten en stappen noodzakelijk zijn voor een goed overzicht/verslaglegging.

Bovenstaande is het beste te implementeren in het voortraject bij de aanschaf van een nieuwe zaaksyteem. In oktober 2025 is team Informatiebeheer hier mee gestart na het volgen van de trainingen in het gebruik van i-Navigator.

Volledigheid

Uitleg
Voor goed informatiebeheer is het van belang dat dossiers pas afgesloten kunnen worden als de vereiste informatie aanwezig is. Dit geldt voor zowel de inhoud van het dossier als metadata.

Conclusie
In het huidige zaaksysteem is het niet mogelijk om vereiste documenten in te stellen voor afhandeling van een zaak. Om dit te ondervangen is een nieuwe controlelijst opgezet met recent afgehandelde zaken. Op deze manier controleren de kwaliteitsmedewerkers van informatiebeheer de zaken op de vereiste documenten.

Advies vanuit informatiebeheer:

- Bij een nieuw zaaksysteem selecteren op de mogelijkheid tot verplichte aanwezigheid van documenten voor afhandeling. Op deze manier kunnen zaken niet afgesloten worden zonder de vereiste documenten.

Beschikbaarheid

Uitleg
Voor de beschikbaarheid van informatie binnen de systemen hanteert de organisatie de richtlijn dat wanneer een applicatie op zichzelf niet in staat is om informatie duurzaam te beheren (registreren, opslaan en vernietigen van informatie), er een koppeling gemaakt moet worden met het zaaksysteem. In de praktijk zijn er echter nog applicaties die op zichzelf geen duurzaam informatiebeheer mogelijk maken, waarvoor nog een koppeling geregeld moet worden.

Conclusie
Beschikbaarheid van informatie is voor de gehele WDW in het algemeen geregeld met behulp van de applicatie Citrix. Medewerkers kunnen op vrijwel elk apparaat met de login informatie bij hun werk. Bij de aanbesteding van nieuwe applicaties wordt gezocht naar SAAS-oplossingen, die de mogelijkheid hebben om ook buiten Citrix te functioneren.
Het afgelopen jaar hebben wij een inventarisatie gehouden van alle applicaties die de WDW in bezit heeft. Hierdoor hebben wij inmiddels een goed beeld over de duurzaamheid van de systemen die de organisatie gebruikt. Uit deze inventarisatie bleek dat niet alle applicaties waar informatie in wordt opgeslagen aan de juiste standaarden voldoen. Samen met Informatiemanagement wordt nu gekeken hoe wij dit het beste kunnen oplossen.
Blijvend te bewaren informatie is intern beschikbaar voor collega's via de (vak)applicaties en wordt uiteindelijk beschikbaar gesteld via oplossingen van het Regionaal Archief Nijmegen.

Advies vanuit informatiebeheer

- Het is van belang dat bij toekomstige aanbestedingen van informatiesystemen team Informatiebeheer betrokken wordt zodat de richtlijn m.b.t. duurzaam informatiebeheer nageleefd kan worden.
- In applicaties waar op dit moment nog geen duurzaam informatiebeheer mogelijk zal een koppeling met het zaaksysteem gelegd moeten worden om duurzaam informatiebeheer mogelijk te maken. In ieder geval moeten we de gebruikers van de niet

archiefwaardige systemen informeren/adviseren hoe men de eventueel wel archiefwaardige bestanden zo duurzaam mogelijk kunnen opslaan.

*1
*2
*3

Toelichting format systematische toezichtinformatie Archief & Informatiebeheer

Het bijgevoegde format is bedoeld om actuele informatie over uw archief en informatiebeheer op een duidelijke en efficiënte manier aan te leveren. Met actuele informatie wordt bedoeld informatie die in ieder geval laat zien hoe de situatie in 2025 was.

Het format helpt bij het eenvoudiger en efficiënter opstellen van toezichtinformatie
Het interbestuurlijk toezicht Archief & Informatiebeheer werkt op grond van de Verordening systematische toezichtinformatie provincie Gelderland*1. De uitgevraagde toezichtcriteria is gebaseerd op het Aanvullend beleidskader archieftoezicht Nieuwe Schoenen*2.
Bij de inhoudelijke criteria staan verwijzingen naar VNG raamwerk van Kritische Prestatie Indicatoren*3 (VNG Archief KPI's). Hierdoor sluit het format aan op bestaande rapportages, zoals het toezichtverslag van de archivaris of van de archiefinspecteur. Dit betekent dat informatie hergebruikt kan worden. Dit beperkt administratieve lasten.

Aanwijzingen voor het compleet en inhoudelijk invullen van het format
•Vul het format met aanvullende, objectieve en inhoudelijke criteria volledig in.
•Voeg waar mogelijk links of toelichtingen toe, zoals gevraagd per criterium in de kolom 'Suggesties voor toelichting'.
•Voeg bijlagen toe die relevant zijn voor de beoordeling van de toezichtinformatie.
•Voeg aanvullende informatie toe die verzocht wordt in de brief 'Beoordeling interbestuurlijk toezicht Archief & Informatiebeheer beoordelingsjaar 2025'.

Opbouw van het format
Het format is opgebouwd uit drie onderling samenhangende delen die gezamenlijk een volledig beeld geven van de staat van het archief- en informatiebeheer binnen de organisatie. Elk deel heeft een eigen focus en draagt bij aan een transparante en toetsbare verantwoording.

1.Aanvullende criteria: gericht op een bredere context van archief en informatiebeheer.
2.Objectieve criteria: gericht op horizontale verantwoording.
3.Inhoudelijke criteria: gericht op het zicht krijgen op het invullen van medebewindstaken, gebaseerd op de VNG Archief KPI's.

Bij ieder criterium wordt een antwoord gevraagd in de vorm van "Ja", "Nee" of "Deels". Deze antwoorden geven niet de volledige context weer. Om die reden is per criterium een 'suggestie voor toelichting' opgenomen.

Belangrijkste aanpassingen in de opzet en toelichting van het format
De drie typen criteria zijn niet nieuw, maar zijn in dit format explicieter gemaakt. Per criterium is een suggestie voor toelichting toegevoegd. Ook is bij de inhoudelijke criteria aangegeven met welke VNG Archief KPI's deze corresponderen.

Verordening systematische toezichtinformatie provincie Gelderland
Aanvullend beleidskader archieftoezicht Nieuwe Schoenen
VNG raamwerk van Kritische Prestatie Indicatoren

Checklist en format aanlevering toezichtinformatie
Interbestuurlijk toezicht (IBT) domein Archief en Informatiebeheer

Stuur deze toezichtinformatie met de bijlagen vóór 1 maart naar: post@gelderland.nl

Naam organisatie:
Gemeente Wijchen
Toezichtinformatie over de periode/jaar:
2025

Aanvullende criteria

Nr.	Aanvullende criteria	Ja, Nee, Deels	Toelichting
AC 1	Meest actuele toezichtverslag van de archivaris of van de archiefinspecteur.	Ja	Laatste verslag van gemeentearchivaris stamt uit april 2022 en gaat over de periode 2019-2022. Dit verslag wordt als bijlage met de toezichtinformatie verzonden. Wij verwachten begin 2026 een archiefverslag over de periode 2022-2025 van de gemeentearchivaris.
AC 2	De nader uitgevraagde informatie vanuit de laatst ontvangen beoordelingsbrief van de Gedeputeerde Staten is aangeleverd.	Ja	Voortgang en evaluatie van het jaarplan 2025 vormt onderdeel van de toezichtinformatie van het jaar 2025. De voortgang van het organiseren van informatiebeheerfunctionaliteiten binnen (vak)applicaties wordt in de evaluatie van het jaarplan 2025 beschreven bij KPI 3 onder 'Verbeteren duurzaam informatiebeheer'. De voortgang van de aanpak van de achterstanden bij het vernietigen van archiefbescheiden wordt in de evaluatie van het jaarplan 2025 beschreven bij KPI 6 onder 'Digitale vernietiging'

Objectieve en inhoudelijke criteria

Nr.	Objectieve criteria	Ja, Nee, Deels	Toelichting
OC 1	Het college heeft de vastgestelde toezichtinformatie voorgelegd aan de raad.	Ja	Brief over vastgestelde toezichtinformatie van IBT van 2024 vormt onderdeel van vaststelling toezichtinformatie 2025, waar dit overzicht onderdeel van uitmaakt.

Nr.	Inhoudelijke toezichtcriteria uit Verordening systematisch toezicht (gebaseerd op een selectie van de KPI's van de VNG)	Ja, Nee, Deels	Toelichting
IC 1	**Heeft de gemeenteraad een actuele archiefverordening vastgesteld?** (VNG Archief KPI 1.1) - Beschikt de gemeente over een geactualiseerde, door de gemeenteraad vastgestelde archiefverordening die voldoet aan de vigerende wet- en regelgeving? - Is deze medegedeeld aan Gedeputeerde Staten?	Ja	Archiefverordening uit 2018. Wordt geactualiseerd bij inwerkingtreding nieuwe Archiefwet
IC 2	**Zijn er nadere afspraken vastgesteld voor de informatiebeheertaken onder mandaat bij gemeenschappelijke regelingen, dienstverleningsovereenkomsten en andere uitbestedings- of samenwerkingsvormen?** (VNG Archief KPI's 1.4, 1.5 en 1.7) Er is een voorziening getroffen betreffende de archiefbescheiden (de informatiehuishouding) in geval van opheffing, samenvoeging of splitsing van overheidsorganen, bij (gedeelte)lijke) overdracht van taken aan een ander overheidsorgaan of bij oprichting van een tijdelijk overheidsorgaan.	Deels	De archieven van de gemeente Wijchen worden met behulp van metadata onderscheiden. In de voorwaarden van de oprichting van de bedrijfvoeringsorganisatie Werkorganisatie Druten Wijchen zijn de ontbindingsvoorwaarden opgenomen (artikel 23 en 23a). Voor archieven van Gemeenschappelijke regelingen en andere vormen van regionale samenwerking buiten de WDW is toezicht/beheer vanuit informatiebeheer nog niet geregeld. Team Informatiebeheer is bezig met het opstellen van een Richtlijn Informatiebeheer Gemeenschappelijke Regelingen om dit op te lossen. De richtlijn en de implementatie daarvan zal in 2026 plaatsvinden.
IC 3	**Wordt er gewerkt volgens een gestructureerde aanpak voor de continue kwaliteitsverbetering van het archief- en informatiebeheer?** (VNG Archief KPI's 4.1 en 4.2) Het beheer van archiefbescheiden voldoet aan toetsbare eisen van een door de zorgdrager toegepast kwaliteitssysteem.	Ja	De organisatie beschikt over een vastgesteld kwaliteitssysteem. Als onderdeel hiervan voert team Informatiebeheer jaarlijks een zelfscan uit over de staat van het Archief- en Informatiebeheer binnen de organisatie op basis van de Kido-light methodiek. Deze zelfscan vormt samen met de evaluatie van het jaarplan de basis voor het nieuwe jaarplan. De zelfscan van 2025 wordt als bijlage toegevoegd bij de toezichtinformatie over het jaar 2025. Elke 3 jaar wordt door de archiefinspecteur van het RAN een archiefverslag opgesteld.
IC 4	**Zijn zowel de fysieke als de digitale bewaaromstandigheden voor de korte termijn op orde?** (VNG Archief KPI 3.1) De in gebruik zijnde archiefruimte of archiefruimten voldoet aan de wettelijke normen.	Deels	Fysiek heeft de gemeente Wijchen 3 depots (Te bewaren archief, vernietigingsarchief en dynamisch archief). Dossiers met een lange bewaartermijn worden in het te bewaren archief geplaatst, wat volledig voldoet aan alle vereisten. De andere ruimtes
IC 5	**Zijn zowel de fysieke als de digitale bewaaromstandigheden voor de lange termijn op orde?** (VNG Archief KPI 3.2 en 3.3) De in gebruik zijnde archiefbewaarplaats of archiefbewaarplaatsen voldoet aan de wettelijke normen.	Deels	Zie antwoord bij IC4
IC 6	**Heeft het college een archiefbewaarplaats aangewezen?** (VNG Archief KPI 3.2) Er is een archiefbewaarplaats aangewezen door de zorgdrager.	Ja	In de Beheerregeling Informatiebeheer 2018 van de gemeente Wijchen staan de vereisten beschreven voor de archiefbewaarplaats. Door middel van een overeenkomst heeft de gemeente Wijchen het Regionaal Archief te Nijmegen (RAN) aangewezen als archiefbewaarplaats. Deze overeenkomst is als bijlage toegevoegd bij de toezichtinformatie over het jaar 2025.
IC 7	**Heeft het college een archivaris, middels een aanwijzingsbesluit, aangewezen?** (VNG Archief KPI 4.3) De door de zorgdrager benoemde archivaris is in bezit van het diploma archivistiek en functioneert conform het bepaalde in de artikelen 32, 37 en 40 Aw.	Ja	Volgens de dienstverleningovereenkomst uit 2023 levert de gemeente Nijmegen een gemeentearchivaris voor de gemeente Wijchen. Deze archivaris is in het bezit van een diploma Archivistiek. De gemeentearchivaris is de beheerder van de archiefbewaarplaats en belast met het toezicht op het beheer van de niet-overgebrachte archieven.
IC 8	**Is de (materiële) staat van zowel fysieke als digitale archiefbescheiden voor zolang als nodig geborgd?** (VNG Archief KPI's 5.4 - 5.6) De archieven, ongeacht hun vorm, bevinden zich in goede materiële staat; ten aanzien van niet vernietigbare (permanent te bewaren) archieven, digitaal of papier, zijn zodanige maatregelen getroffen dat bij het raadplegen na ten minste honderd jaar geen noemenswaardige achteruitgang zal zijn te constateren.	Ja	Fysieke documenten worden alleen verpakt in materialen die voldoen aan de nen-iso normen zoals zuurvrije mappen en hechtingsmaterialen zonder weekmakers. Het zaaksysteem en de vakapplicaties zijn aangeschaft conform de gibit en de nen-iso eisen voor duurzaam digitaal informatiebeheer. Het RAN beschikt over een e-depot voor digitale archieven. Het e-depot heeft een koppeling met het collectiebeheersysteem Atlantis voor de terbeschikkingstelling. In oktober 2022 is het e-depot gecertificeerd volgens het CoreTrustSeal. Met dit keurmerk voldoet het e-depot van het RAN aantoonbaar aan de eisen voor een veilige en duurzame digitale bewaarplaats.
IC 9	**Is de geordende en toegankelijke staat van zowel fysieke als digitale archiefbescheiden gebor gd?** (VNG Archief KPI's 5.1 - 5.3, 5.8 - 5.11 en 6.2) De archieven, ongeacht hun vorm, zijn geordend en toegankelijk.	Ja	De toegang van het fysieke archief wordt beheerd in het DMS/zaaksysteem Decos JOIN. De organisatie beheert het digitale archief in daarvoor aangewezen vakapplicaties en het zaaksysteem. Samen met gestructureerde metadata en omschrijvingen wordt de toegankelijkheid van digitale archiefstukken gegarandeerd. Het overgebrachte archief van de gemeente Wijchen is toegankelijk en gestructureerd bij de archiefbewaarplaats van het RAN met behulp van het systeem Atlantis
IC 10	**Is de authenticiteit en context van zowel fysieke als digitale archiefbescheiden geborgd?** (VNG Archief KPI's 5.1 - 5.2) De authenticiteit of context van de archiefbescheiden is voldoende gewaarborgd; er is een samenhangend overzicht van archiefbescheiden, ongeacht hun vorm, en er is een metadata schema.	Deels	De gemeente Wijchen heeft voor het fysieke archief een samenhangend overzicht van de archiefbescheiden in het zaaksysteem Decos JOIN. In Decos JOIN en de vakapplicaties is versiebeheer aanwezig, en worden mutaties door gebruikers gelogd. Bij de inrichting van de applicaties hanteren wij de
IC 11	**Zijn zowel de fysieke als de digitale archiefbescheiden, volgens Archiefwet- en regelgeving, overgebracht naar een archiefbewaarplaats?** (VNG Archief KPI's 7.1 - 7.3) De zorgdrager heeft archiefbescheiden, ongeacht hun vorm, die niet voor vernietiging in aanmerking komen en ouder zijn dan twintig jaar, naar een archiefbewaarplaats overgebracht; - er is een verklaring van overbrenging opgesteld, of; - de overbrenging is opgeschort met machtiging verleend door Gedeputeerde Staten.	Deels	Wij zijn in de afrondende fase van een archiefbewerkingstraject van de fysieke archieven van de gemeente Wijchen van 1984-1999. Dit traject zal in 2026 afgerond worden. Daarnaast ligt nog 18m aan persoons/woningkaarten van de periode 1920-1994 in het archief van de gemeente Wijchen, met goedkeuring van de gemeentearchivaris zijn deze kaarten nog niet overgebracht. Na overdracht van de archieven van 1984-1999 zal opnieuw gekeken worden naar overbrenging van deze kaarten.
IC 12a	**Is er een klanten- of bezoekersreglement voor terbeschikkingstelling, of juist niet, van overgebrachte archiefbescheiden volgens Archiefwet- en regelgeving?** (VNG Archief KPI's 8.1 - 8.5) De overgebrachte archieven zijn openbaar, buiten het bepaalde in de artikelen 15 tot en met 17 Aw; de openbaarheid is slechts op wettelijke gronden beperkt; beperking van de openbaarheid langer dan 75 jaar is verkregen met machtiging van Gedeputeerde Staten; - beperkingen van de openbaarheid zijn opgenomen in de verklaring van overbrenging; - de overgebrachte archieven zijn voor eenieder kosteloos raadpleegbaar; - de overgebrachte archieven zijn voor ieder reproduceerbaar;	Ja	Dit wordt door conform de overeenkomst door het RAN geregeld.
IC 12b	**Heeft het college besluiten genomen over (beperkingen van) de terbeschikkingstelling van overgebrachte archiefbescheiden?** (VNG Archief KPI 8.1 en 8.4) Een of meer van de volgende besluiten van algemene strekking van zorgdragers zijn conform wet en regelgeving en het algemeen belang: - besluit tot openbaarheidsbeperkingen inclusief het ter beschikking stellen van reproducties vanwege de materiële staat van de archiefbescheiden, en; - besluiten tot het regelen van kosten van reproducties en uitleningen.	Deels	Bij de overbrenging van archiefbescheiden naar het RAN is in de inventaris de openbaarheid van stukken meegenomen. Deze heeft als bijlage gedient voor het besluit voor overbrenging wordt ondertekend door de burgemeester. In de overeenkomst met het RAN staan de afspraken omtrent de terbeschikkingstelling van overgebrachte archiefbescheiden vastgelegd onder artikel 2 'Beschikbaarstelling'
IC 13	**Heeft het college besluit(en) voor vervanging volgens Archiefwet- en regelgeving vastgesteld?** (VNG Archief KPI 6.1) De vervanging van archiefbescheiden door reproducties, onder vernietiging van het origineel, is juist en volledig gebeurd; er is een verklaring van vervanging opgesteld.	Nee	Op dit moment is nog geen vastgesteld beleid omtrent Vervanging. Momenteel zijn wij bezig met het afronden van het beleid, waardoor het vastgesteld kan worden. Vaststelling en implementatie van beleid zal in 2026 plaatsvinden.
IC 14	**Zorgt het college dat de archiefbescheiden volgens wet- en regelgeving worden vernietigd of afgezien wordt van de vernietigingsplicht?** (VNG Archief KPI's 6.3 - 6.4) Selectie en vernietiging vindt plaats conform het bepaalde in de regelgeving en er worden verklaringen van vernietiging opgesteld.	Ja	De WDW volgt de geldende selectielijsten. De bewaartermijnen zijn opgenomen in de metadata van de toegangen op de papieren archieven en in de zaaktypen in JOIN Zaak en Document en de vakapplicaties. In 2025 heeft in de gemeente Wijchen de vernietiging van het jaar 2024 plaatsgevonden. Het jaar 2025 zal het komend jaar worden vernietigd. Het afgelopen jaar heeft in alle digitale informatiesystemen met
IC 15	**Heeft het college besluit(en) voor vervreemding volgens Archiefwet- en regelgeving vastgesteld in de afgelopen 5 jaar?** (VNG Archief KPI 6.5) Archiefbescheiden zijn vervreemd conform het bepaalde in de regelgeving; er wordt een verklaring van vervreemding opgesteld.	Nee	Niet van toepassing. Voor de archieven van Wijchen is geen sprake van vervreemding van de archiefbescheiden in de afgelopen 5 jaar.
IC 16	**Verloopt de uitlening van overgebrachte archiefbescheiden volgens Archiefwet- en regelgeving?** (VNG Archief KPI 8.5) Archiefbescheiden zijn uitgeleend conform het bepaalde in de artikelen 3,18 en 19 Aw.	Ja	Uitlening van archiefstukken die zijn overgebracht naar het RAN volgen het beleid van het RAN waarbij door ambtenaren opgevraagde dossiers en documenten worden gescand en digitaal verstuurd.

Checklist en format aanlevering toezichtinformatie
Interbestuurlijk toezicht (IBT) domein Archief en Informatiebeheer

Stuur deze toezichtinformatie met de bijlagen vóór 1 maart naar: post@gelderland.nl

Naam organisatie:
Gemeente Wijchen
Toezichtinformatie over de periode/jaar:
2025

Aanvullende criteria

Nr.	Aanvullende criteria	Ja, Nee, Deels	Toelichting
AC 1	Meest actuele toezichtverslag van de archivaris of van de archiefinspecteur.	Ja	Laatste verslag van gemeentearchivaris stamt uit april 2022 en gaat over de periode 2019-2022. Dit verslag wordt als bijlage met de toezichtinformatie verzonden. Wij verwachten begin 2026 een archiefverslag over de periode 2022-2025 van de gemeentearchivaris.
AC 2	De nader uitgevraagde informatie vanuit de laatst ontvangen beoordelingsbrief van de Gedeputeerde Staten is aangeleverd.	Ja	Voortgang en evaluatie van het jaarplan 2025 vormt onderdeel van de toezichtinformatie van het jaar 2025. De voortgang van het organiseren van informatiebeheerfunctionaliteiten binnen (vak)applicaties wordt in de evaluatie van het jaarplan 2025 beschreven bij KPI 3 onder 'Verbeteren duurzaam informatiebeheer'. De voortgang van de aanpak van de achterstanden bij het vernietigen van archiefbescheiden wordt in de evaluatie van het jaarplan 2025 beschreven bij KPI 6 onder 'Digitale vernietiging'

Objectieve en inhoudelijke criteria

Nr.	Objectieve criteria	Ja, Nee, Deels	Toelichting
OC 1	Het college heeft de vastgestelde toezichtinformatie voorgelegd aan de raad.	Ja	Brief over vastgestelde toezichtinformatie van IBT van 2024 vormt onderdeel van vaststelling toezichtinformatie 2025, waar dit overzicht onderdeel van uitmaakt.

Nr.	Inhoudelijke toezichtcriteria uit Verordening systematisch toezicht (gebaseerd op een selectie van de KPI's van de VNG)	Ja, Nee, Deels	Toelichting
IC 1	**Heeft de gemeenteraad een actuele archiefverordening vastgesteld?** (VNG Archief KPI 1.1) - Beschikt de gemeente over een geactualiseerde, door de gemeenteraad vastgestelde archiefverordening die voldoet aan de vigerende wet- en regelgeving? - Is deze medegedeeld aan Gedeputeerde Staten?	Ja	Archiefverordening uit 2018. Wordt geactualiseerd bij inwerkingtreding nieuwe Archiefwet
IC 2	**Zijn er nadere afspraken vastgesteld voor de informatiebeheertaken onder mandaat bij gemeenschappelijke regelingen, dienstverleningsovereenkomsten en andere uitbestedings- of samenwerkingsvormen?** (VNG Archief KPI's 1.4, 1.5 en 1.7) Er is een voorziening getroffen betreffende de archiefbescheiden (de informatiehuishouding) in geval van opheffing, samenvoeging of splitsing van overheidsorganen, bij (gedeeltelijke) overdracht van taken aan een ander overheidsorgaan of bij oprichting van een tijdelijk overheidsorgaan.	Deels	De archieven van de gemeente Wijchen worden met behulp van metadata onderscheiden. In de voorwaarden van de oprichting van de bedrijfsvoeringsorganisatie Werkorganisatie Drunen Wijchen zijn de onthindigevoorwaarden opgenomen (artikel 23 en 23a). Voor archieven van Gemeenschappelijke regelingen en andere vormen van regionale samenwerking buiten de WDW is toezicht/beheer vanuit informatiebeheer nog niet geregeld. Team Informatiebeheer is bezig met het opstellen van een Richtlijn informatiebeheer Gemeenschappelijke Regelingen om dit op te lossen. De richtlijn en de implementatie daarvan zal in 2026 plaatsvinden.
IC 3	**Wordt er gewerkt volgens een gestructureerde aanpak voor de continue kwaliteitsverbetering van het archief- en informatiebeheer?** (VNG Archief KPI's 4.1 en 4.2) Het beheer van archiefbescheiden voldoet aan toetsbare eisen van een door de zorgdrager toegepast kwaliteitssysteem.	Ja	De organisatie beschikt over een vastgesteld kwaliteitssysteem. Als onderdeel hiervan voert team Informatiebeheer jaarlijks een zelfscan uit over de staat van het Archief- en Informatiebeheer binnen de organisatie op basis van de Kilo-light methodiek. Deze zelfscan vormt samen met de evaluatie van het jaarplan de basis voor het nieuwe jaarplan. De zelfscan van 2025 wordt als bijlage toegevoegd bij de toezichtinformatie over het jaar 2025. Elke 3 jaar wordt door de archiefinspecteur van het RAN een archiefverslag opgesteld.
IC 4	**Zijn zowel de fysieke als de digitale bewaaromstandigheden voor de korte termijn op orde?** (VNG Archief KPI 3.1) De in gebruik zijnde archiefruimte of archiefruimten voldoet aan de wettelijke normen.	Deels	Fysiek heeft de gemeente Wijchen 3 depots (Te bewaren archief, vernietigingsarchief en dynamisch archief). Dossiers met een lange bewaartermijn worden in het te bewaren archief geplaatst, wat volledig voldoet aan alle vereisten. De andere ruimtes voldoen niet volledig, op basis van de korte levensduur van de dossiers die in deze archieven worden geplaatst het risico beperkt. Dossiers die binnen de digitale informatiesystemen worden beheerd voldoen aan alle eisen. Wij constateren echter dat binnen de organisatie informatie buiten deze systemen wordt opgeslagen (netwerkschijven en onbeheerde sharepointomgevingen). De organisatie is bezig met de voorbereiding op de overstap naar M365E5, waarmee ieereen binnen een beheerbare omgeving informatie op gaat slaan. De organisatie werkt hiermee samen met het IBoN te Nijmegen. Er is nog geen definitieve datum van overstap bekend.
IC 5	**Zijn zowel de fysieke als de digitale bewaaromstandigheden voor de lange termijn op orde?** (VNG Archief KPI 3.2 en 3.3) De in gebruik zijnde archiefbewaarplaats of archiefbewaarplaatsen voldoet aan de wettelijke normen.	Deels	Zie antwoord bij IC4
IC 6	**Heeft het college een archiefbewaarplaats aangewezen?** (VNG Archief KPI 3.2) Er is een archiefbewaarplaats aangewezen door de zorgdrager.	Ja	In de Beheerregeling Informatiebeheer 2018 van de gemeente Wijchen staan de vereisten beschreven voor de archiefbewaarplaats. Door middel van een overeenkomst heeft de gemeente Wijchen het Regionaal Archief te Nijmegen (RAN) aangewezen als archiefbewaarplaats. Deze overeenkomst is als bijlage toegevoegd bij de toezichtinformatie over het jaar 2025.
IC 7	**Heeft het college een archivaris, middels een aanwijzingsbesluit, aangewezen?** (VNG Archief KPI 4.3) De door de zorgdrager benoemde archivaris is in bezit van het diploma archivistiek en functioneert conform het bepaalde in de artikelen 32, 37 en 40 Aw.	Ja	Volgens de dienstverleningsovereenkomst uit 2025 levert de gemeente Nijmegen een gemeentearchivaris voor de gemeente Wijchen. Deze archivaris is in het bezit van een diploma Archivistiek. De gemeentearchivaris is de beheerder van de archiefbewaarplaats en belast met het toezicht op het beheer van de niet-overgebrachte archieven.
IC 8	**Is de (materiële) staat van zowel fysieke als digitale archiefbescheiden voor zolang als nodig geborgd?** (VNG Archief KPI's 5.4 - 5.6) De archieven, ongeacht hun vorm, bevinden zich in goede materiële staat; ten aanzien van niet vernietigbare (permanent te bewaren) archieven, digitaal of papier, zijn zodanige maatregelen getroffen dat bij het raadplegen na ten minste honderd jaar geen noemenswaardige achteruitgang zal zijn te constateren.	Ja	Fysieke documenten worden alleen verpakt in materialen die voldoen aan de nen-iso normen zoals zuurvrije mappen en hechtingsmaterialen zonder weeknamen. Het zaaksysteem en de vakapplicaties zijn aangesloten conform de gibil en de nen-iso eisen voor duurzaam digitaal informatiebeheer. Het RAN beschikt over een e-depot voor digitale archieven. Het e-depot heeft een koppeling met het collectiebeheersysteem Atlantis voor de terbeschikkingstelling. In oktober 2022 is het e-depot gecertificeerd volgens het CoreTrustSeal. Met dit keurmerk voldoet het e-depot van het RAN aantoonbaar aan de eisen voor een veilige en duurzame digitale bewaarplaats.
IC 9	**Is de gezordende en toegankelijke staat van zowel fysieke als digitale archiefbescheiden geborgd?** (VNG Archief KPI's 5.1 - 5.3, 5.8 - 5.11 en 6.2) De archieven, ongeacht hun vorm, zijn geordend en toegankelijk.	Ja	De toegang van het fysieke archief wordt behaerd in het DMS/zaaksysteem Decos JOIN. De organisatie beheert het digitale archief in daarvoor aangewezen vakapplicaties en het zaaksysteem. Samen met gestructureerde metadata en omschrijvingen wordt de toegankelijkheid van digitale archiefstukken gegaranderd. Het overgebrachte archief van de gemeente Wijchen is toegankelijk en gestructureerd bij de archiefbewaarplaats van het RAN met behulp van het systeem Atlantis
IC 10	**Is de authenticiteit en context van zowel fysieke als digitale archiefbescheiden geborgd?** (VNG Archief KPI's 5.1 - 5.2) De authenticiteit of context van de archiefbescheiden is voldoende gewaarborgd; er is een samenhangend overzicht van archiefbescheiden, ongeacht hun vorm, en er is een metadata schema.	Deels	De gemeente Wijchen heeft voor het fysieke archief een samenhangend overzicht van de archiefbescheiden in het zaaksysteem Decos JOIN. In Decos JOIN en de vakapplicaties is versiebeheer aanwezig, en worden mutaties door gebruikers gelogd. Bij de inrichting van de applicaties hanteren wij de standaardversie van het MDTO van de VNG, maar deze is nog niet specifiek door de organisatie gemapt. De eerste mapping zal plaatsvinden bij de overstap naar een nieuw zaaksysteem, waarvan de aanbesteding begin 2026 zal starten.
IC 11	**Zijn zowel de fysieke als de digitale archiefbescheiden, volgens Archiefwet- en regelgeving, overgebracht naar een archiefbewaarplaats?** (VNG Archief KPI's 7.1 - 7.3) De zorgdrager heeft archiefbescheiden, ongeacht hun vorm, die niet voor vernietiging in aanmerking komen en ouder zijn dan twintig jaar, naar een archiefbewaarplaats overgebracht; - er is een verklaring van overbrenging opgesteld, of; - de overbrenging is opgeschort met machtiging verleend door Gedeputeerde Staten.	Deels	Wij zijn in de afrondende fase van een archiefbeworkingsttraject van de fysieke archieven van de gemeente Wijchen van 1984-1999. Dit traject zal in 2026 afgerond worden. Daarnaast ligt nog 18m aan persoons/woningkaarten van de periode 1920-1994 in het archief van de gemeente Wijchen, met goedkeuring van de gemeentearchivaris zijn deze kaarten nog niet overgebracht. Na overdracht van de archieven van 1984-1999 zal opnieuw gekeken worden naar overbrenging van deze kaarten. De verwachting is dat de digitale bouwvergunningen van de gemeente Wijchen tot 2010 het komende jaar zullen overgebracht worden naar het RAN. Hiervoor moet de nodige metadata verrijkt en gemapt worden voordat dit plaats kan gaan vinden.
IC 12a	**Is er een klanten- of bezoekersreglement voor terbeschikkingstelling, of juist niet, van overgebrachte archiefbescheiden volgens Archiefwet- en regelgeving?** (VNG Archief KPI's 8.1 - 8.3) De overgebrachte archieven zijn openbaar, buiten het bepaalde in de artikelen 15 tot en met 17 Aw; de openbaarheid is slechts op wettelijke gronden beperkt; beperking van de openbaarheid langer dan 75 jaar is verknegen met machtiging van Gedeputeerde Staten; - beperkingen van de openbaarheid zijn opgenomen in de verklaring van overbrenging; - de overgebrachte archieven zijn voor eenieder kosteloos raadpleegbaar; - de overgebrachte archieven zijn voor ieder reproduceerbaar;	Ja	Dit wordt door conform de overeenkomst door het RAN geregeld.
IC 12b	**Heeft het college besluiten genomen over (beperkingen van) de terbeschikkingstelling van overgebrachte archiefbescheiden?** (VNG Archief KPI 8.1 en 8.4) Een of meer van de volgende besluiten van algemene strekking van zorgdragers zijn conform wet en regelgeving en het algemeen belang: - besluit tot openbaarheidsbeperkingen inclusief het ter beschikking stellen van reproducties vanwege de materiële staat van de archiefbescheiden, en; - besluiten tot het negeren van kosten van reproducties en uitleeningen.	Deels	Bij de overbrenging van archiefbescheiden naar het RAN is in de inventaris de openbaarheid van stukken meegenomen. Deze heeft als bijlage gedient voor het besluit voor overbrenging wordt onderschand door de burgemeester. In de overeenkomst met het RAN staan de afspraken omtrent de terbeschikkingstelling van overgebrachte archiefbescheiden vastgelegd onder artikel 2 'Beschikbaarstelling'
IC 13	**Heeft het college besluit(en) voor vervanging volgens Archiefwet- en regelgeving vastgesteld?** (VNG Archief KPI 6.1) De vervanging van archiefbescheiden door reproducties, onder vernietiging van het origineel, is juist en volledig gebeurd; er is een verklaring van vervanging opgesteld.	Nee	Op dit moment is nog geen vastgesteld beleid omtrent Vervanging. Momenteel zijn wij bezig met het afronden van het beleid, waardoor het vastgesteld kan worden. Vaststelling en implementatie van beleid zal in 2026 plaatsvinden.
IC 14	**Zorgt het college dat de archiefbescheiden volgens wet- en regelgeving worden vernietigd of afgezien wordt van de vernietigingsplicht?** (VNG Archief KPI's 6.3 - 6.4) Selectie en vernietiging vindt plaats conform het bepaalde in de regelgeving en er worden verklaringen van vernietiging opgesteld.	Ja	De WDW volgt de geldende selectielijsten. De bewaartermijnen zijn opgenomen in de metadata van de toegangen op de papieren archieven en in de zaaktypen in JOIN Zaak en Document en de vakapplicaties. In 2025 heeft in de gemeente Wijchen de vernietiging van het jaar 2024 plaatsgevonden. Het jaar 2025 zal het komend jaar worden vernietigd. Het afgelopen jaar heeft in alle digitale informatiesystemen met archiefwaardige informatie vernietiging plaatsgevonden conform de vastgestelde richtlijn Vernietigen. Jaarlijkse vernietiging uit de digitale informatiesystemen wordt in 2026 structureel in de vernietigingsplanning opgenomen.
IC 15	**Heeft het college besluit(en) voor vervreemding volgens Archiefwet- en regelgeving vastgesteld in de afgelopen 5 jaar?** (VNG Archief KPI 6.5) Archiefbescheiden zijn vervreemd conform het bepaalde in de regelgeving; er wordt een verklaring van vervreemding opgesteld.	Nee	Niet van toepassing. Voor de archieven van Wijchen is geen sprake van vervreemding van de archiefbescheiden in de afgelopen 5 jaar.
IC 16	**Verloopt de uitleening van overgebrachte archiefbescheiden volgens Archiefwet- en regelgeving?** (VNG Archief KPI 8.5) Archiefbescheiden zijn uitgeleend conform het bepaalde in de artikelen 3,18 en 19 Aw.	Ja	Uitlening van archiefstukken die zijn overgebracht naar het RAN volgen het beleid van het RAN waarbij door ambtenaren opgevraagde dossiers en documenten worden gescand en digitaal verstuurd.

Raad openbaar Wijchen

Dossiernummer	7497
Extern Zaak ID	Z/25/330150
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	29 januari 2026
Agendapunt	5.q
Titel	330150 Informatienota Antwoord op schriftelijke vragen CDA: knelpunten parkeren centrum
Organisatieonderdeel	domein Fysieke leefomgeving - team Gebiedsinrichting
Soort nota	Informatienota
Programma/Paragraaf	P2 Verkeer en vervoer
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Bronkhorst, T. (Twan) van

Bijlagen
330150 Informatienota Antwoord op schriftelijke vragen CDA: knelpunten parkeren centrum
Schriftelijke vraag CDA - Knelpunten parkeren centrum

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
College BenW openbaar Wijchen	13 januari 2026
Stukken Agendacommissie Wijchen	16 januari 2026
Raad openbaar Wijchen	**29 januari 2026**

Voorgesteld besluit

Besluit (Ter kennisneming aangenomen)

De informatienota is ter kennisneming aangenomen.

Openbaar Zaaknummer: 330150

Informatienota voor de Gemeenteraad

Antwoord op schriftelijke vragen CDA: knelpunten parkeren centrum

Collegedatum: 13 januari 2026

Kernboodschap
Het college beschikt over actuele data over de parkeerdruk in het centrum van Wijchen; gemiddeld ligt de bezettingsgraad op drukke momenten rond 82%, met een piek van bijna 94% op 23 december. Extra handhaving op blauwe zones vindt momenteel niet plaats vanwege andere prioriteiten. Vanaf januari 2026 worden boa's getraind om gerichter te handhaven met het nieuwe parkeersysteem. We kiezen ervoor om momenteel geen beleid te ontwikkelen voor het tegengaan van langdurig stallen. Het probleem is beperkt (circa 1% van de parkeercapaciteit) en oplossingen zijn kostbaar en arbeidsintensief.

Eerdere besluiten

Datum	**Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)**

Antwoord van het college
In navolgende tekst beantwoorden wij de gestelde vragen

1. **In welke mate is het college op de hoogte van de parkeerdruk in het centrum van Wijchen? Zijn er al cijfers bekend op basis van nieuwe parkeerverwijssysteem over de parkeerdruk? Zo, ja, kunnen wij daarover geïnformeerd worden.**

Zoals gecommuniceerd bij de beantwoording van de raadsvragen over het parkeergeleidingssysteem zijn de parkeersensoren operationeel. Er is dus data over de parkeerdruk en -duur.

In bijlage 1 is data te zien van de maand december. Op de meeste dagen ligt het drukste moment rond 14.00, met gemiddeld 82%. Het drukste moment was op 23 december met een bezettingsgraad van 93.97% tussen 14.00 en 15.00.
Gemiddeld werd een parkeerplaats met sensor op 23 december door 7,57 auto's gebruikt.

2. **Is de gemeente al extra aan het handhaven op het overschrijden van de parkeerduur van twee uur op de blauwe zones? Zo nee, wanneer gaat dit gebeuren?**

We handhaven niet extra op blauwe zones. Dit komt doordat handhaving op andere aandachtsgebieden, waar directe inzet nodig is, hoger geprioriteerd is. We houden wel regulier toezicht op de blauwe zones.
In januari 2026 krijgen de boa's uitleg over het nieuw ingevoerde parkeersysteem en sensoren. Daar worden de nodige autorisaties geregeld om gerichter te kunnen handhaven.

Dit loopt hand in hand met het uitbreiden van de blauwe zone in het centrum van Wijchen nabij de Bolster en Dorsvlegel. Dit is op verzoek van de centrumondernemers en in verband met de werkzaamheden voor Tussen Kasteel en Wijchens Meer.

3. **Kunt u ons informeren wat de stand van zaken is naar aanleiding van onze schriftelijke vragen en de antwoorden van 4 januari 2024 met betrekking tot het verzoek om langdurig stallen van voertuigen, zoals oldtimers, op de verschillende parkeerplaatsen te voorkomen en de toezegging dat dit wordt opgepakt?**

Samen met CMW, BIZ en Horeca Wijchen hebben we afgesproken dat de partijen zelf de eigenaren van oldtimers gaan aanspreken met behulp van flyers. De gemeente heeft hier geen rol in omdat er geen juridische grondslag is, het zijn immers openbare parkeerplaatsen.

In de zomer van 2024 zijn er twee opties uitgewerkt voor het aanpakken van langdurig stallen van voertuigen.
1. Het instellen van betaald parkeren vanaf 24/48 uur.
2. Het aanpassen van het Apv waardoor het parkeren na 24/48 uur niet toegestaan is in parkeergarages.

Bij het uitwerken van deze opties werd duidelijk dat ze beide niet haalbaar zijn. Hieronder staan de argumenten:

Langdurig parkeren wordt met beide opties ook verboden in openbare parkeergarages.
Dat kan problemen opleveren voor mensen die een op vakantie gaan, met de trein reizen of voor inwoners die de auto niet dagelijks gebruiken.

De oplossing is duur of arbeidsintensief, terwijl het probleem klein is.
Bij observaties in 2024 en 2025 in de parkeergarages Oostflank en Station zijn er voertuigen aangetroffen die gestald waren. Begin januari 2024 ging dit om 11 voertuigen (waarvan 7 in de Oostflank). Eind december 2025 ging dit om 12 voertuigen (waarvan 9 in de Oostflank). In de Parkeergarage Oostflank zijn 155 openbare parkeerplaatsen. In de Parkeergarage Station zijn 200 openbare parkeerplaatsen. Het gaat om 4% van de parkeerplaatsen in parkeergarages. In, en rondom, het centrum van Wijchen zijn ruim 1200 openbare parkeerplaatsen beschikbaar; ongeveer 1%. Gezien de parkeerdruk in het centrum (zie vraag 1) is dit nog geen probleem.

Het instellen van betaald parkeren heeft alle kosten van betaald parkeren, zonder de baten.
Voor het instellen van betaald parkeren vanaf 24/48 uur, worden kosten (investeringen) gemaakt die bij betaald parkeren horen, de parkeeropbrengsten voor lang parkeren zullen hier niet tot in verhouding staan. Met ruim 900 gratis parkeerplaatsen, buiten de parkeergarages, rondom het centrum zal bijna niemand een parkeertarief gaan betalen.

Het is arbeidsintensief werk om het te handhaven via de Apv route.
De handhaving op de Apv dient, bij meldingen, uitgevoerd te worden door Boa's. Zij moeten meerdere controlerondes uitvoeren in de parkeergarages. Dit moet minimaal twee keer met een tussenliggende periode van 24/48 uur. Bij de eerste ronde moeten

mogelijke overtreders gemarkeerd worden. Als het voertuig er na 24/48 uur nog staat en het voertuig niet is verplaatst, is de eigenaar in overtreding en kan er een boete uitgeschreven worden. Als het voertuig wel verplaatst is, zelfs als dat binnen de parkeergarage zelf is, begint een nieuwe termijn van 24/48 uur te lopen zodra er een nieuwe eerste controleronde wordt gedaan. Zie ook antwoord 2.

4. **Waarom is dit niet opgenomen in het nog te behandelen raadsdocument 'Uitvoering Handhaving Strategie VTH'?**

De Uitvoerings- en Handhavingsstrategie VTH gaat over het op te zetten VTH-proces. Er is geen juridische grondslag op het handhaven van langdurig parkeren of stallen van voertuigen. Dit soort thema's over toezicht en handhaving horen niet in de Uitvoerings- en Handhavingsstrategie VTH, maar passen beter in een uitvoeringsprogramma.

5. **Is er al beleid voor langdurig parkeren in parkeergarage de Oostflank? Zo nee, wanneer komt dit?**

Er is momenteel geen beleid voor langdurig parkeren in de parkeergarage de Oostflank. Gezien de investering en het geringe effect op de openbare parkeercapaciteit kiezen we hier op dit moment niet voor.

6. **Bent u bereid om voor de Oostflank een blauwe zone in te stellen of kosten in rekening te brengen voor oldtimers en/of motorrijtuigen die langer dan 24 uur in de parkeergarage staan (waarbij bewoners Oostflank zijn vrijgesteld of een parkeervergunning krijgen)?**

We kiezen niet voor een vorm van betaald parkeren voor voertuigen die langer dan een bepaalde periode worden geparkeerd. De parkeergarage is een openbare parkeerplaats. Zie ook het antwoord op vraag 3.

De parkeerplaatsen worden niet met een parkeervergunning exclusief bestemd voor een aantal inwoners. Met het uitbreiden van de blauwe zones (Bolster en Dorsvlegel) is er balans in kort en lang parkeren. De Oostflank is daarom niet meegenomen in de uitbreiding.

Bijlage 1 Uitsneden data DPVS

Bezettingsspercentages:

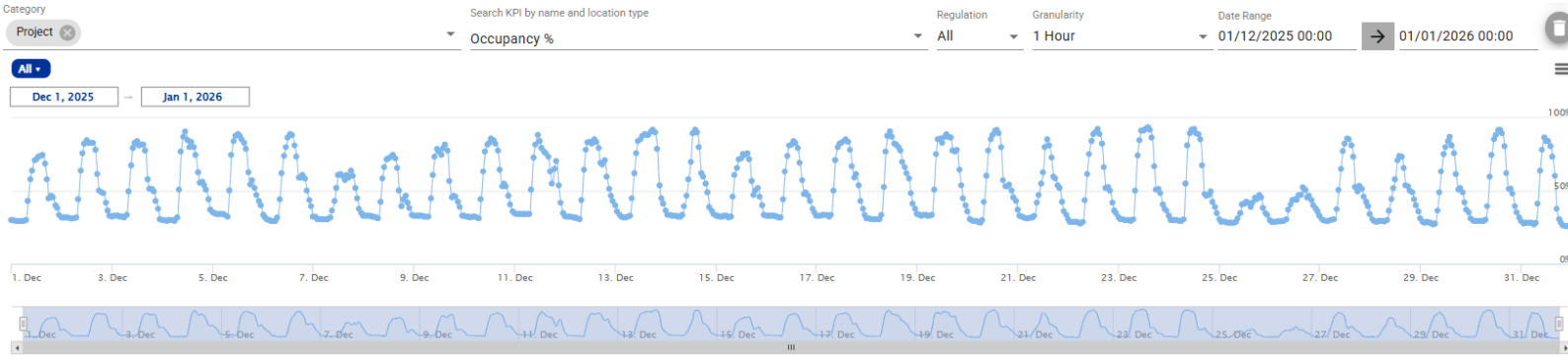

Top 5 van december:

1. 23 december tussen 14.00 en 15.00 – 93.97%
2. 22 december tussen 14.00 en 15.00 – 92.83%
3. 23 december tussen 13.00 en 14.00 – 92.30%
4. 24 december tussen 12.00 en 13.00 – 92.30%
5. 13 december tussen 18.00 en 19.00 – 92,26%

De Gemeenteraad van Wijchen

Knelpunten parkeren centrum

Schriftelijke vraag van CDA Wijchen

Ingediend: 4 december 2025

Aanleiding:

Het is momenteel erg lastig voor bezoekers van het centrum van Wijchen om een parkeerplaats te vinden. Dit gaat ten koste van de kwaliteitsbeleving van het centrum en kost de ondernemers omzet.

Het CDA Wijchen heeft hiervoor al gewaarschuwd in 2020. Destijds werd door het college aangegeven dat er een overschot aan parkeerplaatsen is. Op dit moment wordt dat niet ervaren door de ondernemers in het centrum.

Door de bouw van TKWM zijn er parkeerplaatsen vervallen op het Europaplein en is de druk toegenomen op de overige parkeerplaatsen. Dit zorgt met name aan de oost kant van het centrum voor een grote parkeerdruk. Ook de tijdelijke parkeerplaats in de Kasteeltuin is inmiddels goed bezet.

Parkeerplaats de Bolster krijgt meer blauwe zone parkeerplaatsen op korte termijn, maar ook De Bolster gaat op termijn verdwijnen voor parkeerplaatsen door de bouw van TKWM. Daardoor wordt de druk nog groter op de overige parkeerplaatsen. Het zoekverkeer is fors toegenomen.

De Oostflank is een mooie parkeergarage, maar zoals het CDA Wijchen op 4 januari 2024 al heeft aangegeven staan er veel oldtimers langdurig geparkeerd voor de winterstalling. Dit is niet de bedoeling van deze parkeerplaatsen. Hierover zijn destijds door onze fractie vragen gesteld. Het college heeft toen aangegeven dat Team verkeer hier mee bezig zou gaan en dat Team Handhaving zou gaan controleren op naleving van de ‘huisregels’.

Op parkeerplaats de Dorsvlegel staan ook veel motorrijtuigen langdurig gestald van bewoners, maar ook van (fastfood)bezorgdiensten. Dit verkleint de capaciteit van het parkeren voor centrum bezoekers en leidt tot ergernis.

Ondernemers en de horeca in het centrum storen zich aan het feit dat klanten niet kunnen parkeren.

<u>Vragen:</u>

- In welke mate is het college op de hoogte van de parkeerdruk in het centrum van Wijchen? Zijn er al cijfers bekend op basis van nieuwe parkeerverwijssysteem over de parkeerdruk?
    - Zo, ja, kunnen wij daarover geïnformeerd worden.
- Is de gemeente al extra aan het handhaven op het overschrijden van de parkeerduur van twee uur op de blauwe zones?
    - Zo nee, wanneer gaat dit gebeuren?
- Kunt u ons informeren wat de stand van zaken is naar aanleiding van onze schriftelijke vragen en de antwoorden van 4 januari 2024 met betrekking tot het verzoek om langdurig stallen van voertuigen, zoals oldtimers, op de verschillende parkeerplaatsen te voorkomen en de toezegging dat dit wordt opgepakt?
- Waarom is dit niet opgenomen in het nog te behandelen raadsdocument 'Uitvoering Handhaving Strategie VTH'?
- Is er al beleid voor langdurig parkeren in parkeergarage de Oostflank?
    - Zo nee, wanneer komt dit?
- Bent u bereid om voor de Oostflank een blauwe zone in te stellen of kosten in rekening te brengen voor oldtimers en/of motorrijtuigen die langer dan 24 uur in de parkeergarage staan (waarbij bewoners Oostflank zijn vrijgesteld of een parkeervergunning krijgen)?

Namens de fractie van het CDA

Björn Derksen

NL

Raad openbaar Wijchen

Dossiernummer	7506
Extern Zaak ID	Z/25/331001
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	29 januari 2026
Agendapunt	5.r
Titel	331001 Informatienota Contouren Masterplan Das Wijchen
Organisatieonderdeel	domein Bestuur, Strategie en Projecten - team Strategische projecten en advies
Soort nota	Beslisnota
Programma/Paragraaf	
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Gerrits, G.W.R. (Geert)

Bijlagen
331001 Informatienota Contouren Masterplan Das Wijchen

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
College BenW openbaar Wijchen	13 januari 2026
Stukken Agendacommissie Wijchen	16 januari 2026
Raad openbaar Wijchen	**29 januari 2026**

Voorgesteld besluit

De gemeenteraad besluit:

De informatienota Contouren Masterplan Das Wijchen voor kennisgeving aan te nemen.

Besluit (Ter kennisneming aangenomen)

De gemeenteraad besluit:

De informatienota Contouren Masterplan Das Wijchen voor kennisgeving aan te nemen.

Openbaar Zaaknummer: Z/25/331001

Informatienota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Contouren Masterplan Das Wijchen

Collegedatum: 13 januari 2026

Kernboodschap
De gemeente Wijchen loopt op meerdere locaties en in meerdere projecten aan tegen een uitvoerbaarheidsknelpunt vanwege de aanwezigheid van de das. Wijchen respecteert de flora en fauna in onze woon- en leefomgeving. Tegelijkertijd hebben we te maken met grote maatschappelijke opgaven op het gebied van woningbouw, economie, energie en maatschappelijke opvang. Om de uitvoerbaarheidsknelpunten te doorbreken zijn de gemeente Wijchen, provincie Gelderland en Das en Boom voornemens gezamenlijk een 'Masterplan Das Wijchen' op te stellen. Ook hebben we hierover afstemming met de gemeente Heumen, de gemeente Berg en Dal en met het Ministerie van BZK. Er hebben diverse sessies plaatsgevonden om de contouren en uitgangspunten van het Masterplan Das Wijchen gezamenlijk te bepalen.

Eerdere besluiten

Datum	**Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)**
	nvt

Toelichting

Algemeen
De ontwikkeling van een Masterplan Das Wijchen is nadrukkelijk niet bedoeld om de das boven andere waarden van natuur, flora en fauna te plaatsen. De aanleiding om een Masterplan Das Wijchen te ontwikkelen is omdat de das een grote ruimtelijke impact heeft op de ontwikkeling van bijvoorbeeld woningen, maatschappelijke voorzieningen of bedrijventerreinen. Een belangrijke basis voor het Masterplan Das Wijchen is dat met de uitgangspunten zoals nu opgenomen ook gewerkt wordt aan de robuuste ontwikkeling van het Gelders Natuurnetwerk en de Groene Ontwikkelingszone rondom de kern Wijchen.

Ontwikkeling van Wijchen

Schaarse ruimte
In het Strategisch Kompas 2035 is opgenomen dat Wijchen doorgroeit naar de gemeente met tussen de 45.000 en 50.000 inwoners. Daarmee houden we onze voorzieningen op peil, gaan we de krapte op de arbeidsmarkt tegen en sluiten we aan bij de regionale opgave rondom wonen. Maar we willen de dorpse kwaliteiten wel behouden. Daarom vindt de grootste groei plaats rondom de kern Wijchen en vindt in de omliggende dorpskernen organische groei plaats.

Ook andere opgaven doen in steeds grotere mate een beroep op de schaarse ruimte. Denk aan de ontwikkeling van circulaire economie, bedrijventerreinen en de opgave

rondom energie én het versterken van onze mooie uitloop- en natuurgebieden en agrarische waarden. De gemeente Wijchen wil graag ontwikkelen en daarbij een goede balans blijven houden tussen buitengebied en bebouwd gebied. Kortom; we willen goede keuzes maken om zowel ruimte te bieden aan onze boeren, het groen, de natuur, recreatiemogelijkheden en uitloopgebieden als aan nieuwe plekken om goed te wonen, te werken en energie op te wekken. Dit aansluitend bij de Verstedelijkingsstrategie en het Regioarrangement van de Groene Metropoolregio. De gemeente Wijchen is hierin bereid om een rol te spelen in de regionale opgaven die er liggen.

Grenzen aan groei

Die totale toenemende ruimtevraag bij de opgaven maakt dat de gemeente Wijchen genoodzaakt is keuzes te maken. En die keuzes maakt de gemeente door grenzen te stellen. De gemeente Wijchen wil een eerste stap zetten door keuzes te maken waar welke groei plaats kan vinden, maar vooral waar ruimte ontstaat voor meer toekomstbestendige natuur, recreatie, en uitloop-, leef- en werkgebieden. Hierbij uit te gaan van bestaand beleid, ambities uit het Strategisch Kompas en de criteria die als leidende principes opgenomen zijn in het regioarrangement Meer Land, Meer Stad. De verdere uitwerking van de verkenning zal op een later moment ook gedeeld worden met uw gemeenteraad.

Das in Wijchen

Uit ecologische inventarisaties is gebleken dat er op veel plaatsen rond en zelfs in de dorpen van Wijchen dassen aanwezig zijn en dat deze gebruik maken van de agrarische percelen, recreatiegebieden en andere ruimten om te foerageren. Voor een groot deel bevinden de dassenburchten zich in het Gelders Natuurnetwerk en de Groene Ontwikkelingszone rondom de kern Wijchen. In toenemende mate bevindt het leefgebied van de das zich zelfs in het bebouwde gebied. Dit is een gevaar voor de das én het belemmerd de gemeente Wijchen om binnen het bebouwde gebied verder te ontwikkelen.

De wens van gemeente is het verhogen van de kwaliteit van een voldoende ruim en robuust leefgebied en het bereikbaar maken en houden van dit leefgebied. Verstoring van de das dient te worden voorkomen. Daartoe moeten nader uit te werken maatregelen worden genomen.

Uitgangspunten Masterplan Das Wijchen

De das op verschillende locaties

In de sessies tussen de gemeente Wijchen, provincie Gelderland en Das en Boom wordt onderscheid gemaakt tussen drie verschillende type locaties van leefomgeving van de das. Een eerste uitgangspunt voor het masterplan is dat op die verschillende type locaties anders met de dassen en compensatie om wordt gegaan.

Type 1

Leefgebied in een Gelders Natuurnetwerk of in een Groene Ontwikkelingszone: Hier heeft de das het primaat. Stedelijke ontwikkeling in dit gebied is niet toegestaan.

Type 2
Landelijk gebied *ruim* buiten het Gelders Natuurnetwerk en Groene Ontwikkelingszone, daarmee dus buiten de invloedssfeer van de das die in het Gelders Natuurnetwerk woont: Stedelijke ontwikkeling is hier in principe mogelijk, inclusief compensatie binnen het territorium.

Type 3
Stedelijk gebied / in de bebouwde kom: Stedelijke ontwikkeling is mogelijk en het leefgebied kan gerealiseerd en/of versterkt worden in het Gelders Natuurnetwerk of Groene Ontwikkelingszone. Er blijft een zorgplicht aanwezig waardoor dassen wel gefaciliteerd moeten worden om zelf nieuwe plek te zoeken richting landelijk gebied/ Gelders Natuurnetwerk of Groene Ontwikkelingszone.

Duidelijke grenzen in een integrale afweging
In het Masterplan Das Wijchen worden duidelijk de grenzen van de bovenstaande locatie-typering gemarkeerd op een kaart. Door ergens ruimte te bieden aan het een, ontstaat op die manier ook ruimte voor het ander.

De ruimtelijke ontwikkeling van de kern Wijchen is beperkt. Er zijn op basis van een eerste ruimtelijke verkenning op basis van bestaand beleid nog wel mogelijkheden om uit te breiden. Deze uitbreidingslocaties worden in het Masterplan Das Wijchen verder uitgewerkt en beoordeeld. Denkrichting in het Masterplan Das Wijchen is om deze locaties de locatietypering 3 te geven in relatie tot de das, waardoor er ruimte ontstaat om te ontwikkelen.

Tegelijkertijd wordt in het Masterplan Das Wijchen een nader te bepalen hoofdstructuur aangewezen voor het leefgebied van dassen. Voor een groot deel is deze al beleidsmatig vastgelegd in het Gelders Natuurnetwerk en de Groene Ontwikkelingszone die rondom de kern Wijchen ligt (zie bijlage 1). Een groot deel van de bekende dassenburchten rondom de kern Wijchen liggen in deze hoofdstructuur.

Juridische borging
Voor de juridische borging wordt gekeken naar de bekende maatregelenpakketten en richtlijnen zoals opgenomen in bijvoorbeeld het Kennisdocument Das van BIJ12, zodat de toekomstige inrichting van de groene en deels openbare ruimte en de kernrandzones zo goed mogelijk aansluiten bij de behoeften van de das. Alleen in overleg met Das en Boom en de provincie Gelderland kan in uitzonderlijke gevallen, desgewenst door alle partijen, afgeweken worden van het kennisdocument. In het Masterplan zoeken we in gezamenlijkheid naar waar deze afwijking gewenst is.

Op deze wijze wordt vanuit de gemeente een zorgvuldige integrale afweging gemaakt tussen de verschillende (algemene) belangen, waaronder naast het belang van (het leefgebied van) de das ook belangen als urgente woningbouwlocaties de ruimte krijgen die ze nodig hebben. Tegelijkertijd zijn we met de provincie Gelderland aan het onderzoeken hoe de juridische borging plaats gaat vinden. Hier zijn verschillende mogelijkheden voor, denk aan een soortenmanagementplan, provinciale regeling of via provinciale coördinatie. Hierin werken we ook samen met de gemeente Heumen en Berg en Dal. Vanuit het Ministerie van BZK wordt gekeken of de omgevingswet hierin mogelijkheden biedt.

Gevolgen

Met deze informatienota informeren we de gemeenteraad over de uitgangspunten voor het Masterplan Das Wijchen. De informatienota heeft geen gevolgen in zichzelf. De verdere uitwerking van het Masterplan Das Wijchen zal uiteindelijk ter besluitvorming voor komen te liggen aan de gemeenteraad.

Communicatie

Deze informatienota is ter kennisname van de stand van zaken om te komen tot het Masterplan Das Wijchen.

Uitvoering of Vervolgstappen

Masterplan Das Wijchen
- Contouren gereed: eind januari 2026
- Uitwerken concrete maatregelpakketten: februari 2026
- Opstellen Masterplan Das Wijchen: maart 2026
- Bestuurlijke bespreking Masterplan Das Wijchen: april 2026

Afstemming gemeenten Heumen en Berg en Dal over vorm gezamenlijke aanpak:
- Ambtelijke afstemming: januari/februari/maart 2026
- Bestuurlijk gesprek: april 2026

Onderzoek Provincie Gelderland juridische borging:
- Uitvoering onderzoek: januari/februari 2026
- Bespreking uitkomsten: maart 2026

De uitkomsten van de bovenstaande stappen zullen leiden tot een Masterplan Das Wijchen dat naar verwachting Q3 2026 ter besluitvorming richting de gemeenteraad zal gaan.

Geheimhouding:
n.v.t.

Bijlage 1: Kaarten Groene Ontwikkelingszone en Gelders Natuurnetwerk

Bijlage 1: Kaarten Groene Ontwikkelingszone en Gelders natuurnetwerk

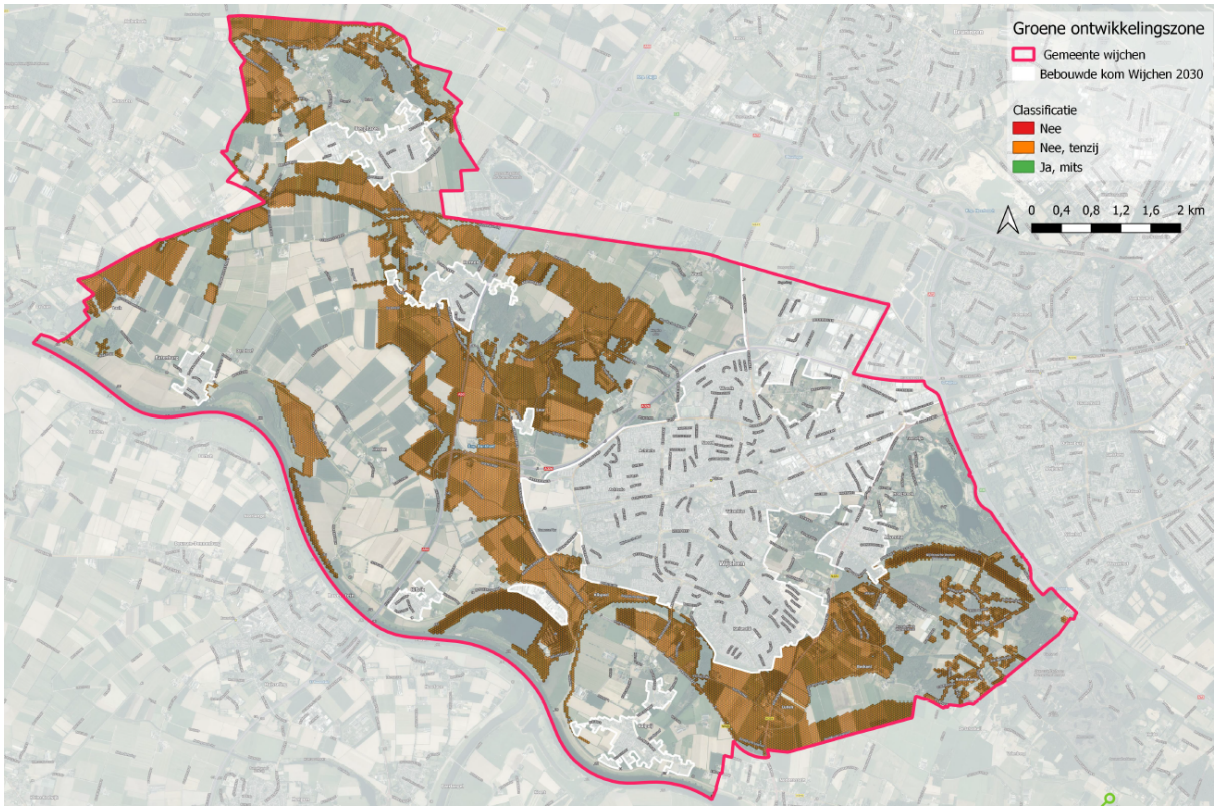

Kaart Groene ontwikkelingszone

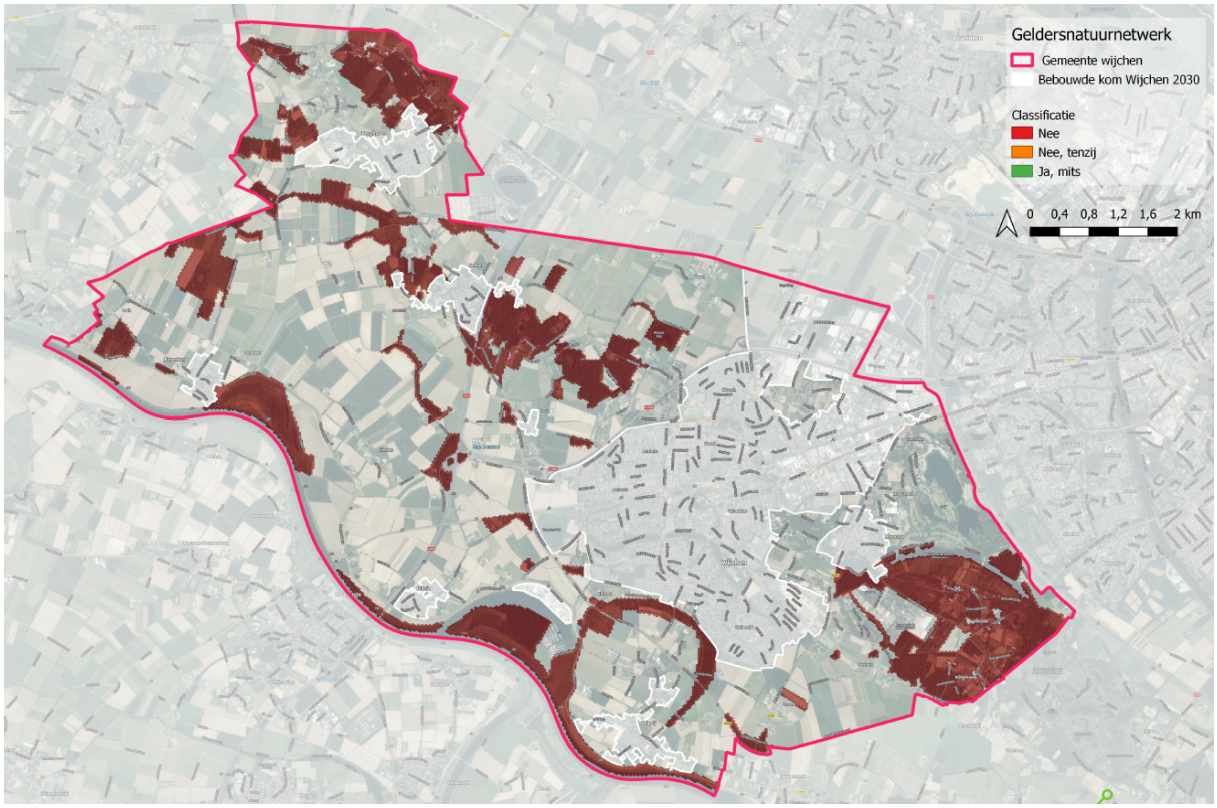

Kaart Gelders Natuurnetwerk

Raad openbaar Wijchen

Dossiernummer	7376
Extern Zaak ID	Z/23/130081
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	29 januari 2026
Agendapunt	6.a
Titel	130081 Beslisnota Bestemmingsplan Kerkenweide te Bergharen; herstelbesluit
Organisatieonderdeel	domein Fysieke leefomgeving - team Gebiedsontwikkeling
Soort nota	Beslisnota
Programma/Paragraaf	P8 Wonen en bouwen
Portefeuillehouder(s) Wijchen	Gerrits, G.W.R. (Geert)

Bijlagen
130081 Beslisnota Bestemmingsplan Kerkenweide te Bergharen; herstelbesluit
notitie; Aanpassingen bestemmingsplan Kerkenweide te Bergharen vs4
Bergharen Kerkenweide_Toelichting
Bergharen Kerkenweide_Regels
Bergharen Kerkenweide_Bijlagen bij regels_Bijlage 1 Verkeersadvies
Bergharen Kerkenweide_Bijlagen bij regels_Bijlage 2 Cultuurhistorische effectanalyse
Bergharen Kerkenweide_Bijlagen bij regels_Bijlage 3 Beeldkwaliteitsplan
Bergharen Kerkenweide_Bijlagen bij regels_Bijlage 4 Cultuurhistorische waarderingskaart
Bergharen Kerkenweide_Bijlagen bij regels_Bijlage 5 Beleidsnota cultuurhistorie
Bergharen Kerkenweide_Bijlagen bij regels_Bijlage 6 Parkeerbeleidsplan gemeente Wijchen
Bergharen Kerkenweide_Bijlagen bij toelichting_Bijlage 1 Beeldkwaliteitsplan
Bergharen Kerkenweide_Bijlagen bij toelichting_Bijlage 10 Watertoetsresultaat
Bergharen Kerkenweide_Bijlagen bij toelichting_Bijlage 11 Waterhuishoudings- en infiltratieplan
Bergharen Kerkenweide_Bijlagen bij toelichting_Bijlage 2 Verkennend bodemonderzoek
Bergharen Kerkenweide_Bijlagen bij toelichting_Bijlage 3 Stikstofberekening
Bergharen Kerkenweide_Bijlagen bij toelichting_Bijlage 4 Quickscan ecologie
Bergharen Kerkenweide_Bijlagen bij toelichting_Bijlage 5 Boomeffectanalyse
Bergharen Kerkenweide_Bijlagen bij toelichting_Bijlage 6 Archeologisch bureauonderzoek

Bergharen Kerkenweide_Bijlagen bij toelichting_Bijlage 7 Archeologisch inventariserend veldonde
Bergharen Kerkenweide_Bijlagen bij toelichting_Bijlage 8 Cultuurhistorische analyse
Bergharen Kerkenweide_Bijlagen bij toelichting_Bijlage 9 Verkeersadvies
Bijlage 12 Aanpassingen bp Kerkenweide te Bergharen nav tussenuitspraak raad van State
Plankaart Kerkenweide (18-9-2023)

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
College BenW openbaar Wijchen	9 december 2025
Stukken Agendacommissie Wijchen	17 december 2025
Raad openbaar Wijchen	**29 januari 2026**

Voorgesteld besluit

de Gemeenteraad besluit:

1. De regels en toelichting van het bestemmingsplan Kerkenweide te Bergharen, vastgesteld op 8 oktober 2023, te wijzigen zoals vastgelegd in de notitie ‘Aanpassingen bestemmingsplan Kerkenweide te Bergharen naar aanleiding van de tussenuitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State van 8 oktober 2025 ‘.

Besluit (Aangenomen)

de Gemeenteraad besluit:

1. De regels en toelichting van het bestemmingsplan Kerkenweide te Bergharen, vastgesteld op 8 oktober 2023, te wijzigen zoals vastgelegd in de notitie ‘Aanpassingen bestemmingsplan Kerkenweide te Bergharen naar aanleiding van de tussenuitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State van 8 oktober 2025 ‘.

Openbaar Zaaknummer: Z/23/130081

Beslisnota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Bestemmingsplan Kerkenweide te Bergharen; herstelbesluit

Collegedatum: 9 december 2025

Voorgesteld besluit
de Gemeenteraad besluit:

1. De regels en toelichting van het bestemmingsplan Kerkenweide te Bergharen, vastgesteld op 8 oktober 2023, te wijzigen zoals vastgelegd in de notitie ‘Aanpassingen bestemmingsplan Kerkenweide te Bergharen naar aanleiding van de tussenuitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State van 8 oktober 2025 ‘.

Aanleiding
De gemeenteraad heeft op 29 februari 2024 het bestemmingsplan Kerkenweide Bergharen vastgesteld. Dit bestemmingsplan maakt de bouw van 23 woningen mogelijk. Tegen het vastgestelde bestemmingsplan is beroep ingesteld bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (hierna Afdeling) door een drietal omwonenden. Eén van deze omwonenden heeft later het beroep ingetrokken. De Afdeling heeft op 8 oktober 2025 een tussenuitspraak gedaan naar aanleiding van het beroep van omwonenden. De Afdeling komt tot de conclusie dat de door de appelanten aangedragen inhoudelijk punten ongegrond zijn. Echter, de Afdeling concludeert ook dat drie voorwaardelijke verplichtingen in het bestemmingsplan niet correct, of in ieder geval onduidelijk zijn. De gemeente Wijchen krijgt nu de mogelijkheid om dit te herstellen via een bestuurlijke lus. Dit betekent dat de gemeenteraad de mogelijkheid wordt geboden om de voorwaardelijke verplichtingen in de regels van het bestemmingsplan aan te passen. Het plan hoeft niet opnieuw ter inzage te worden gelegd. In de notitie 'Aanpassingen bestemmingsplan Kerkenweide te Bergharen naar aanleiding van de tussenuitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State van 8 oktober 2025’ is opgenomen op welke manier de gemeente de drie voorwaardelijke verplichtingen aanpast om te komen aan de uitspraak van de Afdeling. Het gaat om de voorwaardelijke verplichting ten aanzien van cultuurhistorie, de voorwaardelijke verplichting met betrekking tot verkeerskundige maatregelen en de voorwaardelijke verplichting met betrekking tot de waterberging.

Eerdere besluiten

Datum	**Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)**
29-02-2024	Besluit tot vaststelling van he bestemmingsplan ‘Kerkenweide te Bergharen (zaaknummer Z/23/130081).

Gewenst resultaat
Met de voorgestelde aanpassingen in de planregels wordt tegemoet gekomen aan de uitspraak van de Afdeling om een drietal voorwaardelijke verplichtingen in de planregels aan te passen.

Argumenten

1.1. Wanneer de aanpassingen niet worden doorgevoerd zal de Afdeling het bestemmingsplan vernietigen.

De aanpassingen zijn nodig om het bestemmingsplan in stand te houden. Wanneer de gemeente de geboden mogelijkheid om het bestemmingsplan aan te passen niet opvolgt zal de Afdeling het bestemmingsplan waarschijnlijk vernietigen. Dit betekent dat de geplande 23 woningen niet gerealiseerd kunnen worden. Dit is onwenselijk.

1.2. De voorgestelde aanpassingen hebben geen impact op het woningbouwplan.

De aanpassingen die worden voorgesteld betreffen drie voorwaardelijke verplichtingen in het bestemmingsplan. Voorgesteld wordt om de voorwaardelijke verplichting voor cultuurhistorie uit het bestemmingsplan te halen, omdat cultuurhistorie voldoende is geborgd. Ten aanzien van de voorwaardelijke verplichting voor de verkeerskundige maatregelen wordt voorgesteld om deze verplichting te verplaatsen naar het artikel Wonen, deels te herschrijven en te plaatsen onder de 'specifieke gebruiksregels'. Ten aanzien van de voorwaardelijke verplichting voor de waterberging wordt voorgesteld om de verplichting aan te passen zodat de verplichting beter aansluit bij de waterbergingsmaatregelen zoals die zijn voorzien in het waterhuishoudkundig plan. Voor een nadere inhoudelijke toelichting verwijzen wij naar de notitie 'Aanpassingen bestemmingsplan Kerkenweide te Bergharen naar aanleiding van de tussenuitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State van 8 oktober 2025'.

De aanpassingen die worden voorgesteld hebben geen impact op het woningbouwplan zelf.

Tegenargumenten en risico's

1.1 Het raadsbesluit tot vaststelling van het bestemmingsplan wordt vernietigd als er geen gehoor wordt gegeven aan toepassing van de bestuurlijke lus.

In de tussenuitspraak van 8 oktober 2025 draagt de Afdeling uw raad op om de drie voorwaardelijke verplichtingen in het bestemmingsplan Kerkenweide Bergharen aan te passen en het bestemmingsplan te herstellen. Geeft uw raad geen gehoor aan deze opdracht, dan wordt genoemd besluit door de Afdeling vernietigd.

Financiële gevolgen
Niet van toepassing.

Communicatie
In het Gemeenteblad maken we bekend dat het bestemmingsplan gewijzigd is vastgesteld. Het gewijzigde bestemmingsplan komt op de landelijke website https://omgevingswet.overheid.nl/regels-op-de-kaart
We informeren de appelanten persoonlijk over dit besluit.

Inwonersparticipatie
Niet van toepassing.

Uitvoering of Vervolgstappen
Nadat uw raad het herstelbesluit heeft genomen wordt de Afdeling hierover geïnformeerd. Het besluit wordt op de wettelijke wijze bekend gemaakt.

Geheimhouding:
Niet van toepassing.

Advies
Het team 'juridisch advisering fysieke leefomgeving' is nauw betrokken bij het topstellen van de notitie 'Aanpassingen bestemmingsplan Kerkenweide te Bergharen naar aanleiding van de tussenuitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State van 8 oktober 2025 '.

Aanpassingen bestemmingsplan Kerkenweide te Bergharen naar aanleiding van de tussenuitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State van 8 oktober 2025.

Inleiding

De Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (hierna, de Afdeling) heeft op 8 oktober 2025 een tussenuitspraak gedaan naar aanleiding van de beroepen tegen het bestemmingsplan Kerkenweide te Bergharen. De Afdeling komt tot de conclusie dat drie voorwaardelijke verplichtingen in het bestemmingsplan niet correct zijn. De gemeente krijgt de mogelijkheid om de voorwaardelijke verplichtingen aan te passen. Het gaat om de voorwaardelijke verplichting ten aanzien van cultuurhistorie (artikel 5.3.4), de voorwaardelijke verplichting met betrekking tot verkeerskundige maatregelen (artikel 4.3.1) en de voorwaardelijke verplichting met betrekking tot de waterberging (Artikel 5.3.5). In deze notitie is opgeschreven op welke manier de gemeente Wijchen opvolging geeft aan de tussenuitspraak.

Verwerking in het bestemmingsplan Kerkenweide

Op basis van deze notitie wordt het bestemmingsplan Kerkenweide aangepast. Het identificatienummer van het bestemmingsplan met de wijzigingen wordt NL.IMRO.0296.BHRVeldsestraat-VG02. In de toelichting van het bestemmingsplan zal in hoofdstuk 8 een extra paragraaf worden toegevoegd met als kop ‘aanpassing bestemmingsplan Kerkenweide te Bergharen naar aanleiding van de tussenuitspraak van de Afdeling van 8 oktober 2025’. Deze notitie zal als bijlage worden toegevoegd aan de toelichting van het bestemmingsplan.

Voorwaardelijke verplichting – cultuurhistorische effectanalyse (artikel 5.3.4. van de planregels)

De Afdeling concludeert dat het artikel geen voorwaardelijke verplichting betreft, maar een specifiek gebruiksverbod. Verder concludeert de Afdeling dat de regel onduidelijk is. Tot slot vraagt de Afdeling zich af hoe de regel zich verhoudt tot de dubbelbestemming “waarde – cultuurhistorisch waardevol gebied”.

Motivering van het besluit.

Het artikel is overbodig, omdat bureau BAAC al ten tijde van de vaststelling van het bestemmingsplan heeft beoordeeld dat de bouw- en gebruiksmogelijkheden van het bestemmingsplan niet tot aantasting van cultuurhistorische waarden leiden. Met andere woorden: als de bouw en het gebruik plaatsvinden overeenkomstig de regels van het bestemmingsplan, zijn daarmee ook de cultuurhistorische waarden geborgd zodat het woningbouwplan geen onevenredige gevolgen heeft voor cultuurhistorie. Verwezen wordt naar de in het kader van de ruimtelijke onderbouwing door bureau BAAC opgestelde Cultuur Historische Effectrapportage (hierna CHER). Het CHER is opgesteld op basis van het stedenbouwkundig plan. Het stedenbouwkundig plan is de basis van de verbeelding van het bestemmingsplan. Het cultuurhistorisch onderzoek inventariseert welke historisch-geografische waarden in het gebied aanwezig zijn. Vervolgens is beoordeeld wat het effect van de geplande herinrichting van het gebied, zoals vastgelegd op de plankaart, is op de aanwezige cultuurhistorische waarden. Op basis van de onderzoeksresultaten wordt vervolgens een conclusie getrokken over de gevolgen van het plan met het oog op cultuurhistorische effecten en waarden. In de CHER wordt de volgende conclusie getrokken:

Op basis van het bovenstaande kan daarom de conclusie worden getrokken dat hoewel de geplande herinrichting van het gebied een deel van de historisch-geografische waarden (namelijk 'open agrarisch gebied') van het plangebied schaadt, deze ontwikkeling valt binnen een bestaande ontwikkeling waarbij het bebouwde gebied zich vanaf de Dorpsstraat over het voormalige akkergebied heeft uitgebreid. Tevens valt daarbij op te merken dat de geplande herinrichting zorgt voor een zachtere overgang naar het agrarische gebied dan momenteel het geval is én het gebied weer openbaar toegankelijk maakt, zoals in het verleden ook sprake van was. Er is daarom, zeker gezien de middelmatige waardering van het gebied, geen onevenredige aantasting van de cultuurhistorische waarden.

Daarnaast is het bij het plan horende stedenbouwkundig plan getoetst door de monumentencommissie en de dorpsbouwmeester. Zij hebben een positief advies afgegeven voor het plan. Ook het Beeld Kwaliteitsplan (hierna BKP) is getoetst en van een positief advies voorzien door welstand. Het BKP is door de gemeenteraad vastgesteld en daarmee verankerd in de gemeentelijk welstandsnota. Dit betekent dat bij de vergunningaanvraag voor bouwen ook aan het BKP moet worden getoetst.

De derde reden waarom de voorwaardelijke verplichting kan vervallen heeft te maken met de dubbelbestemming 'Waarde – Cultuurhistorisch waardevol gebied' (artikel 8 van de planregels). Deze dubbelbestemming is voor het gehele plangebied van toepassing en is bedoeld om de cultuurhistorische waarden te beschermen. Op basis van het artikel kunnen vergunningen worden afgegeven voor werken en werkzaamheden, maar alleen als de genoemde werkzaamheden geen onevenredige aantasting van de cultuurhistorische waarden met zich meebrengen. Dat deze dubbelbestemming geen betrekking heeft op het bouwen van woningen doet er niet aan af dat het plan hiermee een aanvullende waarborg heeft voor cultuurhistorische waarden.

Concluderend waarborgt het plan, de planregels en de plankaart die zijn vertaald uit het door de monumentencommissie en de dorpsbouwmeester getoetste stedenbouwkundig plan, ook gelet op de middelmatige waardering van de cultuurhistorische waarden in het gebied, dat geen onevenredige aantasting van de cultuurhistorische waarden zal plaatsvinden.

Gelet op en in aanvulling op het bovenstaande zijn er in het vergunningenproces toetsmomenten die cultuurhistorie en ruimtelijke kwaliteit borgen. Een voorwaardelijke verplichting met betrekking tot cultuurhistorie voegt dus niets extra toe. Het laten vervallen van de voorwaardelijke verplichting als opgenomen in artikel 5.3.4 van de planregels schaadt aldus de rechtsbescherming van appellanten niet.

<u>Aanpassingen aan de voorwaardelijke verplichting in het bestemmingsplan</u>

- Het artikel 5.3.4. komt te vervallen.
- In hoofdstuk 6.3 van de toelichting staat een verantwoording van de regels. Ten aanzien van artikel 5 (Wonen) is er ook een alinea opgenomen voor de voorwaarde over cultuurhistorie. Deze alinea kan verwijderd worden. Het gaat om 2 zinnen onderaan blz. 51 van de toelichting. De volgende zinnen worden weggelaten: *Middels een voorwaardelijke verplichting is echter wel geborgd dat voor elke omgevingsvergunning voor het bouwen van een woning advies ingewonnen wordt bij de monumentencommissie en dat aan de conclusies van het CHER recht wordt gedaan. Hiermee is de cultuurhistorische waarde geborgd.*

Voorwaardelijke verplichting verkeerskundige maatregelen (artikel 4.3.1)

De Afdeling concludeert dat de betreffende regel eigenlijk een specifiek gebruiksverbod betreft waaraan getoetst moet worden bij de vergunningverlening. Verder concludeert de Afdeling dat de regel bij de bestemming 'wonen' hoort. De Afdeling is van mening dat een regeling ook de instandhouding moet borgen.

Motivering van het besluit.

Door deze planregels weg te halen uit artikel 4 en te verplaatsen naar Artikel 5 (Wonen), de voorwaardelijke verplichting te plaatsen onder de 'specifieke gebruiksregels' en te herschrijven, wordt tegemoet gekomen aan de uitspraak van Afdeling. Het ligt niet voor de hand om de verkeersmaatregelen te koppelen aan de bouw, maar de verkeersmaatregelen moeten wel gerealiseerd zijn wanneer het plan wordt opgeleverd. In de hieronder weergegeven voorwaardelijke verplichting is de instandhouding van de verkeersmaatregelen geborgd.

Aanpassingen aan de voorwaardelijke verplichting in het bestemmingsplan

- Artikel 4.3.1. wordt in zijn geheel geschrapt;.
- De voorwaardelijke verplichting voor de verkeerskundige maatregelen wordt opgenomen in artikel 5 (Wonen);
- De voorwaardelijke verplichting komt in plaats van artikel 5.3.4, omdat deze regel vervalt.
- Tekstvoorstel voorwaardelijke verplichting:
  Voorwaardelijke verplichting - verkeerskundige maatregelen
  Het gebruik van de woningen in het bestemmingsplan Kerkenweide overeenkomstig artikel 5.1. is uitsluitend toegestaan indien en voor zover de verkeerskundige maatregelen nummer 1, 2 en 3, zoals deze zijn opgenomen in het in Bijlage1 opgenomen Verkeersadvies zijn uitgevoerd en in stand worden gehouden.
- De regel in artikel 4.3.1 lid b; 'Tot een met de bestemming strijdig gebruik wordt in ieder geval gerekend het gebruik ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van verkeer - calamiteitenontsluiting' anders dan ten behoeve van langzaam verkeer en calamiteiten' wordt verplaatst naar Artikel 11.1. Strijdig gebruik.

Voorwaardelijke verplichting – waterberging (artikel 5.3.5)

De Afdeling concludeert dat de voorwaardelijke verplichting voor waterberging niet duidelijk in artikel 5.3.5. van de planregels is neergelegd. Het is niet duidelijk aan welke normen ten tijde van de vergunningverlening moet worden getoetst. De Afdeling geeft aan dat op het moment van vaststelling van het bestemmingsplan duidelijk moet zijn aan welke eisen moet worden voldaan. Hierbij kan verwezen worden naar wat in de plantoelichting is opgenomen. Het verwijzen naar toekomstige regels acht de Afdeling onvoldoende concreet.

Motivering van het besluit.

De voorwaardelijke verplichting is concreet gemaakt op basis van de waterbergingsopgave die in de toelichting van het bestemmingsplan is benoemd en die is gebaseerd op het waterhuishoudkundig plan deel 1. De realisatie van de waterberging is gekoppeld aan het gebruik van de woningen, omdat de waterberging in eerste instantie is bedoeld voor de nieuwe woningen. Verder is in het artikel geborgd dat de waterberging ook in stand wordt gehouden.

Aanpassingen aan de voorwaardelijke verplichting in het bestemmingsplan

De voorwaardelijke verplichting voor waterberging in artikel 5.3.5. vervangen voor de volgende tekst:

Het gebruik van gronden en bouwwerken voor de activiteiten als bedoeld in deze bestemming is uitsluitend toegestaan indien voldaan wordt aan de volgende regels:

a. *In het plangebied wordt voldoende waterberging gerealiseerd zoals benoemd in hoofdstuk 5.11.5. van de toelichting van het bestemmingsplan. Dit betekent dat voor het openbaar gebied, te weten de bestemmingen 'Verkeer' en 'Groen', voldoende bergingscapaciteit gerealiseerd moet worden om een bui van T=100+10% op te vangen. Dit betekent een bergingscapaciteit van minimaal 214 m3. Voor de woonkavels zal eveneens voldoende bergingscapaciteit gerealiseerd moeten worden om een bui van T=100+10% op te vangen. Dit betekent dat per woonkavel een waterbergende voorziening getroffen wordt van 66,4 mm per m2 verhard oppervlakte;*
b. *De waterberging voor het openbaar gebied wordt opgeleverd 1 jaar na start bouw van de eerste woning;*
c. *De waterberging voor de woonkavels is gereed 1 jaar na de start bouw van de woningen;*
d. *De waterbergingen als bedoeld onder a duurzaam in stand worden gehouden.*

Bestemmingsplan

Bergharen, Kerkenweide

Uw specialist in

Omgevingsvergunningen

Wijzigingsplannen

Bestemmingsplannen

Rood voor Rood - Ruimte voor Ruimte

Ruimtelijk advies

BJZ.nu - Ruimtelijke plannen en advies

Vestiging Almelo
Twentepoort Oost 16a
7609 RG Almelo

T 0546 454 466

Vestiging Zwolle
Dr. van Wiechenweg 2
8025 BZ Zwolle

E info@bjz.nu

Vestiging Utrecht
Wattbaan 51
3439 ML Nieuwegein

Vestiging Groningen
Helperpark 284
9723 ZA Groningen

December 2025

Vastgesteld

“Bestemmingsplan Bergharen, Kerkenweide”

Plan: Bestemmingsplan “Bergharen, Kerkenweide”
Plantype: Bestemmingsplan
Status: Vastgesteld
IMRO-nummer: NL.IMRO.0296. BHRVeldsestraat-VG02

BJZ.nu
ruimtelijke plannen en advies

Almelo, Groningen, Utrecht, Zwolle
0546 - 45 44 66 | info@bjz.nu | www.bjz.nu

TOELICHTING

INHOUDSOPGAVE

HOOFDSTUK 1 INLEIDING 6

1.1 AANLEIDING 6
1.2 LIGGING VAN HET PLANGEBIED 6
1.3 DE BIJ HET PLAN BEHORENDE STUKKEN 7
1.4 HUIDIGE PLANOLOGISCHE REGIME 7
1.5 LEESWIJZER 8

HOOFDSTUK 2 HUIDIGE SITUATIE 9

2.1 HISTORISCHE SITUATIE BERGHAREN 9
2.2 HET PLANGEBIED 9

HOOFDSTUK 3 PLANBESCHRIJVING 11

3.1 ALGEMEEN 11

HOOFDSTUK 4 BELEIDSKADER 14

4.1 RIJKSBELEID 14
4.2 PROVINCIAAL BELEID 16
4.3 REGIONAAL BELEID 18
4.4 GEMEENTELIJK BELEID 19

HOOFDSTUK 5 MILIEU- EN OMGEVINGSASPECTEN 23

5.1 GELUID 23
5.2 BODEMKWALITEIT 24
5.3 LUCHTKWALITEIT 25
5.4 EXTERNE VEILIGHEID 26
5.5 MILIEUZONERING 27
5.6 GEUR 30
5.7 ECOLOGIE 31
5.8 ARCHEOLOGIE & CULTUURHISTORIE 33
5.9 BESLUIT MILIEUEFFECTRAPPORTAGE 38
5.10 VERKEER EN PARKEREN 40
5.11 WATERASPECTEN 43

HOOFDSTUK 6 JURIDISCHE ASPECTEN EN PLANVERANTWOORDING 49

6.1 INLEIDING 49
6.2 OPZET VAN DE REGELS 49
6.3 VERANTWOORDING VAN DE REGELS 51

HOOFDSTUK 7 ECONOMISCHE UITVOERBAARHEID 53

HOOFDSTUK 8 INSPRAAK & VOOROVERLEG 54

8.1 VOOROVERLEG 54
8.2 INSPRAAK 54
8.3 ZIENSWIJZEN 55
8.4 AANPASSING BESTEMMINGSPLAN KERKENWEIDE TE BERGHAREN NAAR AANLEIDING VAN DE TUSSENUITSPRAAK VAN DE RAAD VAN STATE VAN 8 OKTOBER 2025 55

BIJLAGEN BIJ DE TOELICHTING 56

BIJLAGE 1 BEELDKWALITEITSPLAN 56

BIJLAGE 2 VERKENNEND BODEMONDERZOEK 56
BIJLAGE 3 STIKSTOFBEREKENING 56
BIJLAGE 4 QUICKSCAN ECOLOGIE 56
BIJLAGE 5 BOMENEFFECTANALYSE 56
BIJLAGE 6 ARCHEOLOGISCH BUREAUONDERZOEK 56
BIJLAGE 7 ARCHEOLOGISCHE INVENTARISEREND VELDONDERZOEK 56
BIJLAGE 8 CULTUURHISTORISCHE EFFECTRAPPORTAGE 56
BIJLAGE 9 VERKEERSADVIES 56
BIJLAGE 10 WATERTOETS 56
BIJLAGE 11 WATERHUISHOUDKUNDIG PLAN 56
BIJLAGE 12 AANPASSINGEN BESTEMMINGSPLAN KERKENWEIDE TE BERGHAREN NAAR AANLEIDING VAN DE TUSSENUITSPRAAK VAN DE RAAD VAN STATE VAN 8 OKTOBER 2025 56

HOOFDSTUK 1 INLEIDING

1.1 Aanleiding

Aan de westkant van het dorp Bergharen bevinden zich agrarische cultuurgronden. Initiatiefnemer is voornemens de betreffende gronden te ontwikkelen met woningbouw, teneinde te kunnen voorzien in de woningbehoefte voor het dorp Bergharen. Concreet gaat het om het realiseren van 23 woningen in een groene setting, aansluitend op de bestaande kern. Het gaat om zowel vrijstaande woningen, tweekappers en rijwoningen. De gemeente Wijchen heeft een positief principebesluit genomen waar voorwaarden aan zijn verbonden.

De beoogde ontwikkeling is niet in overeenstemming met het geldende bestemmingsplan, aangezien de gronden zijn voorzien van een agrarische bestemming. Een bestemmingsplanherziening is nodig om de ontwikkeling juridisch-planologisch mogelijk te maken.

Het voorliggend bestemmingsplan is opgesteld om bovengenoemde concrete ontwikkelingen een juridisch kader te geven. In voorliggend bestemmingsplan wordt aangetoond dat de voorgenomen ontwikkeling in overeenstemming is met een goede ruimtelijke ordening en vanuit ruimtelijk en planologisch oogpunt verantwoord is.

1.2 Ligging van het plangebied

Het plangebied ligt ten westen van de kern Bergharen. In de volgende afbeelding is het plangebied indicatief weergegeven.

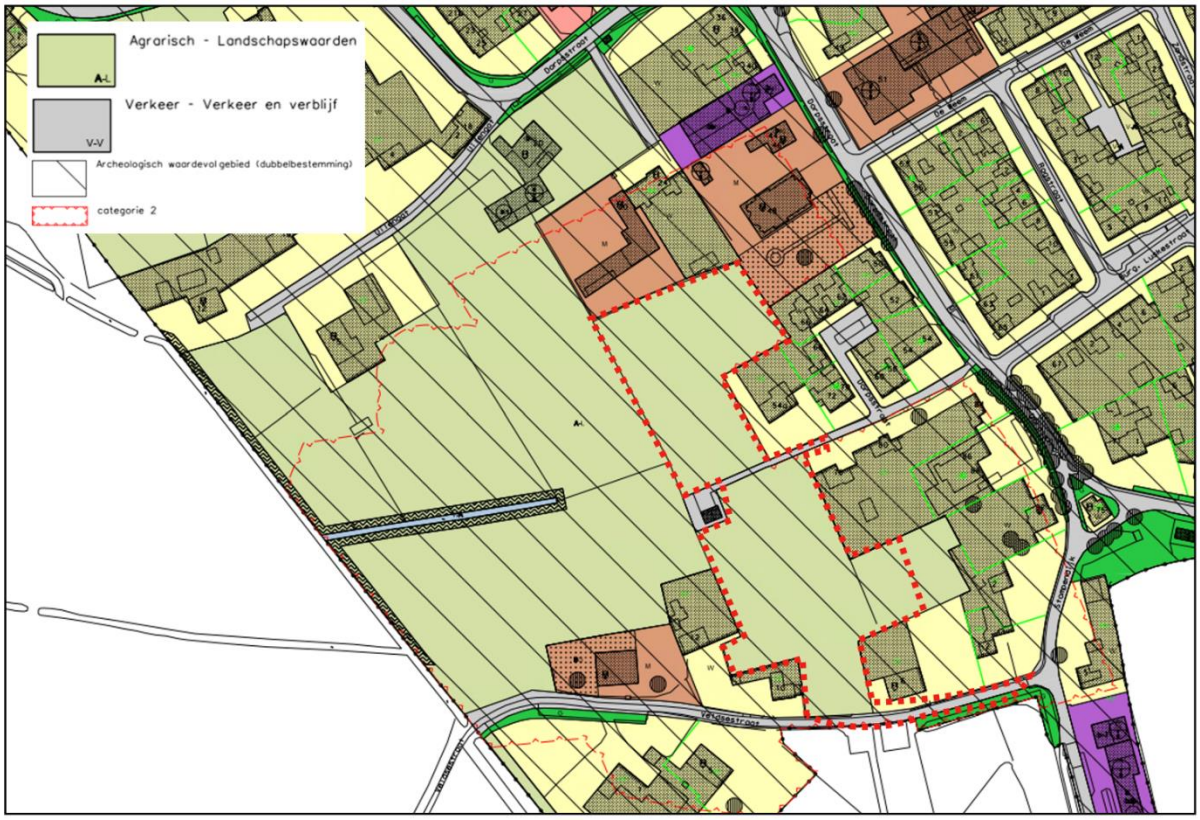

Afbeelding 1.1: Ligging van het plangebied ten opzichte van de kern Bergharen (Bron: PDOK)

1.3 De bij het plan behorende stukken

Het "Bestemmingsplan Bergharen, Kerkenweide" bestaat uit de volgende stukken:

- verbeelding (tek.nr. NL.IMRO.0296. BHRVeldsestraat-VG02) en een renvooi;
- regels (met bijbehorende bijlagen).

Op de verbeelding zijn de bestemmingen van de in het plan begrepen gronden weergegeven. In de regels zijn bepalingen opgenomen om de uitgangspunten van het plan zeker te stellen. Het plan gaat vergezeld van een toelichting. De toelichting geeft een duidelijk beeld van het bestemmingsplan en van de daaraan ten grondslag liggende gedachten, maar maakt geen deel uit van het juridisch bindende deel van het bestemmingsplan.

1.4 Huidige planologische regime

1.4.1 Algemeen

Het plangebied bevindt zich binnen de grenzen van het bestemmingsplan "Bergharen", welke door de gemeente Wijchen is vastgesteld op 10 november 2011. Tevens geldt het paraplupplan "Cultuurhistorie Wijchen", welke door de gemeente Wijchen is vastgesteld op 3 mei 2017. Hierna is een uitsnede van de verbeelding van het geldende bestemmingsplan opgenomen. Het plangebied is rood omkaderd.

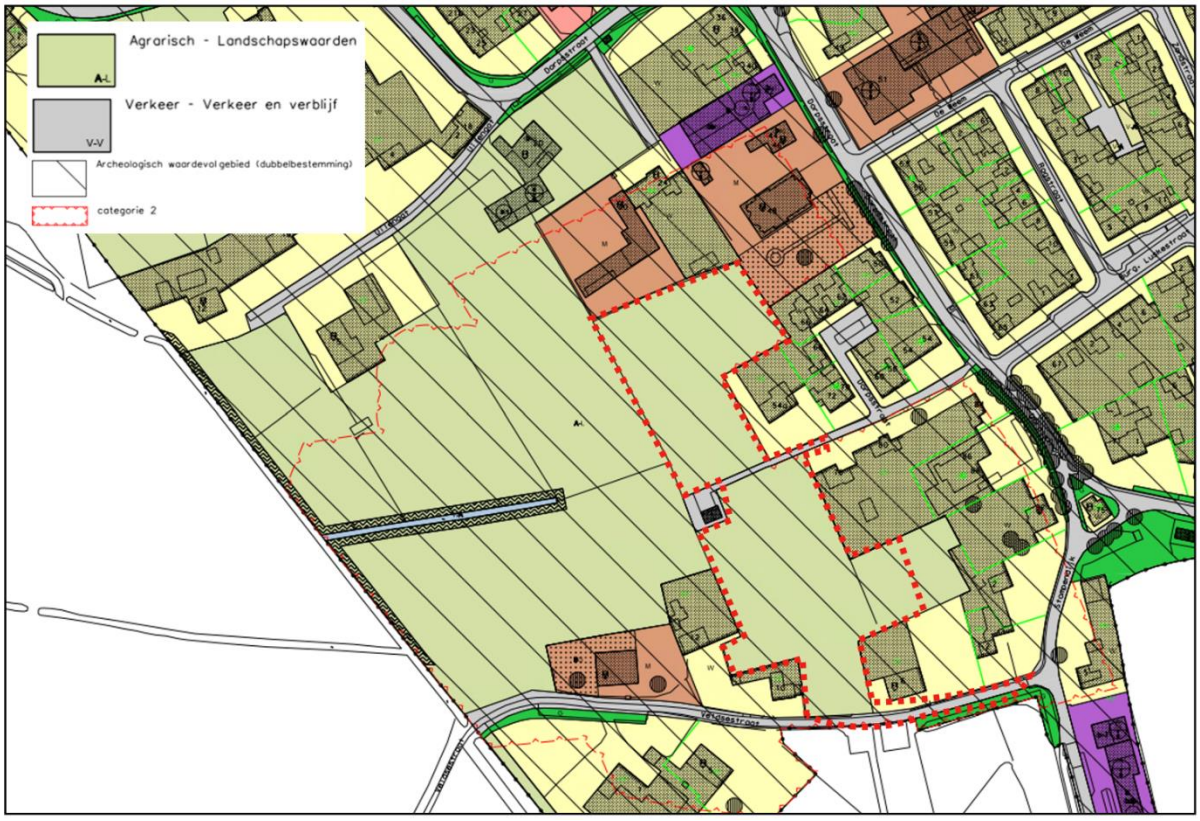

Afbeelding 1.2: Uitsnede geldende bestemmingsplan (Bron: Ruimtelijkeplannen.nl)

1.4.2 Beschrijving geldende bestemmingen

Gronden met de bestemming 'Agrarisch – Landschapswaarden' zijn met name bestemd voor het agrarische grondgebruik. Op de gronden mogen geen gebouwen worden gebouwd.

Gronden met de bestemming 'Verkeer – Verkeer en Verblijf' zijn met name bestemd voor wegen, voet- en fietspaden. Er is een aanduiding opgenomen voor een nutsvoorziening, ter plaatse van het gemaal.

Gronden met de bestemming Wonen zijn met name bestemd voor wonen, met dien verstande dat het bestaande aantal woningen is toegestaan. Woningen dienen binnen een bouwvlak te worden gebouwd.

De voor "Archeologisch waardevol gebied (dubbelbestemming)" aangewezen gronden zijn mede bestemd voor de bescherming van archeologische waarden, onderscheiden in archeologisch gebied (hoge waarde) en archeologisch verwachtingsgebied. De aanduiding 'archeologisch gebied (hoge waarde)' geeft aan dat de gronden bestemd zijn voor een archeologisch gebied met een hoge waarde.

Tot slot geldt dat het plangebied op basis van het bestemmingsplan "Parapluplan Cultuurhistorie Wijchen" voorzien is van de dubbelbestemming 'Waarde – Cultuurhistorie'. De voor 'Waarde - Cultuurhistorisch waardevol gebied' aangewezen gronden zijn, behalve voor de andere daar voorkomende bestemming(en), mede bestemd voor het behoud, beheer en versterking van de cultuurhistorische waarden

1.4.3 Strijdigheid

Op gronden met de agrarische bestemming is het bouwen en gebruiken van woningen niet mogelijk. Er is een passend actueel kader nodig teneinde de woningbouwontwikkeling mogelijk te maken. Binnen de bestemming 'Verkeer – Verkeer- en Verblijfsgebied' is er geen sprake van strijdigheden, echter maken deze gronden deel uit van het plangebied, aangezien de Dorpsstraat en de Veldsestraat worden aangepast ten behoeve van de ontwikkeling.

Daarnaast dient te worden aangetoond dat er geen sprake is van aantasting van de cultuurhistorische waarden van het plangebied, vanwege de dubbelbestemming 'Waarde – Cultuurhistorie'.

1.5 Leeswijzer

Na deze inleiding wordt in hoofdstuk 2 ingegaan op de kern Bergharen en wordt tevens een beschrijving van de huidige situatie in het plangebied gegeven.

Hoofdstuk 3 bevat de planbeschrijving.

In hoofdstuk 4 wordt ingegaan op het beleidskader. Hierin wordt het beleid van het Rijk, provincie Gelderland en de gemeente Wijchen beschreven.

In hoofdstuk 5 passeren alle relevante milieu- en omgevingsaspecten de revue.

In de hoofdstukken 6 en 7 wordt respectievelijk ingegaan op de juridische aspecten/planverantwoording en de economische uitvoerbaarheid van het project.

Hoofdstuk 8 gaat in op vooroverleg en de inspraak.

HOOFDSTUK 2 HUIDIGE SITUATIE

2.1 Historische situatie Bergharen

De kern Bergharen is een landelijke kern die oorspronkelijk is ontstaan langs de diverse wegen door dit gebied. Hierdoor is een kenmerkend dorpsbeeld ontstaan met boerderijen op zandgronden, de weiden in de komkleigronden aan de zuidzijde en aan de noordzijde een reliëfrijk gebied met akkers en bosschages. Het dorp manifesteert zich duidelijk in het landschap.

De oudste kern van het huidige dorp ligt in de onmiddellijke omgeving van de middeleeuwse dorpskerk. De oude lintbebouwing is met name langs de Dorpsstraat nog herkenbaar. De bebouwing wordt hier gekenmerkt door een ruime, informele verkaveling. Langs de Dorpsstraat is sprake van een verspringende rooilijn met lichte richtingsverdraaiingen tussen de panden. Hierdoor wordt de zelfstandigheid van de bouwmassa's benadrukt. De zelfstandigheid komt daarnaast tot uitdrukking door de openheid tussen de panden. De kaprichting is wisselend, evenals het bouwen in één of twee bouwlagen. Het uitbreidingswijkje ten oosten van de Dorpsstraat heeft een meer regelmatig karakter.

2.2 Het plangebied

Het plangebied maakte lange tijd deel uit van een relatief open akkergebied, omgeven door een vrij ijl bebouwingslint aan de noord-, oost- en zuidzijde. Specifiek vormden de Hervormde kerk ten westen van het plangebied en later ook de Katholieke kerk ten noordoosten van het plangebied ijkpunten in het landschap. Hoewel de bebouwingslinten als gevolg van de begroeiing op de erven en langs de wegen een vrij gesloten karakter hebben gehad, was andersom vanaf de omringende wegen sprake van zichtlijnen op het plangebied. De aanwezigheid van een netwerk van kerkenpaden in en langs het plangebied zorgde er verder voor dat het plangebied toegankelijk en beleefbaar was en de overgang tussen de bebouwde omgeving en het omringende gebied geleidelijk.

In de loop van de 20e eeuw zijn de bestaande bebouwingslinten steeds verder verdicht als gevolg van zowel de toenemende bebouwing als door de plaatsing van heggen en schuttingen. Ook het deel ten zuiden van het plangebied is daarbij bebouwd geraakt. De bouw van het klooster ten noorden van het plangebied in het begin van de vorige eeuw was het begin van een ontwikkeling waarbij de akkers tussen de bebouwingslinten langzamerhand bebouwd raakten. De oude paden door het plangebied zijn verdwenen, evenals de zichtlijnen vanaf de omringende wegen. Uitzondering hierop vormen de gaten in de oude bebouwingslinten tussen de Veldsestraat 6 en 10 ten zuiden van het plangebied en tussen de Dorpsstraat 20 en het Uilengat 5 ten noordwesten van het plangebied. De overgang tussen de bebouwde omgeving van het omringende agrarische gebied is overwegend scherp.

Momenteel is het plangebied overwegend in agrarisch gebruik. Centraal binnen het plangebied bevindt zich een klein gemaalgebouw. Aan de oostzijde bevindt zich de kern van Bergharen, aan de noord- en zuidzijde liggen bebouwingslinten. Aan de westzijde grenst het plangebied aan agrarische cultuurgrond. In de volgende afbeeldingen zijn een luchtfoto en enkele straatbeelden van het plangebied weergegeven.

Afbeelding 2.1: Luchtfoto plangebied (Bron: Provincie Gelderland)

Afbeelding 2.2: Straatbeelden plangebied, gezien vanaf de Veldsestraat (onder) en Uilengat (boven) (Bron: Google Streetview)

HOOFDSTUK 3 PLANBESCHRIJVING

In hoofdstuk 2 is een beschrijving van het plangebied gegeven. In dit hoofdstuk wordt op de ontwikkeling zelf ingegaan.

3.1 Algemeen

De gewenste ontwikkeling bestaat uit het realiseren van 23 grondgebonden woningen, bestaande uit tien rijwoningen, vier rijwoningen voor senioren, vier twee-onder-één kap woningen en zes vrijstaande woningen, waarvan één tuinwoning. De gemeente Wijchen vindt het belangrijk dat een substantieel deel van de woningen betaalbaar moet zijn, bestaande uit goedkope koop of sociale huur. Hierover zijn met de gemeente afspraken gemaakt. 50% van de woningen hebben een prijs van onder de 250.000 euro en worden daarmee als betaalbaar aangemerkt.

De woningen zullen bestaan uit twee bouwlagen met kap. De goot- en bouwhoogte bedragen maximaal 6 en 11 meter. De woningen voor senioren zullen levensloopbestendig worden vormgegeven. Bij alle woningen is er ruimte voor een bijgebouw van maximaal 60 m^2.

De woningen worden gebouwd aan een nieuw aan te leggen straat, die vanaf de Veldsestraat richting het noorden loopt. Ten behoeve van de ontwikkeling zal de Veldsestraat opgewaardeerd worden. Tevens komt er een ontsluiting via de Dorpsstraat. Dit betreft een calamiteitenontsluiting en langzaamverkeersverbinding die kan worden afgesloten. Onder 'verkeer en parkeren' wordt hier uitgebreid op ingegaan.

Om de landschappelijke en cultuurhistorische kwaliteit te behouden en versterken wordt uitgegaan van zogenaamd 'dun' bouwen. Dit betekent dat er doorzichten behouden zullen blijven en dat de woningen in een ruimtelijke, ontspannen opzet worden gesitueerd. Binnen het plangebied zullen groene plekken bewaard blijven. Zo is er sprake van circa 4.500 m^2 collectief groen. Ook blijven veel zichtlijnen gehandhaafd. Met name de zichtlijnen naar de twee kerken zijn van belang. Het is de bedoeling dat er sprake is van een luchtige open rand die veldjes en boomgaarde insluiten en zo een zachte overgang vormen naar het omringende agrarische land, waarbij alle bestaande woningen in de kern zoveel mogelijk hun vrije uitzicht behouden. Onder 'archeologie en cultuurhistorie' wordt hier uitgebreid op ingegaan.

In de volgende afbeelding is een plattegrond van de gewenste ontwikkeling weergegeven. In de daaropvolgende afbeeldingen zijn een vogelvluchtimpressie en een weergave van de typologie weergegeven.

Afbeelding 3.1: Uitsnede beoogde ontwikkeling (Bron: La4sale)

Afbeelding 3.2: Landschappelijke inpassing (Bron: LA4sale)

Afbeelding 3.3: Vogelvluchimpressie (Bron: B+O Architectuur en stedenbouw)

Voor het geheel is een beeldkwaliteitsplan opgesteld, die als bijlage 1 is opgenomen. Het beeldkwaliteitsplan beschrijft de gewenste beeldkwaliteit van de bebouwing en de buitenruimte en bevat toetsbare criteria. Het is een verbindend element tussen landschap, architectuur en stedenbouw. Het plan geeft aanbevelingen en richtlijnen voor de vormgeving van bebouwing en inrichting van de ruimte. Het beeldkwaliteitsplan is als bijlage 1 toegevoegd aan het bestemmingsplan. Het beeldkwaliteitsplan zal separaat, gelijk met de vaststelling

van het bestemmingsplan, aan de gemeenteraad worden aangeboden ter vaststelling en zal vervolgens als toetsingskader gebruikt worden bij aanvraag voor de omgevingsvergunningen voor het bouwen van de woningen. Hierna wordt op de belangrijkste uitgangspunten ingegaan.

Algemeen

- Uitgangspunt is dat de nieuwe bouwvolumes een samenhangend geheel vormen, maar moeten ook weer niet teveel op elkaar lijken. Dit om te voorkomen dat het plangebied een uitbreidingswijk wordt waar telkens dezelfde woning wordt herhaalt. Dit betekent dat wanneer er een woning ontwikkelt wordt met bepaalde materialen, het de voorkeur verdient dat deze materialen niet bij een ander bouwblok in dezelfde verschijningsvorm terug komen. Hierbij kan worden aangemerkt dat het gebruik van pannen als dakbedekking en baksteen of hout als gevelbekleding vaker voor mogen komen. Doel van de uitgangspunten is daarom om eenheid te creëren met een natuurlijke verscheidenheid, die tegelijk ook een duidelijke binding uitstraalt.
- Uitzondering is het hof achter de katholieke kerk. Hier is sprake van een gebied met een extra hoge beeldwaarde. Van belang is om de impact op de monumenten en directe omgeving zo gering mogelijk te houden. De woningen in het hofje dienen daarom een strek samenhangend beeld op te roepen.

Vormgeving

- Het plangebied is onderverdeeld in een Dorpse en een Landelijke zone, beide met een eigen karakter.
- De zone aangrenzend aan de katholieke begraafplaats krijgt een dorps karakter. De huizen vormen een hof en krijgen een eenduidige kleurstelling en materialisatie, waardoor zij een ensemble vormen en in sfeer en uitstraling aansluiten op de monumentale beeldkwaliteit van de kerk en pastoriewoning. Het hoofdmateriaal dat hier wordt toegepast is rode baksteen, zodat de kleurstelling nauw verwant is aan de kleuren die elders in Bergharen voorkomen. De woonhuizen zijn rijker gedetailleerd en hebben verfraaiingen in het metselwerk.
- In het zuidelijke deel behoort het woonhuis dat grenst aan de bestaande bebouwing ook tot de dorpse zone. Deze komt op het erf van een bestaande woning dat zich van de straat afkeert. De nieuwe woning zal met zijn voorgevel op de nieuwe weg georiënteerd zijn, zodat deze de verbinding legt tussen de nieuwe en bestaande structuur. De vormgeving sluit aan op de elegante dorpse uitstraling en is rijker gedetailleerd dan het bestaande huis.
- De overige woonhuizen krijgen een meer landelijk karakter. Deze sfeer en uitstraling komt tot uiting in de materialisatie en detaillering. Ook zijn deze bouwblokken in het bestemmingsplan voorzien van een lagere goothoogte. Hout kan hier in toenemende mate als gevelmateriaal worden toegepast. De detaillering is modern, doch sober en refereert naar de agrarische bebouwingstypologie van het buitengebied. Woningen in de landelijke zone mogen zich juist van elkaar onderscheiden, waardoor er een natuurlijke variatie in het plan ontstaat.
- Speciale aandacht gaat uit naar de woning met de landelijke aanduiding dicht bij het hof. Deze dient duidelijke landelijke uitstraling te krijgen en zich daarmee te onderscheiden van het dorpse ensemble. Dit kan worden bereikt door het veelvuldig toepassen van hout met bijvoorbeeld een rieten kap of vlakke grijze dakpan.
- Het meest zuidelijke huis aan de Veldsestraat dient door zijn ligging een ingetogen karakter te hebben. Dankzij de terugliggende rooilijn laat het woonhuis de ruimte voor de bestaande ruimtelijke structuur. Deze hiërarchie kan worden versterkt middels het toepassen van een gedekte kleurstelling. De ingetogen materialisatie van het woonhuis bevestigd de ondergeschikte rol aan de Veldsestraat.

HOOFDSTUK 4 BELEIDSKADER

Dit hoofdstuk beschrijft, voor zover van belang, het rijks-, provinciaal- en gemeentelijk beleid. Naast de belangrijkste algemene uitgangspunten worden de specifieke voor dit plangebied geldende uitgangspunten weergegeven. Het beleid is in dit bestemmingsplan afgewogen en doorvertaald op de verbeelding en in de regels.

4.1 Rijksbeleid

4.1.1 Nationale Omgevingsvisie (NOVI)

4.1.1.1 Algemeen

Nederland staat voor grote uitdagingen die van invloed zijn op onze fysieke leefomgeving. Complexe opgaven zoals verstedelijking, verduurzaming en klimaatadaptatie zijn nauw met elkaar verweven. Dat vraagt een nieuwe, integrale manier van werken waarmee keuzes voor de leefomgeving sneller en beter gemaakt kunnen worden. De Nationale Omgevingsvisie (NOVI) zorgt voor een gezamenlijke aanpak die leidt tot een duurzaam perspectief voor de leefomgeving. Dit is nodig om de opgenomen doelen te halen en is een zaak van overheid en samenleving.

4.1.1.2 Vier prioriteiten

Aan de hand van een toekomstperspectief op 2050 brengt de NOVI de langetermijnvisie in beeld. Op nationale belangen wil het Rijk sturen en richting geven. Dit komt samen in vier prioriteiten.

1. *Ruimte voor klimaatadaptatie en energietransitie*
   Nederland moet zich aanpassen aan de gevolgen van klimaatverandering. In 2050 is Nederland klimaatbestendig en waterrobuust. Dit vraagt om maatregelen in de leefomgeving, waarmee tegelijkertijd de leefomgevingskwaliteit verbeterd kan worden en kansen voor natuur geboden kunnen worden. In 2050 heeft Nederland daarnaast een duurzame energievoorziening. Dit vraagt echter om ruimte. Door deze ruimte zoveel mogelijk te clusteren, wordt versnippering van het landschap voorkomen en wordt de ruimte zo efficiënt mogelijk benut. Het Rijk zet zich in door het maken van ruimtelijke reserveringen voor het hoofdenergiesysteem op nationale schaal.

2. *Duurzaam economisch groeipotentieel*
   Nederland werkt toe naar een duurzame, circulaire, kennisintensieve en internationaal concurrerende economie in 2050. Daarmee kan ons land zijn positie handhaven in de top vijf van meest concurrerende landen ter wereld. Er wordt ingezet op een innovatief en sterk vestigingsklimaat met een goede *quality of life.* Belangrijk is wel dat onze economie toekomstbestendig wordt, oftewel concurrerend, duurzaam en circulair.

3. *Sterke en gezonde steden en regio's*
   Er zijn vooral in steden en stedelijke regio's nieuwe locaties nodig voor wonen en werken. Het liefst binnen de bestaande stadsgrenzen, zodat de open ruimten tussen stedelijke regio's behouden blijven. Dit vraagt optimale afstemming op en investeringen in mobiliteit. Dit betekent dat voorafgaand aan de keuze van nieuwe verstedelijkingslocaties helder moet zijn welke randvoorwaarden de leefomgevingskwaliteit en -veiligheid daar stelt en welke extra maatregelen nodig zijn wanneer er voor deze locaties wordt gekozen. Zo blijft de gezondheid in steden en regio's geborgd.

4. *Toekomstbestendige ontwikkeling van het landelijk gebied*
   Er ontstaat een nieuw perspectief voor de Nederlandse landbouwsector als koploper in de duurzame kringlooplandbouw. Een goed verdienpotentieel voor de bedrijven wordt gecombineerd met een minimaal effect op de omgevingskwaliteit van lucht, bodem en water. In alle gevallen zetten we in op ontwikkeling van de karakteristieke eigenschappen van het Nederlandse landschap. Dit

vertegenwoordigt een belangrijke cultuurhistorische waarde. Verrommeling en versnippering, bijvoorbeeld door wildgroei van distributiecentra, is ongewenst en wordt tegengegaan.

4.1.1.3 Afwegingsprincipes

De druk op de fysieke leefomgeving in Nederland is zo groot, dat belangen soms botsen. Het streven is combinaties te maken en win-win situaties te creëren, maar dit is niet altijd mogelijk. Soms zijn er scherpe keuzes nodig en moeten belangen worden afgewogen. Hiertoe gebruikt de NOVI drie afwegingsprincipes:

Combinatie van functies gaan voor enkelvoudige functies. In het verleden is scheiding van functies vaak te rigide gehanteerd. Met de NOVI wordt gezocht naar maximale combinatiemogelijkheden tussen functies, gericht op een efficiënt en zorgvuldig gebruik van onze ruimte;

Kenmerken en identiteit van een gebied staan centraal. Het verschilt tussen gebieden wat de optimale balans is tussen bescherming en ontwikkeling en tussen concurrentiekracht en leefbaarheid. Sommige opgaven en belangen wegen in het ene gebied zwaarder dan in het andere;

Afwentelen wordt voorkomen. Het is van belang dat de leefomgeving zoveel mogelijk voorziet in mogelijkheden en behoeften van de huidige generatie inwoners, zonder dat dit ten koste gaat van toekomstige generaties.

4.1.2 Ladder voor duurzame verstedelijking

In de SVIR (voorganger NOVI) is de ladder voor duurzame verstedelijking geïntroduceerd. Deze ladder is per 1 oktober 2012 als motiveringseis in het Besluit ruimtelijke ordening (artikel 3.1.6, lid 2) opgenomen.

Doel van de ladder voor duurzame verstedelijking is een goede ruimtelijke ordening door een optimale benutting van de ruimte in stedelijke gebieden. Hierbij geldt een motiveringsvereiste voor het bevoegd gezag als nieuwe stedelijke ontwikkelingen planologisch mogelijk worden gemaakt.

Teneinde een ontwikkeling adequaat te kunnen toetsen aan de ladder is het noodzakelijk inzicht te geven in de begrippen 'bestaand stedelijk gebied' en 'stedelijke ontwikkeling'.

In de Bro zijn in artikel 1.1.1 definities opgenomen voor:

bestaand stedelijk gebied: 'bestaand stedenbouwkundig samenstel van bebouwing ten behoeve van wonen, dienstverlening, bedrijvigheid, detailhandel of horeca, alsmede de daarbij behorende openbare of sociaal culturele voorzieningen, stedelijk groen en infrastructuur'.

stedelijke ontwikkeling: ´ruimtelijke ontwikkeling van een bedrijventerrein of zeehaventerrein, of van kantoren, detailhandel, woningbouwlocaties of andere stedelijke voorzieningen.´

Bij het beschrijven van de behoefte dient te worden uitgegaan van het saldo van de aantoonbare vraag naar de voorgenomen ontwikkeling (de komende tien jaar, zijnde de looptijd van het bestemmingsplan) verminderd met het aanbod in planologische besluiten, ook als het feitelijk nog niet is gerealiseerd (harde plancapaciteit).

4.1.3 Toetsing van het initiatief aan het rijksbeleid

De Nationale Omgevingsvisie laat zich niet specifiek uit over dergelijke lokale ontwikkelingen. De voorgenomen ontwikkeling raakt geen rijksbelangen als opgenomen in de omgevingsvisie. Wat betreft de 'Ladder voor duurzame verstedelijking' wordt opgemerkt dat er een laddertoets is uitgevoerd. Het gaat immers om een stedelijke ontwikkeling.

Het plan betreft een nieuwe stedelijke ontwikkeling

Het voorliggend bestemmingsplan ligt aan de rand van de kern Bergharen. De concrete bestemmingen zoals opgenomen binnen de geldende regels en op de verbeelding zijn met name bestemd voor agrarische functies.

Het plan voorziet in de realisatie van meer dan 11 woningen en moet daarom, op basis van jurisprudentie, aangemerkt worden als nieuwe stedelijke ontwikkeling[1].

In hoeverre past het plan binnen de woningbehoefte?

Het ruimtelijk verzorgingsgebied van het woningbouwproject is gering. Het project faciliteert voornamelijk voor inwoners uit het dorp Bergharen en de directe omgeving.

Om de behoefte in beeld te brengen, zijn met name de regionale woonagenda (subregio Nijmegen) en de gemeentelijke woonvisie relevant. In pararagraaf 4.3.1 wordt uitgebreid aan de kwalitatieve en kwantitatieve behoefte getoetst. Op deze plaats wordt geconcludeerd dat het initiatief in overeenstemming is met de ladder voor duurzame verstedelijking.

4.1.4 Conclusie toetsing aan het rijksbeleid

Het rijksbeleid is vooral kaderstellend voor het beleid van andere overheidsinstanties. Onderhavige ontwikkeling speelt zich af op lokaal niveau, daarom wordt in het rijksbeleid niets vermeld wat specifiek betrekking heeft op het voorliggende plangebied.

4.2 Provinciaal beleid

In deze paragraaf wordt het voor deze ontwikkeling relevante provinciale beleid behandeld.

4.2.1 Omgevingsvisie Gaaf Gelderland

Algemeen

Op 19 december 2018 hebben de Provinciale Staten de omgevingsvisie van de provincie Gelderland vastgesteld. De omgevingsvisie is op 1 maart 2019 in werking getreden. De Omgevingsvisie Gaaf Gelderland is een structuurplan van de provincie Gelderland, met als doel een gaaf Gelderland te behouden en te ontwikkelen voor de toekomst. Daarbij staat een gezond, veilig, schoon en welvarend Gelderland centraal.

In de omgevingsvisie is een zevental ambities opgenomen. Deze omvatten, in grote lijnen, de volgende onderwerpen:

- Energietransitie: van fossiel naar duurzaam
- Klimaatadaptatie: omgaan met veranderend weer
- Circulaire economie: sluiten van kringlopen
- Biodiversiteit: werken met de natuur
- Bereikbaarheid: duurzaam verbonden
- Vestigingsklimaat: een krachtige, duurzame topregio
- Woon- en leefomgeving: dynamisch, divers, duurzaam

Op het gebied van Woon- en leefomgeving hanteert de Provincie Gelderland de volgende kernbegrippen: dynamisch, divers en duurzaam. Binnen het hoofdstuk Woon- en leefomgeving is opgenomen dat de Provincie streeft naar een duurzaam en divers woon- en leefklimaat dat weet te anticiperen op ontwikkelingen. Hieruit vloeit de ambitie voort binnen Gelderland een aanbod aan woningtypen en woonmilieus passend bij de diversiteit aan woningvraag te realiseren; voor ieder een passende, duurzame woning.

Toetsing

De voorgenomen ontwikkeling wordt gerealiseerd voor een brede doelgroep waarbij grondgebonden woningen voor zowel starters, senioren als doorstromers/gezinnen in verschillende prijsklassen, in de woningmarkt worden gezet. Hierdoor speelt het planvoornemen in op de veranderende woningvraag in Gelderland door trends zoals starters, doorgroeiers en vergrijzing. De duurzame economische structuur van

[1] (ABRvS 25 maart 2015; ECLI:NL:RVS:2015:953)

Bergharen en de kwaliteit en veiligheid van de leefomgeving zijn belangrijke aandachtspunten bij de uitwerking van de gebiedsontwikkeling.

Het plangebied is verder niet gelegen binnen overige invloedsferen van de Omgevingsvisie. Gelet op vorenstaande is het planvoornemen in lijn met de visie op wonen zoals vastgesteld in de Omgevingsvisie Gaaf Gelderland.

4.2.2 Omgevingsverordening Gelderland

Algemeen

De provincie beschikt over een palet aan instrumenten waarmee zij haar ambities realiseert. Het gaat er daarbij om steeds de meest optimale mix van instrumenten toe te passen, zodat effectief en efficiënt resultaat wordt geboekt voor alle ambities en doelstellingen van de Omgevingsvisie. Eén van de instrumenten om het beleid uit de Omgevingsvisie te laten doorwerken is de Omgevingsverordening Gelderland.

De Omgevingsverordening is het provinciaal juridisch instrument dat wordt ingezet voor die onderwerpen waarvoor de provincie eraan hecht dat de doorwerking van het beleid van de Omgevingsvisie juridisch geborgd is. Er wordt nadrukkelijk gestuurd op ruimtelijke kwaliteit en duurzaamheid. Uitgangspunt is dat verstedelijking en economische activiteiten gebundeld worden ten behoeve van een optimale benutting van bestaand bebouwd gebied.

De voorliggende ontwikkeling ligt niet binnen een Nationaal Landschap, de Romeinse Limes, de Groene Ontwikkelingszone (GO), het Gelders Natuurnetwerk (GNN) en de Hollandse Waterlinie. De locatie maakt ook geen deel uit van een ganzenfoerageergebied of beschermingsgebied natte landnatuur.

Wel ligt het plangebied binnen een intrekgebied voor drinkwaterwinning. Daarnaast is het artikel met betrekking tot woningbouw relevant. Hierna wordt op beide artikelen ingegaan.

Toetsing

<u>Artikel 2.2.1.1: Woningbouw</u>

Voor het plangebied zijn de sectorale bepaling met betrekking tot nieuwe woonlocaties (artikel 2.2.1.1) van belang. Nieuwe woonlocaties kunnen slechts worden toegestaan wanneer dit past in het vigerende door Gedeputeerde Staten vastgestelde Kwalitatief Woonprogramma successievelijk de door Gedeputeerde Staten vastgestelde kwantitatieve opgave wonen voor de betreffende regio.

Het vastgestelde Kwalitatief Woonprogramma voor de regio waarin de planlocatie is gelegen betreft de Subregionale Woonagenda Nijmegen en omstreken 2020-2030. Zoals ook in de ladder is onderbouwd past het initiatief binnen de kwantitatieve en kwalitatieve behoefte zoals deze in het regionale beleid is opgenomen. Gelet op het bovenstaande kan worden gesteld dat het ruimtelijk voornemen past binnen de provinciale kaders die worden gesteld in de Omgevingsverordening Gelderland.

<u>Artikel 3.33: Verbod op winning fossiele energie in intrekgebieden</u>

Het is verboden in een Intrekgebied werken tot stand te brengen of handelingen te verrichten ten behoeve van de winning van fossiele energie.

Het plan voorziet in het winnen van fossiele energie. Het plan is daarmee in overeenstemming met artikel 3.33.

4.2.4 Toetsing van het initiatief aan het provinciale beleid

Geconcludeerd kan worden dat de in dit voorliggende bestemmingsplan besloten ruimtelijke ontwikkeling in overeenstemming is met het in de Omgevingsvisie Gaaf Gelderland verwoorde en in de Omgevingsverordening verankerde provinciaal ruimtelijk beleid.

4.3 Regionaal beleid

4.3.1 Regionale woonvisie – Woonagenda 2020-2030

4.3.1.1 Algemeen

De subregio (gemeenten Nijmegen, Berg en Dal, Beuningen, Druten, Wijchen, Heumen, Mook en Middelaar) legt met dit document de gezamenlijke koers vast. Hoe geven we in de subregio uitvoering gaan de wonen opgaven en aan een deel van de afspraken die gemaakt zijn in de kader stellende stukken van de regionale Groene Metropoolregio en de Woondeal Regio Arnhem Nijmegen. Voor de uitvoering wordt steeds gezocht naar de optimale wisselwerking tussen wat we per gemeente doen, in de subregionale samenwerking Nijmegen e.o. en gezamenlijk in de regio Arnhem Nijmegen. De woonagenda is opgesteld met betrokkenheid van de provincie Gelderland. De provincie is ook graag partner bij de uitvoering van de agenda en biedt hiervoor de nodige handvatten en instrumenten in het in juni 2020 vastgestelde Actieplan Wonen 2020-2025.

Voortbordurend op de thema's uit de vorige woonagenda, de Woondeal Regio Arnhem Nijmegen en de actualiteit pakken we in de Woonagenda subregio Nijmegen e.o. 2020-2030 de volgende thema's op.

1. Verantwoord versnellen: programmeren en afstemmen;
2. Bestaande woningvoorraad en betaalbaarheid;
3. Duurzaam en toekomstbestendig;
4. Huisvesting specifieke doelgroepen.

Hierna wordt getoetst aan de thema's, waarbij tevens op de ladder voor duurzame verstedelijking in wordt gegaan.

4.3.1.2 Behoefte

<u>Kwantitatieve behoefte</u>

Er is voor de subregio Nijmegen en omstreken sprake van een woningbouwopgave tot 2030 van meer dan 16.000 woningen, waarbij de druk vanwege de inloop van het bestaande woningtekort ligt op de komende 5 jaar (gerekend vanaf 2020). Oplossing hiervoor is de versnelling van de woningbouw, niet alleen in de stad Nijmegen, maar ook in de ommelandgemeenten. Om voldoende woningen te kunnen realiseren is er een plancapaciteit nodig die groter is dan de gewenste 16.000 woningen. Door planuitstel en planuitval is het nodig om de capaciteit tot 130 % te verhogen om flexibel in te kunnen spelen op de woningbouw en om de woningbouwproductie op het gewenste peil te houden. De Woondeal Regio Arnhem Nijmegen gaat uit van de woningbehoefte volgens het regionale woningmarktonderzoek en van het programmeren van 130% plancapaciteit. Dat betekent dat in de subregio Nijmegen e.o. planologische ruimte nodig is voor ongeveer 20.500 woningen tot 2030.

De gemeente Wijchen heeft een behoefte van 1.430 woningen tot 2030. Eind 2021 heeft de gemeente Wijchen, na afstemming met de subregio Nijmegen e.o. en provincie afgesproken 870 woningen extra te bouwen tot 2030, op de versnellingslocaties Huurlingsedam en Wijchen West. Dit komt neer op een woningbouwopgave van 2.300 woningen tot 2030. Om planuitval en planuitstel op te kunnen vangen, maar ook om snel te kunnen anticiperen op veranderende omstandigheden in de markt, is afgesproken om tot 130% van de opgave aan plancapaciteit te reserveren. Voor Wijchen betekent dit dat er plannen worden gemaakt voor ca. 3.000 woningen tot 2030. Onderhavige ontwikkeling geeft hiermee invulling aan de opgave in de gemeente Wijchen.

Dit plan past binnen de kwantitatieve behoefte.

<u>Kwalitatieve behoefte</u>

De gemeenten uit de regio Arnhem-Nijmegen, de provincie Gelderland en het Rijk hebben in de Woondeal afspraken gemaakt over het woningbouwprogramma bij nieuwbouw. De eerste versie van Woondeal is in maart 2020 ondertekend. Woondeal II is vanaf 1 juli 2023 van toepassing. Het eerste initiatief voor deze ontwikkeling is opgestart voordat Woondeal I van toepassing was. Bij de uitwerking van dit plan is Woondeal I het uitgangspunt geweest voor het woningbouwprogramma. Woondeal I gaat van 50% betaalbare woningen.

Het oorspronkelijk woningbouwprogramma ging uit van 22 woningen. Met de ontwikkelaar zijn afspraken gemaakt dat 11 van deze 22 woningen betaalbare woningen zullen zijn. Vier van deze 11 woningen zullen sociale huurwoningen worden. De overige 7 woningen zullen waarschijnlijk betaalbare koopwoningen worden. Al is er ook de mogelijkheid dat deze woningen in de middenhuur worden verhuurd. Mede omwille van een goede ontsluiting is later een extra tuinwoning aan het woningbouwprogramma toegevoegd. Geconcludeerd wordt dat het plan aansluit op de kwalitatieve behoefte.

Bestaand stedelijk gebied

Het woningbouwproject ligt niet binnen bestaand stedelijk gebied, maar grenst hier wel aan. De locatie is zorgvuldig gekozen en wordt nauwkeurig ingericht, waarbij de cultuurhistorische en landschappelijke waarden niet aangetast worden, maar waar mogelijk zelfs worden versterkt. Dit betekent dat er doorzichten behouden zullen blijven en dat de woningen in een ruimtelijke, ontspannen opzet worden gesitueerd. Binnen het plangebied zullen groene plekken bewaard blijven. Hiermee wordt in een passende uitbreiding van de kern Bergharen voorzien, waarbij de bestaande harde grens tussen het stedelijk gebied en het landelijk gebied wordt verzacht.

4.3.1.3 Toetsing van het initiatief aan het regionale beleid

Het planvoornemen past binnen het regionale beleid. Het gaat immers om het realiseren van woningen waarbij ingespeeld wordt op de behoefte. Het plan bestaat uit een divers programma met onder andere tweekappers, vrijstaande woningen en rijwoningen in verschillende prijsklassen en ten behoeve van verschillende doelgroepen. Het plan voorziet ook in levensloopbestendige woningen. In het plan wordt geborgd dat deze woningen gerealiseerd gaan worden. Daarmee is het plan passend binnen thema 4 van de regionale woonagenda. Aan de behoefte, en daarmee de ladder voor duurzame verstedelijking, wordt voldaan. Tot slot zullen de woningen worden gebouwd volgens de meest recente eisen qua duurzaamheid en gasloos worden uitgevoerd.

De ladder van duurzame verstedelijking doorlopen. Zoals blijkt uit paragraaf 4.3.1 is hieraan voldaan. Geconcludeerd wordt dat de ontwikkeling in overeenstemming is met de Ladder voor duurzame verstedelijking en daarmee met het regionale beleid ten aanzien van wonen.

4.4 Gemeentelijk beleid

Het gemeentelijk beleid is verwoord in tal van plannen. De in dit kader belangrijkste beleidsdocumenten worden hierna behandeld.

4.4.1 Structuurvisie Wijchen

4.4.1.1 Algemeen

De gemeente Wijchen heeft een structuurvisie voor de hele gemeente opgesteld, welke op 29 mei 2009 is vastgesteld. De structuurvisie geeft een overzicht van de verwachte ontwikkelingen binnen de gemeente Wijchen. De gemeente gaat uit van een compacte groei en het benutten van de potenties van bestaand stedelijk gebied zonder daarbij de bestaande kwaliteit aan te tasten, in combinatie met een vitaal platteland en sterke kleine kernen.

4.4.1.2 Thema wonen

In de structuurvisie worden meerdere thema's uitgewerkt. In dit geval is met name het thema 'wonen' relevant. Om de doelstellingen ten aanzien van wonen te kunnen realiseren worden in de komende planperiode de volgende accenten gelegd:

Een structurele aanpak van het tekort aan huisvesting voor jongeren, starters en ouderen op korte termijn door deze groepen voorrang te geven in de verschillende woningbouwprogramma's.

Alleen nieuwe woningbouwlocaties als sprake is van kwaliteitsverbetering of transformatie. Dit geldt zowel voor Wijchen als voor de kleinere kernen.

Ten aanzien van nieuwe woningbouwprojecten in het stedelijk gebied zal een zeer zorgvuldige afweging plaats moeten vinden. Bestaande kwaliteiten (zoals de groenstructuur en de essentiële open ruimtes rondom de woonkernen) mogen niet zomaar opgeofferd worden ten behoeve van woningbouw. Ook rond de kleine kernen in het buitengebied worden op beperkte schaal woon- en werkmilieus in of aan het landschap toegevoegd. Ook hiervoor geldt dat zorgvuldig omgegaan moet worden met de bestaande waardes en kwaliteiten.

Ten aanzien van wonen worden de volgende kansen genoemd:

- Een structurele aanpak van het tekort aan huisvesting voor jongeren, starters en ouderen op korte termijn;
- Het verhogen van de kwaliteit van de woon- en leefomgeving;
- Inzetten op een beperkt aantal uitleglocaties;
- Geen nieuwe inbreiding als deze ten koste gaat van de groene en open structuur. Inbreiding enkel daar waar sprake is van herstructurering of transformatie van bestaand gebouwd gebied of daarmee samenhangende compensatie;
- Afstemming van stedelijke ontwikkeling op de "milieutechnische thema's", zoals geluid, luchtkwaliteit en externe veiligheid;
- Kwaliteitsimpuls geven aan bestaande groenstructuur (groenrode ontwikkeling)

De algemene ambitie van Wijchen is vervat in een structuurvisiekaart. In afbeelding 4.1 is hiervan een uitsnede opgenomen. Het plangebied is met een rode pijl aangeduid.

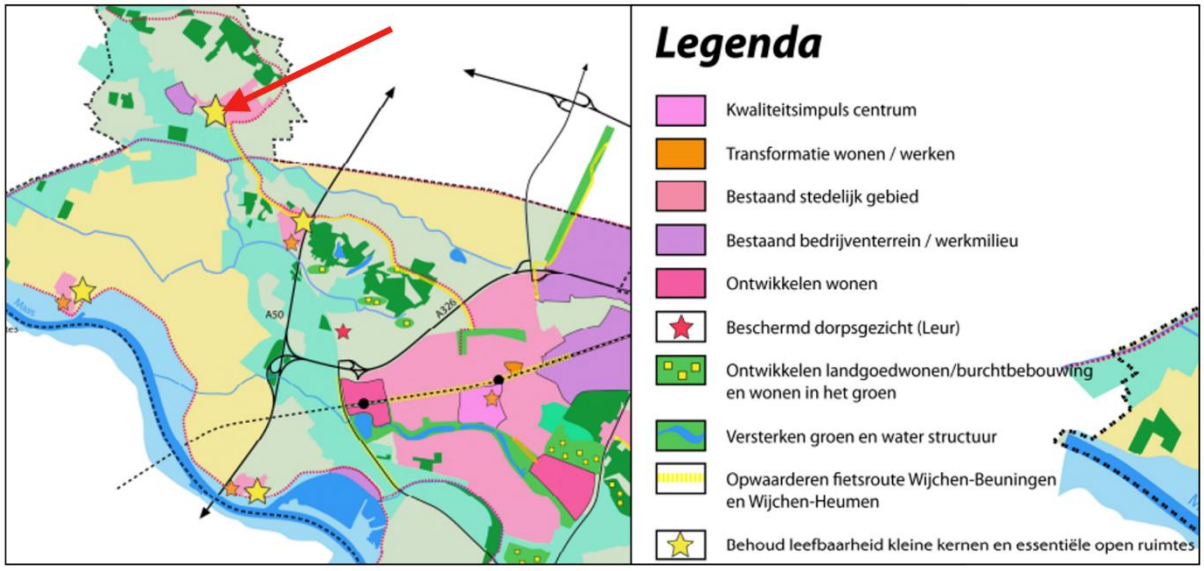

Afbeelding 4.1: Uitsnede structuurvisiekaart Wijchen (Bron: Gemeente Wijchen)

4.4.1.3 Toetsing van het initiatief aan de structuurvisie

Het initiatief draagt bij aan het streven om huisvesting te realiseren voor starters en senioren. Voor uitleglocaties geldt dat deze mogelijk zijn, wanneer er sprake is van zorgvuldige omgang het met landschap. In onderhavig geval is dat gedaan door het woongebied ruim en groen op te zetten, waarbij doorzichten die van waarde zijn behouden blijven. Aan het ontwerp ligt een cultuurhistorische analyse ten grondslag. De ontwikkeling is daarmee gebaseerd op landschappelijke en cultuurhistorische structuren en daarmee als passend aan te merken. De ontwikkeling is hiermee in overeenstemming met de structuurvisie.

4.4.2 Woonvisie Wijchen 2025

4.4.2.1 Algemeen

De woonvisie Gemeente Wijchen 2025 is opgesteld in februari 2017 als kader dat richting geeft aan ontwikkelingen die Wijchen raken op het gebied van woonmilieu. In deze visie wordt omschreven waar de gemeente moet bijsturen, afremmen of juist versnellen om haar doelen op het gebied van wonen te bereiken.

Op het gebied van gemeentelijk woonmilieu zijn doelen geformuleerd voor een woningaanbod in balans. Zo wil de gemeente Wijchen voor starters, jonge gezinnen, (vitale) senioren en mensen met een zorgvraag meer mogelijkheden op de woningmarkt. Dit vraagt om speciale aandacht voor de woonwensen van deze groepen, maar ook om het aanpassen van het huidige aanbod op deze wensen.

In de beoordeling van nieuwe aanvragen voor woningen zal de gemeente onder meer beoordelen of het initiatief meerwaarde heeft voor de leefbaarheid. Belangrijke relevante aandachtspunten daarbij zijn o.a.:

- De (lokale) behoefte is leidend. Plannen moeten kwantitatief en kwalitatief aansluiten bij de behoefte.
- Nieuwbouw moet bijdragen aan de identiteit van een wijk of dorp. Daarbij gaat het zowel om de ruimtelijke als de sociale kwaliteit.
- Vervanging en verbetering van bestaande bebouwing, gaat vóór uitbreiding.
- Waar mogelijk tenminste energieneutraal en gasloos en zo duurzaam mogelijk.
- Een passende kwaliteit van wonen bieden, o.a. levensloopgeschikte woningen.

4.4.2.2 Toetsing van het initiatief aan de woonvisie

De woningen zullen worden gebouwd voor de lokale behoefte, in de doelgroep specifiek voor de starters en senioren. Ook draagt de ontwikkeling bij aan de identiteit van het dorp, door de passende inrichting, gebaseerd op een cultuurhistorische analyse. Op korte termijn zijn er geen locaties aanwezig die waar transformatie naar woningbouw plaats kan vinden. Gelet op de woningbehoefte is een uitbreidingslocatie daarom wenselijk. De woningen zullen gasloos en duurzaam worden gebouwd. Ook wordt specifiek ingespeeld op de behoefte aan woningen voor senioren door het realiseren van levensloopbestendige woningen. Dit betreft een woning die geschikt is voor bewoning in alle levensfasen. De woning is rollator toe- en doorgankelijk voor mensen met een lichamelijke beperking. Alle primaire leefruimten (woonkamer, keuken, slaapkamer, badkamer, toilet) bevinden zich op dezelfde verdieping. De leefruimten zijn zowel inpandig als vanuit het aansluitende terrein zo veel mogelijk drempelloos toegankelijk.

Geconcludeerd wordt dat het initiatief in overeenstemming is met de gemeentelijke woonvisie.

4.4.3 Beleidsnota cultuurhistorie

4.4.3.1 Algemeen

De gemeenten Heumen, Wijchen, Beuningen en Druten hebben als gevolg van de wijziging van het Bro het besluit genomen cultuurhistorisch beleid te willen opstellen. Deze nota geeft de hoofdlijnen van dit beleid weer. Het cultuurhistorisch beleid valt in twee hoofdonderdelen:

- Koesteren wat de gemeenten hebben;
- Uitdragen van de rijkdom.

Het koesteren van wat er aan erfgoed is wordt concreet gemaakt door enerzijds de borging van cultuurhistorische waarden in het bestemmingsplan en/of nieuwe projecten en processen waarvoor een ruimtelijke procedure doorlopen moet worden en anderzijds de continuering van het monumentenbeleid. Borging van de cultuurhistorische waarden vindt voor de gemeente Wijchen plaats door middel van een parapluplan cultuurhistorie, dat gelijktijdig met deze nota is vastgesteld. In hoeverre een ruimtelijke ontwikkeling afbreuk kan doen aan de cultuurhistorische waarden in een gebied is afhankelijk van:

- De aard en omvang van de ruimtelijke ontwikkeling;
- De cultuurhistorische waarden in een gebied.

In het 'Parapluplan Cultuurhistorie Wijchen' heeft de gemeente Wijchen vastgelegd dat cultuurhistorisch waardevolle gebieden bestaan uit:

- de mate van visueel-ruimtelijke relatie met de (agrarische) percelen en het onderscheid daarin tussen de verschillende landschapstypen (open, halfopen of gesloten);
- de overwegend agrarische oorsprong van de bebouwing in de linten;
- de maat en schaal van de bebouwing;
- de variatie van rooilijnen en bouwmassa's langs de linten;
- de compactheid van de bebouwingsensembles op de afzonderlijke percelen;
- hoofdgebouwen die gericht zijn op de bebouwingslinten;
- een herkenbaar onderscheid in situering en massa tussen hoofd- en bijgebouwen.

Het plangebied is aangemerkt als cultuurhistorisch waardevol gebied.

4.4.3.2 Toetsing van het initiatief aan de beleidsnota cultuurhistorie

In onderhavig plan is geborgd dat de cultuurhistorische waarden behouden blijven door het woongebied ruim en groen op te zetten, waarbij doorzichten die van waarde zijn behouden blijven. Aan het ontwerp ligt een cultuurhistorische analyse ten grondslag. De ontwikkeling is daarmee gebaseerd op landschappelijke en cultuurhistorische structuren en daarmee als passend aan te merken. De ontwikkeling is hiermee in overeenstemming met de beleidsnota. Onder ‘cultuurhistorie en archeologie’ in paragraaf 5.8 wordt uitgebreid op deze cultuurhistorische analyse ingegaan.

4.4.4 Conclusie toetsing aan het gemeentelijk beleid

Geconcludeerd wordt dat de in dit bestemmingsplan besloten ontwikkeling in overeenstemming is met het gemeentelijk beleid zoals verwoord in de in deze paragraaf aan bod gekomen beleidsdocumenten.

HOOFDSTUK 5 MILIEU- EN OMGEVINGSASPECTEN

Op grond van artikel 3.1.6 van het Besluit ruimtelijke ordening moet in de toelichting op het bestemmingsplan een beschrijving worden opgenomen van de wijze waarop de milieu- en omgevingsaspecten bij het plan zijn betrokken. Daarbij moet rekening gehouden worden met de geldende wet- en regelgeving en met de vastgestelde (boven)gemeentelijke beleidskaders. Bovendien is een bestemmingsplan vaak een belangrijk middel voor afstemming tussen de milieuaspecten en ruimtelijke ordening.

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de thema's geluid, bodem, luchtkwaliteit, externe veiligheid, milieuzonering, ecologie, geur, archeologie & cultuurhistorie en het Besluit milieueffectrapportage.

5.1 Geluid

5.1.1 Algemeen

De Wet geluidhinder (Wgh) bevat geluidnormen en richtlijnen over de toelaatbaarheid van geluidniveaus als gevolg van rail- en wegverkeerslawaai en industrielawaai. De Wgh geeft aan dat een akoestisch onderzoek moet worden uitgevoerd bij het voorbereiden van de vaststelling van een bestemmingsplan of het verlenen van een omgevingsvergunning indien het plan een geluidsgevoelig object mogelijk maakt binnen een geluidszone van een bestaande geluidsbron of indien het plan een nieuwe geluidsbron mogelijk maakt. Het akoestisch onderzoek moet uitwijzen of de wettelijke voorkeurswaarde bij geluidsgevoelige objecten wordt overschreden en zo ja, welke maatregelen nodig zijn om aan de voorkeurswaarde te voldoen.

5.1.2 Situatie plangebied

5.1.2.1 Wegverkeerslawaai

Voorliggend bestemmingsplan voorziet ondermeer in de realisatie van nieuwe geluidsgevoelige objecten (grondgebonden woningen).

In artikel 74 van de Wgh is aangegeven dat wegen aan weerszijden van de weg een wettelijke geluidszone hebben waarvan de grootte afhankelijk is van het aantal rijstroken en van de ligging van het plangebied (binnenstedelijk gebied of buitenstedelijk gebied). De hiervoor genoemde zones gelden niet voor:

- wegen die zijn aangeduid als woonerf (art 74.2);
- wegen waarvoor een maximumsnelheid van 30 km/uur geldt (art 74.2).

De wegen ter hoogte van het plangebied betreffen 30 km/u- wegen. Deze wegen hebben geen geluidzone. De geluidbelasting door wegverkeer op deze wegen wordt dan ook formeel niet getoetst aan de grenswaarden uit de Wgh. In het kader van een goede ruimtelijke ordening kan echter toch verwacht worden dat het akoestisch klimaat in beeld wordt gebracht. Het gaat in dit geval echter om zeer rustige wegen, die uitsluitend door het bestemmingsverkeer gebruikt worden. Ook de nieuwe wegen binnen het plangebied zullen worden vormgegeven als 30 km/u- wegen. Redelijkerwijs kan niet verwacht worden dat de voorkeurswaarde wordt overschreden. Een akoestisch onderzoek kan daarom achterwege blijven.

5.1.2.2 Railverkeerslawaai

In de nabijheid van het plangebied liggen geen spoorlijnen. Een akoestisch onderzoek naar railverkeerslawaai kan daarom achterwege blijven.

5.1.2.3 Industrielawaai

In de nabijheid van het plangebied zijn geen gezoneerde bedrijventerreinen aanwezig. Het aspect industrielawaai als bedoeld in de Wgh vormt daarom geen belemmering voor de in dit bestemmingsplan besloten ontwikkeling. Opgemerkt wordt dat de geluidsbelasting van individuele bedrijvigheid in paragraaf 5.5 (Milieuzonering) aan bod komt.

5.1.3 Conclusie

Het aspect 'geluid' vormt geen belemmering voor dit plan.

5.2 Bodemkwaliteit

5.2.1 Algemeen

Bij de vaststelling van een bestemmingsplan dient te worden bepaald of de aanwezige bodemkwaliteit past bij het toekomstige gebruik van die bodem en of deze aspecten optimaal op elkaar kunnen worden afgestemd. Om hierin inzicht te krijgen, dient doorgaans een bodemonderzoek te worden verricht conform de richtlijnen NEN 5740.

5.2.2 Situatie plangebied

Voor de voorgenomen ontwikkeling is een bodemkundig onderzoek inclusief onderzoek naar asbest in de bodem uitgevoerd (bijlage 2). Hierna wordt op de belangrijkste resultaten ingegaan.

Onderzoek naar asbest in de bodem
Ter plaatse van het wegtracé (Dorpsstraat) is een gestabiliseerde verhardingslaag met puingranulaat aangetroffen. Ter plaatse van de inrit/dam aan de Veldsestraat zijn matige puinbijmengingen in de bovengrond aangetroffen. Op het overige terrein zijn geen noemenswaardige bijmengingen met bodemvreemde materialen waargenomen. In de bodem/puin is zintuiglijk geen asbestverdacht materiaal aangetroffen.

In de actuele contactzone, ter plaatse van de inrit/dam, binnen RE-01 [0,0-0,5 m-mv] is analytisch, in de fractie > 0,5 mm en < 20 mm, geen gewogen asbest aangetoond. In de fractie <0,5 mm zijn geen vrije vezels aangetroffen.

In de puinverharding, ter plaatse van het wegtracé, binnen RE-02 [0,0-0,5 m-mv] is analytisch, in de fractie > 0,5 mm en < 20 mm, geen gewogen asbest aangetoond. In de fractie <0,5 mm zijn geen vrije vezels aangetroffen.

Onderzoek naar de bodem en grondwater

Analytisch zijn in de bovengrondmengmonsters MM-01 t/m MM-04, met uitzondering van een licht verhoogd gehalte aan PCB's in MM-01, geen gehalten aangetoond boven de achtergrondwaarden. Het in MM-01 aangetoonde gehalte aan PCB's overschrijdt de achtergrondwaarde, maar blijft beneden de tussenwaarde.

In het monster van de puinhoudende bovengrond uit boring 33 zijn, van de geanalyseerde parameters, geen gehalten aangetoond boven de achtergrondwaarden.

In mengmonster MM-08 van de bovengrond onder de wegverharding van het wegtracé zijn, van de geanalyseerde parameters, geen gehalten aangetoond boven de achtergrondwaarden.

Analytisch zijn in de ondergrondmengmonsters MM-05 t/m MM-07, van de geanalyseerde parameters, geen gehalten aangetoond boven de achtergrondwaarden.

In het grondwater (peilbuizen 1, 12 en 26) zijn, met uitzondering van licht verhoogde gehalten aan zink in peilbuis 12 en 26, geen gehalten aangetoond boven de streefwaarden. De aangetoonde gehalten aan zink overschrijden de streefwaarden, maar blijven beneden de tussenwaarde.

Het bodemonderzoek is beoordeeld door de ODRN. Deze hebben een positief advies gegeven. Het advies is als bijlage bij het in bijlage 2 opgenomen verkennend bodemonderzoek opgenomen.

5.2.3 Conclusie

Ter plaatse van het wegtracé (Dorpsstraat) is een gestabiliseerde verhardingslaag met puingranulaat aangetroffen. Ter plaatse van de inrit/dam aan de Veldsestraat zijn matige puinbijmengingen in de bovengrond aangetroffen. In de bodem/puin is zintuiglijk en analytisch geen asbest aangetroffen.

In de vaste bodem is lokaal een licht verhoogd gehalte aan PCB's aangetoond. In het grondwater zijn lokaal licht verhoogde gehalten aan zink aangetoond. De aangetoonde gehalten vormen geen aanleiding tot nader onderzoek.

Op basis van de onderzoeksresultaten is de actuele bodemkwaliteit afdoende vastgelegd en bestaan er milieuhygienisch gezien geen bezwaren voor de voorgenomen herontwikkeling van de locatie voor woningbouw

5.3 Luchtkwaliteit

5.3.1 Beoordelingskader

Om een goede luchtkwaliteit in Europa te garanderen heeft de Europese Unie een viertal kaderrichtlijnen opgesteld. De hiervan afgeleide Nederlandse wetgeving is vastgelegd in hoofdstuk 5, titel 2 van de Wet milieubeheer. Deze wetgeving staat ook bekend als de Wet luchtkwaliteit.

In de Wet luchtkwaliteit staan ondermeer de grenswaarden voor de verschillende luchtverontreinigende stoffen. Onderdeel van de Wet luchtkwaliteit zijn de volgende Besluiten en Regelingen:

- Besluit en de Regeling niet in betekenende mate bijdragen (luchtkwaliteitseisen);
- Besluit gevoelige bestemmingen (luchtkwaliteitseisen).

5.3.1.1 Besluit en de Regeling niet in betekenende mate

Het Besluit niet in betekenende mate bijdragen (NIBM) staat bouwprojecten toe wanneer de bijdrage aan de luchtkwaliteit van het desbetreffende project niet in betekenende mate is. Het begrip 'niet in betekenende mate' is gedefinieerd als 3% van de grenswaarden uit de Wet milieubeheer. Het gaat hierbij uitsluitend om stikstofdioxide (NO_2) en fijn stof (PM_{10}). Toetsing aan andere luchtverontreinigende stoffen uit de Wet luchtkwaliteit vindt niet plaats.

In de Regeling NIBM is een lijst met categorieën van gevallen (inrichtingen, kantoor- en woningbouwlocaties) opgenomen die niet in betekenende mate bijdragen aan de luchtverontreiniging. Enkele voorbeelden zijn:

- woningen: 1500 met een enkele ontsluitingsweg;
- woningen: 3000 met twee ontsluitingswegen;
- kantoren: 100.000 m_2 bruto vloeroppervlak met een enkele ontsluitingsweg.

Als een ruimtelijke ontwikkeling niet genoemd staat in de Regeling NIBM kan deze nog steeds niet in betekenende mate bijdragen. De bijdrage aan NO_2 en PM_{10} moet dan minder zijn dan 3% van de grenswaarden.

5.3.1.2 Besluit gevoelige bestemmingen

Dit besluit is opgesteld om mensen die extra gevoelig zijn voor een matige luchtkwaliteit aanvullend te beschermen. Deze 'gevoelige bestemmingen' zijn scholen, kinderdagverblijven en verzorgings-, verpleeg- en bejaardentehuizen. Woningen en ziekenhuizen/ klinieken zijn geen gevoelige bestemmingen.

De grootste bron van luchtverontreiniging in Nederland is het wegverkeer. Het Besluit legt aan weerszijden van rijkswegen en provinciale wegen zones vast. Bij rijkswegen is deze zone 300 meter, bij provinciale wegen 50 meter. Bij realisatie van 'gevoelige bestemmingen' binnen deze zones is toetsing aan de grenswaarden die genoemd zijn in de Wet luchtkwaliteit nodig.

5.3.2 Situatie plangebied

Gelet op de aard en omvang van dit project, in verhouding tot categorieën van gevallen zoals beschreven in paragraaf 5.3.1.1 kan worden gesteld dat voorliggend project 'niet in betekenende mate bijdraagt' aan de luchtverontreiniging. Tevens wordt opgemerkt dat de functie (wonen) niet wordt aangemerkt als een gevoelige bestemming in het kader van het Besluit gevoelige bestemmingen.

De WHO hanteert advieswaarden voor fijnstof (PM10) van 15 microgram per kuub, en 5 microgram per kuub voor PM2,5 wat lager ligt dan de wettelijke grenswaarden. Uit de grootschalige concentratie en depositiekaarten blijkt dat de concentratie fijnstof (PM2,5) onder de 6 microgram per kuub ligt. Hoewel naar verwachting de komende jaren de lucht een stuk schoner wordt, wordt de WHO-advieswaarde voor PM2,5 in de nabije toekomst niet gehaald.

Uit grootschalige concentratie en depositiekaarten voor fijnstof (fijnstof PM10, meetjaar 2030) blijkt dat de concentratie fijnstof onder de 14 microgram per kuub bedraagt. Hiermee wordt voldaan aan de advieswaarden.

5.3.3 Conclusie

Het aspect luchtkwaliteit vormt geen belemmering voor de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan.

5.4 Externe veiligheid

5.4.1 Algemeen

Externe veiligheid is een beleidsveld dat is gericht op het beheersen van risico's die ontstaan voor de omgeving bij de productie, de opslag, de verlading, het gebruik en het transport van gevaarlijke stoffen. Bij nieuwe ontwikkelingen moet worden voldaan aan strikte risicogrenzen. Een en ander brengt met zich mee dat nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen moeten worden getoetst aan wet- en regelgeving op het gebied van externe veiligheid. Concreet gaat het om risicovolle bedrijven, vervoer gevaarlijke stoffen per weg, spoor en water en transport gevaarlijke stoffen via buisleidingen. Op de diverse aspecten van externe veiligheid is afzonderlijke wetgeving van toepassing. Voor risicovolle bedrijven gelden onder meer:

- het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi);
- de Regeling externe veiligheid inrichtingen (Revi);
- het Registratiebesluit externe veiligheid;
- het Besluit risico's zware ongevallen 2015 (Brzo 2015);
- het Vuurwerkbesluit.

Voor vervoer gevaarlijke stoffen geldt de 'Wet Basisnet vervoer gevaarlijke stoffen' (Wet Basisnet). Dat vervoer gaat over water, spoor, wegen of door de lucht. De regels van het Basisnet voor ruimtelijke ordening zijn vastgelegd in:

- het Besluit externe veiligheid transportroutes (Bevt);
- de Regeling basisnet;
- de (aanpassing) Regeling Bouwbesluit (veiligheidszone en plasbrandaandachtsgebied).

Het vervoer van gevaarlijke stoffen per buisleiding is geregeld in het Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb).

Het doel van wetgeving op het gebied van externe veiligheid is risico's waaraan burgers in hun leefomgeving worden blootgesteld vanwege risicovolle inrichtingen en activiteiten tot een aanvaardbaar minimum te beperken. Het is noodzakelijk inzicht te hebben in de kwetsbare en beperkt kwetsbare objecten en het plaatsgebonden en het groepsrisico.

5.4.2 Situatie plangebied

Aan hand van de Risicokaart is een inventarisatie verricht van risicobronnen in en rond het plangebied. Op de Risicokaart staan meerdere soorten risico's, zoals ongevallen met brandbare, explosieve en giftige stoffen, grote branden of verstoring van de openbare orde. In totaal worden op de Risicokaart dertien soorten rampen weergegeven. In de volgende afbeelding is een uitsnede van de risicokaart opgenomen. Het plangebied is met de rode cirkel indicatief aangeduid.

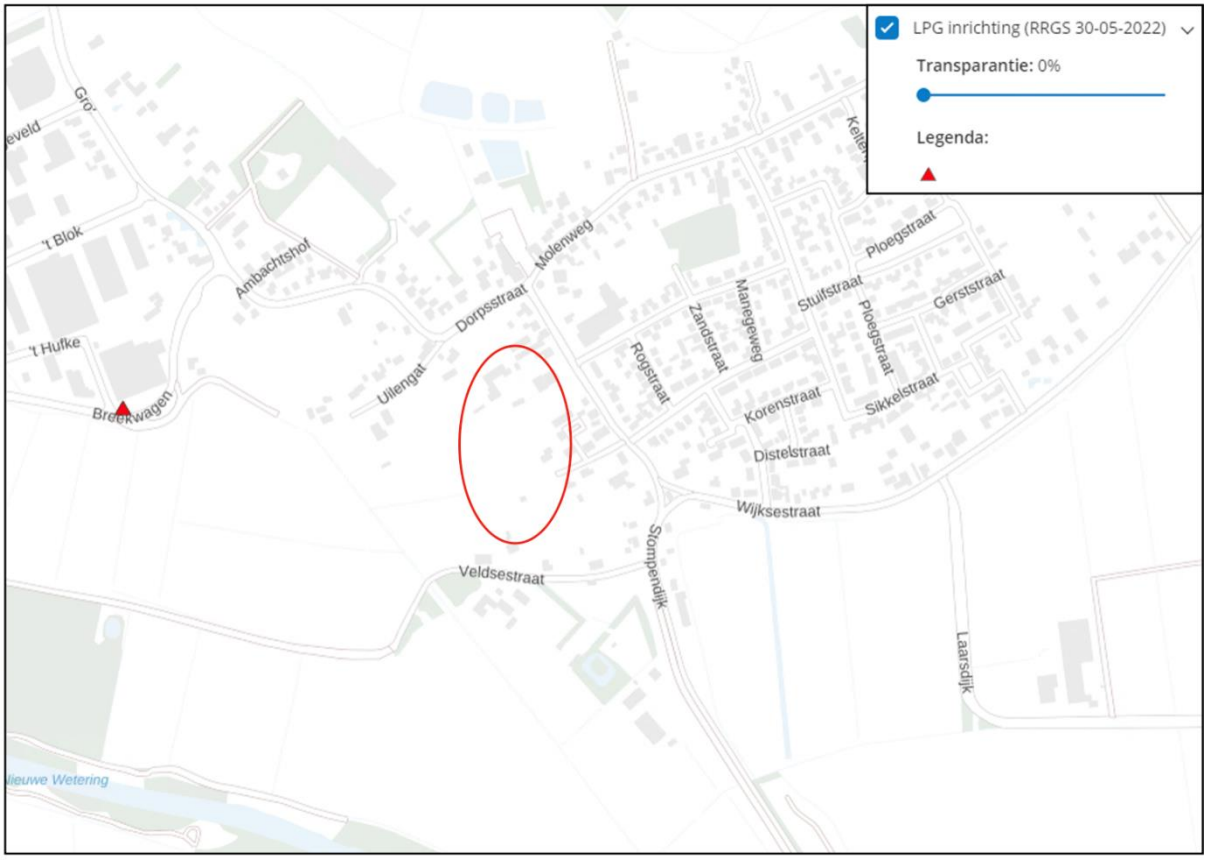

Afbeelding 5.1: Uitsnede risicokaart (Bron: Atlas leefomgeving)

Uit raadpleging van de risicokaart (www.risicokaart.nl) is gebleken dat op enige afstand van het plangebied een LPG-station ligt. Het plangebied is echter ruimschoots buiten de risicocontouren van dit object gelegen.

In of in de nabijheid van het plangebied liggen geen aardgastransportleidingen van de Gasunie of zijn geen andere transportroutes over weg of water van gevaarlijke stoffen aanwezig.

Overige

Voor het overige blijkt uit de inventarisatie dat de locatie:

- zich niet bevindt binnen de risicocontour van Bevi- en Brzo-inrichtingen danwel inrichtingen die vallen onder het Vuurwerkbesluit (plaatsgebonden risico);
- zich niet bevindt in een gebied waarbinnen een verantwoording van het groepsrisico nodig is;
- niet is gelegen binnen de veiligheidsafstanden van het vervoer gevaarlijke stoffen;
- niet is gelegen binnen de veiligheidsafstanden van buisleidingen voor het vervoer van gevaarlijke stoffen.

5.4.3 Conclusie

Het project is in overeenstemming met wet- en regelgeving ter zake van externe veiligheid.

5.5 Milieuzonering

5.5.1 Algemeen

Voor het bepalen van de aan te houden afstanden wordt de VNG-uitgave 'Bedrijven en Milieuzonering' uit 2009 gehanteerd. Deze uitgave bevat een lijst, waarin voor een hele reeks van milieubelastende activiteiten (naar SBI-code gerangschikt) richtafstanden zijn gegeven ten opzichte van milieugevoelige functies. De lijst

geeft richtafstanden voor de ruimtelijk relevante milieuaspecten geur, stof, geluid en gevaar. De grootste van de vier richtafstanden is bepalend voor de indeling van een milieubelastende activiteit in een milieucategorie en daarmee ook voor de uiteindelijke richtafstand. De richtafstandenlijst gaat uit van gemiddeld moderne bedrijven. Indien bekend is welke activiteiten concreet zullen worden uitgeoefend, kan gemotiveerd worden uitgegaan van de daadwerkelijk te verwachten milieubelasting, in plaats van de richtafstanden. De afstanden worden gemeten tussen enerzijds de grens van de bestemming die de milieubelastende functie(s) toelaat en anderzijds de uiterste situering van de gevel van een milieugevoelige functie die op grond van het bestemmingsplan mogelijk is.

Hoewel de richtafstanden in 'Bedrijven en milieuzonering' indicatief zijn, worden deze afstanden wel als harde eis gezien door de Raad van State bij de beoordeling of bedrijven op een passende afstand van milieugevoelige objecten worden gesitueerd.

5.5.2 Gebiedstypen

In de VNG-uitgave 'Bedrijven en Milieuzonering is een tweetal gebiedstypen onderscheiden; 'rustige woonwijk' en 'gemengd gebied'. Een rustige woonwijk is een woonwijk die is ingericht volgens het principe van functiescheiding. Overige functies komen vrijwel niet voor. Langs de randen is weinig verstoring van verkeer. Op basis van de VNG-uitgave wordt het buitengebied gerekend tot een met het omgevingstype 'rustige woonwijk' vergelijkbaar omgevingstype.

Een 'gemengd gebied' is een gebied met een matige tot sterke functiemenging. Direct naast woningen komen andere functies voor zoals winkels, horeca en kleine bedrijven. Ook lintbebouwing in het buitengebied met overwegend agrarische en andere bedrijvigheid kan als gemengd gebied worden beschouwd. Gebieden die direct langs de hoofdinfrastructuur liggen, behoren eveneens tot het omgevingstype gemengd gebied. Hier kan de verhoogde milieubelasting voor geluid de toepassing van kleinere richtafstanden rechtvaardigen. Geluid is voor de te hanteren afstand van milieubelastende activiteiten veelal bepalend. In voorliggend geval kan worden uitgegaan van het omgevingstype 'rustige woonwijk gezien de ligging aan de rand van Bergharen.

Milieucategorie	Richtafstanden tot omgevingstype rustige woonwijk	Richtafstanden tot omgevingstype gemengd gebied
1	10 m	0 m
2	30 m	10 m
3.1	50 m	30 m
3.2	100 m	50 m
4.1	200 m	100 m
4.2	300 m	200 m
5.1	500 m	300 m
5.2	700 m	500 m
5.3	1.000 m	700 m
6	1.500 m	1.000 m

5.5.3 Situatie plangebied

5.5.3.1 Algemeen

Aan de hand van vorenstaande regeling is onderzoek verricht naar de feitelijke situatie. De VNG uitgave 'Bedrijven en Milieuzonering' geeft inzicht in de milieuhinder van inrichtingen.

Zoals reeds hiervoor genoemd wordt bij het realiseren van nieuwe bestemmingen gekeken te worden naar de omgeving waarin de nieuwe bestemmingen gerealiseerd worden. Hierbij spelen twee vragen een rol:

1. past de nieuwe functie in de omgeving? (externe werking);
2. laat de omgeving de nieuwe functie toe? (interne werking).

5.5.3.2 Externe werking

Hierbij gaat het met name om de vraag of de voorgenomen ruimtelijke ontwikkeling leidt tot een situatie die, vanuit hinder of gevaar bezien, in strijd is te achten met een goede ruimtelijke ordening. Daarvan is sprake als het woon- en leefklimaat van omwonenden wordt aangetast.

De functie 'wonen' is niet milieubelastend voor de omgeving. Omliggende functies worden dan ook niet in hun woon- en leefklimaat aangetast.

5.5.3.3 Interne werking

Hierbij gaat het om de vraag of de nieuwe functie binnen het plangebied hinder ondervindt van bestaande functies in de omgeving. In dit geval worden de woningen binnen het plangebied aangemerkt als milieugevoelige functies.

In de omgeving van het plangebied liggen enkele (agrarische) bedrijven en andere milieubelastende functies.

Voor veehouderijen geldt, op basis van de VNG-uitgave 'Bedrijven en milieuzonering', veelal de grootste richtafstand voor het aspect geur. Bij agrarische bedrijven zijn echter niet de adviesafstanden, maar de wettelijk aan te houden afstanden of de berekende geuremissiecontouren voor vergunningsplichtige veebedrijven bepalend. Hier wordt in paragraaf 5.6 nader op ingegaan. Indien het aspect geur buiten beschouwing wordt gelaten dan geldt een grootste richtafstand van 30 meter voor geluid

In de onderstaande tabel zijn deze bedrijven weergegeven, waarbij tevens de functie, milieucategorie, richtafstand (m.u.v. geur) en daadwerkelijke afstand tot het plangebied zijn weergegeven. De daadwerkelijke afstand is gemeten van de grens van het bouwvlak van de belastende functie tot de grens van het bouwvlak van de dichtstbijzijnde gevoelige functie (betreffende de woonbestemming).

Functie	**Milieucategorie**	**Richtafstand**	**Daadwerkelijke afstand**
Breekwagen ong.: Bedrijventerrein	3.2	100 m (geluid)	300 m
Dorpsstraat ong.: Gemaal	2	30 m (geur) en 10 m (geluid)	15 m
Dorpsstraat 20: Grondgebonden agrarisch bedrijf	3.1	30 (stof en geluid)	65 m
Dorpsstraat 48: Kerk en begraafplaats	2	30 m (geluid)	10 m
Stompendijk 4: Grondgebonden agrarisch bedrijf	3.2	30 m (geluid)	150 m
Veldsestraat 10: Kerkgebouw	2	30 m (geluid)	45 m

Zoals uit voorgaande tabel blijkt, wordt de richtafstand ten aanzien van een gemaal en ten aanzien van een kerk met een begraafplaats niet gehaald.

Ten aanzien van de kerk en de begraafplaats wordt gesteld dat het echter gaat om functies in maximaal milieucategorie 2. Dit zijn functies die over het algemeen zodanig weinig milieubelastend zijn dat deze goed in een woonomgeving kunnen voorkomen. Het feit dat rond de kerk en begraafplaats reeds woningen aanwezig zijn, bevestigd dit.

Ten aanzien van het gemaal wordt gesteld dat het gaat om een zeer kleinschalig gemaal. Middels een geurzone is geborgd dat binnen een zone van 30 m geen geurgevoelige objecten zijn toegestaan. Hiermee is een aanvaardbaar woon- en leefklimaat geborgd. Daarnaast wordt de werking van het gemaal niet belemmerd.

Ter plaatse van het plangebied is sprake van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat. Omgekeerd worden de omliggende bedrijven niet in hun bedrijfsvoering beperkt.

Gezien het vorenstaande wordt geconcludeerd dat er ter plaatse van het sprake is van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat.

5.5.4 Conclusie

Het aspect milieuzonering vormt geen belemmering voor de in dit bestemmingsplan besloten ontwikkeling.

5.6 Geur

5.6.1 Algemeen

5.6.1.1 Wet geurhinder en veehouderij

De Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) vormt het toetsingskader vergunningverlening, als het gaat om geurhinder vanwege dierenverblijven van veehouderijen. De Wgv stelt één landsdekkend beoordelingskader met een indeling in twee categorieën. Voor diercategorieën waarvan de geuremissie per dier is vastgesteld, wordt deze waarde uitgedrukt in een ten hoogste toegestane geurbelasting op een geurgevoelig object. Voor de andere diercategorieën is die waarde een wettelijk vastgestelde afstand die ten minste moet worden aangehouden.

Op grond van de Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) dient voor diercategorieën waarvoor per dier geen geuremissie is vastgesteld (bijvoorbeeld melkkoeien en paarden) en een geurgevoelig object de volgende afstanden aangehouden te worden:

- ten minste 100 meter indien het geurgevoelige object binnen de bebouwde kom is gelegen, en
- ten minste 50 meter indien het geurgevoelige object buiten de bebouwde kom is gelegen.

Voor diercategorieën waarvoor in de Wgv een geuremissie per dier is vastgesteld geldt dat, binnen een concentratiegebied, de geurbelasting op geurgevoelige objecten binnen de bebouwde kom niet meer dan 3 odeur units per kubieke meter lucht mag bedragen. Voor geurgevoelige objecten buiten de bebouwde kom mag deze niet meer bedragen dan 14 odeur units per kubieke meter lucht. De gemeente Wijchen ligt binnen een concentratiegebied.

De definitie van een geurgevoelig object luidt: *gebouw, bestemd voor en blijkens aard, indeling en inrichting geschikt om te worden gebruikt voor menselijk wonen of menselijk verblijf en die daarvoor permanent of een daarmee vergelijkbare wijze van gebruik, wordt gebruikt.*

5.6.1.2 Activiteitenbesluit

Vanaf 1 januari 2013 is het Activiteitbesluit ook van toepassing op agrarische activiteiten. Het Besluit landbouw milieubeheer is tegelijkertijd komen te vervallen. Agrarische bedrijven hebben geen vergunning meer nodig als al hun activiteiten onder de reikwijdte van het Activiteitenbesluit vallen. Dit zijn type B-bedrijven, zoals veehouderijen, kinderboerderijen (en andere bedrijven die kleinschalig dieren houden), glastuinbouwbedrijven, bedrijven met teelt in gebouwen, bedrijven met open teelt, agrarische loonwerkers en losse opslagen (bijvoorbeeld mest).

Voor geurhinder is in het Activiteitenbesluit een soortgelijk beoordelingskader opgenomen als in de Wet geurhinder en veehouderij (Wgv). Zo gelden binnen en buiten de bebouwde kom dezelfde normen als in de Wgv. Ook de geurbelasting wordt bepaald volgens het bepaalde in de Wgv. Hetzelfde geldt voor het meten van de afstanden.

5.6.2 Situatie plangebied

In dit geval liggen er twee agrarische bedrijven in de nabijheid van het plangebied. In de tabel in paragraaf 5.5 zijn deze weergegeven. Zoals aangegeven gaat het om grondgebonden veehouderijen. Hiervoor geldt een vaste afstand van 100 meter voor het aspect geur.

Zoals ook uit de verbeelding van dit bestemmingsplan blijkt, ligt het bouwvlak van de dichtstbijzijnde nieuwe woningen op circa 65 meter afstand. Het gaat om het agrarisch bedrijf aan de Dorpsstraat 20. De afstand van 100 meter wordt niet gehaald. Hier kan echter een nuancering op worden aangebracht. Van het daadwerkelijk houden van vee is ter plaatse van dit bedrijf nauwelijks sprake meer. Het gaat immers om een veehandelsbedrijf. Binnen het bouwvlak staat slechts één schuur waarin vee wordt gehouden. De schuur heeft een oppervlakte van circa 125 m^2. Gezien de directe nabijheid van reguliere woningen rondom dit bedrijf ligt groei van het bedrijf ook niet meer in de lijn der verwachting. Binnen het bouwvlak is daar ook geen ruimte voor. Ten aanzien van geur kan daarom gesteld worden dat er sprake is van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat ter plaatse van het plangebied. Omgekeerd wordt dit bedrijf niet beperkt, vanwege de nabije ligging van verscheidene andere woningen.

5.6.3 Conclusie

Het aspect 'geur' vormt geen belemmering voor het planvoornemen.

5.7 Ecologie

5.7.1 Algemeen

Bescherming in het kader van de natuur wet- en regelgeving is op te delen in gebieds- en soortenbescherming. Sinds 1 januari 2017 is het wettelijk kader ten aanzien van gebieds- en soortenbescherming vastgelegd in de Wet natuurbescherming. Bij gebiedsbescherming heeft men te maken met de Wet natuurbescherming en het Natuur Netwerk Nederland (voorheen EHS). Soortenbescherming gaat uit van de bescherming van dier- en plantensoorten.

5.7.2 Gebiedsbescherming

5.7.2.1 Natura 2000-gebieden

Natura 2000 is een samenhangend netwerk van natuurgebieden in Europa. Natura 2000 bestaat uit gebieden die zijn aangewezen in het kader van de Europese Vogelrichtlijn (79/409/EEG) en gebieden die zijn aangemeld op grond van de Europese Habitatrichtlijn (92/43/EEG). Deze gebieden worden in Nederland op grond van de Wet natuurbescherming (Wnb) beschermd. .

De locatie is niet gelegen binnen een Natura 2000-gebied. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied is gelegen ten zuidwesten van het plangebied op circa 4,2 kilometer afstand. Dit betreft het Natura 2000-gebied "Rijntakken".

Van directe effecten op Natura 2000-gebieden, bijv. geluid- of lichthinder, is geen sprake. Om de gevolgen van de gewenste ontwikkeling wat betreft stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden in kaart te brengen is een Aerius-berekening door uitgevoerd (opgenomen in bijlage 3). Hierna wordt op de resultaten van dit onderzoek ingegaan.

<u>Resultaten stikstofdepositie onderzoek</u>

Uit de AERIUS-berekening blijkt dat er als gevolg van de voorgenomen ontwikkeling geen sprake is van rekenresultaten hoger dan 0,00 mol/ha/j. Er is daarmee geen sprake van een stikstofdepositie met significant negatief effect op Natura 2000-gebieden.

5.7.2.2 Nederlands Natuurnetwerk (NNN)

Het Natuur Netwerk Nederland (NNN) is de kern van het Nederlandse natuurbeleid. De NNN is in provinciale structuurvisies uitgewerkt. In of in de directe nabijheid van de NNN geldt het 'nee, tenzij' - principe. In principe zijn er geen ontwikkelingen toegestaan als zij de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied aantasten.

Het plangebied is niet gelegen binnen concreet begrensde NNN. Het plangebied ligt buiten het Natuurnetwerk Nederland en de invloedsfeer is lokaal. De voorgenomen activiteit heeft geen negatief effect op het NNN. Er hoeft geen nader onderzoek uitgevoerd te worden en er hoeft geen ontheffing aangevraagd te worden.

5.7.3 Soortenbescherming

5.7.3.1 Algemeen

Wat betreft de soortbescherming is ook de Wnb van toepassing. Hierin wordt onder andere de bescherming van dier- en plantensoorten geregeld. Bij ruimtelijke ontwikkelingen dient te worden getoetst of er sprake is van negatieve effecten op de aanwezige natuurwaarden. Als hiervan sprake is, moet ontheffing of vrijstelling worden gevraagd.

5.7.3.2 Situatie plangebied

Om in beeld te brengen of de ontwikkeling in strijd is met natuurwetgeving en hoe eventuele strijdigheid met de wet voorkomen kan worden, is door BJZ.nu een quickscan flora en fauna uitgevoerd. Het onderzoek richt zich op beschermde gebieden en beschermde soorten. Hieronder zijn de conclusies van dit rapport weergegeven. Het rapport is tevens bijgevoegd als Bijlage 4 bij deze toelichting. Op basis van de uitgevoerde quickscan flora en fauna wordt het volgende geconcludeerd.

<u>Vogels</u>
Van de in het plangebied verwachte soorten is uitsluitend het bezette nest beschermd, niet het oude nest of de nestplaats. Werkzaamheden die kunnen leiden tot het verstoren, vernielen en/of beschadigen van vogelnesten dienen daarom buiten het broedseizoen van vogels uitgevoerd te worden. De meest geschikte periode om de voorgenomen activiteiten uit te voeren is augustus-februari. Voorgenomen werkzaamheden mogen juridisch beschouwd wel plaats vinden tijdens het broedseizoen van vogels, mits geen bezette vogelnesten verstoord, beschadigd en/of vernield worden. Indien de voorgenomen activiteiten uitgevoerd worden tijdens de voortplantingsperiode, dient een broedvogelscan uitgevoerd te worden om de aanwezigheid van een bezet vogelnest uit te sluiten.

<u>Grondgebonden zoogdieren</u>
Er wordt geen beschermd grondgebonden zoogdier gedood en wordt geen vaste rust- of voortplantingsplaats beschadigd of vernield, als gevolg van uitvoering van de voorgenomen activiteiten.

<u>Vleermuizen</u>
Door het uitvoeren van de voorgenomen activiteiten wordt geen vleermuis verstoord of gedood en wordt geen vaste rust- of verblijfplaats, essentieel foerageergebied en essentiële vliegroute verstoord.
Uitvoering van de voorgenomen activiteiten leidt niet tot wettelijke consequenties. Er hoeft geen nader onderzoek uitgevoerd te worden en er hoeft geen ontheffing van de verbodsbepalingen aangevraagd te worden om de voorgenomen activiteiten uit te mogen voeren in het kader van de Wnb.
Tot slot wordt benadrukt dat te allen tijde rekening dient te worden gehouden met de zorgplicht zoals opgenomen in de Wet natuurbescherming. De zorgplicht houdt in dat eenieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving.

5.7.4 Bomeneffectanalyse

De herontwikkeling van de Veldsestraat, waarbij deze wordt verbreed, zorgt ervoor dat de weg dichter bij een zevental bomen komt. Het is wenselijk om in beeld te brengen of de bomen kunnen worden behouden. Hierbij is rekening gehouden met het gegeven dat de fundering van de rijbaan 20 tot 30 cm buiten de wegverbreding

valt. De totale verbreding/ontgraving van de bodem die benodigd is voor een wegverbreding van 50 cm komt dan op maximaal 80 cm. Hiermee wordt de huidige berm 80 cm smaller. Tevens is de kwaliteit van de bomen opgenomen. Daarom is door Pius Floris een Bomeneffectanalyse (BEA) uitgevoerd. Het volledige rapport is als bijlage 5 opgenomen. Hierna wordt op de belangrijkste resultaten ingegaan.

Boomkwaliteit
Het project betreft in totaal zeven bomen. De kwaliteit van deze bomen is voldoende tot goed. De levensverwachting van deze bomen is meer dan 15 jaar. De onderhoudstoestand van de zes linden is goed. Bij de walnoot is er een achterstand in het onderhoud. De boom behoeft begeleidingssnoei in verband met de benodigde vrije doorgang voor verkeer.

Projectinvloed
Verbreden van de rijbaan inclusief fundering zal van geringe invloed zijn op de bomen.

- Bij de ontgraving zal lichte schade aan het wortelgestel van de bomen ontstaan;
- De ernst van de schade die optreedt wordt bepaald door de diepte en de breedte van de ontgraving;
- Uitgangspunt is dat de het wegdek met 50 cm wordt verbreed en van de fundering maximaal 30 cm breder wordt dan de wegverbreding (totale breedte van ontgraving maximaal 80 cm).
- Na realisatie van de verbreding blijft er circa 75 cm ruimte tussen de stamvoet van de bomen en de rijbaan.
- Behoud van de bomen in combinatie met een verbreding van de rijbaan is boomtechnisch haalbaar.
- Of een afstand van 75 cm voldoende wordt bevonden is aan de afdeling 'wegen' van gemeente Bergharen.
- Tussen de stamvoet van de bomen en de rand van de fundering is 45 cm ruimte beschikbaar voor diktegroei van de stamvoet van de bomen.

Advies
Behoud van de huidige zeven bomen in combinatie met een verbreding van de weg is aanbevolen. Geadviseerd wordt om een funderingstechniek toe te passen met een maximale ontgraving van 60 cm minus maaiveld. Treffen van maatregelen om ingroei van wortels te beperken zijn aanbevolen. Plaatsen van een wortelscherm of folie tot 60 cm minus maaiveld. Tevens toepassen van een verdichte funderingslaag die ongeschikt is voor wortelgroei.

5.7.5 Conclusie

Het aspect ecologie vormt geen belemmering voor de in dit bestemmingsplan besloten ontwikkeling.

5.8 Archeologie & Cultuurhistorie

5.8.1 Archeologie

5.8.1.1 Algemeen

In 1992 heeft Nederland het Europese 'Verdrag van Malta' ondertekend. In het verdrag is de omgang met het Europees archeologische erfgoed geregeld. Belangrijk daarin is dat voorafgaand aan de uitvoering van plannen onderzoek moet worden gedaan naar de aanwezigheid van archeologische waarden en daar in de ontwikkeling van plannen zoveel mogelijk rekening mee moet worden gehouden.

Het wettelijk kader voor de archeologische monumentenzorg is vastgelegd in de Erfgoedwet. Op grond van deze wet is het verplicht om tijdig rekening te houden met archeologische waarden. De Erfgoedwet beoogt het archeologische erfgoed in hoofdzaak in situ te beschermen. Waar dit niet mogelijk is, moet het bodemarchief met zorg ontsloten worden. Bij het ontwikkelen van ruimtelijk beleid moet het archeologisch belang vanaf het begin meewegen in de besluitvorming.

In de Erfgoedwet is vastgelegd dat Rijk, provincies en gemeenten in ruimtelijke plannen rekening houden met het aspect 'archeologie'. Om de bescherming op gemeentelijk niveau te borgen heeft de gemeente Wijchen

een archeologische beleids- en verwachtingenkaart (RAAP-rapport 1828, 2009). Op deze kaart is de archeologische verwachting voor de gronden binnen de gemeentegrenzen aangegeven en waar archeologische waarden (vindplaatsen, waarnemingen) in de bodem bekend zijn.

Het plangebied valt op de gemeentelijke verwachtingskaart vanwege de ligging op een rivierduin in een gebied met een hoge archeologische verwachting, waarbij het plangebied tevens behoort tot een AMK-terrein (oranje zone) met een aandachtzone van 50 m (grijs gestippeld). In afbeelding 5.2 is het plangebied met zwarte stippellijn weergegeven.

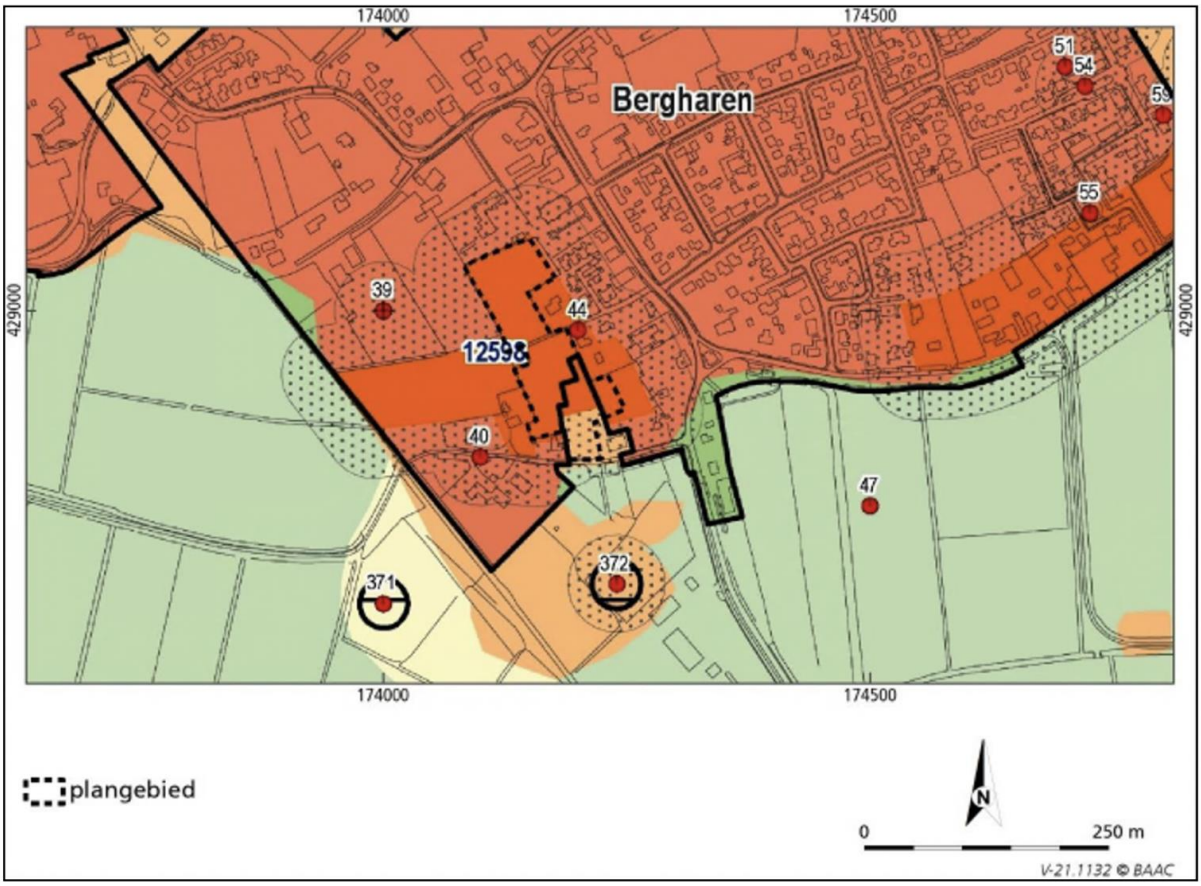

Afbeelding 5.2: Uitsnede uit archeologische verwachtingskaart gemeente Wijchen (Bron: RAAP)

5.8.1.2 Situatie plangebied

Vanwege hoge archeologische verwachting heeft RAAP in eerste instantie een archeologisch bureauonderzoek uitgevoerd. Het volledige rapport is als bijlage 6 opgenomen. Hierna wordt op de belangrijkste resultaten ingegaan.

Zijn binnen het plangebied bekende archeologische waarden aanwezig? Zo ja, welke gegevens zijn bekend over de omvang, ligging, aard en datering hiervan?
Tot op heden zijn binnen het plangebied geen archeologische resten aangetroffen. Direct ten oosten van het plangebied zijn resten uit de Romeinse tijd en vroege middeleeuwen A en B aangetroffen. In de ruimere omgeving zijn ook resten vanaf de steentijd tot en met de nieuwe tijd gevonden. Deze resten zijn op verschillende niveaus binnen de rivierduin en overstromingslagen aangetroffen.

Wat is de verwachte bodemopbouw in het gebied en welke gegevens zijn bekend over bodemverstorende ingrepen in het verleden binnen het plangebied?
In het plangebied bevinden zich achtereenvolgens pleistocene rivierafzettingen met daarop rivierduinafzettingen (met mogelijk meerdere verstuivingsfases), al dan niet met plaatselijk overstromingsklei en afgedekt door een plaggendek. De bodemopbouw die bij onderzoeken rondom het plangebied is aangetroffen is echter variabel, waardoor de exacte bodemopbouw en dieptes van mogelijke archeologische

lagen binnen het plangebied niet bekend is. In het zuidelijke deel van het plangebied heeft in de 20e eeuw bebouwing gestaan, waardoor de bodem mogelijk plaatselijk verstoord is geraakt. Tevens wordt het plangebied doorsneden door een zone met kabels en leidingen die de bodem verstoord zal hebben. Tot welke diepte deze verstoringen exact reiken en of daarbij (alle) archeologische lagen verstoord zijn geraakt is niet bekend.

Wat is de specifieke archeologische verwachting voor het gebied?
Voor het plangebied geldt voor het mesolithicum tot en met de middeleeuwen een (middel)hoge verwachting De diepte waarop deze resten aanwezig zijn hangt af van de aanwezige verstuivingsfasen, maar bevindt zich naar verwachting onder een 80 cm dik plaggen- en stuifzanddek.

In hoeverre worden archeologische resten bedreigd en is vervolgonderzoek nodig en zo ja, in welke vorm?
Als gevolg van de herinrichting van het plangebied voor de woningbouw zal de bodem naar verwachting tot in ieder geval het bovenste archeologisch niveau worden verstoord. Niet alleen het uitgraven van de bouwvlakken zal de bodem verstoren, maar ook de aanleg van kabels en leidingen, het graven van het wegcunet en mogelijk ook de aankleding van het gebied met groen kan de bodem en daarmee de aanwezige archeologische waarden verstoren. Daarom wordt geadviseerd om een vervolgonderzoek uit te voeren om de archeologische verwachting te toetsen en nader te specificeren. Gezien archeologische waarde van het gebied (AMK-terrein) en de verwachte archeologische resten, vormt een proefsleuvenonderzoek hiervoor de meest geëigende vorm. Voorafgaand aan dit onderzoek dient een door het bevoegd gezag goed te keuren Programma van Eisen te worden opgesteld, waarin de eisen waaraan het onderzoek dient te voldoen worden vastgelegd.

Aangezien de exacte bodemopbouw en daarmee de diepte van de archeologische niveaus niet duidelijk is, wordt geadviseerd om voorafgaand aan het PvE een verkennend booronderzoek uit te voeren om in beeld te brengen hoeveel archeologische niveaus er zijn en op welke diepte deze zich bevinden. Door een duidelijk beeld te krijgen van bodemopbouw, kan veel gerichter onderzoek worden gedaan en kunnen daarmee overbodige kosten worden vermeden. Voorafgaand aan dit onderzoek dient een Plan van Aanpak (PvA) te worden opgesteld, dat eveneens dient te worden voorgelegd aan het bevoegd gezag. Bovenstaand advies dient voorgelegd te worden door de bevoegde overheid (gemeente Wijchen) in het kader van de vergunningsaanvraag en vormt de basis voor het selectiebesluit van de gemeente. Dit betekent niet dat reeds gestart kan worden met bodemverstorende activiteiten of de daarop voorbereidende activiteiten.

Bovenstaand advies dient voorgelegd te worden door de bevoegde overheid (gemeente Wijchen) in het kader van de vergunningsaanvraag en vormt de basis voor het selectiebesluit van de gemeente. Dit betekent niet dat reeds gestart kan worden met bodemverstorende activiteiten of de daarop voorbereidende activiteiten.

Inventariserend veldonderzoek
Aanvullend op het bureauonderzoek is door ADC Archeoprojecten een inventariserend veldonderzoek uitgevoerd. Dit onderzoek is als bijlage 7 opgenomen. Hierna wordt op de belangrijkste resultaten ingegaan.

In het zuidelijk deel van het plangebied is een rivierduin aanwezig. De rivierduin is afgedekt door de Laag van Wijchen, waarin bodemvorming heeft plaatsgevonden. In deze laag kunnen archeologische resten daterend uit het Laat Paleolithicum – Mesolithicum aanwezig zijn (archeologische laag 1). De Laag van Wijchen is vervolgens weer afgedekt geraakt door een rivierduin in twee fases. In de top van de rivierduin is plaatselijk een B-horizont en een cultuurdek waargenomen. Afhankelijk van de ouderdom van het rivierduinzand kunnen in de top archeologische resten verwacht worden daterend vanaf het Mesolithicum tot en met de Bronstijd (archeologische laag 5), vanaf 35-65 cm -mv. In het centrale en het noordelijke deel is het Wijchens Maasje actief geweest. In deze zones zijn meerdere fases van bedding-, crevasse-, en oeverafzettingen waargenomen. In deze zone zijn drie fases van het Wijchens Maasje waargenomen, die langzaam naar het noordelijk deel van het plangebied is getrokken. Deze opeenvolgende oeverafzettingen kunnen archeologische resten bevatten:

- Archeologische laag 2: Wijchens Maasje fase 1: niet waargenomen tijdens het aanvullend booronderzoek;

- Archeologische laag 3: Wijchens Maasje fase 2: 190-210 cm – mv (5,93-5,97 m +NAP) Laat – Neolithicum – Vroege Bronstijd;
- Archeologische laag 4: niet waargenomen tijdens het aanvullend booronderzoek

In het gehele plangebied zijn de afzettingen van het Wijchens Maasje en vroege fases van de rivierduinafzettingen, afgedekt door een laatste fase van de rivierduin. Naast het zuidelijk deel zijn in het noordelijk deel ook enkele B-horizonten aanwezig.

In het plangebied is de bodemopbouw plaatselijk verstoord. Hieronder volgt een opsomming van de boringen waarin verstoringen in zijn waargenomen:

- Boring 3: tot 170 cm – mv (6,37 m +NAP);
- Boring 5: tot 230 cm – mv (5,30 m +NAP);
- Boring 6: tot 120 cm – mv (6,60 m +NAP);;
- Boring 10: tot 80 cm – mv (7,03 m +NAP);
- Boring 12: tot 230 cm – mv (5,79 m +NAP)

ADC ArcheoProjecten adviseert om in het gehele plangebied een inventariserend veldonderzoek uit te voeren door middel van het aanleggen van proefsleuven (IVO-P), met uitzondering van de aangetoonde verstoorde zones (afb.5). In de verstoorde zones zijn geen proefsleuven noodzakelijk indien de geadviseerde verstoringsdiepte blijft gehandhaafd. De zones met een mogelijke verstoring kunnen niet worden vrijgegeven, omdat de verstoringsdiepte hiervan onbekend blijft.

Het doel van het proefsleuvenonderzoek is het onderzoeken van de gaafheid, omvang, datering en conservering van archeologische resten. De sleuven dienen in zones te worden geplaatst met een midden en/of hoge verwachting. In de aangetoonde verstoorde zones zijn geen proefsleuven noodzakelijk, indien, de verstoring boven de geadviseerde verstoringsdiepte blijft. De exacte invulling van de werkzaamheden dient voorafgaand aan het veldwerk te worden vastgelegd in een door het bevoegd gezag goed te keuren programma van eisen.

Door middel van een archeologische dubbelbestemming zijn de archeologische waarden geborgd. Het vervolgonderzoek zal in een later stadium worden uitgevoerd.

5.8.2 Cultuurhistorie

5.8.2.1 Algemeen

Onder cultuurhistorische waarden worden alle structuren, elementen en gebieden bedoeld die cultuurhistorisch van belang zijn. Zij vertellen iets over de ontstaansgeschiedenis van het Nederlandse cultuurlandschap. Vaak is er een sterke relatie tussen aardkundige aspecten en cultuurhistorische aspecten.

In de Bro is sinds 1 januari 2012 (artikel 3.1.6, vijfde lid, onderdeel a) opgenomen dat een bestemmingsplan "*een beschrijving van de wijze waarop met de in het gebied aanwezige cultuurhistorische waarden en in de grond aanwezige of te verwachten monumenten rekening is gehouden" dient te bevatten.*

5.8.2.2 Situatie plangebied

Per 1 juli 2016 is de Erfgoedwet in werking getreden. In een bestemmingsplan dient op grond van het Bro artikel 3.1.6 een beschrijving te worden opgenomen hoe met de in het gebied aanwezige cultuurhistorische waarden en in de grond aanwezige of te verwachten monumenten, rekening is gehouden. Ook de facetten historische bouwkunde en historische geografie dienen te worden meegenomen in de belangenafweging. Hierbij gaat het om zowel beschermde als niet formeel beschermde objecten en structuren. Om de cultuurhistorische waarden in de gemeente te borgen hanteert de gemeente Wijchen het paraplubestemmingsplan 'Parapluplan Cultuurhistorie Wijchen' (vastgesteld, 3 mei 2017).

Ter plaatse van het plangebied geldt een cultuurhistorische dubbelbestemming. Gronden die zijn voorzien van deze dubbelbestemming zijn, behalve voor de andere daar voorkomende bestemming(en), mede bestemd voor het behoud, beheer en versterking van de cultuurhistorische waarden. Daarom is er een cultuurhistorische effectrapportage (CHER) uitgevoerd teneinde in beeld te brengen of het beoogde plan cultuurhistorisch passend is. Het gehele rapport is als bijlage 8 opgenomen. Hierna wordt op de belangrijkste resultaten ingegaan.

Doelstelling en resultaten CHER
Het cultuurhistorisch onderzoek dient te inventariseren welke historisch-geografische waarden in het gebied aanwezig zijn, waarna vervolgens wordt bekeken wat het effect van de geplande herinrichting van het gebied is op de aanwezige cultuurhistorische waarden. Op basis van de onderzoeksresultaten wordt vervolgens een advies gegeven over de omgang met de eventueel aanwezige waarden.

Algemeen
Uit het bureauonderzoek blijkt dat hoewel het historisch grondgebruik van het plangebied niet of nauwelijks is gewijzigd, de historisch-geografische waarde van het plangebied als gevolg van de verdichting uit uitbreiding van de bebouwing rondom het plangebied is aangetast. Ondanks de situering tussen de twee kerken van Bergharen is aan het plangebied slechts een gemiddelde waardering toegekend. Met name de uitbreiding van de bebouwing in en achter de historische bebouwingslinten heeft de toegankelijkheid en beleefbaarheid van het plangebied (door het blokkeren van de oude kerkenpaden en zichtlijnen) sterk beperkt. De historisch-geografische waarde van het plangebied bestaat slechts nog uit het gebruik als agrarisch gebied, de aanwezigheid van persistente historische perceelsgrenzen, onderdeel van het (verdicht en dus relatief recent) historisch bebouwingslint en de aanwezigheid van enkele resterende historische zichtlijnen. Hieronder zal per cultuurhistorische waarde het effect van de geplande ontwikkeling worden besproken.

Open agrarisch gebied
Volgens de huidige plannen zal in het plangebied een vrij open cluster erven met veel openbaar en privé groen worden gerealiseerd (zie paragraaf 1.4). Bij de herontwikkeling is al rekening gehouden met zichtlijnen en een zachte overgang naar het aangrenzende agrarische gebied. Het gevolg van de herontwikkeling is onvermijdelijk dat de waarde 'open agrarisch gebied' zal verdwijnen. Tegelijkertijd is deze ontwikkeling al in de 20e eeuw in gang gezet met de inbreidingslocaties ten noorden, oosten en westen van het plangebied, die tevens de cultuurhistorische waarde van het plangebied al hebben aangetast. Een deel van de bebouwing vindt bovendien plaats op een locatie waar voorheen ook al bebouwing aanwezig was (zie 'gesloopt historisch bebouwingslint', tussen Veldsestraat 6 en 10).

Onderdeel (verdicht) historisch bebouwingslint (zuidelijke deel)
Het zuidelijke deel van het plangebied maakt deel uit van het zeer ijle, historische bebouwingslint langs de Veldsestraat. Lange tijd was dit gebied onbebouwd, maar als gevolg van de doorgaande verdichting van het bebouwingslinten is het terrein vanaf de jaren vijftig van de vorige eeuw bebouwd geraakt. De bebouwing die volgens de huidige plannen op deze locatie is gepland, valt daarom binnen de historische ontwikkeling van het gebied.

Persistente historische perceelsgrenzen
De huidige plannen laten de resterende historische perceelgrenzen (zie afb. 3.1 van het rapport) overwegend ongemoeid. Uitzondering hierbij betreft het perceel van de nieuwbouw die deels in de tuin van de Dorpsstraat 78 valt. Hiervoor wordt geadviseerd om de voorzijde van het perceel te laten samenvallen met de (meer oostelijk gelegen) historische perceelsgrens. In het algemeen geldt het advies om de historische perceelsgrenzen zowel in de plannen als in de uiteindelijke uitvoering zichtbaar te laten en/of te maken. Hierbij dienen de afrasteringen echter geen visuele barrière te vormen.

Restant historische zichtlijnen
Tot slot worden de momenteel aanwezige zichtlijnen niet geblokkeerd door de geplande herinrichting. De toegangsweg vanaf de Veldsestraat laat een inkijk in het plangebied toe en ter hoogte van de zichtlijn ten noorden van het plangebied (vanaf het Uilengat) zijn geen ingrepen gepland. Ook op de locaties waar geen sprake is van een directe, open zichtlijn, vanwege de aanwezigheid van schuttingen, heggen/bomen of muren,

is rekening gehouden met zichtlijnen/openheid. Zo is in het verlengde van het kerkhof van de Rooms-katholieke kerk een open ruimte in het plan opgenomen. Dit geldt ook voor de (grotendeels door bomen geblokkeerde) zichtlijn tussen de Dorpsstraat 92 en de Stompendijk 2 waar in het verlengde een weg/wandelpad is opgenomen.

Invloedssfeer monumenten
Het plangebied wordt omringd door historische bebouwingslinten, waarin diverse rijksmonumenten en gemeentelijke monumenten aanwezig zijn. Bij herinrichting dient rekening te worden gehouden met de omgeving van deze monumenten. Het gaat daarbij niet om het voorkomen van aantasting van de omgeving op zich, maar om aantasting van de omgeving van een monument die dat monument ontsiert of beschadigt te voorkomen. De meeste monumenten rond het plangebied zijn voorzien van een ruime buffer in de vorm van een tuin (groter dan het oorspronkelijke erf) en/of reeds bestaande (niet waardevolle) bebouwing (zie afb. 3.1) of duidelijk begrensd door hoge afscheiding in de vorm van een schutting of heg al dan niet met opgaande bomen. Voor de meeste monumenten (boerderijen, pastorie en klooster) geldt daarom dat ingrepen die buiten het eigen erf plaatsvinden niet of nauwelijks van invloed zijn op de monumentale waarde. De aanwezige kerken vormen hierop een uitzondering. Kerktorens vormden lange tijd een baken in het landschap, waardoor hun invloedssfeer veel groter is dan van andere bebouwing. De Hervormde kerk, aan de westzijde van het plangebied, heeft een relatief lage toren, die aan de oostzijde grotendeels door bomen en de bestaande bebouwingslinten aan het zicht worden onttrokken. Desondanks is door de ruime opzet van de bebouwing en de bouwmassa's wel rekening gehouden met vrij zicht van de omwonenden op de kerk. De belangrijkste zichtlijn op deze kerk, namelijk vanaf het open agrarische gebied in het westen, wordt door de plannen niet beperkt. De Rooms-katholieke kerk heeft een veel hogere toren en steekt ruim boven de bebouwing uit. Bovendien is ook hiermee rekening gehouden met het bouwplan, waardoor vanaf de bestaande openbare weg (Veldsestraat) een vrije zichtlijn is op de kerk. De plannen hebben daarom geen negatieve invloed op de monumentale waarde van de aangrenzende monumenten.

Op basis van het bovenstaande kan daarom de conclusie worden getrokken dat hoewel de geplande herinrichting van het gebied een deel van de historisch-geografische waarden (namelijk 'open agrarisch gebied') van het plangebied schaadt, deze ontwikkeling valt binnen een bestaande ontwikkeling waarbij het bebouwde gebied zich vanaf de Dorpsstraat over het voormalige akkergebied heeft uitgebreid. Tevens valt daarbij op te merken dat de geplande herinrichting zorgt voor een zachtere overgang naar het agrarische gebied dan momenteel het geval is én het gebied weer openbaar toegankelijk maakt, zoals in het verleden ook sprake van was. Er is daarom, zeker gezien de middelmatige waardering van het gebied, geen onevenredige aantasting van de cultuurhistorische waarden.

5.8.3 Conclusie

Op basis van het bovenstaande kan daarom de conclusie worden getrokken dat hoewel de geplande herinrichting van het gebied een deel van de historisch-geografische waarden (namelijk 'open agrarisch gebied') van het plangebied schaadt, deze ontwikkeling valt binnen een bestaande ontwikkeling waarbij het bebouwde gebied zich vanaf de Dorpsstraat over het voormalige akkergebied heeft uitgebreid. Tevens valt daarbij op te merken dat de geplande herinrichting zorgt voor een zachtere overgang naar het agrarische gebied dan momenteel het geval is én het gebied weer openbaar toegankelijk maakt, zoals in het verleden ook sprake van was. Er is daarom, zeker gezien de middelmatige waardering van het gebied, geen onevenredige aantasting van de cultuurhistorische waarden.

5.9 Besluit milieueffectrapportage

5.9.1 Algemeen

De milieueffectrapportage is een wettelijk instrument met als doel het aspect milieu een volwaardige plaats in deze integrale afweging te geven. Een bestemmingsplan kan op drie manieren met milieueffectrapportage in aanraking komen:

- Op basis van artikel 7.2a, lid 1 Wm (als wettelijk plan);

Er ontstaat een m.e.r.-plicht wanneer er een passende beoordeling op basis van art. 2.8, lid 1 Wet natuurbescherming nodig is.

- Op basis van Besluit milieueffectrapportage (bestemmingsplan in kolom 3);
  Er ontstaat een m.e.r.-plicht voor die activiteiten en gevallen uit de onderdelen C en D van de bijlage van dit besluit waar het bestemmingsplan genoemd is in kolom 3 (plannen).
- Op basis van Besluit milieueffectrapportage (bestemmingsplan in kolom 4);
  Er ontstaat een m.e.r.-(beoordelings)plicht voor die activiteiten en gevallen uit de onderdelen C en D van de bijlage van dit besluit waar het bestemmingsplan genoemd is in kolom 4 (besluiten).

In het Besluit m.e.r. neemt het bestemmingsplan een bijzondere positie in, want het kan namelijk tegelijkertijd opgenomen zijn in zowel kolom 3 als in kolom 4 van het Besluit m.e.r.. Of het bestemmingsplan in deze gevallen voldoet aan de definitie van het plan uit kolom 3 of aan de definitie van het besluit uit kolom 4 is afhankelijk van de wijze waarop de activiteit in het bestemmingsplan wordt bestemd. Als voor de activiteit eerst één of meerdere uitwerkings- of wijzigingsplannen moeten worden vastgesteld dan is sprake van 'kaderstellend voor' en voldoet het bestemmingsplan aan de definitie van het plan. Is de activiteit geheel of gedeeltelijk als eindbestemming opgenomen voldoet het aan de definitie van het besluit.

Een belangrijk element in het Besluit m.e.r.. is het (in feite) indicatief maken van de gevalsdefinities (de drempelwaarden in kolom 2 in de D-lijst). Dit betekent dat het bevoegd gezag meer moet doen dan onder de oude regelgeving. Kon vroeger worden volstaan met de mededeling in het besluit dat de omvang van de activiteit onder de drempelwaarde lag en dus geen m.e.r. (beoordeling) noodzakelijk was, onder de nu geldende regeling moet een motivering worden gegeven. Voor deze toets wordt de term vormvrije m.e.r.-beoordeling gehanteerd.

5.9.2 Situatie plangebied

Voor wat betreft het gehele plangebied wordt voorzien in directe eindbestemmingen waardoor, indien activiteiten worden mogelijk gemaakt die genoemd worden in onderdeel C of D van het Besluit m.e.r. en de daarin opgenomen drempelwaarden overschrijden, sprake is van een m.e.r-beoordelingsplichtig plan.

In het voorliggende geval is geen sprake van activiteiten die op grond van onderdeel C van het Besluit milieueffectrapportage m.e.r.-plichtig zijn. Wel is sprake van een activiteit die is opgenomen in onderdeel D van het Besluit m.e.r., namelijk: 'de aanleg, wijziging of uitbreiding van een stedelijk ontwikkelingsproject.' Aangezien hier in dit geval sprake van is dient te worden getoetst of sprake is van m.e.r-beoordelingsplicht. Hier is sprake van indien de activiteiten de volgende drempelwaarden uit onderdeel D overschrijden:

- een oppervlakte van 100 hectare of meer,
- een aaneengesloten gebied en 2.000 of meer woningen omvat, of
- een bedrijfsvloeroppervlakte van 200.000 m2 of meer.

Indien het plan wordt vergeleken met de drempelwaarden uit de D-lijst kan worden geconcludeerd dat er geen sprake is van een m.e.r.-beoordelingsplichtige activiteit aangezien deze pas geldt bij 2.000 woningen of meer. Echter, zoals ook in het voorgaande aangegeven, dient ook wanneer ontwikkelingen onder drempelwaarden blijven, het bevoegd gezag zich er van te vergewissen of activiteiten geen aanzienlijke milieugevolgen kunnen hebben.

Indien hierbij de drempelwaarden uit de D-lijst voor deze activiteit (o.a. 2.000 woningen of meer) wordt vergeleken met de omvang van voorliggende ontwikkeling, wordt geconcludeerd dat sprake is van een wezenlijk ander schaalniveau en een activiteit die vele male kleinschaliger is.

Gelet op de kenmerken van het project (zoals het karakter in vergelijking met de drempelwaarden uit het Besluit m.e.r.), de plaats van het project en de kenmerken van de potentiële effecten zullen geen belangrijke nadelige milieugevolgen optreden. Eén en ander is tevens bevestigd in de in dit hoofdstuk aan bod gekomen milieu- en omgevingsaspecten en de daarvoor, indien van toepassing, uitgevoerde onderzoeken.

5.9.3 Conclusie

Dit bestemmingsplan is niet m.e.r.(beoordelings)-plichtig. Tevens zijn geen nadelige milieugevolgen te verwachten als gevolg van de vaststelling van dit bestemmingsplan.

5.10 Verkeer en parkeren

5.10.1 Algemeen

Bij het opstellen van bestemmingsplannen moet rekening worden gehouden met de mogelijke extra verkeersgeneratie en parkeerbehoefte die ontstaat door een nieuwe ontwikkeling. Hiervoor kunnen berekeningen worden uitgevoerd.

Op 16 juni 2016 is het Parkeerbeleidsplan gemeente Wijchen in werking getreden. Het gemeentelijke uitgangspunt luidt dat elk gebied, voorziening, complex, bedrijf of instelling in de eigen parkeerbehoefte dient te voorzien. Daarbij is het belasten van omliggende gebieden met parkeerdruk door een plaatselijk tekort ongewenst. Gemeente Wijchen toetst bij nieuwe ontwikkelingen aan de door het CROW (Nationaal kenniscentrum verkeer, vervoer en infrastructuur) opgestelde landelijke parkeernormen.

Hiervoor wordt aansluiting gezocht bij de landelijke parkeerkencijfers op basis van de publicatie 'Toekomstbestendig parkeren (december 2018)' van het CROW. Wat betreft de functies wordt aansluiting gezocht bij de functies zoals genoemd in deze CROW-publicatie. De parkeernormen in CROW-publicatie 381 Toekomstbestendig parkeren bestaan uit een minimum- en maximumwaarde. Dit is de bandbreedte. In de gemeente Wijchen wordt uitgegaan van de maximale parkeernormen. De kern Bergharen wordt aangemerkt als een weinig stedelijke gebied. Gelet op de ligging wordt uitgegaan van 'rest bebouwde kom'.

5.10.2 Parkeren

Op basis van de vorenstaande uitgangspunten ontstaat de volgende parkeerberekening.

Type	***Aantal***	***Parkeernorm***	***Aantal parkeerplaatsen***
Koop, vrijstaand	6	2,7	16,2
Koop, twee onder één kap	4	2,6	10,4
Koop, tussen/hoek	9	2,4	21,6
Huur, huis, sociale sector	4	2,3	9,2
Totaal			57,4

Zoals blijkt is er een parkeerbehoefte van 58 parkeerplaatsen. In dit geval worden er in totaal 59 parkeerplaatsen aangelegd. Hiermee wordt ruimschoots aan de parkeernormering voldaan. Opgemerkt wordt dat ook qua type woning aan de normering per type woning wordt voldaan.

In de volgende afbeelding is de parkeernormering visueel weergegeven.

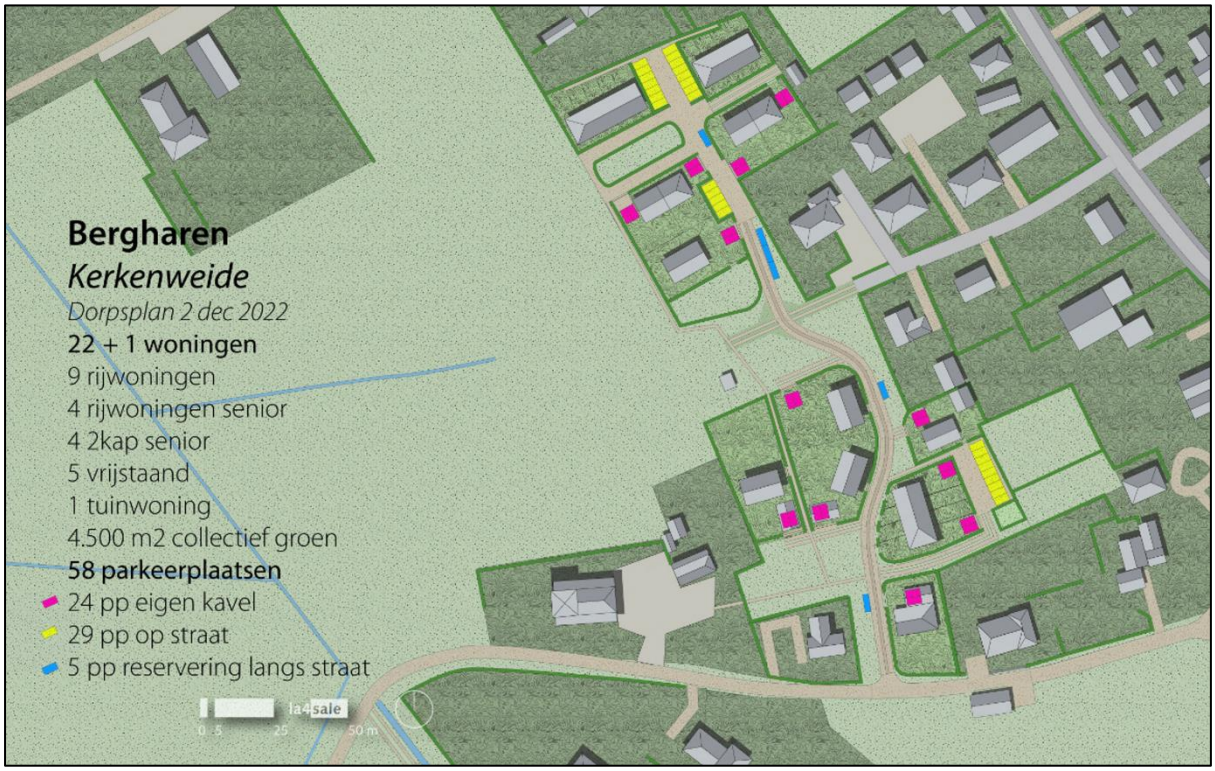

Afbeelding 5.3: Parkeerbalans (Bron: La4Sale)

5.10.3 Verkeersgeneratie

De ontsluiting van het woongebied is een aandachtspunt, aangezien deze via de Veldsestraat dient te worden gerealiseerd. Dit betreft een vrij smalle weg. Ten aanzien van dit aspect is daarom door Roelofs Groep een verkeersadvies gegeven. Het advies is als bijlage 9 opgenomen. Hierna wordt op de doelstelling van dit advies en op belangrijkste conclusies ingegaan.

Per saldo leidt het planvoornemen voor 'Kerkenweide' tot een verkeersgeneratie van afgerond 180 voertuigbewegingen per gemiddelde weekdag. Uitgaande van een omrekenfactor van 1,11 (bron: CROW publicatie 381, functie wonen), leidt dit tot een verkeersgeneratie van 197 (= afgerond 200) voertuigbewegingen per gemiddelde werkdag.

Om de doorstroming op de Veldsestraat in de plansituatie te garanderen, worden de volgende maatregelen geadviseerd:

1. Verplaatsen van de ontsluiting van het plangebied in westelijke richting, langs per perceel van huisnummer 10. Hiermee heeft het vertrekkende verkeer vanuit het plangebied circa 25 m recht zicht om te anticiperen op tegemoetkomend arriverend verkeer. Ook het anticipatiezicht voor arriverend verkeer wordt hiermee gewaarborgd;
2. Verbreden van Veldsestraat met 0,5 m tot rijbaanbreedte van 4,8 meter tussen de Stompendijk en het gebouw nummer 3 en vanaf dit gebouw tot de ontsluiting van het plangebied. Beide verbredingen kunnen aan de zuidzijde van de rijbaan binnen de bestaande grondeigendommen van de gemeente gerealiseerd worden. De technische uitwerking van de wegverbreding nabij de bomenrij moet nader onderzocht worden. Met de bestaande rijbaanbreedte van 4,3 m is er ook ter plaatse van de versmalling voldoende profielruimte voor hulpdiensten, afvalinzameling en vrachtwagens e.d. Wel wordt aanbevolen om de versmalling met straatmeubilair aan te duiden, zodat dit ook goed zichtbaar is in het donker.
3. Verwijderen asmarkering op Stompendijk ter hoogte van het kruispunt met de Veldsestraat. De markering kan de indruk wekken dat verkeer op de Stompendijk voorrang heeft, terwijl het een gelijkwaardig kruispunt (rechts heeft voorrang) betreft. Dit sluit ook aan bij andere gelijkwaardige kruispuntlocaties op de Stompendijk, waar ook geen asmarkering aanwezig is.

Het vorenstaande is in afbeelding 5.3 gevisualiseerd.

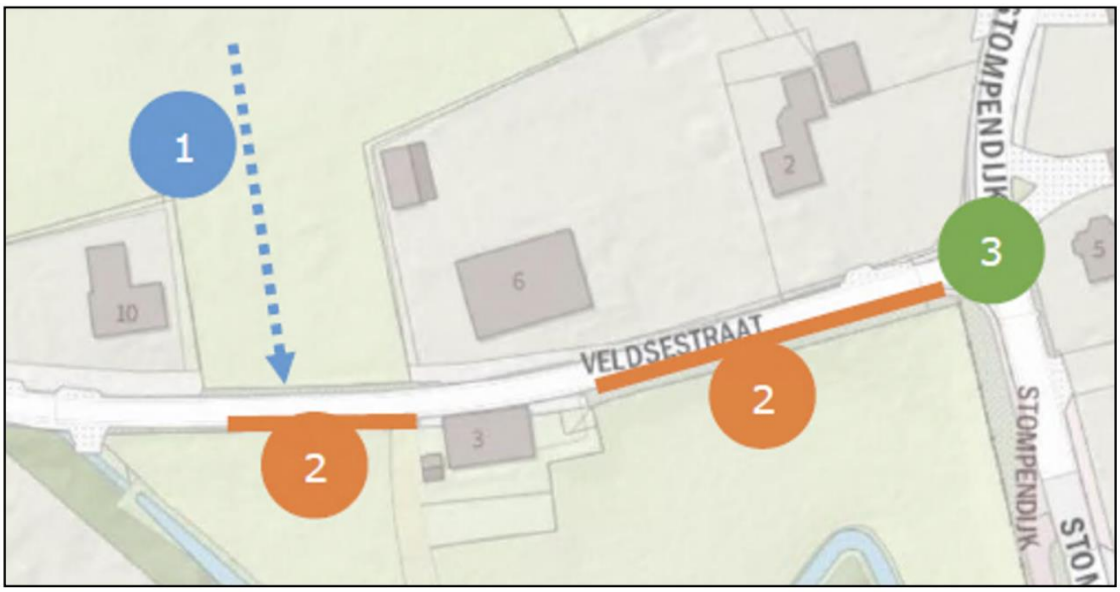

Afbeelding 5.3: Verbetervoorstellen ontsluiting plangebied (Bron: Roelofs)

De hiervoor genoemde maatregelen worden overgenomen. Daarnaast zal door de verbreding van de Veldsestraat voldoende ruimte zijn om tegemoetkomende verkeer op een veilige wijze te kunnen passeren.

Het uitvoeren van maatregelen nummer 1, 2 en 3 wordt middels een voorwaardelijke verplichting in de regels geborgd.

De Dorpsstraat betreft een ontsluiting die enkel in het geval van calamiteiten en langzaamverkeer gebruikt zal worden. Daarom zal deze worden afgesloten met een hek of inklapbare verkeerspaal.

5.11 Wateraspecten

5.11.1 Algemeen inzake de waterhuishouding

Wettelijk kader
Op basis van de wet op de ruimtelijke ordening (Wro) en Besluit ruimtelijke ordening (Bro) is de watertoets verplicht bij o.a. bestemmingsplannen, inpassingsplannen, projectbesluiten en omgevingsvergunningen afwijking bestemmingsplan. Voor overige plannen, zoals een structuurvisie, dient een watertoets te worden uitgevoerd op basis van het Nationaal Bestuursakkoord Water. Het Bro regelt de verplichte waterparagraaf in de plantoelichting (art 3.1.6 Bro) en het vooroverleg met de waterbeheerder (art 3.1.1 Bro).

Watertoets
De watertoets is bedoeld om ruimtelijke plannen en besluiten meer waterbestendig te maken, doordat waterbelangen van gemeente, waterschap en eventueel andere waterbeheerders vroegtijdig en expliciet worden meegewogen. In het ruimtelijk plan moet voldoende rekening zijn gehouden met de waterhuishouding en -voorzieningen.

Waterparagraaf
De waterparagraaf beschrijft de wijze waarop rekening is gehouden met de eventuele gevolgen van het ruimtelijk plan voor de waterhuishouding en vice versa. Onderdeel hiervan is een beschrijving van beleidsuitgangspunten enregelgeving, waterhuishoudkundige situatie en –opgaven, meest geschikte oplossingen (motiveren) en de ruimtelijke consequenties daarvan. In de waterparagraaf is tevens het advies van de waterbeheerder verwerkt.

Het onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd volgens de algemeen gebruikelijke inzichten en methoden. De adviezen in dit rapport voldoen aan vigerende wet- en regelgeving van lokaal tot en met Europees niveau.

Voor een beschrijving van het watersysteem, waaronder de geomorfologie en geohyfrologie, het oppervlakte- en afvalwatersysteem en het ecosysteem, wordt verwezen naar deel 1 hoofdstuk 2 en 3 van het waterhuishoudkundig plan (bijlage 11 van deze toelichting).

5.11.2 Leefomgeving en ruimtegebruik

<u>Beleidsuitgangspunten</u>
De gemeente streeft naar integrale inpassing van het watersysteem in de leefomgeving en afstemming op de gebruiksfuncties in het gebied.
- De ruimtelijke ontwikkeling mag geen nadelige gevolgen hebben voor de waterhuishouding en vice versa.
- De waterhuishoudkundige situatie moet in overeenstemming zijn met het beoogde grondgebruik.
- Water is mede-ordenend bij de ruimtelijke ontwikkeling (juiste functie op de juiste plaats), waarbij tevens rekening is gehouden met de ruimteclaim van waterhuishoudkundige voorzieningen. Wateropgaven zijn gekoppeld aan andere gebiedsopgaven, zoals voor openbaar groen, welzijn, volkshuisvesting, verkeer/vervoer en energie.

<u>Gevolgen van/voor het plan</u>
Ter plaatse wordt een gescheiden stelsel aangelegd. De woningen zullen aangesloten worden op het aan te leggen DWA-stelsel binnen het plangebied.

Door het planvoornemen wordt er verhard oppervlak aangebracht wat leidt tot versnelde afstroom van hemelwater. Het algemeen beleid is er op gericht om nieuwe verharding binnen nieuwbouwprojecten zoveel mogelijk te beperken en hemelwater dient ter plaatse verwerk te worden (neutraal ontwikkelen).
Bij het gescheiden houden en lokaal infiltreren van neerslag dienen de juiste milieuhygiënische maatregelen getroffen te worden zodat het hemelwater schoon blijft (zie ook hoofdstuk 5). De voorkeur gaat uit bij voorkeur uit naar hergebruik met aanvullend lokaal infiltreren of bergen met vertraagde afvoer. Hiervoor dient binnen de ontwikkeling ruimte voor een voorziening gereserveerd te worden, tenzij dit fysiek niet mogelijk is

door te hoge grondwaterstand of te slecht doorlatende bodem (Beleidsplan water en riolering 2023-2027).

Het hemelwater wordt verwerkt conform de voorkeursvolgorde vasthouden-bergen-afvoeren. Het opvangen van hemelwater in groendaken en wadi's heeft hierbij de voorkeur, vanwege de bewustwording van de gebruikers voor de zichtbare verwerking van het hemelwater en voorkoming van hittestress.

De groene en ruime inrichting binnen het plangebied maken dat er voldoende ruimte is om binnen het plangebied te voorzien in deze bergingscapaciteit. Het hemelwater wordt op het eigen perceel aan het oppervlak geborgen en in de bodem geïnfiltreerd. Waar er onvoldoende ruimte is, wordt het hemelwater op het eigen perceel ondergronds geborgen en in de bodem geïnfiltreerd.

Om de waterbergingsopgave te beperken wordt er alleen verharding aangebracht waar dit strikt noodzakelijk is. Het minimaliseren van de verhardingsoppervlak en maximaliseren van de hoeveelheid groen zorgt voor een beperking van de kans op hittestress.

Verder wordt rekening gehouden met de bestaande ruimtelijke aspecten zoals het nabijgelegen rioolgemaal (centraal westelijk van het plangebied) en de riooltransportleidingen welke zuidelijk door het plangebied lopen. Hiervoor wordt een dubbelbestemming opgenomen. Aandachtspunten hiervoor zijn het gebruik van de bovengrond, de vrijwaringzone/zakelijk recht voor de leidingen en aandacht bij kruisingen van de leiding met infra/kabels/leidingen. Hiermee dient rekening gehouden te worden bij de planinvulling (geen graafwerken, bomen of bebouwing zonder toestemming/vergunning toegestaan).

5.11.3 Kwaliteit en beleving

Beleidsuitgangspunten
De gemeente streeft naar schoon water en waterbodems die voldoen aan gestelde kwaliteitseisen en het behoud van (natte) natuurwaarden en biodiversiteit. Verontreiniging van grond- en oppervlaktewater wordt voorkomen en de waterkwaliteit zo mogelijk verbeterd.

Schoon hemelwater mag rechtstreeks in de bodem of op het oppervlaktewater worden geloosd. Verontreiniging van hemelwater voorkomen, o.a. door toepassing van niet-uitlogende ma-terialen (Dubo-bepalingen) en door beperking van toepassing van lood, koper, zink en zacht pvc. Verontreinigd hemelwater wordt alleen geloosd via een zuiverende voorziening.

De kwaliteit van oppervlaktewater wordt zo mogelijk verbeterd door de aanleg van natuurvriendelijke oevers en verbetering van de doorstroming. Het beheer mag geen verstoring geven van waterkwaliteit en biodiversiteit. Ecologisch natte zones of natte natuurwaarden worden behouden of verder ontwikkeld door bijbehorende waterhuishoudkundige omstandigheden te beschermen of herstellen.

De gemeente streeft naar versterking van de belevingswaarde van water en daarmee het waterbewustzijn. Hierbij zijn water, waterhuishoudkundige elementen en cultuurhistorische structuren en landschapselementen herkenbaar verweven in de ruimtelijke inrichting en beleefbaar gemaakt. Waterstromen, zoveel mogelijk, zichbaar (bovengronds) afvoeren.

Gevolgen van/voor het plan
Met de belevingswaarde ten aanzien van cultuurhistorie wordt uitdrukkelijk rekening gehouden. In het ontwerp zijn cultuurhistorische landschapselementen verweven en onderdeel van het plan gemaakt.

Verontreiniging van het hemelwater dat afstroomt naar de bodem en grondwater wordt voorkomen bij de bron. Daarom worden binnen de ontwikkeling geen uitlogende materialen toegepast.
Het hemelwater wordt binnen het plangebied via groen en via wadi's in de bodem geïnfiltreerd. Er vindt geen rechtstreekse lozing vanuit het plangebied plaats naar het oppervlaktewater. Door de bovengrondse berging van hemelwater in de wadi's wordt de belevingswaarde van water en daarmee het waterbewustzijn versterkt.

5.11.4 Klimaatadaptatie

Beleidsuitgangspunten
De gemeente streeft naar een klimaatbestendige en waterrobuuste leefomgeving, anticiperend op hevigere perioden met hitte, neerslag en droogte.

- Bij ruimtelijke ontwikkelingen worden schadelijke effecten van klimaatverandering (wateroverlast en verdroging) voor het grondgebruik en vice versa beperkt of teruggebracht tot een acceptabel niveau.
- Waterhuishoudkundige voorzieningen zijn energiezuinig en duurzaam.
- Komen tot een klimaatadaptieve ruimtelijke inrichting, o.a. voor wat betreft bebouwing, wegen, groen en water.
- Voorkomen dat water bij hevige neerslag in de bebouwing terecht komt of afstroomt buiten het plangebied.
- De hoeveelheid verhard oppervlak tot een minimum beperken.
- Zorgdragen voor voldoende waterberging, tegen hemelwateroverlast en ter buffering van water in droge tijden (zie ook waterberging).
- Groenstructuren klimaatrobuust aanleggen voor wat betreft areaal, type beplanting en waterbergend vermogen.
- Grondwateronttrekking (verdroging) beperken door hoogwaardige toepassing van drinkwater en het treffen van waterbesparende voorzieningen.
- Zo mogelijk hemelwater gebruiken voor laagwaardige toepassingen.
- Verder bij de ruimtelijke ontwikkeling rekening houden met de droogtegevoeligheid van de locatie en mogelijke bodemdaling die daardoor kan ontstaan.

Gevolgen van/voor het plan
Het plangebied ligt in de nieuwe situatie in een stedelijke omgeving en is hierdoor gevoelig voor klimaatverandering. Hierdoor is het voorkomen van hittestress, droogte en wateroverlast een belangrijk ontwerpuitgangspunt. Bij het inrichtingsplan is hier nadrukkelijk rekening mee gehouden. O.a. door voldoende ruimte voor bomen/groen en voor het opvangen en verwerken van extreme neerslag.

Het plangebied is zodanig klimaatbestendig ingericht dat bij bui T=10+10% geen hemelwater vanaf openbaar gebied op particulier terrein terecht komt. Het plangebied is daarnaast zodanig klimaatbestendig ingericht dat bij bui T=100+10% geen hemelwater in de gebouwen terecht kom

5.11.5 Waterberging

Beleidsuitgangspunten
De gemeente streeft naar het vasthouden van gebiedseigen water door benutting van de natuurlijke bergingscapaciteit van bodem en oppervlaktewater. Natuurlijke grondwater- en oppervlaktewaterstanden worden beschermd of hersteld.

Hemelwater afkomstig van verharde oppervlakken zoveel mogelijk afkoppelen van de riolering met de voorkeursvolgorde:

1) Benutting,
2) Bodeminfiltratie binnen het gebied,
3) Berging binnen het gebied,
4) Vertraagde afvoer naar oppervlaktewater buiten het plangebied en
5) Afvoer naar riool.

Compenseren van het verlies aan waterberging, indien hemelwater direct of indirect wordt geloosd op oppervlaktewater. De compensatieplicht (Keur waterschap) houdt in dat de toename van verharding in het ruimtelijk plan moet worden gecompenseerd door aanleg van extra waterberging. Dit met een eenmalige uitzondering van 500 m2 (stedelijk gebied) en 1500 m2 (landelijk gebied) voor particulieren en kleine bedrijven. De compensatieplicht geldt niet in individuele gevallen als op een afstand van 100 m of meer van het oppervlaktewater wordt geinfiltreerd (beleidsregels Keur artikel 5.16 toetsingscriterium 2).

Infiltratie- en bergingsvoorzieningen, zoals bodempassages en open water, moeten voldoende capaciteit hebben om het hemelwater te kunnen verwerken. En zodanig ruimtelijk ingepast (ruimtebeslag, ligging) dat adequaat functioneren is gewaarborgd.

Gevolgen van/voor het plan
Bij de uitwerking van het ontwerp is rekening gehouden met de benodigde bergings- en infiltratieruimte die de voorzieningen nodig hebben. De benodigde capaciteit van de infiltratievoorziening is afhankelijk van het hierop aangesloten toekomstig verhard oppervlak. De plantekeningen en oppervlakteberekening zijn opgenomen in bijlage 2 van het in bijlage 11 opgenomen waterhuishoudingsplan.

In eerste instantie is nieuw verhard oppervlak zoveel mogelijk beperkt gebleven.

Het openbaar gebied wordt onder afschot gelegd zodat hemelwater over maaiveld onder vrijverval getransporteerd wordt naar de toekomstige infiltratievoorzieningen. Hiervoor worden in het openbare gebied wadi's aangelegd. De benodigde bergingshoeveelheid voor het openbaar gebied voor een bui van T=100+10% bedraagt minimaal ca. (3215*0,0664=) 214 m^3 waarbij het hemelwater maximaal tot aan maaiveld in de infiltratievoorzieningen staat.

In het plan is ca. 540 m^2 ruimte als openbare wadi ingericht (verdeeld over wadi's). Bij een talud van 1/3 en een diepte van ca. 50 cm zal deze voorziening bij een bui T=100+10% tot de rand gevuld zijn. Gezien de infiltratiewaardes zullen deze infiltratievoorziening na ca. 7-10 uur (afhankelijk van de buineerslag) weer beschikbaar zijn. Voor de openbare verhardingstoename is dus afdoende bergingsruimte voorzien.

De opzet is dat de woonkavels hun eigen hemelwater verwerken. De benodigde retentiehoeveelheid bepaald op basis van kengetallen (maximale variant). Deze bergingshoeveelheden zijn opgenomen in de rekensheet in bijlage 2 van het waterhuishoudkundig plan.

Per kavel dient een infiltratievoorziening voor een bui T=100+10% van ca. 7-25 m^3 aangelegd te worden. Op de uitgeefbare kavels kan afhankelijk van de terreininvulling gekozen worden voor een verlaagde tuin, diepere wadi of een ondergrondse voorziening boven de GHG van 1,5 m-mv. Met de inpassing van een infiltratievoorziening dient rekening gehouden te worden bij het ontwerp van een woonkavel. Bij de kleinere aaneen gebouwde kavels zal een wadi of verlaagde tuin voor infiltratie niet inpasbaar zijn en zal ondergrondse berging benodigd zijn. Afhankelijk van de vormgeving en het hierop aangesloten verhard oppervlak zal een voorziening op eigen terrein na ca. 8-16 uur weer beschikbaar
zijn. De omvang en ledigingstijd is afhankelijk van het type voorziening en wordt nader uitgewerkt bij de aanvraag Omgevingsvergunning.

Voor de leidingstelsels op particulier terrein zijn de voorschriften uit het Bouwbesluit en NEN 3215 van toepassing. Aan de hemelwatervoorzieningen op particulier terrein stelt de gemeente geen nadere voorschriften. Wel wordt de aanleg en instandhouding van een dergelijke voorziening opgenomen in de bestemmingsregels (voorwaardelijke verplichting aanleg waterberging). Bij de aanvraag van de omgevingsvergunning wordt hierop getoetst.

5.11.6 Gezondheid en veiligheid

Beleidsuitgangspunten
De gemeente streeft naar een veilig watersysteem. Inrichting en beheer van het watersysteem op de planlocatie dient te zijn gericht op het voorkomen of beperken van risico's voor de volksgezondheid en veiligheid.

Risico's van optrekkend vocht primair beperken door ter plaatse van bebouwing te voorzien in voldoende ontwateringsdiepte en drooglegging. Of, als dit niet mogelijk is, door het treffen van maatregelen (bv. kruipruimtevrij bouwen, waterdicht bouwen). Een permanente verandering (verlaging) van grondwaterstanden is daarbij niet toegestaan. Voorts in het plan rekening houden met eventuele risico's van

bodemdaling als gevolg van grondwaterstandsdaling (verdroging) of –fluctuatie (zie ook Klimaatverandering).

Inrichting en beheer van oppervlaktewater in bebouwd gebied afstemmen op potentieel verdrinkingsgevaar (veilige oevers). Bij de ruimtelijke inrichting rekening houden met locaties waar waterkwaliteit een gezondheidsrisico kan vormen (zoals bij overstorten en stilstaand water).

Gevolgen van/voor het plan
De toekomstige bouwpeilen dienen nog vastgesteld te worden, maar zullen aansluiten op de huidige omgeving.

Uitgangspunt is (geo)hydrologisch neutraal bouwen, zodat de huidige grondwaterstanden en het oppervlaktewatersysteem in het gebied ongewijzigd blijven. Het grondwater is bij de uitvoering aangetroffen op ca. 1,5 m-mv. of ca. 6 m +NAP. Dit komt overeen met de verwachte GHG voor het plangebied.

Voor de toekomstige woonontwikkeling wordt gezien de bestaande hoogteligging reeds voldaan aan de benodigde ontwateringsdiepte voor het beoogde gebruik (GHG > 1 m onder bouwpeil, >0,7 m onder straatpeil en 0,5 meter voor groenvoorzieningen).

Gelet op het zomerpeil van het oppervlaktewater van 5,35 m+NAP en het bestaande hoogteligging van het maaiveld wordt tevens ruimschoots voldaan aan de benodigde drooglegging voor het beoogde gebruik (zomerpeil > 1,30 m onder bouwpeil, > 1,00 m onder straatpeil en > 0,70 m onder groenvoorzieningen.

Het hemelwater van het plangebied wordt volledig binnen het plangebied verwerkt (geborgen en geïnfiltreerd) en niet op het oppervlaktewater of de openbare riolering geloosd. Het hemelwater in de openbare ruimte stroom over het oppervlak naar de hemelwatervoorzieningen (wadi's) in de opnebare ruimte. Bij extreme buien kan daardoor kortstondig hinder of overlast worden ervaren, maar het veroorzaakt geen schade of letsel. Om dit risico tot een minimum te beperken wordt het bouwpeil van de woningen minstens 20 cm boven het toekomstig maaiveld/straatpeil gerealiseerd.

Overwegingen en conclusie
Gezien de toekomstige terreinhoogte en de aanwezige grondwaterstanden wordt voldaan aan de eisen voor klimaatbestendigheid en ontwaterings- en drooglegginsgeisen. Het hemelwater wordt binnen het projectgebied verwerkt door berging en infiltratie. De exacte afmetingen, specificaties en definitieve vormgeving van de voorzieningen zal worden uitgewerkt in een nader uit te werken (definitief-) ontwerp. Middels een bijhorend maaiveldprofilering kan er dan ook inzicht verkregen in de stromingsrichtingen. Insteek is dat hemelwater oppervlakkig afstroomt en ter plaatse verwerkt wordt en niet naar de naastgelegen (woon)percelen afstroomt.

De planlocatie en het ruimtebeslag van de ontwikkeling is erop uitgelegd dat de infiltratievoorzieningen grotendeels bovengronds worden aangebracht. Voor de hemelwaterverwerking op eigen perceel gaat de voorkeur uit naar bovengrondse verwerking maar plaatselijk (bij de kleinere percelen) zal naar verwachting een ondergrondse voorziening ingepast moeten worden. Voor de kavels zal te zijner tijd een aangevulde onderbouwing bij de omgevingsvergunning vastgesteld worden zodat door de planontwikkeling binnen of buiten het plangebied geen onaanvaardbare wateroverlast ontstaat.

Door met de genoemde aspecten rekening te houden, wordt hydrologisch gezien neutraal ontwikkeld en is geen verhoogd risico op wateroverlast te verwachten door het planvoornemen.

Overleg met waterbeheerder

Beleidsuitgangspunt
Afhankelijk van de aard en locatie moet het ruimtelijk plan voor advies en/of vooroverleg worden voorgelegd aan de waterbeheerder en het advies van de waterbeheerder zijn verwerkt in de waterparagraaf. Veelal zijn de waterbeheerders het waterschap, maar kunnen ook Rijkswaterstaat of de Provincie zijn. Voor wat betreft het waterschapsbelang geldt voor alle ruimtelijke plannen dat bij aanvang van het planproces een digitale

watertoets moet worden ingevuld door de initiatiefnemer (www.digitalewatertoets.nl), waarna zo nodig een vooroverleg volgt.

Gevolgen voor het plan
Voorafgaand aan de uitwerking is de digitale watertoets gedaan. Deze is als bijlage 10 toegevoegd bij deze toelichting. Het plan is vervolgens in samenspraak met waterschap en gemeente tot stand gekomen. Waterschap en gemeente adviseren positief op het plan.

HOOFDSTUK 6 JURIDISCHE ASPECTEN EN PLANVERANTWOORDING

6.1 Inleiding

In de voorgaande hoofdstukken is ingegaan op het plangebied, het relevante beleid en de milieu- en omgevingsaspecten. De informatie uit deze hoofdstukken is gebruikt om keuzes te maken bij het maken van het juridische deel van het bestemmingsplan: de verbeelding en de regels. In dit hoofdstuk wordt dieper ingegaan op de opzet van dit juridische deel. Daarnaast wordt een verantwoording gegeven van de gemaakte keuzes op de verbeelding en in de regels. Dat betekent dat er wordt aangegeven waarom een bepaalde functie ergens is toegestaan en waarom bepaalde bebouwing daar acceptabel is.

6.2 Opzet van de regels

6.2.1 Algemeen

In de Wet ruimtelijke ordening (Wro) die op 1 juli 2008 in werking is getreden, is de verplichting opgenomen om ruimtelijke plannen en besluiten digitaal vast te stellen. De digitaliseringsverplichting geldt vanaf 1 januari 2010. In de ministeriële Regeling standaarden ruimtelijke ordening is vastgelegd dat de Standaard Vergelijkbare Bestemmingsplannen (SVBP) de norm is voor de vergelijkbaarheid van bestemmingsplannen. Naast de SVBP zijn ook het Informatiemodel Ruimtelijke Ordening en de Standaard Toegankelijkheid Ruimtelijke Instrumenten normerend bij het vastleggen en beschikbaar stellen van bestemmingsplannen.

De SVBP geeft normen voor de opbouw van de planregels en voor de digitale verbeelding van het bestemmingsplan. Dit bestemmingsplan is opgesteld conform de normen van de SVBP2012.

Het juridisch bindend gedeelte van het bestemmingsplan bestaat uit planregels en bijbehorende verbeelding waarop de bestemmingen zijn aangegeven. Deze verbeelding kan zowel digitaal als analoog worden verbeeld. De verbeelding en de planregels dienen in samenhang te worden bekeken.

De regels zijn onderverdeeld in vier hoofdstukken:

1. Inleidende regels;
2. Bestemmingsregels;
3. Algemene regels;
4. Overgangs- en slotregels.

6.2.2 Inleidende regels

Hoofdstuk 1 bevat de inleidende regels. Deze regels gelden voor het gehele plangebied en bevatten:

- *Begrippen (Artikel 1)*

  In dit artikel zijn definities van de in de regels gebruikte begrippen opgenomen. Hiermee is een eenduidige interpretatie van deze begrippen vastgelegd.

- *Wijze van meten (Artikel 2)*
  Dit artikel geeft op een eenduidige manier aan op welke wijze afstanden, dakhellingen en oppervlakten moeten worden gemeten en hoe voorkomende eisen betreffende de maatvoering begrepen moeten worden.

6.2.3 Bestemmingsregels

Hoofdstuk 2 van de regels bevat de juridische vertaling van de in het plangebied voorkomende bestemming. De regels zijn onderverdeeld in:

- *Bestemmingsomschrijving:*

  Hierin is de omschrijving van de activiteiten die zijn toegestaan binnen deze bestemming opgenomen. Hierbij gaat het in beginsel om een beschrijving van de aan de grond toegekende functies.

- *Bouwregels:*

  In deze regels zijn eisen opgenomen waaraan de binnen de bestemming voorkomende bebouwing aan moet voldoen. Waar en met welke maatvoering mag worden gebouwd is hierin vastgelegd.

- *Nadere eisen:*

  Burgemeester en wethouders kunnen nadere eisen stellen aan de plaats en de afmetingen van de bebouwing, ten behoeve van diverse factoren.

- *Specifieke gebruiksregels:*

  In de specifiek gebruiksregels is bepaald welk gebruik van gronden en opstallen in elk geval strijdig is met of wordt toegestaan binnen deze bestemming. Daarbij zijn niet alle mogelijke toegestane en strijdige gebruiksvormen genoemd.

- *Afwijken van de gebruiksregels:*

  Deze afwijking geeft burgemeester en wethouders de bevoegdheid om met omgevingsvergunning af te wijken van het plan.

- *Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden*

  Het is verboden binnen de vigerende dubbelbestemmingen om zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning bepaalde werken, geen bouwwerk zijnde, en werkzaamheden uit te voeren, of te laten uitvoeren.

6.2.4 Algemene regels

Hoofdstuk 3 bevat de algemene regels. Deze regels gelden voor het gehele plangebied. Dit hoofdstuk is opgebouwd uit:

- *Anti-dubbeltelregel (Artikel 9)*

  Deze regel is opgenomen om een ongewenste verdichting van de bebouwing te voorkomen. Deze verdichting kan zich bijvoorbeeld voordoen, indien een perceel of een gedeelte daarvan, meer dan één keer betrokken wordt bij de berekening van een maximaal bebouwingspercentage.

- *Algemene bouwregels (Artikel 10)*

  In dit artikel zijn bepalingen omtrent ondergronds bouwen opgenomen.

- *Algemene gebruiksregels (Artikel 11)*

  In dit artikel zijn bepalingen opgenomen inzake strijdig gebruik opgenomen.

- *Algemene aanduidingsregels (Artikel 12)*

  In dit artikel zijn bepalingen opgenomen inzake de milieuzone – hydrologische beschermingszone. Dit is opgenomen aangezien de gronden zijn gelegen binnen een intrekgebied voor drinkwaterwinning. Tevens is een geurzone opgenomen, ter bescherming van de geurzone van het rioolgemaal. Geborgd is dat binnen de zone van 30 m geen geurgevoelige objecten gerealiseerd mogen worden.

- *Algemene afwijkingsregels (Artikel 13)*

  In dit artikel worden de algemene afwijkingsregels beschreven. Deze regels maken het mogelijk om op ondergeschikte punten van de regels in het bestemmingsplan af te wijken.

- *Overige regels (Artikel 14)*

In dit artikel zijn regels opgenomen ten aanzien van parkeren en laden en lossen.

6.2.5 Overgangs- en slotregels

In hoofdstuk 4 van de regels staan de overgangs- en slotregels. In de overgangsregels is aangegeven wat de juridische consequenties zijn van bestaande situaties die in strijd zijn met dit bestemmingsplan. In de slotregel wordt aangegeven hoe het bestemmingsplan wordt genoemd.

6.3 Verantwoording van de regels

Kenmerk van de Nederlandse ruimtelijke ordeningsregelgeving is dat er uitgegaan wordt van toelatingsplanologie. Een bestemmingsplan geeft aan welke functies waar zijn toegestaan en welke bebouwing mag worden opgericht. Bij het opstellen van dit bestemmingsplan zijn keuzes gemaakt over welke functies waar worden mogelijk gemaakt en is gekeken welke bebouwing stedenbouwkundig toegestaan kan worden.

Het is noodzakelijk dat het bestemmingsplan een compleet inzicht biedt in de bouw- en gebruiksmogelijkheden binnen het betreffende plangebied. Het bestemmingsplan is het juridische toetsingskader dat bindend is voor de burger en overheid en geeft aan wat de gewenste planologische situatie voor het plangebied is.

In deze paragraaf worden de gemaakte keuzes nader onderbouwd. Hierbij zullen de bestemmingen in dezelfde volgorde als in de regels worden behandeld.

Groen (artikel 3)

De voor 'Groen' aangewezen gronden zijn bestemd voor plantsoenen, groenstroken en overige aanplanten, speel- en nutsvoorzieningen en waterhuishoudkundige voorzieningen. Gebouwen zijn niet toegestaan. Er zijn regels opgenomen voor bouwwerken, geen gebouwen zijnde.

Verkeer (Artikel 4)

Deze bestemming is opgenomen ter plaatse van de verkeersstructuur en ter plaatse van de ontsluitingswegen. De Veldsestraat is meegenomen aangezien daar verkeerskundige maatregelen uitgevoerd worden. Deze maatregelen zijn middels een voorwaardelijke verplichting geborgd in de regels. Ook is middels een voorwaardelijke verplichting bepaald dat de ontsluiting ter plaatse van de Dorpsstraat een ontsluiting voor langzaam verkeer en calamiteiten zal worden. Gronden met deze bestemming zijn met name bestemd voor verkeerskundige doeleinden. Hier is een bouwhoogte van 3 m voor opgenomen. Verder zijn er regels opgenomen voor bouwwerken, geen gebouwen zijnde.

Wonen (artikel 5)

Deze bestemming is opgenomen ter plaatse van de beoogde kavels. De regels sluiten in de basis aan bij de regels met een recent opgesteld en vergelijkbaar woningbouwplan in Bergharen: CPO De Rivierduin. Wel zijn vormen van maatwerk opgenomen specifiek voor dit project.

De gronden zijn met name bestemd voor wonen, al dan niet in combinatie met ruimte voor een aan huis verbonden beroep. Specifiek is bepaald dat de levensloopbestendige woningen worden gerealiseerd ter plaatse van een aanduiding. Hiervoor is tevens en begrip 'levensloopbestendige woning' opgenomen in de begrippen. Voor de woningen is een bouwvlak opgenomen.

Het aantal toegestane woningen per bouwvlak is aangeven, evenals het type woning (vrijstaand, twee-aaneen of aaneengebouwd) en de goot- en bouwhoogte. Daar waar weinig flexibiliteit wordt geboden is de voorgevellijn vastgelegd. Er is veel flexibiliteit geboden om eventuele verschuivingen van woningen, mocht dit uit archeologisch oogpunt wenselijk zijn, mogelijk te maken.

Voor aan- en uitbouwen geldt dat deze zowel buiten als binnen het bouwvlak mogen worden gerealiseerd. De gezamenlijke oppervlakte aan (aangebouwde) bijbehorende bouwwerken per woning bedraagt 70 m^2 voor geschakelde woningen en rijwoningen en 100 m^2 voor vrijstaande woningen. Tot slot zijn er regels voor bouwwerken, geen gebouwen zijnde, opgenomen.

In de specifieke gebruiksregels zijn vormen van strijdig gebruik opgenomen. Er is ook een voorwaardelijke verplichting voor landschappelijke inpassing opgenomen. Van de gebruiksregels kan afgeweken worden voor aan huis verbonden (bedrijfs)activiteiten. Tevens is een voorwaardelijke verplichting opgenomen die voorziet in het realiseren van voldoende compensatie voor waterberging.

Leiding – Riool (Artikel 6)

Deze bestemming is opgenomen ter plaatse van het riool. De voor 'Leiding - Riool' aangewezen gronden zijn, behalve voor de andere daar voorkomende bestemming(en), mede bestemd voor aanleg en instandhouding van een rioolpersleiding, één en ander met de bijbehorende voorzieningen.

Een omgevingsvergunningenstelsel voor het uitvoeren van werken en werkzaamheden beschermt deze rioolleiding.

Waarde – Archeologie (artikel 7)

Ter waarborging van de archeologische waarden is het plangebied voorzien van de dubbelbestemming ‘Waarde – Archeologie’. De bestemming is conform geldend overgenomen, met dien verstande dat de regels enkel zijn aangepast om ze te laten aansluiten bij de standaard vergelijkbare bestemmingsplannen. De voor 'Waarde - Archeologie' aangewezen gronden zijn, behalve voor de daar voorkomende bestemming(en), mede bestemd voor bescherming van archeologische waarden, onderscheiden in archeologisch gebied (hoge waarde) en archeologisch verwachtingsgebied.

Aanvullend ten aanzien van het bepaalde onder a geldt dat vanwege de aanduiding 'archeologisch gebied - hoge waarde' de gronden bestemd zijn voor een archeologisch gebied met een hoge waarde.

Waarde - Cultuurhistorisch waardevol gebied (artikel 8)

De voor 'Waarde - Cultuurhistorisch waardevol gebied' aangewezen gronden zijn, conform het ‘paraplubestemmingsplan Cultuurhistorie’, behalve voor de andere daar voorkomende bestemming(en), mede bestemd voor het behoud, beheer en versterking van de cultuurhistorische waarden.

HOOFDSTUK 7 ECONOMISCHE UITVOERBAARHEID

Artikel 6.12 van de Wet ruimtelijke ordening stelt dat de gemeenteraad gelijktijdig met de vaststelling van het bestemmingsplan moet besluiten om al dan niet een exploitatieplan vast te stellen. Hoofdregel is dat een exploitatieplan moet worden vastgesteld bij elk bestemmingsplan. Er zijn echter uitzonderingen. Het is mogelijk dat de raad verklaart dat met betrekking tot een bestemmingsplan geen exploitatieplan wordt vastgesteld indien het verhaal van kosten van de grondexploitatie anderszins is verzekerd of het stellen van nadere eisen en regels niet noodzakelijk is.

In het voorliggende geval wordt een overeenkomst gesloten tussen initiatiefnemer en de gemeente Wijchen. Hierin wordt het risico van planschade opgenomen zodat het kostenverhaal voor de gemeente volledig is verzekerd. Dit brengt met zich mee dat vaststelling van een exploitatieplan achterwege kan blijven.

HOOFDSTUK 8 INSPRAAK & VOOROVERLEG

8.1 Vooroverleg

8.1.1 Het Rijk

In het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro) zijn de nationale belangen die juridische borging vereisen opgenomen. Het Barro is gericht op doorwerking van nationale belangen in gemeentelijke bestemmingsplannen. Geoordeeld wordt dat dit bestemmingsplan geen nationale belangen schaadt. Daarom is afgezien van het voeren van vooroverleg met het Rijk.

8.1.2 Provincie Gelderland

Het plan is niet aan de provincie voorgelegd, aangezien er geen directe provinciale belangen spelen.

8.1.3 Waterschap Rivierenland

Het plan is in het kader van vooroverleg voorgelegd aan het waterschap.

8.1.4 Overige overlegpartners

Monumentencommissie en stadsbouwmeester
De gemeentelijke monumentencommissie heeft een advies gegeven, aangezien het gaat om een ontwikkeling in een cultuurhistorisch waardevol gebied. De monumentencommissie en de dorpsbouwmeester adviseren op hoofdlijnen positief over de voorgenomen planontwikkeling. Met belangstelling worden het concept bestemmingsplan en het BKP tegemoet gezien. De commissie gaat graag in overleg met de ontwikkelaar om de verdere planuitwerking te bespreken.

Brandweer Gelderland-Zuid
De brandweer heeft een advies gegeven ten aanzien van de ontsluiting van het plangebied. Aangegeven is dat aangetoond moet worden dat de ontsluiting van de Dorpsstraat mag worden gebruikt als calamiteitenontsluiting. De weg zal aan een aantal eisen moeten voldoen:

- Minimale breedte van 3,5 m;
- Verharding door middel van asfalt of grasbetonblokken;
- Geen sloten op het hek en een parkeerverbod voor het hek.

Voor wat betreft de nieuwe insteek vanaf de Veldsestraat de nieuwe wijk in, zijn de volgende eisen gesteld:

- Rekening houdend met een minimale weg breedte van 5 meter;
- Maximale lengte van 80 meter;
- Bestand tegen een aslast van 11,5 ton dit heeft te maken met het evt. plaatsen van grasbetonblokken.
- Wenselijk een extra keermogelijkheid aan het einde van de Kerkenweide

Met de genoemde eisen wordt in het ontwerp rekening gehouden.

8.2 Inspraak

Conform de gemeentelijke inspraakverordening kan het bestuursorgaan zelf besluiten of inspraak wordt verleend bij de voorbereiding van gemeentelijk beleid. In voorliggend geval wordt direct een ontwerpbestemmingsplan ter inzage gelegd.

In de voorfase is er namelijk sprake geweest van een participatieproces, waarbij de buurt betrokken is geweest bij het opstellen van het ontwerp.

In totaal zijn er twee informatieavonden gehouden. Conclusie is dat de eerste avond een positief verloop heeft gehad. De aanwezigen hebben duidelijk en uitgebreid hun mening kunnen geven, ook de negatieve inhoudelijk

opmerkingen en de opbouwende zijn kritiek zijn aan de orde geweest. Initiatiefnemer heeft laten zien dat het gaat om fraaie en doordachte plannen.

De aanwezigen waren dan ook eigenlijk allemaal in basis positief over plan en proces. De omwonenden hebben verschillende punten aangedragen voor verbetering, zijn waar nodig verwerkt in de plannen. Later is er nog een 2e online avond gehouden. In de volgende kaart is zichtbaar welke omwonenden uitgenodigd zijn.

Afbeelding 9.1: Uitsnede genodigden participatieavonden (Bron: Erfgoed landelijk bouwen en wonen)

8.3 Zienswijzen

Het bestemmingsplan heeft voor een periode van zes weken als ontwerp ter inzage gelegen. In deze periode zijn er geen zienswijzen ingediend. Het vooroverleg is hiermee positief afgerond.

8.4 Aanpassing bestemmingsplan Kerkenweide te Bergharen naar aanleiding van de tussenuitspraak van de Raad van State van 8 oktober 2025

De Raad van State heeft op 8 oktober 2025 een tussenuitspraak gedaan naar aanleiding van de beroepen tegen het bestemmingsplan Kerkenweide te Bergharen. De Afdeling komt tot de conclusie dat drie voorwaardelijke verplichtingen in het bestemmingsplan niet correct zijn. Het gaat om de voorwaardelijke verplichting ten aanzien van cultuurhistorie, de voorwaardelijke verplichting met betrekking tot verkeerskundige maatregelen en de voorwaardelijke verplichting met betrekking tot de waterberging. De gemeente heeft de mogelijkheid gekregen om de voorwaardelijke verplichtingen aan te passen. In de in bijlage 12 opgenomen notitie is opgeschreven op welke manier de gemeente Wijchen opvolging heeft gegeven aan de tussenuitspraak.

BIJLAGEN BIJ DE TOELICHTING

Bijlage 1 **Beeldkwaliteitsplan**

Bijlage 2 **Verkennend bodemonderzoek**

Bijlage 3 **Stikstofberekening**

Bijlage 4 **Quickscan ecologie**

Bijlage 5 **Bomeneffectanalyse**

Bijlage 6 **Archeologisch bureauonderzoek**

Bijlage 7 **Archeologische inventariserend veldonderzoek**

Bijlage 8 **Cultuurhistorische effectrapportage**

Bijlage 9 **Verkeersadvies**

Bijlage 10 **Watertoets**

Bijlage 11 **Waterhuishoudkundig plan**

Bijlage 12 **Aanpassingen bestemmingsplan Kerkenweide te Bergharen naar aanleiding van de tussenuitspraak van de raad van State van 8 oktober 2025**

Bergharen, Kerkenweide

Inhoudsopgave

Regels		**3**
Hoofdstuk1	**Inleidende regels**	**4**
Artikel 1	Begrippen	4
Artikel 2	Wijze van meten	9
Hoofdstuk2	**Bestemmingsregels**	**10**
Artikel 3	Groen	10
Artikel 4	Verkeer	11
Artikel 5	Wonen	12
Artikel 6	Leiding - Riool	15
Artikel 7	Waarde - Archeologie	16
Artikel 8	Waarde - Cultuurhistorisch waardevol gebied	19
Hoofdstuk3	**Algemene regels**	**21**
Artikel 9	Anti-dubbeltelregel	21
Artikel 10	Algemene bouwregels	22
Artikel 11	Algemene gebruiksregels	23
Artikel 12	Algemene aanduidingsregels	24
Artikel 13	Algemene afwijkingsregels	25
Artikel 14	Overige regels	26
Hoofdstuk4	**Overgangs- en slotregels**	**27**
Artikel 15	Overgangsrecht	27
Artikel 16	Slotregel	28

Regels

Hoofdstuk 1 Inleidende regels

Artikel 1 Begrippen

1.1 plan

het bestemmingsplan Bergharen, Kerkenweide, met identificatienummer NL.IMRO.0296.BHRVeldsestraat-VG02 van de gemeente Wijchen;

1.2 bestemmingsplan

de geometrisch bepaalde planobjecten met de bijbehorende regels;

1.3 aanduiding

een geometrisch bepaald vlak of figuur, waarmee gronden zijn aangeduid, waar ingevolge de regels regels worden gesteld, ten aanzien van het gebruik en/of het bebouwen van deze gronden;

1.4 aanduidingsgrens

de grens van een aanduiding indien het een vlak betreft;

1.5 aaneengebouwde woning

een woning die onderdeel uitmaakt van minimaal twee aaneengebouwde woningen, niet zijnde gestapelde woningen;

1.6 aan huis verbonden bedrijfsactiviteiten

het al dan niet bedrijfsmatig verlenen van diensten c.q. het uitoefenen van ambachtelijke/kunstzinnige - geheel of overwegend door middel van handwerk uit te oefenen - bedrijvigheid, waarvan de omvang en uitstraling zodanig zijn dat de activiteit in een woning en/of de daarbij behorende bijgebouwen, met behoud van de woonfunctie, kan worden uitgeoefend;

1.7 aan huis verbonden beroep

een beroep, waarvan de activiteiten niet publiekgericht zijn, en dat op kleine schaal in een woning wordt uitgeoefend, waarbij de woning in overwegende mate haar woonfunctie behoudt en de desbetreffende beroepsuitoefening een ruimtelijke uitstraling heeft die in overeenstemming is met de woonfunctie ter plaatse;

1.8 aan- of uitbouw

een aan een hoofdgebouw gebouwde ruimte, die deel uitmaakt van het hoofdgebouw, maar daaraan ruimtelijk (door zijn constructie of afmetingen) ondergeschikt is - maximaal bestaande uit één bouwlaag al dan niet met kap - met dien verstande dat een aanbouw een zelfstandige ruimte is, toegankelijk vanuit het hoofdgebouw en een uitbouw een uitbreiding van een reeds bestaande ruimte van het hoofdgebouw is;

1.9 archeologische waarden

de aan een gebied toegekende waarden, gekenmerkt door het belang voor de archeologie en de kennis van de beschavingsgeschiedenis;

1.10 bebouwing

één of meer gebouwen en/of bouwwerken, geen gebouwen zijnde;

1.11 beroeps- c.q. bedrijfsvloeroppervlakte

de totale vloeroppervlakte van de ruimte die wordt gebruikt voor beroep aan huis dan wel een (dienstverlenend) bedrijf of een dienstverlenende instelling, inclusief opslag- en administratieruimten en dergelijke.

1.12 bestaand

a. bebouwing, zoals legaal aanwezig op het tijdstip van de ter inzagelegging van het ontwerpplan, dan wel zoals die mag worden gebouwd krachtens een vóór dat tijdstip aangevraagde vergunning;
b. het gebruik van grond en opstallen, zoals legaal aanwezig op het tijdstip dat het plan rechtskracht heeft verkregen;

1.13 bestemmingsplan

de geometrisch bepaalde planobjecten met de bijbehorende regels (en eventuele bijlagen);

1.14 bestemmingsgrens

de grens van een bestemmingsvlak.

1.15 bestemmingsvlak

een geometrisch bepaald vlak met eenzelfde bestemming;

1.16 bevoegd gezag

bestuursorgaan dat bevoegd is tot het nemen van een besluit ten aanzien van een aanvraag om een omgevingsvergunning of ten aanzien van een al verleende omgevingsvergunning;

1.17 bijbehorend bouwwerk

een vrijstaand of aan het hoofdgebouw aangebouwd gebouw, zonder directe verbinding met dat hoofdgebouw, dat door zijn situering en/of afmetingen ondergeschikt is aan dat op hetzelfde bouwperceel gelegen hoofdgebouw (zoals een garage, bergruimte of hobbyruimte);

1.18 bouwen

het plaatsen, het geheel of gedeeltelijk oprichten, vernieuwen of veranderen en het vergroten van een bouwwerk;

1.19 bouwgrens

de grens van een bouwvlak.

1.20 bouwlaag

een boven het peil gelegen en doorlopend gedeelte van een gebouw, dat door op gelijke of bij benadering gelijke hoogte liggende vloeren of balklagen is begrensd, zulks met inbegrip van de begane grond en met uitsluiting van onderbouw, kelder en zolder;

1.21 bouwperceel

een aaneengesloten stuk grond, waarop ingevolge de regels een zelfstandige, bij elkaar behorende bebouwing is toegelaten;

1.22 bouwperceelgrens

de grens van een bouwperceel

1.23 bouwvlak

een geometrisch bepaald vlak, waarmee de gronden zijn aangeduid waar ingevolge de regels bepaalde gebouwen en bouwwerken geen gebouwen zijnde zijn toegelaten;

1.24 bouwwerk

elke constructie van enige omvang van hout, steen, metaal of ander materiaal, die hetzij direct hetzij indirect met de grond is verbonden, hetzij direct of indirect steun vindt in of op de grond.

1.25 bouwwijze

de wijze van bouwen van een woning, waarbij:

a. onder aaneengebouwd wordt verstaan een woning, die deel uitmaakt van een blok van twee woningen of meer, waarvan het hoofdgebouw aan het op het aangrenzende bouwperceel gelegen hoofdgebouw is gebouwd;
b. onder gestapeld wordt een gebouw verstaan, dat uit meerdere naast elkaar en/of gedeeltelijk boven elkaar gelegen woningen (appartementen) bestaat en dat qua uiterlijke verschijningsvorm als een eenheid kan worden beschouwd.

1.26 cultuurhistorischewaarden

de aan een gebied toegekende waarden, gekenmerkt door de ten gevolge van een vroeger cultuur- of levenspatroon ontstane in het terrein waarneembare vormen van landschap en bebouwing, welke hetzij van waarde zijn voor de wetenschap, hetzij een zodanige historische waarde bezitten dat het behoud van belang is te achten;

1.27 dak

iedere bovenbeëindiging van een gebouw;

1.28 detailhandel

het bedrijfsmatig te koop aanbieden, verkopen, verhuren en leveren van goederen, geen motorbrandstoffen zijnde, aan personen die deze goederen kopen of huren voor gebruik, verbruik of aanwending anders dan in de uitoefening van een beroeps- of bedrijfsactiviteit;

1.29 erf

al dan niet bebouwd perceel, of gedeelte ervan, dat direct is gelegen bij een hoofdgebouw en dat in feitelijk opzicht is ingericht ten dienste van het gebruik van dat gebouw, en, voor zover een bestemmingsplan of een beheersverordening van toepassing is, deze die inrichting niet verbieden;

1.30 gebouw

elk bouwwerk, dat een voor mensen toegankelijke, overdekte, geheel of gedeeltelijk met wanden omsloten ruimte vormt.

1.31 gebruiken

onder gebruiken wordt mede verstaan het in gebruik geven en het laten gebruiken;

1.32 gestapeld

een al dan niet uit meerdere bouwlagen bestaande woning, deel uitmakend van een gebouw waarin meerdere woningen zijn ondergebracht, zodanig dat deze boven dan wel beneden en naast elkaar zijn gesitueerd, waarbij de voordeur uitkomt op een gezamenlijke inpandige ontsluiting.

1.33 hoofdgebouw

een gebouw, dat noodzakelijk is voor de verwezenlijking van de geldende en toekomstige bestemming van een perceel en, indien meer gebouwen of bouwwerken op het perceel aanwezig zijn, gelet op die bestemming het belangrijkst is;

1.34 inwoning

het bewonen van een woonruimte die deel uitmaakt van een woonruimte die door een ander huishouden in gebruik is genomen, met dien verstande dat dit slechts toegestaan is in het hoofdgebouw, dan wel in met het hoofdgebouw verbonden bijgebouwen en dat woningsplitsing en/of kamerbewoning niet toegestaan is;

1.35 kap

de bovenste afdekking van een woning, samenkomend door twee hellende dakvlakken;

1.36 kelder

een doorlopend gedeelte van een gebouw dat wordt afgedekt door een vloer, waarvan de onderkant niet boven peil is gelegen;

1.37 kunstwerken

bouwwerken geen gebouwen zijnde van weg- en waterbouwkundige aard, zoals bruggen, viaducten, duikers, keerwanden, beschoeiingen, kademuren en dergelijke;

1.38 levensloopbestendige woning/seniorenwoning

een woning welke geschikt is voor bewoning in alle levensfasen, dus welke ook rollatortoegankelijk is voor mensen met een lichamelijke beperking, waarbij alle primaire leefruimten (woonkamer, keuken, slaapkamer en badkamer met toilet) zich op de begane grond bevinden, danwel met een lift te bereiken zijn, en waarbij deze leefruimten zowel inpandig als vanuit het aansluitende terrein drempelvrij toegankelijk zijn.

1.39 nutsvoorzieningen

voorzieningen ten behoeve van het openbare nut, zoals transformatorhuisjes, gasreduceerstations, schakelhuisjes, duikers, bemalingsinstallaties, gemaalgebouwtjes, telefooncellen, voorzieningen ten behoeve van (ondergrondse) afvalinzameling en apparatuur voor telecommunicatie;

1.40 overkapping/carport

een overdekte ruimte van lichte constructie die;

a. geen eigen deuren heeft en waarvan de begrenzing wordt gevormd door maximaal één eigen wand, wanden van gebouwen en/of ondersteuningen van het dak of;
b. wordt uitgevoerd als een vrijstaande dakconstructie zonder wanden;

1.41 ondergeschikte bouwdelen

ondergeschikte delen aan een gebouw zoals, trappen, bordessen, funderingen, kelderingangen, overstekende daken, goten, luifels, balkons, balkonhekken, schoorstenen, liftopbouwen en andere ondergeschikte (dak)opbouwen;

1.42 openbare nutsvoorzieningen

voorzieningen ten behoeve van openbaar nut, zoals gas-, water-, elektriciteits- en communicatievoorzieningen en voorzieningen ten behoeve van de inzameling van afval;

1.43 openbaar toegankelijk gebied

weg als bedoeld in artikel 1, eerste lid, onder b, van de Wegenverkeerswet 1994, alsmede pleinen, parken, plantsoenen, openbaar water en ander openbaar gebied dat voor publiek algemeen toegankelijk is, met uitzondering van wegen uitsluitend bedoeld voor de ontsluiting van percelen voor langzaam verkeer;

1.44 parkeernormen

De beleidsregels parkeren van de gemeente Wijchen, zoals vastgelegd in de beleidsregels "Parkeerbeleidsplan gemeente Wijchen". Indien deze beleidsregels gedurende de planperiode wijzigen, gelden de gewijzigde regels. Eveneens worden de minimumparkeernormen van de CROW-publicatie 381 'Toekomstbestendig parkeren, Van parkeerkencijfers naar parkeernormen' (10 december 2018) aangehouden.

1.45 peil

a. voor gebouwen, waarvan de toegang onmiddellijk aan de weg grenst: een horizontaal vlak gelegen op 30 cm boven de hoogte van de weg ter plaatse van de hoofdtoegang;
b. in andere gevallen: een horizontaal vlak gelegen op 10 cm boven de gemiddelde hoogte van het aansluitende afgewerkte maaiveld;

1.46 prostitutie

het zich beschikbaar stellen tot het verrichten van seksuele handelingen met een ander tegen vergoeding;

1.47 seksinrichting

een voor het publiek toegankelijke besloten ruimte waarin bedrijfsmatig, of in de omvang alsof zij bedrijfsmatig was, seksuele handelingen worden verricht, of vertoningen van erotisch/pornografische aard plaatsvinden. Onder seksinrichting wordt in ieder geval verstaan: een prostitutiebedrijf, alsmede een erotische massagesalon, een seksbioscoop, seksautomatenhal, sekstheater of een parenclub, al dan niet in combinatie met elkaar;

1.48 twee- aaneen gebouwde woning

een woning die onderdeel uitmaakt van een blok van twee aaneengebouwde woningen;

1.49 vrijstaande woning

een woning die hoogstens door middel van de bijbehorende bouwwerken met een andere woning verbonden is en waarvan geen van de beide zijgevels van het hoofdgebouw in de zijdelingse perceelgrens staan;

1.50 voorgevel

de naar de weg gekeerde gevel van een gebouw of, indien het een gebouw betreft met meer dan één naar de weg gekeerde gevel, de gevel die kennelijk als zodanig moet worden aangemerkt, danwel de gevel ter plaatse van de aanduiding 'gevellijn'.

1.51 voorgevelrooilijn

de lijn waarin de voorgevel van het hoofdgebouw is gesitueerd of het verlengde daarvan;

1.52 wonen

het gehuisvest zijn in een woning;

1.53 woning

een complex van ruimten, uitsluitend bedoeld voor de huisvesting van één afzonderlijk huishouden.

Artikel 2 Wijze van meten

2.1 afstand tot de perceelsgrens:

de afstand tussen de perceelgrens en het dichtstbijzijnde punt van een bouwwerk;

2.2 goothoogte van een bouwwerk:

vanaf het peil tot aan de bovenkant van de goot, c.q. de druiplijn, het boeibord, of een daarmee gelijk te stellen constructiedeel;

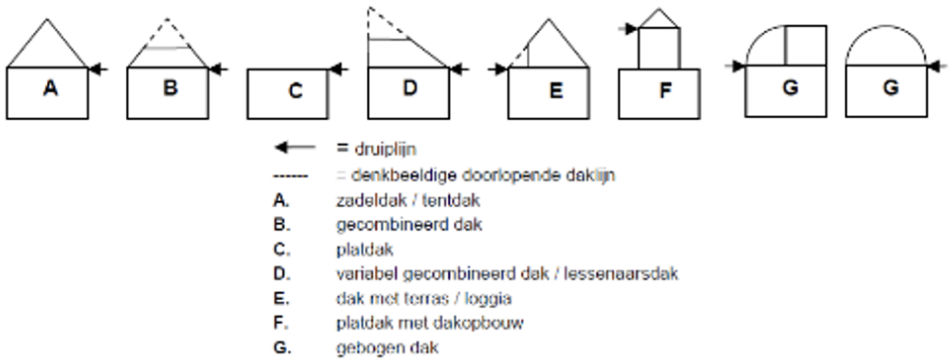

2.3 inhoud of bouwvolume van een bouwwerk/gebouw:

tussen de onderzijde van de begane grondvloer, de buitenzijde van de gevels (en/of het hart van de scheidsmuren) en de buitenzijde van daken en dakkapellen;

2.4 bouwhoogte van een bouwwerk/gebouw:

vanaf het peil tot aan het hoogste punt van een gebouw of van een bouwwerk, geen gebouw zijnde, met uitzondering van ondergeschikte bouwonderdelen, zoals liftschachten, installatie technische voorzieningen, schoorstenen, antennes en naar de aard daarmee gelijk te stellen bouwonderdelen;

2.5 oppervlakte van een bouwwerk/gebouw:

tussen de buitenwerkse gevelvlakken en/of het hart van de scheidingsmuren, nederwaarts geprojecteerd op het gemiddelde niveau van het afgewerkte bouwterrein ter plaatse van het bouwwerk;

2.6 de verticale diepte van een gebouw

de diepte van ondergrondse bebouwing, gemeten vanaf de onderzijde van de begane grondvloer van het bijbehorende hoofdgebouw.

2.7 meten op de verbeelding:

op de verbeelding dient hart-op-hart van de grenzen te worden gemeten;

2.8 overschrijding van bouw-, c.q. bestemmingsgrenzen:

bij de toepassing van het bepaalde ten aanzien van het bouwen worden ondergeschikte bouwdelen, als liftschachten, installatie technische voorzieningen, plinten, pilasters, stoeptreden, dorpels, kozijnen, gevelversieringen, ventilatiekanalen, schoorstenen, antennes, gevel- en kroonlijsten, luifels, markiezen, erkers, balkons, dakgoten en overstekende daken buiten beschouwing gelaten, mits de overschrijding van aanduidingsgrenzen, bouwgrenzen dan wel bestemmingsgrenzen niet meer dan 1,30 meter bedraagt.

Hoofdstuk 2 Bestemmingsregels

Artikel 3 Groen

3.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Groen" aangewezen gronden zijn bestemd voor

a. plantsoenen, groenstroken en overige aanplanten;
b. tuinen;
c. water(lopen)
d. paden en in- en uitritten;
e. speelvoorzieningen;
f. nutsvoorzieningen;
g. beeldende kunstwerken;
h. waterhuishoudkundige voorzieningen;
i. wegen, voet- en fietspaden;

één en ander met bijbehorende voorzieningen zoals informatieborden en straatmeubilair.

3.2 Bouwregels

3.2.1 Algemeen

Op de gronden binnen deze bestemming zijn uitsluitend bouwwerken, geen gebouwen zijnde, toegestaan, die ten dienste staan van deze bestemming.

3.2.2 Bouwwerken, geen gebouwen zijnde

Voor bouwwerken, geen gebouwen zijnde geldt dat de bouwhoogte van bouwwerken, geen gebouwen zijnde niet meer mag bedragen dan 4 m.

Artikel 4 Verkeer

4.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Verkeer' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. wegen, voet- en fietspaden;
b. plantsoenen, groenstroken en overige aanplanten;
c. parkeervoorzieningen;
d. nutsvoorzieningen;
e. speelvoorzieningen;
f. kunstwerken;
g. waterhuishoudkundige voorzieningen;

één en ander met bijbehorende voorzieningen zoals informatieborden en straatmeubilair.

4.2 Bouwregels

4.2.1 Algemeen

Op de gronden binnen deze bestemming zijn uitsluitend bouwwerken toegestaan, die ten dienste staan van deze bestemming.

4.2.2 Gebouwen

Op de gronden binnen deze bestemming zijn uitsluitend bouwwerken, geen gebouwen zijnde, toegestaan, die ten dienste staan van deze bestemming.

4.2.3 Bouwwerken, geen gebouwen zijnde

Voor bouwwerken, geen gebouwen zijnde geldt dat:

a. de bouwhoogte van bouwwerken ten behoeve van verlichting niet meer mag bedragen dan 8 m;
b. de bouwhoogte van overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde niet meer mag bedragen dan 4 m.

Artikel 5 Wonen

5.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Wonen' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. wonen, al dan niet in combinatie met ruimte voor een aan huis verbonden beroep, met dien verstande dat ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van wonen - levensloopbestendige woningen, uitsluitend levensloopbestendige woningen zijn toegestaan;

met de daarbij behorende:

a. tuinen en erven;
b. verkeers- en parkeervoorzieningen;
c. bouwwerken, geen gebouwen zijnde;
d. groenvoorzieningen;
e. water en waterhuishoudkundige voorzieningen.

5.2 Bouwregels

Voor het bouwen op de in lid 5.1 bedoelde gronden gelden de volgende bouwregels:

5.2.1 Hoofdgebouwen

Voor het bouwen van hoofdgebouwen gelden de volgende regels:

a. als hoofdgebouw mogen uitsluitend woningen worden gebouwd;
b. hoofdgebouwen dienen binnen het bouwvlak te worden gebouwd;
c. het aantal woningen mag niet meer bedragen dan is aangegeven ter plaatse van de aanduiding 'maximum aantal wooneenheden', met dien verstande dat:
    1. ter plaatse van de bouwaanduiding 'vrijstaand' de woningen vrijstaand dienen te worden gebouwd;
    2. ter plaatse van de bouwaanduiding 'twee-aaneen' de woningen in de vorm van een twee-onder-één-kap dienen woning te worden gebouwd';
    3. ter plaatse van de bouwaanduiding 'aaneengebouwd' de woningen in de vorm van aaneengebouwde woningen dienen te worden gebouwd';
d. de bouw- en goothoogte van een hoofdgebouw mag niet meer bedragen dan ter plaatse van de aanduiding 'maximum goothoogte (m), maximum bouwhoogte (m)' is aangegeven;
e. de afstand tot de zijdelingse perceelgrenzen bedraagt voor:
    1. vrijstaande woningen aan beide zijden niet minder dan 2,5 m;
    2. twee-aaneen gebouwde woningen aan één zijde niet minder dan 2,5 m;
    3. aaneengebouwde woningen alleen bij de eindwoningen aan één zijde niet minder dan 1,0 m.
f. hoofdgebouwen dienen met een kap te worden afgedekt.
g. indien een voorgevellijn aanwezig is, dienen de voorgevels van de woningen gericht te zijn naar de op de verbeelding aangegeven 'voorgevellijn'.

5.2.2 Aan- en/of uitbouwen en bijgebouwen

Voor het bouwen van aan- en/of uitbouwen en bijgebouwen gelden de volgende bepalingen:

a. aan- en/of uitbouwen en bijgebouwen mogen zowel binnen als buiten het bouwvlak worden gebouwd;
b. de gezamenlijke oppervlakte van aan- en of uitbouwen en bijgebouwen bedraagt maximaal 75 m² twee-onder-één kap woningen en geschakelde woningen en 100 m^2 bij vrijstaande woningen;
c. de bouwhoogte maximaal 5 m bedraagt;
d. de goothoogte maximaal bedraagt:
    1. de hoogte van de eerste bouwlaag van het hoofdgebouw vermeerderd met 0,5 m en met een maximum van 4 m;
    2. uitsluitend voor vrijstaande bijgebouwen 3 m.

5.2.3 Bouwwerken, geen gebouwen zijnde

Voor het bouwen van bouwwerken, geen gebouwen zijnde gelden de volgende bepalingen:

a. de bouwhoogte van erf- en terreinafscheidingen mag ten hoogste 2 m bedragen, met dien verstande, dat:
   1. de bouwhoogte van erf- en terreinafscheidingen vóór de voorgevel van het hoofdgebouw en het verlengde daarvan ten hoogste 1 m mag bedragen;
b. de bouwhoogte van andere bouwwerken, geen gebouwen zijnde, bedraagt maximaal:
   1. 8 m voor vlaggenmasten;
   2. 3 m voor andere bouwwerken, geen gebouwen zijnde.
c. voor carports en overkappingen geldt dat:
   1. de goothoogte niet meer dan 3 m mag bedragen;
   2. de bouwhoogte niet meer dan 5 m mag bedragen;
   3. de oppervlakte niet meer dan 40 m^2 mag bedragen.

5.3 Specifieke gebruiksregels

5.3.1 Aan huis verbonden beroep

Binnen de bestemming is het gebruik van een deel van de woning en/of de daarbij behorende bijgebouwen ten behoeve van een aan huis verbonden beroep toegestaan, mits wordt voldaan aan de volgende voorwaarden:

a. het (mede) ten behoeve van een aan huis verbonden beroep in gebruik te nemen vloeroppervlak maximaal 40% van de vloeroppervlakte van de woning en/of de bijgebouwen mag bedragen met een maximum van 50 m²;
b. degene die de activiteiten in de woning en/of de bijgebouwen uitoefent, dient tevens de bewoner van de woning te zijn;
c. de activiteit mag niet leiden tot gebruik van extra parkeerruimte binnen het openbaar gebied;
d. er mag geen detailhandel of groothandel plaatsvinden; hieronder worden niet begrepen handelsactiviteiten via het internet;
e. vanaf de openbare weg zijn zichtbare excessieve reclame-uitingen niet toegestaan;
f. de verkeersaantrekkende werking dient te zijn afgestemd op de feitelijke ontsluitingssituatie;
g. uitsluitend de lozing van huishoudelijk afvalwater is toegestaan.

5.3.2 Strijdig gebruik

In aanvulling op het bepaalde van artikel 2.1 Wet algemene bepalingen omgevingsrecht wordt onder gebruik strijdig met de bestemming in ieder geval begrepen, het gebruiken en/of het laten gebruiken van gronden en/of opstallen voor:

a. vrijstaande bijgebouwen als zelfstandige woning;
b. een aan huis verbonden bedrijfsactiviteit.

5.3.3 Voorwaardelijke verplichting - landschappelijke inpassing

a. Tot een met de bestemming strijdig gebruik wordt in elk geval gerekend het gebruiken van nieuwe woningen, zonder het aanleggen en in stand houden van de landschapsmaatregelen conform het in Bijlage 3 opgenomen Beeldkwaliteitsplan teneinde te komen tot een goede landschappelijke inpassing.
b. In afwijking van het bepaalde onder a geldt dat de landschapsmaatregelen dienen te zijn afgerond binnen 6 maanden na onherroepelijk worden van de omgevingsvergunning voor de laatste woning.

5.3.4 Voorwaardelijke verplichting - verkeerskundige maatregelen

Het gebruik van de woningen in het bestemmingsplan Kerkenweide overeenkomstig artikel 5.1 is uitsluitend toegestaan indien en voor zover de verkeerskundige maatregelen nummer 1, 2 en 3, zoals deze zijn opgenomen in het in Bijlage 1 opgenomen Verkeersadvies zijn uitgevoerd en in stand worden gehouden.

5.3.5 Voorwaardelijke verplichting - waterberging

Het gebruik van gronden en bouwwerken voor de activiteiten als bedoeld in deze bestemming is uitsluitend toegestaan indien voldaan wordt aan de volgende regels:

a. In het plangebied wordt voldoende waterberging gerealiseerd zoals benoemd in hoofdstuk 5.11.5. van de toelichting van het bestemmingsplan. Dit betekent dat voor het openbaar gebied, te weten de bestemmingen 'Verkeer' en 'Groen', voldoende bergingscapaciteit gerealiseerd moet worden om een bui van T=100+10% op te vangen. Dit betekent dat binnen de gronden die zijn voorzien van de bestemming 'Verkeer' en 'Groen' een bergingscapaciteit van minimaal 214 m3 gerealiseerd moet worden. Voor de woonkavels zal eveneens voldoende bergingscapaciteit gerealiseerd moeten worden om een bui van T=100+10% op te vangen. Dit betekent dat per woonkavel een waterbergende voorziening getroffen wordt van 66,4 mm per m2 verhard oppervlakte;
b. De waterberging voor het openbaar gebied wordt opgeleverd 1 jaar na start bouw van de eerste woning;
c. De waterberging voor de woonkavels is gereed 1 jaar na de start bouw van de woningen;
d. De waterbergingen als bedoeld onder a duurzaam in stand worden gehouden.

5.4 Afwijken van de gebruiksregels

5.4.1 Aan huis verbonden (bedrijfs)activiteit

Het bevoegd gezag kan door middel van het verlenen van een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in lid 5.3.2 voor de uitoefening van een aan huis gebonden (bedrijfs)activiteit, met inachtneming van de volgende voorwaarden:

a. het ten behoeve van de aan huis gebonden (bedrijfs)activiteit in gebruik te nemen vloeroppervlak bedraagt maximaal 40% van de vloeroppervlakte van de woning en/of de bijgebouwen met een maximum van 50 m²;
b. degene die de activiteiten in de woning en/of de bijgebouwen uitoefent, dient tevens de bewoner van de woning te zijn;
c. de noodzakelijke parkeervoorzieningen dienen op eigen terrein te worden gesitueerd;
d. het bedrijf dient qua aard, milieubelasting en uitstraling te passen in een woonomgeving;
e. er mag geen detailhandel of groothandel plaatsvinden, uitgezonderd een beperkte verkoop als ondergeschikte activiteit en wel in verband met de aan huis verbonden activiteit alsmede handelsactiviteiten via het internet;
f. vanaf de openbare weg zichtbare excessieve reclame-uitingen zijn niet toegestaan;
g. de verkeersaantrekkende werking dient te zijn afgestemd op de feitelijke ontsluitingssituatie;
h. uitsluitend de lozing van huishoudelijk afvalwater is toegestaan.

5.4.2 Afwijking type woningen

Het bevoegd gezag kan door middel van het verlenen van een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in lid 5.1 voor andere woningtypen dan levensloopbestendige woningen, mits deze afwijking passend is binnen de gemeentelijke woonvisie en aansluit bij de concrete behoefte;

Artikel 6 Leiding - Riool

6.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Leiding - Riool' aangewezen gronden zijn, behalve voor de andere daar voorkomende bestemming(en), mede bestemd voor aanleg en instandhouding en, wanneer noodzakelijk, vervanging van een rioolpersleiding, één en ander met de bijbehorende voorzieningen.

6.2 Bouwregels

Binnen deze dubbelbestemming zijn uitsluitend gebouwen en bouwwerken, geen gebouwen zijnde toegestaan ten behoeve van deze dubbelbestemming.

6.3 Afwijken van de bouwregels

Het bevoegd gezag kan door middel van het verlenen van een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in 6.2 teneinde het oprichten van gebouwen en bouwwerken, geen gebouwen zijnde ten behoeve van de op deze gronden liggende hoofdbestemming toe te staan, mits hierbij uit hoofde van de bescherming van de leiding geen bezwaar bestaat; dienaangaande wordt door het bevoegd gezag toestemming gevraagd bij de betrokken leidingbeheerder.

6.4 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

6.4.1 Omgevingsvergunningplichtige werken

Het is verboden op of in de in dit artikel bedoelde gronden zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning van het bevoegd gezag de volgende werken en werkzaamheden uit te voeren:

a. het aanbrengen van (half-)verhardingen;
b. het vergraven, ophogen, diepwoelen of diepploegen van de bodem;
c. het aanbrengen van diepwortelende beplanting en/of bomen;
d. het verwijderen van beplanting;
e. het uitvoeren van heiwerkzaamheden of het op andere wijze ingraven c.q. indrijven van voorwerpen;
f. het uitvoeren van graafwerkzaamheden anders dan normaal spit- en ploegwerk;
g. het graven van sloten en het leggen van (drainage)leidingen.

6.4.2 Uitzonderingen

Het onder 6.4.1 vervatte verbod geldt niet voor werken of werkzaamheden:

a. waarvoor ten tijde van het van kracht worden van het bestemmingsplan een aanleg- of omgevingsvergunning is verleend;
b. welke ten tijde van het van kracht worden van het bestemmingsplan in uitvoering waren;
c. welke het normale beheer en onderhoud van de leidingen betreffen.

6.4.3 Verlening

De in 6.4.1 genoemde omgevingsvergunning wordt slechts verleend indien en voor zover door de werken en werkzaamheden geen veiligheidsrisico's ontstaan en de leidingen niet worden aangetast. Alvorens te beslissen omtrent een vergunning als bedoeld in 6.4.1 wordt door het bevoegd gezag schriftelijk advies ingewonnen bij de betrokken leidingbeheerder.

Artikel 7 Waarde - Archeologie

7.1 Bestemmingsomschrijving

a. De voor 'Waarde - Archeologie' aangewezen gronden zijn, behalve voor de daar voorkomende bestemming(en), mede bestemd voor bescherming van archeologische waarden, onderscheiden in archeologisch gebied (hoge waarde) en archeologisch verwachtingsgebied.
b. Aanvullend ten aanzien van het bepaalde onder a geldt dat vanwege de aanduiding 'specifieke vorm van waarde - archeologisch gebied - hoge waarde' de gronden bestemd zijn voor een archeologisch gebied met een hoge waarde.

7.2 Bouwregels

Bouwen is uitsluitend toegestaan ten dienste van de in artikel 7.1 omschreven doeleinden, tenzij:

a. op basis van archeologisch onderzoek is aangetoond, dat op de betrokken locatie geen archeologische waarden (meer) aanwezig zijn;
b. het bouwplan betrekking heeft op vervanging van bestaande bouwwerken, waarbij de oppervlakte niet wordt uitgebreid en de bestaande fundering wordt benut, met uitzondering van nieuwe kelders;
c. gebouwen volledig binnen een zone van maximaal 2,5 m uit de bestaande fundering worden opgericht, of;
d. het nieuw te bebouwen oppervlak niet groter is dan 30m².

7.3 Afwijken van de bouwregels

7.3.1 Afwijkingsbevoegdheid

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd af te wijken van het bepaalde in 7.2 voor het oprichten van bouwwerken ten behoeve van de op deze gronden liggende andere bestemming(en), indien op basis van archeologisch onderzoek is aangetoond, dat de archeologische waarden door de bouwactiviteiten niet onevenredig worden of kunnen worden geschaad. Aan de afwijking kunnen in ieder geval de volgende voorwaarden worden verbonden:

a. de verplichting tot het treffen van technische maatregelen waardoor (ondanks de uitvoering van een bouw- of aanlegplan) monumenten in de bodem worden behouden zoals alternatieven voor heiwerk, het al of niet bouwen van kelders, het aanbrengen van een beschermende bodemlaag of andere voorzieningen die op dit doel zijn gericht;
b. de verplichting tot het doen van opgravingen,of;
c. de verplichting de activiteit die tot een bodemverstoring leidt, te laten begeleiden door een deskundige op het terrein van de archeologische monumentenzorg die voldoet aan door burgemeester en wethouders bij de vergunning te stellen kwalificaties.

7.3.2 Voorwaarden

a. Alvorens burgemeester en wethouders beslissen over een afwijking als bedoeld artikel 7.3.1. winnen zij schriftelijk advies in bij de archeologisch deskundige omtrent de vraag of door het verlenen van de afwijking geen onevenredige afbreuk wordt of kan worden gedaan aan de archeologische waarden, en of en zo ja welke voorwaarden dienen te worden gesteld.
b. Alvorens burgemeester en wethouders beslissen over een afwijking als bedoeld in artikel 7.3.1 kunnen zij voorwaarden stellen dat een rapport wordt overlegd waarin de archeologische waarde van het terrein, dat blijkens de aanvraag zal worden verstoord, naar het oordeel van burgemeester en wethouders in voldoende mate is vastgesteld.

7.4 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

7.4.1 Omgevingsvergunningplicht

Het is verboden zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning op de in artikel 7.1 bedoelde gronden de volgende andere werken of werkzaamheden uit te voeren:

a. het ophogen van de bodem met meer dan 2 m;
b. grondwerkzaamheden, waartoe worden gerekend woelen, mengen, diepploegen, egaliseren en ontginnen van gronden, alsmede het graven of vergraven, verruimen of dempen van sloten, vijvers en andere wateren en het aanleggen van drainage;
c. bodem verlagen of afgraven (ook ten behoeve van het verwijderen van bestaande funderingen) van gronden waarvoor geen ontgrondingenvergunning is vereist;
d. het verlagen van het waterpeil;
e. het tot stand brengen en/of in exploitatie brengen van boor- en pompputten;
f. het uitvoeren van heiwerken en/of indrijven van scherpe voorwerpen in de bodem;
g. het aanleggen of rooien van bos of boomgaard waarbij stobben worden verwijderd;
h. het aanleggen, verbreden of verharden van wegen, voet-, ruiter- of rijwielpaden, banen of parkeergelegenheden en het aanleggen van andere oppervlakteverhardingen;
i. het aanleggen van ondergrondse transport-, energie-, of telecommunicatieleidingen en daarmee verband houdende constructies, installaties of apparatuur.

7.4.2 Uitzonderingen

Het in lid 7.4.1 gestelde verbod geldt niet:

a. voor zover het werkzaamheden in de bodem betreft tot een diepte van 30 cm onder het bestaande maaiveld;
b. Voor zover het uitsluitend werkzaamheden in de bodem betreft over een maximale oppervlakte van 30m²;
c. voor zover het werkzaamheden in de bodem betreft die volledig worden uitgevoerd binnen een zone van maximaal 2,5 m uit een bestaande fundering van een bestaand bouwwerk;
d. indien op basis van archeologisch onderzoek is aangetoond, dat de archeologische waarden niet onevenredig worden of kunnen worden geschaad;
e. indien het archeologisch erfgoed zodanig zal worden behandeld dat conservering in de bodem is gewaarborgd;
f. indien de werken en/of werkzaamheden het gewone onderhoud betreffen, met inbegrip van onderhouds- en vervangingswerkzaamheden van bestaande bestratingen en beplantingen binnen bestaande tracés van kabels en leidingen en bij vervanging van rioleringen, voor zover de hiermee gepaard gaande vergravingen zich beperken tot de reeds geroerde grond;
g. voor zover het werkzaamheden in de bodem betreft waarvoor ten tijde van het van kracht worden van het bestemmingsplan een omgevingsvergunning in dit kader is verleend;
h. voor zover het werkzaamheden in de bodem betreft die direct samenhangen met een verleende afwijking op grond van het bepaalde in 7.3.1.

7.4.3 Voorwaarden

a. Alvorens burgemeester en wethouders beslissen over een omgevingsvergunning als bedoeld in artikel 7.4, kunnen zij de voorwaarde stellen dat een rapport wordt overlegd waarin wordt aangetoond dat de aanwezige archeologische waarden niet onevenredig (kunnen) worden aangetast.
b. Alvorens een besluit te nemen omtrent het verlenen van een omgevingsvergunning winnen burgemeester en wethouders advies in van een archeologisch deskundige omtrent de vraag of door het verlenen van de omgevingsvergunning geen onevenredige afbreuk wordt of kan worden gedaan aan de archeologische waarden, en welke voorwaarden dienen te worden gesteld.
c. Overtreding van het bepaalde in artikel 7.4.1 is een strafbaar feit als bedoeld in de zin van artikel 1a, sub 2° van de Wet op de economische delicten.

7.5 Nadere eisen

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd nadere eisen te stellen ten aanzien van de situering van bouwwerken, de inrichting en het gebruik van gronden, indien uit onderzoek is gebleken dat ter plaatse behoudens beschermenswaardige archeologische monumenten of resten aanwezig zijn.

De nadere eisen zijn erop gericht dat de archeologische waarden zoveel mogelijk in de grond worden behouden.

7.6 Wijzigingsbevoegdheid

Burgemeester en wethouders kunnen het plan wijzigen teneinde:

a. de dubbelbestemming ‘Waarde - Archeologie’ geheel of gedeeltelijk te doen vervallen, indien op basis van aanvullend en/of definitief archeologisch onderzoek is aangetoond, dat op de betrokken locatie geen archeologische waarden (meer) aanwezig zijn, dan wel er niet langer archeologische begeleiding of zorg nodig is;

Artikel 8 Waarde - Cultuurhistorisch waardevol gebied

8.1 Bestemmingsomschrijving

8.1.1 Algemeen

De voor 'Waarde - Cultuurhistorisch waardevol gebied' aangewezen gronden zijn, behalve voor de andere daar voorkomende bestemming(en), mede bestemd voor het behoud, beheer en versterking van de cultuurhistorische waarden.

8.1.2 Nadere detaillering van de bestemming

De cultuurhistorisch waardevolle gebieden als bedoeld in 8.1.1 betreffen de gebieden die zijn opgenomen in de Cultuurhistorische waarderingskaart, zoals deze is opgenomen in de Bijlage 4 bij deze regels, en zijn aangeduid als cultuurlandschappelijke waardering zeer hoog, hoog en middelhoog. De waardering van deze gebieden is gebaseerd op de 'Beleidsnota cultuurhistorie voor de gemeenten Beuningen, Wijchen, Heumen en Druten en in Bijlage 5 nader beschreven.

a Oude bebouwingslinten en historischewegen en waterlopen

Onder de gebieden zoals genoemd in 8.1.2 bevinden zich ook de oude bebouwingslinten en de belangrijkste (historische) doorgaande wegen en waterlopen. De cultuurhistorische waarden van deze gebieden bestaan uit:

a. de mate van visueel-ruimtelijke relatie met de (agrarische) percelen en het onderscheid daarin tussen de verschillende landschapstypen (open, half-open of gesloten);
b. de overwegend agrarische oorsprong van de bebouwing in de linten;
c. de maat en schaal van de bebouwing;
d. de variatie van rooilijnen en bouwmassa's langs de linten;
e. de compactheid van de bebouwingsensembles op de afzonderlijke percelen;
f. hoofdgebouwen die gericht zijn op de bebouwingslinten;
g. een herkenbaar onderscheid in situering en massa tussen hoofd- en bijgebouwen.

8.2 Nadere eisen

Burgemeester en wethouders kunnen gelet op het bepaalde in 8.1 nadere eisen stellen ten aanzien van de situering, de oppervlakte en de (goot)hoogte van bebouwing.

8.3 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

8.3.1 Omgevingsvergunningplicht

Het is verboden binnen deze bestemming zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning van het bevoegd gezag (omgevingsvergunning voor werken en werkzaamheden) de in het schema onder 8.3.4 opgenomen omgevingsvergunningplichtige werken en werkzaamheden uit te (doen) voeren.

8.3.2 Uitzonderingen omgevingsvergunningplicht

Het onder 8.3.1 vervatte verbod geldt niet voor werken of werkzaamheden:

a. waarvoor ten tijde van het van kracht worden van het bestemmingsplan reeds een omgevingsvergunning of omgevingsvergunning voor werken en werkzaamheden is verleend;
b. welke ten tijde van het van kracht worden van het bestemmingsplan in uitvoering waren;
c. welke betreffen het normale onderhoud en/of plaatsvinden in het kader van het normale beheer en gebruik van de gronden;

8.3.3 Verlening

De in 8.3.1 genoemde omgevingsvergunning wordt slechts verleend indien en voor zover voldaan wordt aan de criteria gesteld in 8.3.4.

8.3.4 Schema omgevingsvergunningsplichtige werken en werkzaamheden

Omgevingsvergunningsplichtige werken/werkzaamheden	**Criteria voor verlening van de omgevingsvergunning voor het uitvoeren van werken en werkzaamheden**
- het aanbrengen van (half-)verhardingen; - het rooien of vellen van houtgewas; - afgraven, vergraven, ophogen en egaliseren van de bodem; - graven of dempen van sloten; - verwijderen van perceelsrandbeplanting; - aanleggen van wegen of paden; - wijzigen van perceels- of kavelgrenzen; - het aanbrengen van hoogopgaande beplanting anders dan het herplanten van gerooide / gevelde houtopstanden; -het verwijderen van wegen of paden.	de werkzaamheden mogen geen onevenredige aantasting tot gevolg hebben van de cultuurhistorische waarden van de in 8.1 bedoelde gronden.

Hoofdstuk 3 Algemene regels

Artikel 9 Anti-dubbeltelregel

Grond die eenmaal in aanmerking is genomen bij het toestaan van een bouwplan waaraan uitvoering is gegeven of alsnog kan worden gegeven, blijft bij de beoordeling van latere bouwplannen buiten beschouwing.

Artikel 10 Algemene bouwregels

10.1 Ondergronds bouwen

Voor het bouwen van ondergrondse gebouwen gelden de volgende regels:

a. alleen ondergronds mag worden gebouwd waar bovengrondse bebouwing aanwezig is,
b. in afwijking van het voorgaande mag, waar geen bovengrondse bebouwing aanwezig is, maximaal 25 m² ondergronds worden gebouwd in aansluiting op de onder a. bedoelde ondergrondse bebouwing;
c. de verticale diepte maximaal 5 m mag bedragen.

Artikel 11 Algemene gebruiksregels

11.1 Strijdig gebruik

Onder een gebruik strijdig met de bestemming wordt in ieder geval verstaan:

a. het gebruik van ruimten binnen een woning en/of bijgebouwen voor de uitoefening van een aan huis gebonden (bedrijfs)activiteit;
b. het gebruik van de gronden en/of bouwwerken voor opslag-, stort- of bergplaats van voorwerpen, stoffen of producten tenzij in rechtstreeks verband met de bestemming;
c. het gebruik van vrijstaande bijgebouwen voor bewoning;
d. het gebruiken of het laten gebruiken van gebouwen ten behoeve van een seksinrichting en/of coffeeshop;
e. het gebruiken van gronden als standplaats van kampeermiddelen;
f. het gebruik van een deel van het hoofdgebouw of bijgebouwen bij een woning als afhankelijke woonruimte (inwoning);
g. het gebruik ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van verkeer - calamiteitenontsluiting' anders dan ten behoeve van langzaam verkeer en calamiteiten.

Artikel 12 Algemene aanduidingsregels

12.1 Milieuzone - Hydrologische beschermingszone

Ter plaatse van de aanduiding "Milieuzone - Hydrologische beschermingszone" geldt ter bescherming van de waterhuishoudkundige situatie en de voorkomende natuurwaarden, het volgende:

12.1.1 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

Het is verboden om zonder een omgevingsvergunning van het bevoegd gezag de volgende de volgende andere werken of werkzaamheden uit te voeren:

a. verzetten van grond van meer dan 100 m^3 of op een diepte van meer dan 60 cm onder maaiveld een en ander voorzover geen vergunning vereist is in het kader van de Ontgrondingenwet;
b. de aanleg van drainage ongeacht de diepte tenzij het gaat om vervanging van een reeds bestaande drainage;
c. het verlagen van de waterstand anders dan door middel van het graven van sloten of het toepassen van drainagemiddelen, met uitzondering van grondwateronttrekkingen;
d. het aanbrengen van niet-omkeerbare verhardingen en/of verharde oppervlakten van meer dan 100 m^2 anders dan een bouwwerk.

12.1.2 Uitzonderingen vergunningplicht

Het in a vervatte verbod geldt niet voor het uitvoeren van de volgende werken en werkzaamheden:

a. zover de daar genoemde werken en werkzaamheden worden uitgevoerd binnen een bouwvlak;
b. werken en werkzaamheden in het kader van het normale beheer en onderhoud, met uitzondering van permanente teeltondersteunende voorzieningen;
c. werken en werkzaamheden, waarmee is of mag worden begonnen op moment van in werking treden van het bestemmingsplan.

12.1.3 Voorwaarden

a. De in a genoemde omgevingsvergunning wordt alleen verleend indien door die werken en/of werkzaamheden of door de daarvan direct of indirect te verwachten gevolgen de waterhuishoudkundige situatie niet onevenredig wordt of kan worden aangetast.
b. Alvorens te beslissen over een aanvraag voor een omgevingsvergunning als bedoeld in a hoort het bevoegd gezag het ter plaatse bevoegde waterstaatsgezag.

12.2 Milieuzone - geurzone

a. De gronden ter plaatse van de gebiedsaanduiding 'Milieuzone - geurzone' zijn, naast de andere voor die gronden geldende bestemmingen en aanduidingen, mede bestemd voor de bescherming en instandhouding van het woon- en leefklimaat in verband met de geuremissie van het buiten de plangrenzen aanwezig rioolgemaal.
b. ter plaatse van de 'Milieuzone - geurzone' zijn geen geurgevoelige objecten toegestaan.

Artikel 13 Algemene afwijkingsregels

13.1 Afwijken

Het bevoegd gezag kan door middel van het verlenen van een omgevingsvergunning afwijken van de regels:

a. voor het afwijken van de voorgeschreven goothoogte, bouwhoogte, oppervlakte, inhoud en afstand van bouwwerken, dan wel een voorgeschreven bebouwingspercentage, mits de afwijking niet meer bedraagt dan 10% van de in deze regels voorgeschreven afmetingen en afstanden.
b. In afwijking van het bepaalde onder a dit op de bouwhoogte van aan- uit- en bijgebouwen uitsluitend van toepassing is indien aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:
    1. er vindt geen onevenredige aantasting plaats van de gebruiksmogelijkheden van aangrenzende gronden en de belangen van derden worden niet onevenredig geschaad;
    2. er vindt geen onevenredige aantasting plaats van de in de omgeving aanwezige stedenbouwkundige en/of architectonische waarden;
c. om bij de uitvoering van het plan af te wijken van bestemmingsgrenzen, bouwgrenzen en overige aanduidingen in het horizontale vlak op de plankaart, indien en voor zover afwijking noodzakelijk is in verband met de uitmeting van het terrein en er geen dringende reden zijn die zich tegen de afwijking verzetten, mits de afwijking ten opzichte van hetgeen op de verbeelding is aangegeven niet meer dan 2,5 m bedraagt;
d. het plaatsen van een antenne-opstelpunt ten behoeve van de mobiele telecommunicatie, met inachtneming van de volgende voorwaarden:
    1. het antenne-opstelpunt wordt geplaatst op of aan een als zodanig op de plankaart aangeduide antennemast, dan wel op of aan een bouwwerk, niet zijnde een woning;
    2. het antenne-opstelpunt is aantoonbaar noodzakelijk voor een adequaat dekkend netwerk voor mobiele telecommunicatie;
    3. de hoogte van de antennespriet bedraagt niet meer dan 6 m.

13.2 Afwegingskader

Een in 13.1 genoemde omgevingsvergunning kan worden verleend indien geen onevenredige aantasting plaatsvindt van:

a. het straat- en bebouwingsbeeld;
b. de woonsituatie;
c. de verkeersveiligheid;
d. de milieusituatie;
e. de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden;
f. de sociale veiligheid.

Artikel 14 Overige regels

14.1 Parkeerregels

14.1.1 Parkeerregels bij bouwplannen

Een bouwplan dient te voorzien in voldoende parkeermogelijkheden op de bij het bouwplan behorende en daartoe bestemde gronden. De toename van de parkeerbehoefte wordt bepaald op de wijze zoals beschreven in de beleidsregels "Parkeerbeleidsplan gemeente Wijchen", zoals opgenomen in Bijlage 6.

14.1.2 Parkeerregels bij gebruikswijzigingen

Indien het wijzigen van het gebruik van gronden en/of bouwwerken daartoe aanleiding geeft, moet, voor wat betreft de toename in de parkeerbehoefte, in voldoende mate ruimte zijn aangebracht op die gronden of op de bij die bouwwerken behorende en daartoe bestemde gronden. De parkeerbehoefte wordt bepaald op de wijze zoals beschreven in de beleidsregels "Parkeerbeleidsplan gemeente Wijchen", zoals opgenomen in Bijlage 6.

14.2 Gebruiksregels

14.2.1 Strijdig gebruik

Tot een strijdig gebruik met de bestemming wordt in ieder geval gerekend:

a. het gebruik van gronden of een bouwwerk als bedoeld in lid 14.1, indien gedurende het gebruik van een gebouw en de bijbehorende gronden, niet in voldoende parkeergelegenheid wordt voorzien volgens de normering zoals deze is opgenomen in de op dat moment geldende beleidsregel "Parkeerbeleidsplan gemeente Wijchen", zoals opgenomen in Bijlage 6;

14.2.2 Specifieke gebruiksregels

Ruimte(n) voor het parkeren van voertuigen, voor zover de aanwezigheid van deze ruimte(n) krachtens deze parkeerregels is geëist, dient te allen tijde voor dit doel beschikbaar te blijven. Ander gebruik wordt aangemerkt als strijdig gebruik.

14.2.3 Laden en lossen

Indien het gebruik van een terrein of de bestemming van een gebouw aanleiding geeft tot een te verwachten behoefte aan ruimte voor het laden of lossen van goederen, moet (zoals bepaald in de beleidsregels "Parkeerbeleidsplan gemeente Wijchen" en de CROW-publicatie 381 'Toekomstbestendig parkeren, Van parkeerkencijfers naar parkeernormen' (10 december 2018)) in deze behoefte in voldoende mate zijn voorzien aan, in of onder dat gebouw, dan wel op of onder het onbebouwde terrein dat bij dat gebouw behoort.

14.2.4 Afwijken van de parkeerregels

Burgemeester en wethouders kunnen bij omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in lid 14.2.1, 14.2.2 en 14.2.3 indien voldaan wordt op een andere wijze, mits voldoende onderzocht en onderbouwd, aan de beleidsregels "Parkeerbeleidsplan gemeente Wijchen", zoals opgenomen in Bijlage 6.

Hoofdstuk 4 Overgangs- en slotregels

Artikel 15 Overgangsrecht

15.1 Bouwwerken

a. Een bouwwerk dat op het tijdstip van inwerkingtreding van het bestemmingsplan aanwezig of in uitvoering is, dan wel gebouwd kan worden krachtens een omgevingsvergunning voor het bouwen, en afwijkt van het plan, mag, mits deze afwijking naar aard en omvang niet wordt vergroot,
   1. gedeeltelijk worden vernieuwd of veranderd;
   2. na het teniet gaan ten gevolge van een calamiteit geheel worden vernieuwd of veranderd, mits de aanvraag van de omgevingsvergunning voor het bouwen wordt gedaan binnen twee jaar na de dag waarop het bouwwerk is teniet gegaan.

b. Het bevoegd gezag kan eenmalig in afwijking van het eerste lid een omgevingsvergunning verlenen voor het vergroten van de inhoud van een bouwwerk als bedoeld in het eerste lid met maximaal 10%.

c. Het eerste lid is niet van toepassing op bouwwerken die weliswaar bestaan op het tijdstip van inwerkingtreding van het plan, maar zijn gebouwd zonder vergunning en in strijd met het daarvoor geldende plan, daaronder begrepen de overgangsbepaling van dat plan.

15.2 Gebruik

a. Het gebruik van grond en bouwwerken dat bestond op het tijdstip van inwerkingtreding van het bestemmingsplan en hiermee in strijd is, mag worden voortgezet.

b. Het is verboden het met het bestemmingsplan strijdige gebruik, bedoeld in het bepaalde in sub a te veranderen of te laten veranderen in een ander met dat plan strijdig gebruik, tenzij door deze verandering de afwijking naar aard en omvang wordt verkleind.

c. Indien het gebruik, bedoeld in het bepaalde onder a, na het tijdstip van inwerkingtreding van het plan voor een periode langer dan een jaar wordt onderbroken, is het verboden dit gebruik daarna te hervatten of te laten hervatten.

d. Het bepaalde onder a is niet van toepassing op het gebruik, dat reeds in strijd was met het voorheen geldende bestemmingsplan, daaronder begrepen de overgangsbepalingen van dat plan.

Artikel 16 Slotregel

Deze regels worden aangehaald onder de naam 'Bergharen, Kerkenweide'.

Notitie

Verkeersadvies ontsluiting Kerkenweide Bergharen

Notitie

Documentnummer:	NO1-D03-51013213-rvn3
Status en datum:	Definitief/02 16 juni 2023
Opdrachtgever:	ErfGoed BV

Inleiding

ErfGoed BV werkt aan de planologische planvoorbereiding voor het project 'Kerkenweide' in Bergharen. Roelofs Advies en Ontwerp is gevraagd te adviseren over de ontsluiting van de voorgenomen ontwikkeling. Deze notitie bevat de resultaten van dit advies.

Planontwikkeling

Het planvoornemen betreft de realisatie van 23 woningen, bestaande uit grondgebonden woningen op het terrein ten westen van de Dorpsstraat te Bergharen (zie figuur 1).

Concreet bevat het plan het volgende woningbouwprogramma:

- 5 vrijstaande woningen (koop);
- 1 tuinwoning;
- 4 twee-onder-een-kap woningen (koop);
- 13 rijtjeswoningen (koop).

In dit onderzoek zijn de 4 'rijwoningen senior' beschouwd als 'rijtjeswoning' en toegevoegd aan de overige 9 rijwoningen, aangezien het gaat om dezelfde type woningen. De tuinwoning is in de verkeerskundige uitwerking als een vrijstaande woning beschouwd.

Figuur 1: stedenbouwkundig plan Kerkenweide

Verkeerskundige effecten

Om te adviseren over de ontsluiting zijn eerst de verkeerseffecten van het planvoornemen inzichtelijk gemaakt. In dit hoofdstuk wordt achtereenvolgens ingegaan op de volgende verkeersaspecten:

- verkeersgeneratie;
- verkeersontsluiting;
- verkeersafwikkeling.

Verkeersgeneratie

Om de verkeersgeneratie van het initiatief te berekenen is gebruik gemaakt van de kencijfers voor verkeersgeneratie, zoals opgenomen in CROW publicatie 381. Voor de aanwezige functies is hierbij uitgegaan van het 'maximale kencijfer' voor de 'rest gebouwde kom' in 'weinig stedelijk' gebied.

De planontwikkeling leidt tot de volgende verkeersgeneratie op een gemiddelde weekdag:

- 6 vrijstaande woningen (koop) * 8,6 mvt/etmaal = 51,6 mvt/etmaal;
- 4 twee-onder-een-kap woning (koop) * 8,2 mvt/etmaal = 32,8 mvt/etmaal;
- 13 rijtjeswoning (koop) * 7,8 mvt/etmaal = 101,4 mvt/etmaal;

totale verkeersgeneratie planvoornemen = 185,8 mvt/etmaal

Per saldo leidt het planvoornemen voor 'Kerkenweide' tot een verkeersgeneratie van afgerond 185 voertuigbewegingen per gemiddelde weekdag. Uitgaande van een omrekenfactor van 1,11 (bron: CROW publicatie 381, functie wonen), leidt dit tot een verkeersgeneratie van 206 (= afgerond 210) voertuigbewegingen per gemiddelde werkdag.

Verkeersontsluiting

De voorgenomen ontsluiting van het plangebied voor het gemotoriseerd verkeer loopt via de zuidzijde, via de Veldsestraat en vervolgens de Stompendijk (zie figuur 2).

De Veldsestraat (zie figuur 3 links) is in de wegencategorisering van de gemeente formeel gecategoriseerd als een 'erftoegangsweg 30 km/uur'. De weg is doodlopend en ontsluit een zestal woningen, een kerk en een aantal landbouwpercelen.

De bestaande weginrichting bestaat uit een rijbaan van klinkers zonder markering. Ook zijn er geen specifieke fiets- en/of voetgangersvoorzieningen.

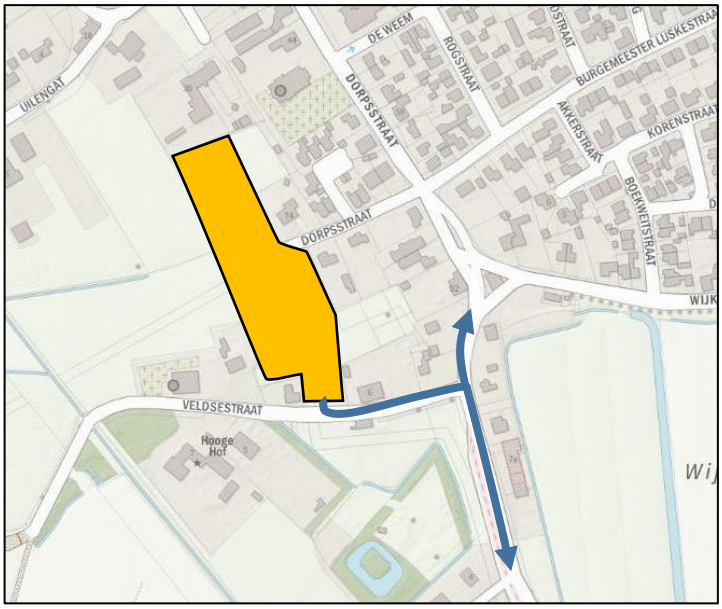

Figuur 2: verkeersontsluiting gemotoriseerd verkeer

De huidige wegbreedte is met circa 4,30 meter formeel te smal voor een erftoegangsweg met verkeer in twee richtingen. Daarbij zijn ook fietsers en voetgangers aanwezig op de rijbaan. De richtlijnen van het CROW schrijven voor erftoegangswegen een minimale breedte van 4,8 m voor. Gevolg is dat tegemoetkomend verkeer elkaar lastig kan passeren. Gezien de lage intensiteiten brengt dit in de huidige situatie in praktijk geen problemen met zich mee. In de situatie met planontwikkeling neemt de intensiteit toe, waarmee ook de kans op twee tegemoetkomende voertuigen en/of fietsers/voetgangers groter wordt. Daarbij geldt wel geldt dat de berm op een aantal locaties extra uitwijkruimte biedt om elkaar te passeren. Dit biedt echter geen structurele oplossing voor de plansituatie, wat op basis van de bereikbaarheid wel gewenst is.

Nabij de ontsluiting van het plangebied (zie figuur 3 links) bevindt zich een gebouw direct naast de rijbaan. In combinatie met tuinhek van woning nummer 6 kunnen voertuigen elkaar op deze locatie niet passeren. Wel is er vanuit bereikbaarheid voldoende breedte (ook voor vrachtwagens en hulpdiensten) om in één richting te rijden.

Ter plaatse moet tegemoetkomend verkeer op elkaar wachten. Dit is in de huidige situatie geen probleem en zal, mede door de beperkte afstand, ook in de plansituatie (met aanvullende maatregelen) zonder problemen mogelijk moeten kunnen zijn.

Figuur 3: Veldsestraat (links) en kruispunt Stompendijk (rechts), bron: Cyclomedia

De Veldsestraat sluit als T-kruispunt aan op de Stompendijk (zie figuur 3 rechts). De Stompendijk is eveneens gecategoriseerd als 'erftoegangsweg 30 km/uur'. De weg is voorzien van asmarkering en heeft een trottoir aan één zijde. Bij het kruispunt gelden geen specifieke voorrangsregels en geldt 'rechts heeft voorrang' principe. Dit type kruispunt is passend voor beide type wegen. De zichtlijnen zijn goed, waardoor voertuigen elkaar over voldoende afstand ziet aankomen.

Verkeersafwikkeling

Om de effecten van het planvoornemen op de verkeersafwikkeling inzichtelijk te maken, is een beeld van de huidige intensiteiten nodig. Er zijn geen verkeerscijfers van de Veldsestraat beschikbaar. Op basis van expert-judgement, de huidige functies en het feit dat de kerk nog diensten organiseert[1] wordt de huidige verkeersintensiteit van de Veldsestraat op de drukste dag ingeschat op circa 100 mvt/etmaal.

De planontwikkeling leidt op de Veldsestraat tot circa (100 + 185 =) 285 voertuigbewegingen per weekdag. Op werkdagen zal dit aantal rond de 300 liggen. De geprognotiseerde intensiteiten liggen zeer ruim onder de wenselijke capaciteitsgrens voor erftoegangswegen 30 km/uur, waarbij vanuit de verkeersafwikkeling een ondergrens van 4.000 mvt/etmaal wordt aangehouden. De Veldsestraat is geen 'standaard' erftoegangsweg, dus hier gelden lagere wenselijke intensiteiten. Op basis van de weginrichting kan een grenswaarde van 1.000 mvt/etmaal worden aangehouden. Deze waarde wordt bij lage na niet benaderd.

Uit aangeleverde plots van het regionale verkeersmodel volgt voor de Stompendijk voor het peiljaar 2030 een prognose van circa 2.900 mvt/etmaal op de gemiddelde weekdag. Met de omrekenfactor van 0,9 komt dit neer op circa 3.225 mvt/etmaal op een werkdag. Op basis van de relatief lage intensiteiten in de plansituatie zijn er op het kruispunt met de Stompendijk geen capaciteit- en/of verkeersveiligheidsproblemen te verwachten.

Zoals hiervoor al beschreven, leidt het (te) smalle wegprofiel op de Veldsestraat, in combinatie met de verkeerstoename, tot een grotere kans dat twee voertuigen of een voertuig en een fietsers/voetganger elkaar tegemoet komen. De Veldsestraat ontsluit met name woningen. Kenmerkend voor dit type voorziening is het eenzijdige intensiteitsprofiel op werkdagen in de ochtend uitrijdend (richting werk) en in de middag inrijdend (naar huis). Dit geldt ook voor de activiteiten in de kerk (eerst arriveren en daarna gezamenlijk weer vertrekken).

[1] Bron: https://www.pkn-bergharen-horssen.nl/

Op basis van de verkeerskundige vuistregel dat 10% van de etmaalintensiteit aanwezig is tijdens het drukste spitsuur, komt dit op werkdagen neer op circa 30 voertuigen in het drukste uur, die grotendeels in dezelfde richting rijden.

Het eenzijdige intensiteitsprofiel en de beperkte afstand tot de Stompendijk (circa 110 m) leiden in de huidige situatie reeds tot een beperkte kans op tegemoet rijden verkeer. Indien dit wel het geval is, zijn er altijd nog incidentele uitwijkmogelijkheden in de berm aanwezig. Om in de plansituatie ook tot een robuuste ontsluiting te komen wordt aanbevolen om aanvullende maatregelen te treffen. Hiermee wordt de bereikbaarheid gegarandeerd en sluit het wegprofiel beter aan op de richtlijnen van het CROW (zie hiervoor het volgende hoofdstuk).

Advies ontsluiting

Om de doorstroming op de Veldsestraat in de plansituatie te garanderen, worden de volgende maatregelen geadviseerd (zie ook figuur 4):

1. Verplaatsen van de ontsluiting van het plangebied in westelijke richting, langs per perceel van huisnummer 10. Hiermee heeft het vertrekkende verkeer vanuit het plangebied circa 25 m recht zicht om te anticiperen op tegemoetkomend arriverend verkeer. Ook het anticipatiezicht voor arriverend verkeer wordt hiermee gewaarborgd;

2. Verbreden van Veldsestraat met 0,5 m tot rijbaanbreedte van 4,8 meter tussen de Stompendijk en het gebouw nummer 3 en vanaf dit gebouw tot de ontsluiting van het plangebied. Beide verbredingen kunnen aan de zuidzijde van de rijbaan binnen de bestaande grondeigendommen van de gemeente gerealiseerd worden. De technische uitwerking van de wegverbreding nabij de bomenrij moet nader onderzocht worden. Met de bestaande rijbaanbreedte van 4,3 m is er ook ter plaatse van de versmalling voldoende profielruimte voor hulpdiensten, afvalinzameling en vrachtwagens e.d. Wel wordt aanbevolen om de versmalling met straatmeubilair aan te duiden, zodat dit ook goed zichtbaar is in het donker.

3. Verwijderen asmarkering op Stompendijk ter hoogte van het kruispunt met de Veldsestraat. De markering kan de indruk wekken dat verkeer op de Stompendijk voorrang heeft, terwijl het een gelijkwaardig kruispunt (rechts heeft voorrang) betreft. Dit sluit ook aan bij andere gelijkwaardige kruispuntlocaties op de Stomendijk, waar ook geen asmarkering aanwezig is.

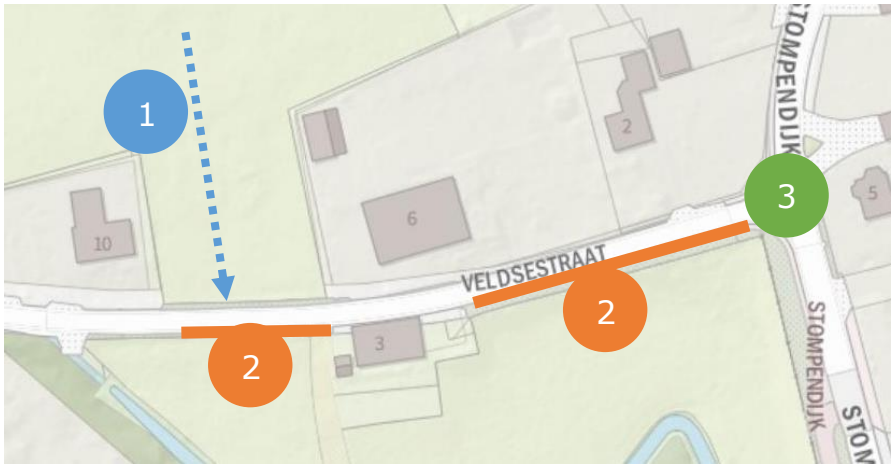

Figuur 4: Verbetervoorstellen ontsluiting planvoornemen

Conclusies & aanbevelingen

De Veldsestraat in de huidige situatie een smalle erftoegangsweg, die het huidige verkeer zonder problemen kan verwerken. In de plansituatie kent de Veldsestraat een geprognotiseerde intensiteit van circa 285 mvt per gemiddelde weekdag en circa 300 mvt per gemiddelde werkdag. Vanuit de verkeersafwikkeling zijn er ook in de plansituatie geen problemen te verwachten. Wel wordt de kans op twee tegemoet rijdende voertuigen groter, maar blijft dit met een paar kleine aanvullende maatregelen nog altijd beheersbaar.
Om de bereikbaarheid van het plangebied te garanderen worden dan ook de volgende maatregelen aanbevolen:

- verplaatsen ontsluiting plangebied in westelijke richting;
- verbreding Veldsestraat met 0,5 m;
- verwijderen asmarkering ter plaatse van aansluiting op Stompendijk.

BAAC
ONDERZOEKS- EN ADVIESBUREAU

Gemeente Wijchen
Plangebied Kerkenweide te Bergharen

Cultuurhistorische Effectrapportage (CHER)

BAAC-rapport nr. V-21.1132a 21 februari 2022

Auteur:
E.A.M. de Boer

Versie: 1.2

Colofon

ISSN:	1873-9350
Auteur:	mw. E.A.M. de Boer, MSc, MA
Veldmedewerkers:	mw. E.A.M. de Boer, MSc, MA
Cartografie:	mw. E.A.M. de Boer, MSc, MA
Redactie:	dhr. drs. J.F. van der Weerden

© BAAC, 's-Hertogenbosch (2022)
BAAC aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

BAAC
Onderzoeks- en adviesbureau voor Bouwhistorie, Archeologie, Architectuur- en Cultuurhistorie

Graaf van Solmsweg 103
5222 BS 's-Hertogenbosch
Tel.: (073) 61 36 219
E-mail: denbosch@baac.nl

Postbus 2015
7420 AA Deventer

Inhoud

Samenvatting **7**

1 Inleiding **9**
1.1 Onderzoekskader **9**
1.1.1 Aanleiding en informatie 9
1.1.2 Beleidskader 9
1.1.3 Kwaliteitsborging 9
1.2 Doel- en vraagstelling **9**
1.3 Situering van het plan- en onderzoeksgebied **10**
1.4 Toekomstige ontwikkeling **11**
1.5 Administratieve gegevens **12**

2 Bureauonderzoek **15**
2.1 Werkwijze **15**
2.2 Landschap **15**
2.3 Bewoningsgeschiedenis **18**
2.3.1 Inleiding 18
2.3.2 Historie 18
2.3.3 Huidige situatie 22
2.4 Cultuurhistorische gegevens **26**

3 Historisch-geografische waarden **29**

4 Conclusie en aanbevelingen **33**

5 Geraadpleegde bronnen **35**

Bijlagen **39**
Bijlage 1 Geologische en archeologische tijdsperioden

Samenvatting

In opdracht van ErfGoed BV heeft het onderzoeks- en adviesbureau BAAC een Cultuurhistorische Effectrapportage (CHER) uitgevoerd in het plangebied Kerkenweide te Bergharen. Het plangebied maakte lange tijd deel uit van een relatief open akkergebied, omgeven door een vrij ijl bebouwingslint aan de noord-, oost- en zuidzijde. Specifiek vormden de Hervormde kerk ten westen van het plangebied en later ook de Katholieke kerk ten noordoosten van het plangebied ijkpunten in het landschap. Hoewel de bebouwingslinten als gevolg van de begroeiing op de erven en langs de wegen een vrij gesloten karakter hebben gehad, was andersom vanaf de omringende wegen sprake van zichtlijnen op het plangebied. De aanwezigheid van een netwerk van kerkenpaden in en langs het plangebied zorgde er verder voor dat het plangebied toegankelijk en beleefbaar was en de overgang tussen de bebouwde omgeving en het omringende gebied geleidelijk.

In de loop van de 20e eeuw zijn de bestaande bebouwingslinten steeds verder verdicht als gevolg van zowel de toenemende bebouwing als door de plaatsing van heggen en schuttingen. Ook het zuidelijke deel van het plangebied is daarbij bebouwd geraakt. De bouw van het klooster ten noorden van het plangebied in het begin van de vorige eeuw was het begin van een ontwikkeling waarbij de akkers tussen de bebouwingslinten langzamerhand bebouwd raakten. De oude paden door het plangebied zijn verdwenen, evenals de zichtlijnen vanaf de omringende wegen. Uitzondering hierop vormen de gaten in de oude bebouwingslinten tussen de Veldsestraat 6 en 10 in het zuiden van het plangebied en tussen de Dorpsstraat 20 en het Uilengat 5 ten noordwesten van het plangebied. De overgang tussen de bebouwde omgeving van het omringende agrarische gebied is overwegend scherp.

In het plangebied zijn geen bouwhistorische waarden aanwezig. Op basis van het onderzoek geldt voor het plangebied een gemiddelde waardering van de historische geografische waarde. Specifiek zijn dit:
- open agrarisch gebied;
- persistente historische perceelsgrenzen;
- zuidelijk deel onderdeel verdicht historisch bebouwingslint;
- restant historische zichtlijnen.

Volgens de huidige plannen zal in het plangebied een vrij open cluster erven met veel openbaar en privé groen worden gerealiseerd. Het gevolg van de herontwikkeling is onvermijdelijk dat een deel van de aanwezige cultuurhistorische waarden (‘open agrarisch gebied’) zal verdwijnen. Tegelijkertijd is deze ontwikkeling al in de 20e eeuw in gang gezet met de inbreidingslocaties ten noorden, oosten en westen van het plangebied, die tevens de historische waarde van het plangebied al hebben aangetast. Een deel van de bebouwing vindt bovendien plaats op een locatie waar voorheen ook al bebouwing aanwezig was (‘gesloopt historisch bebouwingslint’). De huidige plannen laten de resterende historische perceelgrenzen overwegend ongemoeid. Uitzondering hiervoor betreft het perceel van de nieuwbouw die deels in de tuin van de Dorpsstraat 78 valt. Tot slot worden de momenteel aanwezige zichtlijnen niet geblokkeerd door de geplande herinrichting.

Er kan derhalve de conclusie worden getrokken dat hoewel de geplande herinrichting van het gebied een deel van de historisch-geografische waarden van het gebied schaadt, deze ontwikkeling valt binnen een bestaande ontwikkeling waarbij het bebouwde gebied zich vanaf de Dorpsstraat over het voormalige akkergebied heeft uitgebreid. Tevens valt daarbij op te merken dat de geplande herinrichting zorgt voor een zachtere overgang naar het agrarische gebied dan momenteel het geval is én het gebied weer

openbaar toegankelijk maakt, zoals het in het verleden ook was. Er is, zeker gezien de middelmatige waardering van het gebied, geen onevenredige aantasting van de cultuurhistorische waarden.

1 Inleiding

1.1 Onderzoekskader

1.1.1 Aanleiding en informatie

In opdracht van ErfGoed BV heeft het onderzoeks- en adviesbureau BAAC een Cultuurhistorische Effectrapportage (CHER) uitgevoerd in het plangebied Kerkenweide te Bergharen. Aanleiding voor het onderzoek is het plan om woningen te realiseren (zie paragraaf 1.4). De plannen bevinden zich nog in een vroeg stadium. Realisatie van de plannen kan leiden tot aantasting mogelijk aanwezige historisch-geografische waarden.

Wat is cultuurhistorie?
Wanneer men over cultuurhistorie spreekt, blijkt vaak dat veel onduidelijkheden bestaan over wat hieronder valt. Cultuurhistorie omvat drie vakgebieden; archeologie, bouwhistorie en historische geografie. Archeologie houdt zich voornamelijk bezig met het bodemarchief, waartoe zowel losse vondsten als grondsporen behoren. Tevens bestudeert de archeologie enkele bovengrondse verschijnselen uit de prehistorie en de middeleeuwen, zoals grafheuvels, hunebedden, schansen, dijken en landweren. Bouwhistorie betreft de studie van de bebouwde omgeving, zoals kerken, kastelen, bruggen, sluizen, maar ook tuinen en landgoederen. Historische geografie "bestudeert de ruimtelijke aspecten van menselijke activiteiten in het verleden… [en] de sporen die vroegere menselijke activiteiten in het landschap hebben achtergelaten". Hieronder vallen niet alleen elementen en patronen zoals (water)wegen, dijken, verkavelingspatronen, nederzettingsstructuren, heggen, houtwallen en poelen, maar ook het (historisch) bodemgebruik (akkers, heidevelden en dergelijke).

1.1.2 Beleidskader

Het cultuurhistorisch beleid van de gemeente Wijchen is vastgelegd in het parapluplan Cultuurhistorie Wijchen. Volgens dit plan valt het plangebied binnen een gebied met de dubbelbestemming Waarde – Cultuurhistorisch Waardevol gebied. Voor dit gebied geldt dat er geen werkzaamheden mogen plaatsvinden die een onevenredige aantasting tot gevolg hebben van de cultuurhistorische waarden. Derhalve dient een cultuurhistorische analyse plaats te vinden waarin het effect van de geplande ontwikkeling op de cultuurhistorische waarden wordt bepaald.[1]

1.1.3 Kwaliteitsborging

Het onderzoek is uitgevoerd conform de richtlijnen cultuurhistorische analyse van de gemeente Wijchen.[2]

1.2 Doel- en vraagstelling

Het cultuurhistorisch onderzoek dient te inventariseren welke historisch-geografische waarden in het gebied aanwezig zijn, waarna vervolgens wordt bekeken wat het effect van de geplande herinrichting van het gebied is op de aanwezige cultuurhistorische waarden. Op basis van de onderzoeksresultaten wordt vervolgens een advies gegeven over de omgang met de eventueel aanwezige waarden.[3]

[1] Parapluplan Cultuurhistorie Wijchen 2017.
[2] Keunen & Jansen 2015, bijlage 3.
[3] In het plangebied is geen bebouwing (of bouwhistorische waarden) aanwezig. Voor de inventarisatie van de archeologische waarden of verwachting wordt verwezen naar het archeologisch bureauonderzoek (De Boer 2022 (concept)).

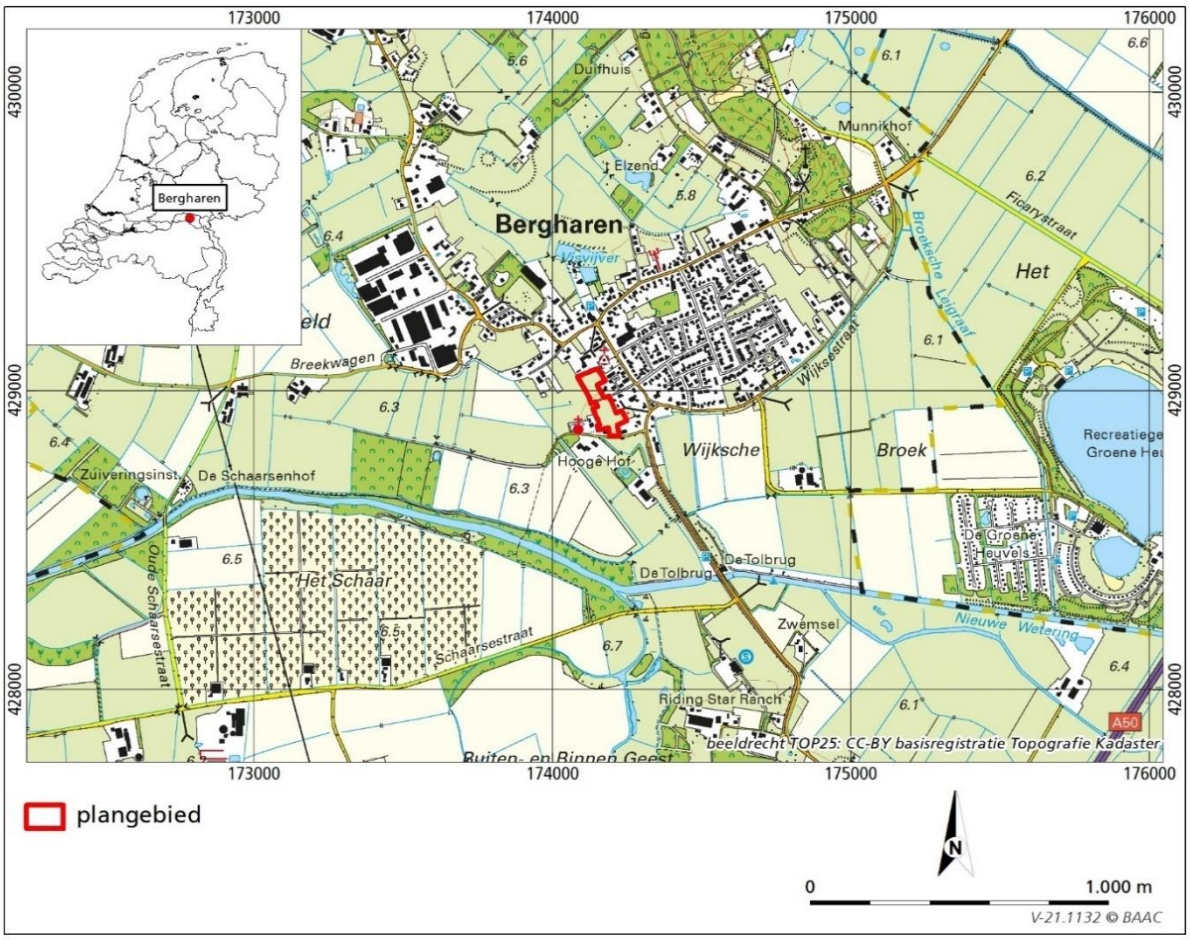

Afb. 1.1 Ligging van het plangebied.

1.3 Situering van het plan- en onderzoeksgebied

Er wordt onderscheid gemaakt tussen de termen plangebied en onderzoeksgebied. Het plangebied is het gebied waarbinnen de geplande bodemingrepen zullen gaan plaatsvinden. Het onderzoeksgebied beslaat het plangebied inclusief het omringende gebied binnen een straal van circa 250 meter. Het onderzoeksgebied wordt in het bureauonderzoek als zoekgebied gehanteerd om tot een beter inzicht te komen in de landschappelijke en (cultuur)historische situatie van het plangebied.

Het plangebied ligt op de rand van de bebouwde kom van Bergharen in de gemeente Wijchen (provincie Gelderland). Het plangebied wordt begrensd door de bebouwde percelen langs de Dorpsstraat in het noorden en oosten en de Veldsestraat in het zuiden (afb. 1.1). In het westen wordt het plangebied begrensd door agrarische percelen. De oppervlakte bedraagt 1,41 ha. Het plangebied was ten tijde van het onderzoek onbebouwd en in gebruik als weiland (zie afb. 1.2).

Afb. 1.2 Ligging van het plangebied op een recente luchtfoto (PDOK 2021).

1.4 Toekomstige ontwikkeling

Het plangebied heeft volgens het vigerend bestemmingsplan de bestemming *Agrarisch - Landschapswaarden*. Vanwege het voornemen om in het gebied woningen te realiseren, dient de bestemming gewijzigd te worden in *wonen.* Volgens de huidige plannen wil men in het plangebied 23 woningen realiseren (zie afb. 1.3), waarbij 13 rijwoningen, 4 twee-onder-één-kapwoningen, 5 vrijstaande woningen en een tuinwoning. Het plan voorziet tevens in 4500 m^2 collectief groen. De uitbreiding zal worden ontsloten vanaf de Veldsestraat.

De locatie bestaat uit agrarisch gebied aan de rand van Bergharen met uitzicht op de twee kerken van het dorp. Om de ruimtelijke kwaliteit te behouden en te versterken wordt in de plannen gesproken van 'dun bouwen met een ruimtelijke ontspannen en losse opzet, zoals het dorp zelf ook heeft en door groene plekken in te weven die veel lucht in het plan brengen, die uitnodigen voor gebruik en de zichtlijnen open houden'. Het is de bedoeling dat sprake is van een luchtige open rand die veldjes en boomgaardjes insluiten en zo een zachte overgang vormen naar het omringende agrarische land, waarbij alle bestaande woningen zoveel mogelijk hun zichten behouden. Er is tevens rekening gehouden met de belangrijke zichtlijnen naar de twee kerken en de Dorpsstraat.[4]

[4] Erfgoed landelijk bouwen 2022; inrichtingsplan 10-12-2021, aangeleverd door dhr. M. Dekker (Dekker Projectontwikkeling) 24 januari 2022.

Afb. 1.3 Inrichtingsplan (d.d. 20 december 2021).

1.5 Administratieve gegevens

Locatiegegevens	
provincie	Gelderland
gemeente	Wijchen
plaats	Bergharen
toponiem	Kerkenweide
RD-coördinaten	174.150/429.074 174.248/428.900 174.190/428.849 174.083/429.047
kaartblad	39H
kadastrale gegevens	Kadastrale gemeente Bergharen, sectie G, perceel 732, 701, 375 en 373
oppervlakte plangebied	1,41 ha

Projectgegevens	
projectnummer	V-21.1132a
type onderzoek	Cultuurhistorische Effectrapportage (CHER)
opdrachtgever	ErfGoed BV contactpersoon: dhr. M. Dekker
projectleider BAAC	Mw. E.A.M. de Boer
datum opdracht	29 december 2021
datum veldwerk	25 januari 2022
versie nummer	1.2

2 Bureauonderzoek

2.1 Werkwijze

Tijdens het bureauonderzoek is literatuur over de geologie, geomorfologie, het hoogteverloop (AHN) en de bodemopbouw van het onderzoeksgebied bestudeerd. Voor de historische situatie is gebruik gemaakt van oude kadastrale en topografische kaarten. Voor de inventarisatie van de bekende cultuurhistorische waarden is zowel de provinciale als de gemeentelijke cultuurhistorische waardenkaart geraadpleegd. Tevens is informatie ingewonnen bij de lokale heemkundekring en afdeling van de AWN.

In navolgende paragrafen staan de resultaten van het bureauonderzoek beschreven. Het hoofdstuk is afgesloten met een synthese waarin de cultuurhistorische waarden van het gebied worden samengevat. Een opsomming van de geraadpleegde literatuur en gebruikte kaarten is terug te vinden in de literatuurlijst. Voor een tabel met een overzicht van geologische en archeologische tijdvakken wordt verwezen naar bijlage 1.

2.2 Landschap

Het plangebied ligt in het rivierengebied tussen de Maas in het zuiden en de Waal in het noorden. In het Saalien zijn ten noordoosten van dit gebied door het landijs relatief hoge stuwwallen opgestuwd (Formatie van Drente). Als gevolg hiervan werden zowel de Rijn als de Maas gedwongen om in westelijke richting af te buigen en voor het ijsfront (ter hoogte van het plangebied) langs te stromen (zie afb. 2.1). Nadat het ijs zich had teruggetrokken, stroomde de Rijn ten oosten van Montferland via het huidige IJsseldal naar het noordwesten (de zogenaamde IJsseldal Rijn).

In het Weichselien breidde het landijs zich weer sterk uit, maar bereikte Nederland niet meer. De rivieren hadden onder invloed van het klimaat voornamelijk een vlechtend verloop. Dergelijke rivieren worden gekenmerkt door een ondiepe, brede bedding met een stelsel van een groot aantal ondiepe geulen die herhaaldelijk splitsen en weer bij elkaar komen. In de bedding, waar ook het plangebied lag, kwamen zandige en grindige sedimenten tot afzetting.

Gedurende het Bølling-Allerød-interstadiaal verbeterde het klimaat zich. Het vlechtende rivierpatroon kreeg door veranderingen in het afvoerregime een meanderend karakter met enkele hoofdgeulen die zich in de oudere riviervlakte insneden, waardoor het Laagterras ontstond. Ook ter hoogte van het plangebied zijn deze meandergordels actief geweest en zijn de oudere afzettingen geërodeerd.[5] Alleen bij zeer hoge rivierstanden traden de rivieren buiten hun geulen en werd op de oudere grindige rivierafzettingen een kleilaag (Laag van Wijchen; Formatie van Kreftenheye) afgezet. Deze komklei bestaat uit zandige, zeer stugge, lichtgrijze tot blauwgrijze klei (of leem) en is circa 0,5 m (tot maximaal 1 m) dik. De laag bevat meestal matig grove tot grove zandkorrels, die vanuit de hoger gelegen gebieden zijn ingewaaid. Het zandgehalte neemt van onder naar boven toe af. Doordat de Wijchen Laag lange tijd aan het oppervlak heeft gelegen, is deze vaak verweerd en ontkalkt.

[5] Stroomgordel 702, Cohen *et al.* 2012.

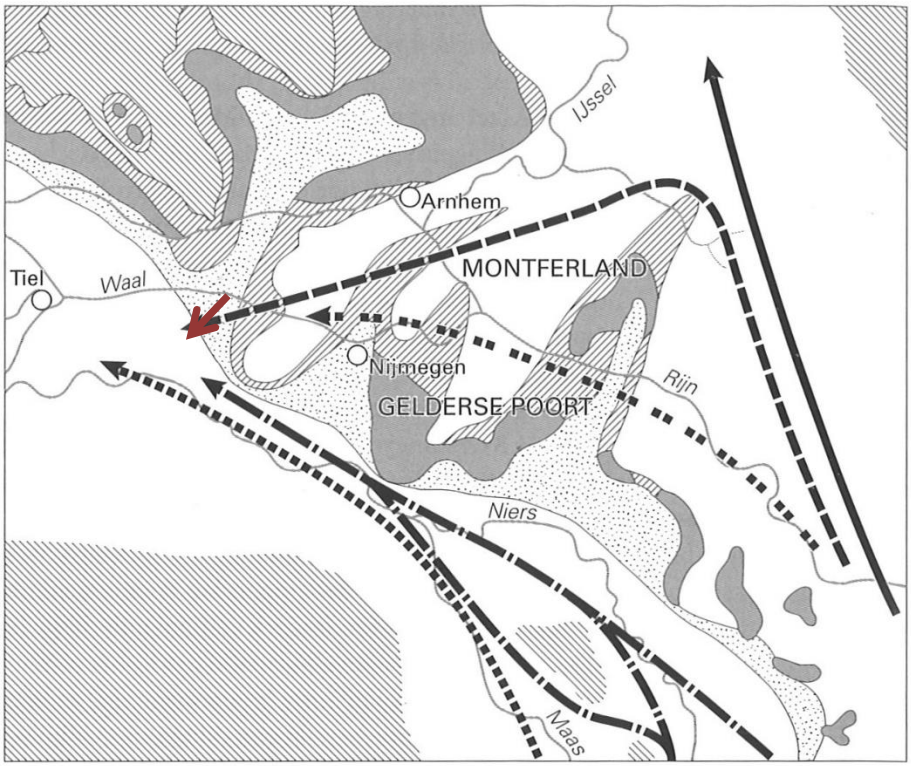

Kreftenheye Formatie rivierlopen	Saalien		Eemien	Weichselien			Hol.
	midden	laat		vroeg	midden	laat	
	Kr I	Kr II	Kr III	Kr IV	Kr V	Kr VI	
Niersdal Rijn	●			●	●		
Gelderse-Poort Rijn					●	●	
Rond-Montferland Rijn		?	?	●	●		
IJsseldal Rijn		●	●	●			
Maas	●	●	●	●	●	●	

stuwwallen
Midden-Saalien sandrvlakte
gestuwde afzettingen in de ondergrond (gedeeltelijk geërodeerd)
andere (niet gestuwde) formaties

Figuur 2.1 De ligging van de stuwwallen en rivierlopen sinds het Midden-Saalien (Berendsen 2004). Het rode pijltje geeft de ligging van het plangebied weer.

Na het Allerød-interstadiaal verslechterde het klimaat tijdelijk weer in het Jonge Dryas-stadiaal. De (piek)afvoer nam weer toe en de vegetatie verdween, waardoor er een grotere aanvoer van puin was en de rivieren opnieuw een vlechtend patroon kregen. De diepe meanderende geulen uit de voorgaande periode werden in laterale richting uitgeruimd, waardoor een nieuwe riviervlakte ontstond, het zogenaamde Terras X (Formatie van Kreftenheye-6). Deze riviervlakte bevond zich op circa 600 m ten zuidwesten van het plangebied. Delen van de riviervlakte vielen periodiek droog, waardoor door de wind zand kon worden verplaatst en duinen konden opstuiven. De duinen, die zijn opgebouwd uit grof zand (Boxtel Formatie; Delwijnen Laagpakket), ontstonden vrijwel alleen waar de overheersende (zuid-)westenwind loodrecht op de rivierbedding stond. Ook ter hoogte van Bergharen is een groot rivierduincomplex ontstaan, die als een hoefijzervormige hoogte in het landschap herkenbaar is (zie afb. 2.2). Het plangebied maakt daarbij deel uit van de zuidelijke uitloper van de rivierduin, waarbij het noordelijke deel op een lager deel (6,9 à 7,3 m +NAP) van de duin ligt. Het zuidelijke deel van het plangebied ligt hoger (overwegend tussen 7,6 en 8,0 m +NAP). De oude kerk ten westen van het plangebied ligt op een deel van rivierduin dat, gezien de hoge ligging (8,7 à 9,2 m +NAP), mogelijk kunstmatig is opgehoogd. Ook het aangrenzende deel van het

plangebied heeft een duidelijk hogere ligging (8,0 à 8,6 m +NAP). Dit geldt eveneens voor de oude erven in de omgeving van het plangebied. Direct ten zuiden van het plangebied loopt het terrein sterk (6,0 à 7,0 m +NAP) af naar het Holocene komgebied.[6]

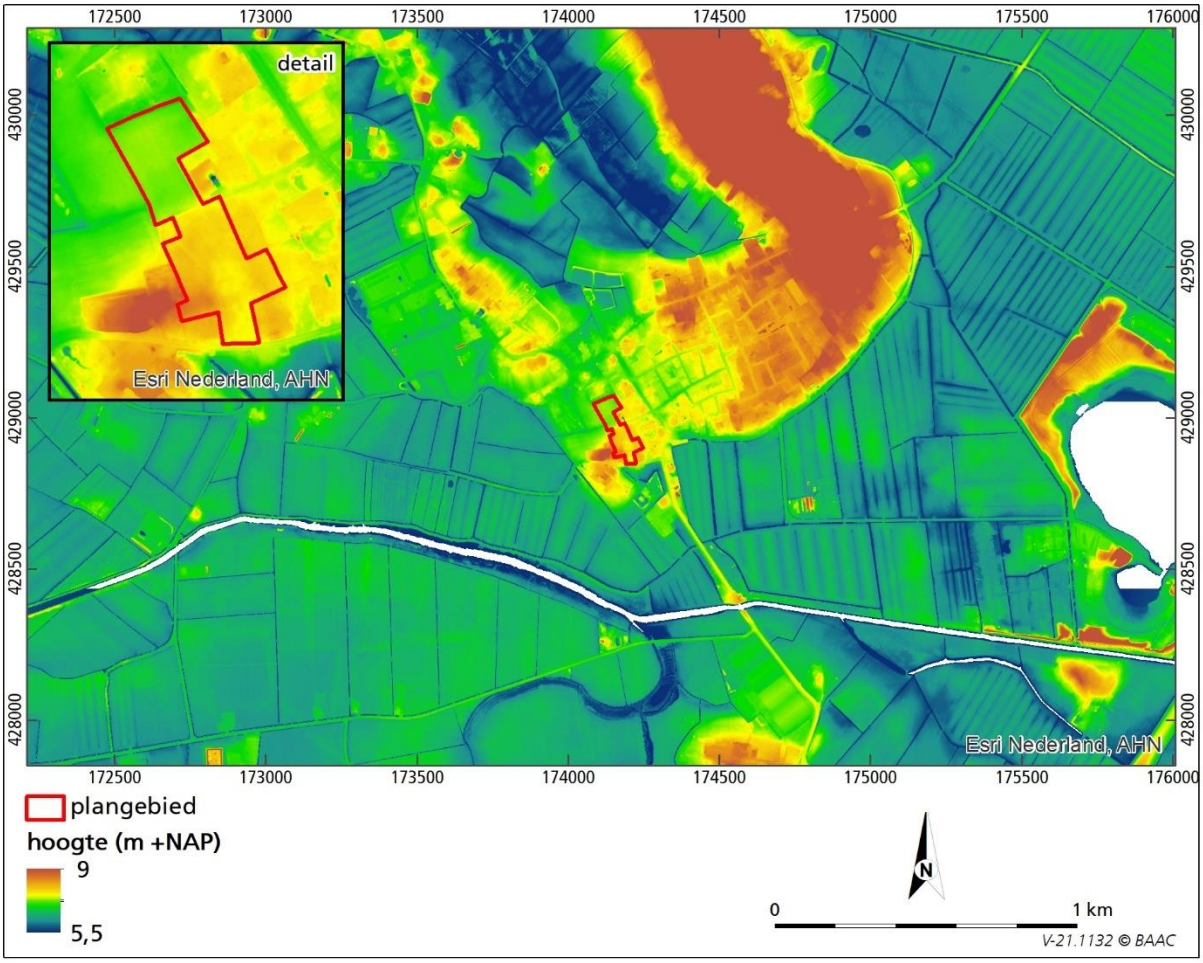

Afb. 2.2 Ligging van het plangebied op een uitsnede van het Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN4 2021).

Aan het einde van de Jonge Dryas – begin van het Holoceen (verbeterde het klimaat weer en veranderde het rivierpatroon opnieuw van vlechtend in meanderend. De meanderende rivieren sneden zich op 170 m ten zuiden en later op 155 m ten westen van het plangebied zeer diep in en overstroomden alleen bij zeer hoge waterstanden. Hierbij werd opnieuw een dunne (zandige) kleilaag gevormd die eveneens tot de laag van Wijchen wordt gerekend.

Onder invloed van de stijgende zeespiegel veranderde de zich insnijdende meanderende rivieren gedurende het Holoceen in aggraderende rivieren. De grens tussen deze twee gebieden verschoof gedurende het Holoceen in stroomopwaartse richting en lag pas rond 4500 jaar geleden ter hoogte van Nijmegen. Dit betekent dat de Laag van Wijchen in de omgeving van het plangebied pas vrij laat bedekt is geraakt met Holocene rivierklei.

In de bedding van de aggraderende rivieren, zoals het Wijchens Maasje dat vanaf omstreeks 3578 v.Chr. op 370 m ten zuidwesten van het plangebied actief was, werd het grofste materiaal, voornamelijk zand en grind, afgezet (zie afb. 2.3). Bij overstroming werden zand en klei uit de bedding gelicht en op de oevers afgezet, waardoor oeverwallen ontstonden (zeer fijnzandig en zavelig materiaal; Echteld Formatie). Verder van de rivier af kwam het overstromingswater tot rust en werd klei (Echteld Formatie) afgezet. In de

[6] AHN4 2021.

kommen ontstond onder invloed van een hoge grondwaterspiegel veen (Formatie van Nieuwkoop; Hollandveen Laagpakket). Na verloop van tijd, in het geval van het Wijchens Maasje rond 1715 v.Chr., verzandde de bedding en verlegde de rivier zijn loop. Het zandige geullichaam, de oeverwallen en soms ook de restgeul bleven hierbij achter. De restgeul van het Wijchens Maasje is nog steeds zichtbaar in de vorm van de Nieuwe Wetering en de Meergraaf.[7]

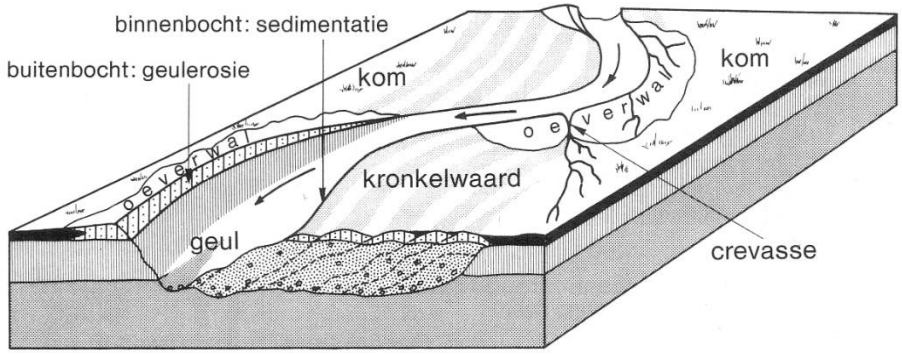

Afb. 2.3 Blokdiagram van een meanderende rivier (Verbraeck 1984).

2.3 Bewoningsgeschiedenis

2.3.1 Inleiding

Het plangebied maakt deel uit van een hoger gelegen rivierduin in het rivierengebied. Vóór de bedijkingen werden alleen de hoger gelegen rivierduinen en stroomruggen[8] bewoond en gebruikt voor akkerbouw. De lagere delen van de rivierduinen en stroomruggen overstroomden regelmatig en werden gebruikt als gemeenschappelijke hooi- en weilanden. De laaggelegen en dus natte komgebieden werden gebruikt voor beweiding in de zomer. Ondanks de bedijkingen, die in dit gebied in de 14e eeuw plaatsvonden, en de aanleg van weteringen die de ontwatering van de komgebieden sterk verbeterde, bleven dit natte gebieden die door dijkdoorbraken vaak overstroomden. Boerderijen werden dan ook zelden in de kommen gebouwd en als dat wel gebeurde, was dit op een hoge terp. Ook op de stroomruggen werden vanwege het overstromingsgevaar vaak terpen gebouwd. Pas na de Tweede Wereldoorlog verschenen in de kommen op grote schaal boerderijen.[9]

2.3.2 Historie

Het plangebied maakte in het begin van de 19e eeuw (zie afb. 2.4) deel uit van de zuidwestelijke rand van een relatief hooggelegen akkergebied dat omringd werd door lager gelegen riviergronden die overwegend werden gebruikt als weiland. Alleen de oude oeverwallen van de rivierlopen, zoals langs de *Nieuwe Leigraaf* op 200 m ten zuidwesten van het plangebied waren eveneens in gebruik als akker. De hoger gelegen akkers werden doorsneden door een netwerk van paden en wegen waarlangs zich de relatief verspreide bebouwing van Bergharen bevond. In de lager gelegen riviergronden op circa 100 m ten zuiden en 200 m ten zuidwesten van het plangebied bevinden zich twee omgrachte percelen (zie afb. 2.5, linksboven). Dit zijn de resten van versterkte huizen die in de 16e eeuw zijn verwoest.[10]

[7] Berendsen 2004; Cohen *et al.* 2012; Berendsen & Stouthamer 2001; Jongmans *et al.* 2015; De Mulder *et al.* 2003.
[8] Twee oeverwallen met een bedding ertussen vormen een stroomrug.
[9] Barends *et al.* 1997; Schulte 1986 .
[10] Diepeveen & Van Enckevort 2009.

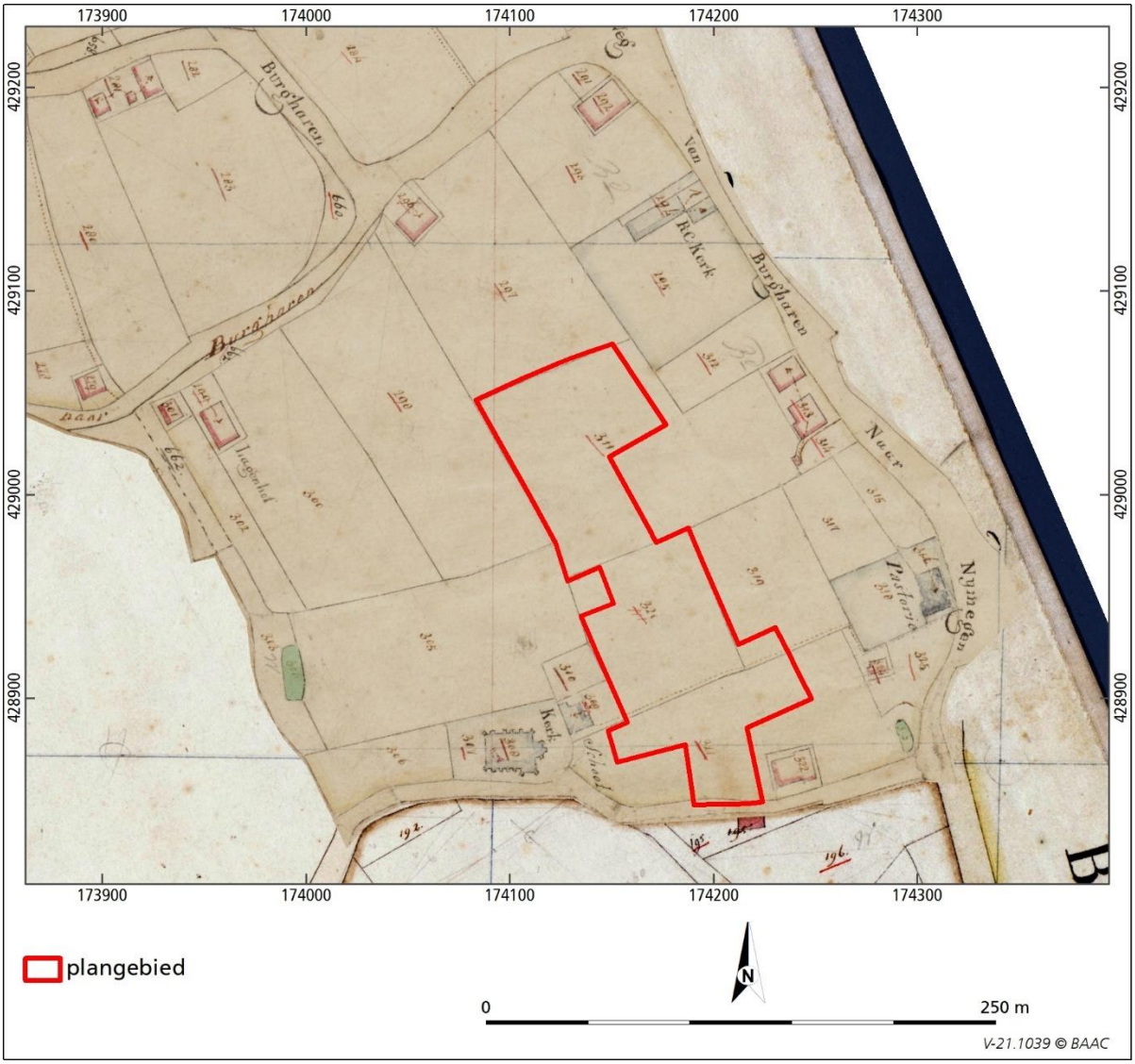

Afb. 2.4 Ligging van het plangebied op de kadastrale kaart uit het begin van de 19e eeuw (Kadasterkaart 1811-1832).

Het plangebied maakt deel uit van een gebied dat omringd werd door de *Weg van Burgharen naar Nijmegen* in het oosten (de huidige Dorpsstraat), *de Weg van Batenburg naar Burgharen* in het noorden (de huidige Uilengat - Dorpsstraat), *De Veldsche Straat* in het zuiden en een onbenaamde straat in het westen. Langs deze wegen bevonden zich enkele boerderijen[11], waaronder het *Lagenhof* op 100 m ten noordwesten van het plangebied[12] en *De Kraayenhof* ten zuiden van het plangebied.[13]

Langs de wegen rond het plangebied lagen ook twee kerken. De tuin van het Rooms-Katholieke kerk lag direct ten noordoosten het plangebied, terwijl de rand van het kerkhof van de Nederlands Hervormde kerk op 20 m ten zuidwesten van het plangebied lag. Het gebied rond de Nederlands Hervormde kerk vormt de oudste kern van Bergharen. Op deze plek zou al een begraafplaats hebben gelegen, voordat in de 11e of het begin van de 12e eeuw op deze plek een eenbeukige tufstenen kerk is gebouwd. In de loop van de tijd is de kerk meerdere keren verbouwd, waarbij in de 2e helft van de 15e of het eerste kwart van de 16e eeuw de kerk haar huidige uiterlijk kreeg.[14] Rondzwervende troepen hebben in 1584 de kerk sterk beschadigd. In

[11] De boerderijen aan de Dorpsstraat 20 en 36-38 zijn aangewezen als gemeentelijk monument.
[12] De boerderij (Uilengat 5) is aangewezen als gemeentelijk monument.
[13] De boerderij (Veldsestraat 6) is aangewezen als gemeentelijk monument.
[14] De kerk (Veldsestraat 16) is aangewezen als rijksmonument (Monumentenregister 2021, monumentnr. 9305 en 9306).

1611 is de kerk in gebruik genomen door de Hervormde Gemeente. Na de Reformatie gingen de katholieken uit Bergharen lange tijd in Ravenstein naar de kerk. In 1795 werd aan de Dorpsstraat ten oosten van het plangebied een schuurkerk met pastorie gebouwd. Tussen 1798 en 1825 hebben de katholieken meerdere keren getracht om de kerk en de bijbehorende goederen weer in hun bezit te krijgen. In 1830 is, met subsidie van het rijk, begonnen met de bouw van een Waterstaatskerk ten zuidoosten van de oude schuurkerk. De schuurkerk werd ingekort en ging dienst doen als pastorie.[15]

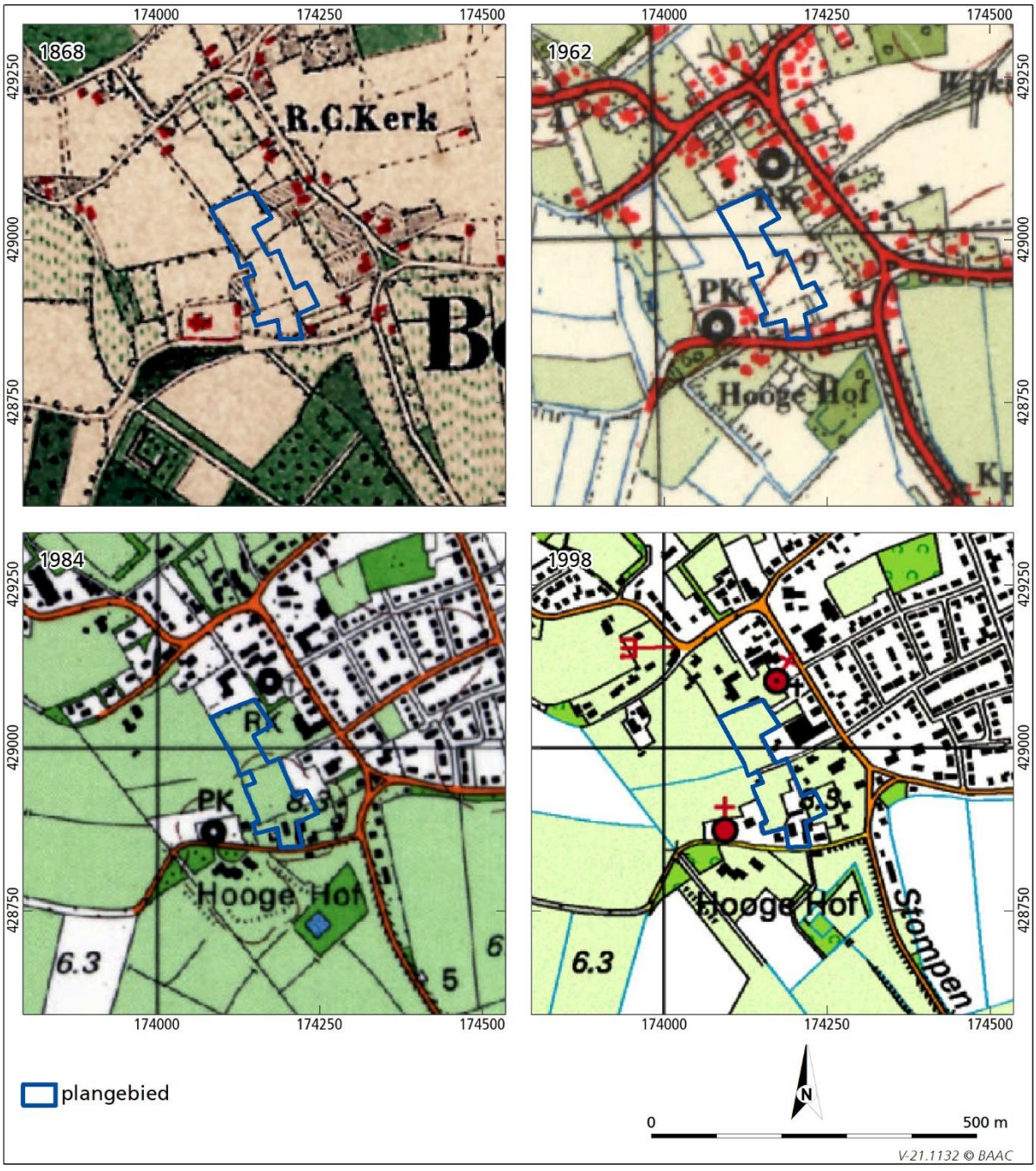

Afb. 2.5 Het plangebied in de 19e en 20e eeuw (Topotijdreis 2022).

[15] Schulte 1986; De pastorie (Dorpsstraat 44) is aangewezen als rijksmonument (Monumentenregister 2021, monumentnr. 9298).

Direct ten zuidwesten van het plangebied lag, naast de Hervormde kerk, de kosterij, die in eerste instantie tevens dienstdeed als school.[16] Het gebouw is bij een overstroming in 1799 en stormen in de herfst van 1800 zwaar beschadigd.[17] Vanaf de kosterij en de Hervormde kerk liep door het plangebied een pad naar de bijbehorende pastorie[18], op 30 m ten oosten van het plangebied. De pastorie, die dateert uit de 17e eeuw, was aan de noordzijde, voorzien van een grote (sier)tuin. Via het pad tussen de pastorie en de kerk kon ook het huis aan de Stompendijk 2, dat ten zuiden van de pastorie op enige afstand van zowel de Veldsestraat als de Stompendijk lag, worden bereikt. Ook vanaf de weg Uilengat, ten noorden van het plangebied, liep en pad richting de kosterij. Vanaf dit pad boog dwars door de akkers een pad af richting de Rooms-Katholieke kerk. Tot slot was ook vanaf de noordzijde van de tuin van de pastorie langs de perceelsgrenzen een pad aanwezig dat aansloot op het pad tussen de kosterij en de pastorie.

Het plangebied zelf was onbebouwd en in gebruik als akker. De perceelsgrens langs de noordzijde van het plangebied was gemarkeerd door perceelsbeplanting. Dit geldt ook voor de achterzijde van de bebouwde percelen. Voor zover af te leiden van de bestaande kaarten werden de overige perceelsgrenzen in en langs het plangebied alleen geflankeerd door de hierboven genoemde paden en niet door perceelbeplanting.[19] Dit betekent dat het plangebied een open agrarisch gebied was dat door de omringende bebouwing en begroeiing een besloten karakter had.

In de 19e en het begin van de 20e eeuw veranderde er weinig aan het plangebied (zie afb. 2.5, linksboven). In 1894 is ten noordoosten van het plangebied door de Katholieken een nieuwe neogotische kerk gebouwd, de huidige St. Annakerk.[20] Pas in 1909-1910 is ten noorden van het plangebied, midden in de akkers, een klooster met bewaarschool gebouwd.[21] Vanaf die periode is de bebouwing langs de omringende wegen langzamerhand verdicht (zie afb. 2.5, rechtsboven).[22]

Voor zover bekend zijn in de Tweede Wereldoorlog in het plangebied geen specifieke militaire structuren of grote objecten aanwezig geweest. Op luchtfoto's uit deze periode is te zien dat het plangebied een open akkergebied was, waarmee in contrast de erven en de wegen beplant waren met bomen.[23]

In de jaren vijftig is op de zuidoostgrens van het plangebied, direct ten westen van de Veldsestraat 6, een (bij)gebouw gerealiseerd.[24] In 1966 is ten westen daarvan, aan de Veldsestraat 10, direct ten zuiden van het plangebied, een woning gebouwd. In 1970 is vanaf de Dorpsstraat, langs de noordrand van de tuin van de Hervormde pastorie, richting het plangebied een weg aangelegd. In de oude tuin zijn de panden Dorpsstraat 80, 84, 86 en 88 gebouwd (zie afb. 2.8, linksonder). Ten noorden van de zijstraat van de Dorpsstraat is achter de bebouwing van de Dorpsstraat 54 een groot bijgebouw gerealiseerd.[25] In 1971 is de school, direct ten westen van het plangebied, afgebroken.[26]

[16] In 1869 is aan de kosterij een klaslokaal gebouwd (Schulte 1986).
[17] Schulte 1986.
[18] De pastorie (Dorpsstraat 92) is aangewezen als rijksmonument (Monumentenregister 2021, monumentnr. 9301).
[19] De Man 1806-1810; Kadasterkaart (minuutplan en OAT) 1811-1832; Topographische en Militaire kaart 1830-1855; Schulte 1986.
[20] De kerk (Dorpsstraat 48) is een rijksmonument (Monumentenregister 2021, monumentnr. 9299); Schulte 1986.
[21] Topotijdreis 2021, kaart 1868, 1870, 1890, 1902, 1908, 1920; Het voormalige klooster en school (Dorpsstraat 24, 26, 28 en 30) is aangewezen als gemeentelijk monument.
[22] Topotijdreis 2021, kaart 1935.
[23] Militaire landschapskaart 2022; Traces of War 2022; IKME 2022; RAF, 1944-45.
[24] Topotijdreis 2022, kaart 1957; Voor de locaties van de genoemde panden wordt verwezen naar afbeelding 3.1 waarin de huisnummers en straatnamen zijn opgenomen.
[25] Topotijdreis 2022, kaart 1966 en 1977; BAG viewer 2022.
[26] Schulte 1986.

Afb. 2.6 Zicht in de jaren tachtig op Dorpsstraat 60 (voormalige Hervormde pastorie) en het huis aan de Stompendijk 2 met daartussen het pad dat voorheen door het plangebied van de kosterij naar de pastorie liep (Schulte 1986).

In de jaren zeventig is de zijstraat van de Dorpsstraat in westelijke richting door het plangebied verlengd, waarna aan het einde van deze (deels onverharde) weg, direct ten westen van het plangebied in 1980 een rioolgemaal (Dorpsstraat 76) is gebouwd. In de jaren zeventig is ook de bebouwing ten westen van de Veldsestraat 6 sterk uitgebreid met twee bijgebouwen aan de noordzijde van de bestaande bebouwing (zie afb. 2.8, linksonder).[27] Langs de zijstraat van de Dorpsstraat zijn in de jaren tachtig, direct ten oosten van het plangebied, de panden aan de Dorpsstraat 74 en 78 gebouwd. Het bijgebouw achter de Dorpsstraat 54 is in deze periode sterk vergroot.[28] Aan het einde van de vorige eeuw is dit gebouw gesloopt, waarna hier een kleine inbreidingswijk is gerealiseerd (Dorpsstraat 58-72 (even)). De bebouwing aan de Veldsestraat 6 is in de jaren negentig van de vorige eeuw uitgebreid met een nieuw bijgebouw, waarna alle gebouwen, met uitzondering van het huis, aan het einde van de jaren negentig zijn gesloopt (zie afb. 2.5, rechtsonder).[29] Vermoedelijk is in deze periode ook het oude pad door het zuidelijke deel van het plangebied verdwenen.[30] Het plangebied heeft vanaf deze periode weer geheel een agrarisch gebruik (weiland).[31]

2.3.3 Huidige situatie

Op 25 januari 2022 is een veldinspectie uitgevoerd, waarbij de huidige situatie van het plangebied en de relatie met het omringende landschap is geïnventariseerd. Het plangebied was ten tijde van de veldinspectie in gebruik als weiland (zie afb. 2.7, links) , waarbij de huidige perceelsgrenzen worden gevormd door prikkel- of schrikdraad. Het plangebied wordt doorsneden door een onverharde weg naar het rioolgemaal ten westen van het plangebied, die aan beide zijden is geflankeerd door een hek. Het rioolgemaal wordt omgeven door bomen en struiken, waardoor het een gesloten ‘eiland’ vormt in het omringende open weidegebied (zie afb. 2.7, rechts).

[27] Topotijdreis 2020, kaart 1984; Kadastrale hulpkaart 1980.
[28] Topotijdreis 2022, kaart 1984 en 1993.
[29] Topotijdreis 2022, kaart 1998 en 2003; Kadastrale hulpkaart 2000.
[30] Schulte 1986.
[31] Topotijdreis 2022, kaart 2004-2020.

Afb. 2.7 Links; zicht op het plangebied in noordelijke richting. Het gebied is geheel in gebruik als weiland. Rechts: onverharde weg, geflankeerd door twee hekken, richting het rioolgemaal.

De bebouwingslinten langs de noord-, oost- en zuidgrens van het plangebied vormen over het algemeen vrij gesloten lijnen. Vanaf de Dorpsstraat, het Uilengat, Stompendijk en de Veldsestraat is er door de aanwezige bebouwing, schuttingen en beplanting geen zicht op het achterliggende open agrarische land van het plangebied (zie afb. 2.8). Vanaf de Dorpsstraat zijn achter het oude bebouwingslint de huizen van het uitbreidingswijkje zichtbaar. Uitzondering op de onderbroken zichtlijnen vormen de onbebouwde percelen in deze linten (zie afb. 2.9); de akker tussen de boerderij aan de Dorpsstraat 20 en het woonhuis aan het Uilengat 5 langs de noordzijde en het weiland tussen de Veldsestraat 6 en de Veldsestraat 10 in het zuiden. Vanaf de doodlopende Dorpsstraat, die tot aan het plangebied loopt, is er ook sprake van zicht op het plangebied (zie afb. 2.10).

Afb. 2.8 Het zicht op het plangebied wordt vanaf de omringende bebouwingslinten over het algemeen geblokkeerd door bebouwing (waaronder de uitbreidingswijk), schuttingen en heggen. Link; het zicht op het plangebied vanaf de Dorpsstraat ter hoogte van de Rooms-Katholieke kerk. Rechts; zicht vanaf de Dorpsstraat op het zuidelijke deel van het terrein wordt grotendeels geblokkeerd door bomen en hagen.

Afb. 2.9 Links: Zicht op het plangebied vanaf de weg Uilengat ten noorden van het plangebied. Rechts: Zicht op het plangebied vanaf de Veldsestraat.

Afb. 2.10 Zicht op het plangebied vanaf het uitbreidingswijkje langs de Dorpsstraat.

Van de weg Breekwagen, op circa 500 m ten noordwesten van het plangebied, is er geen sprake van direct zicht op het plangebied. Het zicht wordt geblokkeerd door bomen rond het plangebied. Vanaf deze weg zijn van links naar rechts (zie afb. 2.11) te zien: het met bomen omgeven bebouwingslint langs het Uilengat-Dorpsstraat, waarboven de kerktoren van de Roomkatholieke kerk uitsteekt, de bomen op de westgrens van het plangebied (rond het rioolgemaal en de bebouwing aan de Veldsestraat 12) en tot slot de Hervormde kerk, die aan de zuid- en oostzijde is geflankeerd door bomen.

Afb. 2.11 Zicht op het plangebied vanaf de weg Breekwagen (Google Streetview augustus 2021).

Afb. 2.12 De achtergrenzen van veel van de erven worden gevormd door hoge heggen. Linksboven; achtergrens van het erf van de kosterij (ten westen van het plangebied). Rechtboven; de achtergrens van het voormalige klooster aan de noordzijde van het plangebied. Linksonder achtergrens van het perceel aan de Veldsestraat 6. Rechtsonder; achtergrens van de percelen langs de Dorpsstraat.

De achtergrenzen van de percelen langs de wegen zijn over het algemeen duidelijk afgebakende grenzen voorzien van hoge heggen en/of schuttingen waardoor de zichtlijnen worden doorbroken (zie afb. 2.12). Enkele bebouwde percelen zijn slechts voorzien van lage hekken en hebben derhalve uitzicht op het open plangebied (zie afb. 2.13).

Afb. 2.13 Enkele bebouwde percelen zijn niet voorzien van hoge heggen, waardoor er een ongehinderd uitzicht is op het plangebied.

2.4 Cultuurhistorische gegevens

De cultuurhistorische waarden zijn op zowel provinciaal als gemeentelijk niveau geïnventariseerd. Op de Cultuurhistorie DNA-kaart van de provincie Gelderland is aan het plangebied geen bijzondere cultuurhistorische waarde toegekend. Alleen de Stompendijk ten zuidoosten van het plangebied is als lijnelement (Belvoir-identiteit Strijd en leven met het water) gekarteerd. Het plangebied maakt deel uit van het Belvoirgebied 'rivierengebied' en valt binnen de historische geografische eenheid 'totaal veranderde oude (rivierterras)ontginningen op de hogere plateaus'.[32]

In 2015 heeft RAAP een actualisatie van de cultuurhistorische inventarisatie van de gemeente Wijchen uitgevoerd.[33] Volgens de bijbehorende kaarten maakt het plangebied deel uit van een *droge kampontginning op rivierduin of dekzandrug* (kaarteenheid Ktd1, oranje op afb. 2.14). Het plangebied wordt omgeven door *wegen, ontstaan voor 1832* (rode lijn) en een *pad, ontstaan voor 1832, verdwenen* (oranje stippellijn). Het plangebied wordt ook doorsneden door een *pad, ontstaan voor 1832, verdwenen*. Langs de wegen bevinden zich de *historische linten* (*woning of boerderij 1832*). Veel van de boerderijen langs deze linten zijn aangewezen als MIP-object (rode ster), gemeentelijk monument (rood driehoekje) of rijksmonument (omgekeerd rood driehoekje). Op de erven zijn op diverse plekken bomen met historische waarde aanwezig. Eén van deze bomen bevindt zich in het zuidelijk deel van het plangebied. Uit de veldinspectie is gebleken dat hier echter geen boom (meer) aanwezig is.[34] In en langs het plangebied bevinden zich tevens nog *historische kavelgrenzen, vóór 1832* (paarse lijnen). Het gebied direct ten noorden van het plangebied is aangeduid als een *waardevol dorpsgezicht* (lila gearceerd).

Het plangebied is op de cultuurhistorische beleidskaart aangeduid als *zone met beleidsmatige vertaling*. In het advies voor droge kampontginningen is opgenomen dat het één van de meest verbreide landschapstypen is in de gemeente Wijchen, maar ook het meest aangetaste door overbouwing door de bebouwde kom van Wijchen en Bergharen. Voor de reeds bebouwde gebieden wordt gewezen op het belang van herstel/beleefbaar maken van oude wegenpatronen, vennen, bosjes en reliëfverschillen en het accentueren van overgangen naar andere landschapstypen. Mits zorgvuldig ingepast in oriëntatie,

[32] Provincie Gelderland 2022, Cultuurhistorie.
[33] Keunen *et al.* 2015.
[34] Veldinspectie 25 januari 2022.

bouwstijl en massa is uitbreiding van bebouwing in droge kampontginningen die nog in landelijk gebied liggen op individueel niveau mogelijk.

Voor de individuele landschapselementen zijn eveneens adviezen opgesteld. Voor wegen die verdwenen zijn, wordt geadviseerd dat het oude patroon leidraad zou moeten zijn voor de nieuwe inrichting bij een herstructureringsopgave. Ook bij ensembles van historische kavelgrenzen wordt aandacht wenselijk geacht.[35]

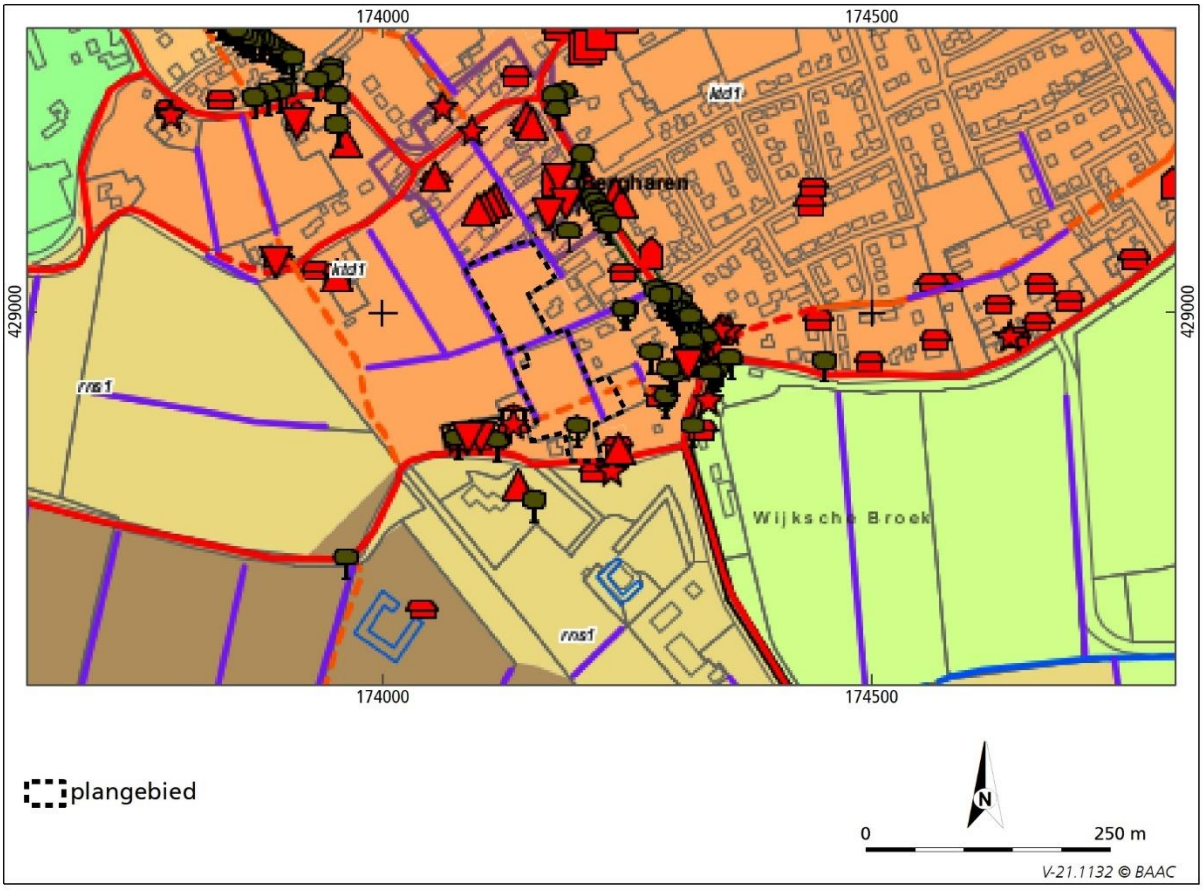

Afb. 2.14 Uitsnede van de Cultuurhistorische Inventarisatie van de gemeente Wijchen (Keunen et al. 2015).[36]

[35] Keunen *et al.* 2015.
[36] Voor de legenda wordt verwezen naar de betreffende rapportage (Keunen *et al.* 2015).

3 Historisch-geografische waarden

Het plangebied maakte lange tijd deel uit van een relatief open akkergebied op een hoger omgeven door een vrij ijl bebouwingslint aan de noord-, oost- en zuidzijde, gelegen op een hoge rivierduin. Specifiek vormden de Hervormde kerk ten westen van het plangebied en later ook de Katholieke kerk ten noordoosten van het plangebied ijkpunten in het landschap. Hoewel de bebouwingslinten als gevolg van de begroeiing op de erven en langs de wegen een vrij gesloten karakter hebben gehad, was andersom vanaf de omringende wegen sprake van zichtlijnen op het plangebied. De aanwezigheid van een netwerk van kerkenpaden in en langs het plangebied zorgde er verder voor dat het plangebied toegankelijk en beleefbaar was en de overgang tussen de bebouwde omgeving en het omringende gebied geleidelijk was.

In de loop van de 20e eeuw zijn de bestaande bebouwingslinten steeds verder verdicht als gevolg van zowel de toenemende bebouwing als door de plaatsing van heggen en schuttingen. Ook het zuidelijke deel van het plangebied is daarbij bebouwd geraakt. De bouw van het klooster ten noorden van het plangebied in het begin van de vorige eeuw was het begin van een ontwikkeling waarbij de akkers tussen de bebouwingslinten langzamerhand bebouwd raakten. De oude paden door het plangebied zijn verdwenen, evenals de zichtlijnen vanaf de omringende wegen. Uitzondering hierop vormen de gaten in de oude bebouwingslinten tussen de Veldsestraat 6 en 10 in het zuiden van het plangebied en tussen de Dorpsstraat 20 en het Uilengat 5 ten noordwesten van het plangebied. De overgang tussen de bebouwde omgeving van het omringende agrarische gebied is overwegend scherp.

Als gevolg van de ruimtelijke ontwikkelingen die in met name de tweede helft van de vorige eeuw hebben plaatsgevonden, is de historische karakteristiek van het plangebied aangetast. Het gaat daarbij met name om de openheid (zichtlijnen) en beleefbaarheid van het plangebied. Desondanks zijn er nog wel historisch-geografische waarden aanwezig.[37] Dit zijn:

- open agrarisch gebied;
- persistente historische perceelsgrenzen;
- onderdeel (verdicht) historisch bebouwingslint (zuidelijke deel);
- restant historische zichtlijnen.

In afbeelding 3.1 zijn de cultuurhistorische waarden en structuur in en rond het plangebied weergegeven.

[37] In het plangebied zijn geen bouwhistorische waarden aanwezig.

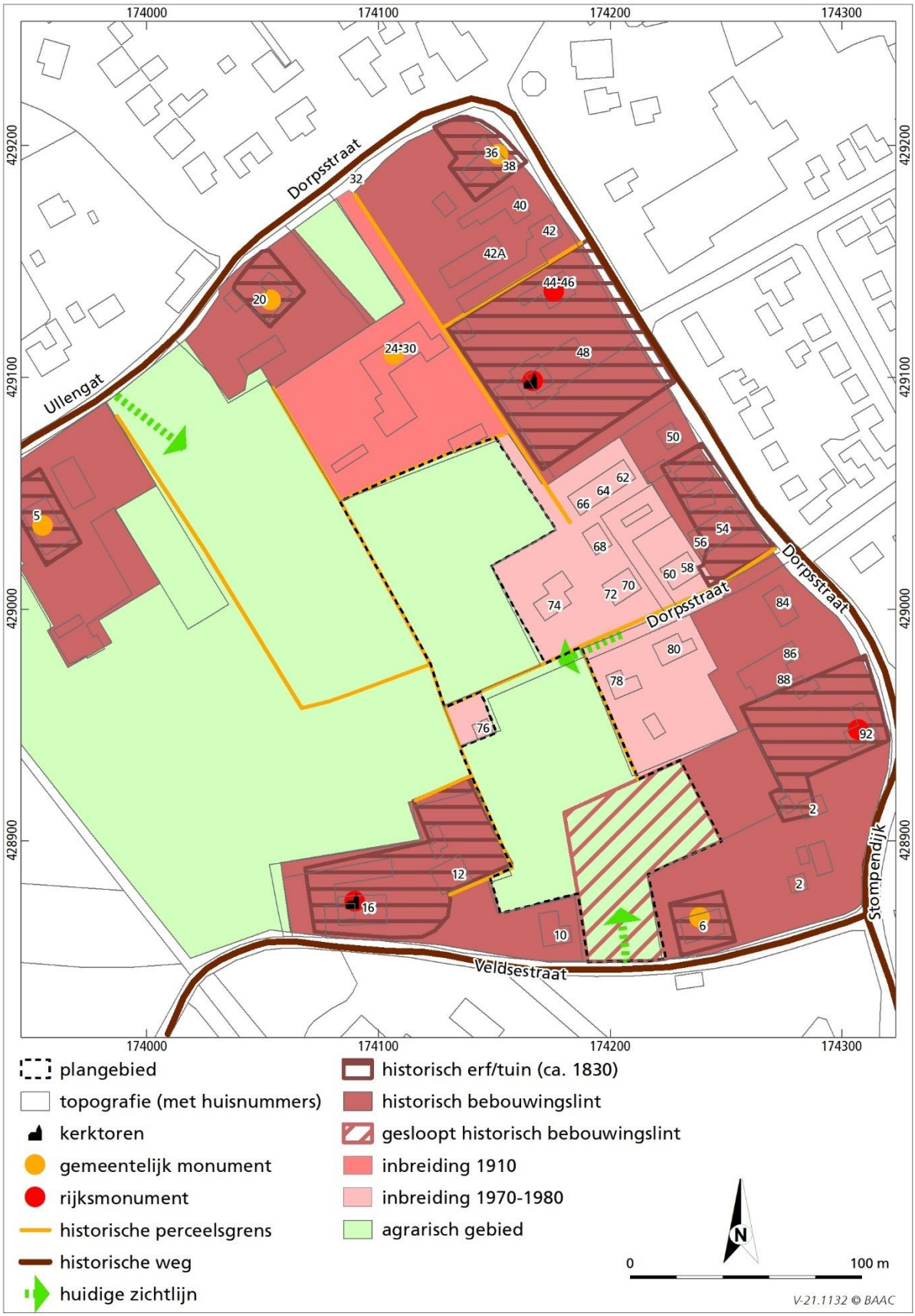

Afb. 3.1 Historisch-geografische structuur en waarden in en rond het plangebied.

Het historische cultuurlandschap kan op basis van de gaafheid van de topografie (grondgebruik en verkaveling) en de fysiognomie (openheid/geslotenheid van het landschap) en de aanwezigheid van bijzondere kenmerken worden gewaardeerd.[38]

Topografie
Het grondgebruik in het plangebied is nauwelijks gewijzigd. Het betreft nog steeds een agrarisch gebied, hoewel het van oorsprong in gebruik was als akker en tegenwoordig een weiland betreft. De verkaveling is deels gewijzigd. In het noordelijke deel van het plangebied is de oude percelering nog intact, maar in het zuidelijke deel is deze deels verwijderd. Voor gaafheid van de topografie kan aan het plangebied derhalve 4 punten[39] worden toegekend.

Fysiognomie
De oude historische bebouwingslinten rond het plangebied zijn verdicht, waardoor de oude zichtrelaties vanaf deze linten is verdwenen. Ook in het zuidelijke deel van het plangebied (langs de Veldsestraat) is daarbij bebouwing gerealiseerd, die inmiddels weer gesloopt is. Achter de bebouwingslinten is, zowel ten noorden, oosten als westen, vanaf het begin van de 20e eeuw, maar met name in de jaren zeventig en tachtig in het akkergebied bebouwing gerealiseerd. Hoewel deze inbreidingen buiten het plangebied hebben plaatsgevonden zijn ze zeker van invloed op de historische structuur en het karakter van het plangebied. Voorheen bevonden zich ten oosten van het plangebied nog open akkers, terwijl tegenwoordig de gesloten erven langs de Dorpsstraat tot aan het plangebied reiken. De verhouding tussen openheid/geslotenheid van het gebied is derhalve sterk gewijzigd en de bebouwingsstructuur (rond het plangebied) is gewijzigd. Aan de gaafheid van de fysiognomie wordt derhalve 2 punten toegekend.

Bijzondere kenmerken
Het plangebied deel wordt omgeven door objecten en structuren met een bijzondere waarde. De omgeving van het plangebied maakt deel uit van de oude kern van Bergharen met oude bebouwingslinten langs de Dorpsstraat en Veldsestraat met monumentale bebouwing (rijksmonumenten en gemeentelijke monumenten) en waardevolle bomen. Het plangebied kent zelf geen bijzondere waarden met uitzondering van het persistente agrarische gebruik en enkele oude perceelsgrenzen. Vanaf de openbare wegen is het plangebied echter nauwelijks beleefbaar als gevolg van de verdichting van de oude bebouwingslinten met de toenemende afdichting (schuttingen en heggen) van erven/tuinen en de overbouwing van de aangrenzende akkers in de vorige eeuw. Ook vanaf de beide kerken is door de aanwezigheid van begroeiing geen zichtrelatie met het plangebied aanwezig. Het terrein is tevens niet openbaar toegankelijk, terwijl voorheen de oude kerkenpaden door het terrein liepen. Dit betekent dat hoewel de structuur van het plangebied zelf op hoofdlijnen bewaard is gebleven, de wijzigingen die in de 20e eeuw hebben plaatsgevonden belangrijke consequenties hebben voor de historisch-geografische waarde van het plangebied. Op basis hiervan is op basis van *expert judgement* aan het plangebied 2 punten toegekend.

Op basis van de bovenstaande punten (4 punten voor topografie, 2 punten voor fysiognomie en 2 punten voor bijzondere kenmerken) kent het plangebied een gemiddelde score van 2,7 punten oftewel een gemiddelde waardering.

[38] De waardering is uitgevoerd conform de methode in Keunen & Jansen 2015. Voor uitleg hierover wordt verwezen naar het betreffende document.
[39] Van de totaal 5 punten.

4 Conclusie en aanbevelingen

Uit het bureauonderzoek blijkt dat hoewel het historisch grondgebruik van het plangebied niet of nauwelijks is gewijzigd, de historisch-geografische waarde van het plangebied als gevolg van de verdichting uit uitbreiding van de bebouwing rondom het plangebied is aangetast. Ondanks de situering tussen de twee kerken van Bergharen is aan het plangebied slechts een gemiddelde waardering toegekend. Met name de uitbreiding van de bebouwing in en achter de historische bebouwingslinten heeft de toegankelijkheid en beleefbaarheid van het plangebied (door het blokkeren van de oude kerkenpaden en zichtlijnen) sterk beperkt. De historisch-geografische waarde van het plangebied bestaat slechts nog uit het gebruik als agrarisch gebied, de aanwezigheid van persistente historische perceelsgrenzen, onderdeel van het (verdicht en dus relatief recent) historisch bebouwingslint en de aanwezigheid van enkele resterende historische zichtlijnen. Hieronder zal per cultuurhistorische waarde het effect van de geplande ontwikkeling worden besproken.

Open agrarisch gebied
Volgens de huidige plannen zal in het plangebied een vrij open cluster erven met veel openbaar en privé groen worden gerealiseerd (zie paragraaf 1.4). Bij de herontwikkeling is al rekening gehouden met zichtlijnen en een zachte overgang naar het aangrenzende agrarische gebied. Het gevolg van de herontwikkeling is onvermijdelijk dat de waarde 'open agrarisch gebied' zal verdwijnen. Tegelijkertijd is deze ontwikkeling al in de 20^{e} eeuw in gang gezet met de inbreidingslocaties ten noorden, oosten en westen van het plangebied, die tevens de cultuurhistorische waarde van het plangebied al hebben aangetast. Een deel van de bebouwing vindt bovendien plaats op een locatie waar voorheen ook al bebouwing aanwezig was (zie 'gesloopt historisch bebouwingslint', tussen Veldsestraat 6 en 10).

Onderdeel (verdicht) historisch bebouwingslint (zuidelijke deel)
Het zuidelijke deel van het plangebied maakt deel uit van het zeer ijle, historische bebouwingslint langs de Veldsestraat. Lange tijd was dit gebied onbebouwd, maar als gevolg van de doorgaande verdichting van het bebouwingslinten is het terrein vanaf de jaren vijftig van de vorige eeuw bebouwd geraakt. De bebouwing die volgens de huidige plannen op deze locatie is gepland, valt derhalve binnen de historische ontwikkeling van het gebied.

Persistente historische perceelsgrenzen
De huidige plannen laten de resterende historische perceelgrenzen (zie afb. 3.1) overwegend ongemoeid. Uitzondering hierbij betreft het perceel van de nieuwbouw die deels in de tuin van de Dorpsstraat 78 valt. Hiervoor wordt geadviseerd om de voorzijde van het perceel te laten samenvallen met de (meer oostelijk gelegen) historische perceelsgrens. In het algemeen geldt het advies om de historische perceelsgrenzen zowel in de plannen als in de uiteindelijke uitvoering zichtbaar te laten en/of te maken. Hierbij dienen de afrasteringen echter geen visuele barrière te vormen.

Restant historische zichtlijnen
Tot slot worden de momenteel aanwezige zichtlijnen niet geblokkeerd door de geplande herinrichting. De toegangsweg vanaf de Veldsestraat laat een inkijk in het plangebied toe en ter hoogte van de zichtlijn ten noorden van het plangebied (vanaf het Uilengat) zijn geen ingrepen gepland. Ook op de locaties waar geen sprake is van een directe, open zichtlijn, vanwege de aanwezigheid van schuttingen, heggen/bomen of muren, is rekening gehouden met zichtlijnen/openheid. Zo is in het verlengde van het kerkhof van de Roomskatholieke kerk een open ruimte in het plan opgenomen. Dit geldt ook voor de (grotendeels door bomen geblokkeerde) zichtlijn tussen de Dorpsstraat 92 en de Stompendijk 2 waar in het verlengde een weg/wandelpad is opgenomen.

Invloedssfeer monumenten

Het plangebied wordt omringd door historische bebouwingslinten, waarin diverse rijksmonumenten en gemeentelijke monumenten aanwezig zijn. Bij herinrichting dient rekening te worden gehouden met de omgeving van deze monumenten. Het gaat daarbij niet om het voorkomen van aantasting van de omgeving op zich, maar om aantasting van de omgeving van een monument die dat monument ontsiert of beschadigt te voorkomen.[40] De meeste monumenten rond het plangebied zijn voorzien van een ruime buffer in de vorm van een tuin (groter dan het oorspronkelijke erf) en/of reeds bestaande (niet-waardevolle) bebouwing (zie afb. 3.1) of duidelijk begrensd door hoge afscheiding in de vorm van een schutting of heg[41] al dan niet met opgaande bomen. Voor de meeste monumenten (boerderijen, pastorie en klooster) geldt derhalve dat ingrepen die buiten het eigen erf plaatsvinden niet of nauwelijks van invloed zijn op de monumentale waarde. De aanwezige kerken vormen hierop een uitzondering. Kerktorens vormden lange tijd een baken in het landschap, waardoor hun invloedssfeer veel groter is dan van andere bebouwing. De Hervormde kerk, aan de westzijde van het plangebied, heeft een relatief lage toren, die aan de oostzijde grotendeels door bomen en de bestaande bebouwingslinten aan het zicht worden onttrokken. Desondanks is door de ruime opzet van de bebouwing en de bouwmassa's wel rekening gehouden met vrij zicht van de omwonenden op de kerk. De belangrijkste zichtlijn op deze kerk, namelijk vanaf het open agrarische gebied in het westen, wordt door de plannen niet beperkt. De Roomskatholieke kerk heeft een veel hogere toren en steekt ruim boven de bebouwing uit. Bovendien is ook hiermee rekening gehouden met het bouwplan, waardoor vanaf de bestaande openbare weg (Veldsestraat) een vrije zichtlijn is op de kerk. De plannen hebben derhalve geen negatieve invloed op de monumentale waarde van de aangrenzende monumenten.

Op basis van het bovenstaande kan derhalve de conclusie worden getrokken dat hoewel de geplande herinrichting van het gebied een deel van de historisch-geografische waarden (namelijk 'open agrarisch gebied') van het plangebied schaadt, deze ontwikkeling valt binnen een bestaande ontwikkeling waarbij het bebouwde gebied zich vanaf de Dorpsstraat over het voormalige akkergebied heeft uitgebreid. Tevens valt daarbij op te merken dat de geplande herinrichting zorgt voor een zachtere overgang naar het agrarische gebied dan momenteel het geval is én het gebied weer openbaar toegankelijk maakt, zoals in het verleden ook sprake van was. Er is derhalve, zeker gezien de middelmatige waardering van het gebied, geen onevenredige aantasting van de cultuurhistorische waarden.

[40] RCE 2020.

[41] De Veldsestraat 6 is omgeven door een hoge haag. Langs de noordgrens van het plangebied, op de overgang naar het erf van het daar gelegen gemeentelijk monument, bevindt zich eveneens een hoge haag.

5 Geraadpleegde bronnen

Bakker, H. de & J. Schelling, 1989: *Systeem van bodemclassificatie voor Nederland. De hogere niveaus*, Wageningen.

Barends, S., *et al.,* 1997: *Het Nederlandse landschap. Een historisch-geografisch benadering.* Uitgeverij Matrijs.

Berendsen, H.J.A., 2004: *De vorming van het land. Inleiding in de geologie en de geomorfologie* (Fysische geografie van Nederland)*,* Assen

Berendsen, H.J.A. & E. Stouthamer, 2001: *Palaeogeographic development of the Rhine-Meuse delta, The Netherlands*. Assen.

Bergman, W.A., 2017: *Gemeente Wijchen. Plangebied Veldsestraat 7 te Bergharen. Bureauonderzoek en Inventariserend veldonderzoek (verkennende fase).* 's-Hertogenbosch (BAAC rapport V-17.0241).

Boer, E.A.M. de, 2011: *Gemeente Echt-Susteren. Plangebied Oude Rijksweg te Susteren. Bureauonderzoek.* 's-Hertogenbosch (BAAC rapport V-10.0301).

Boer, E.A.M. de, 2022b: *Gemeente Wijchen. Plangebied Kerkenweide te Bergharen. Archeologisch bureauonderzoek.* 's-Hertogenbosch (BAAC rapport V-21.1132b).

Bongers, J.M.G., 2008: *Bergharen, Dorpsstraat 30 (Gld.). Een Inventariserend Archeologisch Veldonderzoek.* Zuidhorn (Steekroefrapport 2008-07/15).

CCvD, 2018: *Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie, versie 4.1*, Structuur Kwaliteitsborging Bodembeheer (SIKB), Gouda.

Cohen, K.M. *et al.,* 2012: *Rhine-Meuse Delta Studies' Digital Basemap for Delta Evolution and Palaeogeography.* Dept. Physical Geography Utrecht University.

Daniel, A., 2010: *Een proefsleuvenonderzoek en waarneming aan de Wijksestraat te Bergharen, gemeente Wijchen.* Nijmegen (Archeologische Berichten Nijmegen – Briefrapport 78).

Diepeveen, M.C. & H. van Enckevort, 2009: *Aan de rand van een middeleeuwse nederzetting. Archeologisch onderzoek in de bouwput van het Kulturhus in Bergharen, gemeente Wijchen.* Nijmegen (Archeologische Berichten Wijchen – Rapport 9).

Goossens, E. & L.M. Flokstra, 2008: *Archeologiebeleid gemeente Wijchen.* Weesp (RAAP-rapport 1828).

Groot, M. de & R. Meijers, 1983: Merovingische sporen aan de Dorpsstraat te Bergharen. In: *Jaarverslag 1983 AWN afdeling Nijmegen e.o.*

Harmens, C. & W. Kuppens, 2011: *Een waarneming bij de sloop van het voormalige dorpshuis aan de Dorpsstraat 43 in Bergharen.* Nijmegen (Archeologische Berichten Nijmegen – Briefrapport 98).

Jongmans, A.G., M.W. van den Berg, M.P.W. Sonneveld, G.J.W.C. Peek & R.M. van den Berg van Saparoea, 2015: *Landschappen van Nederland. Geologie, bodem en landgebruik*, Wageningen.

Kemme, A.W.A., 2018: *Bergharen, Veldsestraat 7. Inventariserend Veldonderzoek door middel van proefsleuven (IVO-P).*)'s-Hertogenbosch (BAAC-rapport A18.0026).

Keunen, J.J. & D. Jansen, 2015: *Samen in verscheidenheid: beleidsnota cultuurhistorie voor de gemeenten Beuningen, Wijchen, Heumen en Druten.* Weesp/Beuningen.

Keunen, L.J., L.M.P. van Meijel, E.M. Bet & S. van der Veen, 2015: *Tussen stad en land, tussen Maas en Waal, gemeente Wijchen: een cultuurhistorische inventarisatie (actualisatie).* Weesp (RAAP-rapport 3040).

Mulder, E.F.J. de, M.C. Geluk, I.L. Ritsema, W.E. Westerhoff & T.E. Wong, 2003: *De ondergrond van Nederland*, Groningen/Houten.

RCE, 2020. *Handreiking begrippenkader cultureel erfgoed onder de Omgevingswet. Hoe gemeenten cultureel erfgoed beter kunnen beschermen, door wettelijke begrippen eenduidig toe te passen (in het omgevingsplan). Versie 1.1.*

Schulte, A.G., 1986: *Het Land van Maas en Waal.* Den Haag/Zeist.

Spek, T., 2004: *Het Drentse esdorpenlandschap. Een historisch geografische studie*, Utrecht.

Stiboka, 1973: *Bodemkaart van Nederland. Schaal 1:50.000. Blad 39 West Rhenen en Blad 39 Oost Rhenen.* Stichting voor Bodemkartering.

Verbraeck, A., 1984: *Toelichtingen bij de geologische kaart van Nederland 1:50.000. Blad Tiel West (39W) en Blad Tiel Oost (39O).* Haarlem.

Geraadpleegde kaarten en websites

AHN4, *Actueel Hoogtebestand Nederland*, http://www.ahn.nl, januari 2022.

Archis 3, archeologisch registratie- en informatiesysteem van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, https://archis.cultureelerfgoed.nl/, januari 2022.

BAG, *Basisregistratie Adressen en Gebouwen*, https://bagviewer.kadaster.nl/, januari 2022.

Bodemloket, https://www.bodemloket.nl, januari 2022.

Cultuurhistorie Provincie Gelderland, https://geoportaal.gelderland.nl/portaal/apps/webappviewer/index.html?id=316af7dd4e5745b999be08d27f78e90c, januari 2022.

DINO-loket, *Data en Informatie van de Nederlandse Ondergrond*, http://www.dinoloket.nl, januari 2022.

Erfgoed landelijk bouwen, *Plan Kerkenweide te Bergharen. Een ontwikkeling van ErfGoed en Van den Bosch Vastgoed,* https://erf-goed.nl/kerkenweide/, januari 2022.

Geologische kaart van Nederland, kaartblad 39 Tiel. 1981. Rijks Geologische Dienst.

IKME*, Indicatieve Kaart Militair Erfgoed*, http://www.ikme.nl/, januari 2022.

Kadasterkaart (minuutplan en OAT), 1811-1832, http://beeldbank.cultureelerfgoed.nl, januari 2022.

Kadastrale hulpkaart, te raadplegen via Kadaster Archiefviewer, januari 2022.

KLIC melding 22O010404, aangeleverd door het Kadaster.

Militaire landschapskaart, https://rce.webgispublisher.nl/Viewer.aspx?map=militaire%5Flandschapskaart, januari 2022.

Ontgrondingen Gelderland, https://data.overheid.nl, januari 2022.

Parapluplan Cultuurhistorie Wijchen, vastgesteld 3-5-2017, https://www.ruimtelijkeplannen.nl/viewer/view, januari 2022.

PDOK (Publieke Dienstverlening Op de Kaart)*, platform met webservers van geodatasets van Nederlandse overheden,* https://www.pdok.nl/, datum.

RAF, 1944: Flight 114, run 17, foto 4368, 12-9-1944; flight 116, run 31, foto 3020, 19-9-1944; flight 117, run 06, foto 3045, 5-1-1945, https://library.wur.nl/WebQuery/geoportal/raf#1.

Topotijdreis, *200 jaar topografische kaarten*, https://www.topotijdreis.nl, januari 2022.

Traces of war, https://www.tracesofwar.nl/, januari 2022.

Overige

Email aan Historische Vereniging Tweestromenland 11 januari 2022.

Schriftelijke mededeling dhr. L. ten Hag (secretaris AWN, afdeling Nijmegen e.o.) 12 januari 2022.

Bijlage 1

Geologische en archeologische tijdvakken

Bijlage 1: Geologische en archeologische tijdvakken

Ouderdom (jr) 0 = 1950 n. Chr.	Chronostratigrafie							MIS	Lithostratigrafie			
11.650	**Kwartair**	Laat	**Holoceen** (warme periode)					1	Formaties: Naaldwijk (marien), Nieuwkoop (veen), Echteld (fluviatiel)		Formatie van Boxtel (eolisch en lokaal terrestrisch)	Formatie van Beegden (Maas)
12.850			**Pleistoceen**	Laat	Weichselien (ijstijd)	Laat-Weichselien (Laat-Glaciaal)	Late Dryas (koud)	2	Formatie van Kreftenheye (Rijn)			
13.900							Allerød (warm)					
14.030							Vroege Dryas (koud)					
14.640							Bølling (warm)					
30.000						Midden-Weichselien (Pleniglaciaal)	Laat-Pleniglaciaal (zeer koud)					
60.000							Midden-Pleniglaciaal (koud)	3				
75.000							Vroeg-Pleniglaciaal (zeer koud)	4				
117.000						Vroeg-Weichselien (gematigd koud)		5a				
								5b				
								5c				
								5d				
130.000					Eemien (warme periode)			5e		Eem Formatie (marien, lagunair en lacustrien)		
370.000		Midden		Midden	Saalien (ijstijd)			6-10	Formatie van Urk (Rijn)	Formatie van Drente (Glaciaal)		
410.000					Holsteinien (warme periode)			11				
475.000					Elsterien (ijstijd)			12		Formatie van Peelo (Glaciaal)		
850.000					Cromerien (warme periode)			13-22	Formatie van Sterksel (Rijn)		Formatie van Stamproy (eolisch en lokaal terrestrisch)	
2.600.000		Vroeg		Vroeg	Pre-Cromerien			23-104				

Chrono-, zuurstofisotopen- en lithostratigrafie voor Noordwest-Europa naar De Mulder et al. (2003). Mariene isotoop stadium (MIS) volgens Bassinot et al. (1994). Atmosferische data volgens Berendsen (2008) en Cohen et al. (2009). Archeologische periode-indeling en ouderdom volgens de Rijksdienst voor Cultuurhistorisch Erfgoed (RCE). Vegetatie bewerkt volgens Berendsen (2008). Pollenzones volgens P. Vos & P. Kiden (2005).

Ouderdom (kal. jaren BP[1])	^{14}C jaren	Chronostratigrafie				Pollen zones	Vegetatie	Archeologische perioden (kal. jaren v/n. Chr.)
450		Holoceen	Laat	Subatlanticum (koeler Vochtiger)		Vb2	Loofbos, waarbij eik en els overheersen; haagbeuk vanaf Vb1 (>1%); vanaf Vb2 veel cultuurplanten (rogge, boekweit, korenbloem)	nieuwe tijd (1500-heden)
1150	1250							middeleeuwen (450-1500 n. Chr.)
1500						Vb1		
1962	1950							Romeinse tijd (12 v.Chr. – 450 n. Chr.)
2750						Va		ijzertijd (800 – 12 v. Chr.)
3050	2900							bronstijd (2000 – 800 v. Chr.)
3950			Midden	Subboreaal (koeler Droger)		IVb	Loofbos. Eik, els en hazelaar overheersen; beuk vanaf IVb >1% en grotere invloed landbouw (granen)	
5700	5000					IVa		neolithicum (5300 – 2000 v. Chr.)
7250				Atlanticum (warm Vochtig)		III	Loofbos eik en els overheersen, relatief veel iep en linde. Het percentage den neemt af	
8700	8000							mesolithicum (8800 – 5300 v. Chr.)
10.250	9000		Vroeg	Boreaal (warmer)		II	Den overheerst, daarnaast hazelaar, eik, iep, linde, es	
10.750				Preboreaal (warmer)		I	Eerst berk en later overheerst de den	
11.650	10.150							
12.850	10.950	Laat-Pleistoceen	Weichselien (ijstijd)	Laat-Weichselien (Laat-Glaciaal)	Late Dryas	LW III	Parklandschap (subarctisch)	laat-paleolithicum (35.000 – 8800 v. Chr.)
13.900	11.900				Allerød	LW II	Dennen- en berkenbossen	
14.030	12.100				Vroege Dryas	LW I	Open parklandschap	
14.640	12.450				Bølling		Open vegetatie met kruiden (bijvoet) en berkenbomen	
35.000 (v. Chr.)	^{14}C-methode loopt tot 43.000 jaar BP			Midden-Weichselien (Pleniglaciaal)			Perioden met een poolwoestijn en perioden met een toendra	midden-paleolithicum (300.000 – 35.000 v. Chr.)
75.000								
117.000				Vroeg-Weichselien (Vroeg-Glaciaal)			Perioden met bos en perioden met een subarctisch open landschap	
130.000			Eemien (warme periode)				Loofbos	
300.000 (v. Chr.)		Midden-Pleistoceen	Saalien (ijstijd)				Maximale ijsuitbreiding Scandinavische ijskap tussen 200.000 en 130.000 jaar BP	vroeg-paleolithicum (tot 300.000 v. Chr.)

[1] *BP = aantal werkelijke jaren voor 1950 AD.*

LS21720 BEELDKWALITEITSPLAN KERKENWEIDE BERGHAREN

B+O ARCHITECTUUR EN STEDENBOUW

17 JULI 2023

INHOUD

- Inleiding 3
- Ligging plangebied 4
- Plangebied 5
- Hoe werkt het beeldkwalliteitsplan? 6
- Stedenbouwkundig plan 7
- Vogelvluchtsperspectief 8
- Zonering 9
- Typologieën 10
- Hoofdgevel oriëntatie 11
- Voorschriften beeldkwaliteit algemeen 12
- Inspiratiebeelden landelijke zone 14
- Inspiratiebeelden dorpszone 16
- Matrix bebouwing 18
- Zonnepanelen 19
- Voorschriften bijgebouwen 20
- Landschapsplan 21
- Erfinrichting collectief groen 22
- Matrix erfinrichting 23
- Colofon 25

INLEIDING

Aan de rand van Bergharen ligt de beoogde locatie voor de realisatie van een nieuwe woonwijk. De locatie wordt omgeven door enkele monumenten. Om de impact op deze monumenten en de cultuurhistorische waarden goed te kunnen beoordelen is een zorgvuldig stedenbouwkundig plan opgesteld waarin de ruimtelijke inpassing van de nieuwe woningen nauwgezet op de bestaande structuren is afgestemd. Omdat er sprake is van een gebied met een hoge beeldwaarde is een beeldkwaliteitsplan opgesteld om het eindbeeld te kunnen toetsen. In het beeldkwaliteitsplan zijn randvoorwaarden gesteld om de impact op de monumenten en directe omgeving zo gering mogelijk te houden.

In het globale inrichtingsplan is sprake van veel open, groene ruimte met informele paden. Voor een soepele overgang van de kern van Bergharen naar het buitengebied is deze openheid, het groene karakter en de informele inrichting van het plangebied van essentieel belang. Naast de inrichting van de open ruimten is ook de architectuur van de woningen een belangrijk aandachtspunt. Door de monumentencommissie wordt aandacht gevraagd voor het behoud van het informele en ondergeschikte karakter van de Veldsestraat en voor de bebouwing nabij de katholieke begraafplaats. Een specifieke benadering voor de bebouwing op deze locatie is hier gewenst.

Het beeldkwaliteitsplan is bedoeld als toetsingskader voor de projectmatige ontwikkeling die voor het plan gerealiseerd wordt. Ten einde het document als toetsingskader vast te stellen wordt het beeldkwaliteitsplan door de gemeenteraad vastgesteld als toevoeging op de Welstandsnota. De bouwplannen worden vervolgens binnen de kaders van het beeldkwaliteitsplan beoordeeld en getoetst. Het beeldkwaliteitsplan geeft zowel voor de ontwikkelende partij als de toekomstige bewoners zekerheid over de kwaliteit van de nieuwe situatie.

B+O Achitectuur en Stedenbouw
Meppel, juni 2023

LIGGING PLANGEBIED

4

PLANGEBIED

HOE WERKT HET BEELDKWALLITEITSPLAN?

Wat is een beeldkwaliteitsplan?
Een beeldkwaliteitsplan wordt opgesteld om de beeldkwaliteit in een bepaald gebied te creëren, te verbeteren of veilig te stellen. In een beeldkwaliteitsplan worden aanbevelingen gedaan of richtlijnen gegeven voor:

- vormgeving van de bebouwing;
- inrichting van de openbare ruimte;
- start van ontwerpprocessen.

Verder wordt het beeldkwaliteitsplan gebruikt om te bepalen of een bouwplan voldoet aan de redelijke eisen van welstand. Daarom wordt het beeldkwaliteitsplan verankerd in de gemeentelijke Welstandsnota.

Wat is morfologie?
Morfologie betekent letterlijk ‘vormkunde’. Het is afgeleid van de Giekse woorden morfè (vorm) en logos (logica). Bij het onderzoeken van de morfologie wordt op landschappelijke en stedenbouwkundige schaal gekeken naar de onderlinge verhoudingen en relaties tussen de vormen van de bebouwing. Een goede morfologie komt tot uiting in evenwichtige verhoudingen tussen de diverse gebouwen onderling en in een evenwichtige verhouding tussen gebouw(en) en het omliggende onbebouwde terrein.

Wat is typologie?
Typologie is een vakterm in de architectuur, waarbij het gaat om het bepalen van de typen, die de primaire kern van de bebouwde omgeving vormen. Typologie heeft betrekking op meerdere onderwerpen in de architectuur. In dit beeldkwaliteitsplan betreft het de typologie van bouwwerken. Met andere woorden: de hoofdvorm van het gebouw.

Hoe werkt de matrix?
Per deelgebied is een matrix ontwikkelt, die de kleuren en materialen aangeeft. Bij het bouwen van een hoofd- of bijgebouw is in de matrix af te lezen welke materialen in het gebied voorkomen, wat de bijbehorende kleuren daarbij zijn en hoe het gebouw ten opzichte van de weg gesitueerd wordt.

Hoe werken de inspiratiebeelden?
Naast de matrix zijn kleuren, materialen en inspiratiebeelden opgenomen, die laten zien wat er in het gebied thuishoort. De inspiratiebeelden dienen als voorbeelden en laten zien hoe materialen en kleuren toegepast kunnen worden. Dit om aan te geven dat er verschillende manieren zijn om materialen en kleuren toe te passen. Dit geldt zowel voor verbouw of nieuwbouw, als voor de beplanting en bestrating

De getoonde beelden zijn ‘slechts’ inspiratiebeelden. Een architect mag hier altijd van afwijken mits passend binnen de materialen- en kleurenmatrix. De afbeeldingen in het beeldkwaliteitsplan geven ‘slechts’ een suggestie aan. Ook de maatvoering van de profielen is richtinggevend. Het betreft principeprofielen, er kunnen geen rechten aan worden ontleend.

Andere toetsingskaders
Naast dit beeldkwaliteitplan gelden nog andere toetsingskaders voor het bouwen in het plan Kerkenweide. Dit zijn onder andere het bestemmingsplan dat voor de locatie wordt vastgesteld en het Bouwbesluit.

H. Anna Kerk
kerkhof
Bergharen
Kerkenweide
Dorpsplan 10 dec 2021
22 + 1 woningen
9 rijwoningen
4 rijwoningen senior
4 2kap senior
5 vrijstaand
1 tuinwoning
4.500 m2 collectief groen
Veldsestraat ontsluiting
Dorpsstraat calamiteitenontsluiting
0 5 25 50 m

VOGELVLUCHTSPERSPECTIEF